
DET NORDISKE FORLAG
BOGFORLAGET
ERNST
BOJESEN

CARL PLOUGS
DIGTE

Ploug, Carl

Digte. 1901. 2 vol. Ed. by his son.

CARL PLOUGS DIGTE

UDGIVNE AF HANS SØN

MED EN KARAKTERISTIK AF

ERNST V. D. RECKE

I. BIND

DET NORDISKE FORLAG
(BOGFORLAGET) ERNST
BOJESEN · KØBENHAVN
TRYKT HOS F. E. BORDING
MDCCCCI

OPLAG: 4000 EKSPL.

FORTALE

DENNE *Udgave af Carl Plougs Digte omfatter dels de i hans egne Samlinger offentliggjorte, dels enkelte hidtil af disse udeladte Digte og endelig et større Antal af de af Plougs Nærmeste i 1895 udgivne »Efterladte Digte«. Der er dog udeladt alle saadanne Digte, som undertegnede Udgiver efter Samraad med Digteren Ernst von der Recke har ment ikke at have tilstrækkelig Betydning til at burde overgaa til Efterverdenen. Alt i alt er saaledes udeladt omtrent 100 Digte.*

Ved Ordningen er Plougs Fremgangsmaade fulgt, forsaavidt som Digtene — inddelte i »Sange og Viser« og »Blandede Digte« — ere grupperede i Tidsperioder. Enkelte Afvigelser herfra er der gjort Rede for i de tilføjede Noter, der iøvrigt indeholde saa nøjagtige Oplysninger om Digtenes Tilblivelse, som har kunnet skaffes. Ved Fastsættelsen af Perioderne har det været mig mindre magtpaaliggende at beholde Plougs egne end at samle Digtene

paa en saadan Maade, at Tidsforholdenes Indflydelse paa Digterens Udvikling traadte saa klart frem som muligt. Ud fra dette Synspunkt er der opstillet fire Perioder, i hvilke 1848 danner Skellet mellem de to første og 1864 Skellet mellem den anden og den tredie. Som Grænse mellem de to sidste Perioder har jeg valgt Udgangen af Aaret 1872, et Aar, der i forskellige Henseender satte Skel i Plougs offentlige Liv.

Med Hensyn til den af mig fulgte Retskrivning maa jeg bemærke, at Ploug, bl. a. vistnok under Indflydelse af sin Virksomhed i Dagspressen, flere Gange har moderniseret sin Ortografi, næppe dog nogengang paa en helt igennem fuldt konsekvent Maade. I nærværende Samling er i det hele og store hans sidste Retskrivning fulgt, dog med rimelig Hensyntagen til de Fordringer, som lyrisk Digtning kræver til en vis Konservatisme paa dette Omraade.

Kjøbenhavn, den 12. Marts 1901.

HOTHER PLOUG.

PLOUGS DIGTE
I. BIND

FØRSTE TIDSRUM 1833—47

I. SANGE

II. BLANDEDE DIGTE

ANDET TIDSRUM 1848—63

I. SANGE

Side

II. BLANDEDE DIGTE

FØRSTE TIDSRUM
1833–1847

I. SANGE

NORDEN

I

Længe var Nordens
herlige Stamme
spaltet i trende
sygnende Skud;
Kraften, som kunde
Verden behersket,
tyggede Sul fra
Fremmedes Bord.

Atter det Skilte
bøjer sig sammen;
engang i Tiden
vorder det Et;
da skal det frie,
mægtige Norden
føre til Sejer
Folkenes Sag!

II

Herlige Moder, Skjoldmø prud,
gjordet af Havets sølvblaa Belte,
hist klædt i Graners sorgdunkle Skrud,
skygget her af lysgrønne Telte!

Sten er dit Pandser,
Isbræ din Hjelm, og Skær dine Landser,
malmtunge Sener sno din Arm;
men Kjærminderne smykke din Barm,
og din Isse Polarstjernen krandser.

Dig gjælder Løftet: — tag det hen,
som det med ærligt Sind er svoret;
Fædrenes Aand nu Sønnerne send,
saa skal Gjerning stige af Ordet!
Lær os at kæmpe
frejdig som de og ej med Lempe,
kæmpe i Livets Alvorsdyst,
og mod Fjenden, som bor i vort Bryst:
lær os Tvivlen og Frygten at dæmpe!

Sprede da skal vor unge Magt
Sandhedens Lys i Vraa'r og Kroge,
sprænge hver Snare, Løgnen har lagt,
og forjage Fordommens Taage!
Ende vor Trængsel,
Tanken og Ordet løse af Fængsel,
bygge vor Ret paa Friheds Grund,
og slaa Bro over Hav, over Sund,
hvor den gaar, vore Hjerters Forlængsel!

Herlige Moder, Kraftens Brud,
Mindernes Hjem og Haabets Vugge,
du skal ej lyde Fremmedes Bud,
og din Hæder Barbarer ej slukke!
Fædrene kjøbte
dyrt dig for Staal, og Blod dig døbte;
værge dig tro skal Sønners Hær,
»til den sidste ligger paa sit Sværd«:
Det er, Moder, vor Pagt og vort Løfte.

III

Unge Gjenbyrds-Liv i Norden!
Røst fra vore Fædres Grav!
Vil du styrre Verdens Orden,
bryde Aandens Baner af?
Vil du brede Oldtids Mørke
over Nutids klare Dag?
Vil du vække vilden Styrke,
Fordom, Had og Vaabenbrag?

Nei, du styrrer Tidens Slummer,
for at vogte paa dens Tarv,
og du vrager tydske Krummer,
for at løfte egen Arv.
Mens du kalder fromt tilbage,
frem du higer uden Sky;
mens du mindes gamle Dage,
herligt varsler du om ny.

Og du spænder Styrkebeltet
for at bane Aandens Gang,
for at slaa tilgavns af Feltet
graanet Uret, rusten Tvang;
og du vil med Aukthors Hammer
smedde Ringen, Had har delt;
du vil samle Nordens Stammer
atter til et mægtigt Helt.

Unge Gjenbyrds-Liv i Norden,
Fortids-Røst og Fremtids-Syn,
rul fra Læberne som Torden!
Tænd i Sjælene som Lyn!
Trøst de Bange, styrk de Svage!
Flok de Stærke, Mand ved Mand!
Skab en ny, en evig Sage
om vort skjønne Fædreland!

FÆDRENES MINDE

Du Ætling af den unge Tid,
hvis Bauta Haabet bygger!
Vend dig en Stund fra Døgnets Strid
mod Oldtids stille Skygger!
O lyt, hvor Mindets Fugle de sjunge!

Er Livets Morgengry end slukt
i træge Seklers Mørke,
og Kæmpehøjen længe lukt
alt over Kæmpens Styrke:

Saa er dog til et evigt Ry
den svundne Storhed viet,
og Styrken føder sig paany,
i Løn af Rygtet diet.

Den voxer i de Unges Hu
alt som en mægtig Tanke;
den modnes til engang endnu
at bryde Tidens Skranke.

Fuldbyrdes skal, hvad Valas Kvad
forkyndte Guder rige:
af Syndens Nat og Dødens Bad
skal Norden gjenfødt stige.

Og Asers Slægt i evig Fred
skal sig til Et forbinde:
det er det Haab, som lufter ned
til os fra Fædres Minde.
O lyt, hvor Mindets Fugle de sjunge!

TIL LUNDENSERNE

Kors! hvad maa de tro derom,
Tordenskjold og Kong Karl i de Saliges
Himmel,
hvis de gjennem Tid og Rum
skue ned paa vor lystige Vrimmel?
Sundets dengang røde Val —
nu et blinkende Baand, som forbinder Nationer!
I den danske Bøgesal
hilses »Gossar« med jublende Toner!
Brunkebjerget og Svarteraa
glemt' i Fortidens Mørke staa;
paa de gramme Fædres Grav
Haand i Haand Sønnesønnerne slaa.

Men — hvo fælded Krigens Ravn?
Hvad udslukkede Tvedragtens knittrende
Flamme?
Hvi blev Lund og Kjøbenhavn
atter Søstre af selvsamme Stamme?
Hvor fik Broderfolket lært
Broderfolket i Hu og i Tanke at kjende,
og at se, det var nok værdt
aaben Favn mod hinanden at vende?
Aanden det er, dens lyse Magt,
Vidskab og Kunst i nyfødt Pragt,
som har smeltet Seklers Is,
som har knyttet den herlige Pagt!

Svenske Broder, ræk mig Haand!
Det er Musernes Sønner, hvem Kaldet er givet,
at befæste dette Baand,
at gjenkalde det, søndret, til Livet!

Eet er jo vort Maal og Med,
Kamp for Frihed, for Ret og for Sandhedens
Krone,
og vort Bryst oplues ved
samme Harpers beslægtede Tone.
Tøm da Pokalen, »söta Bror!«
Gjentag vor Skaal i kraftigt Kor!
For *Bellmann* og for *Linné!*
Ja, for Vidskab og Kunst i vort Nord!

HILSEN TIL UPSALA

DA nys den fejre Vaar
slog sine Bøgetelte, hvor Øresundet gaar,
da blev os trange Hjemmets Baand,
da drev os ud paa Havet den frie Vikingaand.

Her staar vor Valfarts Maal,
hvor Sveakraftens Vugge paa Gænge gik af Staal,
hvor frisk endnu den Stamme gror,
hvis stærke Grene favned engang det hele Nord.

Thi nu har Sandheds Væld
af Sagas Skjold jo tvættet hver gammel Skyld og
Gjæld;
nu knytter Aandens unge Magt
af Tvedragts lange Kjæde en hellig Broderpagt.

I Trillingfolkets Bryst
slaar nu det samme Hjerte for fælles Sorg og
Lyst;
og parret staar i Toners Krands
den samme Haabets Spire med fælles Minders
Glands.

Se, derfor drog vi hen
at trykke eders Højre — og skilles ad igjen;
men Aanden, som os drev, bestaar:
vor Hilsen er en Svale, der varsler Nordens
Vaar!

TIL VELKOMST VED STUDENTERMØDET I KJØBENHAVN 1845

VELKOMMEN ved Furen, som Gefion drog,
I Sønner af Fjeldets Marv!
Den Længsel, som drev jer fra Celle og Bog,
den Tanke, som styred jert Vikingetog,
er vor fælles mødrene Arv.
Det er Stammens Tunge og Blodets Røst,
der hilser jer, Brødre, paa Danmarks Kyst
velkommen!

Og Vidnesbyrd bærer jer fredsæle Hær,
at endt er Aarhundreders Kiv.
Kulturen har smeltet det hærgende Sværd;
i Aandens Bedrifter, i borgerlig Færd
er der vakt et højere Liv.
Til sit Værk os kalder den nye Tid;
vi hilse jer, Brødre, til Snillets Strid
velkommen!

Og Budskab I bringe, at ærerigt Nord
Gjenfødelsens Daggry skal se,
da Kæmper opstande i Kæmpernes Spor,
da Fædre besegle, hvad Sønnerne svor,
og der vorder En af de Tre.

Det er Fortids Spaadom og Fremtids Haab,
vi hilse nu, Brødre, med Jubelraab
velkommen!

TIL AFSKED VED SAMME MØDE

ET Ord endnu! — Vort Samlivs Daglys svinder,
om korte Timer er dets Fryd forbi;
da sysler Tanken med de rige Minder,
og Hjertet nynner Savnets Melodi.
Momentets Perlekrands i Støvet ruller,
og Livets Alvor tynger paa vor Skulder.

Kom I da, Brødre! hid, kun for at skue
i broget Glands Nordhavets Dronningstol?
Kun for at kryste Nydelsernes Drue,
og vaagne trætte op med næste Sol?
Nej, — der var Indhold i vor Ungdomsgammen;
en mægtig Tanke drev og bandt os sammen.

Og det var den, at Livets Herre hented
af samme Kilde vore Aarers Blod,
det samme Sprog paa vore Læber prented,
og drog vor Higen af den samme Rod,
gav os i Odel efter vore Fædre
det samme Hjem at værge for og hædre.

Og det var den, at, som af store Minder
vi fik i Varetægt den samme Skat,
som os een Tro, eet Aandens Præg forbinder,
er os det samme Maal i Tiden sat:
at kæmpe fremst i Folkenes Bravalle,
frigøre Verden atter eller falde.

Og denne Tanke ej med Glæden slukkes,
den dør ej bort med vore Stemmers Klang:
med eder over Havets Strøm den vugges,
hos os den spirer paa den grønne Vang;
den giver Mod at trodse Dage mørke,
den giver Sindet Kraft og Armen Styrke.

Den lærer os, at Stammens skilte Grene,
som sygned hen i mørke Magters Baand,
maa til et enigt Hele sig forene;
da er vor Skæbne i vor egen Haand.
Saa far da vel! Vort fælles Løsen være:
For Nordens Enhed, Nordens Sejr og Ære!

TIL NORDENS KONGER

HELD over Nordens gamle Odelsgaard,
af Fjelde bygt og hegnet ind af Graner,
mens Blomsterhaver, lig en Flok af Svaner,
paa Havet gynge sig derudenfor!
Af blanke Jøkler er dens Højsal takt,
og Hekla vældigt som dens Arne flammer;
af Malm den gjemmer nok i dybest Kammer,
og gylden Rughøst er paa Tilje lagt.

Held over Brødrene, hvis Arv den blev,
som længe slet forstod sig paa at dele,
før Hver fik Sit, men Alle dog det Hele,
og Blodets Røst dem Vitherlagen skrev!
Nu snor sig Venskabs Blomst om Murens Rift
og Frænders Kraft med Frænders sig forbinder,
at smykke Hjemmet op med nye Minder
om snilrig Daad og dristig Aandsbedrift.

Held over eder, høje Styrismænd!
som sattes der paa frække Drotters Sæder,
at værge og forynge graanet Hæder
og føre frigjort Slægt mod Maalet hen.
Vi veed det vel, Guldkronen er ej let:
støt jer paa Folkets Skuldre, — de er stærke!
Lad »Ret og Sandhed« være Skjoldets Mærke!
O, gjør til Sandhed det, da gjør I Ret!

Hil være jer i Sjølunds Sommerpragt,
hvor mildt hvert Blad om Fred og Glæde suser,
mens Øresund mod begge Kyster bruser
et lifligt Kvad om vaarlig Folkepagt!
O, her skal uformærkt et helligt Baand
til enigt Samfund eders Sjæle knytte!
Og det skal tre Nationers Bøn beskytte!
Og det besegles skal af Nordens Aand!

VERS PAA BELLMANSKE MELODIER

I

KOM, Brødre, lad os vanke
imellem disse Stammer slanke!
Her sværme skal vor Tanke
fri og let i Naturens Vaar,
hvor Fuglekore gynge
sig under Loft og Hymner synge,
mens unge Hjortes Klynge
i Engens Græs til Midjen staar.

Ned Solen gaar,
om Toppene sit blanke
Guldnet den slaar.
Kom, Brødre, lad os vanke
her i Naturens rige Vaar!
Her i Naturens Vaar.

Se hist, hvor Skoven slipper,
der bølge sig de gule Vipper,
og Faareflokken tripper
paa en halvt sjunken Kæmpegrav!
Hør, Aftenklokken ringer,
og Koens Brøl i Luften klinger,
mens Bondens Datter bringer
til Hjemmet Melken, som den gav!
Det sølvblaa Hav
hist fjernt, hvor Synet glipper,
Alt hegnes af.
O se, hvor Skoven slipper,
hvad Gylfe fordum Gefion gav!
Hvad Gylfe Gefion gav.

II

Frisk kuler Nordvinden op over Norden,
puster Spindelvævet og Gittrene ned:
Kræfter, der slumrede, spire af Jorden,
Slægten trækker Aande, til Gjerning bered.
Hør, gjennem Gravenes Fred gaaer der Gny;
Brynjer og Spydstager ryste de Døde,
hilse i Drøm det Opstandelsens Gry,
Sønnerne ile imøde.

III

VAARSOLEN skinte, og Birken bar Knop,
da en Vikingflok paa Fyrisval landed;
Forbundets Lilje af Sletten skød op,
hvor sig Kæmpers Blod havde blandet.
Mægtige Guder signed vor Ed,
smilte fra Sky, da Haandslaget mødtes,
holdt over Daaben Aanden, der fødtes,
og gav den Oldtids Forjættelse med.

IV

SYNDEN er slettet,
og Hadet er forgjettet
ved vor Pagt;
Sejren er forjættet
til Aandens Magt.
Dagene svinde,
og den, der skal forbinde
Stammens Skud,
den skal nok oprinde
paa Nornens Bud:
da skal vort Fædreland
trodse enhver Tyran:
Frihed og Hæder og Lykke ej vige fra dets Strand!
Tone skal et evigt Kor
i Nord!

I FORAARET

KOM, Brødre! Vaaren vinker
med Majløv om sin Hat;
i hendes Belte blinker
af Tusindskjøn en Skat;

paa Luftens Aande svæver
Gevantets grønne Flod;
og, hvor hun gaar, sig hæver
nyt Liv og frejdigt Mod.

Igjennem Rummet gynger
en liflig Tonestrøm;
thi Alt, som lever, synger
sin Længsel og sin Drøm;
fra Busken Droslen klager,
i Sky slaar Lærken glad:
vort fulde Bryst gjentager
i Kor de samme Kvad.

Og se, hvor Havet ruller
derude sagte frem
og bærer paa sin Skulder
den fjerne Sejler hjem!
Men Haabets gyldne Snekke
stolt pløjer Himlens Blaa,
og som Matroser kjække
gaa vi ombord derpaa.

Med spændte Vinger haster
den over Tidens Nat,
og først sit Anker kaster,
hvor Tankens Maal er sat:
der evig Vaaren blander
med Høstens Frugt sin Flor;
thi Kysten, hvor vi lander,
den er — det nye Nord!

VED SUNDET

Dejlige Øresund,
kantet af Klint og Lund,
stolte By'r og guldbesaade Agre!
Grændse, som skiller ej!
Gyngende Landevej!
Over dig skal vore Toner flagre!

Over til Tychos Ø,
Jomfruen, som i Sø
bader sig blandt hvide Svaners Vrimmel;
svandt hendes Glands end snart,
saa funkler evig klart
hendes Elskers Navn paa Nordens Himmel.

Over til Skaanes Kyst,
som hæver solbelyst
op sig af de dybe, dunkle Strømme,
ret som den svarte os:
»Byder kun Mørket Trods!
Sent opfyldes Eders lyse Drømme!«

Der skal de hilse paa
Brødre, som grant forstaa,
hvad der faar vort Hjerte til at banke;
bringe dem dette Bud:
her sprang med Skoven ud
Nordens Foraar i de Unges Tanke.

FÆDRELANDET

En Stemme klinger i min Barm,
som strømmer fra mit Hjertes Kammer;
med Kræfter fylder den min Arm,
min Vilje tænder den i Flammer,
den griber Sind, den fængsler Sands;
thi Stemmen er — mit Fædrelands.

Hvor er mit simple Land ej smukt,
naar Vaaren paa dets Kyst er landet!
En venlig Dal af Bølgen lukt,
en Have svømmende paa Vandet,
en Sal af Bøgekroner hvalt,
hvor der er Fred og lyst og svalt!

Hvor stolt, hvor herligt er det Hav,
som Armen blank om Landet slynger!
Om Helten i dets dybe Grav
i Stormen det et Drapa synger;
sin Sangers Ord det svigter ej:
det er til Ros og Magt vor Vej!

Kald gold og fattig kun den Jord,
som ikke Malmens Aare dølger;
vor Rigdom op af Marken gror,
den vugges hid af Havets Bølger;
og her er Kundskabsskatten fuld,
og Sproget ejer Toneguld.

Kald ussel kun den Stat og svag,
som næsten ringest er blandt ringe;
men mægtig er den gode Sag,
et enigt Folk kan Ingen tvinge.
Kom I kun, Østens Ørne! kom,
jeg stævner jer til blodig Dom!

Kald kun mit Folk en stakkels Træl,
et Offer fromt for gamle Rænker;
det har forlængst frigjort sig selv
fra Fordoms Baand og Mørkets Lænker;
og Frihedstræet trives kun,
hvor det er skudt af Sandheds Grund.

Og derfor elsker jeg mit Land,
og vier det hver Kraft, jeg ejer;
for det jeg virke vil som Mand,
jeg møder, hvor dets Fane vajer,
indtil dets moderlige Skød
indbyder mig til Hvilen sød.

JYLLAND

Du Kæmpearm, som trodsende udstrækker
de hvide Revler i den vrede Sø,
og for Havgusens klamme Favntag dækker
As-Odins Kongestol og Gefions Ø!
Du er en Hjørnesten for Danmarks Rige,
som aldrig brydes skal af Bølgens Magt,
som Fjendehær ej let skal overstige,
skjønt du ej Fjelde har til Grændsevagt.

Thi af din haarde Bund et Væld der springer,
som gjennemstrømmer hele din Natur,
som stempler Sandets Flugt paa Stormens Vinger,
de runkne Ege og den bratte Ur;
som gjennem Hedens øde Storhed taler,
naar taus den hviler under Nordlysskær,
fra Dalens vilde Kløft, hvor Bækken maler
den Rug, din Ager, skarp og karrig, bær:

Som lyder højt fra dine Sønners Tunge
i Sprogets brede Lyd og dybe Klang,
i Viserne, som dine Døttre sjunge
ved Klynens Blink i Vinteraftnen lang:
— vel Kjøbstedaand gad Sprogets Marv fortrænge
og give Sangen et moderne Sving;
men *Spentrup-Præst* slaar end de gamle Strenge,
og Ordet runger djærvt fra *Viborg-Thing:* —

Som gjennem Folkets Hjertekamre ruller,
i Armens Muskler og i Kinden rød;
— derfor det aldrig skjalv i Kampens Bulder,
men stod, Dankongen tro i Liv og Død;
mens dine Ege trodse Stormens Vælde,
man mindes skal din Helt fra Nørreris,
og Malplaquet og Sehsted kan fortælle
en Saga stolt til dine Kæmpers Pris.

Det Væld er *Kraft,* — er den, hvorfra i Norden
de Strømme skød, som knuste Romas Ørn;
udtørret næsten overalt paa Jorden,
den sprudler frisk i dig og dine Børn.
Bevar den vel, lad Kiv den ikke lamme!
Lad den ej dunste bort i Dorskheds Favn!
Saa skal din Søn, hvorhen han gaar, ej skamme
sig ved sit ærlige, sit jydske Navn.

SLESVIG

»Nu har vi Ledet hængt tilret
og Gud vil Vangen hyre,
at ingen Fremmed bryder det.«
Saa mælte Dronning Thyre.

Men tidlig sluktes Thyres Aand,
og Ledet sank for Fjendehaand,
og smeddet blev et Slavebaand
for Anguls frie Sønner.

Hvor »Danmarks Hertug« Knud med Staal
skrev Venden danske Love,
tør nutildags det danske Maal
sig knap til Thinge vove;
der staver nu hver Skolepog
hel drøvelig sin tydske Bog;
der tør Guds Ord i Hjertets Sprog
ej Vej til Hjertet finde.

Har da det danske Folk ej Gnist
af Fædres Kraft tilbage?
Har det mod Vold og Argelist
til Værn kun daadløs Klage?
Og vil det pleje Ro og Mag,
indtil det ser engang den Dag,
da Danmarks himmelfaldne Flag
for »*Brændenelden*« stryges?

Nej, Brødre! nej, vi har udtømt
vor Kummers Kalk til Bunden,
og al den Lykke, vi har drømt,
for Nuets Krav er svunden:
hvad Folket *vil,* det Folket *kan;* —
nu vil vi, at vort Fædreland
forynget skal fra Gravens Rand
til Sejr og Frihed stige!

Og se — det lysner alt i Syd:
midt paa de Tydskes Thinge
Peer Hjort Lorenzen slog til Lyd
med Modersmaalets Klinge;

og Thyres Vold er rejst paa Tryk,
og Slesvigs Bønder, Ryg mod Ryg,
vil slaa en Skandse fast og tryg
om Danmarks nye Rige!

MODERSMAALET

Du Danske, som kan høre
de velske Toners Flugt,
hvi finder dog dit Øre
vort simple Sprog saa smukt?
Veed du, som vidt har vanket,
hvorfor din Kind blev rød,
hvorfor dit Hjerte banked,
naar Hjemmets Tale lød?

Fordi den Sjæl, som lever
i Folkets tause Bryst,
som det i Modgang hæver
og trodser Kampens Dyst,
som i dets Idræt præger
sin Fylde og sin Magt,
— er den, der sig bevæger
i Sprogets Rhytmedragt:

Fordi, naar Tanken svinge
sig dristigt vil og vidt,
paa Modersmaalets Vinge
den kun kan flyve frit;
og nynne kan vort Hjerte
kun Tonerne, hvori
vi lærte Livets Smerte
og Livets Poesi.

Og disse Toner rumme
jo Folkets bedste Kraft;
og aldrig de forstumme,
før det sig selv har tabt:
før Danmarks gamle Løve
maa bære fremmed Aag,
skal ingen Fremmed røve
vort kjære danske Sprog!

DEN DANSKE SANG

Liflig fløjte Velsklands Nattergale,
Galliens Hane vækker Kampens Mod,
Strengen bæver i Castiliens Dale,
og i Tonen flammer Sydens Blod;
over Dæk som under Kirkens Bue
bruser Brittens Røst med Orgelklang,
og, som der er Kraft i Rhinens Drue,
er der Styrke i den tydske Sang.

Tro dog, Fremmede, ej, at i Norden
Livet gisper stumt og sløvt og mat;
tro ej, Hjertet stivner her som Jorden,
hvorpaa Vintren har sit Snetelt sat!
Tro ej, Tanken her sit Udtryk savner!
Tro ej, Aanden er i Bøjle lagt!
Tro ej, du kan puste bort som Avner
Nordens Mænd med dine Lungers Magt!

Nej, der banker i vort Bryst en Stræben
frem mod Livets frie Højdepunkt,
og der ruller os et Kvad fra Læben,
som vort Hjerte foraarsvarmt og ungt;

sødt som Pigemundens Elskovsgave,
blødt som Bølgens Leg i skovdækt Bugt,
dybt som Vaabengny fra Kæmpegrave,
stolt og kjækt som vore Tankers Flugt.

Kling da, Nordens Toner, over Vangen!
Mød de fremmede kun under Sky!
Mal den Storhed, som er længst forgangen!
Varsl om den, der fødes skal af ny!
Lyd som vor betrængte Moders Klage!
Far hver hendes Søn til Marv og Ben!
Kald os vore Fædres Kraft tilbage,
mens vi rejse Danmarks Grændsesten!

DEN POLITISKE SANG

DET *skrevne* Ord sig paa Hosesok
maa liste Censor forbi,
det *talte* vogter med Skilt og Stok
vort nidkjære Politi;
men *Sang* lægges mindre for Had;
thi Viser er Ordets uskyldige Duer, som ej gjør Jagt
paa Kongers Magt,
men hente kun Haabets Blad.

Saa lad os synge, naar Livets Baand,
naar Tvivl og Mismod og Frygt
vil sammensnøre den frie Aand,
og Hjertet slaar mat og sygt;
thi Styrke i Sangen der bor:

de smaalige Hensyn, de hæmmende Skranker, vi stødte paa,
lig Jericho,
maa styrte for Stemmernes Kor.

Og lad os synge, naar Glædens Sol
i Horizonten opgaar,
naar Tanken trækker i Søndagskjol,
og Hjertet fejrer sin Vaar;
thi Sang er de Lystiges Sprog:
naar Brystet er fuldt og vil sprænges, da tolke det maa sin Fryd
i Toners Lyd,
og taaler ej Taushedens Aag.

Og naar vor Moder, af Kvide mæt,
engang vil løfte sin Røst,
naar hun os byder for Folkets Ret
at kæmpe den sidste Dyst,
saa gribe vi syngende an,
saa trænge vi jublende fremad, hvor Fjenderne tættest staa,
og falde saa
for Frihed og Fædreland!

STUDENTERVISER

I

Vort Liv er viet til Bog og Pen,
til Aandens grublende Strid;
det Værk, vi grunde, skal ej igjen
forgaa i den rullende Tid;

den Vished er ene vor Løn:
for Sandhed og Frihed og Ret vil hengive sit
Liv og Blod
med frejdigt Mod
Athenes fribaarne Søn.

Vort Liv er viet vort Fædreland:
vi gange til Kundskabs Væld,
og hente derfra det Livsens Vand,
som spreder dets Flor og dets Held;
det ejer vor kraftige Arm:
og svigte vi ej, naar det Sønnerne kalder i Fred
og Krig,
er Lønnen rig
ved Møens bankende Barm.

Vort Liv er viet det Broderbaand,
som slynger os sammen til Et;
det er Produktet af Glædens Aand,
det voxer i Soldets Gebet;
naar Glassene fyldes til Rand,
naar Viserne runge, og Lunet og Viddet sig
boltre fri,
saa juble vi:
Hurra for vor herlige Stand!

II

Vi er en liden, men modig Hær,
som altid ligger i Krig
mod Alt, der Mærke af Løgnen bær,
mod Fordom, Dumhed og Svig:
slut, Brødre, Geledderne tæt!

Thi kun naar vi broderlig hjælpe hinanden i Daad
og Ord,
vor Magt er stor,
og Sejeren vorder os let.

Vi bygge trolig ved Nat og Dag
paa Vidskabs evige Slot,
men enkelt Styrke var ofte svag,
og Værket gled ikke godt:
dog, Brødre, forener jer kun!
Thi rette vi Alle mod Maalet de brusende Kræfters
Ild,
saa slaa de til,
og Værket stiger fra Grund.

Vi ængstes ofte af Livets Tryk,
for Tvang vi bøje os naa;
men stemme sammen vi Ryg mod Ryg,
da kunne vi trygge staa:
slaar, Brødre, da Haand udi Haand,
og tømmer de funklende Bægre med ren og med
ærlig Hu!
Vi slutte nu
et Forbund i Sandhed og Aand.

III

SAA, nu er denne Aften gaa't
med Alvorsord og Gammenslag,
og hvem der har en Blyhat faa't,
har nok for næste Dag;
men ellers, naar vi Hjemmet naa,
er Alting som en Drøm forbi,

og atter vi til Halsen staa
  i Slid og Vrøvleri.
Brugt er dog ej Glædens hele Skat,
den i Mindets Sparebank er sat;
vi kan ta'e op dera' og derfor kjøbe ind
  frisk Mod og muntert Sind.

Kun flygtig er vor Ungdomstid;
den svinder ogsaa som en Drøm,
thi snart man aandig invalid
  sig ro'r paa Livets Strøm;
og naar man først faaer Hjem og Hus
og Embed, Viv og Poder smaa,
saa kommer en Begejstringsrus
  ej tidt og banker paa.
Brugt er dog ej Glædens hele Skat,
den i Mindets Sparebank er sat;
vi kan ta'e op dera' og derfor kjøbe ind
  frisk Mod og muntert Sind.

REGENSVISER

I

HVAD er Regensen? — »Et Arsenal
  for fyldte Revolutions-Granater.«
Saa hedder det i Ministrens Sal
og blandt de østlige Diplomater.
Nej, her kun Tungen
frit renser Lungen,
thi, sandt nok! Takten vi finde tvungen
i russisk Vals.

Hvad er Regensen? — »En Knejpe, hvor
man svirer væk baade Dag og Aften.«
Saa lyder Høkerens Visdomsord,
imens han selv stikker tæt paa Saften.
Nej, Glas og Kande
kun holde — Vande:
thi paa Regensen er Kontrebande
en ussel Snaps.

Hvad er Regensen? — »Et skummelt Bur
for gamle Fugle og unge Bjørne.«
Saa smisker Frøknen, og paa sin Tur
hun blikker sky til det røde Hjørne.
Nej, Herskerinde!
kom, De skal finde
en fyrig Tilbederflok herinde
for Skjønheds Fod.

Hvad er Regensen? — »Et Lazaret
for Invalider af Folk og Kjoler.«
Saa raaber Skaren, der strunk og net
paa Nørrefælled sektionsvis straaler:
dog — Aandens Lamhed
og Tankens Tamhed,
der enes godt med Mondurens Stramhed,
er fremmed her.

Hvad er Regensen? — Lyd højt, vort Svar!
I Godtfolks Øren det runge efter! —
En frodig Have, der Frugter bar,
hvis Saft og Kjerne gav Danmark Kræfter;
et herligt Minde,
mens Sekler rinde,
om *Ham*, hvis Hæder ej skal forsvinde,
før Kraft i Nord.

For aandig Stræben er den et Ly,
en venlig Forhal til Vidskabs Templer,
en Borg, hvor, tryg for Filistergny,
den Aand end bygger, som Standen stempler:
af den beskyttes
den Pagt, der knyttes
af Gaardens Sønner, mens Dagen nyttes
til boglig Færd.

Og naar hver Sommer den grønne Lind
sit svale Telt over Gaarden spænder,
fra Bogen flygte med lystigt Sind
til Glædens Bæger de flotte Venner.
Mens Glasset klinger,
paa Sangens Vinger
sig mod de blinkende Stjerner svinger
Regensens Pris.

II

REGENSEN hedder for Ingenting
ej Gaarden ved Taarnets Fod;
man ser det strax paa dens hele Sving,
at den er af kongeligt Blod;
dens Kjortel var Purpur engang:
nu er den forslidt og formørket, men bukke for Verdens Dom
og klæ'e sig om,
det sømmer sig ej for dens Rang.

Vel bliver Livet derinde snørt
i mangen en snever Norm;
i dens Forsyning med Vaadt og Tørt
sker mangen sindrig Reform,

og Spiritus er excludert:
men under Dekreternes Torden bevarer den
Snittet a'
sin Grand-Papa,
i Røg og i Damp ugenert.

Dens Sønner eje kun Syle faa,
og gange i laset Frak;
for Vest og Støvler de fægte maa
mod mangen Rykker-Attaque,
og nyde kun liden Respekt:
i Aandernes mægtige Verden dog have de god
Kredit,
og herske vidt;
der er de en kongelig Slægt.

Hver Sommer fletter vor gamle Lind
Regensen dens Krone grøn,
og vifter et frit og lystigt Sind
til Gaardens frejdige Søn.
Vi agte paa Soldets Kald:
naar Glassene blinke og klinke omkaps med vor
høje Sang,
i Cellen trang
vi sidde som Konger i Hal.

III

Gamle Gaard med de dæmrende Stuer,
dekorerte af Støv og af Røg,
med din Højsal, bygt af grønne Buer,
hvorfra vort Kor mod Stjernen fløj;
med aabne Hjerter i de Celler trange,
aandig Styrke bag bristende Frak!

Din Søn kun ejer Melodi og Sange,
af dem han fletter dig sin Tak.

Tak for Ly i de snekolde Nætter!
Tak for Skygge i Sommerens Brand!
Tak for Værn mod Mismods klamme Vætter
og Næringssorgens nøgne Tand!
Thi Verdensvrimlen for Guldkalven knæler,
Aandens Kæmper maa fægte sig frem;
men flau og ydmyg Rykkeren sig stjæler
til dine Sønners trygge Hjem.

Tak for Glimtet af evige Straaler,
som Bevidsthedens Ragnarok brød;
for hver Draabe ren af Kundskabs Skaaler,
min Stræben hented i dit Skød!
Og Tak for Drømmen, som Lindenes Susen
bredte over min higende Sands,
og for dit Ekko dybt og stærkt, naar Musen
af Drømmens Blomster bandt en Krands!

Tak for Soldets de lystige Timer,
naar om flammende Boller vi sang,
og Venskabspalmen af de tause Kimer
sig skyggebred og saftig svang!
Thi den skal blomstre, naar Rimfrosten falder,
dufte mildt over Sletter og Sø,
den skal staa rank og frisk til sildigst Alder
og først med Hjertets Pulsslag dø!

Gamle Gaard med de trofaste Mure,
gid du staa som din Bygherres Ry!
Gid med Besætningen i dine Bure
din Marv og Styrke sig forny'!

— Men daled end i Tidens Hav din Stjerne,
var dit Minde og Navn dog ej glemt,
thi det vil funkle her og i det Fjerne,
i dine Sønners Tanke gjemt!

IV

Hvo kjender ej den gamle Gaard
ved Rundetaarnets Side,
som strunk i rød Mundering staar,
besat med Snore hvide!
Tohundred Aar den stod galant,
hvor haardt end om dens skarpe Kant
det blæste.
La la la o. s. v.

Den hele Gaard er viet ind
til Hjem for tause Muser;
ikkun den kaade Sommervind
i Lindens Krone suser,
og — stundom Provst og Fakultet
en skarp Reveille paa Trompet
kan blæse.
La la la o. s. v.

Dens gjæve Sønner, Par ved Par,
ved Pulten sidde stille,
og øse mangen Perle klar
af Sandheds rene Kilde,
og kæmpe trolig Aandens Kamp,
mens op mod Loftet Pibens Damp
de blæse.
La la la o. s. v.

Men hver Gang Julis første Sol
mod Horizonten hælder,

de flux forlade Bog og Stol
og deres trange Celler,
og følge Glædens frie Kald,
og sværme gjennem Skovens Hal,
og blæse:
La la la o. s. v.

Saa griber Soldets stærke Aand
de ungdomsvarme Gutter,
og knytter manget Venskabsbaand
i flygtige Minutter,
som først i Graven skal uddø,
hvor koldt end over Livets Sø
det blæser.
La la la o. s. v.

Saa runger deres høje Kor
til Moderhjemmets Hæder,
om Livet, som derinde bor,
dets Rigdom og dets Glæder;
om *Ham*, som fra sin høje Mast
saa stærkt, at Gothens Hjerne brast,
jo blæste.
La la la o. s. v.

— Nu synker Dagen, som i Blod
har døbt *Hans* Helterygte,
som lys og venlig Fadder stod
til Gaarden, *Han* os bygte:
Op, Brødre, hver, som Stemme har,
for *den* en jublende Fanfar'
vi blæse!
La la la o. s. v.

NYTAARSNAT PAA REGENSEN

I

TIMERNE flyve og Dagene ile,
Sommerens Livsfylde ganger til Hvile,
Islænken tæmmer det svulmende Hav;
Glæderne flygte som skræmmede Fugle,
Smerten, den hyler sig træt i sin Hule,
Nydelsen sygner og dør, — kun de gule
visnede Blomster bekrandse dens Grav.

Kor:
Livet maa synke i Dødsnattens Kule,
Tiden maa rane igjen, hvad den gav.

Kredsløbet fyldes og Aarene skifter,
Mosdækket skjuler de store Bedrifter;
traadte i Gruset, forraadne de smaa;
Stormen Nationer og Troner bortvejrer,
Kvæget sig over Paladserne lejrer:
er der da Intet, som Tiden besejrer?
Skal der da blivende Intet bestaa?

Kor:
Jo, der er Noget, som Tiden besejrer,
Noget der er, som skal blive og staa.

Se, paa den dunkle, den natlige Bue
Stjernerne, blinkende rolig, beskue
Skyernes Flyven og vexlende Dands!
Skyens for Vinden sig splittende Felter,
det er det Liv, som i Støvet sig vælter;
evigen funkle, som Stjernernes Belter,
Vidskabs Trofæer og Kunstnerens Krands!

Kor:

Evig skal funkle, som Stjernernes Belter,
Vidskabs Trofæer og Kunstnerens Krands!

II

Du Vandrergubbe, der tilbage vender
din Fod som Yngling næste Morgengry!
Du Fønix, som dit eget Baal antænder
og stiger af din Aske stærk og ny!
Tag, før du dig igjennem Rummet svinger
i jevn og majestætisk Ørneflugt,
vort Haab og Ønske med paa dine Vinger,
og rug os deres Blomster ud til Frugt!

Beskærm hver ren og ærlig Aandens Stræben,
og lad den gribe, hvad den leder om!
Giv Sejr hver Kamp med Pennen eller Læben
for Sandheds Flag og Skjønheds Helligdom!
Lad Tvivls og Fordoms skumle Taager svinde!
Kast Lys i Løgns og Rænkers mørke Nat!
Lad Kunstens Præst i Sjælens Gruber finde
de gyldne Drømmes, rige Tankers Skat!

Befæst, hvad der er Ret, paa hele Jorden!
Tænd der, hvor Uret sejrer, Trøst og Mod!
Byd tie, hvor den buldrer, Krigens Torden!
Udslet de fule Spor af Broderblod!
Saa Friheds Frø i Dale, som paa Fjelde,
og plej dens unge Skud med nænsom Haand!
Oprejs de Svage, knus Tyrannens Vælde,
og spræng Nationers tunge Slavebaand!

Vort Fædreland, — den Flok af lave Snekker
med Bøge-Master, hviden Klinte-Stavn,

med Bakke-Rælinger og Kløver-Dækker,
som gynger i de blanke Bølgers Favn —
bevar ukrænket os dets Fred og Lykke!
Gjenkald dets Kraft og Glands fra Hedenold!
Lad Folks og Fyrstes Enighed det bygge
et Dannevirke trygt mod fremmed Vold!

Skænk Landets Drot en lys og venlig Aften!
Flet friske Blomster i hans hvide Haar!
Styrk Snillets Morgenskær og Manddomskraften
hos ham, der, Fremtids Haab, ved Tronen staar!
Spred over Agren tykt den gule Grøde!
Lad Flaget pletfrit flyve over Sø!
For Danmarks Held lad Mand og Yngling gløde!
For Suk og Sorg beskyt dets unge Mø!

Bevar os disse senestærke Mure,
hvis dybe Ekko svarer Sangens Kor,
og giv, at trygt i deres snevre Bure
hos Aandens Styrke Hjertets Fylde bor!
Bevar fuldtallig os vor Broderklynge,
og spred den ikke over viden Vang,
saa skal vi paa dit Gravøl atter slynge
harmonisk sammen vore Stemmers Klang!

III

AARETS DAAB

Nu har vi kistelagt
ham kold og stiv, den gamle Mand,
i Sneens hvide Dragt,
med Krandsen af den mørke Gran:
og — død Mand ej blamere vi
med Spot —

hans Rygte konfirmere vi
som godt;
vor Tak for Glæderne, han gav,
vi plante paa hans Grav.

Nu hans enbaarne Søn
sig vikler ud af Mørkets Net;
som lys og mild og skjøn
os Haabet tegner hans Portræt:
se, Stjernehimlen svøber ham
i Guld,
imens vor Klynge døber ham,
og, fuld
af Ild og Mod, i kraftigt Kor
udtaler Pagtens Ord:

I Navn af Sangens Drot
vi døbe dig med Toneklang:
byg fort paa Kunstens Slot
med Pensel, Mejsel, Streng og Sang!
Væk snart i Skov og Dalene
din Vaar!
Sørg for, at Nattergalene,
de slaar!
Poeterne du skænke huld
lidt mer end Lyrens Guld.

I Navn af Elskovs Gud
vi døbe dig af Tankens Strøm:
— thi nødig foldes ud
i Ord det tause Hjertes Drøm.
Vi tør ej nævne Navnene
paa dem;
men let du gjætter Savnene
af hvem;

o skænk Enhver det Bedste, som
hans Hjerte drømte om!

I Fader Evans Navn
vi døbe dig med Drueblod:
du bringe i din Favn
af tunge Klaser Overflod!
Og tryk saa Vinens Priser ned
og Told!
Og tryk os gode Viser ved
hvert Sold!
Og hold os Liv og Glæde i
vort kjække Kompagni.

AKADEMISK LÆSEFORENING

I

»Der stod et Træ i Regensens Gaard,
det bar saa skyggefulde Grene«;
derunder Slægterne fra Høst og Vaar
sig kunde broderlig forene;
der drak de Tankens Honning, Ordets Duft,
og Sangen rulled gjennem Aftnens Luft
om Danmarks Ø,
om Hjertets Mø,
om Gaardens Pris og Christians Hæder.

Og Træet Spire paa Spire gav,
som af sin gode Marv det maatte;
men Gaardens Forsyn holdt mere af
en lille vissen Urt i Potte;
og derfor kapped Øxen af dets Rod,

endskjønt det i sin fejre Sommer stod;
Flokken, som sad
under dets Blad,
blev spredt, som salig Polens Sønner.

Det faldt de husvilde Svende ind:
»Der gaaer paa Gaden jo saa Mange
»med samme Stempel og Brodersind,
»som de, der bo i Gaardens Gange.
»Hvad om vi samled sammen dem med Il
»og Fakultetet narrede April?
»Om vi med dem
»bygged et Hjem
»af ny for gjæve Musasønner?«

Der staaer en Knejpe paa Hauserplads:
paa Pladsen der det netop kniber,
og Luften falder lidt tung og kras,
— tak ske de offenlige Piber!
Fra Kakkelovnen Pallas bag sit Skjold
alvorlig ser paa sine Drenges Sold;
smal Vittighed
glider kun ned
i »Vrøvleho'det«s trange Strube.

Men døje kan man lidt Puf og Tryk,
hvor nok af Hjerterum der gives;
og Atmosfæren er ej for tyk,
hvor Livet frit og frisk kan trives;
en Smule Sold gjør ikke Pallas vred,
thi Mod og Kraft forfriskes jo derved,
og Viddets Spil
dog af og til
erstattes kan af flotte Løjer.

Idag vor Knejpe til Verden kom,
et Aar er just forganget siden;
er end dets Kræfter en ringe Sum,
saa voxe de vel til med Tiden.
Gid den bevare blot sit ægte Præg,
og huse Brodersindet bag sin Væg!
Derpaa beror
Fremtidens Flor:
thi skal Geburtsdagsbarnet leve!

II

Vor Hu har intet Blivested,
den flytter med vort simple Kammer:
vort Hjerte varmes ikke ved
en huslig Arnes milde Flammer;
og knuger Livets Kval vort Bryst,
vi savne tidt en kjærlig Røst,
som nyfødt Haab og Mod og Trøst
kan i den syge Sjæl opklække.

Men ene vi dog aldrig staa,
vor Vej er dog ej mørk og øde,
saasnart kun vore Hjerter slaa
hinanden broderlig imøde;
vi fødtes jo af samme Skød,
det samme Aandens Kald vi lød,
og Evighedens Straale gød
den samme Ild i vore Aarer.

Og derfor om vor hele Stand
et stærkt og helligt Baand sig vinder,
som, selv ej slidt af Tidens Tand,
med Gubben Ynglingen forbinder;

en Pagt, der voxed, frisk og sund,
af Hjertets foraarsvarme Bund,
men drak sin Marv, sin indre Grund
af Tankelivets rige Kilde!

Kun Enkeltmand har intet Hjem,
men husvild er ej hele Stammen:
i denne Kreds vi kaldte frem
et Arnested for Broderflammen;
her staar et Ly for Regn og Vind,
gror Lindring for hvert sorgfuldt Sind,
her farver Glædens Kald vor Kind
og lokker Toner af vort Hjerte.

Og om vort Samfunds unge Kraft
vil stolt paa Tidens Strømning flyde,
om Tanken selv, der har det skabt,
vil som en visnet Skal det bryde:
det Liv, vi her alt levet har,
de Blomster og den Frugt, det bar,
skal tindre som en Stjerne klar
paa vor Erindrings stille Bue!

III

Kors, Akademicum! Er det dig selv?
Kjender du dig i det store Hotel?
Du, som i Vimmelskafts-Sølen sov vel,
  druknende i Gjæld!
Hvor er din Sfære af Tran og Tobak?
Hvor er din Vinduestræk og din Skak,
Oppositionen med Briller og Frak
  og drøvtygget Snak?
Her ser man jo Ministre,

Ulke og Stokfilistre,
  Gentlemen og Pak:
en afdanket Formand slaar
her paa Puf Etatsraads-Folder,
og for Blomsterpige gaar
mangen driftig Solder:
se, Carl Nielsen i Embedshabit,
gamle Bekjendte af Holbergs Elit',
Triblers Fink-Lohr og tyrolsk Kvirrevit
  og Frøkner i Sort og Hvidt!

Ak, men det Hele er kun Illusion!
Atter, naar Phoebus faar fyldt sin Ballon,
finder Enhver kun sin gamle Person,
  blot for al Fiktion:
Lysene slukkes, og Tonerne dø,
Skæget gror frem paa den blomstrende Mø,
hele Besætningen gaar op i Frø,
  thi »alt Kjød er Hø«.
Herskab og Domestikker
af samme Bolle drikker,
  lige genereux:
Ungdomskraften slaar Sparto
til de pudrede Parykker,
og Magnaters Morgenro
endes af en Rykker.
Stadsen bli'r bragt Marchandiseren hen;
slet ingen Rest af vor Lyst er igjen,
uden et Hul i din Kasse, min Ven!
  og saa dine Tømmermænd.

Lad det kun flygte, det raske Moment!
Lad det ha' tømt dig din Pung saa omtrent!
Glæden, min Bro'er! gi'r, naar selv den er endt,
  varige Procent.

Svulmer dit Bryst ikke af Harmoni?
Hører du Toner ej bruse deri,
Toner af Livet og dets Poesi,
som gjør stærk og fri?
Tidt skal dit Hjerte banke,
tidt nynne skal din Tanke
samme Melodi.
Snart vi skilles, — og faa Kald,
Viv og Børn og egen Hytte;
Mindet om vor Ungdom skal
vi dog med os flytte;
og naar engang udi Bedstefar's Sal
atter der nippes af Glædens Pokal,
gjenfødt af Tanken opstande da skal
vort lystige Karneval!

IV

Sold, *Akademicum*, een Gang endnu!
Kald dine Sønner med sværmende Hu!
Løft dine Stemmer til Gjenboers Gru
een Gang endnu!
Væk nu med Driverne, Bordene frem!
Stolene ind mellem Stolene klem!
Bli'r der ej Plads til et tørstende Lem,
faar han gaa hjem.
Kom, vore Ganymeder,
unge *Johan* og *Peder,*
og sæt Boller frem!
Thi det var jo dog en Skam,
om vor Knejpe Straadød døde;
den bør druknes i en Dam
udaf Druer røde.
Kraftigt og friskt var det Liv, den gav Ly,

derfor den hilse sin Død uden Sky;
lystig og kjæk, som den var i sit Gry,
    den dale for Nytaarsny!

Husker I, dengang vi bosatte ble'
tæt ved Regensen for Markstykker tre,
levede sobert af Kaffe og The
    i vor Ide;
fik, mens vi sad paa den muddrede Plads,
Tyrke-Divaner og kristent Kalas,
lavede Hyldingsadresser paa Trads;
    jo, det var Spas!
Spilte »*Kontubernaler*«,
og hørte kvalme Taler
    af Professor *Ras*—:
Slog saa ned i Vimmelskaft,
trak af Russer hele Flokken,
soldede med dem paa Kraft
efter Formandsklokken;
tegned og præked og sang Politik,
Snyder paa Snyder fra »*Kammeret*« fik,
misted vor Kasse, men holdt os en Clique,
    og halvt i Hundene gik.

Ja, vi er blevne os lige til Sidst;
selvsamme Dyder og selvsamme Brist,
Vrøvl og Principer og Enhed og Tvist
    bo her som hist.
Nu er det ude, vort Kredsløb er endt,
Formen, vi bugted os i, har udtjent;
nytte vi skal, hvad vi her har erkjendt,
    i et nyt Moment.
Imorgen Kveld med Glæde
skal ind i dette træde
    hver en brav Student!

Men i Aften Mindets Kraft
sejre over det, vi haabe,
blande i den stærke Saft
Vemods milde Draabe!
— Her har vi tømt Ungdomsglædernes Skaal,
varmet vort Hjerte ved Vingudens Baal,
svoret, at Frihed og Ret er vort Maal!
Drik *Akademicums* Skaal!

UNIONEN

STUDENTER vi kaldes, men *er* jo ingen Ting,
kun svævende Skygger i Livets faste Ring,
af Titel Borgere, Mænd af Kjøn,
Spirer til Meget, men Spiren er — grøn.
Magten er forbeholdt Autoriteterne,
Stemmeret hefter ved Fæste og Grund,
Vægt er nu engang forlenet Moneterne,
Tillid er Oldingens arvede Pund.
Har da vi Unge, vi Fattige og Faa,
ej Lod og Del i det Værk, der bygges paa?
Har Livet ej levnet til os et Hverv?
Trænger Historien ej til vor Skærv?

Jo, Brødre! vel blev et usynligt Maal os sat,
vel færdes i Aandernes Kreds vi Dag og Nat;
af denne Verden er ej vort Kald,
evigt er Livet, som værne vi skal.
Men her i Tiden vi fik og et Ærende,
Fjeren vi blev i dens sneglende Uhr;
udi dens Brygninger er vi det Gjærende,
og i Kehraus'en har vi første Tur:
den Tanke, Livet skal styres af engang,

den jubler alt i vort Bryst sin Sejerssang;
vi skal, om saa trygt hele Verden sov,
repræsentere *Bevægelsens* Lov.

Og derfor frisk Mod, Studenter, en avant!
De Gamle følge med, naar vi kun gaa foran;
lad »grønt« kun være det Flag, vi før',
grønt er jo Livets og Haabets Kulør. —
Længe vi stod der, splidagtigt forgrenede,
rakte hinanden ej broderlig Haand;
det er forbi, vore Kræfter forenede,
Forbundet sluttet med Hjerte og Aand:
nu skal samdrægtig vi stræbe mod det Maal,
hvorhen Kompasset alt viser med sin Naal;
og engang skal den tredelte Nation
tage Exempel af vor *Union!*

KOMPAGNIETS SKIBBRUD

INTET Reb i Sejlet, Drenge!
Lad kun alle Klude staa!
Skal det kule saadan længe,
maa vi dog tilsidst forgaa.
Lad kun Spryd og Ræer knække!
Lad kun springe Toug og Gi!
Storm og Død bør ikke skrække
Soldets raske Kompagni.

Sikken Sø i Smaafolks Vande!
Sikket Vejr i Livets Vaar!
Hver en Pynt af Haabets Strande
skjult i tætte Taager staar;

Himlen er saa sort som Tjære,
uden Stjerne, uden Sol,
ret som om den vilde være
paa vort mørke Sind Symbol.

Mærk, hvor Stormen Skibet ryster,
mens den splitter Sejl for Sejl;
det er disse kaade Lyster,
som fra Maalet drev os fejl.
Strømmen klos imod os stevner,
spottende vor haarde Nød;
det er Verdens Dom, der hævner
sig, fordi vi Trods den bød.

Regnen styrter ned i Strømme,
spuler gratis Dæk og Mand;
det er vore skjønne Drømme,
som blev til det bare Vand.
Og en Flok af slugne Hajer
i vort Kjølvand bid's og slaas;
det er Rykkerne, som ejer
mer, end de vil faa, af os.

»Klar at vende!« — Nej, lad være!
Naar man er saa vidt som vi,
gjælder det at dø med Ære
og en Smule Poesi.
Nej, hejs op paa Store-Toppen
Soldets Vimpel druerød,
at det ses, vi holde Troppen
lige til den kolde Død!

Havde vi blot assureret
Alt, hvad nu gaar med til Gravs,
thi man kunde profiteret
ganske artig paa det Snavs:

magre Tanker, tynde Toner,
Ønsker uden Maal og Rast,
løse Vittigheds-Patroner
er vor hele lette Last.

Hør! hun brager alt i Bunden;
kun et Nu endnu vi har.
Sætter Bollen da for Munden!
Hvad vi levne, Fanden ta'r.
Tak, I kjække, yske Drenge,
som var til det Sidste tro!
Nu i Havets bløde Senge
følges vi til evig Ro.

AFSKED MED EN GRØNLANDS-FARER

STIK ud de fulde Glas
under jublende Sang!
Kanske vi solde sammen
iaften sidste Gang;
thi Tiderne skal skifte,
vi skifte skal med dem:
Gud veed, hvordan vi har det,
naar Morten kommer hjem.

De skulle skilles ad,
som tilsammen bygged bedst;
bor En af os i Øst,
bor en Anden i Vest;
En vanker maaske flygtig
omkring i fremmed Land;

En slumrer under Græsset
paa den fædrene Strand.

Fortyndes skal vor Lok,
og vor Kraft skal sættes til,
og Hjertets Varme slukkes
saavelsom Øjets Ild;
og de forsorne Gutter,
som jog i Glædens Spor,
skal træde ind i Numer
ved Filistrenes Kor.

En ussel Kjøbstedrøn
bliver Haabets stolte Borg,
hvor vi skal sidde lunt
mellem Gjæld og Næringssorg,
og mønstre Næstens Lyder
og bande Kornets Pris
og stille Aandens Hunger
ved Berlings Avis.

Og om en sjelden Gang
sig den gamle Aand forny'r,
og til de svundne Tider
fra Bægret Tanken fly'r,
og vi bli'r ledte hjem
af en ravende Flok,
saa brummer gamle Mutter
omkaps med sin Rok.

Men ske, hvad der skal ske,
saa er dette vist og sandt,
at rent og stærkt var Baandet,
som denne Flok forbandt:

af Livets ægte Druer
vi krysted ej saa faa,
at vi vel nok kan døje
en Malurtsnaps derpaa.

Tøm da de fulde Glas
under jublende Sang!
Vi vil ej Klager strø
paa den Vandrendes Gang.
Tak du, fordi du var os
en Broder brav og huld,
og varm dig ved vort Minde
i Nordpolens Kuld'!

TIL CHRISTOPH ERNST FREDERIK WEYSE

DER er et Sprog, saa varmt og rigt,
et Modersmaal for Gratier og Muser,
hvori hver Sætning er et Digt,
og gjennem Melodier Talen bruser;
skjønt uden Ord, det nævner dog ved Navn,
hvad der i Tankens dunkle Dyb sig fjæler;
det tolker Hjertets hemmeligste Savn,
og Drømmens tause Billed det besjæler.

Og naar vort Sind maa, mat og sygt,
i Livets Kamp og Trængsel bukke under,
er i det samme Sprog udtrykt
den Formular, som læge kan dets Vunder;
og naar fra Verdens Lyst og Syndens Spor
det higer mod den evige Forsoner,

til ham det løftes fra den mørke Jord
paa Kerubvinger af de stærke *Toner*.

Du var, mens femti Aar forgik,
i dette Sprog vor Lærer og vor Leder;
dit Hjerte var dets Grammatik,
og Orglet var dit mægtige Katheder:
og hvad du lærte, sank ej goldt til Jord;
fra Folkets Bryst det tusindfold gjenklinger,
og gjennem dine egne Toners Kor
dit Navn sig over Tidens Bølge svinger.

TIL JOHANNE LOUISE HEIBERG

PHIDIAS's Drapa
klinger i Stenen;
Farverne aande
Raphaels Ros;
Digterens Drømme
fængsles paa Bladet;
— flygtigt er Scenens
sjælfulde Værk.

Hjerternes Higen,
Kræfternes Kæmpen
skifter med Minens
vexlende Skrift;
Lunets og Viddets
funklende Fakler
slukkes med Ordets
svindende Klang.

Men paa Momentets
ilende Vinge
svinger sig Kunstens
evige Magt;
kalder til Live
Aandernes Virken,
daler som Dug paa
Hjerternes Blomst.

Derfor, du Scenens
Dronning! ej svinder
sporløs dit Snilles
straalende Pragt:
vundet et varigt
voxende Rige
har du i Folkets
bankende Bryst.

VED FAKKELTOGET FOR H. N. CLAUSEN

Fordum, naar Nordens
stridglade Sønner
stævned med Sejr til
havhegnet Hjem,
hilste dem Harpens
hellige Strenge,
majfriske Møer dem
Mjødhornet bød.

Tiderne svunde: —
skræmmet blev Sejrens
flygtige Fugl fra

faldende Nord;
Styrken blev brudt af
barnagtig Tragten,
Modet blev slukt i
Sløvhedens Strøm.

Fribaaren Jordbund
trampede Trælle,
Kæmpernes Grav blev
Græ̧vlingens Hus:
Fremmede raned
ældgammel Odel,
skifted ved Lodkast
ærerig Arv.

O, men til Ende
Ragnarok rinder;
engang skal Norden
nyfødt opstaa!
Styrken, som slumred,
vaagner og voxer;
Modet, som døde,
ganger af Grav.

Nu træde atter
Kæmper i Kreds med
staalhærdet Vilje,
højhjertet Hu, —
Kæmper for Sandheds
straalende Mærke,
Kæmper for Folkets
Frihed og Ret.

Tankens og Ordets
Vaaben de valgte,

Aanden og Livet
tog de i Sold,
Sejerens Fylgje
fæsted de atter;
Nordstjernens Fakkel
viser dem Vej.

Hil dig, du Tankens
højbaarne Høvding!
Hil dig, du Ordets
hugprude Helt!
Stemmernes Klang dig
hjemkommen hilser,
hilser i dig den
sejrende Sag.

Tak, for du værged
voldtaget Eje,
Fædrenes Kampløn,
Mødrenes Maal!
Tak, for du hævded
hadhærget Frihed,
tolked for Folket
Fremtidens Haab.

TIL
ADAM OEHLENSCHLÄGER

Du, hvis Lyra var en Morgenlue,
du, hvis Toner var et Lærkekor,
du, hvis Kvad har bygt den brustne Bue
op til Guders Sal fra mørken Jord!
Du, som vakte Sagas Liv af Blunde,

og var nye Slægters bedste Tolk!
Du, som jevned Fjelde, dækked Sunde
og forsoned vrede Broderfolk! —

Tak, fordi du Barnet Vejen lærte
til en Verden stor og underfuld!
Tak, fordi du gav det unge Hjerte
Drømmens Skat og Læben Sprogets Guld.
Tak, fordi du fostred op ved Toner,
lig en Zeus i bly Dryaders Favn,
Tanken, som paa Mandens Himmel troner,
Haabets Karlsvogn og Sejrens Baun!

Fader, du har levet blandt os længe,
aarrig blev du, gammel ej endnu;
evig Ungdom bor i dine Strenge,
evig ung i Klangen lever du:
og saalænge Nordens Aand har Vinger
til at flyve over Fjeld og Sø,
og saalænge Nordens Tunge klinger,
Adam Oehlenschläger kan ej dø!

TIL
DITLEV GOTHARDT MONRAD

DET er en dejlig Drøm, Naturen drømmer,
hver Gang den hilser Vaarens Atterkomst,
naar Kilden frisk af Jordens Bryster strømmer,
og Knoppen foldes ud til Blad og Blomst;
naar Vinden løfter Havets blanke Bringe,
og Bien drikker Æbletræets Sne,
og tusind Fuglekor i Luften klinge:
— den drømmer da om *Frihedens* Ide.

Den samme Drøm sig over Folket sænker,
naar Tidens Herre vinker med sit Bryn:
da briste gammel Fordoms møre Lænker,
da falder Seklers Taage fra dets Syn,
da hører det Forjættelsernes Stemmer
som Klokketoner gjennem Luften gaa,
og Kraftens Spænding sittrer i dets Lemmer,
og nye Pulse i dets Hjerte slaa.

Det var i slig en Drømmens Stund, du valgte
for Bogens stille Syssel Livets Strid,
da over dig kom Aanden, og du talte,
hvad dunkelt gjæred i den unge Tid;
da du, den blege Gransker, ind for Skranken
som Ridder, fuldt og færdigt rustet, tren,
og sejrrig svang dit stærke Vaaben, Tanken,
i Sjælens Kampe hærdet, klar og ren.

Hvad du har stridt, veed alle Danmarks Sønner;
hvad du har lidt, det veed ikkun du selv;
men Sindets dyre Fred alt nu dig lønner,
og Eftertiden løser Nutids Gjæld.
Tag dine Venners Tak og glade Hyldest,
men tag dermed vort alvorsfulde Haab:
at du først da har dig, som os, gjort Fyldest,
naar Folkets Drøm faar Virkeligheds Daab!

CARL MICHAEL BELLMAN

LIVET er kort: i evig Vexel svinder
Glædens Moment og Nydelsernes Rus;
Ynglingens Kraft og Pigens Rosenkinder
viftes jo bort i Vinterstormens Sus;

Magten, der kued Nationerne, segner,
Purpuret blegner,
og Hjulet ruller over Borgens Grus.

Nordens Komet har endt sin stolte Bane;
slukte forlængst er Straalerne, den skød,
Trolddommen brudt, der mægted frem at mane
»Guldaldren«s Høst af Sveas Klippeskød:
Gustaf er glemt, og hans snilrige Følge
Gravene dølge,
og der er tyst, hvor før hans Drapa lød.

Datidens Glands forsvandt, men af dens Mørke
stiger en Hær, der trodser Dødens Magt:
Helte, som kun med Øllet prøved Styrke,
Kippernes Hof i lurvet Galadragt,
Gratier fra Gaden og Vingudens Præster
— de blev til Rester,
mens alt det Store blev i Graven lagt.

Sangeren greb de pudsige Patroner,
trylled dem ind i sine Drømmes Væld,
gav dem paany et Legeme af Toner,
aanded deri sin egen rige Sjæl;
og fra hans Lyra gjenfødte de svæved,
nu først de leved:
et evigt Liv i dem han lever selv.

Hylder da ham, hvis skjelmske Musa svinger
drukne Satyrer om i Kunstens Sal,
ham, i hvis Skjemt en Vemods Fuga klinger,
ham, i hvis Latter sukker Livets Kval!
Nordens Natur, der bar ham ved sit Hjerte,
Sange ham lærte,
som altid Nordens Hjerter røre skal!

BERTEL THORVALDSEN

FAVETE LINGVIS, Musers Æt!
De høje Mødres Kor nu kalder,
og hilser ham, vi har begrædt,
velkommen i Olympens Haller:
en ny Herakles har fuldendt
sin Daad og er til Hjemmet vendt,
den Pris at naa, han har fortjent,
med Evighedens Brud formælet.

Hans Liv, det var en Sejersflugt,
et Heltedigt i Marmor prentet:
han Hesperiders gyldne Frugt
til Nordens dunkle Lund har hentet;
de døde Stoffer han betvang,
de leved, naar hans Mejsel klang;
som Maalet for sin Verdensgang
han Kunstens nye Meta satte.

Og ingen Gravluft vifter der,
hvor snart hans muldne Ben skal gjemmes;
men af hans egne Værkers Hær
en evig Hymne skal istemmes!
Derfra skal Kunstens Liv udgaa
og højt i Offerflammer slaa!
Der skal de Memnonsstøtter staa,
som varsle Danmarks Morgenrøde!

II. BLANDEDE DIGTE

TIL DE UNGE

I Taage hylles vore Fædrekyster,
som skulde Himlens Lys ej mer dem naa;
tungt løfter Havet sine hvide Bryster,
som om en Smerte rugede derpaa;
i Stormen, som de øde Skove ryster,
der høres dybe Varselstoner gaa,
og paa hvert Blad, der er af Træet revet,
et »*Mene Tekel Upharsin*« staar skrevet.

Skal Danmarks blege Stjerne da udslukkes,
som Solen af en mørk Novemberdag?
Skal over dette Rige Bølgen lukkes,
som over et forlist og splintret Vrag?
Skal denne Slægt, af Ælde mat og svag,
snart som en tørret Gren fra Stammen hugges?
Er, hvad der rører sig i Folkets Skød,
kun sikkre Forbud om dets nære Død?

Jeg veed det ej — men Tvivl og Mismod spænder
sit dunkle Net omkring min bange Hu;
thi Fare ser jeg, hvor jeg Øjet vender,
men Frelsen saa jeg intetsteds endnu;
jeg ser, Erinnyen sin Fakkel tænder,
og Tvedragts Kløft og Undergangens Gru;
men Pallas, som kan Skæbnens Ilen standse,
jeg ser ej springe frem med Skjold og Landse.

Jeg ser Europas Herrer Lodden trække,
som afgjør, hvad et lille Folk er værd;
jeg ser et stort, berust af Hovmod, lægge
paa Vægtens anden Skaal sit Brennus-Sværd;
jeg ser forvovne Løgnes Skybjerg dække
det sidste Glimt af Sandheds Middagsskær;
jeg ser forrædersk Blændværk Grændser flytte
og Egennyttens Gribbe søge Bytte.

Jeg ser mit Sprog, der yndigt blomstred frem
ved Gratiers og Musers hulde Pleje,
for Slegfred agtes i sit eget Hjem
og som Slavinde for et fremmed neje;
og Folkets bedste, dyrebare Eje,
der hviler som en Skat i Sprogets Gjem,
dets Sjæl, dets Aandeliv, dets Tankekilde,
den ser jeg plumres eller gaa tilspilde.

Og dette Folk, der har saa store Aner,
hvis Navn lød Verden rundt i Vaabenbrag,
og straalede fra Knuds og Volmers Faner,
og luede i Juels og Vessels Flag;
hvis Hæder drog med Tychos Stjerners Baner
og hviler sig paa Thorvalds Sarkofag;
— det ser jeg svæve som en flygtig Skygge
omkring i Skinnet af sin gustne Lykke.

Jeg ser det sig ved Døgnets Glimmer klæbe,
og sorgløst tumles om af Vindens Kast;
jeg ser det som et søvnigt Trækdyr slæbe
paa sine egne Synders tunge Last;
jeg ser det efter Friheds Havn at stræbe,
men sidde dog i Fordoms Mudder fast;
thi, for til Pagtens Sinaï at lodses,
det har Filistre nok, men ingen — Moses.

Se, derfor tvivler jeg, og derfor sukker
min Sangfugl, naar den vilde være glad;
og dog paa Tonens milde Bølge vugger
sig Haabets friske, grønne Olieblad;
et Haab, som intet Mismods Skybrud slukker,
og ingen Tvivlens Storm kan splitte ad!
et Haab, i Lyst undfanget, født i Smerte,
som derfor først kan briste med mit Hjerte!

Jeg haaber paa den gamle Kæmpestamme,
som stod i Seklers Skiften, rank og prud,
hvis Blade svedes hist af Solens Flamme,
mens her de krølledes af Rusk og Slud,
men som i Saft og Marv dog blev den samme,
— at den skal skyde nye, friske Skud
med vaargrønt Løv og sommerfrodig Skygge,
hvorunder Nordens Slægter trygt kan bygge.

Jeg haaber paa de Unge — ja, paa eder,
hvis Vuggekvad Normannaharper klang
i Kor med Hymnerne fra Seines Bredder,
som drak af Tidens Horn dens Frihedstrang
og svor i Sjælens Rus de dyre Eder,
— at I vil holde dem som Mænd engang;
at I vil voxe over eders Fædre,
og vorde større, stærkere og bedre.

At I vil vogte vel den Altarlue
for Alt, hvad der er stort og skjønt og sandt,
som blusser liflig nu bag Barmens Bue;
at den ej kvæles skal af Verdens Tant,
ej vifte hid og did, naar Farer true,
ej dø, fordi den ingen Næring fandt,
men Folkets dorske Masser gjennemgløde
og tænde eders Land en Morgenrøde.

At I skal Kraftens spredte Strømme bøje
med mægtig Vilje mod det store Værk,
der er det samme for de Smaa og Høje,
for Lærd og Læg, for Kriger og for Klerk;
at I vil vide: Trætte spilder Møje,
men Enighed gør svagest Evne stærk;
at I vil Alt for Eet og Eet for Alle,
og med det Maal, I valgte, staa og falde.

At I den længe tabte Vej skal finde
igjennem Ørknens Sand til Canaan,
og rejse Sions solbestraalte Tinde,
og tvætte Syndens Spor i Kedrons Vand;
at I med stærke Mure skal forbinde,
hvad der er søndret nu af Tvedragts Tand;
at I skal slaa Filistrene af Marken,
og lægge Sangens Mandelstav paa Arken.

At, hvad der er forkuet, I skal rette,
og trække, hvad forvredet er, i Led;
at, hvad der nu er Gaade, I skal gjette,
og sætte Gjerninger i Drømmes Sted;
at I forene skal i evig Fred
den skilte Asa-Æt paa Ida Slette,
og atter vise den forbauste Jord
et frit og enigt, stort og mægtigt Nord.

Det Haabet er, som gjør, jeg ej forsager,
om intet Fyr jeg ser i bælmørk Nat;
det er det, som min Idræts Byrde drager,
om jeg vil synke sammen, sløv og mat;
det gjør, jeg ræddes ej og ikke klager,
om jeg mig tykkes fejgt i Stikken ladt;
det gyder Sjæl og Styrke i min Stræben;
det lægger mig en Smule Sang paa Læben.

Men snart maaske min bedste Kraft skal svinde,
og da mit Haab vil tabe af sin Pragt;
og engang skal Nødvendighedens Magt
min Stræben stække og min Tanke binde;
og engang vorder jeg i Mulde lagt,
og lever kun i mine Venners Minde;
hvad jeg har villet, er i Kisten gjemt,
min Daad er smuldret, og min Sang er glemt.

Men dette Haab tør ej med mig fortæres,
maa ikke sygne, og maa ikke dø;
bevinget skal det gjennem Tiden bæres
og sænke dybt i Hjerterne sit Frø;
af Livets bedste Safter skal det næres
og fæste Rod paa Fjelde som paa Ø,
til det slaar ud sin Blomst i liflig Glorie
og vorder klar og virkelig Historie.

Derfor, I Unge! eder jeg udnævner
til Arvinger af Haabets Herlighed;
jer skænker jeg det Meste, som jeg evner;
jer lover jeg det Bedste, som jeg veed;
men eder ogsaa jeg til Ansvar stævner,
hvis Haabet synker sygt og visnet ned,
hvis det gaar ud i Livets Nød og Trængsler,
hvis Magten kvæler det i sine Fængsler.

Frem da, I Unge, under Haabets Fane
mod Maalet, fjernt maaske, men højt og lyst!
Fremad i Livets stille Alvorsdyst!
Fremad, naar lydt den galer, Slagets Hane!
Fremad, med ærligt Sind og aabent Bryst,
ad Pligtens Vej og Ærens stolte Bane!
Fremad, i sluttet Linje, Mand ved Mand!
Fremad for Frihed og for Fædreland!

FOSTBRØDRELAGET

Da Kæmpelivets trodsige Gestalter
igjennem Norden skred med tunge Trin,
da Blod var Dug paa høje Guders Alter,
var Daabens Vand og Nadverbordets Vin,
da Bjarkemaalet var de Frommes Psalter,
og Rotas Spyd i Himlen lukked ind;
da Kamp var Pligt, da Dyd var Leg med Livet,
da Magt og Ros den vilde Kraft var givet —

Da var der dog en Skik, som vidner silde,
at under Brynjens haarde Plade sprang
en ædel Følelses frugtbare Kilde;
som lokked frem et Bed af Blomster milde
paa mangen Kæmpes blodbestænkte Gang,
og toner til os med melodisk Klang
igjennem Tidens Mulm og Vaabenbraget;
og denne Skik, det var — *Fostbrødrelaget.*

Naar tvende Kæmper havde hvilet spæde
engang ved samme moderlige Barm,
og havde skiftet fælles Barndomsglæde
og Fad og Bænk og Arnekrogen varm,
— naar de som Mænd i Livet skulde træde,
saa ridsede de op hinandens Arm,
og, som de røde Straaler blandtes sammen,
de svor at dele Kaar i Sorg og Gammen.

Og denne Ed blev endnu aldrig svegen,
saalidt i Ungdoms Vaar og Manddoms Høst,
som naar i Vinter Livets Kraft var vegen,
saalidt i Hjemmet, som paa fremmed Kyst,
saalidt i fredlyst Ring, som Hildurslegen;
ja, selv af Døden blev den sjeldent løst:

de Dødes Troskab var det smukt at hædre,
og Sønner den forplanted efter Fædre.

Den blev ej glemt, om deres Veje skiltes:
naar stolt den Ene sad i Kongehal,
mens fjernt den Anden mellem Folket stiltes;
naar sødt i Elskovs Favn den Ene hildtes,
imens den Anden fulgte Lurens Gjald;
naar højt mod Nord den Ene slog sit Tjald,
imens den Anden over Hav og Sunde
paa Vikingsnekken fløj mod Sydens Lunde.

Og var den Ene truet af en Fare,
og naa'de Rygtet til hans Broder hen,
da turde han ej Mod og Møje spare,
før frelst og fri hans Broder var igjen;
men blev den Ene dog af Fjende slagen,
tilhørte Hævnen kun den anden Ven,
og naar med Staal og Lue den var tagen,
var broderløst ham Livet intet værd,
— da styrted han sig i sit eget Sværd.

Den Tid forgik — en anden er oprundet,
da Livet styres af en anden Magt,
da Aandens Sol udfoldet har sin Pragt,
og Styrken er ej mer til Armen bundet;
men med den gamle Tid er ej forsvundet,
hvad skjøn og herlig Daad den har fuldbragt.
Nej! — Hvad den handled stort og ædelt tænkte,
det Arven er, som Fædrene os skænkte.

Og se, — *Fostbrødrelaget* er ej slukket
af tunge Seklers skæbnesvangre Storm;
fornegtet, glemt, forbrudt og sønderhugget,

mens Livet gjæred uden Maal og Norm,
dets skjønne Tanke atter er opdukket
af Tidens Strømning i en bedre Form;
det knytter nu ej Faa, men Millioner,
det binder Enkeltmænd ej, men — Nationer.

Os *Tre* har jo den samme Moder ammet,
det ættestore, minderige Nord,
hvis høje Isse er af Sneen flammet,
hvis Midje svulmer af en Blomsterflor;
vor Barndom trykked jo de samme Spor,
og samme Livets Kald vi har annammet;
vort Blod er blandet alt fra Fødslens Stund,
dets Kjendemærke klinger fra vor Mund.

Og paa vor Pagt den nye Aand har trykket
sit stærke Indsegl og sin lyse Glands;
har En af os for den et Tempel bygget,
det er de Andres da, saagodtsom hans;
har En af os sig vundet Kunstens Krands,
da er af den de Andres Tinding smykket;
og af vor Saga har vi hver sin Del,
men kun som Fælleseje er den hel.

Og kommer til den Ene Nød og Smerte,
som nager Sjælen med sin skarpe Tand,
da røres ikke blot de Andres Hjerte,
men virksom iler Hjælpen over Land:
og naar da Byrden af en Broder lettes,
naar Savn og Hunger af hans Rigdom mættes,
da skyder Pagtens Palme Spirer ny,
og breder over ufødt Slægt sit Ly.

Men — om det staar i mørke Norners Vilje,
at Nordens Stjerne dale skal engang,

og fremmed Fylking trampe ned dets Tilje,
— da skal vi flokkes paa den samme Vang,
og da — det veed vi vist — *Fostbrødrelaget*
sin sidste Prøve skal bestaa i Slaget,
og det skal vorde meldt i Skrift og Sang:
at vi var tro i Lykken som i Nøden,
at vi var *tre* i Livet, *een* i Døden!

OPRAAB

Mit Folk! hvor er din Fortids Magt,
da Nordens Lande Lov du gav
og spejled trende Kroners Pragt
i Østersø og Vesterhav?
Er Danmarks Løve, træt og spag,
indslumret paa sit øde Leje,
og tør ej for sit sidste Eje
den vove nu det sidste Slag?

Mit Folk! hvor er dit Hædersnavn,
som Sværdene paa Valen sang,
som, luende fra Vikingstavn,
sig til Europas Grændse svang?
Er i en evig Kummers Nat
nedgangen din Erindrings Maane?
Tør man ustraffet dig forhaane
og kaste Tærning om din Skat?

Mit Folk! hvor er dit Modersmaal,
som gjemmer Fædrenes Bedrift,
og gav det Ry, de vandt med Staal,
et herligt Liv i Sang og Skrift?
Skal det fra Sli til Kongeaa

beskæmmet for et andet vige,
for snart med Resten af dit Rige
at sygne, glemmes og forgaa?

Mit Folk! mit Folk! hvor er du selv?
Fornemmer du ej Tidens Røst?
Fornemmer du ej Livets Væld
og Kraftens Strømning i dit Bryst?
Har du ej bygt dit Fremtidshaab
paa fremmede Despoters Naade,
saa løs med Sværdet Skæbnens Gaade
og stig gjenfødt af Kampens Daab!

TIL DE GAMLE

(Tilegnelse af POUL RYTTER: VISER OG VERS)

Kong Christians Mure stande lige trygge,
som for et Aarti, saa endnu idag,
og Taarnet strækker end sin Kæmpeskygge
ud over Klosterlivets lave Tag.
Dernede har vel puslet det Moderne
og paa det runkne Skind sin Fernis lagt;
men uforkrænkt staar Gaarden i sin Kjerne,
som i sin gamle burschikose Dragt.

Og Linden hvælved nys sin brede Krone
og kvæged Sindet med sin Morgenduft;
dens Blade bæved nys ved Sangens Tone,
som rulled gjennem Aftnens stille Luft;
nu rusker Blæsten i de nøgne Grene,
og Løvet rasler i den øde Gaard:
det er i stadig Vexel samme Scene
ved Gry og Kveld, i Efterhøst og Vaar.

Og i den store Kubes trange Celler
der sværme Studioser nu som før;
hist Videnskabens klare Honning vælder,
her falder den en Smule harsk og tør;
i sprukne Frakker og med lange Piber
bag Muren slentre sorgløst de omkring,
skjønt det paa Mønt derinde stadig kniber,
som paa Forstand paa denne Verdens Ting.

Det er det samme Liv, men ej de Samme,
det gamle Stykke, men en anden Akt,
et skiftet Indhold i en arvet Ramme,
og yngre Slægter i en Fortids Dragt:
den fælles Stamme, i Naturens Orden,
forynget har sit Løvs saftgrønne Rad,
og det, som engang gulnet faldt til Jorden,
har Høstens kolde Vinde splittet ad.

Ak, hvor er I, som delte mine Glæder,
min Ungdoms Idræt og dens Synd og Sorg,
som drømte sammen smukt om Manddomshæder
og tømred Haand i Haand paa »Haabets Borg«?
Vidt skilte Skæbnen vore Kaar og Baner;
En fik ej Hus, en Anden Gaard og Gods;
mens Nogle færdes under Tidens Faner,
gror over Andre Glemsels tætte Mos.

Og vi, som leve, er ej mer de samme;
os ramte tungt de ydre Forholds Magt.
Der er vel dem, der gik som Fjender gramme
ud af den gamle broderlige Pagt;
og vi, vi Faa, som mødes, og som kjendes
i vore Minders skyggefulde Hal,
vi føle dog vor Hu alt mere vendes
fra ældet Samliv mod vort nye Kald.

Og dog — jeg kan ej slippe denne Tanke —
var ej vort Ungdomsliv alt tomt og dødt,
saa maa en Gjenklang af det stundom banke
i eders Bryst og det bevæge sødt;
saa maa der være Noget af det Svundne,
som er fordunklet vel, men ikke tabt;
saa er vi af et varigt Baand dog bundne,
om det ej længer har sin fordums Kraft.

Thi Aanden, Brødre! kan dog ej gaa fløjten,
— og Aand der i vort Ungdomsliv jo var;
det var jo den, der holdt det op i Højden,
det var ved den, det Frugter for os bar.
Og Hjertet kan vel ældes, kan vel briste,
men er der god og sund Natur deri,
saa holder det Kuløren til det Sidste;
— og Hjerte har al Ungdoms-Poesi.

Af *min* jeg har afbrudte Rester fundet
i gamle Gjemmer som i Sjælens Krog,
dem har jeg støvet af og sammenbundet,
og Knippet er en Del af denne Bog:
for Verden er det gule Stambogsblade
med bleget Skrift, af tarvelig Værdi;
for eder tro'de jeg de Mening ha'de,
thi fælles Minder dølge sig deri.

Saa tag dem hen! — Til eder jeg dem vier,
og dermed gjør jeg ikkun Ret og Skjel;
I har en Part i disse Melodier,
en fuldt saa stor som den, jeg ejer selv;
thi for min Musa var jert Venskab Ammen,
I kjæled for den Spæde, naar hun frøs,
I dele billig Æren eller Skammen,
fordi hun blev en vild, uvoren Tøs.

I SOMMERFERIEN

SOLD, mine Drenge, hvordan gaar Kommersen?
Har I endevendt jert alvorlige Hjem?
Loved Papa at udfri jer af Persen?
Loved I til Gjengjæld at læse for fem?
Strækker I jer i det nyslagne Hø,
tyggende Drøv paa forgjemte Noveller,
køler jer Ild i den gyngende Sø,
eller i Grog paa en Kjælder?

Tylder I Nyheder fra Hovedstaden
i Familiecirklernes graadige Gab?
Gaar I om Dagen med Bluser paa Gaden,
og i Aftenskumringen hver med et Skab?
Skærer I løs paa en Hamborger-Skotsk
i Sommernat under »Bøgenes« Kroner?
Lærer I Tøserne paa »Jacototsk«
Kjærligheds Konjugationer?

Syndige Børn! I kan sværme og jage;
jeg, som tidt har bredt mig paa Mesterens Plads,
knap tør min fattige Moster bedrage
for en stakkels Mark til et eneste Glas;
sidder i Cellen med Haand under Kind,
flau som en Fugl, der er skudt under Vingen,
medens mit Suk ud i Aftenens Vind
flagrer, bemærket af Ingen.

Thi jeg maa plukke i Ciceros Laser,
tærske paa en kjedelig, lang Kommentar,
spæge min Aand med opstyltede Fraser,
for engang at blive lidt mer end end Nar.

Vist er det Ret, der er Mening deri,
at som I Andre jeg Noget maa lære;
men, kjære Venner! den Filologi
er sejg og trøsket at tære.

O, gid de flygtede Somre tilbage
kom med hver en fristende Stund, jeg har tabt,
saa skulde nok min Erfaring det mage,
saa jeg havde Lov nu at leve paa Kraft;
men jeg har offret min fejreste Vaar
altfor galant paa Horaernes Alter;
rig kun paa rustede Minder jeg staar
nu som en utro Forvalter.

O, gid min Aand, som den smidige Ranke,
vandt om Troens Stamme sig, ydmyg og ren!
O, gid som Duen min flyvende Tanke
hjem mig bragte Haabets oplivende Gren!
Nu er den Maagen, som Nætter og Dag
flakker omkring paa de stormrørte Bølger,
synger en varslende Sang fra et Vrag,
eller en Flynder forfølger.

O, gid jeg ejed de persiske Skatte,
blot for ret at svælge i Livslyst et Døgn,
blot for, af Nydelse mættet, at fatte,
at den Riges Held er en glimrende Løgn!
Thi, skjønt det Malm jeg foragter, hvis Savn
tynger til Jord mine kæmpende Vinger,
dem jeg misunder, hvis Værd og hvis Gavn
Guldet alene betinger.

O, gid jeg ejed et smilende Øje,
i hvis dunkle Ramme jeg fandt mit Portræt!
Ejed en Barm, ved hvis bølgende Høje,
glemmende min Kummer, jeg aandede let!

Ejed en Røst, hvis melodiske Fald
styred min Attraas løs drivende Planke!
Ejed et elskende Hjerte, som halv
delte min lønligste Tanke!

O, gid jeg ejed en græstækket Bolig
hist i Hjemmets Dal bag Syringernes Flor,
hvor min urolige Higen sov rolig,
mens den brudte Larve opløstes til Jord!
Lykken kan bygge sit skinnende Slot,
men som en Boble af Skum maa det briste;
Solon har Ret: ikkun den har det godt,
som gik tilsengs i sin Kiste.

Sold, mine Drenge, og tuml jer kun trøstig!
Luk jert Øre til for min traurige Sang!
Tidt var jeg sorgfuld, og tidt var jeg lystig;
er jeg det ej nu, vel jeg bli'r det engang.
Fryd jer ved Livet, thi Livet er smukt!
Nyd det, imens I har Foraar og Sommer!
Blomsterne falme, den glødende Frugt
falder, naar Vinteren kommer.

CHRISTIAN BALTASAR KRARUP BERGENHAMMER

Nu gulnes Lindens Løv og falder af,
og Blæsten hvirvler det omkring i Støvet,
Naturens Fylde stunder til sin Grav,
og Livet synker visnet ned som Løvet;
hvor nys vi stod i Kveld, en talrig Rad,
og slynged Sangen om det grønne Blad,
nu taus en Enkelt vanker og bedrøvet.

Thi alt gik Mangen, kaldt en trofast Svend,
tilsengs bag Hverdagssyslens snevre Skranker
og kjender knap sit Ungdomsliv igjen,
som taaget svæver for hans dorske Tanker;
og mangen Gut med frit og lystigt Sind,
med Sundhedsblomsten paa den varme Kind,
i Gravens stille Havn har kastet Anker.

Nys runged Klokker over Beltets Bred:
til Kirkegaarden bar man bort en Baare;
der lagdes en af vore Bedste ned,
og Gravens Rune ristede — en Taare.
Hans Stjerne skinned vist ej bredt og vidt,
den store Verden kjendte ham kun lidt,
men Venneklyngen elskede ham saare.

Han var en djærv og kraftfuld Søn af Nord,
saa fyrig og saa varm som Sydens Ranke;
han var saa kjæk og brav i Daad og Ord,
saa ærlig og saa ren i Hu og Tanke;
han var en Ven, som man kun finder faa,
en Klippe, som man kunde bygge paa,
mens Bølgen skylled bort den skøre Banke.

Et frodigt Liv der spired i hans Barm,
en Aandens Vaar med Hjertets Roser røde;
naar Glædens Kalk han tømte ungdomsvarm,
saa folded den sig ud i fejrest Grøde,
saa flammede hans Blik, hans Læbe klang,
begejstret stemte Koret i hans Sang,
og Hjerter favnedes i Toners Møde.

Et helligt Haab var Maalet for hans Id,
for Aandens stille Kamp og tause Virken,
en Herrens Præst at vorde, gjæv og blid,
at tolke Ordets Herlighed i Kirken.

Hans gamle Moder suged Kraft deraf.
Det svandt — nu staar hun ved den friske Grav,
nedbøjet, som paa Fjeldet Hængebirken.

Thi Liv skal vorde Død og Glæde Kval,
og Haabet som et Stjerneskud udslukkes,
hver Blomst, som spirer frisk i Jordens Dal,
for Kulden visne og af Stormen plukkes,
saa lyder Nornens mørke, tunge Dom:
mod den er al vor Kamp og Stræben tom,
og den forstummer først, naar Kisten lukkes.

Men Død skal vorde Liv og Smerte Lyst,
af Muldet stige skal en Blomsterkjæde,
det Haab, som segned sygt og mat i Høst,
i ny og herlig Vaarglands skal fremtræde;
vort Savn skal stilles, Graaden tørres bort,
thi Døden er jo kun en Slummer kort.
Han er indgangen til sin Herres Glæde.

SALOMON DREJER

Nu springer Livets Væld af Jordens Bund;
den rige Planteverden sig forynger,
og Flora samler sine Børneklynger
til Majfest overalt i Mark og Lund:
men han, hvis Glæde var blandt dem at dvæle,
som tidlig havde læst i deres Sjæle
den Tanke, Universet bæres af,
som Love deres vilde Vrimmel gav,
og skænkede de Stumme Navn og Mæle; —
han kommer ej, — de flokkes paa hans Grav.

En Hær af Toner følger Vaarens Spor,
med Kunstens Harper blandes Lærkers Kor;
og alle slynged nys i kjærlig Flok
sig om den gamle Mesters hvide Lok.

Men han, den unge Sanger, i hvis Bryst
der bølged Kunstens Kval og Kunstens Lyst,
hans Haand er mat, hans Læbe stum og bleg,
og brusten hænger alt hans Strengeleg.

Tidt, naar i Digterdrømme han den tog,
en dunkel Smerte gjennem Strengen jog;
det var en Anelse, — og den var sand;
det var et Budskab fra de Dødes Land.

Nys runged højt Forløsningstimens Slag;
det trange Fængsels tunge Dør blev aabnet,
og Friheds Kæmper frejdig svinger Vaabnet
igjen for sin og Folkets gode Sag;
men han, hvis Hu mod samme Fremtid stunded,
hvis Sejershaab paa Sandheds Magt var grundet,
hvis Aand sit Trældomsmærke sletted ud,
og fæsted Frihed til sin rige Brud; —
han blev i samme Stund af Døden bundet.
Nej, han er fri — thi Frihed er hos Gud.

Farvel! trofaste Fælle, elskte Broder,
med Tanken klar, med Villien stærk og ren!
Tryk ømt ham til dit Bryst, du Livets Moder!
Og rejs af Blomster ham hans Bautasten!

MICHAEL PETRONIUS BILLE

Hvi sukke Kongedybets mørke Vover
saa hult og tungt paa Danmarks Højtidsdag,
da Mindets Torden ruller stolt derover,
og Ekko svarer fra de sjunkne Vrag?
Hvi sænker tyst og sørgende sig Flaget,
som, himmelfaldet, stræbte did igjen,
hvis røde Tunge sang igjennem Slaget
et mægtigt Drapa om de danske Mænd?
Hvi aabnes *Juels* og *Vessels* stille Hjem?
Hvem vover nu at fordre Plads hos dem?

En Olding er det, som beskeden vanked
sin stille Vej igjennem Livets Larm;
men ungdomskjækt engang hans Hjerte banked,
og Manddomsstyrke svulmed i hans Arm.
Som ægte Skud af Nordens Kæmpestamme
sin Prøve han bestod paa »Prøvesten«,
og vandt det Vidnesbyrd af Fjender gramme,
at hans og Danmarks Hædersdag var een.
Nu slumrer han i Heltebrødres Favn,
men evig lever fort med den hans Navn.

O Danmark, fæld en Taare paa hans Kiste!
De gamle Vidner om din Storhed fly.
Med ham til Hvile gange snart de sidste;
da er du fattig — du har ingen ny.
— Men løft fra Graven frejdig op dit Hoved!
Der bor en Spaadomskraft i Mindets Røst;
en Fremtid holde vil, hvad Fortid loved;
Bedrifters Udsæd føder daadrig Høst;
og stige skal af Kongedybets Ry
engang igjen din Hæders Morgengry!

JENNY LIND

DER gaar en Susen gjennem Sveas Skove,
hvor Granen hvisker ømt med Birkens Kviste;
mod Klippen ruller sig Mælarens Vove,
for, trykket mod dens kolde Barm, at briste;
og i den stille Aften Taagen drager
sit hvide Slør henover Sø'r og Moser,
Dugtaaren perler paa de friske Roser,
og Droslen smeltende i Busken klager.

Naar Nordens korte Sommer gløder prægtigst,
et Vemod dybt og inderligt den aander;
naar Livets dunkle Kræfter virke mægtigst,
i deres Samklang sig en Smerte vaander:
det er, som Blad og Blomst, som Land og Bølge
af Kjærlighedens tause Kummer trængtes,
som efter en Forløsningsstund de længtes,
som aned de den Død, der brat skal følge.

Og dette Vemod i din Stemme bæver,
og denne Længsel sittrer i din Trille;
i hver en Klang, som fra din Læbe svæver,
udstrømmer Kjærlighedens rige Kilde:
og hvad Naturen taler uden Mæle,
og hvad den drømmer, men kan ej udtale,
det blev det givet dig i Sang at male,
ved Toner at forklare og besjæle.

Hvorhen du derfor gaar i Nordens Riger,
bag Havfrubeltet under Bøgekroner,
hvor Granen dufter, og hvor Fjeldet stiger,
— er altid hjemme du og dine Toner:

og ingen Kvad, i Kunstens Skoler lærte,
og ingen Efterklang af Sydens Fylde
kan Nordens haarde Kraft, som du, fortrylle,
thi naar du synger, slaar dets eget Hjerte!

Farvel! — Tilbage til det Folk du vender,
hvortil dig Blodets Baand har stærkest bundet;
men glem ej over det de fjerne Frænder!
Glem over Birgers Stad ej Øresundet!
— Og naar igjen de milde Sommervinde
befolke Gefions Vang med Blomsters Klynge,
kom saa igjen! — De bedste skal vi slynge
da til en Krands for *Nordens Sangerinde!*

ORDETS RIDDER

PAA Kisten er Ridderens Sværd nu lagt,
hans Harnisk og Skjold i Museet hænger,
hans flygtige Livs romantiske Pragt
kun svagt gjennem Sagnenes Taage trænger;
den Borg, som hans vældige Haand har bygt,
hvor Kampen han trodsed og bortdrømte Freden,
nu skjuler en Ætling, der sysler beskeden
med Bøndernes Tugt eller Studenes Røgt.

Der fægtes ej mer af Mand imod Mand
for Land og for Drot, for Frihed og Ære;
thi Krig blev et Haandværk, Soldaten en Stand,
og blinde Maskiner de staaende Hære;
Kulturen har tæret paa Manddommens Marv,
og studset det fyrige Mod sine Vinger;
en Heltedaad fast som et Eventyr klinger,
kun Skægget fik Nutidens Løver i Arv.

Og dog er al dristig, al ridderlig Id
med Korstog og Tvekampe heden ej vandret,
een kjender endnu dog vor daadløse Tid;
men Vaabnet er skiftet og Navnet forandret.
Thi Pennen blev Landse og Ordet et Sværd;
af funklende Tanker blev Rustningen flettet;
et Blad af Papir er det Skjold, som uplettet
for Samtidens Skranke nu Ridderen bær.

De Vaaben er stærke, — thi styrte for dem
maa Trældommens Mure og Fordommens Gittre,
og Brøde og Løgn af sit Skjul krybe frem,
og Uretten selv under Purpuret sittre.
Vel tykkes tidt Kampen en dagligdags Kiv,
som koster ej Blod, og hvor Døden ej lurer;
men Hjertet med usete Skrammer den furer,
og Offret, den kræver, er ofte — et Liv.

Og hvad er saa Lønnen? — Et tvetydigt Navn,
af Magten forfulgt, af dens Krybere gnavet;
et Bifald, smaahakket af Selvsygens Ravn;
en Hæder, som vorder med Liget begravet.
Mens Kunsten betalte Historiens Gjæld
til Mange, som Døden for Friheden funde,
til Mange, som kun vare Herrernes Hunde,
— saa sig mig: hvem sang om *Armand Carrel?*

Han var dog en Helt, en Ridder saa god
som hin, der ej kjendte til Frygt eller Dadel;
hans Kraft var en Mands, og en Ynglings hans Mod,
og Hjertet var ædelt, og Aanden af Adel;
hans Hu var en eneste glødende Drøm
om Frankrig, dets Glands, dets Hæder og Lykke
under Frihedstræets befrugtende Skygge,
urokket af Tidernes vexlende Strøm.

Og Drømmen blev Ord; — og det prentede Blad
blandt Folket sig spredte paa ilende Vinger;
snart lød det som Suk, snart som Lærkernes Kvad,
og snart, som naar Øxen i Roden alt klinger.
Der ulmede Gnister i Massernes Sjæl; —
de blussede op; — i et Baal slog de sammen; —
i Aske sank Tronen. — Men hvo tændte Flammen?
Det mægtige Ord og — *Armand Carrel.*

Men Drømmen blev Drøm kun; — thi Folket gav
hen
sit Blod blot for atter at rejse en Trone,
og »Frihedens Gudsøn« og Borgerens Ven
snart lærte at synge i Herskerens Tone;
og de, der nys kæmped paa selvsamme Plet
som hin, og Nationens Mænd bleve kaldte,
at mættes ved Naadens Taffel nu valgte
for Winkelried-Kampen om Frihed og Ret.

Kun *han* blev ej vundet, han ene forblev
trofast mod sit Folk, mod sit Kald og sin Fane:
med knusende Kraft bort han Blændværket rev,
og drog uforsagt Konsekvensernes Bane.
Men Ordet, som nys Bajonetterne brød,
og fæsted den nybaarne Magt paa sin Tinde,
var nu til Besvær, derfor lod man det binde,
og Had var den Tak, som dets Ridder man bød.

Hans Andel af Sejren blev Fængsel og Flugt,
og Livet begaved ham rigt med sin Smerte;
men Tankens vidt straalende Lys blev ej slukt,
før Skumlerens Kugle fandt Vej til hans Hjerte.
Da klagede Frankrig og følte sit Savn;
men nu er det glemt, og hentørret er Taaren:

og dog er ej den blandt dets Sønner end baaren,
som arved hans Aand og hans pletfrie Navn.

Mit Danmark! O, vaagner igjen i dit Sind
ej Tanken om ham, som du selv haver mistet?
Du stod jo dog ogsaa med Taarer paa Kind,
dengang da hans ærlige Hjerte var bristet:
erindrer du ej, at, hvor Domens Kapel
om Kongernes Grav sin Søjlerad strækker,
der grønnes hver Vaar den Græshøj, som dækker
din Ridder af Ordet, — *Armand Carrel?*

DRONNING MATHILDE

I

Paa Østerfælled gik der Dands.
Snefunker sprang i Solens Glands,
som Hingstens staalbeklædte Hov
løs fra den frosne Skorpe slog;
fra Byen til den stille Skov
en prægtig Jægerskare jog,
i Fløjel klædt og Silkestof,
det var Kong Christians muntre Hof.
Foran det hele Følge fløj
en Dame, fyldig, rank og høj.
Dybt aanded hendes fulde Bryst,
og Øjet straalte Liv og Lyst,
og Kinden blussed, varm og rød,
omkap med Læbens Purpurglød.
De rige Lokkers gyldne Skat
var fængslet af en Fjederhat;
men Ridekjortlens dunkle Flod

for Vinden bølgede og lod,
mod Kvindevis og Landets Skik,
tilsyne for hvert dristigt Blik
de runde Formers bløde Pragt,
slet dulgte af en mandlig Dragt.
Spidsborgeren, som udenbys
var trippet efter Luft og Lys,
af Tanke tabte Læst og Disk;
Trælbonden glemte Fogdens Pidsk,
og begge stod paa Vejen stille,
og maabed paa det skjønne Syn,
der som et Stjerneskud, et Lyn,
forbi det dorske Øje gled:
men hun, som dristig Gangeren red,
var den smukke Dronning Mathilde.

II

Og der gik Dands paa Frydenlund.
Fuldmaanen steg af Øresund,
men skinsyg blegnede dens Kind,
fordi de tændte Kroners Pragt
fordunklede dens Straalers Magt.
I Skoven brummed Nattens Vind,
mens dog som lydig Træl den bar
Musikens Toner, Ekkos Svar.
Henover Gulvets blanke Bræt
en gravitetisk Menuet
nu gled: et stolt og herligt Par
de To, som dandsede den, var.
Nu ligned hun en Dronning mer
end nylig, da i Hjortens Spor
som Amazone klædt hun fo'r;
nu Diademet gød sit Skær

om Pandens stejle Marmorvæg;
i hundred Folder, hundred Læg
den side Fløjelskjole faldt
om hendes yppige Gestalt,
og over hendes Væsen bredt
var Gratie og Majestæt.
Men hvem var han, hun kaared i
sin Yndlingsdands til vis à vis?
En Orden smykkede hans Bryst;
stolt var hans Holdning, Øjet lyst;
der lued gjennem det en Aand,
forløst af Fordoms trange Baand.
Hans Ansigt var i ædel Stil,
men tegnet var dets Ungdomsflor
af Nydelsernes matte Spor,
og Letsind leged i dets Smil.
Var han et Skud af Fyrsteslægt?
Bar selv maaske han Kronens Vægt?
Nej, dunkel var hans Stand, hans Navn,
før Lykken krysted ham i Favn,
og svang ham op paa Tronens Fod,
hvor nu han enevældig stod. —
Musiken taug: hun tog hans Arm,
og svæved blussende og varm
igjennem sine Damers Rad;
han bukked dybt; de skiltes ad.
Der blev ej talt, men taltes dog
med Øjets klare, rige Sprog;
i hans laa meget mer udtrykt
end undersaatlig Ærefrygt,
og hendes flygtede for hans,
bedugget af en fugtig Glands.
Men Hoffets vaagne Argusblik
opsnappede det Bud, der gik

med Hjertets Spørgsmaal, Hjertets Svar
imellem hint misundte Par,
og tydede det snildt, men ilde.
Og snart der bugted sig en Snog
i Salen rundt fra Krog til Krog,
og Edder fra dens Tunge sprang;
men Maalet for dens hvislende Sang
var den smukke Dronning Mathilde.

III

Paa Christiansborg gik Dands igjen,
da Maanen, netop fyldt paany,
i Sølvflor hylled Slot og By.
Hist fra sin stille Bane den
saa' bredet Nattens klamme Gys,
hvor Livets Straaler funkled nys;
saa' Glædens tonerige Larm
afløst af Mørkets skumle Daad;
saa' Kinden sittrende af Graad,
der nylig gløded elskovsvarm.
Endt Ballet var, Musikens Flugt
var standset, Lys og Fakkel slukt.
Nu laa det prægtige Palads
som øde paa den tause Plads;
kun Vagtens monotone Skridt
lød i de hvalte Gange vidt.
Men Hævnens Tiger ikke sov:
den lister lurende omkring,
og maaler sindrig af det Spring,
hvori den knuse vil sit Rov;
og Herskesygen rejser sig,
Megæren, gusten som et Lig,
med Slanger i den kolde Barm,

med Sværdet i den magre Arm;
hun bygger i det mørke Slot
en Trone nu af et Skafot. —
Hvad rørte sig i Nattens Skød?
Der flagred hist og her et Skin
af Lys, — der tramped tunge Trin,
og Vaaben klirred, Stemmer lød, —
og atter Alt igjen blev tyst. —
Men Dronningens Gemak er lyst.
Der staar hun selv i natlig Dragt,
nys af sin Lykkes Drømme vakt,
nu knust af Smerte, stum af Skræk,
med bævende og blege Træk.
Forgjæves om Medlidenhed
hun bad, med Øjet sænket ned,
som Tankens hemmelige Krog
hun vilde dække med dets Laag.
Forgjæves med fornyet Mod
hun standser sine Taarers Flod,
og trodser paa sin Højheds Ret;
thi Vredens Pil afprelled let
fra Lejesvendens haarde Skind,
og Taarer rørte ej hans Sind. —
Men hvor var han, som med sin Magt
stod for sin Hustrus Ære Vagt,
som skulde hævnet hendes Skam,
hvis den var til for Gud og ham?
En Olding svag i Livets Vaar,
et Barn i Tanke, Mand i Aar,
en Slave i en Konges Sted,
en Dukke, som man leged med,
henstrakt i vaagen Søvn han laa,
og husked ikke længer paa,
at nys sin Hustru og sin Ven

han gav til Død og Skændsel hen. —
Omsider fødtes Morgnens Gry,
indsvøbt i tætte Taagers Sky;
af Sengen Borgermanden steg
og treven efter Vejret keg.
Forbløffet han bemærked, at
Soldater Slottet holdt besat,
og saa' Dragonerne, der red
paa Pladsen foran op og ned;
saa' Portens Fløje lukkes op;
saa' bruse frem en Ryttertrop,
som tæt en lukket Vogn omgav,
og hørte deres skarpe Trav
gjenlyde dump i Morgnens Stille.
Men Sukket, som fra Vognen lød,
og Taaren, som ustandset flød
derinde, blev ej hørt, ej set;
thi Fangen i den mørke Karet
var den smukke Dronning Mathilde.

IV

Paa Østerfælled gik der Dands.
Blodstraalen sprang i Solens Glands;
et Hoved faldt for Bødlens Sværd,
der var en bedre Skæbne værd;
et Navn med Haan udslettet blev,
som Saga paa sit Skjold opskrev;
et Rygte Pøblen søndersled,
der voxed med den Tort, det led;
den Mand, der Ordet havde løst,
med Ordets Gift blev overøst.
Og det var ham, som nylig stolt
i Tømme tvende Riger holdt,

hvis Kongemagt og Kongeglands
kun savned Kronens gyldne Krands;
som Lysets første Dæmring saa'
i Tidens Horizont opgaa,
og voved kjæk at lægge ned
i Livets Mark sin Tankes Sæd.
Men fjern var end den Morgenstund,
der endte Folkets lange Blund,
og Livets Ager, haard og gold,
bar Hadets kun og Hævnens Fold,
og kræved, før hans Sæd slog Rod,
en Vanding af hans eget Blod.
Han faldt — thi han var voxet fra
den Tid, som han var fostret a',
men mægted, trods sin Vælde, ej
at løfte Tiden op til sig;
han faldt — fordi, af Overmod
og egen Storheds Drøm berust,
den Verden, der engang bestod,
han vilde sparket ned og knust,
og af sin endelige Kraft
en ny og bedre atter skabt;
han faldt — fordi den Ærens Tind,
han stræbte mod, var kun et Skin,
fordi hans Maal, det var ham selv,
men Midlet kun var Folkets Vel;
han faldt — og soned med sin Død
vist meget mer, end han forbrød.
Udslettet blev af smaaligt Nid
hvert Minde om hans kjække Id,
men eet dog i al Evighed
fra Slægt til Slægt skal arves ned
og funkle fra hans glemte Grav:
at Folkets Røst han Frihed gav.

Han faldt — og hun, som havde lagt
udi hans Haand sin egen Magt,
hvis Naades straalerige Væld
befrugtede hans stolte Sjæl
og lokked frem hans høje Kald,
— hun knustes af ham i hans Fald.
Hvor Sjælland strækker ud sin Arm,
som længtes det mod Sveas Barm,
hvor Odden deler Øresund,
der staar endnu den gamle Borg,
som skued hendes bittre Sorg,
som hørte hendes egen Mund
bekjende, for at frelse ham,
den skjulte Brødes tunge Skam.
Den er et Vidne taust, der veed,
om Ordet, som hun har udsagt,
var vristet frem ved Svig og Magt;
om hun fortjente, hvad hun led;
om hendes Ære, ren og blank,
kun som et grusomt Offer sank
for usle Rænkers lumske Spil;
thi den har ogsaa lyttet til,
naar hun i ydmyg Bøn til Gud
sit Hjertes Løndom folded ud.
Nu er hun død, — og Danmark gav
sin Dronning ej engang en Grav;
nu smuldrer paa en fremmed Kyst
den friske Mund, det fulde Bryst,
der fordum aanded Liv og Lyst.
Den Slægt, der stirrede sig blind
i hendes Yndes varme Skin,
er gangen samme Vej som den.
Kun Sagnet gaar endnu igjen.
Vemodigt toner det fra hver

en Plet, hun engang havde kjær;
det sukker i de gamle Træ'r,
hvis dunkle, melankolske Krands
omgiver Hirschholms sjunkne Glands;
det suser langs det friske Sund
fra hendes Glædes lyse Lund.
Og naar en Sanger i dens milde,
vaargrønne Højsal træder ind,
saa griber Mindets Kraft hans Sind,
saa fødes paa hans stille Gang
af Sagn og Drøm en klagende Sang
om den smukke Dronning Mathilde.

ANDET TIDSRUM

1848–1863

I. SANGE OG VISER

NORDEN

I

Hvor de hvide Bræer skinne
fra de mørke Fjeldes Tinde;
hvor de stride
Elve skride
gjennem Dalens magre Jord;
hvor de høje Graner suse,
og i lave Bjælkehuse
stærke, trygge
Bønder bygge —
er det skjønne, stolte Nord.

Hvor de blanke Bølger blaane,
hvor de grønne Bakker skraane,
og de bløde
Enge føde
modig Ganger, rigen Hjord;
hvor de gyldne Agre svømme,
og om Bøgeskovens Drømme
Nattergale
føre Tale —
er det samme skjønne Nord.

Hvor det var en Leg at stride,
hvor det var en Spøg at lide;

hvor den kjække
Vikingsnekke
skar i Havet røde Spor;
hvor de dybe Draper runged
og af Folket, tusindtunget,
baarne siden,
trodsed Tiden —
var det gamle, store Nord.

Hvor, af Aanden overvunden,
Seklers Tvedragt er udrunden;
hvor de Stemmer,
Hjertet gjemmer,
mødes i et mægtigt Kor;
der, hvor Mindets Nordlys blinker,
og til Idræt Slægten vinker
Haabets fjerne
Morgenstjerne —
er det unge, frie Nord.

II

UNGDOMMENS Drøm,
smilende Barn med den klingende Lyre!
Naar skal du Treforken gribe, og styre
Tidernes Strøm?

Ungdommens Haab,
blinkende Fakkel i Nætterne lange!
Naar skal du Baunerne tænde og fange
Gjerningens Daab?

Timerne randt:
blegere sittred den ledende Stjerne;

svinder den ej i det taagede Fjerne?
Viste den sandt?

Timerne gaa:
der, hvor de trængtes, de jublende Skarer,
lege nu Sorgløse, springe nu Harer;
vi er kun faa.

Dog skal den gro,
Spiren, der spæd pipper frem over Jorde;
Ungdommens Haab skal forklares og vorde
Mændenes Tro.

Dog skal den staa,
Tanken, som Saga har baaret og ammet,
Tanken, som Æt efter Æt har annammet,
kan ej forgaa.

Evig og sand,
virker den dybt, naar den oventil sover,
lyser blandt famlende Slægter den over
Fædrenes Land.

III

Ungdomsmodet slaar med sine Vinger,
hele Verden for vor Fod er lagt,
Fremtids Drapa i vor Tanke klinger,
Aanden ser sin Gjerning alt fuldbragt;
søde Kys af varme Purpurlæber
og af Glædens Nektar fulde Drag
Lønnen er, der vinker Hver, som stræber
kjækt og ærlig for den gode Sag.

Ak men, Brødre! Livets Jammer stækker
alt for hastig Tankens raske Fart,
og en klam Filistertaage lægger
sig om Øjet, der har skuet klart:
Lønnen tidt er plumret, før den smagt er,
Maalet var dig nært — forbi det fo'r;
Sandhed syntes størst af Verdens Magter,
men dens Daarskab er dog nok saa stor.

Dog, det ilde sømmer yske Svende,
fejgt at skælve for vort svare Kald,
eller Ryg i Livets Kamp at vende
der, hvor Aandens Styrke prøves skal.
Haabets Fugl, vor Ungdoms milde Sanger,
flyver med til Mændenes Bedrift,
og paa Nattens dunkle Hvælving pranger
store Minders lyse Sejersskrift.

Vil vi love da i Lagets Gammen:
Nordens Held og Hæder, Magt og Pris
Maalet er, hvortil vi stræbe sammen,
hver i Sit, paa ærlig nordisk Vis!
Frihedstemplet rejst med høje Buer!
Rets og Sandheds stærke Værn derom!
Og derinde kydske Altarluer
straalende fra Skjønheds Helligdom!

IV

HENOVER Tidens Hav der gaar
en Dønning død;
ved Styret Vold og Vilkaar staar,
af Graven jordet Fordom gaar,

og Sandhed lider slette Kaar
 og Frihed Nød;
det er, som Folkets Haab var tabt,
og Troen paa dets egen Kraft
 var død.

Men atter kule vil en Storm
 fra Sønden op:
da styrter hver en snørklet Form,
da brister hver en skimlet Norm,
da ryster Dybets Midgaardsorm
 sin tunge Krop;
da galer Hævnens Hane rød;
den vilde Kraft, som tro'des død,
 staar op.

Skal Nordens Odelsgaard den Dag
 staa tryg og fast,
naar skøre Kroner gaa i Kvag,
og Riger drive om som Vrag,
naar Liv og Død for Folkeslag
 er Tærningkast?
Skal Nordens frie Folkeaand
da frejdig trodse fremmed Baand
 og Bast?

Det love Nordens unge Mænd
 med Haand og Mund:
naar Fare truer det igjen,
da skal vi møde, Ven med Ven,
og give Hu og Gjerning hen
 af Hjertens Grund!
Og hvad der nu er svagt og delt,
det skal vel stande stærkt og helt
 den Stund!

V

AARENE skride, Ungdomskraften svinder,
snart er den slukt:
da har vi høstet nok af Kampens Minder,
lidt af dens Frugt;
Maalet, vi drømte om at naa saa fage,
Maalet, som vistes klart af Tankens Lyn,
trækker sig tilbage
da for vort Syn.

Men var det Sandhed, som vi stræbte efter,
staar den ved Magt,
og ej forgjæves af vor Ungdoms Kræfter
Offret er bragt;
var vi end faa, og stod vi end alene,
var det, vi vandt og virked, ikkun smaat,
har vi baaret Stene
dog til dens Slot.

Aarene skride, uforkrænket skrider
den gjennem dem,
hærder sin Styrke og sin Magt udvider
og trænger frem;
Tidernes Vexel bryder ej dens Bane,
Modgang og Modstand fremme kun dens Sejr,
føre til dens Fane
Fjendernes Lejr.

Derfor, kun fremad for vor Ungdoms Haaben;
thi den er sand!
Engang forvist den skal i Purpurkaaben
styre vort Land!

Engang skal Nordens Pol af den forgyldes,
engang den drager sammen Land og Hav,
om den først opfyldes
over vor Grav!

VI

HEL ofte Haabets Hymner klang
fra disse Gildesborde;
og Tankens Maal og Hjertets Trang
kom lydt og klart til Orde;
men — vi er kun en lille Flok,
og Verden har Filistre nok,
som ærbart raabe Ve og Vok
til vore vilde Drømme.

Naar skal da Visen, vi har lagt,
i Folkets Bryst faa Mæle?
Og naar skal Ordet, vi har sagt,
dets Gjerninger besjæle?
Naar skal vor Tankes Morgensol
staa op i Glands ved Nordens Pol
og sprede fra dets Kongestol
sin varme Straalefylde?

Vi veed det ej, — men Han, den Gud,
som Havets Bølger skilte,
og viste Vej af Ørknen ud
til Maalet, som han stilte;
som klarede Margretes Aand,
og sprængte det forrustne Baand, —
han har endnu det i sin Haand,
at hele, hvad han delte.

O, der behøves kun et Lyn
paa Verdens dunkle Himmel,
saa faar paa een Gang Sands og Syn
den tankeløse Vrimmel;
saa brister Egennyttens Glar,
og gammel Sandhed vorder klar,
og gammelt Løsen finder Svar:
»*Ur vägen Moskoviter!*«

Lad derfor højt fra Gildesbord
vor Sang og Tale lyde;
thi Handling føde skal vort Ord,
en Fremtid Tonen bryde!
Vor Hu er Ild, vor Vilje Staal,
og fast og vist vort Øjemaal;
med Haab og Mod, med Tro og Taal
vi Nordens Enhed bygge.

VII

LAD Fanen brede ud sin Dug
i Dagens klare Straaler!
Vi vil ej liste frem i Smug,
vor Færd vel Lyset taaler;
en ærlig Kamp for Sandheds Sejr,
en daglig Storm paa Løgnens Lejr
kan ingen Mand beskæmme.

Og lad dem le, for vi er faa
og fattige paa Kræfter;
jo nærmere vi Maalet naa,
des fler der følger efter;
og vindes det tilsidst engang,
ja, saa forlange Alle Rang
med denne Blænker-Kjæde.

Og lad dem kalde det en Fejl,
vi unge er og kjække;
det er jo Haabets fulde Sejl,
som Vinger gi'r vor Snekke;
med visnet Sjæl og bøjet Ryg,
med Klogskabs pudrede Paryk
vi kom ej langt fra Lande.

Lad derfor Fanen flagre frit,
og Sangens Toner høres!
Formaa't vi har alt ej saa lidt,
og mere skal der gjøres.
Alt spiller Sol paa Bjergetind,
og Dæmringen i Folkesind
for Morgengryet svinder.

Og kan de trende Folk først se
det Rette og det Sande,
saa vil de og i Vel og Ve
tilsammen trofast stande;
er Folkeviljen klar og stærk,
saa voxer af sig selv vort Værk
trods alle Mørkets Magter.

VIII

Nu det lufter jo friskt, og de drivende Sky'r
op fra Syd imod Nord tage Flugt;
men højt over dem lyser det straalende Fyr,
som Aartusinder ikke har slukt.

Læg da ud og gjør Sejl! lad os komme tilsøs!
End er Vikingekraften ej død;

længe nok har vi strakt os i Afmagtens Døs
og sat fremmede Friller paa Skød.

Ak, det gjælder ej ene om Vejr eller Vind,
eller Sandhedens skinnende Baun,
eller Haabet, som voxer i Ungdommens Sind,
eller Arven, vi tog med vort Navn.

Men det gjælder en Haand til at fatte vort Ror,
som ej glider for Bølgernes Kast;
og det gjælder en mandvoxen Vilje, som tror,
og i Nød ved sin Tro holder fast.

Og det gjælder et Blik, som paa Himmelens Hvælv
skimter Stjernen bag Skyernes Hær;
og det gjælder et Hjerte, som offrer sig selv,
før det slipper den Tanke, det bær.

Og det gjælder at træffe vort ærlige Valg,
sætte Kursen og tone vort Flag, —
ikke fremad en Streg og tilbage en halv,
ikke sakke og gaa over Stag!

Og det gjælder at komme af Mudderet flot,
som er lejret om Spejl og om Bov;
og det nytter ej længer at vrikke saa smaat,
de maa kappes, de hæmmende Tov.

Men vi Unge og Faa, men vi Ringe og Smaa —
er der levnet for os ingen Daad?
Skal med korsede Arme vi ventende staa
paa de Stores og Mægtiges Raad?

Nej, I Gutter, til Vejrs! vi er lette af Ben,
vi vil klattre paa Stænger og Ræ'r;

der er Synet dog vidt, der er Luften dog ren,
der er Stjernen vi dog mere nær.

Og vort manende Raab og vor varslende Sang
og vor braaddede, æggende Spot
vil vi slynge med Stormens og Haglbygens Klang
ned paa Dækket — til Skuden er flot.

Da vi løse hver Flig, og vi stramme hver Dug,
til den svulmer for strygende Bør,
til det perlende Skum krandser Sejlerens Bug,
mens den rask gjennem Bølgerne kjør'!

Og oprinder den Dag, da den løber i Havn
under Nordens trefoldige Flag,
skal vort jublende Raab fra den løvklædte Stavn
overdøve Kanonernes Brag!

SLAGET VED SLESVIG

PAASKEKLOKKEN kimed mildt
fra den danske Kyst,
meldte over Lande
dog om saa haard en Dyst.
Slutter Kreds og staar fast, alle danske Mænd!
Gud, han raader, naar vi fange Sejr igjen.

Listet var i Mulm og Nat
hid den tydske Hær,
knap de danske Drenge
fik Tid at spænde Sværd.

Aabent Bryst var Landeværn,
Mod var Mandeskjold;

Tydsken maatte bygge
af egne Lig sin Vold.

Kuglen peb og Sværdet sang
til Kartovers Brag;
Tydsken maatte lære
det danske Sprog den Dag.

Over Thyras brustne Led
Blod i Strømme randt;
Tydsken maatte kjøbe
hel dyrt hvert Fjed, han vandt.

Vegen er for Overmagt
liden Flok tilsidst;
men af Danmarks Ære
den haver Intet mist'.

Blegnet er saa mangen Kind,
færre er de Faa;
men for Danmarks Ære
vi end er nok at slaa.
Slutter Kreds og staar fast, alle danske Mænd!
Gud, han raader, naar vi fange Sejr igjen.

TIL DE SVENSKE OG NORSKE FRIVILLIGE

HER slaar Bøgen ud sin Skærm
over Skovstjernens Smil og Konvallernes
Duften,
og en lystig Fuglesværm

med sin skingrende Sang fylder Luften;
fra den snebedækte Tjørn
efter Vandreren Daahjorden nysgjerrig titter,
og af kjønne Pigebørn
er der fuldt op bag Klampenborgs Gitter:
nede paa Sundets blanke Spejl
sagtelig glide de hvide Sejl:
Alting aander Liv og Lyst
paa den vaarmilde, blomstrende Kyst.

Hist, hvor Jyllands Bakkerad
stiger trodsende op af de boblende Bølger,
sittrer ængstligt hvert et Blad,
og i Røgsky'r Naturen sig dølger;
Skytsets Torden ruller fort,
nu en Bombe slaar ned, og et Hus staar i Flammer,
Faldnes Dynger slæbes bort,
gjennem Larmen skær Saaredes Jammer.
Frugten af flittig Bondes Sved
trampes af fremmed Horde ned;
der er Nød og Suk og Sorg,
lige bitter i Hytte og Borg.

Her det var, i denne Lund,
at den tredelte Stamme slog Grenene sammen,
da i hin Midsommerstund
først vi mødtes i jublende Gammen:
da blev uden Svig og Skrømt
af Nationerne Fostbrødreløftet beseglet,
da blev Haabets Bæger tømt,
hvori Mindernes Solglands sig spejled.
Tregang' sig drejed Aarets Rund
alt siden hin Midsommerstund,

og nu vorder Løftet løst:
Tankens Vaar følger Gjerningens Høst.

Thi som Dug paa Nordens Fjeld
drypped Blodet, der svam over Dannebods Dige,
og der sprang af haarden Hel
frem et Folkenes Liv uden Lige,
og der lød et enigt Kor:
»Vi vil hjælpe og frelse den blødende Granden!
»Vi vil holde givet Ord!
»Vi vil kæmpe og dø med hinanden!«
Hil eder, Brødre, som drog forud,
bringende Trøstens og Sejrens Bud!
Hil i Løftets glade Lund!
Hil i Kampens alvorlige Stund!

1849

Det var ved Jevndøgnstid, de Danske,
dem lysted paany at stride
og jage de Aadselgribbe hjem,
som hakked i Slesvigs Side.
Det donner under Ø, det lysner over Sø, mens
Tiderne skride.

Og frem de drog over Mark og Hede,
og frem over salten Vej;
men haard blev Striden og Jagten lang,
før Solhverv endtes den ej.

Den første Gang, de Lykken fristed,
den gik dennem hart imod;

den danske Hvalros rendte mod Land
og stødte sit Hoved i Blod.

Den anden Gang, de prøved den Jagt
og lode Gangerne springe,
da sprang de for kort over Koldingaa,
og stakket Sejer de finge.

Den tredie Gang var Løverne med,
som hvile paa Danmarks Skjold,
da bed de til, og bed igjennem
alt Tydskens Værn og Vold.

Og da blev Gribbens Fjedre plukket,
og svedet Neldens Blad,
og tvættet blev den tydske Ære
alt i et Birtingsbad.

Men Sagnet voxer paa Folkets Læbe,
og i dets Bryst gror Sang,
og Hver, som er i Striden falden,
han lever der end engang.

Der funkler Minder paa Nordens Himmel
med tusindaarigt Lys,
og dog de skal ikke dem fordunkle,
som bleve tændte nys.
Det donner under Ø, det lysner over Sø, mens
Tiderne skride.

VED AFDÆKNINGEN AF MINDESMÆRKET PAA TRINITATIS KIRKEGAARD I FREDERICIA

I

SJETTE Julis Sejerssol
højt paa Himlen staar,
og med den forynger
sig Mindet Aar for Aar;
hviler sødt i jer Grav, gode danske Mænd!
Danmarks Ære voxer som en Blomst af den.

Mindet om den dunkle Nat
og den vilde Leg,
om den lyse Morgen,
da slagen Fjende veg;

Mindet om de tappre Mænd,
som for Danmark stred,
om de Ungersvende,
som frejdig Døden led;

Mindet om hver trofast Ven
og hvert elsket Navn,
om de varme Taarer
og om de bittre Savn.

Mindet raaber fra hver Plet
der, hvor Slaget stod,
hvisker fra hver Tue,
som vandet blev af Blod.

Mindet taler højt og klart
fra den store Grav,
som de faldne Kæmper
taknemligt Folket gav.

Fred med dem, og Fred ved den!
Evighedens Fred!
Senest Slægt skal knæle
ved Heltes Hvilested!
Hviler sødt i jer Grav, gode danske Mænd!
Danmarks Ære voxer som en Blomst af den.

II

Danmark, dine Kæmpegrave
er en kostbar Skat,
bedst af Alt, hvad i din Have
Gud har gavmild sat;
havde du ej gyldne Agre,
grønne Skove, Møer fagre,
løfted dog din Søn sit Øje
stolt fra Bautahøje.

Thi de Sværde er ej rustne,
som har Kæmper fulgt,
og de Skjolde er ej brustne,
som i Muld blev dulgt.
Bryder Fjendehaand dit Gjerde,
bærer Jorden blanke Sværde,
klinge Skjoldene og vække
dine Sønners Række.

Blodet, som din Bund har drukket,
randt ej uden Frugt,
og det Liv er ej udslukket,
som til Daad blev brugt;
af hver Helt, i Kampen faldet,
hundred ny til Liv blev kaldet;
frem en mangedobbelt Styrke
gaar af Gravens Mørke.

Hver en Daad paa Sagas Tavle
staar i Lueskrift;
der den lever, for at avle
atter ny Bedrift.
Sommersolens Glands ej maaler
sig med Mindets stærke Straaler;
hvor de tændes, hvor de gløde,
Haabet staar i Grøde.

Danmark, dine Kæmpegrave
skal du vogte tro!
Trives skal om dem din Have
og din Lykke gro!
Naar paa dem du tager Vare,
møde kan du trygt hver Fare;
thi en Magt i dem du ejer,
som forjetter Sejer.

DEN 25. JULI

HIL dig, Dag med Kampens Minde
og med Sejrens Krands!
Mens Aarhundreder henrinde,
blegner ej din Glands.
Saaret bløder — det vil lukkes,
Savnet brænder — det vil slukkes;
men hvad Stort der er udrettet,
vorder ej forgjettet.

Du har viist, at Danmarks Vænge
har et sikkert Værn,
mens det føder raske Drenge,
som kan løfte Jern;

medens Mod og stærke Arme,
Sjæle tro og Hjerter varme
voxe op i Bøgeskoven,
trives vel bag Ploven.

Du har viist, at Nordens Løve
ej er vorden tam,
ej sin Odel lader røve,
eller taaler Skam;
at den, vældig i sin Vrede,
springer over Strøm og Hede,
og tilblods sin Fjende klapper
med de tunge Labber.

Du har viist, vi trættes ikke,
er end Vejen lang;
du har viist, vi frejdig skikke
os i Nød og Trang:
thi vi vented lange Tider,
og vi fristed mange Kvider,
fra hin Paaskesæd vi saa'de,
til vi Høsten naa'de.

Hil dig, Dag med Kampens Morgen
og med Sejrens Gry!
Endt er Striden, endt er Sorgen,
Glæden evig ny.
Naar forlængst vi er i Dvale,
Slægter synge skal og tale
om den Sommerdag, vi strede
hist paa Isted Hede!

HR. HELGESENS VISE

Hr. Willisen agter sig ud paa Visit
i tidlige Morgenstunde.
Endnu har han taget sin Ros paa Kredit:
ved Isted han hented sin Middagsmad frit,
og Nadver han fik ved Midsunde.
Nu gaar det mod Vest:
han vil være Gjæst
i Frederiksstad, om han kunde.

Hr. Helgesen vaager for Frederiks By
i tidlige Morgenstunde:
da rejser af Taagen sig Tydskernes Gny,
og Bomberne hvisle og pladske fra Sky,
men rolig han vandrer sin Runde:
»Nu, Børn, paa jer Plads,
»at Fjenden tilpas
»den Davre kan faa, vi ham unde!«

Hr. Willisen kommer med Spil og med Sang,
han vilde, som sagt, til Gilde.
For ikke at gjøre sig Vejen for lang,
paa Diger og Dæmninger lystig han sprang,
og heller ej kom han for silde;
thi Jyderne bød
paa Bankekjød,
som Tydskerne fandt, smagte ilde.

Hr. Willisen skændte og trued og svor,
men Jyden ej veg en Tomme;
da mindtes Hr. Willisen Wallensteins Ord:
»Ja, hængte den Stad mellem Himmel og Jord,
den i mine Hænder skal komme!«

Men han og hans Hær
var dog lige nær,
da hele sex Døgn vare omme.

Hr. Helgesen stander paa Digernes Rand
alt hos sine haarde Svende;
til Væg har de Klæg, og til Gulv har de Vand,
og bag dem staar Byen i knittrende Brand
og huser kun Nød og Elende;
men de holde ud
i Luer og Slud
og tænke: »Det faar vel en Ende.«

Hr. Helgesen stander bag Digernes Ly
i sildige Aftenstunde,
da Luen oplyste den mørknende Sky,
og Tydskerne stormed og stormed paany,
men Døden for Skandserne funde;
da Mand imod Mand
fem Timer holdt Stand,
til Tydskerne mer ikke kunde.

Hr. Willisen synes, det kan være nok,
og skynder sig hjem at drage:
bagefter ham følger hans hullede Flok,
den Ene tilvogns, og den Anden ved Stok,
de Øvrige lod han tilbage;
men prale han maa:
»Den Stad lod jeg staa,
for det var ej værdt den at tage!«

Hr. Helgesen sidder i Frederiks By
blandt Stumperne, som er tilbage;
men vide om Landene flyver hans Ry:
hvor tidt vi end lærte de Tydske at fly,

Hr. Helgesens Daad har ej Mage.
Den skal ikke dø
paa Dannemarks Ø,
men leve i Sang og Sage!

DANMARK

I

EN Jord, af Havets Strømme sildig dukket,
med Havets Bølgetegning paa sit Felt,
af nøgne Klinter, golde Klitter lukket,
i mange Lodder delt af Sund og Belt;
en Luft, hvis mørke Skysal Stormen fejer;
en Sol, som leger Tit bag Taagens Net;
et lille Folk, som lidt i Verden vejer
og nøjes mest med mindre end sin Ret: —

Det er vor hele Herlighed! — Vi hakke
ej Guld i Klumper op af Markens Skød;
men vi har nys sat gyldne Neg i Stakke,
som give os og mange Andre Brød.
Og har vi ingen snebesaa'de Tinder
og ingen Fossers Fald fra Klippehang,
saa har vi Enge, fulde af Kjærminder,
og Bøgeskoven, fuld af Fuglesang.

Og Havet, som ombruser os, er Rammen,
hvori det hele Billed lifligt staar;
det fjerner ej, men drager os tilsammen,
det er en Gjenvej kun fra Gaard til Gaard.
Lad Sky'r kun flokkes jevnlig paa vor Himmel
med Regn og Slud, med Lyn og Tordenbrag;

desmere blank er Nattens Stjernevrimmel,
desmere lys og frisk vor Solskinsdag.

Vi er et lille Folk; — men truer Fare,
saa har vi lært, at Enighed gjør stærk,
saa er vi nok til Danmark at forsvare
og vogte paa vort unge Frihedsværk!
Og har vort danske Maal ej brede Vinger,
det er dog vore Hjerters bedste Tolk,
og intet Kor i Verden bedre klinger
end: Gud velsign Kong Fredrik og hans Folk!

II

Mit Fædreland, hvor er du smukt,
midt i de sølvblaa Vande,
med Favnen fuld af gylden Frugt
og Bøgekrands om Pande,
med Sagaskrift og Skjaldesang
om gamle store Minder,
med Sprogets milde, bløde Klang
og milde, bløde Kvinder!

Men mild og blød, som Landet selv,
som Himlen og som Jorden,
som Sprogets Fald og Kvindens Sjæl,
den danske Mand er vorden;
med uforskyldte Byrders Vægt
han uden Harm vil skride,
og heller end at handle kjækt
han vil taalmodig lide.

Han holder mest af Ro og Mag
og helst med Lempe farer;

han hylder nok den gode Sag,
men lunkent den forsvarer;
han griber flux ej Stang og Staal,
naar man hans Ret mon krænke;
nej — han maa først ha' »*Overmaal*«,
saa vil han — sig betænke!

Men naar hans Elefantnatur
engang er bleven vækket,
saa staar han ogsaa som en Mur,
standhaftig, uforskrækket;
saa har han Mod, saa har han Kraft
og for sin Ære flammer;
saa har han Hænder to paa Skaft —
Gud naade den, de rammer!

Mit Fædreland, mit skjønne Hjem,
som tunge Tider trykke,
du snart af dem skal gange frem
med Ærens frelste Smykke!
Du skal ej atter vorde Træl
og fremmed Svøbe smage!
Ta'r man din Frihed bort — nu vel,
saa ta'r vi den tilbage!

III

Vi har et Hus ved Alfarvej,
kun tarveligt og lille;
til vore Vilkaar dog vist ej
et større passe vilde:
det vore Fædres Daad har set,
der har vor Barndom grædt og let,
der er vor Manddoms Gjerning sket,
der vil vi Øjet lukke.

Hvert Foraar hænges Taget paa
de ranke Bøgestammer,
og Bolstre grønne, gule, blaa
opredes i hvert Kammer;
i Kjældren klapprer Møllens Drev,
i Stuen Bonden, flink og gjæv,
slaar Kornets tunge, gyldne Væv
til Fuglesang fra Lofte.

Paa trende Sider har det Fred
bag Havets blanke Gjerde,
men intet Lukke eller Led
det skærmer mod den fjerde;
ja, Væggen der er styrtet ind,
saa Regnens Dryp og Solens Skin,
saa fremmed Vrøvl og fremmed Vind
igjennem Huset trænger.

Vor Nabo ejer selv en Gaard
med sexogtredve Bure,
men helst paa Eventyr han gaar
forinden vore Mure;
i Hjemmet staar han under Pidsk,
men her vil Fyren spille frisk,
og sidde øverst ved vor Disk,
og puffe os i Krogen.

Vel bli'r vi aldrig Herremænd
i Verdens store Rige,
og vi vil gjerne gaa i Spænd
med Smaafolk, vore Lige;
men vi vil ikke drikke Dus
med den, som spytter i vort Krus,
og Herrer i vort egel Hus
vi først for Alt vil være.

Og derfor op, I Dannemænd,
vor søndre Væg at bøde!
Med Ske i Haand og Sværd ved Lænd
som En skal Alle møde,
og Ingen blive ræd og træt,
før vi har faaet Hytten tæt;
saa kan vi sove trygt og let
alt under Vaarens Pude!

IV

Vi har en lille Snekke,
kun kort fra Stevn til Spejl;
lav er den oven Dække
og lappede dens Sejl;
imellem Skær den krydser
mod Vind og Strøm sig op,
og Bølgens Fraade kysser
hel ofte Mastens Top.

Engang i gamle Dage
saa vidt om Land den fo'r,
alt som en gylden Drage
med Vikinger ombord;
med Entrebiler fejed
den Bretlands rige Kyst,
og Nevas Vover nejed
sig for dens brede Bryst.

Og Østersøens Nøgle
var naglet til dens Skrog,
og Venderne i Bøjle
dens tunge Aarer drog. —
Saa skred med Master trende
ad Tidens Flod den hen;

snart svandt de ind til tvende;
nu er kun een igjen.

Men skjønt dens Glands er svunden,
endnu den er ej Vrag,
thi den er stærk i Bunden,
og aldrig strøg den Flag;
og aldrig skal vor Snekke,
er Storm og Sø end gram,
i Havn sig lade trække
som Tydsklands Mudderpram!

Se, Friheds Vimpel vajer
fra Toppen, lys og ren!
Den fører os til Sejer,
naar Alle staa som En.
Lad Klogskabs Fyr os pejle
og følge Sandheds Naal,
og Danmarks Skib skal sejle
med Ære til sit Maal!

V

VIKINGEMODER, Dronning paa Havet,
hvil paa din Græsbænk, rolig og kjæk!
Sønnerne, som du died og aved,
ubudne Gjæster skal gjenne væk!
Kysse din Fod skal Ejderens Vove,
vifte din Kind skal Gefions Skove,
trygt i dit Skød skal Fremtiden sove,
tydske Herrer ej løse din Gjord!
Thi naar Hejmdal griber Hornet,
og dets Klang ruller hen over Sø, over Land,
henad Heden, gjennem Kornet,

skal vi haste til Slaget hver eneste Mand!
Foran os ganger Thor,
den stærke Gud i Nord;
thi han elsker det Folk, som er Asernes Æt,
og han rammer
med sin Hammer
Fjendeskaren, som bryder din Fred og din Ret.

VI

Vort Land, vort Land, vort Fædreland!
du Havets yngste Søn,
som plasker i det blanke Vand,
og tumler med det hvide Sand,
og svinger, lys og mild og skjøn,
hver Vaar din Fane grøn!

Du fik ej Sølverbræ til Hat,
til Skjold ej sorte Skær;
men i dit Fløjels Belte sat
der er af gyldne Ax en Skat,
og Silkekappen, som du bær,
har Bræm af Svanefjer.

End er af Sind du blød og veg,
og end af Vilje svag;
du sysler helst med Skjemt og Leg,
men blinker ej for Sværdets Eg,
og gaar saa kaad og kjæk i Slag,
som Andre til et Lag.

Og faar du Lov at voxe ud
ved Friheds sunde Marv,
du vorder nok en Kæmpe prud

og fæster dig en Kongebrud,
og løfter, klog paa eget Tarv,
  de store Fædres Arv.

VII

Løvsal i det blanke Hav!
Rugmark over Kæmpegrav!
Tue lav, hvorfra der steg
Tankeflugt og Strengeleg!
    Lille Krog,
    hvorfra dog
Rygtet vidt i Verden drog!
Kjær er du den danske Mand,
thi du er hans Fædreland.

Stakket Magt og ringe Vægt
har du blandt Europas Slægt;
du maa høre fremmed Bud,
som du var et Skumpelskud;
    og din Ret
    ta'r man let,
af din Klage led og træt.
Nu, saa hold for Tunge Tand!
Klag ej mer, mit Fædreland!

Du er ej til Skændsel fød,
og du gjemmer i dit Skød
med din gamle Æres Arv
dine Fædres Kraft og Marv.
    Mild og svag,
    helst i Mag
fo'r din Søn paa Godtvejrsdag;
men i Nød og Trængsel han
svigter ej sit Fædreland.

Bank ej mer paa Hovmods Port!
Faa din egen Gjerning gjort!
Tørst ej efter fremmed Krus,
men vær Herre i dit Hus!
        Fra din Vang
        end engang
skal der tone Sejerssang,
og din Sol fra Himlens Rand
atter stige, Fædreland!

SLESVIG

I

DER er et Ord, et kostbart Ord,
      et elsket Navn,
som altid lyde skal om Bord,
og atter tages skal i Kor,
saa vidt der aabner sig i Nord
      en Broderfavn;
saalænge Danmark har en Mand,
der deler med sit Fædreland
      dets Savn.

Det Landet er, hvorfor vi stred
      med Sværd i Haand:
endnu isønder er dets Led,
endnu det har ej varig Fred,
endnu der bor bag Ejd'rens Bred
      en fjendtlig Aand;
endnu det hænger ikke fast,
endnu behøves kunstig Bast
      og Baand.

Men *Slesvig* — det er Danmarks Fod.
Skal fast det staa,
saa maa med sunde Ledemod
det fæstes til sin Livsens Rod,
og Aarer med det samme Blod
i begge gaa,
og samme Tanke, samme Lov
fra Øresund til »Danske Skov«
maa naa.

Nu femte Junis Sol har kun
til Nedgang kort;
men den stod klar i Sejrens Stund,
da Dansken slog af Hjertensgrund,
og Tydsken lusked som en Hund
fra Dybbøl bort.
Ja, ved det ædle Blod, som randt,
skal Slesvig vorde fuldt og sandt
til vort!

II

LAND, som har adlydt Fædrenes Love,
værnet af *Thyra,* værget af *Knud!*
Folk, som har fulgt os vidt over Vove,
hver Gang paa Vikingfærd vi drog ud!
Sammen paa Thems vi Ankeret kasted,
sammen i Galliens Dale vi rasted,
sammen de grimme Vender vi basted:
skulle vi slippe Fortidens Spor?
Vil du kimse ad vor Moder,
som er graanet og gammel, men end ikke svag?
Vil du skilles fra din Broder,
som har blødt med og for dig i saamange Slag?

Forsmaar du Hjemmets Hal,
med Minder uden Tal
og med klingende Skjolde og Drapernes Kor,
for den Glæde
at faa Sæde
paa den Fremmedes Tærskel og Ben fra hans Bord?
Nei, du vil Æt og Fortid ej glemme,
du vil ej spilde Brødrenes Blod,
vil ej vor gamle Moder beskæmme,
ej hugges løs fra Stamme og Rod.
Sammen vi dele Fare og Ære!
Sammen vi Frihedsbanneret bære!
Sammen vi vorde vil, hvad vi ere,
Led af det høje, herlige Nord!

GRUNDLOVEN

I

LOVEN blev til, hvormed Landet skal bygges,
Træet er sat, hvoraf Slægter skal skygges,
Marv er i Stammen, og sund er dets Rod.
Broderlig delte vi, Høje og Lave,
karrigt ej Kongen udmaalte sin Gave;
vi havde Mod til at ta' derimod.

Men, hvad vi fik uden Kamp, er ej vundet,
Sejerens Krands er endnu ikke bundet;
Kampen vil komme, og nu er den nær.
Det gaar ej godt, om vi styre iblinde;
udenfor kule de østlige Vinde,
og her forinden er Klipper og Skær.

Dog skal det gaa, naar med Lempe vi fare
og ta'r paa Vinden og Voverne Vare,
ja, naar hver Mand kun vil gjøre sin Pligt;
naar vi for Skygger kun ikke er bange,
naar vi ej dysses af Selvsygens Slange,
men har det Hele og Alles i Sigt.

Derfor kun fremad til Kamp og til Sejer!
Ej vil vi spare de Kræfter, vi ejer,
naar vi for Dannemarks Fremtid skal slaa.
Kongen er trofast, han vil ikke svige,
Folket er enigt, det vil ikke vige:
Landet skal bygges, og Loven skal staa!

II

Paa Danmarks rige Slette
engang et *Majtræ* stod,
som *Frederik* den Sjette
for Folket plante lod.
Det kaldte os til Thinge
alt med sin Fane grøn;
derhen vi skulde bringe
vort Ønske og vor Bøn.

Tynd var kun Træets Krone,
og Stammen var kun kort,
og Bønnens svage Tone
i Vinden døde bort;
men Bladene, de spæde,
jo Haabets Farve bar,
og derfor Folkets Glæde
og Trøst det længe var.

Da mørkned Danmarks Himmel,
og Kampens Torden lød,
og Fjenders tætte Vrimmel
sig over Sletten gød;
men Folket, uforskrækket,
stod fast om Kongens Stol,
og gjennem Uvejrsdækket
brød frem vor *Juni*sol.

En anden *Fredrik* talte:
»*Mit Folk skal være frit!*« —
Da højt sig Træet hvalte,
da bredte det sig vidt;
da blev dets Blade tætte,
da skød det Grene ny,
saa hele Danmarks Slette
det Skygge gav og Ly.

Hil staa det i sin Sommer,
vort danske *Frihedstræ;*
thi Livets fagre Blommer
skal trives i dets Læ,
og Himlens Fugle sjunge
skal under Løvets Hang,
og Folkets Røster runge
med gammel nordisk Klang!

Hil *Ham*, som villig valgte
at styre frie Mænd,
som holdt det Ord, han talte,
og Intet tog igjen!
Hil hver en ædel Stemme,
som var hans Viljes Tolk!
Hil Friheden herhjemme!
Hil Kongen og hans Folk!

III

VELKOMMEN, Folkets Foraarsdag,
med Frihedssolen oppe
og Millioner grønne Flag
i Bøgeskovens Toppe!
Du er en Grændse, der blev sat
imellem Trældoms Vinternat
og Manddoms Sommerdage.

Vor Frihed er endnu en Vaar,
der lover mer end yder,
hvori en Fremtidssæd vi saa'r,
men ej dens Frugter nyder;
og Mangen tabte Haab og Mod,
og sine Arme synke lod,
fordi han fandt kun Møje.

Og Solen varmer end ej ret,
og Nattefrosten lurer
paa Spirerne, der pippe spædt
af Markens nye Furer,
mens en ufrugtbar Hvirvelvind
koldt over Landet blæser ind
fra Sønden og fra Østen.

Men vi har Haab, og vi har Tro,
og vil ej trætte blive;
thi paa os selv det vil bero,
om Sæden Frugt skal give.
Mod Trusel kjækt vi sætte Trods,
og Danmarks Konge staar med os,
og Gud vil skænke Lykke.

Velkommen derfor, Foraarsdag,
som endte Vintrens Mørke!
Du bringe skal vor gode Sag
hvert Aar forøget Styrke!
For Danmarks Land, for Folk og Drot
du varsler rigt, du lover godt!
Og vi skal Løftet holde!

IV

Vaarens Budskab flyver over Lande,
Himlens Fugle juble det i Sky,
Folkets Stemmer sig med deres blande,
som Naturen er det født paany.
Endt er jo dets lange Vinterdvale
under Enevældens nøgne Top;
Sneen smelted i de dybe Dale,
gammel Vanes sejge Is brød op.

Men hvad Høst os Vaaren vil forjætte,
om hvert Skud vil trives, som den skød,
om de svaje Straa vil Kjerner sætte,
og de hvide Blomster Frugten rød —
ikkun Han, som Sol og Regn afvejer
og beskikker Godt og Ondt, det veed;
men han giver ærlig Stræben Sejer
og belønner mandig Trofasthed.

Vil vi haabe da, at Danmarks Tilje
dækkes skal engang af gyldne Neg,
maa vor Friheds Rug med kraftig Vilje
værnes, medens den er grøn og veg;
den maa have Ly, naar Solen brænder,
Ly mod Stormens Magt og Regnens Flod;

den maa holdes ren, og flinke Hænder
rykke alle Tidsler op med Rod.

Derfor vil med Haand og Mund vi love,
Brødre! paa vor glade Foraarsfest,
at vi fra vor Gjerning ej vil sove,
men ta' fat, Enhver som han kan bedst!
Vi vil vare paa Kong Fredriks Gave!
Vi vil pleje Sæden, han har lagt!
Vi vil efterlade Danmarks Have
til vor Efterslægt i Sommerpragt!

V

Vor Grundlov er kun en tolvaars Knægt
i Lærredsbuxer og Vadmelstrøje,
af simpel Borger- og Bondeslægt,
men med en Solstraale i sit Øje;
og klart er Ho'det,
og varmt er Blodet,
og godt er Hjertet, og kjækt er Modet
i denne Purk.

Om han end falder lidt fersk og grøn,
om lidt Barnagtighed ved ham hefter,
det gjør slet Intet — thi han i Løn
har, som Svend Felding, faa't tolv Mands Kræfter;
ja, han har funden
og tømt til Bunden
den Trylleskaal, som var rent forsvunden,
med Friheds Most.

Og rider atter op under Ø
med Blæst og Skvalder Hr. Langben Rise,
og bejler næsvis til Anguls Mø —

saa skal fuldkommes den gamle Vise:
    saa rejser Drengen
    sig op af Engen,
hvor han har strakt sig paa Blomstersengen
    og slikket Sol.

Og ud han leder af Bonde-Baas
sin dannebrogede Hest, den gode,
og spænder om den med gylden Laas
en Gjord, som Jomfruers Fingre sno'de;
    og op i Sadel
    med ægte Adel,
som Riddersmand uden Frygt og Dadel,
    han svinger sig.

Med Stang af Staal saa han farer frem
og hamrer lystig paa Jettens Pande,
og helmer ej, før han vender hjem
og holder Næsen fra vore Lande.
    Da, om end silde,
    der staar et Gilde,
da fæster han Møen selv, den milde,
    som han har frelst.

Ja, Drengen, som vi paa denne Dag
for tolv Aar siden bar stolt til Kirke,
skal op med Lektien i næste Slag
og konfirmeres paa Dannevirke.
    Saasnart det kniber,
    stadfæstet bliver,
at Friheden Kæmpekræfter giver
    et lille Folk.

STUDENTERVISER

I

STUDENTEN ejer lidt af Gods og Guld,
og borget har han tidt sin bedste Frakke;
men staar end Status stadigt under Nul,
saa løfter han dog lige stolt sin Nakke,
saa klæder sig hans Sjæl i Haabets Pragt,
saa henter han sig Guld fra Tankens Schakt.
En herlig Stand! I gode Borgermænd!
Og vel for jer, om højt I agted den.

Blandt Kvinder staar han ofte stiv og stum
og højst forlegen sine Handsker piller,
mens den, der indenfor er hul og dum,
ved Skinnets Magt den Int'ressante spiller;
men i hans Hjerte staar en dejlig Drøm,
og i hans Bryst gaar Livets Tonestrøm.
En herlig Stand, du skjønne unge Mø!
at dele Livet med paa Danmarks Ø!

Vel slumrer tidt hans Vilje, tam og tvær,
for Andres Gjerning glemmer han sin egen;
men det var ham, der engang Gustafs Hær
fra Fredriks Volde viste Vintervejen;
og det var ham, der greb den nye Aand
og knytted Broderfolk ved Broderbaand.
En herlig Stand! I Mænd ved Statens Ror!
En Fremtid Norden har, og den er vor.

Vel maa vi bære manget Livets Tryk,
og bredfuld er dets Lyst ej os iskænket,
men vi mod Nøden stemme Ryg mod Ryg,
og Glæden kommer, hvor vort Lag er bænket.

Naar Bollen flammer paa vort simple Bord,
saa synger Hver, som Stemme har, i Kor:
En herlig Stand! Du glade Broderflok!
Naar vi kun er os selv, saa er vi nok.

II

STUDENTEN selv er glad, naar blot
en Vraa ham giver Skygge;
men Videnskabs og Kunstens Slot,
det er han med at bygge;
og det vi sætte Taarne paa,
som op mod Himlen peger.
Vort Slot har alt to:
Ørsted og *Oehlenschläger.*

Studenten sværmer flygtig om;
men Fædrelandets Stemme
han hørte, hver Gang Faren kom;
da blev han aldrig hjemme.
Paa Slesvigs Jord staa Grave nok,
som Foraarssolen grønner;
der hviler en Flok
af danske Musasønner.

Studenten ærer højt sin Stand,
som Brodersind forener;
men han foragter ingen Mand,
som ret og godt det mener.
Enhver, som har Respekt for Aand
og elsker Gamle Moder,
ham række vi Haand,
ham kalde vi vor Broder.

VELKOMSTER

I

TIL SØMAGTEN 1849

En lille Plet, som Øjet knap opdager
paa Verdens Kort — er hele Danmarks Land;
men Havet, som dets trange Grændse drager,
gjør Landet stærkt og rig den danske Mand:
det slaar et Hegn om vore Blomsterkyster,
som graadig Nabos Vælde rokker ej;
det vugger kostbar Kjøl ved sine Bryster
og aabner Mandens Mod saa vid en Vej.

Og ikke blot i Rummet, men i Tiden
har Havet vide ført den danske Aand.
Viis mig en Kæmperække før og siden,
som den fra *Bille* op til *Absalon!*
Og Flagets Hæder skal vel evig strække,
gaar Lykken end en enkelt Gang imod;
thi ingen Sky dets lyse Kors kan dække,
dets røde Dug ej plettes kan af Blod.

Velsignet være Danmarks evigunge
og rige Brud, det frie, friske Hav,
med Heltedraper paa sin dybe Tunge,
med Heltelig udi sin dybe Grav!
Velsignet være Hver, som dristig følger
ad sine Fædres Vej til Magt og Ros
og møder Danmarks Fjende paa dets Bølger!
Velsignet være hver en brav Matros!

II

TIL LANDHÆREN 1851

Hil jer, Danmarks sejersæle Sønner!
Hil jer, Folkets unge, friske Blomst!
I tog med paa Vej dets bange Bønner,
men det jubler ved jer Atterkomst;
thi da I drog bort, var Danmark lille;
det er blevet stort ved jer Bedrift,
stort — i Sjæle tro og Hjerter milde,
stort — i Skjaldekvad og Mindeskrift.

Det har kostet mange mørke Dage,
mangen farlig Dyst og Prøve haard,
mange Møers Graad og Mødres Klage,
manget Liv, der stod i fejrest Vaar.
Talrig er den vorden, »*Ryes Brigade*«,
ædelt Blod har øget Danmarks Gjæld;
gode Kæmper vare de, som glade
did med *Læssøe* gik og *Schleppegrell*.

Men i Nødens Stund vi fandt os sammen
som et Folk med samme Hjerteslag,
og i alle Sjæle tændte Flammen,
som begejstred jer paa Kampens Dag;
og i Taarers varme Regn er Grøde,
Styrkens Rug af Savnets Fure gror,
og af Troskabs Blod skal voxe røde
Roser frem paa Danmarks frelste Jord!

Hil jer da, I tro og tappre Svende!
Tak for hvad I led og hvad I stred!
Kampens tunge Gjerning er tilende,
Kampens Maal jer vinker nu i Fred.

Maalet, det er eet for os og eder,
eet for Høj og Lav, for Mand og Viv:
det er Danmarks Riges Held og Hæder!
Det er Folkets frie, sunde Liv!

DEN DANSKE BONDE

Den danske Bonde sad engang
som Herre paa sit Eje;
selvgiven Lov han lød, men Tvang
han ej sin Hals lod neje;
han værgede som Kæmpe bold
sit Land og egen Bo mod Vold,
og løftede den Drot paa Skjold,
som Riget skulde raade.

Da kom en Tid, hvor Fogdens Pidsk
hans Ryg i Furer pløjed;
da Sult og Nød sad ved hans Disk,
og Trællesind ham bøjed;
da han sled Dagen hen i Ægt,
og Sløvhed letted Aagets Vægt:
de sidste Skud af denne Slægt
var dem, der løb fra Kjøge.

Thi sildig bredte Kundskabs Dag
sig over Nordens Lande:
da lysned det bag Bondens Tag,
da klaredes hans Pande;
da retted han sin Ryg igjen,
og kasted rustne Lænker hen,
og tog sin Plads blandt Dannemænd,
som flokkedes paa Thinge.

Den danske Bonde sidder nu
i Folkets Raad med Ære;
med Skulder stærk og trofast Hu
han skal vor Frihed bære!
Han har ej svigtet, da det kneb:
ved Frederits og Isted skrev
han selv med Blod sit Adelsbrev,
og hædret skal han være!

TIL H. C. ØRSTED

I Lysets Glands, i Tonens Klang,
i Legemernes Vrimmel,
i Stormens Flugt, i Stjernens Gang
paa Nattens dunkle Himmel —
en Sandheds Aand sin Vilje skrev,
en Skjønheds Lov fuldkommet blev,
en evig Tanke lever.

Men Aanden spejles vil i Aand,
i Tankens rene Lue,
og ingen fræk, vanhellig Haand
tør gribe Skjønheds Bue,
og Fænomenet kun vil ses
som Led i Harmoniens Kreds
af klare Forskerblikke.

Derfor, Naturens ægte Præst!
Saameget du formaa'de;
derfor du Lovens Skrift har læst
og gjættet Væsnets Gaade;

og derfor under Sfærers Klang
din Tanke sejersglad sig svang
til Universets Tinde.

Og derfor i dit blege Haar
nu Ærens Smykke hænger;
derfor dit Navn saa vide gaar,
som Kundskabs Straale trænger.
Lad Slægter ældes, Slægter dø!
Du har udsaa't et evigt Frø,
som voxe skal og vare.

Din Videns bedste Blomst du gav
herhjemme os, de Unge,
og helst din Ros du hører af
den kjære danske Tunge.
Hil dig, vor Fader og vor Ven!
Vi bringe dig vor Tak igjen
med vore Hjerters Stemme.

NORDENS KONGER

I

STRAAL gyldenblank, du Sundets rustne Nøgle!
Sæt Krands om Panden, gamle Mærkismand,
som saa' *Carl Gustaf* tabe Havets Tøjle,
og *Stenbocks* Drenge feje Skaanes Strand!
Thi bag din Mur, de mørke Tiders Minde,
staa disse Landes Fyrster Haand i Haand,
med lige Huld og lige Tro i Sinde:
hil Kongebrødrene i Nordens Aand!

Og eders Venskab er ej Lunets Bjelde,
ej stakket Egennyttes Maskeleg;
af samme Grund, som bærer eders Vælde,
af Folkehjertet, sundt og skært, det steg;
den Trang, som drev jer i hinandens Arme,
var ædle Folkeviljers ædle Tolk,
en Flamme klar af mange Hjerters Varme:
hil Broderkongerne for Broderfolk!

Og eders Venskabs Tvillingblomst skal trives,
og sno sig lunende om Tronens Fod,
og intet Blad skal bort af Blæsten rives.
Og ingen Orm skal gnave paa dens Rod!
Engang til mægtigt Træ den skal sig forme
med stærke Grene og med Løvets Pragt,
hvorunder Slægter trodse Fremtids Storme!
Hil Nordens Haab, dets Kongers Broderpagt!

II

Hil eder, høje
Herskere baade,
Brødre i Byrd og
Brødre i Aand!
Stammen, hvis Stemning
spejles i eder,
hilser med Jubel
Hjerternes Baand.

Let under Ly af
Loven, I raade,
lempes og liges
Landenes Tarv;

Side om Side
skride vi fremad,
fredende fælles
Fædrene-Arv.

Trygt kan vi trodse
truende Fare,
hvis eders Venskab
viser sin Magt;
frejdig vi friste
Fremtidens Skæbner,
om eders Ætmænd
arve jer' Pagt.

Derfor, I Drotter,
dristig vi bede:
skuffer ej Stammens
skjønneste Haab!
Fæster i faste
Former jer Vilje!
Stempler som Sandhed
Skarernes Raab!

Mindet derom skal
Mulm ikke mørkne!
Død skal ej døve
Drapernes Kor!
Evig skal eders
Ære, som klare
Tvillingestjerner,
tindre i Nord!

VED AFDÆKNINGEN AF TEGNÉRS MINDESTØTTE

STAA der i Malm, trygt under Kirkens Skygge,
som tidt gjenlød af Malmen i din Røst,
du, som var sat paa Jorden for at bygge
Guds Kirke op i Menneskenes Bryst!
Du var en Præst med Ordets Flammetunge,
med Aandens Hyrdestav og Snillets Magt;
det Liv, som du har vakt i Hjerter unge,
er ikke med dit Støv til Hvile lagt.

Staa der og se paa disse Høresale,
som saa' dig i din Manddoms modne Kraft
og lytted andagtsfulde til din Tale,
saa fuld af Kundskabs Marv og Viddets Saft!
Den græske Old du op af Graven maned,
Kulturens Foraar i en rig Natur,
og mens du talte, selv du Vejen baned
i Hjemmets Bygder for en ny Kultur.

Staa der i Ly af Lundagårdens Kroner,
som vifted Glæde til dig mangen Gang
og bæved ved de stærke, klare Toner,
der fra den største svenske Harpe klang!
Hvad Sproget havde gjemt af Billedvrimmel,
betrode Musen dig i fuldest Maal;
din Sang var en Reflex af Sydens Himmel,
i Straaler brudt mod Wermlands blanke Staal.

Staa der og se ud over Øresundet,
mod Bølgebræmmen om Sjølundas Bryst!
Et fast og mægtigt Led din Sang har bundet
i Kjædebroen mellem Kyst og Kyst.

Dit Hjertelag var svensk — saa skal det være —
og svensk dit Ord og dine Strenges Spil;
men Broderfolket skatter til din Ære,
og *Friljofs* Sanger hører Norden til.

Din Mindesten er rejst. Selv har du bygget
et Monument, som Evigheden naa'r;
thi Sveas Ros er om dets Tinde trykket,
og Folkets Genius Vagt ved Foden staar.
Fred over Mindet, der idag fremtræder
for Slægter som Taknemlighedens Tolk!
Fred over hint, din stolte Sangerhæder!
— Den Hilsen bringer *Oehlenschlägers* Folk.

HILSEN TIL UPSALA

MINDERNES Højsal, Fremtidens Vugge!
Lilje i Dalen med luende Ry!
Aandernes Thing, som Æthøje lukke!
Ungdommens Vigrid i Lindenes Ly!
Hid, for at yde
Hyldest din Ære,
Hilsen at byde,
Budskab at bære,
drog vi af Axels mylrende Havn,
hejsed vi Flag paa gyngende Stavn.

Brødre i Tankens fribaarne Stræben!
Brødre i Hjertets liflige Drøm!
Brødre i Ordets Velklang paa Læben!
Brødre i Sangens brusende Strøm!
Stemmen at høre,
Haanden at fatte,

hjem med at føre
Mindernes Skatte,
styrke hinanden i Haab og i Tro —
derfor vi gjæste igjen eders Bo.

Gid da vort Samlivs flygtige Dage,
rige paa Ungdoms stormende Lyst,
lade i Sjælene Spirer tilbage,
Spirer, som modnes til bugnende Høst!
Hjertets Kjærminde,
Venskabets Lilje,
Troskab i Sinde,
Samklang i Vilje —
Enhedens Rose purpurne rød
stige af Upsaladagenes Skød!

DE NORDISKE STUDENTERSANGERE

Vi flygtige Svende, vi drage af Land,
men hjemme vi er paa den fremmede Strand;
thi Tungen os hilser med moderlig Magt,
og Haanden os rækkes til broderlig Pagt;
og fælles er Mindernes funklende Hær,
og fælles er Morgenens rødmende Skær
for Norden.

Vi lystige Svende opløfte vor Røst,
og Tonerne flyve fra Kyst og til Kyst,
og Ungdommens Hjerte, som udi dem slaar,
til Hjerterne taler, saa vide de naa'r;

derfor er de stærke, derfor gjør de godt,
derfor bær' de Stene til Enhedens Slot
i Norden.

Vi dristige Svende fik Sandhed til Med
og rette mod den vore ilende Fjed;
er Vejen end stejl, og er Afstanden stor,
vi gange dog frem i dens lysende Spor.
Vi veed det, at Livet er den underlagt,
vi veed det, engang skal den vise sin Magt
i Norden.

Vi trofaste Svende, vi holde vort Ord,
og tage det atter i jublende Kor:
vi mødes og skilles, men mødes igjen,
naar Løftet os kalder, og give os hen
for Fortidens Minde, for Fremtidens Haab,
for Sandhedens Sejer og Hjerternes Raab,
for Norden.

HIMMELBJERGET

Endskjønt vort Land er jevnt og fladt,
det har sit Alpestykke,
en Bjergidyl, ej oversat,
men dansk af Præg og Tykke:
en Krands af Søer, fattet ind
af stejle Aaser, Tind ved Tind,
og dybe, dunkle Kløfter.

Lad Andre bryste sig af Bræ'r
og sorte Klippevægge,
vi nøjes kan med grønne Træ'r
og Lyngens brune Dække.

Ja, rejs til Bloksbjerg, hvem der vil!
Os hører Himmelbjerget til,
og vi vil ikke bytte.

Lad Andre spotte med vort Bjerg
og kalde det en Bakke,
som Smaafolk kan vi med en Dverg
blandt Højder ta' til Takke;
thi Himlen ikke mindre nær
vi er paa Himmelbjerget her
end hist paa Himmalaya.

Og Overtro og Sult og Had
dets trygge Dal ej huser;
af Sandet voxer op en Stad,
hvor Møllens Vandhjul bruser.
Den maler vistnok kun Papir,
men mange Munde Brød det gi'r,
og Kundskabs Magt det bærer.

Ton derfor højt, vor danske Sang,
fra Himmelbjergets Kolle!
Om Jetten, som for Væng og Vang
nok trofast Vagt skal holde;
om Dalens Skygge, Ly og Fred,
om Folkets Liv og Virksomhed,
om Danmarks skjønne Rige!

JYDERNE

DET raske Folk, som pløjer
den skarpe jydske Vang,
sin Nakke nødig bøjer
og trives ej ved Tvang;

frit lufter over Hede
den frie Vestenvind —
til Kamp for Frihed rede
var altid Jydens Sind.

Det Hellig Knud bekjendte
i Sanct Albani Kor,
da Storm mod Kirken rendte
de vrede Vendelbo'r;
og Holsten skamfuldt rakte
sin Skærv til Jydens Pris,
da Hals Tyrannen strakte
for ham fra Nørreris.

Hin Aand fra gamle Tider
er ikke død endnu;
den styrker og udvider
end Jydens jevne Hu;
er Vaabnet mindre blodigt,
er Nakken lige stiv,
og han gaar lige modigt
i Kamp for Folkets Liv.

Hil jer, som Vidne bære
om Jydens frie Aand!
Vi række jer med Ære
en trofast Broderhaand!
Og Enighed skal gjøre
vor lille Flok saa stærk,
at ingen Magt tør røre
vort fælles Frihedsværk!

Og da skal Danmarks Rige
af Tidens Nat gaa ud
i Blomstring uden Lige,
i Rigdoms gyldne Skrud!

Og da skal Danmarks Bønder
saa stolte gaa bag Plov,
som eders Brodersønner
hinsides Vestervov!

STORMEN PAA KJØBENHAVN

Det var en Februari-Kveld,
saa mørk og kold,
da Danmarks Trone stod paa Hæld,
og nær sit Fald var Folkets Tjeld;
da Rigens Værn og Grændseskjel
var Axels Vold,
og, af sin Sejersflugt berust,
Karl Gustaf alt saa' sønderknust
dets Skjold.

Men paa den lave Vold der stod
en Mur saa fast,
med frejdigt Sind og roligt Mod
en Kreds af Kæmper, Fod ved Fod;
og Hver, som stormed derimod,
fik Skam og Last.
Der standsed Undergangens Strøm,
og Sveakonnings stolte Drøm,
den brast.

Og da den lange Nat saa veg
for Morgengry,
svandt Fortids Skygge, stum og bleg,
og frem af Kampens haarde Leg
med Krands om Haaret Danmark steg,
som født paany;

den gamle Ordens Skranker faldt,
thi Klerk og Borger delte halvt
dets Ry.

To hundred Aar, med Nød og Held,
sank ned i Hav:
hvad dengang blev fortjent saa vel,
stod længe hen som gammel Gjæld;
en anden *Fredrik* af sig selv
tilsidst det gav.
En anden Aand i Nord blev vakt,
og Had og Harm for evig lagt
i Grav.

Men lige stærk skal Mindets Røst
vort Øre slaa,
og tone gjennem trofast Bryst,
og løfte Mod og sænke Trøst,
og lægge Sæd og love Høst,
mens Tider gaa!
Og flammer atter Kampens Baun,
som Fædrene for Kjøbenhavn
vi staa!

1848

DER fløj fra Holstens Stændersal
af løse Ord saa mange;
eet var der dog i deres Tal,
som nok er værdt at fange;
det Ord kom fra en Riddersmand:
»*Den onde Aand*« — saa mælte han —

»var mægtig i det danske Land
»i Aaret Ott' og fyrre.«

Det Ord forvist fortjener Svar,
og Svaret skal det finde
i hvert et ærligt Bryst, som har
hin Tid i trofast Minde.
Laa Folkets Aand i Dvale tidt,
og gisped mat og aarked lidt,
engang den rørtes stærkt og frit,
— det var i Ott' og fyrre.

Og har den ellers spredte Hob
paa Livets skilte Baner
engang adlydt det samme Raab
og fulgt de samme Faner;
har Høj og Lav og Rig og Arm
af samme Tanke følt sig varm,
af samme Fryd og samme Harm,
— det var i Ott' og fyrre.

Var der en Tid, da Danmarks Vel
laa Alle ret paa Hjerte,
da sidst man tænkte paa sig selv,
først paa dets Nød og Smerte;
da Een og Hver sin Pligt forstod
og gav, med Vilje ren og god,
sit Guld, sin Kraft, sit Liv og Blod,
— det var i Ott' og fyrre.

Om nu en saadan Aand paa Tydsk
bær Navnet af »*den onde*«,
saa skal paa Sjællandsk, Fynsk og Jydsk
den være kaldt *den sunde;*

thi Danmark vorder Legebold
for Fjendelist og Fjendevold,
indtil det løfter højt paa Skjold
hin Aand fra Ott' og fyrre.

DEN 17. MAJ

At Frihed gammel er i Nord,
og raaded her, som den var hjemme,
og tidlig lærte Folkets Nemme
den raske Daad, det rette Ord —
det læses i de gamle Skrifter,
det vidne Fædrenes Bedrifter:
fribaaren Kæmpe Sværdet svang,
derfor saa højt og vidt det klang.

Derfor lød gjennem Skjoldegny
paa Thinge Thorgny Lagmands Tale;
derfor i Islands øde Dale
den norske Viking søgte Ly;
derfor Tyrannens Hoved kullet
for Jydens Sværd i Støvet rulled;
derfor den store Vasa tren
paa Tronen op fra Mora-Sten.

Men fremmed Trællesæd og Skik
sig ind i Nordens Lande listed,
og Folkets Aand sin Spændkraft misted,
mens Kroppen dorsk i Aaget gik.
Aarhundreder skred over Norden,
og Verdensstormen rysted Jorden;
da fløj en Luftning svag herop
og lysnede om Fjeldets Top.

Da rysted Folket Lænken af,
og strakte ud de stive Lemmer,
og lytted til de dybe Stemmer,
der lød fra frie Fædres Grav;
da følte det sin Kraft og Vælde,
da svor det aldrig mer at trælle,
men selv at raade for sit Hjem:
— da brød den norske *Majsol* frem.

I mer end fyrretyve Aar
den nu har over Norge funklet,
og uforkrænket, ufordunklet
paa Fjeldet spredt en liflig Vaar.
Saa skal til sildigst Stund det være,
og det skal kaldes Norges Ære:
at det har i de gamle Spor
ført Frihed hjem igjen til Nord.

BONDEFRIHEDEN

DER var en Tid, da Kongeslottet spejled
i Søens Flade sine Fløjes Pragt;
da i dets Sale trængtes Alt, som bejled
til Gunst og Naade, Herlighed og Magt;
da Marmorguder stod i Havens Gange
for lønligt Raad og Elskovs Møde Vagt;
da Hjorten flygted gjennem Skoven bange,
saatidt »det høje Herskab« drog paa Jagt.

Det var en ussel Tid. — Et Folk af Trælle
sled Livet hen i Selvforagt og Nød;
det voved under Svøben knap at sprælle,
den Aand, der skulde vækket det, var død.

Vel steg der dybe Suk fra Bondens Hytte,
og ædle Hjerter vaandedes derved;
men Egennytten klamred fast sit Bytte,
og stærblind Fordom saa' ej, hvad han led.

Den Tid forsvandt. — Det stolte Slot er borte,
adspredt og slukt al Glandsen, det har gjemt,
og Nøden endt, der tigged ved dets Porte,
og Klagen, som det lytted paa, forglemt;
thi Ødemarker blev til Agre rige,
og Kvæget lejres, hvor kun Hjorten løb;
hvor Hytter raved, stolte Gaarde stige,
og frie Mænd staa der, hvor Trælle krøb.

Men *deres* Minde, som i Tidens Mørke
med Tankens Blik saa' Sandheds Morgenglød,
og som med Hjertets Ild og Viljens Styrke
den danske Bondes tunge Lænker brød, —
det skal af Slægter efter Slægter æres
og føde mandig Virken for vort Land,
og Danmark gjennem Nød og Fare bæres
skal af sin stærke, frie Bondestand.

BALVISE

SKOVEN er nøgen, og Marken er bar:
Vintren er kommen i Pelsværkstalar,
og han desværre er ingen »Tartar«,
der holder Folk for Nar.
Solen gaar alt Klokken fire til Ro,
Snefluer flyve, og Isblomster gro;
Smørret er pebret — ja, det kan De tro! —
for hvem, der har sat Bo.

Pigebørn i det Frie
ses kun med Kaaber vi'e,
Slør og Oversko.
Og den samme Vinterluft
stivner Politikens Poler,
Udsigt er der ej til Duft
snart af *Marts*violer.
Faste til Roret Ministrene frøs,
skal de gi' slip, maa man hugge dem løs:
ak, men Hr. Sørensen gaar i en Døs,
og bliver saa nødig bøs.

Musernes Fingre er ømme af Frost,
Ydun har fingertyk Mug paa sin Most;
Publikum lever af opvarmet Kost
og af sin »Flyvepost«.
Fordum Thalia har skabt ved sit Bliv
Vinterens Død om til Sommerens Liv,
nu er hun, lammet af Avind og Kiv,
jo frossen tør og stiv;
og paa vor pæne Scene
taales ej Melpomene
med sin »Slagterkniv«.
I det Store som det Smaa
falde Tiderne lidt bistre,
overalt er ovenpaa
Hel- og Halv-Filistre.
Oppe hos Stormanden Vinden er Øst,
Folket har Snue og ondt for sit Bryst;
Haab er der Lidt af og Lidt kun af Trøst,
og mindre af Liv og Lyst.

O, men vær stille! — Paa Vintren ej skænd!
Somren os lokked saa mangesteds hen,

Vintren os kalder tilbage igjen
og flokker Ven og Ven.
Tiden er slet ikke gold eller haard;
ser jer omkring, hvilke Roser her staar,
Roser med Øjne og lokkede Haar:
ja, her er rigtig Vaar!
Lad tystne Skovens Sale,
naar deres Nattergale
i vort Hjerte slaar!
Mens vort Hjerte end er ungt
og dets Kamre Luer rumme,
under Livets Frysepunkt
kan vi aldrig komme.
Lad det saa udenfor blæse og sne,
lad saa end Verden ha' fuldt op af Ve,
vi kan dog synge og dandse og le
og være paa Støvlerne!

TIL DE DANSKE SOLDATER

I som lovet har vort Land at værge
, mod al fremmed Overlast og Vold;
I, hvis Linjer ere Danmarks Bjerge,
og hvis Trofasthed er Rigens Skjold;
I, hvis Fædre har vor Ære baaret
fra *Bravalla* ned til *Malplaqvet;*
I, hvis Brødre Sejrens Rug har skaaret
sidst paa *Isted* Mark med skarpen Le; —

Lytter til den danske Harpes Strenge!
I kan tro, de har en sælsom Kraft:

de kan egenkjærlig Frygt fortrænge,
de kan skabe Mod, naar det er tabt,
de kan Ild i kolde Hjerter sætte,
de kan bringe syge Sjæle Trøst,
de kan gyde Marv i Arme trætte,
de kan yde Bod for Savn og Brøst.

De kan korte Veje, som er drøje,
og faa sure Timer til at gaa;
de kan gjøre morsom Dagens Møje,
de kan Hvilens Kjedsomhed forslaa;
de kan puste Liv i dorske Flokke
og faa Vrøvl og Kiv og Tvedragt slukt;
de kan Smil paa Pigelæber lokke,
de kan gi' Soldateraanden Flugt.

Før er Skjalden ud med Hæren draget,
Harpeklangen lød blandt Vaabengny;
han opflammed Kæmperne før Slaget,
og hans Drapa gav Bedriften Ry;
nu er *Sangeren* som oftest hjemme,
Sangen dog kan med Soldaten gaa;
den kan bæres af hans egen Stemme,
den kan gjemmes i hans Hjertes Vraa.

Lærer disse Viser da at sjunge,
som jer danske Sangere har sendt!
Lad dem lyde højt fra eders Tunge,
saa det høres, de har Hjertet tændt!
Lad det mærkes, at de samme Tanker
har i eders Sjæle fæstet Rod!
Viis i eders Gjerning, at der banker
udi eders Bryst det samme Blod!

Ja, naar »Danmarks dejligst Vang og Vænge«
atter er i Nød og Fare stædt,
og det kalder sine raske Drenge
ud at værge for sin gode Ret —
lad ham lære da, vor gramme Fjende,
mens med ham I prøve Slagets Kaar:
derpaa er en dansk Soldat at kjende,
at han syngende i Døden gaar.

VED »LANDSOLDATENS« AFDÆKNING

I

DET var i Nattens mørke Time,
de Kæmper herfra drog ud;
men højt paa Himmelen Solen stod,
da kom de med Sejersbud.
Det donned over Strand, det lysned over Land,
og aldrig det glemmes.

Dengang de løfted det tunge Værge,
var Danmarks Skæbne saa strid;
dengang de svunge den Bøgegren,
det fejred Skærsommer blid.
Det donned over Strand o. s. v.

Hvordan de kæmped, hvordan de sejred,
og Hvo der i Striden faldt,
hver mandig Gjerning, hvert Offer skjønt,
— det er nu en Saga Alt.
Det donned o. s. v.

Den Saga bærer saa godt et Vidne
om Hjertet i menig Mand;
thi han beviste hin Julinat,
hvor højt han elsked sit Land.
Det donned o. s. v.

Det var ikke Andres Bud og Bønner,
der drev ham i Slaget frem;
det var ham selv, der søgte sit Maal
og hentede Sejren hjem.
Det donned o. s. v.

Det var ham selv, som vilde hævne
al Danmarks Smerte og Nød,
ham selv, der fejede Marken ren
og trodsede Saar og Død.
Det donned over Strand, det lysned over Land,
og aldrig det glemmes.

Men Folket, for hvem han stred og blødte,
det skænker ham nu hans Løn;
det rejser som Sejersmonument
et Billede af sin Søn.
Det melder over Strand, det sjunger over Land
hans Hæder og Ære.

II

SE, her skal han nu staa,
mens Tiderne forgaa,
saalænge danske Hjerter
for Danmarks Ære slaa;
just som han stod og gik,
i al sin Dragt og Skik,
med Alvor i sin Mine
og med Glæden i sit Blik;

saa mandig i sit Legem som barnlig i sin Sjæl,
med Løvet over Hoved og Byttet under Hæl,
en Sejerherre stolt — *den tappre Landsoldat!*
Hurra, Hurra, Hurra!

Og som han her staar skabt
i Skjønhed og i Kraft,
i Ungdom, der ej ældes,
i Liv, der ej gaar tabt,
den Stamme sund og prud,
af hvilken han sprang ud,
skal trives og skal skyde
mange tusind nye Skud.
Af hver en Dreng, som stammer vort Sprog paa Moderskød,
af hver en Knøs, som lærer at stræbe for sit Brød,
der voxer op engang *en tapper Landsoldat.*
Hurra, Hurra, Hurra!

Og det er Danmarks Trøst,
naar bange gaar dets Bryst,
fordi en Fare drager
sig sammen om dets Kyst,
at har det Sønner faa,
saa kan det stole paa,
at hver og een har Vilje
til for Moderen at slaa.
Er Dronning Thyras Gjerde i Grus end sunket hen,
af blanke Bajonetter det rejses kan igjen:
vort Dannevirke er — *den tappre Landsoldat.*
Hurra, Hurra, Hurra!

VED AFDÆKNINGEN AF J. F. SCHOUWS BRYSTBILLEDE

I

For *ham* er denne Mindesten,
som folkekjær og folkekaaret,
til Daaben har vor Frihed baaret
med Tanken klar og Viljen ren;
hvis Røst var mild, hvis Ord var stærke;
som fremmest under Danmarks Mærke
for *det* har kæmpet Aanders Kamp.

Her skal den staa nær Skolens Væg
og nær ved Videnskabens Tempel,
thi der fik Aanden Friheds Stempel,
og der fik Ordet Sandheds Præg;
men staa den skal, hvor Folket færdes,
thi, skjønt hans Idræt var de Lærdes,
hans Hjerte bo'de dog blandt det.

II

Kjend i disse milde,
ædle, aabne Træk
Forskeren den stille,
Folkets Høvding kjæk!
Se paa Pandens Højning
Alvorsfuren lagt!
Se om Mundens Bøjning
prentet Viljens Magt!

Staa skal denne Herme
gjennem Tider trygt!
Alle den sig nærme

skal med Ærefrygt!
Staa som den hans Minde
skal i Folkets Bryst,
straalende derinde
Lys og Haab og Trøst!

TIL
J. P. E. HARTMANN

I

SPRANG fra dine Strenge
stærke danske Toner,
Drøn af Havets Dønning,
Sus fra Bøgeskoven,
Gny fra Fædres Grave,
Klang af Livets Kilder,
tunge Nattetaarer,
Lyd af Morgenlærker, —

Skal dit Spil ej svinde
sporløst bort i Rummet,
men, i trofast Minde
fæstet, Slægter fylde:
tænde lyse Tanker,
løse bundne Læber,
vække mandig Vilje,
Daad for Danmark føde!

II

OG din Ungdoms Drømme
og din Manddoms Ild,
som du lod udstrømme

i dit Strengespil;
Kjærlighedens Smerte
og dens Glædesskat,
som dit eget Hjerte
har i Rhytmer sat, —

Ædle danske Kvinder
lyttet har derpaa;
egne Haab og Minder
lærte de forstaa;
deres Hjerter gjemme
skal dit Hjertes Sang,
den af deres Stemme
fange dobbelt Klang!

III

Og vi, hvem du staar allernæst
som Lærer og som Broder,
hvem du saa tidt har budt til Gjæst
paa Takter og paa Noder;
vi, der som en Zigeunerflok
drev om i Kunstens Haver,
til du kom med din lille Stok
og gjorde os til — Zouaver, —

Vi er et Korps, du, naar du vil,
mod Tidens Magt kan sende;
de bedste Vaaben, der er til,
du selv os gav ihænde;
og naar med Sang og Tonedigt
ej mer at slaa vi mægter,
overgaar vor Værnepligt
til ny Studenterslægter.

Og, skabt ej blot af Kunstnerhaand,
du skal blandt os forblive;
dit bedste Jeg, dit Værk, din Aand
vi holde skal ilive.
»Mens een Student ved Axels Havn«
en Tone veed at synge,
dine Sange og dit Navn
sig altid skal forynge!

BRYLLUPSSANGE

I

Det er saa trygt, sit Hus paa Gud at bygge,
da styrter det ej ned for Vindens Pust;
som Støv hensmuldrer denne Verdens Lykke,
men den, han skænker, trodser Møl og Rust.
Han er den Støttestav, som aldrig svigter,
den Ledestjerne, som gaar aldrig ned;
han ene letter Livets tunge Pligter,
og Raad for Sot og Sorg han ene veed.

Ham bede vi sin Naades Sæd at lægge
i denne Pagt, som knyttes ved hans Ord,
saa den maa voxe som et Træ og strække
sig op mod Himlen fra den dunkle Jord;
saa den maa vidne om, naar Løvet falder,
at han var stærk i deres Kjærlighed;
saa de maa være rede, naar han kalder
dem til sit Hus, hvor der er salig Fred.

II

Fader, som er Kjærlighed,
se til os i Naade ned!
Bøj dit Øre til de Tvende,
i hvis Sjæle du lod tænde
Funker af din Kjærlighed!

Giv dem, hvad de bede om:
Hjemmets trygge Helligdom,
fælles Attraa, trofast Vilje,
Troens Palme, Haabets Lilje,
voxende af Hjertets Bund!

Vær hos dem, naar Glædens Dag
straaler over deres Tag,
saa de ej dens Kilde glemme,
saa i ydmyg Hu de gjemme
Takken for din Miskundhed!

Vær hos dem, naar Sorgens Kveld
daler over deres Tjeld!
Ræk dem Balsam, naar du saarer,
og lad Smertens bittre Taarer
lokke frem en immelsk Sæd!

Vær hos dem i Ungdomsaar!
Følg dem under hvide Haar!
Naar de kjækt mod Maalet ile,
naar de længes efter Hvile,
vær dem Lys og Støttestav!

Vær hos dem den sidste Stund!
Lad fra deres blege Mund

Sukket ubønhørt ej stige!
Oplad da din Naades Rige!
Skænk dem evig Salighed!

VED STUDENTERFANERNES OVERRÆKNING

AANDESYN fra gamle Dage,
Valhals Guder, kom tilbage!
Drot for Stammen,
fylk os sammen!
Spænd dit Belte, stærke Thor!
Lyse Frei, dit Sværd du svinge!
Højt lad, Heimdal, Hornet klinge!
Naar I skue
Surturs Lue
nærme sig til eders Nord.

Kom tilbage med de høje
Maal for Mandens Sind og Øje,
med de milde
Længslers Kilde,
med Bedrifters Sejerskor!
Kom tilbage med det stærke
Præg af Stammens Modermærke,
med det rige,
broderlige
Hjerteslag i hele Nord!

Fælles Minder, som vi eje,
lyser paa vor Fremtids Veje!
Saa vi hildes
ej og skilles,

men gaa frem i samme Spor.
Fælles skal vor Stræben være!
Een vor Tro og een vor Ære!
I den gamle
Aand vi samle
vil et frit og mægtigt Nord!

VED FLENSBORG-LØVENS AFSLØRING

Hellig Graven er, hvor stærke
Heltes Støv er lagt,
som har under Danmarks Mærke
deres Offer bragt,
der, saa trofaste som kjække,
stred i Slagets første Række,
der i Trængselen og Nøden
glade gik i Døden.

Hellig Jorden er, som vædet
blev af deres Blod!
Senest Slægt opsøge Stedet
skal, hvor Slaget stod!
Kløver-Teppet, Kornets Bølge
Kampens dybe Fodspor dølge;
Tanken dog det Skete skue
skal, og Hjertet lue!

Helligt Landet skal os være,
hvorom Kampen gjaldt,
for hvis Fred og Ret og Ære
vore Brødre faldt!

Ofte truet, ofte fristet,
halvt i fremmed Trældom listet,
skal ved Blodet, der er rundet,
fast det være bundet!

Slesvigs Sønner! mange Grave
eder vi betro;
rundt i eders fagre Have
Mindets Roser gro;
I paa dem vil Vare tage,
og fornyes Kampens Dage,
da forvist I skulle mærke,
Blodets Baand er stærke.

Lad os skue frem i Tiden
frejdig, uforsagt!
Er vor hele Flok kun liden,
stor er Troskabs Magt!
End har Danmarks gamle Løve
aldrig sky't en Styrkeprøve;
end den springe kan i Vrede
over *Isted Hede.*

SLAGDAGEN

Hvad vandt vi saa ved hine Slag,
vi kæmped for vor Have?
En Smule Glands omkring vort Flag,
en Hoben grønne Grave!
Blev det forsømte, vilde Skud
i Moderstammen podet?
Blev Grændsen, som var slettet ud,
betegnet klart med Blodet?

Nej! end vor Fjendes Dragesæd
i Sønderjylland trives,
og aabent staar vort Vangeled,
og Laas og Bolt ej gives.
Vi tro'de, at vi Maalet vandt,
og sang og vare glade;
men da vi saa' os til, vi fandt
— en diplomatisk Plade!

Dog har vi ej forgjæves stridt:
saasnart vi rigtig regne,
det ses, vi skylde ej saa Lidt
de Tappre, som mon segne.
Et Folk ej lever blot af Brød,
det Daad og Ros behøver;
kun ved at trodse Vold og Død
det sine Kræfter øver.

Vi vandt, at Skimmel, Støv og Rust
blev blæst af Dannebroge,
og vi fornam det friske Pust
i vore Hjertekroge;
vi vandt, at det, vi ikke var,
det blev vi med det Samme:
et Folk, som Mod og Vilje har
til egen Tarv at ramme.

Og derfor skal i festligt Lag
vi Kampens Minder fejre;
hver Dag skal være Mærkedag,
som mærkedes af Sejre;
thi hine Minder skal foran
til nye Sejre svæve;
ved dem det danske Folk blev Mand,
ved dem skal Danmark leve!

MODERSMAALET

De sige, at mit Sprog er en ussel Tiggerkvind,
som maa sin Skam med laante Pjalter
dække:
hun har dog Ild i Øjet og Roser paa sin Kind,
og frels og rig er hendes Fædres Række;
og naar hun bort vil kaste med Haan hver
fremmed Klud,
og bære kun sin Stammes hjemmevævede Skrud,
forvist hun nyde skal en Dronnings Hæder.

De sige, at mit Sprog er en brystsyg gammel
Mand,
hvis trætte Hoved sig mod Graven sænker:
i tusind Aar han har dog mod Overmagt holdt
Stand,
og brudt paalistet Trældoms rustne Lænker.
De Kræfter, han forliste den Tid, han døsed hen,
dem skal han tifold fange af Friheden igjen;
sin anden Ungdom har han end tilbage.

De sige, at mit Sprog er en Spurv i Tranedands,
en Ugle mellem Sydens Nattergale:
men ingen anden Tone dog fængsle kan min
Sands,
og ingen kan som det til Hjertet tale;
og ingen andre Lyd har en saadan himmelsk
Klang,
som dem, min Moders Stemme alt ved min
Vugge sang,
som dem, min Elskte hvisker i mit Øre.

De sige, at mit Sprog er for vegt for Nordens
Mænd,
et Maal for Kjællinger i Spindestue:
men mangen Gang det rulled fra højen Dæk dog
hen
igjennem Stormens Drøn og Kampens Lue;
og hver Gang det os kalder paany i Farens Stund,
vi drage ud i Døden med dets Toner paa vor
Mund,
og det mod Himlen flyver med vor Ære.

Men lad vort Sprog kun være for Andre, hvad
det vil,
vi fik ej bedre Skat end det at gjemme:
det er vor Tankes Vinge, vort Hjertes Strengespil
og Sjælens Spejl og Følelsernes Stemme;
kun det vor Sorg kan rumme, kun det kan bringe
Trøst,
kun det vor Drøm kan male og juble ud vor
Lyst,
kun det kan vort og Folkets Liv forplante.

NIELS MATHIAS PETERSEN

LIVETS Dagglands daler,
Gamle, for dit Syn:
se dog, hvor den maler
liflig Himlens Bryn!
Om dig flokkes Mange,
vakte af dit Ord,

rede til at gange
frem i dine Spor.

Hør den danske Tunge,
sløv og mat engang,
lyde fra de Unge
med forynget Klang!
Fremmed Flitter vrages,
atter op af Muld
kjækt og kjærligt drages
gamle Toners Guld.

Se vor Fortids Skygge,
som du maned frem,
fange Liv og bygge
paa vor Fremtids Hjem!
Se om Nordens Tinder
gløde Morgenskyr!
Søndringsmørket svinder,
Afmagtsnatten flyr!

Hil dig, du, hvis Læres
Sæd alt frodig gror!
Længe til os bæres
end dit rige Ord!
Og først da dit Øjes
Straale vorde slukt,
naar du ser din Møjes
modne, gyldne Frugt!

VED INDVIELSEN AF STUDENTER-FORENINGSBYGNINGEN

STAA fast paa Tankens Hjørnesten,
Studentens Hus!
Hver Aandens Idræt, fri og ren,
hver vaarlig Knop paa Kundskabs Gren
du skærme skal mod Spot og Men
og Døgnets Sus;
og mens Athenes sunde Slægt
end higer højt og stiger kjækt,
ej Raaheds Magt, ej Tidens Vægt
dig slaa i Grus!

Staa fast ved Hjertets Kalk og Kit,
vort Broderhjem!
Hver Enkelt af os magter Lidt,
men Hver skal villig offre Sit,
at Livet frejdigt, friskt og frit
maa her gro frem;
at Sang og Spil og Skæmt og Vid
maa kvæge efter Dagens Slid
og styrke os til Livets Strid,
i Mindets Gjem!

Staa fast paa Danmarks Moderbryst,
vor Ungdoms Lejr!
Ej Dagens Dont, ej Kveldens Lyst
skal døve Fædrelandets Røst,
saatidt der sortner om dets Kyst
et Søndenvejr;

men spørges skal det da herfra,
at her er intet Capua:
vi gaa med jublende Hurra
    foran til Sejr!

Staa fast i Lys og Farvepragt,
    du Haabets Slot!
Din Mur er rejst, dit Tag er lagt
ved smaa forente Viljers Magt;
vær for den store Broderpagt
    et Varsel godt!
Forkynd, at komme skal den Dag,
da Folkeviljer lægge Tag
og hænge Krands og hejse Flag
    paa Nordens Slot!

FOLKEVISER

I

HAN gynged paa Havet og trak sin Medesnor,
da hørte han en Hvisken af liflige Ord.
Men lyt ej, lyt ej, Ungersvend, til den falske
    Havfrus Tale!

»Kom ned under Bølgen og hvil dig i min Favn!
»Jeg dulmer alle Sorger og stiller hvert Savn.

»Kom ned under Bølgen og tryk mig til dit Bryst!
»Jeg skænker dig al Verdens og Himmerigs Lyst.«

Han saa' gjennem Bølgernes blanke Silkeslør,
og mere fager Kvinde han aldrig saa' før.

Hun satte sig hos ham og rakte ham sin Haand,
da brast hans Tankes Traad og de hjemlige Baand.

Hun tog ham om Skuldren og rakte ham sit Kys,
da slukte for hans Øjne sig Himmelens Lys.

Og Baaden drev langsomt mod Strand, men den
var tom.
Tilbage til sit Hjem aldrig Fiskeren kom.
Men lyt ej, lyt ej, Ungersvend, til den falske
Havfrus Tale!

II

En Sommeraften silde paa hviden Strand hun
sad;
det var saa tyst og stille, der rørtes ej et Blad;
og medens sødt hun drømte, en gammel Sang
hun kvad.

Smaabølgerne, som leged i Maanens gyldne Flod,
kom ind og lagde sagte sig ned for hendes Fod,
det var, som hendes Stemme de hørte og forstod.

Den mørke Havmand hæved sig op fra Dybets Hal:
han standsed, og han lytted til Tonens bløde Fald,
saalænge til den smelted Naturens haarde Skal.

Han sad paa Havets Flade med Haanden under
Kind,
og nye Længsler rørte sig i hans tunge Sind,
og klare Taarer glimted og faldt i Maanens Skin.

»Siig, Havmand, hvi du græder og er i Hu saa mod?
»Du fødtes jo til Hersker for Havets stærke Flod,
»og Dybets Skarer bøje sig rædde for din Fod.«

— »Ak, al min vilde Styrke er intet frugtbart Væld,
»mit Væsen strømmer evig tilbage i sig selv;
»jeg fik en dunkel Anen, men jeg fik ingen Sjæl.

»Din Stemmes Trolddom vækker min Længsel og min Nød;
»jeg kjender ingen Hvile for Kraften i mit Skød,
»og ingen Livets Glæde og ingen salig Død.

»Ak, kunde du mig følge til Havets svale Bo!
»Din unge Sjæl, skjøn Jomfru, var rig nok til os To;
»jeg laante dig min Styrke, og du gav mig din Tro.«

Saa talte han og dukked igjen i salten Hav,
og som en Nattetaage hans Graad steg op deraf;
men Jomfruen sad ene paa hviden Strand og tav.

III

Husker du i Høst, da vi hjemad fra Marken gik,
vendte du imod mig et spørgende Blik;
da faldt det mig paa Sind,
at jeg var hidtil blind;
siig mig, lille Karen, hvad mente du da?

Husker du i Vinter, vi sad omkring Arnens Ild,
jeg fortalte Eventyr, du hørte til;

tidt op paa mig du saa',
saa jeg gik rent istaa;
siig mig, lille Karen, hvad mente du da?

Husker du i Julen, ved Gigers og Fløjters Klang,
mens vi over Gulvet os lystelig svang,
saa' jeg paa dig saa vist,
at du blev rød tilsidst;
siig mig, lille Karen, hvad mente du da?

Se, nu er det Foraar, og Spirerne foldes ud,
Fuglen bygger Rede, og Skoven staar Brud,
Alt, hvad af Liv der veed,
drømmer om Kjærlighed;
siig mig, lille Karen, hvad mener du nu?

IV

Paa Søndag Aften kommer hun
til Dandsen ganske vist;
da skal en kort, men salig Stund
erstatte mangen trist.
Er Ugens Slid end nok saa slemt,
og fulgt af Vrøvl og Had,
paa Søndag Aften Alt er glemt,
og jeg er kisteglad.

Vor By har kjønne Piger nok,
som gjerne dandse vil;
men der er i den hele Flok
kun een, min Hu staar til.
De Andre veed, de kjønne er,
hun ene veed det ej;
paa Søndag Aften vælges der,
og hende vælger jeg.

Saa flyve vi med frydfuldt Sind
afsted i Dandsens Ring;
jeg seer i hendes Øjne ind,
men ellers Ingenting.
De Andres Skjemt mig rører ej,
jeg ændser ej, de ler;
paa Søndag Aften dandser jeg
bestemt med ingen Fler.

Og naar saa Dandsen er forbi,
vi sky de Andres Fjed
og følges ad en ensom Sti
langs Mølledammens Bred;
kun Himlens Stjerner paa os se,
og Bølgen lytter stil;
paa Søndag Aften — ja maaske!
hvis jeg faaer Mod dertil.

II. BLANDEDE DIGTE

SONNETTER

I

En Stemning er en Sommerfugl, der skyder
sin trange Puppe af og kjæk sig svinger
i Lyset frem paa farvesprængte Vinger;
men næste Stund dens Livstraad Døden bryder.

Den er en Tone, som slaas an og klinger;
i Sjælens Sangbund et Moment den lyder,
saa bort i Luftens Strøm den atter flyder,
og ingen Kalden den tilbage bringer.

Paa Pennens Spids jeg Sommerfuglen spidder
og fast den hæfter paa Papirets Flade,
hvor bævrende af Liv endnu den sidder.

Men du skal ikke gjemme disse Blade:
thi al min meningsløse Fuglekvidder
kan dø og glemmes uden mindste Skade.

II

Den blanke Klode sidder der og skinner,
og ingen Sky afbryder Himlens Flade,
Folk gaa og stønne paa den lumre Gade,
og Støvet hvirvles om og Øjet blinder;

og Blomsten hænger med de fine Blade,
Insektet trygt sin Væv i Træet spinder,
og Engens Teppe blegner og hensvinder
med Bondens Haab om spækket Pung og Lade.

Og som Naturens Liv min Sjæl maa smægte;
den fik i Arv ej denne golde Styrke,
som Savn og Længsel rolig kan fornegte;

dens lyse Perspektiv er tabt i Mørke,
og Fantasiens Drømmebørn vanslægte,
og Haabets Rosentræ gaar ud af Tørke.

III

Hvi sidder Amor mellem Svanens Vinger?
Hvi bruger han Apollos Fugl til Ganger?
Han er jo hverken Digter eller Sanger,
og slaar for Spøg kun Lyren med sin Finger.

Paa Havets Flod han ej sit Bytte langer,
og sjeldent kun sig op til Æthren svinger,
men helst omkring blandt Rosenbuske springer
og i sit Net de unge Hjerter fanger.

Nej! *Sanger* er han ej af Navn og Ære;
men det bevidne alle Kunstens Præster,
at Andre han at synge nok kan lære.

Hvis nu til Hine ikke Lid du fæster,
saa prøv ham! du skal se, det dog kan være,
at Amor er den bedste *Syngemester*.

IV

De spæde Planter fødes og ernæres,
i Lysets Straalebad de glade svømme,
af egen Kalk de Himlens Draaber tømme,
og mades af den Jord, hvoraf de bæres.

Fra Saften, som i dunkle Celler gjæres,
til Blad og Blomst de stærke Farver strømme,
og i den søde Duft udaandes Drømme,
som ubevidst af Jord og Himmel læres.

Den store Mængde Plantelivet vrager,
fordi det er saa fordringsløst og stille;
men hvem dets tause Virken til sig drager,

har fundet der saa lædskende én Kilde
med Bod for Sorg og Savn og bange Klager,
med Trøst og Haab og Fred og Glæder milde.

MED EN SØLJE

Deroppe i Norges Dale,
bag Fjeldets graahærdede Væg,
hvor Fossen buldrer sin Tale,
og Granen ryster sit Skæg;
hvor nu det isnende lufter
og fast intet Liv er at se,
men Hæggen om Vaaren dufter
og drysser sin Blomstersne.

Der vandrer den unge Jente
ad Sommerens grønne Li

og synger sin gamle bekjendte,
vemodige Melodi,
og Ekko fra Klippemuren
og Skovens Dyb giver Svar,
det er, som hele Naturen
en Stemme i Sangen har.

Thi hele Naturen spejler
sig i hendes drømmende Sind:
derinde den Morgensky sejler,
som rødmer om Fjeldets Tind;
derinde gaar Granernes Susen
med sælsom klagende Klang;
derinde gaar Elvens Brusen
sin stride, alvorlige Gang.

Derinde gror Sommerens Glæde,
som blegner saa snart og forgaar;
derinde maa Huldren græde,
og Nøkken sin Harpe slaar;
derinde præger den gramme
Vinter sin rolige Magt
med knittrende Nordlysflamme
og Stjernehimmelens Pragt.

Saa vandrer den unge Jente
ad Bjergets ensomme Sti
og synger sin gamle bekjendte,
vemodige Melodi.
Forunderlig liflig klinger
den klare, bævende Røst,
og Takten til Sangen ringer
Søljen paa hendes Bryst.

Den er hendes bedste Smykke;
hun fik den en Sommerkveld
til Pant paa sin Fremtids Lykke
af En, der led hende vel.
Af Form som en gammel Spange,
der lukker Livstykket tæt,
den danner af Blade mange
en raslende Sølvbuket.

Nu haver hun hørt, der vanker
hernede paa Danmarks Ø,
som hun i drømmende Tanker,
saa ung og fager en Mø,
hvis Sjæl saa klar og saa stille,
som Kjernet bag Fjeldets Mur,
afspejler hele den milde,
frodige danske Natur.

Snart fødes, veed hun, derinde
atter den dejlige Vaar
med Skovmærke og Kjærminde
og Bølgens krusede Haar;
saa Sommerens Fylde sig maler
med Rosens duftende Blod,
med Skovens lyse Portaler
og Agerens gyldne Flod.

Mens Lærken hilser derinde
frejdig den gryende Dag,
sittre paa Aftenens Vinde
Nattergalenes Slag;
mens Sundenes Bølge blinker
i Maanestraalernes Glands,
bag Engenes Taage vinker
Elverpigernes Dands.

Hver Gang en Skjønhed der fødes
ude i Skov og Vang,
i hendes Hjerte den mødes
af en beslægtet Klang;
og hvad der bevæger sig inde
gjennem Naturens Sjæl,
det bærer hun i sit Minde,
endskjøndt hun ej veed det selv.

Men sætter hun sig i den stille
Aften ved Sundets Bred,
mens Bølgerne sagte trille,
og Alt er Taushed og Fred,
og løfter hun saa sin Stemme,
saa svare jo Land og Hav,
og saa kan man klart fornemme
Sammenhængen deraf.

Det veed hun, den norske Jente,
som vandrer ad Bjergets Sti
og synger sin gamle bekjendte,
vemodige Melodi;
sin danske Søster hun kjender
igjen paa Naturens Røst,
og derfor til hende sender
hun *Søljen* fra sit Bryst.

Hun be'r hende om at bære
den i sit venlige Hjem,
og om den et Tegn maa være
paa Slægtskabet mellem dem;
hun be'r hende aldrig glemme
Naturens oprigtige Væld,
som ruller i Begges Stemme,
som strømmer i Begges Sjæl.

En Sanger er jeg, derfor Norges Jente
har bedt mig til den danske Mø at bære
den simple Gave, som hun hende sendte.

Det er mit Kald, et Sendebud at være
imellem Nordens Folk og Nordens Lande,
imellem Brødre tro og Søstre kjære.

Thi over Hadets Kløft og Tidens Vande
en dristig Bro de gyldne Strenge strække
fra Havfrubeltet op til Fjeldets Pande.

Og har jeg været med den Bro at lægge,
saatidt der over den er Bud at bringe,
saa skal og maa jeg villig Haanden række.

Men selv jeg vil til denne Søljes Ringe
en Tilgift af mit eget Hjerte binde;
thi Sangens gode Kræfter vil jeg tvinge

til tro at tjene dens Besidderinde,
til lydig dig at følge paa din Bane,
og aldrig dig at svigte nogensinde.

En Sanger er jeg, Aander vil jeg mane.

Først binder jeg Rhytmens jevne,
bløde, bølgende Klang;
den strømme skal fra din Læbe
i Tale som i Sang.

Saa binder jeg Melodiens
kjække, brusende Flugt;
for den dit Øre og Hjerte
skal aldrig vorde lukt.

Saa binder jeg Fantasiens
frie, barnlige Leg;
din Ensomhed skal den korte
og glæde dig paa din Vej.

Saa binder jeg Drømmenes lette,
brogede Skyggehær;
forbi dit Øje skal drage
Enhver, som du har kjær.

Saa binder jeg Billedets rige,
mangefarvede Glands;
sin hele Fylde det sænke
skal i din aabne Sands.

Saa binder jeg Følelsens dybe,
dunkle, svulmende Elv;
gyngende trygt paa dens Vove,
du fatte skal dig selv.

Tilsidst jeg binder Begejstrings
vældige Ørn; i dens Favn
vide din Tanke skal føres
ud over Jordens Savn.

Nu har jeg manet alle gode Kræfter,
hvorover jeg som Sanger har at byde,
og de tilhøre dig forvist herefter.

Naar du befaler det, saa vil de lyde;
du har ej Magten blot, men ogsaa Retten,
saa sandt min Magt har noget at betyde,

og saa du selv vil tro paa Amuletten.
Men tror du ikke paa den, du'r den ikke,
saa lad den ikkun i din Skuffe ligge.

LIDENSKAB

Siig, kjender du det syge Barn, der vil, det veed ej hvad,
der brister pludselig i Graad og atter smiler glad,
der griber graadig efter Alt og kaster, hvad det faar,
der higer bort fra Arm til Arm og ingen Hvile naa'r?

Siig, kjender du det vilde Dyr, der raser i sit Bur,
og selv sin Pande slaar tilblods imod den haarde Mur,
der bider i det sejge Jern med Fraade om sin Mund,
men for et Blik sig lægger ned, saa lydigt som en Hund?

Siig, kjender du den Tankegang, der drejer sig omkring
den samme Gjenstand Dag og Nat i stedse mindre Ring,
der surrer som en dristig Myg om Lyset, der blev tændt,
og styrter endelig til Jord, beskæmmet og forbrændt?

Siig, kjender du det Hjerteslag, saa stormende og kjækt,
der skyller hver en Skranke bort og løfter hver en Vægt,
der stiger som et oprørt Hav og skjuler Himlens Lys,
og glattes som en frossen Flod i Dødens Kuldegys?

Nej, Gudskelov, din unge Sjæl har ikke maalt
endnu
den Dybde, Lidenskaben har af Salighed og Gru.
Du drømmer som en Blomsterknop i Morgensolens
Skin;
jeg kæmper som et tumlet Skib med Stormen i
mit Sind.

JEG TROR PAA DIG

JEG tror paa dig i Livets lyse Morgen,
naar alle Skyer har et Rosenskær;
naar ej dit Hjerte tynges mer af Sorgen,
end Natteduggen tynger Skovens Træer;
og naar din Sjæl er Havets stille Flade,
hvori den spejler sig, den unge Dag,
og alle dine Tanker stige glade
mod Himlen med de glade Lærkers Slag.

Jeg tror paa dig, naar Middagssolen brænder,
og Livets Luft er tung og lummerhed;
naar Kampens Alvor alle Sener spænder,
men Hjertet længes efter Ro og Fred;
naar Tordnen ruller, og naar Lynet knittrer,
og Sjælen smægter efter Taarers Bad;
naar Lidenskabens Magt i Nerven sittrer
og drager sammen eller skiller ad.

Jeg tror paa dig, af Lykkens Vinge baaret
og vugget af den lune Sommervind,
naar ingen Sten endnu din Fod har skaaret,
og intet Savn forbittret har dit Sind;

naar hvad du ønsker, af sig selv opfyldes,
naar hvad du frygter, flygter for dit Fjed,
naar hvad du ser, af Haabets Sol forgyldes,
og gode Engle vaage for din Fred.

Jeg tror paa dig, naar Modgangstimen kommer,
og Sorgens Taage lejres om dit Blik;
naar Verdens kolde Blæst i Øret trommer,
og Hjertet vaandes ved dens Naalestik;
naar Haabet svinder, og naar Trøsten fattes,
naar smuldret styrter ned din Tillids Hvælv;
naar Modet synker, og naar Kraften mattes,
og det er svært at holde paa sig selv.

Jeg tror paa dig, naar fire Læbers Møde
er to beruste Sjæles Brudepagt;
naar dine Øjne gjennem Taarer søde
forkynde højt, hvad ej din Mund faar sagt;
naar hvad du drømmer, er en Sandhed vorden,
naar hvad du elsker, sluttes i din Favn,
naar dobbelt rig og skjøn dig tykkes Jorden,
og dobbelt let dens Møje og dens Savn.

Jeg tror paa dig, naar Afskedsklokken kalder,
og paa din Kind Dødsliljen springer ud;
naar kold og stiv din skjønne Støvdragt falder,
og Sjælen iler hjem igjen til Gud.
Jeg tror, da vil du bede ved hans Trone
for alle dem, du elskede paa Jord;
jeg tror, da vil en ny og liflig Tone
hensmelte i det store Englekor.

TIL FRU —

En Knop paa mit Rosentræ der sad
i December-Sluden og Mulmet,
dens smalle Flige alt skilte sig ad
og røbed, hvor Blomsten svulmed.

Da spilte mit gamle lette Sind
mig en af de gamle Streger!
I Tanken saa' jeg dens røde Kind
og suged Duft af dens Bæger.

Og hvad der var Fantasiens Spil,
det tog jeg for virkelig Prosa,
og skrev en Juledevise til
den end ikke fødte Rose.

Og for at gjøre det rigtig stift
jeg kunde mit Forsæt ej dølge:
jeg gav Dem Devisen med Efterskrift,
at Rosen snart skulde følge.

Til Knoppen saa' jeg med sorgløs Hu,
og aabnet at finde den tænkte:
da brast mine Illusioner itu,
thi mat med Ho'det den hængte.

Og næste Morgen den visnet faldt,
og øde var Vinduets Have.
Det var en forsvunden Luftgestalt,
jeg gav Dem i Julegave.

O, vær ikke vred, fordi min Mund
sig aabnede uforsigtig!
At tie og tale i rette Stund,
det lærer jeg aldrig rigtig.

O, vær ikke vred, fordi jeg maa
staa uordholden til Skamme!
Den Mening, som i mit Løfte laa,
den bliver jo dog den samme.

O, tag det ej for et Varsel slemt,
at Rosen ej kom til Live!
Ene for mig er Læren bestemt,
som Skæbnen har villet give.

Den vilde straffe min Skødesynd,
at hige afsted uden Tømme,
og varsle mig om, at Lykken er tynd
for den, der lever i Drømme.

Thi altid, hvor der er sat en Knop,
der fulde Blomster jeg skuer;
hvor Ranken pipper af Jorden op,
der øjner jeg modne Druer.

Og neppe haver jeg skudt min Stavn
i Bølgen ud over Strande,
saa glæder jeg mig til den trygge Havn
hinsides de vrede Vande.

Og neppe mit Hjertes Streng er rørt,
saa digter jeg Digtet færdigt,
og det er spilt eller læst og hørt,
og fundet Beundring værdigt.

Jeg tager altid min Løn paa Kridt
forud for Arbejdets Møje,
og derfor jeg kan i Verden saa lidt,
derfor min Ros er saa føje.

O, vær ej vred, for jeg bildte mig ind,
at een Gang maatte det sæde,
og vilde dele med Deres Sind
min drømte, skuffede Glæde.

Men ak, mit Væsen er vist saa haardt,
at hos mig Roser ej trives;
derfor jeg kan ej give dem bort,
og mig de neppe tør gives.

Maaske min Sang og mit Strengespil
kan gjøre mig grønne Hoser;
men sikkert forslaar det lidet til
at vinde mig Livets Roser.

Thi Sangen ej mindste Lighed har
med Blomsternes dejlige Dronning
i Farvekjortelen ren og klar,
med Læbens duftende Honning.

Den er en Plante af simplere Stof,
der voxer i Skov som i Stuen,
og kun har Entrée til Vingudens Hof
som fattig Slægtning af Druen.

Den er en Vedbende, knortet og sejg,
med mørke, kantede Blade,
som løber sin egen krogede Vej,
hvor man den i Fred vil lade.

Den fordrer kun lidt af Rum, og sky
den bort fra Lyset sig vender,
men breder sig videst i venligt Ly
og under kjærlige Hænder.

Ej sandt, De kaster jo ej Foragt
paa simple Vedbendeblade,
hverken for Somrens mylrende Pragt
eller Zviblernes Vagtparade?

De lader dem jo deres dunkle Slør
om Sommerasylet trække,
De lader dem sno sig om Deres Dør
mellem Dagligstuens Vægge.

Og derfor De vil ej heller forsmaa
det Blad, som her jeg fyldte,
thi det er Blomsten — saa tænke De maa —
som jeg fra Julen Dem skyldte.

SONNETTER

I

Tro ej, mit Strengespil for altid tier,
fordi mit Ønskes bedste Maal er vundet,
fordi min Attraa har din Attraa fundet,
og al min Idræt jeg til dig nu vier.

I Sjælens tause Kløfter ligger bundet
endnu en Flok af nye Melodier,
som kun paa Liv og Lys og Frihed bier,
til du Forløsningsordet har udgrundet.

Paa dine Læbers Rosenseng det sover,
det fødes i dit Hjertes Himmerige,
dets hemmelige Magt du byder over.

De bundne Toner ville løste stige,
og rulle frem i klare, klingre Vover,
naar du, skjøn Jomfru, Ordet vil udsige.

II

DER er en Sø etsteds i Nordens Lande,
hvis Bølger kruses legende og milde,
og smukt i Sommersolens Straaler spille,
og vugge Billedet af rige Strande.

Men pludselig, mens Alt omkring er stille,
fra neden røres op de dybe Vande,
og Bølgen rejser sig med skumhvid Pande,
som om den pidskedes af Storme vilde.

En saadan Sø min Sjæl er i det Mindre:
snart Livets Indtryk mildt i den sig spejle,
og Dagens Sol og Nattens Stjerner tindre;

snart mørkner den og løfter Bølger stejle,
og dunkle Magter rase i dens Indre.
— Siig, tør paa denne Sø du trøstig sejle?

III

DIN Attraa er den fromme, hvide Due,
som Haabets friske Olieblad mig rækker,
som til et nyt og bedre Liv mig vækker,
og vender op mit Blik mod Pagtens Bue.

Min Attraa er som Bjergets røde Lue,
der længselsfuld sig efter Himlen strækker,
men trindt med Sten og Aske Alt bedækker,
og bringer Menneskene til at grue.

Ak, men den Jord, som Bjergets Ild fortærer,
har ogsaa Blomsterpragt og Bladeskygge,
og tunge Ax og stærke Druer bærer.

Siig, tør du tro den skrøbelige Lykke,
hvorunder Dybets gridske Flamme gjærer?
Tør du hos mig, min hvide Due, bygge?

IV

DENGANG Odysseus om paa Havet irred,
for til sit fjerne Hjemland Vej at finde,
da sad etsteds paa Strand en dejlig Kvinde,
hvis Tryllesang i Aftenluften dirred.

Men hvo der lyttende paa hende stirred,
forliste ynkelig paa Klipper blinde;
Odysseus lod sig fast til Masten binde,
derfor Sirenen ej hans Sind forvirred.

Som Grækeren paa Livets Hav jeg krydser;
men mig Sirenen følger paa min Snekke,
og hendes Sang min skjulte Kummer dysser,

og hendes Røst min gode Kraft vil vække,
og jeg taknemlig hendes Hænder kysser,
thi Vej til Himlen viser hun os Begge.

V

DU veed, at du er mine Øjnes Stjerne,
mit Øres Velklang, mine Læbers Honning,
min Tankes Axe og min Viljes Dronning,
mit Hjertes Heltedigt, min Levens Kjerne.

Du veed, din Sorg er mine Strenges Dæmper,
mens højt de klinge, naar din Sjæl sig fryder;
du er med mig i Baaden, naar den skyder
for fulde Sejl, som naar mod Storm den kæmper.

Og som det er, saa maa det altid være.
Om Lykkens fulde Skaaler os skal rækkes,
om Livets Nød og Kvide vi skal bære,

om vore Vinger tidlig skulle stækkes,
om Gud vil os en sildig Kveld beskære —
een Lod, eet Liv, een Død maa blive Begges.

VI

Hvor kan det være, Tidens Tand mig skaaner,
at Bølgegangen i mit Bryst ej lægges,
at ej min Sjæl af Støv og Skimmel dækkes,
at kun mit Skæg, men ej min Tanke graaner?

At af min Ungdoms Drøm jeg ikke vækkes,
at Fantasus mig end sin Vinge laaner,
og Haabets Himmel for mit Øje blaaner,
og Modets Landse i min Haand ej knækkes?

Det kommer af, at du min Sjæl opfylder:
din Vaarsol klarer Høstens mulne Dage,
og nøgen Mark og brunet Løv forgylder;

din Vilje holder Tidens Magt tilbage,
din Ungdom jeg min anden Ungdom skylder.
Du er en Ydun — gid jeg var en Brage!

VII

TIDT synes mig, der er ej mer at gjøre:
min Sang har malt, hvad i mit Hjerte lued;
mit Ord har talt, hvad jeg i Tanken skued;
mit Flag har ført, hvorhen det kunde føre.

Skal for en Slægt, forfjamsket og forkuet,
jeg synge, hvad jeg veed vil Ingen røre?
Og skal jeg tale for det døve Øre,
indtil jeg snart til Taushed vorder truet?

Men naar da kjærlig mig din Arm omslynger,
naar ved dit Bryst til Ro mit Hoved lægges,
ej Træthed og Forsagthed mer mig tynger.

Saa voxer Modet, og min Spændkraft vækkes,
og ufortrøden taler jeg og synger,
og skrider fremad uden at forskrækkes.

VIII

NAAR dem jeg saa', der nys var mine Lige,
bestandig løftes højere i Vejret,
dem, der sad stille, mens jeg brugte Sværdet,
og for at falde foretrak at vige;

og naar jeg da saa' Mængden maale Værdet
blot efter Trinene paa Højheds Stige,
og knæle for de Mægtige og Rige —
saa har jeg stundom Magt og Glands begjæret.

Men naar saa min vildfarne Tanke vendte
hjem til mit Hjem, det kjærlige og trygge,
min Daarskab jeg med Ruelse erkjendte.

Nej, jeg velsigner netop Livets Skygge:
i den jeg fandt langt mer, end jeg fortjente,
dig og i dig et Overmaal af Lykke.

IX

Mit gamle Hjem nu Skovl og Spade lukker,
og Vintrens Storm, som suser hen derover,
opvækker Ingen mer af dem, der sover,
kun Tanken deres blege Billed hugger;

men om jeg stundom ser paa det tilbage,
og i det Svundnes Strøm vemodig dukker,
min Sjæl ej efter hvad jeg tabte sukker;
jeg vil ej leve om de gamle Dage.

Du skaber mig et andet Hjem, du Kjære!
hvor der er godt at være, sødt at hvile,
hvor Mindets Støtter Haabets Krandse bære,

hvor spæde Hænder brække Sorgens Pile,
hvor bløde Arme lette Byrder svære,
hvor Morgenlys fra Barnelæber smile.

X

Du er det Træ, som mig sin Skygge byder;
du er den Ranke, som min Drue bærer;
du er det Ax, hvoraf mit Brød jeg skærer;
du er den Blomst, hvis Duft og Glands mig fryder;

du er den Fugl, der synger i min Stue;
du er det Billed, som mit Øje nyder;
du er den Sol, som mine Skyer bryder,
og du er Stjernen paa min Aftenbue.

Men hvad kan jeg nu give dig i Bytte
for Alt, hvormed du daglig mig beriger?
Ja, jeg kan elske, ære og beskytte,

og aldrig jeg din Tro og Tillid sviger;
det er det Hele. — Men hvad kan det nytte?
Jo længere jeg lever, Gjælden stiger.

XI

O vug i Søvn din hemmelige Kummer
O, ved dette Bryst, som dig imøde banker!
Øs dine tunge, smertefulde Tanker
ud i min Sjæl, der som et Kar dem rummer!

Naar øm din Fod imellem Stene vanker,
naar træt din Ryg sig under Byrden krummer,
naar Livets høje Bølge mod dig skummer,
og angst du tror at slippe Haabets Anker, —

saa grib min Haand! Jeg er jo ved din Side;
det blev min Ret, som Støtte dig at tjene;
Alt, hvad du lider, vil jeg ogsaa lide.

Naar trofast vore Kræfter vi forene,
vi skal med Sejr os gjennem Verden stride;
To bære let, hvad Ingen aarker ene.

XII

Du kjender al min Svaghed og min Styrke,
hvor langt jeg rækker, og hvor brat jeg glipper,
hvor fast jeg holder, og hvor let jeg slipper,
hvor der er lyst i mig, hvor der er Mørke.

Du veed, min Sjæl blev dannet af Naturen
kun som en Husmandsplads blandt Norges
Klipper;
hist gror lidt Græs, her bølge korte Vipper,
hist fosser Bækken frem, her stivner Uren.

Du kan mig udenad ret som en Lexe,
hvert enkelt Træk, hver Linje skarp og lige,
saavelsom de konkave og konvexe.

Hvis noget Nyt endnu jeg kan dig sige,
saa maa det komme af, at du kan hexe
ny Klang i mine Toners gamle Stige.

DU KOMMER

Du kommer — saa er Alting godt
og alt det Onde glemt,
saa er min Vraa et Marmorslot,
og i mit Bryst har Sangens Drot
de bedste Strenge stemt.

Du kommer — saa er Himlen blaa
og alle Skyer Guld,
og alle Skovens Fugle slaa,
og Høstens Mark af Blomster smaa
er atter ganske fuld.

Du kommer — saa er Livet smukt,
og hver en Time ler;
saa standser Intet Tankens Flugt,
saa bærer al min Gjerning Frugt,
og hvad jeg ønsker sker.

Du kommer — saa er Livet rigt
og al dets Møje let;
saa er et Legetøj min Pligt,
min Hvile et fuldbaaret Digt,
og Klang mit Aandedræt.

Du kommer i din Elskers Favn,
og bygger der og bor —
saa kjender Sjælen intet Savn,
saa kjender Glæden intet Navn,
og Læben intet Ord.

NU FYLDER DU DE TYVE AAR

Nu fylder du de tyve Aar,
min yndige Veninde!
og over Grændseskjellet gaar
til Livets Sommer fra dets Vaar,
fra Mø til moden Kvinde.

Ifjor, da vandred du i Drøm
med lukte Øjelaage,
og paa din Længsels dybe Strøm,
som rulled ren og varm og øm,
der laa en Billedtaage.

Da vidste du ej ret, hvad Trang
der voxed i dit Hjerte,
ej hvad der i din Sjæl gav Klang,
saa tidt din bløde Stemme sang
en Sangers Fryd og Smerte.

Da havde ej din Læbe sagt,
dit Øre ej fornummet
det Ord, hvori et Liv er lagt,
det Ord, som har den største Magt
i Tiden og i Rummet.

Da som en Rosenknop du stod,
en liflig Blomstergaade;
en Skjønhedsflor du ane lod,
men Ingen kjendte og forstod
dit Væsens skjulte Traade.

Nu Kjærlighedens vakte Sands
har aabnet Rosens Bæger;
den staar med Morgenduggens Glands
paa sine friske Blades Krands,
og fryder og bevæger.

Din Drøm har faaet Kjød og Blod,
din Længsel Maal og Skranke;
og hvad kun dunkelt for dig stod,
og hvad du ubesvaret lod,
det magter nu din Tanke.

Dit Øje skuer stjerneklart
og frejdigt ud i Livet;
dets Fylde er dig aabenbar't,
du finder ej dets Tryk for svart,
thi Styrke er dig givet.

Du veed nu, hvad du vil og maa,
du veed, hvorhen du sigter;
din Higen rummes i en Vraa,
du ængstes ej for Dage graa
og ej for tunge Pligter.

Og denne Klarhed i dit Sind,
en Klarhed uden Skygge,
har aandet Rødme i din Kind,
og om din Pande bredt et Skin
af Glæde og af Lykke.

Du var saa sød udi din Vaar,
saa blysom og beskeden;
men dobbelt yndig nu du staar,
thi Kvinden Skjønheds-Maalet naa'r
først gjennem Kjærligheden.

Og saadan, som jeg ser dig nu,
jeg altid skue vil dig;
thi varm og trofast er min Hu,
og saadan, som den er, har du
den altid fængslet til dig.

Din Skjønheds Billed gjemmer den,
og vil det aldrig tabe;
om nok saa brat du falmer hen,
min Hu vil af sig selv igjen
din Ungdoms Ynde skabe.

For mig du bliver tyve Aar,
hvor gammel saa du nævnes;
dit klare Blik, dit brune Haar,
din Læbe, hvorom Smilet staar,
skal uforkrænket levnes.

For mig du bliver tyve Aar,
mens jeg har Sands og Minde;
naar Livets Vintersne os naa'r,
du bliver, hvad du blev i Vaar,
min yndige Veninde.

SOMMERLIV

I

Husker du den Dag endnu,
vi for Præsten stode?
Jeg var stolt og tryg, men du
underlig tilmode;
men du sagde dog dit Ja,
saa det kunde høres,
og lod ved min Arm derfra
dig taalmodig føres.

Talen, den var snart forbi,
før vi rigtig vidst'et;
Psalmens kjønne Melodi
af Forvirring bristed;
gifte, som sig hør og bør,
blev vi dog, du Søde,
Baandet brister ikke, før
vi er begge døde.

Brudeblussets Flammer klart
over Løvet spilled;
det var jo en »Broder«-Part,
veed du nok, af Gildet;
Visen jeg leverte selv
som en Mand af Faget;
du blev efter Ret og Skjel
dandset ud af Laget.

Dagen skred og Aften led,
Afsked tog hver Fremmed;
da var ogsaa du bered
til at skifte Hjemmet;

Christian holdt for Døren nu
og med Pidsken smelded,
og med stærkt bevæget Hu
sagde du Farvellet.

Husker du den Morgenstund,
da vi først var ene?
At den havde Guld i Mund,
skulde jeg formene.
Hvor om Slottets tomme Sted
gamle Linde skærme,
fandt vi Ensomhed og Fred
til at gaa og sværme.

Hvor hun paa sin Smerte bar,
Danmarks unge Dronning,
vandred nu vort unge Par
og drak Livets Honning;
snart om Fortids sjunkne Liv
vi vemodig talte,
snart vor Fremtids Perspektiv
lystelig vi malte.

Husker du, hvordan vi drog
paa vor »Eriksgade«,
og vor Elskovsrose slog
ud de fine Blade,
medens til det jydske Land
jevnt og fort vi sejled,
medens gjennem Hedens Sand
vore Heste snegled?

Husker du, vi havde Sorg
ogsaa til Forandring,

dengang vi til Silkeborg
naa'de paa vor Vandring?
Men deraf vor Glæde fik
større Ro og Mildhed,
mens den lange Dag vi gik
om i Skovens Stilhed.

Husker du hver dejlig Plet,
hvor vi søgte Hvile,
og lod Øjet, aldrig træt,
over Dalen ile?
Oppe paa hver Bakkeryg
samme Panorama,
og en Scene lige tryg
for vort Hjertes Drama!

Nedenfor, som Skjold ved Skjold,
blanke Søer laa der,
Himmelbjergets mørke Knold
maatte Skildvagt staa der;
Skoven dypped snart sin Top
i de stille Vande,
snart den klattred dristig op
imod Bjergets Pande.

Husker du den Aftenstund,
vi paa Aaen sejled,
medens Maanen, fuld og rund,
sig i Vandet spejled?
Et Filisterkompagni
førte lystig Ordet,
desto tausere sad vi
To og passed Roret.

Husker du den lille Bænk
under tætte Grene?
Fossen strø'de Perlestænk
over Mos og Stene;
Søens Bølge skød sig tyst
ind i Pyntens Skygge,
for at bære paa sit Bryst
Gjenskin af vor Lykke.

Husker du, tilsidst vi kom
op paa Bjergets Tinde?
For ej før at se dig om,
gik du op iblinde;
at vort Land sin Storhed har,
maatte du erklære,
og den Mundfuld Vin, jeg bar,
tømme til dets Ære.

Ja, vi flakked vide om,
og vi Meget skued,
men jo længer frem vi kom,
Alt os mindre hued;
udi Sjælens fulde Skaal
alle Indtryk trængtes,
og mod Rejsens sidste Maal
inderlig vi længtes.

II

HUSKER du det Hus af »Kridt«
med de hvide Vægge,
hvor der var af Rum saa lidt,
nok dog for os Begge?

Mange eje vistnok mer
Plads, men mere Kummer;
vi veed nu: lidt Straa og Ler
megen Lykke rummer.

Husker du, hvordan det var
smykt af dine Kjære?
Alt den samme Indskrift bar:
»Her er godt at være.«
Alt var net og rent og hvidt,
friske Blomster dufted,
og den friske Søluft blidt
ind ad Vindvet lufted.

Husker du saa Haven, hvor
Valmuer og Malve
stod i alsomdejligst Flor,
Ukrudt i det Halve,
hvor en gammel runken Eg
laante os lidt Skygge,
mens et Græskar om vor Væg
vandt sit Bladesmykke?

Dig var Dagen der ej kort,
men for mig desmere,
thi jeg maatte daglig bort
for at redigere;
i et Gry og i en Kveld
Livet sammentrængtes,
da betalte vi vor Gjæld
fra den Tid, vi længtes.

Husker du, vi vandred om
tidt i Aftensvale?

mangen Tanke, som var stum,
lærte da at tale;
mens vi delte Haab og Frygt,
Tvivl og Sorg og Gammen,
vore Sjæle frit og trygt
voxede sig sammen.

Husker du den Morgen, da
vi saa skulde flytte?
Det var tungt at skilles fra
denne lille Hytte.
Vi vil elske den, min Viv,
alle vore Dage,
thi et Stykke af vort Liv
lod vi der tilbage.

VUGGEVISE

Nu skal du kjønt dig putte ned
og lukke Øjnenes Laage!
Imens du sover, du jo veed,
din Moder vil over dig vaage.
Du er den Første, som jeg bar
til Livet med Angst og Smerte,
derfor er du en Skat, jeg har,
den dyreste for mit Hjerte.

Nu skal du sove fast og trygt
og drømme Drømme saa smukke!
Der er en Jakobstige bygt
fra Himmerig ned til din Vugge;

ad den Guds Engle komme ned
og lære dig deres Lege,
og vise dig en Herlighed,
som Barnet engang skal eje.

Nu skal du sove godt og sundt
og vinde Nemme og Kræfter,
og trippe snart i Stuen rundt
og nynne mig Sangene efter!
Og engang skal du se dig om
i Verden og Kundskabs Rige,
men altid blive god og from,
og altid min egen Pige.

VIL DU ELSKE MIG?

Vil du elske mig, naar Dagen lider,
og dens Sol er bleven kold og mat;
naar den dunkle Skygge fremad skrider,
og bebuder, der er kort til Nat;
naar min Fod er træt, og mine Hænder
synke magtesløse i dit Skød;
naar mit Øje sig mod Himlen vender,
bedende om Enden paa min Nød?

Vil du elske mig, naar hvad jeg loved
viser sig at være ufuldbragt;
naar det ses, at Hjerte mer end Hoved
har jeg havt, og mere Mod end Magt;
naar jeg vrages som en rusten Klinge,
nu for sløv, men engang altfor hvas,
og den store Hob kun agter ringe,
at jeg dog engang har fyldt min Plads?

Vil du elske mig, naar disse Sange,
i hvis Bølgegang mit Herte slog,
og som derfor rørte Hjerter mange,
og som først din Attraa til mig drog;
— naar de over andre Toner glemmes,
og en yngre Slægt for dem er døv;
naar de i den trykte Bog kun gjemmes,
som paa Hylden staar, bedækt med Støv?

Vil du elske mig, naar jeg har fundet
Hvilen, som mig dette Liv ej gav;
naar det Maal, min Stræben her har vundet,
er en Tue Jord, en ukjendt Grav?
Vil du vore Børn da trofast lære,
hvem jeg var, hvorfor jeg trofast stred?
Vil du mig i kjærligt Minde bære,
til du ved min Side lægges ned?

SONNETTER

I

Endnu den danske Jord er sommerfrodig,
men Kæmper fostrer ikke mer dens Grøde;
af Blodets Hede Drengens Kinder gløde,
men Manden er spagfærdig og sagtmodig.

Han strækker helst sin Krop paa Bolstre bløde,
og færdes nødig paa ujevne Veje;
og før han slaar et Slag for Ret og Eje,
han la'r sig næsten af sit Sæde støde.

Og dog skal Danmark frelst af Faren gange,
og gammel Ros og Magt tilbage vinde,
og Lod og Del i Brødrearven fange,

naar vore Mødres Maal og Fædres Minde,
naar gamle Tiders Daad og Sagn og Sange
i trofast Hjerte leve hos dets Kvinde.

II

Det var en Sommerkveld, vi gik ved Stranden.
Det store Selskab spredtes efter Bordet;
men hvor du var, jeg fulgte dig paa Sporet,
og snart vi gik der ene med hinanden.

Og mens du varm og ivrig førte Ordet,
jeg førte dig fra Stien og fra Sandet
til Badebro-Altanen over Vandet;
du sakked lidt, men lystrede dog Roret.

Hvad der jeg talte? — Ak, du maa ej vente,
at, om jeg vilde, op jeg kunde skriv'et;
men klart og sikkert veed jeg, hvad der hændte:

Der blev dit Ja mig fuldt og frejdigt givet,
der mine Læber først paa dine brændte;
vi kom derfra som Eet for hele Livet.

III

Ved Sundet staar en lille Skov og nikker
ad Sejleren, som stolt forbi den farer,
ad Bølgen, som med kjælen Hvisken svarer,
og elskovssyg de høje Skrænter slikker.

Der stod Asylet for vor første Lykke,
en Løvkrog, for nyfigne Øjne sikker,
for Sladder og Malice og Kritikker;
der fandt vi Fred og Ensomhed og Skygge.

Nu er den lille Skov civiliseret
bag Plankeværk og malede Stakitter,
og imod Søen stærkt palisaderet;

men lige glade udenfor vi sidder:
vor Kjærlighed er ikke filistreret
ibag Konveniensens stive Gitter.

TIL CHRISTIAN WINTHER

(Tilegnelse af »SAMLEDE DIGTE«)

Hil sidde du, danske Sanger,
med Harpen paa dit Knæ!
Tro ikke, at jeg forlanger
dit Rygte til Skærm og Læ!
Tro ikke, at jeg vil skygge
for mine Brøst og Savn,
ved disse Blade at smykke
med dit usaarlige Navn!

Jeg veed, du kan ikke høre
min haarde Stemme med Fryd,
fordi dit fine Øre
er vant til renere Lyd;
og du, som har til din Hvile
bredkronede Bøges Park,

maa vrage de stevnede Pile,
der voxe paa min Mark.

Jeg vil kun engang dig sige,
og sige det aabent og frit,
at der fra dit Bord, det rige,
er dalet Smuler til mit;
at det vilde faldet svært mig
at synge min fattige Sang,
hvis ikke du havde lært mig
de danske Toners Klang.

Du har oplukket mit Hjerte
for Sprogets Melodi,
for al den Jubel og Smerte,
som rummes kan deri;
og først da jeg hørte klingre
dets Malm under dine Slag,
gav sig mine famlende Fingre
med Hammer og Tang i Lag.

For tidlig bort fra din Lære
mig hentede andre Kald:
Hakkelse maatte jeg skære
i Døgnets Rejsestald,
Stene maatte jeg bære
til Tidens Murværk hen,
og du har kun liden Ære
af din halvfærdige Svend.

Thi, skjønt det er eet og samme
Metal, vi tage i Haand
og smelte i Hjertets Flamme
og forme med dristig Aand,

saasnart det af Diglen rinder,
vi staa hinanden dog fjern:
du Sølvet og Guldet finder,
jeg faar kun Kobber og Jern.

De blanke Kruse du drejed,
der fyldes med ædel Vin;
de gyldne Ringe du svejed,
der fatte Elskovs Rubin;
du sleb det straalende Smykke,
som Ungdom og Skjønhed bær; —
jeg maatte prise min Lykke,
om jeg fik smeddet et Sværd.

Hil sidde du, gode Mester
udaf den herligste Kunst,
i Fred for vrøvlende Gjæster
og glad ved Musernes Gunst!
Gid længe din Esses Lue
kaste sit rødmende Skær
mod Livets Aftenbue
og Stjernernes stille Hær!

Du skal ikke slukke Ilden,
fordi din Samtid gik bort;
du hører dog ikke til den,
dit ypperste Værk er vort;
du mer i dit Minde bærer
af Folkets inderste Sjæl,
end Nogen, hvis Minde du ærer,
end du kan vide det selv.

Hil sidde du, danske Sanger,
med Harpen paa dit Knæ!

Det Ydunsæble du langer,
der hænger i Dafnes Træ;
mens mange Værker skal gjemmes
bag Glemsels og Tausheds Laas,
skal dine Sange fornemmes
og elskes og forstaas!

MARIE LEHMANN

STILLE, stille, Taaren taler, stille!
mens den kvæger med sin milde
Dug det spændte Bryst,
mens den maaler Savnets Øde,
mens den tolker Mindets søde,
ak, men bittre Lyst.
Kjærligt dette Hjerte slog,
Kjærlighed er Taarens Sprog.

Løft eder, Toner, sagte i klagende Kor,
Livshaab og Lykke have vi sænket i Jord.

Eder hun elsked, jer hun betro'de sin Drøm,
died sin Smerte af eders dulmende Strøm.

Løft eders Vinge, bærer den elskende Sjæl
did til dens eget, Lysets og Tonernes Væld!

ADAM OEHLENSCHLÄGER

I

»SKJALDENES ADAM« er død! »*Det nordiske Sangriges Konning*«
bøjed sit Hoved træt; Plektret faldt ud af hans Haand.
Naar han rørte med det de liflig tonende Strenge,
lyttede Land og Hav, bævede Nordens Natur;
Granerne susede blidt, og Fossen rislede sagte,
Huldren sukkede ømt, Jutulen græd som et Barn,
Elverpigernes Ring sig løste paa dugvaade Tilje,
Blomsten duftede stærkt, Bølgerne aandede dybt.
Menneskens Hjerter svam i stille Fryd som Naturen,
rørtes, kvægedes mildt, aned et højere Liv. —
Det var hans Herskermagt; nu er den brudt som hans Øje:
derfor er Landesorg over det tredelte Nord.

II

TIL Østens Væld,
til Morgenrødens Straaler
paa Ungdomsvinger fløj hans Sjæl
og øste Guld deraf i fulde Skaaler.
I Sprogets Schakt
nedsteg han dristig ene
og hented op dets skjulte Pragt,
de klare Perler, farverige Stene;

og undrende hans Samtid stod,
da ud han strø'de Alt med ødselt Mod.

Med uvant Haand
han Tryllelampen hæved,
og bød som Herre Lampens Aand
udrette villig, hvad hans Vilje kræved.
Den bygged op
ham Slotte uden Lige;
thi Stjerner krone deres Top,
men Grunden favner Hjertets dunkle Rige.
De rejste sig en Sommernat,
men de skal staa, til Tidens Maal er sat.

III

I Glemsels Mørke
laa gamle Norden;
Kæmpernes Styrke
smuldred i Jorden;
Gudernes Himmel
var tom og død;
dækket af Skimmel
var Suttungs Mjød.

Da saa' i Natten
med klare Blikke
han Fafnerskatten
funklende ligge;
da vog han Dragen
med Guddomskraft
og drog for Dagen,
hvad der var tabt.

Af Gravens Kammer
gik Mænd i Brynjer,
Thor med sin Hammer,
milde Asynjer;
med Skjoldglands hæved
sig Valhals Tag.
— Oldtiden leved
i Harpeslag.

Og Sangens Bue
steg over Jorden,
med syvfolds Lue
smelted den Norden.
De bittre Minder
faldt ned som Regn,
og Buen skinner
som Pagtens Tegn.

»Ved Askens Grene
»paa Ida-Sletten
»skal gjenforene
»sig Asaætten«:
saa Vola kvæder,
saa Nornen vil.
Hans Sangerhæder
er Ygdrasil.

IV

Hvad der hvisker, hvad der klager
inderst i en Kvindes Hjerte,
hvad der binder, hvad der drager,
Kjærlighedens Fryd og Smerte —

sødt det fra hans Harpe toned:
Kvindens Liv, det dybe, stille,
underfuldt i ham forsonet
var med Mandens Kraft og Snille.

Signes Digter, *Valborgs* Sanger,
Danmarks Stolthed, Nordens Hæder,
Evighedens Løn nu fanger;
men ved Graven Kvinden græder.

HANS CHRISTIAN ØRSTED

Bagbundet Ordet laa i Klosterkrogen,
det naa'de ikke længer, end det lød:
kun Haanden samlede dets Tegn i Bogen,
kun Lærde fattede, hvad de betød;
kun Gnisterne fra Overtroens Esse
fløj vide i Vankundighedens Nat.
Da vaagnede en ensom Grubler brat:
frem af hans Hjerne sprang — den første Presse.

Og det blev lyst. Sit Fængsel Ordet sprængte,
med tusindfoldig Styrke gik det ud;
til Slottets Sal, til Hyttens Vraa det trængte,
og overalt det bragte Kundskabs Bud;
det kvæged Hjerter, og det Aander died,
det kaldte Slægter frem til stor Bedrift;
og mens der staar en Linie trykket Skrift,
er *Guttenberg* til Evigheden viet.

Men se — nu spændes over Jordens Bringe
et Net af Strenge mellem Nord og Syd,

i dem der sittrer Toner, som ej klinge,
i dem der taler Tunger uden Lyd.
Igjennem dem med Lynets Ilen farer
Naturens skjulte, gaadefulde Magt.
Betro dem Ordet! neppe er det sagt,
før tusind Mile fra dig Strengen svarer.

Nu styrter Ordets allersidste Skranke:
det bindes ikke mer af Tid og Rum,
saa let og hurtigt som den tause Tanke,
saa frit som den det flyver Verden om;
og naar hver Lysets nye Morgenstraale,
naar Tankens Stjerneskud og Aandens Fund
er Alles Ejendom i samme Stund,
hvo kan da længer Kundskabs Grændser maale?

Men hver Gang denne Verdensharpe røres
af det forløste, sejerrige Ord,
et Navn der er, som, uudtalt, vil høres
med Tak og Glæde af den hele Jord;
og det er *hans*, hvis ædle Forskervilje
blev Herre over hin Naturens Magt,
og det er *hans*, vi har til Hvile lagt
med tunge Taarer under Danmarks Tilje.

JOHAN CHRISTIAN DREWSEN

DRIVHJULET staar — den trætte Gubbe hviler:
ej mer hans kjække Vilje fremad iler,
ej mer hans Hjerte højt for Frihed slaar;
men hvad han flammed for, skal ej beskæmmes,

og hvad han virked for, det skal ej hæmmes,
og hvad han har udrettet, det bestaar.

Nu gaar en Klang af Leer Landet over,
det er en Mindesang om ham, der sover;
den Sæd, der mejes, er hans Kundskabs Høst:
og hver Gang Bonden i de høje Sale
tør egen Tanke frit og djærvt udtale,
har han en Bautasten med Sjæl og Røst.

Farvel og Tak! — I Graven dig vi sænke:
et Knippe gyldne Ax, en brusten Lænke
med sønlig Sorg vi lægge vil paa den.
Saalænge Danmarks Jordbund Grøde bærer,
saalænge den en frifødt Stamme nærer,
skal du velsignes, Bondens ædle Ven!

JOACHIM FREDERIK SCHOUW

Hvil du sødt i Danmarks Jord!
Du har elsket det saa saare,
og dets Folk taknemligt snor
sine Krandse om din Baare.
Vi vil føle dybt dit Savn
paa vor Fremtids dunkle Veje,
og vi gjemme vil dit Navn
blandt de kjæreste, vi eje.

I Naturens Helligdom,
blandt de tause Planters Skare

vanked helst din Tanke om,
dvæled helst dit Blik, det klare;
i dit eget Væsens Bund
spejled Planten sig fortrolig;
derfor var din Sjæl saa sund
og saa ren og fri og rolig.

Derfor stod i Livets Dyst
du saa fast og uforskrækket;
derfor har din milde Røst
Hjerter ramt og Aander vækket;
derfor lyste vidt dit Blik
som en sikker Ledestjerne,
mens du lig en Heros gik,
gjenopvakt fra Tider fjerne.

Algodheds Gud, du vil modtage
hans Sjæl i Evighedens Fryd!
Beskyt det Værk, han lod tilbage,
hans Mindes Lys, hans Gravhøjs Pryd!
Velsign, o Gud, vort Fædreland,
det bede vi, det beder *han!*

GEORG AAGAARD

NAAR Stormen fælder den gamle Eg,
som længe luded mod Jorden,
men forhen skærmed de Stammer, der steg,
mod Uvejrets Magt og mod Straalernes Leg

som trofast Hyrde for Hjorden —
da blandes i Smerten ved dens Forlis
Erindringens Glæde og Tak og Pris;
opfyldt dens Skæbne er vorden.

Naar Lynet splintrer den ranke Bøg
med Kronens løvrige Smykke,
som gjenlød af Menneskers Glæde og Spøg,
af kvidrende Finke og kukkende Gjøg,
og spredte saa klar en Skygge —
da gaar gjennem Skovens Sal der et Suk,
paa Blade og Blomster staar Sorgens Dug;
da mørkner Tilværelsens Lykke.

Og saadant et Træ var *han*, som sank,
før Livets Middag var runden;
hans Adel var ægte, hans Skjoldring blank,
hans Hu som hans Tanke frejdig og frank,
og ærlig — det var han til Grunden;
Enhver, som saa' ham i Øjet ind,
fandt Barnets glade og rene Sind
med Mandens Alvor forbunden.

Han havde det danske Hjertelag,
saa sorgløst og varmt tillige;
stod Danmarks Ære og Folkets Sag
paa Spil — saa toned han Begges Flag
og kunde sin Pligt ej svige;
var Faren ovre, saa fo'r han i Mag,
saa kjendte han ikke til Had og Nag,
og saa lod han Fem være lige.

Faa Uger — og Vaarens jublende Bud
hidbæres paa Fuglevingen;

da axler vort Land sit blommede Skrud,
da spirer alt Liv, da springe de ud,
de Skove om *Iselingen;*
men Øjet, det milde, som femti Aar
fast saa' dem grønnes, i Taarer staar, —
der mangler et Træ i Ringen.

Det fejreste Træ, som op imod Sky
bar Haabets og Fremtidens Farve,
som loved de Ymper end længe Ly,
det springer ej ud med Skoven paany,
det er kun en livløs Larve;
men der, hvor det stod, hvor Pladsen er tom,
der aabner Guds Himmel sit lyse Rum;
den monne forvist han arve.

Der skulle de samles, frie og fro,
med hannem engang, hans Kjære:
det Haab, som med Kjærlighed og med Tro
er voxet op i hans Fædrene-Bo,
skal hjælpe dem Savnet at bære,
skal lære i Livets bittreste Ve
at sukke ydmygt: »Guds Vilje ske!
Højlovet Hans Navn skal være!«

ANNA NIELSEN

Det høje Nordens Sangmø staar og græder
og hyller sine rene Træk i Flor:
den Røst, som lifligst tolked hendes Hæder
for Danmarks Folk, har talt sit sidste Ord;

de skjønne Skikkelser, hvis lange Række
hen over Scenen skred i Sejersglands,
dem skjuler nu for evig Gravens Dække;
hun, som har skabt dem, bær sin sidste Krands.

En Sum af Indtryk, fyldige og klare,
er Alt, hvad hendes Kunst har efterladt;
men den skal hendes Samtid tro bevare,
og Hver, som ejer den, han har en Skat;
en Skat, som ikke Møl og Rust fortærer,
som ej med Døgnets Vexel smelter ind;
en Skat, som altid samme Rente bærer,
et luttret Hjerte, et opløftet Sind.

Hvad var da denne Magt, som hendes Minde
har gjort saa rigt, saa fattigt hendes Savn?
O, det var den: hun var en ædel Kvinde
af Liv og Sjæl, og ikke blot af Navn;
og dette Liv hun aanded i hvert Billed,
og denne Sjæl hvert Træk hun stemple lod;
i alle Skikkelserne, hun fremstilled,
randt hendes eget varme Hjerteblod.

Fordi hun kunde ned i Dybet dykke
af *Valborgs* og af *Signes* Kjærlighed;
fordi hun kunde rumme *Julies* Lykke,
og kunde maale, hvad *Elvira* led;
fordi hun var en Dronning af Guds Naade
i Følelsernes vide, dunkle Land, —
derfor hun kunde Kunstens Runer raade,
derfor hun gjorde Illusionen — sand.

Ja, Sandhed var det Maal, som gjennem Skinnet
hun stræbte efter i sin skjønne Kunst;

mens Mangen snublede, af det forblindet,
mens Mangen ledtes vild af Mængdens Gunst,
gik hun, ydmyg og stolt, sin lige Bane
med mandig Vilje og urokket Mod;
og Mængden syntes undrende at ane
den Stræbens Værd, den ellers ej forstod.

Men hun, som i den kulne Høst holdt friske
de rige Krandse fra sin Ungdoms Maj,
hun hørte gjennem Mængdens Jubel hviske
et Budskab fra det Liv, som visner ej;
af denne Verdens Ros og Møje trættet,
hun længtes efter Fredens stille Land.
Nu har hun vundet, hvad der er forjættet,
den Herlighed og Ære, som er sand.

NIKOLAI PETER NIELSEN

JARL HAKON sover i den sorte Kiste,
og Nordens store Helteold er lagt
med ham til Hvile der. — Han var den Sidste,
der kaldte den til Liv ved Kunstens Magt;
den Sidste, i hvis Skikkelse den præged
sin Manddomsstyrke og sin Ungdomsglød;
den Sidste, i hvis Stemmes Malm den lød,
og Nutids Slægter løfted og bevæged.

Var han en Kunstner stor? Var han en mindre?
O, lad Kritikken tie ved hans Grav!
Er det ej nok, taknemlig at erindre,
hvad af sit Overflod hans Snille gav?

Endnu engang at samle i et Billed
hin fulde Kraft, hin Følelsernes Ild,
som lued gjennem Alt, hvad han fremstilled,
og baned Vej til Hjerterne hans Spil?

Hans Stemme var den Lur, som Oehlenschläger
behøved for at vække Folkets Sands;
hans Læbe var det gyldne Festens Bæger,
hvor Sangens Drue sprang med dobbelt Glands;
hans Styrke var den Hammer, som forklaret
lod Tankens Skabning gaa af Stenen frem;
hans Hjerte var det Spejl, som aabenbared,
hvad der endnu laa skjult i Ordets Gjem.

Og hvis der risler Marv i Folkets Arme,
hvis Kraft til Handling bæver i dets Haand;
og hvis dets Hjerte rummer ædel Varme,
hvis høje Tanker voxe i dets Aand;
og hvis med løftet Pande det vil skride
imod sin Skæbnes mørke Kiming frem;
hvis det vil mandig stride, modig lide,
til frit og frelst det har sit skjønne Hjem; —

Saa har ej heller han forgjæves levet,
om end med Strømmen gled hans lette Baad,
saa skal hans Navn paa Danmarks Skjold staa skrevet
blandt deres, som har øvet større Daad;
thi han har været med at pløje Jorden,
og han har været med den Sæd at saa',
hvis modne Ax til Næring skal forslaa
for Folkets friske, sunde Liv i Norden.

OSCAR DEN FØRSTE

Nu aabnes Riddarholmens Kongebolig,
hvor Døden holder Hof og Mindet Dom;
hvor megen Sjæleangest sover rolig,
og Maalet staar for mangen Stræben tom;
hvor Usselhed er lagt ved Storheds Side,
graahærdet Kløgt ved Tant og Børneleg,
den myge Stengel ved den stærke Eg
og haardfør Manddom mellem Kvinder blide.

Nu aabnes denne Hal, hvor Sveas Ære
har i Aarhundreder holdt Riddervagt
for hvad det bar af Navne folkekjære,
af Heltegjerning og af Herskermagt.
Mens fra det slanke Taarn Ligklokken ringer,
den tause Skare bølger sig derind,
med Sorg ej blot i Mine, men i Sind; —
sin Drot til Hvile Tvillingfolket bringer.

Hvo var han? Ejer hele Ættelængden
af Sveakonger ingen Ros som hans?
Steg som en Gran paa Fjeldet over Mængden
han ved sin Herskeraand, sit Snilles Glands?
Fløj som et Meteor han gjennem Tiden,
for vanfør Slægt et blodigt Tugtens Ris?
Kom han fra Valen hjem med Sejrens Pris,
og styred vældig, hvad han vandt i Striden?

Har, som den Største under Marmordækket,
han Troens Frihed kjøbt for eget Blod?
Har som hin »unga hjelte« han forskrækket
en kraftløs Old ved eventyrligt Mod?

Har han befæstet en forfalden Trone
ved Lovens Støtte og ved Magtens Bolt?
Har som sin Fader Skæbnens Hjul han holdt,
og af en enkelt gjort en dobbelt Krone?

Nej, han har kun kjendt Fredens gyldne Dage,
og kun udført dens nøjsomme Bedrift;
ej mange Blade har hans Kongesage,
paa intet af dem læses blodig Skrift.
Han har kun staaet med Gevær paa Skulder,
som Vagt for Norden og dets Grændseled,
og stræbt med venligt Sind og ærligt Med
at fjerne og at dæmpe Kampens Bulder.

Han har ej spundet egennyttig Rænke,
og ej strakt efter Næstens Gods sin Haand;
og aldrig har han smeddet Bolt og Lænke,
men vel med Lempe løst forrustne Baand;
han har ej sat i Kronen nye Stene,
men han har dulgt Metallets kolde Glands,
og slynget om den gyldne Ring en Krands
af Egeblade og af Blomstergrene.

Og hvad skal Saga veje, om ej Manden,
hans Hjertelag, hans Tankes frie Flugt,
det, han ej tog paa Borg hos nogen Anden,
men af sit eget Forraad har forbrugt?
Om han blev baaret frem af Lykkens Vinde
og løftet højt af Hændelsernes Spil —
kortsynet Samtid kan det lede vild,
men ikke Efterverdnens Syn forblinde.

Lad ham, der gjemmes nu i Egekiste,
da have fejlet meget eller lidt;

lad ham ha' villet fremad heller liste,
end ile mod sit Maal med raske Skridt;
lad ham ha' standset foran mangen Skranke,
ja, være sejlet vild paa Tvivlens Hav;
han var dog — det skal siges ved hans Grav —
en Konge med et Hjerte og en Tanke.

Han elsked *Mennesket;* han saa' en Broder
i Vadmelskoften som i Fløjelsskrud,
og æred Præget af den fælles Moder
selv der, hvor det var næsten slettet ud.
Fra Livets høje, solbelyste Tinde
han saa' ned i dets mørke, trange Vraa'r
Samfundets skjulte Brøst og dybe Saar
og vilde Lægedommen for dem finde.

Han saa' igjennem Fængslets tykke Mure
den skumle, trodsige, fortabte Hjord,
som stængtes der, lig vilde Dyr, i Bure
og drev hinanden frem i Lastens Spor;
han saa' Fordærvelsen af Straffen vælde,
og Brøden voxe op af Lovens Bud; —
hans Mildhed soned gammel Haardhed ud,
og Haabet lyste i den dunkle Celle.

Han saa' en giftig Slange bo og bygge
ved mange Hytters tomme Arnested,
og sluge Mandens Løn og Kvindens Lykke,
og suge Slægtens Styrke, Led for Led;
da flokkedes hans bedste Mænd paa Tilje,
og manget sandt og kjærligt Ord blev talt,
og Fristelsernes Overmagt blev kvalt
ved Lovens Magt og Kongens ædle Vilje.

Og skjønt han fødtes fjernt i Sydens Dale,
hvor Druen modnes, og hvor Pinjen gror,
og skjønt han nemmed fremmed Sæd og Tale,
før han blev plantet om i højen Nord,
saa voxed han dog fast til denne Stamme,
dens Marv og Saft gik over i hans Blod,
hans Hjerte trak sin Næring fra dens Rod,
og elsked *Norden* med en Sydbos Flamme.

Han elsked dette Klippeland, hvis Tykke
paa een Gang er saa fattigt og saa rigt;
hvis Vinter er saa lang en Natteskygge,
hvis Sommer er et kort, men dejligt Digt;
hvor Malmens blanke Aare gror i Bjerget,
men Dalens Jordbund giver sparsomt Brød;
hvis Folk, med Øjet lyst og Kinden rød,
har Kraft at smedde og at svinge Værget.

Han elsked disse Folk, hvis Spir han førte,
som deres ægte, førstefødte Søn;
hans Tanke, Hu og Gjerning dem tilhørte,
og deres Kjærlighed han fik i Løn;
han elsked deres Sindelag og Tale,
og leved deres Liv i egen Borg;
han delte deres Glæde, deres Sorg.
— Nu sørge de for ham, som er i Dvale.

Han elsked deres Skat af store Minder,
som de har gjemt i Saga og i Sang,
om raske Idrætsmænd og ædle Kvinder,
som skabte Nordens Magt og Ros engang;
han elsked Haabet, Oldtids Minder vakte
igjen i hver en stolt og mandig Sjæl,
at Nordens Stamme, naar den vil det selv,
kan nu og altid egen Skæbne magte.

Han saa' en Trang hos Nordens Ungdom fødes,
en hellig Følelse, en Broderaand;
han saa' dem længes, drage ud og mødes,
og jublende forenes Haand i Haand;
han saa' dens Bauner højt mod Himlen stige
fra Norges Fjelde, som fra Fyrisval;
han saa' den lyst i Fred fra Kundskabs Hal,
og døbt i Blod ved Thyras brustne Dige.

Da rørtes Kongens Hjerte, og hans Tanke
sprang som en rustet Pallas frem deraf;
da skued han udover Livets Skranke,
udover Døgnets Dont og Nuets Krav!
Da saa' han Nordens Fremtid herlig grundet
paa Folkenes gjenfødte Broderaand;
— da rakte han sin kongelige Haand
til trofast Broderforbund over Sundet.

Den blev ej greben, og sank mat tilbage.
Det var hans sidste Kraft, hans sidste Syn;
thi Kongers Konge havde talt hans Dage,
og Dødens Mørke daled paa hans Bryn.
Som Moses Grændsebjerget kun han naa'de
og skuede Forjættelsernes Land;
han skulde kun betræde Ørknens Sand,
og Nordens Fremtid er en uløst Gaade.

Lad Kræmmerkløgt nu kalde ham en Drømmer,
lad harsk og skimlet Visdom vrage hans;
Historien kommer efter os og dømmer,
En rækker den en Ferle, En en Krands.
Ve den, som sov, naar Morgenklokken ringed!
Ve den, som spildte Øjeblikkets Gunst!
Men den har ikke været til omsonst,
hvis Sjæl en mægtig Tanke har bevinget.

Jer, Nordens Ungdom, stævner jeg til Møde
om Kisten, der er baaret hen idag!
I, som af Broderaandens Luer gløde,
I, som vil aldrig svigte Nordens Sag,
I, som har set hans høje, aabne Pande
og lyttet til hans milde, varme Ord,
og taget det igjen i Jubelkor:
»*Strid er umulig mellem Nordens Lande,*« —

I skal hans Minde holde højt i Ære!
Hans Grav skal være jer et Valfartsted!
Hans Tanke skal I ud i Livet bære,
og lægge i dets Agre ned som Sæd!
Da skal den spire op, naar Solen stiger,
og skyde højt, af tunge Kjerner fuld,
og modnes og bedække med sit Guld
hver Tue og hvert Fjeld i Nordens Riger!

Lad Hvælvingen da lukkes, hvor han sover,
den trætte Svea- og Normannadrot!
Mens Tiden gaar sin stride Gang derover,
det skal ej glemmes, han har ment det godt.
Er ej hans Vilje altid Gjerning vorden,
har ej hans Gjerning altid baaret Frugt,
sandt er det dog: da *Oscars* Liv var slukt,
da var en ædel Fyrste tabt for Norden.

NIELS MATHIAS PETERSEN

DANMARK! aabn dit Moderskød!
Lad ham sove nær dit Hjerte!
Han har trofast delt din Nød,
han har baaret tungt din Smerte.

Du var Mandens Kjærlighed,
du var Gubbens sidste Tanke;
du var al hans Gjernings Med,
mens hans Hjerte monne banke.

Danmarks Saga, skriv ham ind
mellem dem, som bedst dig tjente!
Thi med *Christierns* frie Sind
Saxes Snille han forente.
Han har syslet dig til Gavn,
han har virket dig til Ære,
derfor skal du og hans Navn
gjennem fjerne Tider bære.

Danske Toner, til Farvel
skal I ved hans Baare klinge!
Thi han var en Sangersjæl,
savnende kun eders Vinge.
Udi Modersmaalets Hal,
klædt med arvet Højtidsklæde,
smykt med Skjolde uden Tal,
højned sig hans Kongesæde.

JOHANNE BISSEN

BAG Dyrehavens rødmende Trægrupper sank
Septembersolen, sommervarm og straalende blank;
da drog hun bort fra Hjemmet, den nygifte Viv,
for hende laa i Solglands det kommende Liv.

Thi ung var hendes Sjæl, og ustækket hendes
Mod;
let over Vejens Sten havde dandset hendes Fod,
og Modgang havde været en Iling, som fo'r hen,
som rejste Sindets Bølger og lagde dem igjen.

Og hendes Fantasi var af Trækfugleart,
den havde vovet mangen en lang og vildsom Fart;
men nu var Maalet klart: over Land, over Sø
hun higed mod den fundne »Lyksalighedens Ø«.

Mens Vognen rulled bort, og hun drejede sig om,
for at vinke Farvel til sin Barndoms Helligdom,
hun skuede dog fremad, tillidsfuld og glad,
og længtes efter Livet i den »evige Stad«.

Hvor Kunsten gaar i Skole i Oldtidens Ruin
og lærer af Billedstumper Græsk og Latin,
der længtes hun at bygge hos en skabende Aand
og fange Lod i Alt, der gik ud fra hans Haand.

Over Fremtidens Svælg hendes Tanke kasted Bro
og hvælved sig et Tempel i Kunstnerens Bo,
hvor Idealet lyste i ufordunklet Glands
og laante hendes Gjerning et Gjenskin af hans.

Men stakket blev den Lykke, hun skued i sin
Drøm;
nær Evighedens Hav alt rulled Livets Strøm:
da Junisolen gløded den gule Tibers Sand,
da dukked Natteskyggen alt over Himlens Rand.

Da higed hun ej længer mod det Ukjendte frem,
da vendte hendes Tanke til det forladte Hjem;

da smægted hendes tørstende, feberhede Mund
kun efter et Pust fra det kjøle Øresund.

Da ledte hendes Øje ved Natlampens Skær
efter dem i det Fjerne, som hun havde kjær;
da kaldte hun sin Moder med svindende Røst,
og længtes at sove igjen ved hendes Bryst.

Da higed hun ej længer — da viftede der Fred
fra Paradisets Palmer til den Døende ned;
da laa hun og vented den nære Afskedsstund
uden Frygt, uden Gru, med et Smil om sin Mund.

Og Gud hende kaldte til sin »evige Stad«,
hvor Sygdom vorder karsk, og Smerte vorder glad,
hvor Livets hele Gaade er gjettet og forstaa't,
hvor Idealet lever, og Maalet er naa't.

Men han, som hende kaldte i Ungdommens Aar
fra den begyndte Gjerning og Kjærlighedens Vaar —
hans Dom er aldrig uret, hans Vilje aldrig blind;
kun han formaar at skue i Fremtiden ind.

Han veed, hvi han forener, og hvi han skiller ad,
og hvi han slukker Glæden i bittre Taarers Bad;
ad mange Veje fører han til det samme Maal,
ad Naade og ad Lykke, ad Lidelse og Taal.

Han give vil igjen, hvor han maatte tage bort,
og han vil rejse op, hvor han ramte tungt og haardt;

han drager Savnets Fure, at den kan bære Trøst;
han lægger Sorgens Sæd, for at modne bedre
Høst.

Thi hvile hun i Fred i det fjerne Sydens Jord!
Saavist skal Graven dækkes af milde Rosers Flor,
og Mindet smelte sammen i et trøstefuldt Kvad
med Haabet om at mødes i Guds »evige Stad«!

FREDERIK LÆSSØE

PAA Flensborg Kirkegaard der staar en Grav,
een mellem mange i den lange Gade:
her læses mangt et Navn paa Marmorplade,
som Sorg og bitter Klage stiger af,
og Allesammen, frejdige og glade,
for Danmarks Frelse Liv og Haab de gav;
men *En* iblandt de faldne Kæmper blunder,
i hvem en Stjerne, stærk og klar, gik under.

Fem Aar kun svandt, — og dog det er jo alt,
som om et halvt Aarhundrede var omme;
fornægtet er, hvad da for Sandhed gjaldt,
forsmaa't, hvad da blev kjøbt i dyre Domme;
hvor gamle Skranker faldt, staa nye Bomme,
hvor da var vidt og bredt, er trangt og smalt,
hvor da vi skued klart, vi blinde famle —
i fem Aar er vi blevne meget gamle.

Men Blodet, som paa Danmarks Sletter strømte,
og Gravene, som voxed af dets Jord,
og Ofrene, som Folkets Kræfter tømte,
og Savnets dybe, smertelige Spor

er virkelige nok og ikke drømte;
og Daadens Drapa, Mindets høje Kor
kan ej fortrænges og kan ej beskæmmes,
kan ej forstumme og kan aldrig glemmes.

Men *han* har høstet Daadens Førstegrøde,
og Mindets Foraarssæd har han nedlagt.
Da Hanen gol og Farens Klokker løde,
og Danmark bæved, af sin Dvale vakt,
da var det ham, der voved først at møde
med unge Kræfter Fjendens Overmagt;
hans kjække Haab opklared Tvivlens Mørke,
hans Tro gav Folket Tro paa egen Styrke.

Ham var det, som med Sværdet, halvt udtrukket,
ved Bau bortvifted Oprørshobens Mod;
ham, der hin Paaskedag til Ende stod
og holdt mod trefold Fjende Ledet lukket;
ham, der uventet op af Havet dukked,
og krævede for Jyllands Trængsel Bod;
ham, der ved Dybbøl Sejersbaunen tændte,
da Wrangel Panden imod Bjerget rendte.

O, se ham der! han staaer i Kugleregnen
paa Kæmpehøjen, lænet til sit Sværd;
den gyldne Aftensol beskinner Egnen
og kaster paa hans ædle Træk sit Skær;
trindt om er Gny og Raab og Suk og Segnen,
forvirret trænges sammen Hær mod Hær;
men rolig sig hans Blik paa Slaget fæste,
hans Tanke styrer Sejrsgudindens Heste.

Det er hans sidste Dag. Hans Sol gaar ned
med den, hvis Nedgang Nederlaget dølger;

thi op og ned sig Folkets Mening bølger,
der kommer andre Mænd og andre Med,
og hjemlig Avind sejrende forfølger
snart ham, for hvem i Græsset Fjenden bed,
og han, som havde viist, han kunde byde,
faar Lov til som en Gunst at turde lyde.

Han lyder; men hans Ære bliver hævnet
den Dag, da Kolding ser de Danskes Flugt;
og Fredericias Laurbær uden Frugt
hans Sejerskrands har uforkrænket levnet:
da kommer, skæbnesvangert, Istedstævnet,
og nu tør den Forsmaa'de vorde brugt.
Den danske Hær er hid i Natten draget,
hans Lod det er, før Dag at aabne Slaget.

Det er hans sidste Nat. Fremad han jager
i Dæmrelyset som en Tordensky;
men Fjenden ty'r til Grydeskovens Ly
og trygt hans raske Flok paa Kornet tager;
da standser den og vakler og forsager;
da vil han føre den til Storm paany;
men mod hans Bryst et sikkert Skud der knalder,
og »hils min Moder!« hvisker han og falder.

Hans Moder — det er Danmark. Hun har sukket,
dengang hans Afskedssuk til hende lød;
thi bedre Blod har hendes Jord ej drukket
end det, som fra hans varme Hjerte flød.
Med ham et lyst og herligt Haab er slukket
om det, som fødes vil af Nornens Skød.
Derfor hans Grav skal hende hellig være!
En Fremtid hviler der af Sejr og Ære.

»CHRISTIAN DEN OTTENDE«

DER sloges engang et Skærtorsdagsslag,
som aldrig ganger af Minde,
mens Korset staar i det danske Flag
og Bølger i Kongedyb rinde.

Der kæmpedes nys en Skærtorsdagsdyst,
som heller aldrig skal glemmes,
mens i et eneste trofast Bryst
end Danmarks Kvide fornemmes.

Der legtes engang paa den nære Red
en Leg mellem Stærke og Svage;
men Sejerherren af Legen blev kjed,
og Hæderen lod han tilbage.

Om Meget og Lidt i den fjerne Krog
der nys blev kastet en Terning;
men færrest Øjne den Stærkeste slog
og ligger der paa sin Gjerning.

Der flagred engang fra højen Stavn
en Vimpel af Luer vævet;
det var en Fønix, og i dens Favn
til Himmelen Helte svæved.

Der flammed atter fornys en Brand,
som farved Bølgerne røde;
men det var et Martyrbaal forsand,
som pinte Helte tildøde.

Hvad vilde du vel i den lumske Bugt,
du Havets knejsende Svane!
for, vingestækket og indelukt,
at finde din bratte Bane?

Hvad vilde du, Dybets mægtige Hval!
imellem de snevre Strande,
for, sønderflænget, af Mindretal
at lade dig overmande?

Hvad vilde du ved den falske Kyst,
du Ægirs fnysende Ganger!
for der at segne med stunget Bryst
og kaste din Byrde som Fanger?

Hvad vilde du, Danmarks svømmende Skjold!
i Tyskernes Lejr vel vinde,
for knust at ligge ved Thyras Vold,
som den til Spot for din Fjende?

O, havde den vrede Ran dig skjult
under sin gyngende Tilje,
da havde vi sukket trøstefuldt:
»Saa var det Gud Herrens Vilje!«

O, var du vorden et søndret Vrag
i ærlig Kamp med din Lige!
Det maatte du før, end stryge dit Flag
eller daadløs af Stevnet vige.

O, var du fløjet mod viden Sky,
dig værgende Een mod Mange!
Da havde du fanget et evigt Ry
og levet i Skjaldenes Sange.

Nu ligger du slagen af dem, som nys
sank rædde i Knæ for din Vælde;
de have dig kvalt med Flammekys,
som ikke du kunde gjengjælde.

Nu ligger du ved den flade Eng,
du Hersker paa Bølgebjerge!
En Samson, bastet i Skøgens Seng,
en Kæmpe, myrdet af Dværge!

Nu ligger du fast paa haarden Strand,
hvem kjærlige Havfruer vugged,
en Løve spiddet paa Dragetand,
en Ørn, af Ravnene plukket.

Nu ligger du gjemt under slimet Tang:
nys rejste du Spire trende;
nu nynner Tydsken en Sejerssang,
mens han dem hugger til Brænde.

Nu ligger du jordet imellem Lig
af Sømænd strage og bolde;
men Dannebroges uplettede Flig
ej dækker de Lemmer kolde.

Du var dem en Haabets Borg saa fast,
de tro'de paa dig og din Styrke;
men Troen var kun en Boble, der brast
med Haabet i Nattens Mørke.

Du loved dem Sejrens liflige Vaar,
men grumt du har dem bedraget;
du gav dem til Valg to tunge Kaar:
Døden og Nederlaget.

Og derfor sørger alt Danmarks Land,
sørger hver Mand og hver Kvinde;
dit Savn saa fort vi bøde kan,
men aldrig din Skæbne forvinde.

Og derfor rinder vor Taare saa salt,
som aldrig vel Taarer runde,
fordi det Slag, hvorfor du faldt,
har slaaet Danmark en Vunde.

Derfor er den Kalk, vi nu har tømt,
saa bitter som ingensinde,
fordi et Folk den Drøm har drømt,
som maatte med dig forsvinde.

Ak, Konning Christian! du hued saa vel
at lignes ved Christian den Fjerde,
du vilde saa gjerne lulle din Sjæl
i Drømme om Sømandsære.

Men alle de Snekker, dit Navn du gav,
de finge kun føje Lykke;
det er, som om det frie Hav
spotted Selvherskerens Nykke.

Din Fyrstenavne — det saa' du selv —
han segned ved Sjællands Odde;
de Engelskmænd ham stunge ihjel
alt med saa haarde Braadde.

Dit Kongeskib, som du efterlod
at værge dit Riges Kyster,
det ligger nu badet i Danskes Blod
ved Slesvigs blødende Bryster.

Det hjalp slet ikke, du stod i Stævn
med Spir og kongelig Krone;
det er, som ramte det Herrens Hævn,
som skulde en Uret det sone.

Thi, Konning Christian! den Kongejagt,
du styred selv »af Guds Naade«,
den tumles nu af Stormenes Magt,
og hugger i Brændingens Fraade.

Og havde du været en Sømand god,
der tænkte paa Storm i Stille,
og Kimingens mørke Tegn forstod,
da gik det ej nu saa ilde.

Og havde du med dit Øje klart
gjennem Oprørsvæven skuet,
da kæmped ej nu dit Folk saa svart,
og Død dit Rige ej trued.

Og havde du med din snilde Kløgt
redet, hvad længst var aflave,
og Bod for alt det Brustne søgt,
da blomstred nu Danmarks Have.

Men, Konning Christian, du hviles i Fred!
Vi vil paa de Døde ej klage;
end kunne vi værge for Danmarks Led,
saa mange vi ere tilbage.

End bærer den danske Kongejagt
sig kjækt i de Bølger høje,
og hvert et Hjerte slaar uforsagt,
og Mod der staar i hvert Øje.

Og end er der Sener i hver en Arm,
som krummes af Lyst til at stride,
og end er der skrevet i hver en Barm,
at Alle det Samme vil lide.

Og ruller saa Tordnens dumpe Brag,
og Lynet hvisler og flammer,
end knuser det ej vor gode Sag,
og Viljens Kraft det ej lammer.

Og rammer saa Nornens Dom os haardt,
og pidsker os Ulykkens Svøbe,
end kunne vi døje Svie og Tort,
for Ære og Frihed at kjøbe.

End lever forvist en naadig Gud,
som straffer Folkenes Brøde,
men atter lader af Smertens Brud
springe Velsignelsens Grøde.

End »er imorgen der atter en Dag«,
det skal ej forglemmes i Nøden:
Luerne fra det synkende Vrag
pege mod Morgenrøden.

SLAGET VED FREDERICIA

INDGANG

Følg med! Der nærmer Toner sig, I fatte,
thi deres Søstre har I fostret selv;
de er en Skærv af det Forgangnes Skatte,
en Draabe af Erindrings rige Væld.
Ifald de synke døde ned og matte,
saa husk: Sangbunden var — jer egen Sjæl.
Følg med tilbage et Par Aar i Tiden,
fra Fredens træge Ro igjen til Striden!

Til Ende Vaaren gik: huldt har den smykket
med Løv og Blomsterpragt de danske Ø'r;
men Folkets Aandedræt er tungt og trykket,
dets Øje skygges af et Taageslør.
Forgjæves har det med sin Drot opbygget
et Frihedstempel, Verden saa' ej før;
det sukker dybt, det vaander sig i Smerte,
thi Fjendens Haand er lagt paa Danmarks Hjerte.

Og Haabets Plante sygnet er, som gro'de
saa frisk og frodig midt i Vintrens Skød;
fortæret er ej Kraften til det Gode,
den venter trodsig Enden paa vor Nød;
men slukt er Stjernerne, hvorpaa vi tro'de,
og intet Frelsens Juleglimt er fød;
et Tegn der staar ikkun i Himmelranden,
en straffende Komet — Skærtorsdagsbranden.

Og Somren kommen er. Kold suser Blæsten
og bær til vore Kyster — Havets Skum;
Hjælp kommer ej fra Østen, ej fra Vesten,
vi staa alene i det store Rum.
I Landet ligger Fjenden, og forresten
vi lide, men vor Lidelse er stum.
Vi se paa Fjenden, Fjenden os betragter,
og om vor Skæbne raadslaa store Magter.

Det er *den femte Juli.* — Solen dølger
bag Jyllands Ryg sin første Sommerglød.
En venlig Aftens friske Køling følger,
og Varmen damper frem af Jordens Skød;
op over Kattegattets mørke Bølger
sig Maanen hæver, fuld og blodigrød;
som Hævnens Fakkel flammer den. — Nu Ordet
sin Gjerning røgtet har, nu taler Koret.

AFTEN

I

TYDSKERNES DRIKKELAG

Du guldglødende Vin,
som den gavmilde Rhin
trylled frem af Klippens golde Stene!
Den forborgene Kraft
i din lædskende Saft
føle Tydsklands Sønner alene.
Du skal fylde vort Bryst med vidttonende Kvad,
du skal løfte vor Tanke til Ætherens Bad,
du skal styrke vor Arm, naar vi mætte vort Had
imorgen!

Du Vidundernes Hjem,
hvor Athene sprang frem,
klædt i Pandser, af Kronions Hjerne,
og hvor Enheden, fød
af Adsplittelsens Skød,
danner Livets mægtige Kjerne!
Dig indvie vi Druernes funklende Skaal;
du var Ynglingens Drøm, du er Mændenes Maal;
for din Ære vi svinge det knusende Staal
imorgen!

Du Pygmæernes Slægt,
som formasted dig frækt
til at sætte Kejserørnen Grændse!
Dine lokkede Mø'r
paa de græsgrønne Ø'r
skulle vore Bægre kredense;
thi vort Taalmod er endt, som du stolede paa.

Nu din blegnede Stjerne i Næ monne staa;
den skal skjule sit Aasyn bag Bølgerne blaa
imorgen!

II

DEN JYDSKE BONDES AFTENSANG

Naar Tydsken sin tørstige Ganger rider
tilvands i Viborg Sø,
saa siger Sagnet fra gamle Tider,
at Danmarks Rige maa dø;
men Hjælpen er næst, naar Nøden er svarest.

Nu sidde de Tydske i mange Dage
som Herrer i Jydens Hjem;
Hr. Rye er vegen saa langt tilbage
og tør ej maales med dem.
Men Hjælpen er næst, naar Nøden er svarest.

De øde vor Hest, og vor Ko de slagte,
de lejre sig i vor Rug,
og Bonden, som knap for Træl de agte,
maa brede dem Disk og Dug.
Men Hjælpen er næst, naar Nøden er svarest.

Der gaar og et Sagn paa den jydske Hede:
engang kom Tydsken før,
da drog Niels Jepsøn sit Sværd af Skede
og gjente ham flux paa Dør;
thi Hjælpen er næst, naar Nøden er svarest.

Er Ebbesens Daad end et muldent Minde,
og knap hans Lige fød,
saa vist skal Jyden dog Frelse finde;
Vorherre er end ej død.
Hans Hjælp kommer nok, naar Nøden er svarest.

III
PAA FORPOST

Hvad er vel Klokken? Er vi Midnat nær?
— En Stund vi har endnu forinden
at staa taalmodigt stille her
og se i Dæmringen ud efter Fjenden.
— Nu vel, saa lad os korte Tiden af!
Maaske der venter os før Dag en Grav;
den vil vi os ej dorsk og kjedsomt nærme,
men end engang
i vore Drømmes lyse Verden sværme.
Kom, Brødre, stemmer op en Sang!

Nattens dæmrende Taager
har sig paa Engen lagt,
der kun Soldaten vaager
paa sin farlige Vagt;
medens hans Blikke vanke
gjennem det øde Rum,
sysler hans stille Tanke
udi sin Helligdom.

Thi han bærer derinde,
gjemt i en trofast Sjæl,
Billedet af en Kvinde,
dejlig som Freja selv;
og naar han dristig træder
i Slagets Dødningdands,
Billedet sig iklæder
Valkyriens høje Glands.

Køle Luftning fra Søen,
bringer du med et Bud?

Mødte du hist paa Øen
nylig min unge Brud?
Svaled du Kindens Rødme?
Løste du Lokkens Fald?
Nipped du Læbens Sødme?
Ak, del da med mig halv!

Løste hun af sit Fængsel,
mens du i Løvet skjalv,
Hjertets bævende Længsel,
Sukkets vingede Alf?
Hvisked hun: »Jeg vil græde,
kommer igjen ej han«?
O, da gaar jeg med Glæde
i Døden for mit Land!

NAT

I

UDSIGT FRA STRIB

HVOR denne Nat er skjøn!
Mildt vifter Sommervinden med sin Vinge,
som steg den ikkun for at bringe
til Himlen Bølgens Suk og Blomstens Bøn.
Se Maanen majestætisk skride
igjennem Højeloftets dybe Blaa,
og Tusinder af gyldne Stjerner
som bly, beskedne Terner
om deres høje Dronning staa,
mens hendes Kjortels Sølvmorsstrømme glide
ned over Jordens dunkle Side
og hylle Land og Hav i magisk Glands!

Men ej Naturens Glæde, Fred og Hvile
formaar at fængsle Sind og Sands,
mens disse korte Timer ile.

Her er ej Fred, men Stridens høje Larm.
Her er ej Ro, men vilde Kræfters Harm.
Her er ej Glæde, nær er Slagets Gru;
Dødsenglen svæver over dette Nu.
Histovre bag de sagte kruste Bølger
et Net af hvide Røgsky'r dølger
Fredericias halvt forfaldne Vold,
det danske Fastlandsriges sidste Skjold.

Men Lyn paa Lyn igjennem Dampen fare.
Nu tordner Fæstningen fra hver en Kant,
nu Strib, dens ufortrødne Sekundant,
og Fjendens Batterier hidsigt svare.
De spy en Vredesild mod fynske Kyst;
glorøde Bomber over Beltet krydses,
snart mødes midtvejs de og kysses,
snart bore de sig dybt i Klintens Bryst.

Det er et evigt Bulder uden Pause
og Frist en eneste Minut.
Kanonens dumpe Stemme raaber uafbrudt,
og imod den er alle Røster tause.

Og dog er dette Raseri med Jern og Svovl og Ild
ej Kampen selv, men kun Prolog dertil,
ikkun et lystigt, blodløst Mummespil
mod det, som forestaar, mens Natten lider.

Thi se, midt under Ilden glider
en Rad af Baade mellem Kyst og Kyst.

De har bragt Hæren over rask og tyst.
Nu staar den færdig i Fredericias Gader
og venter ikkun utaalmodig paa
Signalet til at gaa
mod Fjendens stærke Værn og Palisader.

Nys stødte fra en Baad; det var den sidste;
den førte dem, som føre an.
Naar den er lagt til Land,
det gjælder og skal bære eller briste.

Men hvilket der vil ske, det veed kun Han,
som styrer Fredens Dont og Kampens Stævne.
Han veed, om nu vi herligt hævne
skal Eckernførdes Jammer, Koldings Brand,
og se omsider kronte Sejrens Drømme.
Han veed, om vi en Sorgens Kalk skal tømme,
og se unyttig spildt af planløst Mod
igjen vort unge Liv og dyre Blod.

Men hvad han veed, vil Morgenrødens Strimer
forkynde for hvert Sind, der febersygt
omtumles mellem Tvivl og Haab og Frygt
i disse skæbnesvangre Timer.

Ha! Fæstningen forstummer. Hvad er det?
Er vort Artilleri alt træt?
Skal Fjenden have Lov at fyre ene?
O, nej! nu ser jeg hist paa Havets Stok
bevæger fremad sig den mørke Flok.
Saa veed jeg nok.

Nu ruller Teppet op for Nattens Scene!

II

SOLDATERNE I FÆSTNINGEN
MATROSERNE PAA BELTET

SOLDATERNE:

Vi vil ud, vi vil ud,
vi vil ud at slaas!
Ej maa Fjendens Skud
søge ind til os.
Vi vil hilse paa vor tydske Hr. Fætter;
han bedst os forstaar, naar bag Bajonetter
frejdig vi byde Kugler Trods.

MATROSERNE:

Hal nu i Tridserne!
Op med Kulisserne!
Vi skal jo spille Komedie.
Vi er halvanden Mand,
men for en tydsk Forstand
se vi vel ud som halvtredie.

SOLDATERNE:

Lad os gaa, lad os gaa
ud i aabent Felt!
Vi kom for at slaa
over Lille Belt.
Hvad vente vi paa, naar Midnat er slagen?
Vi fægte jo kan, saagodt som om Dagen,
under Vorherres Stjernetelt.

MATROSERNE:

Brusende, fejende,
gyngende, svajende,
fare vi hen over Vandet.

Raab alle Mand: Haloj!
Vi tør vel gjøre Støj,
siden vi skal ikke Andet.

SOLDATERNE:

Nu afsted, nu afsted
fra den brændte By!
Gaa med raske Fjed
uden mindste Kny!
Ej mærkes vi vil, før vi er ved Skandsen,
ej liste de skal, som før, væk fra Dandsen.
Ballet skal staa til Morgengry.

MATROSERNE:

Skynd jer i Hoserne!
Her er Matroserne,
som jer for Sidst ville takke.
Kom blot i fuld Gevær
Stranden en Smule nær,
»Bedstemo'r« med jer vil snakke.

SOLDATERNE:

Lige frem, lige frem
gjennem Vind og Vejr!
Marchen gaar kun hjem
over Fjendens Lejr.
Den Gamle har sagt, at Ingen maa vige,
og Feltraabet er: Vort Land og vor Pige!
Lystig da frem til Kamp og Sejr.

MATROSERNE:

Se kun, om Krysterne
er her ved Kysterne!
Fanden dem alle har taget.

Saa maa vi gaa i Land;
vore halvanden Mand
skulde dog lidt med i Slaget.

III

DEN VENTENDE PAA VOLDEN

Nu er de Alle ude. Skytsets Torden
er af en ængstlig Stilhed fulgt.
Veed Fjenden Alt? staar han i Orden
og venter dem, bag sine Skandser dulgt?
Et Øjeblik — og Svaret følger.
O, se! Lig trende sorte Bølger
fremvælte vore Stormkolonner
med ilsom Hast, men tyst som Aander.
De Forpostkjæden naa — i Flugt den viger.
Stilheden er forbi.
Højt Kampens Raab fra hele Sletten stiger.
O, Slagets mørke Poesi!
Du river hen min Sjæl. Jeg kan ej tøve.
Ud maa jeg, ud, min unge Kraft at prøve!

IV

KULSVIERNES SANG

Fæld Geværet og løb!
Frem i Taagen!
Falder Nogen,
stands dog ikke!
Lad ham ligge!
Sejr ej faas for bedre Kjøb.
Ha, Ilden sig forstærker;
vi staa for deres Værker,
se Glimtet derfra!

De tro, de kan holde
paa Værn og paa Volde;
    men vi maa dem ha'.
Over Graven i et Sæt!
Over Volden flink og let!
        Hurra!
Vi vil slaas med jer nu, var det En imod To:
vi har Kulsviernæver og Kulsviertro.
        Hurra!

Ind paa Livet af dem!
    Giv dem Braadden
    eller Klodden,
    brug Geværet
    eller Sværdet,
men slaa til, saa det har Klem!
Nej, Ingen bliver skaanet:
de Hunde har jo haanet
    vort Flag og vort Sprog.
Lad Kvinderne sukke,
og Ravnene hugge
    de Mensvornes Skrog!
Denne Rede har vi tømt;
hvad ej styrted, det er rømt.
        Hurra!
Frem i Spidsen for Hæren! der bruges vi jo,
vi med Kulsviernæver og Kulsviertro.
        Hurra!

V

PIGER PAA FYENS KYST

Jeg kan ej slumre
for Angst og Vaande;
jeg kan ej aande

i Stuer lumre,
mens Huset ryster
af stærke Drøn.
Følg mig, min Søster,
herfra i Løn!
Kom, lad os vanke
til Kirkens Banke!
Der vore Blikke
af Frejas Stjerne
lidt Trøst skal drikke,
og spejde i det dunkle Fjerne,
hvor vore Kjære
er skjulte blandt de vrede Hære.

O, hvilken Kval at lide,
sin Elskede at vide
i Slagets vilde Larm!
Hvor Kugleregnen falder
og skaaner ingen Alder
og ingen trofast Barm.

Maaske han alt er saaret,
og blev af Striden baaret,
bevidstløs, bleg og mat;
og jeg kan ham ej pleje,
ej sidde ved hans Leje
og vaage i hans Nat.

Maaske — o nej, jeg slipper
ej Haabet, før det glipper —
han maa, han kan ej dø!
Tilbage vist han kommer
til Livets Vaar og Sommer
og til sin bange Mø.

Ej Klager dæmpe Tvivlens Hvisken, Frygtens Raab.
Nej, lad i Bøn os søge Trøst og Haab!
Hør os, o Gud! o, hør os, som bede!
Tag ej din Haand fra Danmark i Vrede!
Du har det prøvet med tunge Slag.
Fader, du ser, at taalmodigt det lider;
Fader, du veed, at mod Uret det strider;
o, giv da Sejr vor retfærdige Sag!

VI
DE DANSKE SEJRE. FJENDEN FLYER

DE DANSKE:

Hurra! nu har vi Alt!
Den sidste Skandse faldt.
De fluks Geværet strakte,
saasnart de saa', det gjaldt.
Og har de intet Værn
nu længer nær og fjern,
vi sagtens kan dem magte
med det kolde, blanke Jern.
Fra Gjærder og til Gjærder
vi storme under Sang;
men dem i Øret skærer
forvist den danske Klang;
thi knap vi stemme i
vor gamle Melodi,
saa gaa de Krebsegang.

FJENDEN:

Tilbage! tilbage! hvem Satan kan staa
mod disse forvovne Krabater!
Som hungrige, glubende Dyr gaa de paa,

og ej som honnette Soldater.
O, Fader Bonin,
vor Trøst fra Berlin!
Hjælp nu dine brave Kammerater!

DE DANSKE:

Hurra! driv dem foran
ned efter Lillestrand!
Der skal de Valget have
imellem Ild og Vand.
Frem, rask og uforsagt!
Det er en prægtig Jagt:
den tydske Mikkels Grave
har vi alle i vor Magt.
Nu gjennem Mark og Lunde
han listelig sig sno'r,
men gode danske Hunde
er ude paa hans Spor,
og agte paa hans Sving,
og følge ham i Spring,
og glamme højt i Kor.

FJENDEN:

Saa kom dog! saa kom dog! hvorfor skal vi dø?
De Danske ej give os Naade,
og bagved os aabnes den gabende Sø,
der gaa de Uhyrer af Baade.
O, Fader Bonin,
vor Trøst fra Berlin!
Hvi vilde din Konge os forraade?

DE DANSKE:

Se Solen, hvor den smukt
staar op af Havets Bugt,

for paa vor Sejr at skinne
og vore Fjenders Flugt!
Ja, denne Nat var god.
Lad den ha' kostet Blod,
saa skal den altid minde
om de danske Drenges Mod.
Man har saa ofte prist os
og sagt os meget Pent,
og Høflighed bevist os,
med Kjærlighed forent,
og Ære os forlent,
og godt det Alt var ment;
men nu er det fortjent.

MORGEN

I

VANDRING OVER VALPLADSEN

DET er forbi. Hist i det Fjerne
endnu der tirailleres svagt;
men Fjenden fly'r med Nattens klamme Stjerne
for Dagens lyse, sommervarme Pragt.

Nu har vi altsaa engang sejret,
vi, som saalænge døjed Spot og Haan!
Og Sejren er ej blot et stakket Laan.
Som Avner hen er Fjendehæren vejret:
hver Skandse, hvor den stolt os Spidsen bød,
hvert Stykke Skyts, der spredte Brand og Død,
dens sammenslæbte Forraad og dens Tros
tilhører os,
og tomt staar hvert et Sted, hvor den var lejret.

Men Sejren kostet har — ak, vistnok meget!
Godvillig er ej Fjenden for os veget;
han bedre kæmped, end hans Sag var værd,
og lige delt var Slagets Kaar ej her:
de stod og vented, til vi kom dem nær,
bag høje Volde, Palisader tætte;
vi stred og sejred paa den aabne Slette.

Men nu er først ved Julisolens Straale
at skjelne mellem Hvad, Hvordan og Hvor,
at læse Kampens Saga i dens Spor,
og Sejrens Pris og Tabets Sum at maale.

Ad denne Skraaning vil jeg stige op,
og fra dens Top,
hvor øde Værker staa endnu og true,
mit Øje vidt skal over Egnen skue.

Ha, her paa denne Kant er Stormen sket!
Den frodighøje Rugmark er lagt øde,
og af dens Straa er mangen Ligseng redt
for Kæmper, som ej Straadød døde.

Og indenfor, bag Voldens Rand
er mere vildt og mørkt det samme Billed
for mit uvante Øje stillet.
Her Fjenden kjækt og længe har holdt Stand,
og de har tumlet sig paa denne trange Tilje
i mangedobbelt Tvekamp, Mand mod Mand,
Staal imod Staal og Vilje imod Vilje.

Og nu er Stormens Raab og Kampens Larm
afløst af Stilhed inde her som ude,
og Ven og Fjende ligge Arm ved Arm
og slumre paa den samme Grønsværpude.

Men Liv og Virksomhed er rundt omkring,
til hvilken Side jeg end Blikket kaster:
en Flok med Sang og Klang til Byen haster
midt i en Kløvermark en anden raster,
og om gaar Flasken i den tætte Ring;
hist travle de med Spade og med Hakke,
og bryde alt de tomme Skandser ned;
her har de stablet Tømmer op og Ved,
og højt mod Morgenhimlen Baalet flammer.
Hist slæbe Saarede med deres Jammer
sig møjsomt, vaklende afsted,
mens om paa Marken Marodører flakke
og søge deres svigtede Geled.

Nu komme de med Fanger. Hvilken Mængde!
Dem har vi hentet os ved Lillestrand,
hvor de, imellem os og Fjorden trængte,
har valgt at æde hellere i Land
det danske Brød, end drikke salten Vand.
Og se, nu komme ogsaa vore Jyder
af deres Hytter atter frem,
hvor de har siddet længe indestængte,
som Fanger udi eget Hjem.

Men, hvad er hist paafærde? Hvad betyder
hin Sammenstimlen ved det nære Hegn?
Mon der man fandt et sjeldent, kostbart Bytte?
Ak nej, de staa jo tause og forknytte;
de juble ej, de spørge kun og lytte,
og det er Sorgens, ikke Sejrens Tegn,
som sig i deres spændte Miner male.
Tys — Stemmer løfte sig — de tale.

II
SOLDATERNE VED GENERAL RYES LIG

Ak, hvilket bittert Tab vi led!
Vor General er død paa Marken funden.
Og Ingen saa' ham segne ned,
og Ingen var ham nær i Afskedsstunden.

O, husker I end hin Paaskedag!
Paa Dannevirke vi stod,
og Kugler daled som Sne i Lag,
og Marken rødmed af Blod.
Da var der en gammel Oberst, som tidt
foran de Forreste red,
han sagde: — »Børn, jeg hviler mig lidt.«
Og rolig han lagde sig ned.
Og paa Valen sov han, *Olaf Rye.*

Og husker I saa i denne Nat,
før vi af Fæstningen drog,
og alle Røster forstummed brat,
mens Midnat Klokkerne slog.
Da raabte han: »Børn, før Klokken igjen
slaar Tolv, i Kolding vi staa!«
Vi sejret har, men ikke derhen
idag, ej imorgen vi naa;
thi paa Valen sover *Olaf Rye.*

Ja, sejret vi har, og dyrt dog stridt,
det kosted vor bedste Mand;
vel maatte hundred af os ha' bidt
i Græsset heller end han.
Han følte for os, han vilde os godt,
ham led vi paa som en Borg;

derfor Soldatens Øje er vaadt,
og Glæden er blandet med Sorg;
thi paa Valen sover *Olaf Rye*.

III

SANG AF JYDSKE BØNDERFOLK

Det har tordnet i Nat og regnet og blæst,
og rusket i Tag,
og knaget i Fag,
og med Angst har hver Sjæl sit Fadervor læst;
thi Tordenen kom fra Kanonens Mund,
og Regnen var dræbende Bly,
og væbnede Mænd var den Uvejrssky,
som fo'r over Mark, gjennem Lund;
men nu er der Fred og stille.

Igaar Aftes til Højbords Tydskerne sad
i Hytte og Hal,
i Stue og Stald,
og beholdt hvad de tog, og tog hvad de gad.
Til Resten at brænde af Frederi's
de alt havde Kuglerne støbt,
og Stegen var spækket, og Vinen var kjøbt
til Fest for den Sejr, der var vis;
men nu er de Alle borte.

De med Taagen forsvandt for Straalernes Glød,
de spredtes som Fnug,
de fældtes som Rug;
kun med Vaaben og Lig er Marken bestrø'd.
Nu aande vi op af det Mareridt,
som længe har knuget vort Bryst,

og Hjerterne aabnes for Haab og Trøst,
og Armene aabne sig vidt;
thi nu komme vore Egne.

IV

FRA DET KATHOLSKE KAPEL

Hvil her i Fred bag Kirkens stille Vægge!
I danske Drenge, trofaste og kjække,
som uden Suk for Fædrelandet segned!

Om Livets Lyst og Livets Ros I drømte,
da grum Valkyrien med sit Spyd jer tegned,
og Drømmen bort med Hjerteblodet strømte.

Nej, virkeligt hun gjorde Drømmens Billed:
I vandt et evigt Liv i Himlens Glæder,
I vandt et evigt Liv i Jordens Hæder.
Hvil her i Fred, thi eders Savn er stillet!

V

INDTOGET

Vi Sejr og Bytte bringe hjem.
Hurra, Hurra, Hurra!
Som Oldtids Kæmper brød vi frem
til vore Fjenders sikkre Gjem
og tog saa drøje Tag med dem,
at de fik nok dera'.
De skal ej brænde Byer fler,
thi deres »Gryder« har vi her;
og derfor vi svinge med Huer og Flag
til Ære for vort Fredericiaslag.

Vort Løfte har vi ærlig holdt.
Hurra, Hurra, Hurra!
Har Tydsken Nød og Tort os voldt,
inat har vi Afregning holdt,
og Danmark nu kan pege stolt
paa Fredericia.
I hundred Aar har Ærens Baun
som nu ej funklet fra dets Navn,
og med gjennem Tiden til sildigste Dag
gaar Mindet om vort Fredericiaslag.

For Kongen og vort Fædreland
Hurra, Hurra, Hurra!
Lad Fjender flokkes tykt som Sand,
naar fast vi stande, Mand ved Mand,
og vil for Alvor, hvad vi kan,
de Landet ej skal ta'.
Thi Kræfter voxe af dets Bund,
og Folkets Aand er kjæk og sund.
Ja — kalder igjen vor retfærdige Sag,
saa slaa vi et nyt Fredericiaslag!

SEBASTOPOLS FALD

BØLGE, som skummer i Sorte Hav,
hører du det? Sebastopol falder!
Dronningen, Zarens Vælde dig gav,
synker i Grav,
Luerne lege i hendes Haller.
Muren, som loved et evigt Værn,
smuldres af Ødelæggelsens Jern;

Flaaden, som braskende paa dig flød,
søger sin Frelse i dit Skød.

Folk, som forliste Frihed og Magt,
hører I det? Sebastopol falder!
Eder er Offret og Varselet bragt;
giver nu Agt!
Fortid og Fremtid paa eder kalder.
Bjerget, som stemmed jert Aandedræt,
ruller sig bort som en Taageplet;
Kæmpen, som slog jer i Bolt og Baand,
mister idag sin venstre Haand.

Fyrster og Herrer med Trællesind,
hører I det? Sebastopol falder!
Ser Trikoloren paa Malakoffs Tind!
Frihedens Vind
vifter, hvor Slavernes Dødssuk raller.
Klippen, hvorpaa I har bygt jert Hus,
er kun en Dynge troløst Grus;
Guden, for hvem I har bøjet Knæ,
er kun en Klods af raaddent Træ.

Endelig kommer Afgjørelsens Stund,
opsat saa tidt og ventet med Længsel.
Aaret er alt løbet ud sin Rund,
bringende kun
vexlende Kamp og vexlende Trængsel.
Udenfor lejres den fribaarne Hær,
fjernt fra det Maal, den dog er saa nær;
indenfor Slaven taalmodig har lidt,
kæmpende trofast Skridt for Skridt.

Tusind Kanoners dumpe Røst
sjunger Belejringens Iliade;

rig er Valkyriens blodige Høst,
hende til Lyst
Mennesker falde som visne Blade.
Bomber i gnistrende Ildtalar
mødes i Luften med Bud og Svar:
rastløs forfølger Kampen sit Maal
dybt under Jord med Svovl og Staal.

Klokkerne ringe: — Sebastopol
er det, de ringe idag til Graven.
Det er Signalet: Klokken er tolv,
Malakoffs Vold
entres af Løvens Halvbroder, Zouaven.
Pludselig staar han paa Værkets Rand,
og hvor han staar, der holder han Stand;
flux er han inde bag Voldens Krands,
og hvad han tager engang, er hans.

Blodbadet raser til sildig Kveld;
Britten maa vige ud af Redanen,
rundtomkring Trommen hvirvler Rappel,
Malakoffs Hvælv
Smykkes alene af Sejersfanen.
Men det er nok — den Tryllering brast,
hvorved Barbarernes Magt var fast;
Natten opfylder, hvad Dagen har drømt,
Morgenen viser Sebastopol rømt.

Ja, det er sunket i Flammernes Sø!
Gjenskinnet klarer Europas Himmel,
Haabet oplives paa Fastland og Ø,
Frihedens Frø
skyder sin Stilk gjennem Skarn og Skimmel.
Men hvo der trives ved Uret og Vold,

skælver af Angst bag Harnisk og Skjold,
skælver for Tugtelsens Tordenskrald,
skælver for sit Sebastopols Fald.

TIL KONGEN

›VÆR hilset, Konge, og velsignet Aaret,
›der aabner sig med denne Morgens Skær!
›End længe vorde Livet dig beskaaret!
›og aldrig falde Kronen dig for svær!‹
— Den Bøn idag mod Himlen bliver baaret
af mange tusind Læber fjern og nær;
thi Ingen mellem alle dine Lige
er mer, end du er, elsket i sit Rige.

Det veed du alt, det har du tidt erfaret
i Fredens Dage som i Farens Stund;
men veed du og, hvori det har sin Grund?
Har dig dit eget Hjerte det forklaret?
Har du forundret spurgt og faaet Svaret
af egennyttig Smigers sledske Mund?
Har man dig sagt, du større var og bedre
end alle dine oldenborgske Fædre?

Selv om saa var, tror du da Kjærlighed
er Højheds Livdrabant og Storheds Slave?
Har du ej Had og Nag og Nid set gnave
saamangen Sjæl, til herlig Daad bered?
Det gyldne Æble falder ikke ned
i Skødet paa Enhver, som vil det have;
derfor er det saa kosteligt at naa,
fordi det er en Lod, som times Faa.

Du gav os Frihed, hel og ubeskaaren;
du delte broderlig med os din Magt;
du gjorde det, da Tiden var fuldbaaren,
da Folkets Aand var op af Dvale vakt.
Henover Sletten gik et Pust af Vaaren,
da blev din gode Sæd i Jorden lagt,
og, blandes Regn og Solskin i vor Sommer,
en herlig Høst forvist engang der kommer.

Og dog Taknemligheden er alene
ej Rod og Kilde til vor Kjærlighed;
thi hist og her din Sæd faldt mellem Stene,
og et og andet Korn blev trampet ned.
Du veed det selv, der Mange er, som mene,
vor Friheds Grundvold lagdes altfor bred,
og Mange, som med frejdig Hu har brugt'en,
vil yde Takken først, naar de se Frugten.

Men Et der er, som klarer hele Sagen:
du føler, du af Folkets Kreds er En,
en Mønt med Landets eget Stempel slagen,
Kjød af vort Kjød og Ben af vore Ben,
mens vi har intet Brev paa at faa Magen
til dig i Nutid eller Fremtid sen.
Du og dit danske Folk — vi hænge sammen
som Blomst og Stilk, som Granens Spids med
Stammen.

Hvad hist din Svaghed blev, er her din Styrke:
at os du hører til med Sjæl og Skind,
at ingen fremmed Guddom du kan dyrke,
og aldrig vende bort fra os dit Sind.
Om Tider skulle komme nok saa mørke,
og Skuden tumles rundt af Hvirvelvind,

du ser ej efter udenbords Lanterner,
men tror paa os og vore fælles Stjerner.

Om vi skal frelses eller gaa i Kvag,
een Skæbne, lige Kaar vi friste Begge:
skal vi beholdne ind i Havnen lægge,
saa vajer over os dit Kongeflag;
men om den vrede Sø vor Kjøl skal brække,
saa gaa tilbunds vi sammen med vort Vrag;
den første Stump, som synker da i Fraade,
er Kronen, som du bærer af Guds Naade.

Saalænge som du lever, kan vi haabe,
fordi du er med os, ihvor vi gaa,
fordi vi bag din kongelige Kaabe
kan høre Folkeviljens Pulse slaa.
Derfor vi Vagt omkring din Trone staa,
derfor saa højt og tidt dit Navn vi raabe,
derfor vi elske dig saa fuldt og sandt,
fordi dit Liv — det er vor Fremtids Pant.

Saa lægge Gud da Aar til dine Dage,
frugtbare Aar for dig og for dit Land,
hvori de Spirer styrkes, som er svage,
og Sæden voxer over Furens Rand;
hvori det bliver gjort, som staar tilbage,
og vort forslagne Skib ført ind mod Strand;
hvori vor Hyttes brustne Vægge rejses,
og Sejerskrandsen paa dens Mønning hejses!

Ja, gid du leve længe, for ihærdigt
paa dit begyndte Værk at tage fat,
saa det maa staa der, dig og Folket værdigt,
før du maa synke ned i Gravens Nat;

saa Rigets Dannevirke vorder færdigt
og trindt med Friheds stærke Slægt besat;
saa fremmed Naade ej dit Land behøver,
fordi det har til Rygstød — Nordens Løver!

Har du naa't *det*, da, Konge, kan du glad
i Roskilds Hvælving dig til Hvile lægge;
thi Ingen i den oldenborgske Rad
skal da dens sidste Mand med Skygge dække.
Da bli'r din Tid vor Sagas gyldne Blad,
da skal dit Navn til Evigheden række,
og naar det nævnes, nævnes det i Lag
med Fru Margrete og Kong Atterdag.

PROLOG

Jeg bringer Hilsen hid fra Danmarks Land
og Folk, fra eders gamle Stammefrænder,
mod hvem I tidt har kæmpet, Mand mod Mand,
med hvem I nu gaa Haand i Haand som Venner.

Ja, Tiden er forandret til det Bedre!
Hvis de stod op af Graven, vore Fædre
med deres Kiv og Strid og Had og Trods,
saa vilde de vist knap gjenkjende os,
som nu ej mer hinandens Lande gjæste
med Ild og Sværd, med Staal og Stang,
ej komme for at bryde Borg og Fæste,
ej for at trampe Kornet ned paa Vang.

Vel er endnu ej Vikingaanden slukt,
endnu den spænder Sejlet ud til Flugt

og Bytte sig paa Broderkyster henter;
men Byttet — det er Fryd og Jubelraab,
er trofast Haandslag, er et herligt Haab,
og Vikingerne — lystige Studenter.

Nu kan I rejse for »Kung Karl« en Støtte
der, hvor han for den norske Kugle blødte;
thi ingen Normand skal forbi den gaa,
som ej med Ærefrygt ser op derpaa.
Nu kan for Karl den Tiende I bygge
et Mausoleum hist ved Store Belt —
de danske Mø'r det skal med Blomster smykke.
Og om vi hugge Navnet paa vor Helt
i en af Dynakilens nøgne Klipper,
hvad heller udi Karlstens haarde Vold,
sit Hoved blotte vil den svenske Skipper,
naar han fra Søen staver: »Tordenskjold!«

Thi Alt, hvad vore Fædre har bedrevet,
om det var skjønt og herligt, godt og stort,
om de har Synd og blodig Uret gjort —
Alt er det nu et Fælleseje blevet;
en Arv, som er vor Stolthed og vor Ære,
vor Trøst og Støtte og vor Visdomslære;
en Arv, som varsler godt om Fremtids Kaar,
naar ret at bruge den vi kun forstaar.

Og som det nu er, maa det altid blive!
Det Broderbaand er stærkt, hvoraf vi bindes,
og ingen Magt paa Jorden skal der findes,
som mægter fra hinanden os at rive
og stille Nordens Folk i blodig Strid,
som det er sket i den henfarne Tid.
Lad onde Dage komme, om de skulle,
lad Verdensstormen med sin Vinge slaa,

og Tidens Hav i høje Bølger rulle —
vi trende Folk tilsammen skulle staa
paa samme Side, under samme Flag
og slaa for Friheds og for Retfærds Sag.

Tro ej, at vi har glemt paa Danmarks Slette,
at sidste Gang, da Heimdalshornet lød,
da, fuld af Overmod, Germaniens Jette
igjennem Thyras brustne Gjærde brød,
da strømmed ned til os en Ynglingskare
fra Sveas »Kullar« og fra Norges Fjeld,
for at betale Broderhjertets Gjæld
og dele med os Ære, Kamp og Fare!
Tro ej, at vi har utaknemlig glemt,
at mange af dem Døden for os lede,
at mangen af dem under Muld er gjemt
paa Fredericias Mark, paa Isteds Hede!

Men tro, at, dersom »Grannen uti Øster«,
hvis venstre Haand fornys blev hugget af,
sin gridske Højre over Ålands Hav
engang udstrække vil mod eders Kyster,
da skal det Samme vorde gjort igjen;
da skal paa Fyrisval vor Ungdom møde!
Da skulle Sønner af Rolf Krakes Mænd
strø deres Blod, hvor han sit Guld udstrø'de!

Jeg bringer Hilsen hid fra Axels Havn
til denne Stad, som Birger Jarl har grundet,
fra Dronningen, der bader sig i Sundet,
til Kongeholmen i Mælarens Favn.
Man skal ej vise let saa megen Hæder
for Troskab imod Konge og mod Land,
ej Byer let, der har saa godt holdt Stand,
hvergang det gjaldt — som Nordens Kongestæder.

Hvor Stockholm nu har udbredt sine Gader,
der bed den oldenborgske Stammes Fader
i Græsset for Sten Stures tunge Sværd.
End staa om Kjøbenhavn de samme Volde,
som engang udi Vinternætter kolde
brat standsede Karl Gustafs Heltefærd.

Har Kirstin Gyldenstjerne mandig holdt
paa Stockholms Slot imod Tyrannens Svende,
nu — Fru Filippa lod ej mindre stolt
den lybske Flaade hjem med Skamme vende.
Hvor ofte har i Sverigs Nød og Smerte
ej Stockholm Frelsens Lod i Skaalen lagt?
Hvor tidt, naar Danmark var i Vaande bragt,
slog i dets Hovedstad ej Folkets Hjerte?

Og gjaldt det Modstand mod en indre Magt,
var Aandens Liv og Friheden i Fare,
gjaldt det et vundet Fremskridt at bevare, —
stod begge Stæder lige trofast Vagt.

De er et Par, Naturen selv har dannet
til Herredom blandt Stæderne i Landet,
med gammel Herkomsts adelige Træk,
som Nutids raske Strøm ej skyller væk,
med stolte Minders og Bedrifters Sum,
med Nationalitetens Helligdom.
Et Diadem om Panden begge bære,
der straaler Fremtidshaab og Fortidsære.

Fra Holbergs og fra Oehlenschlägers Scene
jeg bringer endelig en Hilsen med,
som jeg frembære maa paa dette Sted.

Enhver af eder veed jo, at den Ene,
at Ludvig Holberg har os efterladt
en uforgængelig, en sjælden Skat,
et Panorama af hans egen Tid,
et Farvespil af Lune og af Vid,
et Hulspejl, hvori Nutids Daarskab ser
sig selv forklædt i gammel Dragt og — ler.

Enhver af eder veed, at med den Anden,
med Adam Oehlenschläger er opstanden
af Graven Nordens gamle Helteæt;
at Hakon, Hagbard, Palnatoke, Bue
i Sjælens Højhed og i Kraftens Lue
ved ham er gangne over Scenens Bræt.

Nu — denne Scene var engang mit Hjem;
der har jeg længe været En blandt dem,
som ved en anden ædel Kunst fremstilled
det alt af Digtekunsten skabte Billed,
og gav det Liv og Legem, Blik og Stemme,
saa det blev dobbelt klart for Folkets Nemme.

Om det mig lykkedes — jeg ikke veed;
derom min Samtid give maa Besked.
Det veed jeg kun, at mine Landsmænds Gunst
mig har gjort dobbelt kjær og rig min Kunst.
Hvis denne Gunst mig maatte hid ledsage
til eder, ædle Frænder af mit Folk;
hvis I med venligt Smil mig vil modtage
som Kunstens Tjener, Poesiens Tolk;
hvis Tankerne, der bæres af min Stemme,
hvis Ordene, der leve ved min Røst,
en Gjenklang finde maa i eders Bryst,
saa vil jeg tro mig her at være hjemme.

DANNEVIRKE

Der sad en Dronning paa Jellinggaard,
saa lys og liflig som Sol i Vaar,
saa from af Hjerte som klog og snild,
saa stærk af Vilje som blød og mild;
ved Folkets Vugge en Moder øm,
som saa' dets Skæbne forud i Drøm,
som næred det ved sit varme Bryst,
og var i Fare og Nød dets Trøst;
hvis Omhu havde dets Hjem beredt
og lært det føle, at det er eet;
hvis klare Syn og hvis vise Raad
det samled først til en fælles Daad. —
Nu er forgangne ni Hundred Aar,
og ofte skiftede Folket Kaar,
og ofte værged det slet sin Arv,
og ofte vidste det ej sit Tarv;
men ikke har det sin Moder glemt,
hvis Støv i Jellingehøj er gjemt;
og ingen Dronning har Danmark havt,
om hun var kjærlig og from og god,
om hun end styred med Mandens Kraft,
hvem Folket elsker som *Dannebod.*

De danske Kæmper i Viking fo'r,
og Trælle dyrked den fede Jord,
og Kvinder raadte for Hus og Hjem,
og Dronning Thyra sad fremst blandt dem.
Da tyktes Saxerne, det var bedst
at være Jydens ubudne Gjæst.
De mylred ind i det aabne Land
og fore fremad med Mord og Brand.
De fyldte Pose, de fyldte Sæk,

og hasted atter med Byttet væk,
før Vikingskaren tilbage kom;
at møde den de ej skøtted om.
Da lued Dronningens Kind af Harm,
og Hjertet blødte i hendes Barm,
og Tanken glimted i hendes Sjæl,
og Raad hun plejede med sig selv:
»Se, Gud har sat om det danske Land
»en Vold af Bølger, en Mur af Vand,
»som nok skal holde i Farens Stund,
»mens Vikingstammen staar frisk og sund.
»Mod Syd kun fattes det Hegn og Led;
»der aabner Vejen sig jevn og bred
»for graadig Fjende og troløs Ven.
»Men jeg vil stoppe det Gab igjen.
»Hvor ingen Bølge mod Stranden slaar,
»og ingen Strøm imod Havet gaar,
»der vil jeg dæmme med Sten og Jord.
»Hvor Jylland sænker sin brede Aas
»mod Vestens Sumpe og Sliens Fjord,
»der vil jeg lukke med Bom og Laas.«

Saa vide ginge de Herrebud:
»Til Vaar maa Viking ej drage ud.
»Hver førlig Kæmpe, hver Bonde fri,
»om han bor nær, eller han bor fjern,
»skal møde Dronningen Vest for Sli,
»og hjælpe hende at bygge Værn!«
Og Alle gjorde de, som hun bød.
Saasnart det vaared, og Isen brød,
fra Skaanes Kyster og Danmarks Ø'r
de Snekker iled for bliden Bør.
Og Jyden ikke tilbage stod,
men han red ud paa sin Ganger god.

Og Angelboen ej hjemme sad,
men aged efter med Øl og Mad.
Og der de naa'de til Stevnet frem,
da var alt Dronningen der før dem.
Hun flux forklarer dem, hvad hun vil,
og deler hver Mand hans Gjerning til.
De hugge Stammer fra Rod og Gren,
de spidse Pæle, de slæbe Sten;
de drage Graven ad Heden hen,
og højne Volden med Jord fra den;
de lægge over af Tørv et Tag,
de rejse Taarnet af Bjælkelag.
Og der det lakked ad Julen hen,
saa drog de Alle hjemad igjen;
thi da var Dronningens Gjerning gjort,
og Volden stod der med Taarn og Port.
Da blev ved Porten en Kure sat,
som skulde vogte den Dag og Nat,
og slippe fredelig Vandrer ind,
men holde lukket den tæt og fast
mod Hver, som kom der med Ondt i Sind,
mod fremmed Vælde og Overlast.

Og Volden staar der den Dag idag.
Og den har trodset saamanget Slag,
og den har standset saamangen Fod,
og den har drukket saameget Blod.
Mod den har stormet den tydske Hær
med Ild og Øxe og Spyd og Sværd.
Paa den har kæmpet den danske Mand
for Frihed, Ære og Fædreland.
Med Taarer sanded de tydske Mø'r,
at Danmark havde saa haard en Dør;
dog stundom kom der saa stærk en Trop,

at den med Møje brød Døren op.
Men tog saa Drotter ved Danmarks Styr,
som husked Fortidens Lære dyr
og tyded Fremtidens dunkle Træk,
saa fort da bøded de Voldens Bræk;
og Taarnet peged igjen mod Sky,
og Porten lukkedes til paany.
Omsider kom der en skummel Tid,
da Kraften spildtes til indre Strid;
da Herre spilled hver Herremand,
og Bonden sukked i Trællestand;
da Rigens Lande var Pant for Gjæld,
og Drotten raadte knapt for sig selv;
da Magten atter af Nyt blev født,
men Folkelivet laa næsten dødt
og gisped under et Trælleaag
af fremmed Tanke og fremmed Sprog.
Den Vold, som skulde for Strømmen stemt,
laa da fornægtet, forsømt og glemt;
og Taarnet vakled og styrted ned,
og Porten blev til en Gade bred,
og Tidslens Stængel og Skræppens Blad
som Vagter ene paa Volden sad.
Dog kvaltes ikke den danske Aand
i Spændetrøje og Ledebaand;
det danske Hjerte i Løndom slog,
og talte stundom sit eget Sprog.
Der lyder end fra hin mørke Tid
saa klar og klinger en Stemme hid,
som klager dens bitre Nød og Trang,
og maner til Liv og Haab og Mod,
og kalder til Værn for Væng og Vang,
og det er *Visen om Dannebod.*

Den Vise bruste ad Torvet hen
fra femten Tusinde danske Mænd:
og der var Alvor i deres Bryst,
og der var Styrke i deres Røst.
Den gjenopvakte hin Foraarsdag
det fulde, mægtige Hjerteslag,
som rulled gjennem den gamle Tid,
naar Folket flokkede sig til Strid;
den gjenoplived hin Vilje stærk,
som grundede Dronning Thyras Værk,
og bort den pusted alt Trægt og Tungt,
saa Folket atter var frit og ungt.
Snart lød »til Vaaben« *Kong Fredriks* Bud,
da drog dets Sønner i Leding ud.
Mens Oprørshæren foran de jog,
mod Sønder atter de Vejen tog;
og der de komme til Sliens Bred,
de søgte den gamle Grændses Sted.
Da fandt de Volden, som den var lagt,
bevaret af Glemsel og Foragt.
Dens Fod var nappet af Plovens Skaar,
dens Side trampet af Kø'r og Faar;
hist gjennem Væggen var Vejen brudt,
her ned i Mosen var Skrænten skudt;
men Volden løfted endnu sin Ryg
højt over Hede og Mark og By.
Den var ej længer en Skandse tryg,
men bag dens Levninger var et Ly,
hvor det var sikkert at holde Vagt
og godt at stride mod Overmagt.
Her stod de Danske hin Paaskedag,
da Psalmen endte med Vaabenbrag;
da *Wrangel* troede, at det var let
at jage den lille Skare hjem,

men havde vundet, da Nat brød frem,
et Natteleje paa samme Plet;
da *Læssøe* maalte sit Riddersværd
med Tydsklands broutende Forbundshær,
og spilled med den om Sejrens Pris,
og solgte den Jord i Tommevis.
Her stod de Danske for anden Gang
hin Sommer hed og hin Vinter lang,
da Istcddagenes haarde Dyst
i Slesvig havde gjort rent og lyst,
men Fjendehæren end laa paa Lur
og klækked Rænker bag Rendsborgs Mur.
Her stod de Svende i Natten lun
og spejdede gjennem Mosens Damp,
og redte, trætte af Dagens Kamp,
en Seng i Lyngen saa blød som Dun;
her stod de Samme i Sne og Slud
og stirrede kjækt i Mulmet ud,
og tændte sig Baal af Lyngens Top,
at tø de stivnede Lemmer op.

Vagtilden er slukt og Krigen endt,
og Folkets Tanke og Hu er vendt
til andre Sysler, ad andet Hold,
og øde ligger den gamle Vold,
og trampes atter af Kvægets Hov,
som havde Danmark ej Værn behov,
som Kampen fornys var ført for Spøg
og Vennegaver dens dybe Saar,
som Tvisten, der vared i tusind Aar,
var slettet ud ved et Pennestrøg.
Men atter gaar der af Branden Røg;
i lyse Luer engang den slaar.
Da gjælder det, om den Aand er stærk,

som taler til os fra Thyras Værk;
om Hjertet, der styred hendes Raad,
er mægtigt at føde mægtig Daad;
om Herren, de Svages Skærm og Skjold,
som aldrig i Nød vort Land forlod,
vil skænke os Visdom og Kraft og Mod
til atter at lukke Thyras Vold.

DRONNING MARGRETE

I Roskilde Kirke hun hviler bag
ved Alterbordet,
der stiger den sorte Sarkofag
op midt i Koret.

Afgnavet har Tidens gridske Tand
dens nøgne Vægge,
kun Dronningens Billed har holdt Stand
paa Gravens Dække.

Der ligger hun i sin Marmordragt
med Træk saa stive,
og Kronen kun vidner om den Magt,
hun bar i Live.

Der ligger hun med sin Hoveddug
og foldte Hænder;
at de vare vante til Spirets Brug,
ej nu man kjender.

Engang ej saa hvidt et Skær der flød
om hendes Kinder,
thi hun havde mer af Mandens Lød
end andre Kvinder.

Og hun havde mer af Mandens Sjæl
end Mænd tilhobe:
i Danmark bar ingen Drot saa vel
sin Purpurkaabe.

I Norden var ingen Aand saa stærk
som denne Kvindes,
og Ingen har efterladt et Værk
saa stort som hendes.

Det aned Kong Volmer, der han stod
i dybe Drømme
med Stigbøjlen om den venstre Fod
og Haand paa Tømme.

Og Trolden, til hvem han Bud lod gaa,
ham svared atter:
»Den Gjerning, som Kongen grubler paa,
den gjør hans Datter.«

Det skjønned Kong Volmer selv den Stund,
han hørtes sige:
»Vorherre tog svarlig fejl, da hun
blev skabt som Pige.«

Det skjønned og Sjællands Bønder godt
paa Slagelsemødet,
og kejsed derfor den Femaars-Drot,
hun holdt paa Skødet.

Og dybere var den Folketro
end gro't adaare,
da Olaf hin Unge i Falsterbo
var lagt paa Baare.

Det vidste den skaanske Menigmand,
til Thinge stævnet;
thi hende til Husbond for Danmarks Land
med Gny han nævned.

Det vidste de norske Herrer med,
at vel de gjorde,
da Dannemænds Valg de toge ved
og Troskab svore.

Det maatte den usle Sveadrot
dog mest bekjende,
som tro'de, at man med ussel Spot
kan slaa en Fjende.

Hil være hun, »Dronning Brogeløs«
og »Munkedeje«!
Den kronede Gjæk, hvor højt han fnøs,
dybt maatte neje.

Hun brugte hans Slibesten slet ej
til Sax og Naale,
men hvæssede Sværd, hvormed han sig
slet kunde maale.

Hun sad ikke ved sin Rok og spandt,
som han lod raade;
et kosteligt Perlebaand hun tvandt
af trende Traade.

Han skikkede hende til Spot og Spe
et Skjørt at bære;
hun satte paa Isse Kroner tre
med Sejr og Ære.

Han sendte en Vadmelsklud paa Stang
som hendes Mærke;
hun hejsed en Dug, hvori der sprang
tre Løver stærke.

Han tog hende ej med Vold i Seng,
som han mon prale;
men han maatte dandse som hendes Dreng
med Narrehale.

Og aldrig han »Hætten« paa sig drog,
som han forloved;
men Sveriges gyldne Krone slog
hun af hans Hoved.

Ved Kalmar et Slot af Navn der staar,
fortært af Ælde;
dets søndrede Ruder Regnen slaar,
dets Vægge hælde.

Dets knejsende Spir er faldet ned
og Grunden revnet,
af Fortidens Pragt og Herlighed
kun Stumper levnet.

Nu Tyve og Skjelmer huses der
i Fangebure;
men Mindet kaster et Straaleskær
paa disse Mure.

Der holdt »Fru Margrete« med gode Mænd
hint Stevnemøde,
hvor Tanken blev født, som altid igjen
opstaar fra Døde.

Der plejed hun Raad om Rigens Tarv
i Fremtids Dage,
og skænked sin Efterslægt en Arv
foruden Mage.

Der fik hun den Regel tagen ved,
som skulde gjælde,
og rejse i trende Rigers Sted
et enigt Vælde.

Der fik hun med Lempe lagt den Snor,
hun havde tvundet,
som skulde det hele skjønne Nord
til Et forbundet.

Der fik hun besvoret den Folkepagt,
hvorom hun tænkte,
at den skulde trodse Verdens Magt
og Tidens Længde.

Men aldrig saasnart var hendes Blik
i Døden slukket,
saa var og det Træ, hun plantet fik,
af Ormen stukket.

Og aldrig saasnart var hendes Haand
til Støv forvandlet,
saa havde og Norden mist den Aand,
hvori hun handled.

Og neppe var Baandet splittet ad
af Christierns Bile,
saa randt der en Strøm af Broderhad
foruden Hvile.

Og neppe var glemt hin Folkepagt
i Tider mørke,
saa dalede langsomt Nordens Magt
og svandt dets Styrke.

Men aldrig gjenvinder det gamle Nord
sin gamle Hæder,
før atter i »Fru Margretes« Spor
en Slægt der træder.

Og aldrig vi fange den Storhed og Magt,
som vi forliste,
før Aanden os styrer, der holder Vagt
ved hendes Kiste.

Og aldrig vi fange Frihed og Fred
og gode Dage,
før ærlig den Arv vi kjendes ved,
hun lod tilbage.

Hil være hun i sin sorte Grav,
Kong Volmers Datter!
Engang vel hun hæver sig op deraf
og fødes atter.

Hil være hun sit Marmorskrud,
den blege Frue!
Engang vel hun ganger i Livet ud
med Rosenslue.

Hil være hun i sit tause Bur,
den store Kvinde!
Gjenfødelsens mægtige Sejerslur
er hendes Minde.

PEDER GRIFFENFELD

De Nordhavsbølger komme med Brask og
med Bram,
med sølvspættet Ryg og med funklende Kam,
i talløs, uendelig Række;
da standser Klippeholmen dem i deres Fart,
da stejle de vældig, da fnyse de svart,
men knuses til Støv mod dens Vægge.

Deroppe i Taarnet af Munkenes Hus,
i Koret til Kirken, som ligger i Grus,
der sidder ved Gluggen en Fange;
hans Øje blev mat, og hans Isse blev bleg,
imedens han stirred paa Bølgernes Leg
i Dage saa lange, saa lange.

Men blegt blev ej Mindet om, hvad der forgik,
og sløvt ej hans Sjæls indad skuende Blik,
mens Aartier voxed af Dage.
Naar Bølgerne komme med Brask og med Bram,
med sølvspættet Ryg og med funklende Kam,
sit Liv han forbi sig ser drage.

Som de har han rullet ad Tidernes Flod
og svulmet af Styrke og skummet af Mod
og skinnet af Hæder og Lykke.
Da naa'de han Klippen — borthvirvlet og knust
var Alt, hvad der havde hans Tanke berust;
han var kun en levende Skygge.

Og brudt var hans Skjold og hans Navn slettet ud,
og han, der forsmaa'de en fyrstelig Brud,
var nu ej den Ringestes Lige;
i Verdens forborgneste Afkrog gjemt,

af Menneskens Samfund udstødt og forglemt
var han, der nys styred et Rige.

For Vindene spredt var hans Gods og hans Guld,
og Ingen af dem, som han skænked sin Huld,
Husvalelse til ham mon bære;
og hele den fejge og graadige Flok,
som offred ham Smiger, langt mer end nok,
den hævned sin Skam paa hans Ære.

Siig, hvad var hans Brøde, siig, hvorfor han led?
Hvi styrted i Fængselets Mørke han ned
fra Skamlen ved Kongesædet?
Hvi blinkede over ham Bødlens Sværd?
Hvi traf ham en Naade, langt mindre værd,
end Døden paa Retterstedet?

Ja, siig os det, I, som har fældet hans Dom!
Thi Forskeren leder forgjæves derom,
men I maa hans Udaad vel vide.
I lod jer dog ikke paa Herskerens Bud
som Jagthunde hidse i Skoven ud,
den hildede Hjort at bide?

I vare jo hædrede danske Mænd;
han havde blandt jer jo mangen en Ven —
hvor kunde I dømme saa ilde?
Hvor kunde I offre for Nag og for Nid
den største Mand i jer taagede Tid,
og angre det — først forsilde?

Vist bar han sin Svagheds Mærke, som I;
saa lidt han for Skyld og Lyde var fri,
som Nogen født af en Kvinde;
vist lokkede Glimmer og Guld hans Sands,

vist lod han sin egen Storheds Glands
sit skarpe Øje forblinde.

Vist stod han blandt eder myndig og stolt,
og vilde, det skulde mærkes, han holdt
i Haand Selvherskerens Scepter,
mens han, der var baaren til kongelig Magt,
forstod sig paa Exercits og paa Jagt,
og snakked sin Mester efter.

Men var det dog ikke hans værste Synd,
at han kun var født til en Lykke tynd
i Kjældren paa Kjøbmagergade?
Og var det dog ikke hans største Skam,
at eget Snille opløftede ham
til Livets højeste Stade?

Og var det dog ikke hans værste Fejl,
at han kunde sejle for fulde Sejl,
hvor I ikke hittede Løbet?
Og var det dog ikke hans største Last,
at han paa den stejleste Tind stod fast,
hvorop I gjerne gad krøbet?

Hvo spørger vel nu om eders Ry?
Paa Mindets Himmel det staar som en Sky,
men hans som en Nordlysflamme.
Hvo blændes vel nu af eders Glands?
Afbleget og dum den ligger om hans
Portræt, som dets rustne Ramme.

Det Store undslipper fra Samtidens Dom:
med Martyrens Krands eller Sejerens om
det ty'r til Historiens Tempel;
alt Andet, der røres i Menneskers Liv,

forsvinder i Tidernes Perspektiv;
kun *det* bærer Evigheds Stempel.

Hans afbrudte Gjerning dog havde et Skær
af Visdom og Sandhed, som Ingen kom nær
i hine barnagtige Dage;
og Rygtet, som gik af hans Vid og hans Daad,
hans Kløgt og hans List udi Fyrsternes Raad,
det straaled paa Danmark tilbage.

Og hvad han har villet, er det ej endnu
den ledende Stjerne for Folkenes Hu
og Hjerternes drivende Flamme?
Udslettede Hadets og Tvedragtens Spor,
og broderligt Venskab og Samfund i Nord —
hvad ville vi mer end det Samme?

Og saa' han ej klart, hvad hver følgende Slægt
har sandet igjen under Ulykkens Vægt,
men glemt, naar den skifted med Lykke:
at Øglen, som bider i Dannemarks Hæl,
som øder dets Liv, og som piner dets Sjæl,
bag Ejderen Rede mon bygge?

Men Enevældens svimle, tillistede Magt,
som Folkets troskyldige Sind havde bragt
Kong Fredrik i Trængselens Time —
var han ej dens Arm, og var han ej dens Aand?
Og drog ej hans Snille tilsammen de Baand,
som kvalte Foryngelsens Kime?

Hvad skabt han har fundet, ja, det har han brugt,
da hver anden Sti op til Toppen var lukt
end den gjennem Herskerens Lune;
men Enevoldsmagten, hvis Arving han blev,

udkaared ham selv til sit Offer og skrev
hans Skæbnes tragiske Rune.

En eneste Nat udi Slegfredens Seng —
og sprungen var hver en Taknemligheds Streng
i Kongens forhærdede Hjerte;
og den, som han skyldte sit viseste Raad,
og den, som han skyldte sin eneste Daad,
var viet til Død og til Smerte.

De Nordhavsbølger komme med Brask og med
Bram,
med sølvspættet Ryg og med funklende Kam,
og brydes mod Klippeholmens Stene:
de tale til Slægter om Enevældens Søn,
om Kongernes Tak og om Storhedens Løn;
thi *Munkholm* er — Nordens Sankt Helene.

PEDER TORDENSKJOLD

I Nord er Vikingaanden født og baaren:
her diede den Havets fulde Bryst,
naar Vinden løste op dets Baand om Vaaren
og drev det, hvidt af Skum, mod skovklædt Kyst;
her vugged den sig, spæd endnu, paa Vigen,
her lærte den at pejle Stjernens Fyr,
og herfra drog den ud paa Eventyr, —
en mandbar Søn af Ungdomskraftens Higen.

Det var en mægtig Aand. Europa gyste,
naar den fo'r frem i Vest- og Sønderled;
thi Blodet svam, og tændte Kirker lyste,
hvor Nordens vilde Trækfuglflok slog ned;

og atter har den oprejst stolte Tinder
og gydt i visne Stammer kraftig Marv,
og den har efterladt en kostbar Arv
af skjønne Sagn og ærefulde Minder.

Men den blev tæmmet i Kulturens Skole:
de snilde Klerker spændte den i Aag,
og den trak Ploven som en lydig Fole
og syslede med Alen, Læst og Bog;
og Dragen, tømret om til Kjøbmandsskude,
gik om imellem Havnene paa Fragt,
og Kæmpen smøged af sig Bjørnens Dragt,
og pynted sig med nederlandske Klude.

Den frie Bonde skød ej mer i Vandet
sin egen Knor, naar Drotten bad derom;
den stolte Lensmand tumled helst paa Landet
sin Rytterskare og lod Søen tom.
Paa Riddertiden fulgte Adelsnykker,
som siden kyssed Enevældens Ris; —
da kom en Old, spagfærdig, from og vis,
men al dens Visdom gjemtes i Parykker.

Hvor var den gamle Vikingaand? Bedøvet
ikkun den laa, men den var ikke død.
Der slog et Lyn igjennem Pudderstøvet,
en Torden gjennem Tidens Hvisken lød;
en Skrædderdreng sprang ned fra Skrædderbordet,
fra Norges Kyst løb ud en liden »Snau« —
og Vikingaanden over Nordens Hav
fløj atter, ungdomskjæk og staalomgjordet.

Nær Strømstad er en Vig, nu taus og øde,
men engang sittred den af Kampens Brag,

og engang mylrede dens Bølger røde
af svedne Lig og sønderskudte Vrag:
der slog den norske Løve til med Bilen
og knuste Karl den Tolvtes sidste Haab,
og der fik *Peder Tordenskjold* sin Daab,
og Døbefonten hedder Dynakilen.

Men ingen Bølge gaar i Kattegattet,
og ingen Brænding slaar mod Sveas Skær,
der ikke til hans Heltery har skattet,
der ej har set hans raske Vikingfærd,
som ej hans glatte Lag har overdøvet,
som ej blev tøjlet af hans Viljes Magt,
saa tidt han, lige glad og uforsagt,
med Stormen eller Fjenden Styrke prøved.

Og intet Smuthul hist ved Stranden findes,
hvorind hans skarpe Øje ej har trængt,
og ingen By, hvor jo med Skræk han mindes
som den, for hvem ej Port og Bom var stængt.
Halvandethundred Aar er næsten omme,
i dem har Kirken gjemt hans Sarkofag;
men Skaanes Kvinde siger end idag:
»Ti stille, Barn! hvis ej, vil Tornsköld komme«.

Hans Liv var kort. Hvi skulde han vel graane?
Hvi skulde dølge sig hans Morgens Gry
bag Middagsdis og blegen Aftenmaane,
mens nu den straaler evig ung og ny?
Hvor skulde han, de vilde Vovers Tæmmer,
der skued Verden fra sin høje Stavn,
vel trives i et Hus paa Christianshavn
og røre sig bag Hverdagslivets Tremmer?

Nej! endt var Banen og fuldbragt hans Gjerning,
da Danmarks Svaner var i Lejet lagt,
og den forløbne Spillers falske Tærning
var kun et Redskab for en større Magt.
Kong Karl og han, de skulde følges sammen
i Livets Tvekamp og i Dødens Fred,
i Daadens Glands og Rygtets Evighed;
thi de var Tvillingskud af Asastammen.

Men hvor er Aanden, den, som ham besjæled?
Var han det sidste Glimt, endnu den gav,
før den, vanartet, sløvet og forkjælet,
sank ned til Kæmperne i deres Grav?
Hvis den var med, da hin Skærtorsdagspsalme
fra Kongedybet over Norden klang,
hvor var den, da Skærtorsdag anden Gang
kom uden Ærens Krands og Sejrens Palme?

Den kan ej dø, saalænge dens Bedrifter
af Folket gjemmes som dets bedste Skat;
saalænge Vinden Kraft og Sundhed vifter
herind fra Vestervov og Kattegat;
mens Havet er en Mark, hvor Hænder tomme
end høste Guld og hente dagligt Brød,
og kjække Sjæle trodse Storm og Død.
Naar Nødens Time slaar, vil Aanden komme!

IVAR HUITFELDT

DER flammer et Navn over Kjøgebugt
i halvandethundrede Aar:
saa mangen en Helt har Bølgerne slugt,
saa mangen i Kampen er segnet smukt,

En valgte en himmelstræbende Flugt
for Livets uhædrede Kaar.

Det Navn veed alle de danske Mænd,
som færdes paa gyngende Sø;
saa Mangen sit Liv vist gjerne gav hen,
for evig at leve med Æren igjen;
end leder dog Saga forgjæves om den,
der vidste som *Huitfeldt* at dø.

For Anker er *Guldenlews* Flaade lagt;
den hærges af Sult og af Sot:
da nærmer sig Sverigs svømmende Magt,
at plukke den stækkede Flok er dens Agt;
men forrest i Rækken den farligste Vagt
er Flagets Navne betro't.

Selv lægger sig *Wachtmeister* foran dens Bov,
en Fjende for hvert af dens Bord;
og »Lejonet« brøler imøde sit Rov,
og Kuglerne slaa gjennem Takkel og Tov;
men »Dannebrog« svarer paa Tiltale grov
med ligesaa fyndige Ord.

Af Sejl og af Stænger den har kun en Rest,
thi Stormen har raset igaar;
det Halve af Mandskabet ligger af Pest,
men Hælvten er lystig og glad som til Fest,
og Alle slaa fra sig, som de kunne bedst;
sit Bytte ej »Lejonet« naa'r.

Men under den korte, forbittrede Kamp
Kanonerne gløde af Brug:
snart fænge de ældede Planker som Svamp,

og Ilden faar Næring af Tjære og Hamp,
og indhyller Stævnen i kvælende Damp
og æder sig ind i dens Bug.

Da styrte de op paa det øverste Dæk,
Enhver, som kan flytte et Ben;
da maler sig Dødsfarens lammende Skræk
i Gutternes haarde, barkede Træk;
kun Chefen alene staar rolig og kjæk,
som om han var huggen af Sten.

Og højere stiger den knittrende Brand;
den klattrer i Vanter og Mers;
og Skrækken faar Lyd, og de raabe, hver Mand:
»Lad Ankeret kappe, og styr imod Land!
»Saa bjerger Enhver sig, som røre sig kan;
»hvis ej, gaa vi Alle til Vejrs.«

Men Vej gjennem Larmen hans Stemme sig brød:
»Nej, Børn! jeg til Land ikke fly'r.
»Befal jer til Gud! vi maa lide vor Død.
»Hvis ind gjennem Bugten vi brændende flød,
»da tændte vi Dannemarks Flaade i Glød;
»den Pris for vort Liv er for dyr.«

Saa folded han Hænderne over sit Sværd
og bad af sin ærlige Sjæl;
og tause blev Gutterne alle og hver,
og trængte den trofaste Høvding sig nær,
mens Solen brød frem gjennem Skyernes Hær
og sendte dem Livets Farvel.

Thi hurtig sig nærmer den dødssvangre Stund:
da lyder et drønende Brag,
da løfter sig Dækket fra Sider og Bund,

og Ildsøjlen hvirvler mod Himmelens Rund,
og Havet oplader sin gabende Mund,
og sluger det splintrede Vrag.

Saadan var hans Død. Med syvhundred Mand
han sank i den graadige Sø;
kun sex af dem alle slap rædde til Land,
og meldte den undrende Flaade, hvi han
mod egen som Fjendernes Ild har holdt Stand
og valgt fremfor Livet at dø.

Men over hans Grav svang hans evige Ry
sig paa Vingen luende rød;
det fløj med vort Flag mod Himmelens Sky,
og farved dets Dug med Hæder ny;
og Hjerter skal flamme, mens Tiderne fly,
ved Mindet om *Huitfeldts* Død!

SANGERENS HUSTRU

SAA lykkelig, som faa blandt Dødelige,
var Trakiens Søn, Helleniens ældste Skjald;
ved Strengen, strammet paa Skildpaddens Skal,
han Drot var vorden udi Toners Rige;
en elsket Brud, en majfrisk, yndig Pige
han nylig havde hjemført til sit Tjald;
han sandsed Glæde kun og drømte Lykke
i Dagens Solglands som i Nattens Skygge.

Og den Natur, som omgav *Orfeus'* Hytte,
hans Glæde delte, drømte med hans Drøm;
naar Strengen bæved, smeltende og øm,
saa flokked Skovens Dyr sig for at lytte,

og Ørnen daled, Bjørnen slap sit Bytte,
og Bækken sagtnede sin viltre Strøm;
og naar bag Løvets Ly sig Parret dulgte,
et Kor af Nymfer jublende dem fulgte.

Som han Naturen, saa hans skjønne Kvinde
Naturens milde Aander til sig drog;
de bedste Blomster hented de til hende
fra Bjergets Kløft, fra Dalens dunkle Krog;
hun lærte Krandse dem deraf at binde,
de lærte hende deres tause Sprog;
i maanklar Aften, medens han slog Strengen,
hun dandsede med Nymferne paa Engen.

Men midt i Livets Nydelse og Glæde
i Baghold ligger lumsk den kolde Død;
i Dandsens Rhytmer som i Druens Glød
Tilintetgjørelsen er skjult tilstede.
Fra Græsset, som med flygtig Fod de træde,
en giftig Slange sig i Vejret skød;
den bed hans unge Hustru dybt i Hælen,
og bort til Hades' Bolig flygted Sjælen.

Da var hans Lykke som en Boble sprungen,
henvejret som et Løv for Høstens Blæst;
da var til Død hans egen Livskraft stungen,
og haabløst Tungsind Dag og Nat hans Gjæst;
da fandt ej Læben Toner, Ord ej Tungen,
stum som en Støtte sad Apollons Præst;
urørt han Lyren lod paa Væggen hænge,
og tykt faldt Støvet paa de nye Strenge.

Men da hans Røst ej mer Apollon hørte
og kjendte Grunden, Kilden til hans Kval,

i Gudens Bryst sig Sorg og Medynk rørte.
Ned flux han iled fra Olympens Sal
og for sin Tjener frem i Drømme førte
hans døde Viv, hans tabte Ideal,
saa frisk og levende, saa sød og smilende,
som dengang ved hans Hjerte hun var hvilende.

Og *Eurydike* sine Arme strakte
imod ham, som i Live hun var van,
og hendes bløde Stemme hvisked sagte:
»Hent mig tilbage fra de Dødes Land!«
Bort Synet svandt, men ham til Liv det vakte;
han følte, Aabenbaringen var sand,
og tog igjen sin Lyra ned fra Knagen,
og skred, haabfuld og modig, frem i Dagen.

Frem skred han gjennem alle Hellas' Stæder,
bleg og alvorlig end, men høj og klar;
i side Folder faldt hans lange Klæder,
paa Hoften han sin Lyra støttet bar;
til Tegn paa Kunstens Kald og Sangens Hæder
en Laurbærgren om Issen slynget var;
og Folket med Beundring ham betragted,
men Verdens Dom og Ros han føje agted.

Frem skred han med sit ene Maal i Sinde
did, hvor i Syd sig ender Hellas' Kyst.
Der staar et Fjeld, omsust af vrede Vinde,
mens Havets Bølger brydes mod dets Bryst;
dybt i dets Fod en Hule er at finde,
hvor den, der ejer nok af Mod og Lyst,
kan ned i Jordens dunkle Indre stige
og naa de Dødes gaadefulde Rige.

Han vover det — thi fast sin Lid han sætter
til Guders Naade, til Apollons Gunst,
men fremfor Alting til sin høje Kunst,
som Sejer over Døden ham forjætter.
Ned gjennem Hulens Gab sit Fjed han retter
igjennem kvalme Taager, giftig Dunst;
for Skyggelivets Rædsler ej han gyser,
hans Øjes Klarhed gjennem Mørket lyser.

Og denne Magt, som hvilede i Blikket,
paa Underverdnens Vagt sig mærke lod.
Det var, som om Uhyret godt forstod,
hvad Kald der var i Livet ham beskikket;
thi logrende kom Kerberos og slikked
med trende Tunger den Forvovnes Fod;
og da han naa'de Styxes sorte Vover,
ham Charon uden Vægring satte over.

Nu staar han altsaa paa den øde Slette,
hvor Intet lever, ingen Plante gror.
Omkring ham svæve Skyggerne de lette,
tidt Eurydike han at skimte tro'r;
men ej han la'r sig standse eller trætte,
ej lader han sig lokke fra sit Spor,
før gjennem Dæmringen paa skummel Trone
han øjner Hades selv og Persefone.

Da standser han og ned for Tronen knæler,
og griber Strengene med sikker Haand;
paa stærke Vinger løfter sig hans Aand,
og Kjærlighedens Kraft hans Røst besjæler,
og Sprogets Tonefald i Rhytmens Baand
med Strengelegen liflig sig formæler.
Mens Taaren ad hans Kind randt, mild og klar,
kvad Orfeus til det strenge Kongepar:

»Guder, som herske dybt under Jorden,
hvor vi, som hist i Sollyset fødes,
Alle i Dødens Tusmørke mødes
efter Naturens evige Orden!
Ej er jeg kommen hid for at bryde
Straffen, som piner syndige Sjæle;
ej er jeg kommen hid for at stjæle
Kundskab om Lønnen, Salige nyde.
Nej, kun min Viv, den faure og fyldige,
unge, uskyldige,
hulde og herlige,
kydske og kjærlige,
ledte min Fod og bevinger min Røst.

Neppe var Hymens Fakkelskær slukket,
neppe vort Samlivs straalende Morgen
gry't, førend Glæden sluktes af Sorgen,
førend hun segned, dødelig stukket.
Manden — jeg veed det — modig skal vente
Ulykkens Slag med opløftet Pande,
fast skal i Modgangs Brænding han stande,
voxende Kraft af Prøvelsen hente.
Ak, men min Kjærlighed har overvældet mig,
fanget og fældet mig;
Sindet opfyldende,
Sandsen fortryllende,
bort har den smeltet mit Mod og min Kraft.

Hellige Guder! selv har I prøvet
Kjærligheds Magt og hyldet dens Vælde.
Eros, o Drot — saa Frasagn fortælle —
styred dit Spand, da Bruden du røved.
Kjærlighed gav dig, Dronning, dit Rige;
Kjærlighed vist din Skæbne bestemte,
da du Olymp for Erebos glemte;

Naade da skænk den jordiske Pige!
Kjærlighed saaende, Kjærlighed høstende,
trofast og trøstende,
fyrig oplivende,
fuldt sig hengivende
var hun i Livet; — gjengiv hende det!

Ja, ved det Kaos, hvorfra vi stammer,
ved eders Riges lydløse Tomhed,
ved den Belønning, I skænke Fromhed,
og ved den Straf, som Gudløshed rammer,
giv mig min unge Hustru tilbage!
Det er et Laan kun, hvorom jeg beder;
sikkert vi Begge tilfalde eder,
naar vi har naa't de snehvide Dage.
Da skal vi komme, kjærlig omslyngede,
tæt sammenklyngede;
alderbetyngede,
sjæleforyngede,
evig vi da skulle lyde jert Bud.«

Saa sang han. — Gjennem Underverdnens Stilhed
de høje Toner dobbelt stærke lød;
med dem igjennem Skyggelivet flød
en Strøm af Morgenlys og himmelsk Mildhed;
sin dunkle Rædsel tabte Grav og Død,
sin Pine Straffen, Hævnens Magt sin Vildhed;
fjernt til Elysion trængte Strengens Lyd
og blanded sig med Salighedens Fryd.

De Sjæle, som med Suk og Klage vanke
ved Styxes Bredder kraftesløse om,
fordi en kjærlig Haand ej vilde sanke
de muldne Ben i Gravens Helligdom —

de følte atter Livets Pulsslag banke,
det var, som om dets Kraft tilbage kom;
de standsed Sukkene og Klageraabet,
paa Frelsen og Forløsningen de haabed.

Og Sangens Trolddom de Fordømte letted
den svare Pine for et Øjeblik:
ej Danaiden mer med Spanden gik,
thi Karret fyldtes, som om det var tættet;
og Tantalos sin Hunger følte mættet,
sin Læbe kvæget af en Lædskedrik;
og gamle Sisyfos paa Stenen satte
sig ned og hviled sine Lemmer matte.

Ixions Hjul ej drejede sig længer,
med Lænker gnavende hans Ledemod;
og Gribben, som i Tityos' Lever flænger,
sin Brad en føje Stund uændset lod;
fast gro'de Klippen, som løsreven hænger
ud over Flegyas, atter til sin Rod;
og Eumeniden selv med Slangehaaret
stod stille grædende og sødt bedaaret.

Men Herskerparret paa den skumle Trone
sad længe taust og grublende i Sind:
omsider Sangens Ord og Lyrens Tone
igjennem Brystets Jernvæg trængte ind,
omsider strøg den stolte Persefone
en troløs Taare fra sin Marmorkind,
og mild som Gravens Pryd, den hvide Lilje,
hun aabenbared sin og Hades' Vilje:

»Du Dristige, som voved dig at dølge
»i Dødens Mørke, skjønt du ej er død,

›som, uskadt, dette Riges Taushed brød
›med Sangens Flugt og Tonens lette Bølge,
›af Medynk med dig og din Elskovsglød,
›din Brud er fri — hun efter dig skal følge;
›*men hvis paa Vejen op du ser dig om,*
›er hun for evig tabt. — Saa er vor Dom.‹

Saa talt, og Hades peger, barsk og stum,
ad Vejen, han var kommen, med sit Scepter;
og Orfeus, rig ved Løftets Glædessum,
flux giver sig paa Vej med friske Kræfter.
Nu tykkes ringe ham det vide Rum,
han veed jo, Eurydike følger efter;
af Dybets Rædsler nu han Intet ser,
hans Hjerte jubler, og hans Øje ler.

Men lang er Vejen — mange Tanker fødes
paa den, og dø og fange atter Liv:
›Hvorfor‹ — han tænker — ›mon det mig forbødes
›at se tilbage paa min egen Viv?
›Hvi tør hun ej af dette Øje mødes,
›før Legeme hun faar ved Lysets Bliv?
›Hvi tør ej strax den elskelige Skygge
›forsikkre mig om min gjenvundne Lykke?‹

Og Vejen led; — men gjennem Skjaldens Hoved
i anden Form den samme Tanke fo'r:
›Hvo veed, om Hades holder, hvad han loved,
›at Eurydike følge skal mit Spor?
›Ve mig, at ingen Ed jeg kræve voved!
›Hvor ofte har en Gud ej brudt sit Ord?
›Maaske istedetfor en Jordens Datter
›jeg bringer hjem kun Underverdnens Latter.‹

Og Vejen led; — men samme Tanker stige
frem i hans Sjæl igien med voxet Kraft:
»Maa Dødens Magt for Kjærlighed da vige?
»Kan den gjengive Livet, der er tabt?
»Kan den udstyre Skyggen af min Pige
»med Hudens Hvidhed og med Blodets Saft?
»Kan den oprejse Skjønheds sjunkne Buer,
»og tænde Tankens Lyn og Øjets Luer?«

Og Vejen led; — men han er tung i Sinde,
thi dybere i Tvivl han sænkes ned:
»Hvor er det muligt, at den døde Kvinde
»bevare kan for mig sin Kjærlighed?
»Alt Jordisk flygted jo fra hendes Minde,
»da hun betraadte Styxes dunkle Bred;
»hun Glemsel drukket har af Lethes Vover.
»Ak — hendes Kjærlighed i Graven sover!

»Thi hvad er Kjærlighed? hvor kan den leve
»hos den, der selv ej nyder Livets Kaar?
»Ej vil den som en flygtig Taage svæve
»omkring en Lykke, som den ikke naa'r.
»Nej, Nydelse og Gjengjæld maa den kræve,
»men brat udslukkes, hvor den Intet faar.
»Den er ej Given blot, men og Modtagen;
»den Døde faar kun Suk og Graad og Klagen.«

Hans Vandring nærmer sig nu snart sin Ende,
han skimter Lyset alt ved Hulens Rand;
men Tvivlens Luer højt hans Sjæl omspænde,
sin Tro, sin Tillid ej han værge kan.
Nu vakler Haabet, han har bygt paa hende,
for hvem han nys mod Dødens Gru holdt Stand.
Og Løfter og Forjættelser han vrager,
og tro'r kun paa, hvad han med Haanden tager.

»Det er umuligt! — Eurydike følger
»ej nu sin sorrigfulde Elskers Spor;
»den kjære Skygge fjernt herfra sig dølger
»imellem gode Aanders glade Kor.
»Alene skal jeg pløje Livets Bølger,
»alene træde den forhadte Jord;
»i Døden først jeg skal gjenmøde hende,
»men ak, da vil hun ej sin Husbond kjende.

»Men hvis det dog var muligt? — Hvis hun svæved
»med lette Fjed ad Stien bag min Ryg?
»Hvis som en dejlig Sommerfugl hun hæved
»sig om en stakket Stund af Larven styg?
»Hvis snart af Liv og Kjærlighed hun bæved
»i mine Armes Slyngning, glad og tryg?
»Da var min Lykke mer, end Ord kan sige,
»unaa't, uhørt, udrømt af Dødelige.

»Men om det muligt er — det maa jeg vide.
»Jeg trodser Persefones haarde Bud.
»Hvis Eurydike er her ved min Side,
»paa stærken Arm jeg bærer bort min Brud.
»Jeg frygter ingen Fare, ingen Gud;
»med Hades selv jeg tør om hende stride.
»Hvordan min Lod er, maalløs Kval og Ve,
»hvad heller navnløs Fryd — det vil jeg *se.*«

Han *ser* sig om. — Der staar den skjønne Kvinde,
saa bly og bævende, saa sød og øm,
som hun har stadig levet i hans Minde,
som hun har staaet for ham i hans Drøm.
Hun er saa rød af Læbe, frisk af Kinde,
som Afrodite steg af Havets Strøm;
og dog er hendes Legem end ej dannet;
hun er et Taagebilled — intet Andet.

Men det han sandser ej — fremad han iler,
idet han jubler hendes elskte Navn;
hun strækker Armene mod ham og smiler,
men trækker sig tilbage for hans Favn.
Den tomme Luft kun i hans Arme hviler;
nær Maalet var han blot, men ej i Havn.
Han stormer atter fremad, hed og higende,
hun smiler, og hun vinker, stedse vigende.

Tilbage gjennem Hulens Dyb han skrider
med Bønner brændende, med Suk og Raab;
men stedse længer fra ham Skyggen glider,
og stedse daler dybere hans Haab.
Forgjæves slaar hans Klage Hulens Sider,
forgjæves faar hans Anger Taarers Daab;
snart er bag Underverdnens Port hun svunden,
og Vejen for ham spærrer Helvedhunden.

Forgjæves styrter han til Jord bedøvet,
forgjæves venter han en Uge lang,
forgjæves rejser han sig, dybt bedrøvet,
og aander ud sin Smerte i sin Sang.
Det er, som var hans Kunst sin Magt berøvet,
som Lyren havde tabt sin Trylleklang,
thi lukt er Hades' Rige for hans Klage;
hans Hustru vender ikke mer tilbage.

Hans Kraft var brudt, hans Hjertes Sangbund
sprunget,
tabt Livets Midtpunkt og dets Ligevægt.
Om han sin Sorg og Længsel har besunget,
om Smerten dulmed, og hans Saar blev lægt,
om han til glade Lyd har Strengen tvunget —
har ingen af dem naa't en sildig Slægt.

Kun Sagnet om ham toner os imøde;
hans Musas Børn — de ere alle døde.

Men han, som kaaret var ved Guders Gunst
til Herredømmet udi Toners Rige,
som dristig magted ved sin høje Kunst
ud over Livets Grændseskjel at stige, —
hvi maatte fra det nære Maal han vige?
Hvi sejred over Døden han omsonst?
Hvi maatte for sin Attraas ringe Brøde
med lange Kvaler, bittre Nag han bøde?

Fordi han tro'de ej paa Kjærligheden,
at ogsaa den har over Døden Magt,
at ogsaa den har Lod i Evigheden,
at Graven ikke søndre kan dens Pagt;
fordi han satte Tvivl for Tro isteden
og derved spildte Offret, som var bragt;
fordi sin egen Følelse han svigted,
og kasted bort det Maal, hvortil han sigted.

Fordi han tvivled, om den elskte Kvinde
hinsides Graven elsked ham endnu,
om han, der hende bar i trofast Minde,
end leved i den blege Skygges Hu;
fordi han tvivled — var det blot et Nu —
om hende i sit Spor han vilde finde,
og tro'de kun paa legemlige Baand,
men ej paa det, der binder Aand til Aand.

Saa tvivl da ej, men tro, hver Mand og Mø,
som elske end den Dag idag hinanden!
Tro, Kjærligheden naa'r ud over Randen
af dette Liv, og ej med det skal dø!

Tro, at den er et Evighedens Frø,
som blomstrer først, naar Sjælen er opstanden,
et bedre Livs, et Salighedens Pant,
det varsler Sagnet om, — og det er sandt.

Der er et Samliv ogsaa efter Døden,
en Sjælenes Forening stærk og ren,
som ikke brydes af ved Gravens Sten;
der er en Atterkommen og Gjenføden
i Aand og Sandhed, ej af Kjød og Ben,
en Bod for Savnet og en Trøst i Nøden. —
Men den, som kun vil tro, hvad han kan *se*,
staar trøstesløs, som Orfeus, i sin Ve.

ET KYS

Et Kys engang er blevet Grændsen,
som skilte For- og Fremtid ad,
og Skæbnens Lov har været skrevet
paa Pigelæbens Rosenblad.

Et Kys har aabnet Mandens Stræben
den Vej, som for ham syntes lukt;
et Kys har løsnet Ørnens Vinger
og spændt dem ud til dristig Flugt.

Et Kys har med sin milde Flamme
engang tændt Ærens høje Baun;
et Kys har givet Danmarks Saga
i Gjem et herligt Heltenavn.

I

Han var en Svend saa sund og kraftig
som nogen af den jydske Rod,
med aabne Træk og brede Skuldre,
med modig Sjæl og fyrigt Blod.

En Aandens Kriger var han vorden,
Soldat udi den sorte Hær;
men Bog og Pen han heller bytte
gad med en Hest og med et Sværd.

Ud i den vide Verden higed
han efter Ros og Eventyr;
men Armod bandt til Fædrejorden
med Lænke tung den stakkels Fyr.

Han svælgede i Hædersdrømme
og drak af Haabet mangen Rus;
men dagligt Brød han fik af Naade,
og borget var hans Glædes Krus.

En Dag med tvende Kammerater
han vandred under Voldens Løv,
og vejred Sindet ud i Solen
og pumped Lungen læns for Støv.

Paa een Gang han i Farten standsed,
og glemte, hvad han vilde sagt;
det var, som pludselig han ramtes
af en usynlig Tryllemagt.

Hinsides Gaden i et Vindve
der sad en Pige faur og fin,
halv skjult af store Gyldenlakker
og et misundeligt Gardin.

Og dette Syn det var, der fængsled
hans Blik, hans Tanke og hans Fod,
til, vakt af sine Venners Latter,
han skamfuld rødmed som et Blod.

»Hør, Poul! du mener jo, at Lykken
»dig bier paa en fremmed Strand;
»men om den hjemmefra dig følger,
»det kan vi prøve nu paa Stand.

»Ifald hin unge, skjønne Jomfru,
»der bragte dig fra Samling nys,
»er villig til for vore Øjne
»at række dig sin Mund til Kys —

»saa skænke vi dig Rejsepenning,
»at du kan fare flux afsted
»ud i den vide, skjønne Verden.
»Det er vort Ord, det staa vi ved.«

Saa talte af de To den Ene,
den Anden talte med et Nik.
Et Øjeblik sig Poul betænkte,
saa vendte han sig om og gik.

II

Alene i Dagligstuen
Professorens Datter sad,
og nynnede paa en Vise,
hun lærte sig udenad.

Af sytten Sommeres Fylde
løftedes Barmens Hvælv;
hvor rig hun var i sin Ynde,
det anede mindst hun selv.

Thi Stempel af Sjælens Renhed
hver Skjønhedslinje fik,
og Hjertensgodheden lyste
igjennem det klare Blik.

I Hjemmets ensomme Stilhed
hun var i sit Element,
og kjendte den store Verden
saalidt, som hun selv var kjendt.

Hun kjendte dens falske Pænhed
saalidt som dens frække Spøg,
men fulgte en indre Stemme,
der aldrig for hende løj.

Det banked sagte paa Døren,
og Jomfruen lukkede op;
forundret Ungersvenden
hun maalte fra Taa til Top.

»Min Fader er ikke hjemme,«
hun talte, da taus han stod
og søgte forgjæves efter
sit raske Ungdomsmod.

»I vredes ej, ædle Jomfru!
»Jeg søger jer Fader ej;
»til eder er det alene,
»jeg styrede hid min Vej.

»Det Ærind, jeg har til eder,
»er vistnok af selsom Art;
»men vil I taalmodig høre,
»saa faar jeg det vel forklart.

»Jeg føler herinde Evne
»til mandig og dristig Daad;
»men til at søge min Lykke
»jeg haver saa daarlig Raad.

»Jeg længes til fremmede Lande
»at vinde et hædret Navn;
»men kæmpe maa jeg herhjemme
»daglig med Armod og Savn.

»Nu haver jeg tvende Venner,
»som sprænge kan mine Baand;
»men Vilkaaret, som de sætte,
»det ligger i eders Haand.

»At skænke mig Rejsepenning,
»det have de lovet nys,
»ifald blot for deres Øjne
»I skænke mig vil — et Kys.«

Ned over Jomfruens Kinder
en Purpuriling der fo'r,
og hendes Læbe sig krused
alt til et harmfuldt Ord.

Dog, førend Ordet hun nævned,
løfted hun Øjet igjen,
skulde dets Lynslag ramme
den dristige Ungersvend.

Men ak, der stod han saa rolig,
baade beskeden og kjæk,
med saa ærbare Miner
og med saa ærlige Træk.

Atter sig Jomfruens Øje
sænked, thi Lynet var spildt,
og med en dybere Rødme
svared hun venlig og mildt:

»Uret har I vel sagtens,
»at I med saadan en Bøn
»op til en ærbar Kvinde
»haver jer sneget i Løn.

»Men om jert Aasyn ej lyver,
»saa er I ædel og god,
»derfor jeg eders Lykke
»ej heller vil staa imod.«

Tog hun ham saa ved Haanden,
sammen til Vindvet de gik.
Jomfruen blussed og bæved;
Kysset han tog og fik.

III

Han rejste did, hvor Kampens Bulder
til Arbejd kaldte kjække Mænd,
og Hæderen stod som paa Pinde
for hvem der vilde fange den;

did, hvor al hjemløs Kløgt og Manddom
blev samlet af den store Zar,
for Krigens Dont og Fredens Kunster
at lære Østerlands Barbar.

Her var en vid og frodig Ager,
hvor han den Rigdom kunde saa,
som Ingen hjemme havde agtet,
mens den i Armods Gjemme laa.

Her modnedes i Dagens Straaler
de skjulte Evner og bar Frugt,
og hver en Drøm, hans Ungdom drømte,
hans Manddoms Kraft opfyldte smukt.

Her mangled Rum ej for hans Virken,
her Maal og Med hans Higen fandt:
paa Pultavas blodstænkte Snemark
han sine Riddersporer vandt.

Fra Slag til Slag han Zaren fulgte,
og Lykken fulgte i hans Spor;
den Ros, som rundelig han høsted,
alt vidt paa Rygtets Vinger fo'r.

Da spurgte han, at Krigen atter
var naa't til Danmarks Kyster hen,
da tænkte han: nu Fædrelandet
behøver alle sine Mænd.

Og Orlov bad han sig af Zaren
og ilte til den danske Hær,
og bød Kong Frederik den Fjerde
sit Snille og sit gode Sværd.

Nu, med en fremmed Æres Stempel
var han ej mer at kimse ad;
nu var af hjemlig Glands og Hæder
tilfals saa meget, som han gad.

Nu Alle maatte lydt bekjende,
at stor han var i Ord som Daad;
saameget, som hans Arm i Slaget,
hans Stemme gjaldt i Kongens Raad.

Og gyldne Naadestegn i Mængde
han for sin Troskab fik i Løn,
og Adelsbrev og Skjoldemærke
blev skænket Bedemandens Søn.

IV

Alene i Dagligstuen
Professorens Datter sad
og nynnede paa en Vise,
hun havde lært udenad.

Den Vise var om en Ridder,
der fo'r paa fjerne Tog,
men havde en Fæstemø hjemme,
hvis Billed med ham drog.

Omsider han kom tilbage
med Ære og med Guld
og hende fandt saa trofast,
som han var hende huld.

Og Jomfruens tause Tanker
leged ved hendes Sang;
hun tænkte: mon han dog ikke
kommer igjen engang?

Mon han endnu i det Fjerne
tumler sig stærk og kjæk,
eller mon Dødens Bleghed
dækker de ædle Træk?

Det banked sagte paa Døren,
og Jomfruen lukkede op;
forundret en fornem Herre
hun maalte fra Taa til Top.

Med Guld hans Kjortel var bræmmet,
og Ordner skjulte hans Bryst,
hans Kind af Solen var brunet,
men Øjet var kjækt og lyst.

»Min Fader er ikke hjemme,«
forvirret stammede hun;
thi han stod, som han vented
en Hilsen af hendes Mund.

»I vredes ej, ædle Jomfru,
»jeg søger jer Fader ej;
»til eder er det alene,
»jeg styrede hid min Vej.

»Det Ærind, jeg har til eder,
»er vistnok af selsom Art;
»men vil I taalmodig høre,
»saa faar jeg det vel forklart.

»Siig, husker I det ej længer?
»For syv Aar siden en Dag
»kom her en dristig Yngling
»og jer betro'de sin Sag.

»Da tog I venlig imod ham
»og skænkede ham et Kys,
»der førte fra Ringheds Skygge
»ham ud i Livets Lys.

»I Manden, der staar for eder,
»hin Ungersvend I ser;
»nu har han af Guld og Ære
»sig hentet nok og mer.

›Men hvorhen Skæbnen ham førte
›i Kampens blodige Leg,
›dog eders yndige Billed
›ej af hans Tanke veg.

›Og mellem sin Ungdoms Drømme
›han ingen drømte saa skjøn
›som den, at finde hos eder
›engang sin Manddoms Løn.

›Og hvis I ham ikke hader,
›og ej jer Frihed har tabt,
›vil I da dele den Lykke,
›som selv I haver skabt?‹

Just fjorten Dage derefter
›Vor Frue‹ stod i sin Pragt;
ikkun den dybe Hvælving
trodsed Lysenes Magt;

i Professorernes Gaarde
skinned hvert Vindve klart;
de nærmeste Gader gjenlød
af Karossernes Fart;

og udenfor Kirken trængtes
nysgjerrige Kvinder og Børn.
— Da ægted *Ingeborg Vinding*
Poul Vendelbo Løvenørn.

FRU KERJEAN

I

Hist i Bretagnes Hertugdom,
som Tiden strøjfed udenom,
naar den med sine tunge Fjed
et mosdækt Minde tramped ned,
naar den med ubarmhjertig Haand
rev sønder et ærværdigt Baand,
naar den et luftigt Pindehus
slog op paa Kæmpeværkers Grus; —
i dette Land, hvor Liv og Sprog
endnu har tusendaarig Duft;
hvor Sagnet hvisker i hver Krog,
og der er Sang i Hav og Luft;
hvor arvet Sæd og Fædres Tro
med barnlig Kløgt og Enfold tryg
endnu i Bondens Hjerte gro,
som paa hans Mark den hvide Byg; —
der viser man en brusten Mur;
op til den støttes Hyrdens Skur.
Portalens vide, aabne Gang
har unge Egetræ'r gjort trang;
den sorte, gabende Kamin
til Dagligstue Uglen tog,
og for det nøgne Vindve drog
den vilde Humle sit Gardin.
Men paa Ruinens Plads engang
der stod et Slot, som hed *Kerjean*.

II

Der sad en Herre, djerv og brav,
hvis aabne Træk hans Skudsmaal gav.
Han havde arvet af sin Slægt

at værge Land og Ære kjækt;
men var de begge fri og frelst',
saa bygged han i Hjemmet helst,
og dyrked sine Fædres Jord,
og red sin gode Ganger træt
i Hjortens eller Rævens Spor,
og øved Herre-Pligt og Ret,
var sine Undergivne huld,
hjalp dem med Raad og tidt med Guld.
Men den, der gav hans Hjem Behag,
der klared for ham Livets Dag
og lyste for ham i dets Nat,
hans bedste Lyst, hans største Skat —
det var hans Hustru, faur og fin,
saa hed og sød som ædel Vin,
saa ren og frisk som Morgendug,
saa duftende som Rosens Blad,
saa frydefuld som Lærkens Kvad,
saa hjertensgod som ung og smuk.
Hun elsked ham, hun gav sin Tro;
men, som hun ejed Vid for To,
saa havde hendes Hjerte Rum
for mer end een Slags Kjærlighed,
og hendes Ømheds rige Sum
slog til for alle dem, der led.
Slotsporten aabnede hun vidt:
derind tren mødig Vandrer frit,
og hilsedes med milde Ord,
og bænkedes ved dækket Bord.
Hvis træt ej blot, men syg han kom,
saa fandt han Seng og Lægedom.
Var fattig han, men rask og stærk,
hans Arme satte hun i Værk
med Leen paa den grønne Mo,

med Plejlen i den fulde Lo.
Og hun ej vented paa den Nød,
der gjerne sig til Skue bød,
men søgte ogsaa den, der sky
de Lykkeliges Blik vil fly.
Til Hytterne hun vandred om,
og bragte Trøst, saa vidt hun kom.
Den unge Kvinde, som hun saa'
med tomme Hænder ledig staa,
til Stalden sendtes hen paa Stand,
at malke fuld den hvide Spand.
Men hvor hun fandt et gammelt Skrog
i Arnens mørke, kolde Krog,
did sendte hun af Hør et Bundt,
og snart sig Tenen snurred rundt,
og Ilden tændtes op igjen,
og Gryden kogte over den.
I Væv blev sat det spundne Garn,
og Lærredet til nøgent Barn,
til ussel Krøbling, pjaltet Brud
med begge Hænder deltes ud.
Men er brugt op den glatte Hør,
ej Fattigfolk dog sulte tør;
da lige lystig Rokken gaar
i Hytterne med stride Blaar,
og Slottets Frue samler ind
for Spindeløn og kristent Sind
en Skat af Blaargarn, ru og skævet.
Hør, hvordan ogsaa den blev vævet!

III

Kong Ludvig til sit Hof har kaldt
Bretagnes ædle Ridderskare.
Paa Landets Slotte overalt

man flux er færdig til at fare.
De bedste Heste sadles op,
og snart der færdes Trop paa Trop
af blonde Kvinder, raske Mænd
ad Vejen til Versailles hen.
Kun Hr. Olivier Kerjean
ej kommen er endnu afsted,
thi Fru Françéza vil ej med.
»O, lad mig blive her!« — hun bad —
»her er jeg fri, her er jeg glad.
»Hvem skal, naar Begge bort vi drage,
»paa vore Pligter Vare tage?
»Hvor skal de Fattige faa Brød?
»Skal Sot og Jammer, Last og Død
»da hilse os velkomne hjem
»og Nag forbittre vore Dage?
»Nej, lad mig blive mellem dem!
»Rejs du med Gud! kom snart tilbage!«
Da stod han ikke mer imod,
men kjendte hendes Vilje god,
og rusted ene sig til Fart,
og hented ind de Andre snart.

IV

Ved Ludvigs ridderlige Hof
vandt Hr. Olivier Kerjean
ved Sindets Snit og Hjertets Stof
mer end ved Byrds og Rigdoms Rang
en hædret Plads blandt Ligemænd
og mangen brav og ærlig Ven.
Men Vennerne ham spurgte tidt,
hvorfor hans Dame ej kom hid
til Aands og Skjønheds Væddestrid;

og da det sande Svar han gav,
at Fru Françéza havde frit
for Hoffets Lyst valgt Hjemmets Krav,
saa mumled En, det kom vel af,
at hun var Aand og Skjønhed kvit.
Men Alle af bretagnisk Blod
som En da raabte: »Tvertimod!
»thi hendes Skjønhed og Forstand
»er blevet Ordsprog i vort Land.« —
»Ha, ha!« — saa lød de Andres Svar —
»nu er os Tingen ganske klar,
»hvi Hr. Olivier sin Skat
»har under Laas og Lukke sat;
»thi hun en Anden mere værd
»sin Gunst jo kunde finde her.«
Da Hr. Olivier blev vred
og vidned for det hele Lag,
at han var sikker paa sin Sag
og paa sin Hustrus Kjærlighed.
»Vor Herre stoled ogsaa vist
»paa Eva, vor Fru Oldemor,
»men skuffedes ved Slangens List.
»I maa da ej fortryde paa,
»at En og Anden af os tror,
»det eder ligedan kan gaa.
»Se, Hr. Aiguillon staar der,
»en halv Odysseus, halv Achil
»i Cyprias Belejringshær,
»og lige skabt og oplagt til
»at spille Slange mod Enhver.
»Send ham tilbage til jert Slot!
»og hvis han taber sit Parti,
»men det gaar eders Frue godt,
»skal ej alene alle vi,

»men hele Frankrig Vidne bære
»om hendes Troskab, Dyd og Ære.«
Da Hr. Kerjean sin Læbe bed
og havde heller sagt Besked
med Sværdets blanke, hvasse Tunge;
men hvis han slog paa Prøven Vrag,
hun havde forud tabt sin Sag,
da vilde Løgn og Klaffer sjunge.
Thi gav han nølende sit Ord,
og Fristeren til Slottet fo'r.

V

Hr. Aiguillon er paa Kerjean,
har Fruen set, med hende talt,
og sander, Rygtet har ej malt
med falske Farver denne Gang.
Des mere flammer kun hans Blod,
des mere ægges kun hans Mod.
Han spilder ej med Suk sin Tid,
men ødsler med sin Skjemt, sit Vid,
sin Finhed og sin Smigrekunst;
dog, længe er det Alt omsonst.
I Brevet, som han overgav,
har Hr. Kerjean sin »Ven« ham kaldt;
det Navn hun husker fremfor Alt,
og trolig lyder hun dets Krav.
Hun jager med sin ædle Gjæst
igjennem Skovene tilhest;
hun morer ham med Spil og Sang;
hun sidder Vinteraftnen lang
og lytter til, mens han fortæller
Italiens ypperste Noveller.
Han nærmes hende mer og mer;

hans Øje alt om Elskov be'r.
I Spøg forlanger han og faar
en Sløjfe, sat paa hendes Haar.
Saa raner han med Finger let
en Naal, hun bar i sit Korset.
Tilsidst af hendes Haand han sled
en Ring — da blev hun næsten vred,
men burde jo tilgive den,
som hendes Husbond kaldte Ven.
Nu, mener han, er Maalet nært,
og, hvad tilbage staar, ej svært.
Nu vover han en dristig Bøn,
om hun vil møde ham i Løn;
men Svaret er et fyndigt Nej.
Han bøjer altsaa af sin Vej;
men da en føje Tid er gaa't,
saa tror han atter Maalet naa't,
og vover samme Bøn igjen.
Hun svarer rolig: — »Ja, min Ven!
»men siig mig, hvor vi mødes skal?
»Det gaar ej an i denne Sal,
»hvor Tyendet gaar ud og ind,
»og i mit Sovekammer vil
»min Pige lægge Øret til.
»I Haven var der bedre Ro,
»men kold og mørk er Natten jo.
»Dog, Noget rinder mig i Sind.
»I Pulterkamret tæt herved,
»der har ikkun min Væv sit Sted
»og mine Fattigkoners Spind,
»der mærkes Stævnemødet ej.
»Hvis I vil sidde indelukt
»i det, til hvert et Lys er slukt
»paa Slottet — vel, saa kommer jeg.«

VI

Nu er han sikker paa sin Sejr.
Midt i sin skjønne Fjendes Lejr
han alt med sine Ønsker stod,
og Sejrens Løn sig smage lod.
Hun havde jo Geværet strakt
og anerkjendt hans Overmagt,
og udleverede sig selv
endnu i denne samme Kveld.
Og mens de Ventetimer krøb
som Snegle, snelt hans Tanker løb.
Hvi skulde han ej Tiden bruge
og melde sit afgjorte Held
til dem, af hvem han var udsendt?
Der gik jo Tid, gik mindst en Uge,
før hans Bedrift blev dem bekjendt.
Som tænkt, saa gjort. Han skrev et Brev,
hvori hans Sejr berettet blev
i sirlig Stil med klassisk Sving,
bilagt med Sløjfe, Naal og Ring,
og sendte flux med dette Bud
sin Tjener til Versailles ud.
Saa giorde han sit Toilet.
Sit Haar han lod i Krøller slaa,
trak hvide Silkestrømper paa
og Sko med Spænder af Demant;
trak i sin røde Fløjels Dragt,
med Guldgaloner rigt belagt,
besat med brabantsk Kniplingskant.
Han Galakaarden om sig bandt,
og satte paa sin Fjerbaret,
og iled saa med lette Fjed
til Selskabssalen atter ned,

hvor Fruen sad med Smil paa Kind
og hurtig lukkede ham ind
i Kammeret til Væv og Spind. —
Der stod han da i al sin Pragt
og glatted stadig paa sin Dragt,
imens han lytted som en Hund
den lange, lange Aftenstund,
til Slottets store Port var lukt
og hvert et Lys forinden slukt.
Saa hørte han en Dør, der gik.
Endnu han kastede et Blik
i Mørket nedad sin Person
og satte sig i Position.
Han lytted atter — sagte Fjed
ned gjennem Korridoren gled.
Der var ej længer Tvivl derom,
hans Lykkes Time slog. — Hun kom.

VII

Hans Tjener drog imidlertid
ad Vejen mod Versailles frem.
Og naa'de langt om længe did,
og bragte Brev og Bud til dem,
der bort hans Herre havde sendt.
Dets Indhold næste Øjeblik
var hele Hoffets Kreds bekjendt,
og Hr. Kerjean sin Skændsel fik
berettet med et ynksomt Smil,
der saared mer end hvassest Pil.
Han stod som ramt af Himlens Lyn.
Bort fra hans Kind al Farve veg,
mens Blodet op fra Brystet steg
og stemmede hans Aandedræt.

En Taage trak sig for hans Syn;
i Haand han knuged sin Baret;
til Gulvet gro'de fast hans Fod,
som den hans Tanke stille stod,
og Krampe rystede hans Krop.
Saa stod han — men kun eet Minut,
da var hans Smertes Trolddom brudt,
da hented dybt han Aanden op,
og Lyn der fra hans Øje skød,
og frygtelig hans Stemme lød,
da han begjærede sin Hest,
og sprængte bort i Slud og Blæst.
Han red, han vidste selv ej hvor,
kun frem og altid frem mod Vest.
Han spurgte ej om Vej, om Spor,
men lod sin gode Hest derom,
blot frem og altid frem han kom.
Han red ved Dag, han red ved Nat,
men saa' ej Morgenrøden gry,
ej Aftensolen synke mat,
ej Nattens Stjerne, Dagens Sky.
Han mærked ikke Stormens Tag,
ej Regnens Fald, ej Haglens Slag;
men frem og altid frem han red,
og standsede kun da, naar træt
hans raske Ganger sank i Knæ.
Saa søgte han en Hyttes Læ,
og hen til den en Skofte smed,
og saa afsted, naar den var mæt.
Saadan i Dage sex han red;
mod Kveld den syvende nu led.
Da følte paa sin hede Kind
han Klap af Havets friske Vind;
da hørte han den dybe Klang

af Bølgerne, der brød sig mod
Bretagnes stejle Klippefod,
og saa' sig om for første Gang,
og saa', at han var nær sit Hjem;
thi over Skoven titted frem
de høje Gavle af Kerjean.
Da holdt han stille og steg af,
og fri sin sprængte Ganger gav,
som stønnende sig fremad slæbte.
Da fra hans Bryst et Suk der brød:
»Tilgiv mig, Gud! min Hest jeg dræbte,
»som var mig tro indtil sin Død,
»alt for en Viv, som er det ej.«
Saa tog han gjennem Skoven Vej
derop, og naa'de Porten snart,
og banked, saa det havde Art.

VIII

Igjennem Slottets hvalte Gang
Porthamrens dumpe Stemme klang.
Françéza i sit Kammer sad,
og hørte den og raabte glad:
»Min Gud, nu banker Hr. Kerjean!« —
Flux nedad Trapperne hun fløj,
at kaste sig udi hans Favn.
Da hørte hun med Stemme høj
og barsk ham nævne hendes Navn.
End mer bevinged hun sit Skridt,
og aabned sine Arme vidt.
Men mørk og kold og stiv han staar,
og griber hendes Hænder haardt,
og drager hende ilsomt bort
ind i det ensomme Kapel,
som var ej langt derfra, og selv

de tunge Døre i han slaar.
Hans bittre Harm, hans Smertes Glød,
som længe holdtes stænget inde,
nu frem i høje Flammer brød;
og mens han knuged hendes Haand,
udraabte han: »Du slette Kvinde!
»Siig mig, hvor er Aiguillon?«
»For Himlens Skyld!« — hun stammed bleg —
»vær ikke vred, jeg har gjort Alt,
»at hindre det, som forefaldt.« —
»Men ikke kunnet det?« — han skreg. —
»Nej, men det er hans egen Fejl.
»Han blev forelsket strax og løb
»fremad for fler og flere Sejl.« —
»Og du gav mer og mere Kjøb?« —
»Det var dog ikke store Ting.
»Et Baand, en Naal af Guld fik han.« —
»Og saa en Ring?« — fnøs hendes Mand. —
»Ak ja, jeg tror, han tog en Ring.
»Men dermed han ej nøjes vilde;
»saa maatte jeg ham lukke ind
»i Pulterkamret til mit Spind
»mod Løfte om at komme silde.« —
»Du kom?« — »Til Dørens Laage hen
»jeg gik og sagde til din Ven« —
»Hvad talte du med ham? Siig frem!«
»At han kom ikke ud igjen,
»før Hr. Kerjean var kommen hjem.«
Da gjorde Hr. Kerjean et Spring:
»Har Aiguillon du lukket inde?« —
»Ja, indtil han er færdig med
»at væve hvert et Blaargarnsfed,
»som han i Kammeret kan finde.
»Først gjorde han sig vred og vild,

»men Sult har gjort ham blid og spag,
»og hurtig lærte han sig til
»at væve Tepper godt og smukt,
»som Ingen før har kjendt og brugt.
»Hør blot, hvor flittig Væven gaar!«
Forbauset lytter Hr. Kerjean,
som op til Døren lænet staar,
og ganske rigtig: Vævens Slag
gjenlyde i den stille Gang.
Endnu han tvivler dog, endnu
er han ej rigtig glad i Hu.
Da føres han ved hendes Arm
til Pulterkamret hen og ser
den fine, strunke Kavaler,
Sejrvinderen fra Hoffets Fester,
i Fløjl og Guld og Knipling klædt,
med Kaarde og med Fjerbaret,
beskæftiget som Vævermester.
Da brast hans sidste Tvivl og Harm,
han drog sin Hustru til sin Barm,
og fyldte med sin Latters Klang
det lykkelige Slot, Kerjean.

IX

Den fangne Fugl blev sluppen ud
mod Løfte om, at Brev og Bud,
som altfor tidlig sendtes bort,
og ramte uret Mand saa haardt,
skal vorde udi Et og Alt
højtidelig tilbagekaldt;
at Frankrigs Ridderskab skal kjende,
hvor skammelig han kom tilkort,
hvor dybt han har fornærmet hende;
at strax tilbage han sit Rov

af Sløjfe, Naal og Ring skal sende.
Men Fru Françéza gi'r ham Lov
at gjemme hine Minder smaa
om hendes Sejr og hans Forlis;
de være skal en Ærespris
for Tepperne, han hitted paa.
Saa rejste Hr. Aiguillon
bort til Versailles og Paris.
Hans Blaargarnstepper fandt et Hjem
i Hytterne omkring Leon,
hvor hendes Haand uddelte dem.
Der væves de den Dag idag,
der varme de endnu hver Nat
rødkindet Pusling, Gubbe svag
og haardfør Mand, af Møje mat.
Der mindes, hvordan de blev til.
Der prises over hendes Grav
den Dyst, hun, lige skjøn og snild,
gik ud med Sejr og Ære af.
Der lever end i Sagn og Sang
den gode Frue paa Kerjean.

PLEJEBARNET

DET skumrede i Skoven, da Jægeren gik hjem,
og Stormen jog en Byge ad Himmelen frem
og tog i Skovens Toppe med vældige Rusk
og raslede og fløjtede i Hegn og i Busk.

Han nærmed sig alt Huset, da gjennem Stormens Hvin
det tyktes ham, han hørte en Klage spæd og fin;

han gik da efter Lyden ind i det tætte Krat
og fandt et stakkels Raalam, af Moderen forladt.

Af Angst og Kulde rysted dets lille, spinkle Krop,
med sine klare Øjne det saa' saa bønligt op,
at Hjertet maatte røres i Hver, som havde et,
og Jægerens var strax til Barmhjertighed beredt.

Han tænkte paa den Pusling, der hjemme monne
gaa
med lige klare Øjne, kun at de vare blaa,
om frysende og bange og hungrende ihjel
han skulde ligget ude i Skoven denne Kveld.

Og op han løfted Lammet, strøg Regnen af dets
Skind
og hyllede det varlig i Frakkeskjødet ind,
og bar det hen til Huset, hvor der var lunt og lyst,
og hvor Pasop lod høre sin vagtsomme Røst.

Det var et morsomt Møde, det første, kan I tro,
da Jægren for hinanden præsenterte de To;
Pasop en Smule knurred ad den pibende Gjæst,
men maatte være artig, det tjente ham nok bedst.

Men Drengen, som kom ud og fik Døren skubbet
op,
blev anderledes glad end den mugne Pasop,
dengang han saa' den lille, forknytte Kammerat,
som flux blev ind i Høet i Foderloen sat.

Hos Jægeren blev Lammet den Vinter haard og
lang
og mærked ej til Kulde og ej til Nød og Trang;

med Drengen om i Gaarden det snart fortrolig løb,
ved Siden af Pasop snart det under Ovnen krøb.

Men da det saa blev Foraar, og Solen ret fik Magt
og klædte Mark og Skov igjen i lysgrøn Dragt,
saa havde Lammet voxet sig baade stærkt og stort,
og saa sprang det en Dag over Jægerhusets Port.

Og det kom ej tilbage; — det var ej dets Natur
at leve indelukket bag Hegn og bag Mur;
det maatte ud at tumle sig i den vilde Skov
og strejfe over Markerne alt paa sin lette Klov.

Men Dyret glemte ej i sin Friheds glade Rus
sin Fosterfader, Jægeren, og heller ej hans Hus;
naar det i Skoven saa' ham, det kjendte ham igjen,
og naar han kaldte, kom det frimodig til ham hen.

Da Sommeren saa atter af Vinter blev fortrængt,
og Træernes Løvdragt laa hen ad Jorden slængt,
og Marken var brunlig, som havde været grøn,
sad Jægeren en Aften og staved med sin Søn.

Da banker det derude paa Jægerhusets Dør.
Han synes, det er løjerligt, Pasop ikke gjø'r, —
og raaber ud: »Hvem kommer til Folk saa sent paa Dag?«
men hører intet Svar, kun de samme sagte Slag.

Rask aabner han da Døren ud til den mørke
Skov.
Hvem, tror I, staar paa Trappen og banker med
sin Klov?
Det gjør hans Plejebarn — nu en Buk med
Takker paa;
og tror I vel, at Jægeren den lod derude staa?

Nej, han tog imod den som mod en gammel Ven,
og hver en Vinter kom den og banked paa igjen;
og da den for Krybskyttens Kugle faldt tilsidst,
det var, som Jægerhuset en Fælle havde mist.

CORDOUAN

Med Stemme lav og Øjet sænket
sit Ærind han fremstammet fik;
den rige Handelsherre skænked
ham kun et haanligt Sideblik.

Sveddraaber fra hans Pande rulled
mer hastig, end fra Læben Ord;
den Gamle sad saa kold som Guldet,
der stod i Stabler paa hans Bord.

Omsider var hans Tale færdig,
og taus sin Dom han vented paa;
da rejste ogsaa, stiv og værdig,
hans Reder sig og talte saa:

»Mit Skib — det fører I med Ære;
»mit Barn — det er en anden Sag;

»det anstaar hende ej, min Kjære,
»at sejle under eders Flag.

»Ja, stod I end paa Ærens Stige,
»var gammel Æt I stammet fra,
»var I ved Rigdom halvt min Lige —
»jeg vraged jer maaske endda.

»Let derfor snarest eders Anker!
»Og vil I blive i mit Brød,
»saa sænk de elskovssyge Tanker
»ned i Atlanterhavets Skød.«

Han gik — og snart hans Bramsejl svulmed
igjen af Havets friske Vind,
og Dagens haarde Gjerning dulmed
den bittre Smerte i hans Sind.

Men hun, som ikkun elsked Manden,
og ej hans Rang, hans Byrd, hans Guld,
brød sig om ham og ingen Anden,
og var den Fjerne tro og huld.

Hun, der besad i Arv og Eje
sin Faders egen Viljekraft,
lod ingen Magt sin Nakke neje,
men bar sin Sorg og gav ej tabt.

Sit Smil hun ej bag Taarer dulgte,
men det var koldt som Sneens Blink;
og hendes Øje Ingen fulgte
af dem, der sprang paa hendes Vink.

Forgjæves venter hendes Fader
et andet Kjærlighedens Gry;

forgjæves han sit Hus oplader
for Liv og Lyst, for Land og By.

Parises Herlighed og Vrimmel
besejrer hendes stolte Sind
saa lidt, som Andalusiens Himmel
med Roser maler hendes Kind.

Men Tiden gaar — og Livets Kræfter
bort fra den Gamles Lemmer fly,
og han begynder tænke efter
paa Ting, der er ham ganske ny.

Ej sine Penge mer han tæller,
men Dagene, han har til Nat;
og han ser aaben Gravens Kjælder
for sig, men ikke for sin Skat.

Han regner ej sin Handels Renter
nu, men sin Handlings Facit ud,
og ser, at tusinde Procenter
betale ej hans Gjæld til Gud.

Han ikke mer Metaller vejer,
men Ordets Sølv og Tankens Guld,
og undres paa, hvor Skaalen svajer,
som om den var af Avner fuld.

Han ser paa hende, der er levnet
alene i hans Varetægt: —
har han for hende Vejen jevnet,
og lettet hende Livets Vægt?

Har han ej hendes Hjerte saaret
til Døden med hovmodigt Sind?

Har han ej hendes Lykke kaaret
til Offer for et usselt Skin?

Paa hendes hvide Pande sporer
han Mærkerne af Sorgens Hæl,
og hendes stumme Øje borer
som giftig Pil sig i hans Sjæl.

Da smelter han, — og mens han glatter
med visne Fingre hendes Haar,
han hvisker: »Vær nu glad, min Datter!
»Snart kommer han, hvem du attraar.

»I Cadix han en Ladning hented;
»saasnart han lander, er han din.
»Saa faar du Bod, for du har ventet.
»Sy altsaa paa dit Brudelin!«

Hun sy'de; — og imens hans Sejler
ad Havet mere fløj end krøb,
og snart det spanske Kap den pejler,
og styrer mod Girondes Løb.

Alt dybt i Horizonten øjner
han Fædrelandets lave Kyst;
da mulner Himlen, Havet højner
i voldsom Bølgegang sit Bryst.

Og Stormen ud af Skyen farer,
og pidsker Bølgerne til Skum,
og kun et enkelt Lynglimt klarer
det tætte, sorte Himmelrum.

Hans sikkre Sandser dog ej glippe,
og rigtig har sin Kurs han sat; —

men midt i Løbet staar en Klippe,
der op af Dybet voxer brat.

Lumsk under Fladen den sig dølger;
naar Havet soler sig i Ro,
en Kam af aldrig trætte Bølger
advarer for dens hvasse Klo.

Nu, da hans Spryd er Synets Grændse,
og Havet hvide Roser bær,
han paa sin Lykke frem maa lænse,
og kommer — Cordouan for nær.

Som spiddet Flue Skibet hænger
et Øjeblik paa Klippens Top;
saa ruller der en Sø — det krænger,
og Havet har sit Rov slugt op.

Skum blev Kaptajnens Bryllupslagen,
og Brændingen hans Brudeseng, —
det meldte dem et Bræt, som Dagen
derpaa drev op ved Flodens Eng.

Da slukkedes den Gamles Øje
i Sorg og Anger, Angst og Gru;
hun lærte sig for Gud at bøje,
og tog sit Kors med ydmyg Hu.

Men dette Guld, der havde suget
al hendes Faders Sjælefred;
der som en Drage havde ruget
paa hendes unge Kjærlighed;

der havde hendes Vilje lænket,
og tvende varme Hjerter skilt;

der havde Himlens Love krænket,
og hende Livets Foraar spildt, —

det gad hun ikke gjemme ene,
men bort det til et Storværk gav;
det sænked hun som Kæmpestene
ned i sin tabte Brudgoms Grav.

Hvor Klippen stod med skarpe Sider,
en Huggetand i Flodens Mund,
snart over Havets Flade skrider
et muret Bjerg, en Fæstning rund.

Den skal ej trodse Landets Fjende,
men Stormens Magt og Bølgens Brud,
og Trøst og Tryghed fra dens Tinde
skal straale over Havet ud.

Den minde skal om ham, der døde,
idet den frelser Manges Liv;
i Kalken Enkens Taarer fløde,
men den skal fryde mangen Viv.

Thi højt et mægtigt Taarn sig strækker
fra Stenkolossens faste Plan,
omsat af ranke Søjlerækker,
der bær dets luftige Altan.

Forinden, bag Kapellets Bue,
Guds Moder troner, høj og ren,
og derfra flyver Troens Due
tilsøs med Haabets Oliegren.

Men øverst Taarnets Kegle ender
sig som et kuplet Marmortelt,

hvorfra et Fyr hver Nat udsender
sit Lys vidt over Havets Felt.

Trehundred Aar er gangne siden:
i Højde voxed Taarnets Krop,
og hvad der gnavedes af Tiden,
har andre Slægter pyntet op.

Men at det var en ædel Kvinde,
som Frankrigs Eddystone har skabt,
det er et Sagn, et helligt Minde,
som Havets Sønner ej har tabt.

De huske det, saa tidt de pløje
i Storm og Mulm den spanske Sø,
og deres Tanker sammenføje
med Himlens Jomfru Jordens Mø.

Og naar de Taarnets klare Øje
opdage over Himlens Rand,
de tause deres Hoved bøje
for *Jomfruen af Cordouan.*

KONG HARALD OG ISLÆNDINGEN

Kong Harald sad i Oslo
og drak med sine Mænd,
og talte om sin Fejde
med Dannemarks Svend;
thi de var haarde Halse,
de Drotter, begge To,

og undte ej hinanden
den ringeste Ro.

Da nu tilgavns var drøftet
den sidste hede Dyst,
og hvor man skulde hærge
iaar den danske Kyst,
om Tidender der spurgtes:
En meldte da, der var
i Morgenstunden landet
et underligt Par.

Den Ene er en Islænding
frejdig og frels,
den Anden er en Bamse
udi sin tykke Pels;
i Vinland har han kjøbt den
for al sin Ejendom,
og avet den med Møje,
saa den er ganske from.

Kong Harald lod dem hente.
Det gottede hans Sind,
da Bjørnen han saa træde
i Hallen høvisk ind;
ej mindre godt ham hued
den unge raske Mand,
hvis klare Øjne lyste
af Mod og Forstand.

Kong Harald hilsed venlig,
og spurgte Bygd og Navn.
Sig nævnede han *Audun*
og Øfjord sin Stavn.

Saa vilde Kongen ogsaa
Besked om Dyret ha',
om det var hans Eje.
Og Audun svared »Ja«.

Da roser Kongen Bjørnen,
saa vældig og saa tam,
og spørger, om ej Audun
vil sælge den til ham;
og tinge som en Kræmmer
om Prisen vil han ej:
dens fulde Værd han byder.
Men Audun svarer »Nej«.

»Ej heller det mig undrer,«
— Kong Harald gav til Svar —
»naar Alt, hvad du har ejet,
»for den du givet har;
»men om jeg byder dobbelt,
»ej sandt, saa slaar du til?«
— Men Audun svared atter:
»Ej heller det jeg vil.«

»Nu, siden til at kjøbslaa
»du føler dig for stolt,
»du sagtens har som Gave
»mig Bjørnen forbeholdt,
»og venter, at mit Højsind
»skal maale sig med dit?«
— »Nej Herre,« svared Audun,
»der fejler du dog vidt.«

»Saa siig, hvi du den kjøbte
»og hvi du tæmmed den,

»og hvorhen da du agter
»dig med din lodne Ven?«
— »Nu, hvad min Agt mon være,
»det kan jeg sige nemt;
»thi til Kong Svend i Danmark
»min Gave er bestemt.«

— »Er du da slig en Taabe,
»at du erfared ej,
»at mellem Svend og Harald
»gaar kun en blodig Vej?
»Og tror du, jeg vil taale,
»du drager fri afsted
»med Gave til en Fjende,
»jeg ønsker kun Fortræd?«

— »Det raader du for, Herre,
»om jeg maa rejse frit;
»men, mens jeg har min Vilje,
»saa raader jeg for Mit.
»Og det er nu en Vane,
»som jeg har med mig bragt,
»at jeg gjør aldrig Andet,
»end hvad der er min Agt.«

Da smilede Kong Harald
og strøg sin brune Kind:
»Saamænd, det maa jeg lide.
»Følg da dit eget Sind!
»Rejs med din Bjørn til Danmark,
»og giv den til Kong Svend;
»men kom saa hid og siig mig,
»hvad han gav dig igjen.«

Det loved Audun Kongen,
og drog med Fred sin Vej;
og Løftet, som han sagde,
han glemte heller ej.
Da Aaret var forganget,
saa tren han ind igjen
i Hallen udi Oslo
til Harald og hans Mænd.

Og Kongen flux ham kjendte,
og ham at sidde bød
og gjøre sig tilgode
med Saltmad og Mjød,
og derpaa at fortælle
om sine Eventyr,
men først, hvad Kong Svend gav
til Gjengjæld for hans Dyr.

»Først gav han dette, Herre!«
— til Orde Audun tog —
»at Kongen ej hovmodig
»Vrag paa min Gave slog.«
— »Ja« — svarede Kong Harald —
»det var dog grumme lidt.
»Jeg havde givet Mere,
»var Dyret blevet mit.«

»Saa gav han ogsaa Penge
»mig til en Pilgrimsfart.«
— »Ja, derpaa« — svared Harald —
»har Svend jo aldrig spart.
»Det gav han alt Saamangen,
»der tomhændet kom.

›Men hvad gav han dig Mere
›end Rejsekost til Rom?‹

›Hver Dag i Kongens Bæger
›at skænke Øl og Mjød,
›den Gjerning og den Ære
›han dernæst mig bød.‹
— ›Nu, det var smukt; men Æren,
›han bød dig, vared kort.
›Gav han dig ikke Andet,
›da snart du drog bort?‹

›Jo‹ — mæled Audun atter —
›han skænked mig en Knor,
›vel rustet og vel taklet,
›med Ladning ombord.‹
— ›Ja, det var ædelmodigt
›og kongeligt og stort;
›men Harald ikke Mindre
›end Svend vilde gjort.‹

›Saa gav han mig en Pose,
›af Sølvpenge stram,
›at ej jeg skulde leve
›i Armod og Skam,
›ifald mit Skib blev sænket
›i Brændingens Grav,
›og Ladningen blev slugt
›af det graadige Hav.‹

›Det‹ — udbrød Kong Harald —
›var saare vel betænkt;
›og det var ogsaa Mere,
›end jeg vilde skænkt;

›med Skib og med Ladning
›jeg vilde tro't os kvit.
›Men var endnu der Mere,
›som Svend kaldte dit?‹

›Ja, Herre,‹ — svared Audun —
›da jeg Farvel ham bød,
›Kong Svend mig denne Guldring
›op over Haanden skød,
›paa det den skulde vidne
›om Kongens Gavmildhed,
›hvis Posen sank med Skibet
›i Havdybet ned.

›Han bød mig aldrig skilles
›ved dette gyldne Pant,
›medmindre paa min Vandring
›jeg nogen Høvding fandt,
›hvis høje Sind jeg skyldte
›Tak for saa meget Godt,
›at jeg ham undte Gaven
›fra Dannemarks Drot.

›Men denne Høvding fandt jeg
›ifjor paa dette Sted.
›Du kunde taget Livet
›fra mig og Bjørnen med;
›og dog du lod os drage
›herfra med Fred vor Vej.
›Derfor, Kong Harald, rækker
›jeg Ringen til dig.‹

Da fo'r det hede Blod op
i Kongens brune Kind,

og hædret han sig tyktes,
som han ej blev det end.
Og Auduns Knor den Sommer
laa kvær i Oslo Vig;
saa sejled han til Island,
paa Gaver dobbelt rig.

OPLYSNINGER OM DIGTENES TILBLIVELSESTID, FORKLARENDE NOTER, RETTELSER M. M.

I. BIND

FØRSTE TIDSRUM

I. SANGE

Pag. 3. *Længe var Nordens* — skreven i Febr. eller Marts 1842; hører oprindelig til den utrykte Studenterkomedie »Kjærlighed under Karantæne«.

- - *Herlige Moder, Skjoldmø prud* — skreven til Nordisk Højtid 13. Januar 1845.

- 5. *Unge Gjenbyrds Liv i Norden* — skreven for det skandinaviske Selskab i Oktober 1845.

- 6. *Fædrenes Minde* — fra Januar 1845.

- 7. *Til Lundenserne* — skreven til en Fest i Dyrehaven for Studenter fra Lund Maj 1839.

- 8. *Hilsen til Upsala* — fra Upsalamødet Juni 1843.

- 11. *Til Nordens Konger* — skreven til Studenternes Fakkeltog til Bernstorff ved Kong Oscar den Førstes Besøg hos Kong Christian den Ottende, Juli 1846.

- 12. »Ret og Sandhed« — »rätt och sanning« var Kong Oscar den Førstes Valgsprog.

- - *Vers paa Bellmanske Melodier* — skrevne i Febr. 1845; hører til en utrykt dramatisk

Spøg, som Ploug forfattede for det skandinaviske Selskab.

Pag. 14. *I Foraaret* — skreven April 1846.

- 16. *Ved Sundet* — fra Maj 1846.

- 17. *En Stemme klinger i min Barm* — skreven Maj 1840 til en Fest i Akademisk Læseforening.

- 18. *Jylland* — skreven August 1839, trykt i »Politisk Visebog 1842«, udgiven af Fred. Barfod med Bistand af F. L. Liebenberg og C. Ploug.

- 19. Spentrup-Præst ɔ: Steen Steensen Blicher.

- - *Slesvig* — fra November 1843.

- 20. »Brændenelden« ɔ: Neldebladet i Holstens Vaaben. Den paagældende Figur i dette Vaaben antages iøvrigt nutildags at have en anden Betydning.

- 21. *Modersmaalet* — skreven 4. Januar 1843.

- 22. *Den danske Sang* — skreven til Festen paa Skamlingsbanke August 1846.

- 23. *Den politiske Sang* — skreven Maj 1842 som »Epilog« til »Politisk Visebog«, d. v. s. til dennes skandinaviske Parti. Sangen er iøvrigt ogsaa Epilog til Regensens Visebog fra samme Aar.

- 24. *Vort Liv er viet til Bog og Pen* — oprindelig Slutningssang i den utrykte Studenterkomedie: »Kontubernalerne eller Livets Dialektik«, Marts 1840.

- 25. *Vi er en liden, men modig Hær* — Slutningssang af Studenterkomedien »Sylvesternat«, Februar 1841. Slutningssangene i Plougs Atellaner gik altid paa Melodien »Seit Vater Noah im Becher goss«.

- 26. *Saa er nu denne Aften gaa't* — skreven til Nordisk Højtid 13. Januar 1845; benyttes endnu stadig som Slutningssang ved Studentergilder. Sangen findes ikke i nogen tidligere Samling af Plougs Digte.

Pag. 27. *Hvad er Regensen?* — skreven til en Fest 1. Juli 1836 (Aarsdagen for Slaget paa Kolberger Heide).

- 28. »Thi paa Regensen er Kontrebande en ussel Snaps« — hentyder til, at Regensprovsten havde forbudt Portnerens Krohold.

- 29. *Regensen hedder for Ingenting* — skriver sig fra Studenterkomedien »den forvandlede Regensianer«, Febr. 1839.

- 30. *Gamle Gaard med de dæmrende Stuer* — forfattet til en Fest 1. Juli 1839 (se ovenf.).

- 32. *Hvo kjender ej den gamle Gaard?* — forfattet i lignende Anledning 1841.

- 34. *Nytaarsnat paa Regensen* I—III — skrevne ved Aarsskiftet 1838—39.

- 38. »*Der stod et Træ i Regensens Gaard*« — skreven til Akademicums første Aarsfest 5. April 1840. Begyndelseslinjerne ere citerede efter en Regensvise af Plougs Ungdomsven, Ove Chr. Drejer (Dr. Wejēero), en Broder til Salomon Drejer.

- 40. *Vor Hu har intet Blivested* — skreven i lignende Anledning 5. April 1841.

- 41. *Kors Akademicum! Er det dig selv?* — skreven til Akademicums Karneval, Fastelavns Mandag 1843.

- 42. »en afdanket Formand« ɔ: Ploug selv.

- - Carl Nielsen — senere Embedsmand i Indenrigsministeriet (død 1861), var Akademicums Revisor.

- - »Tribler« — en dengang bekendt Trykker af Gadeviser.

- 43. *Sold Akademicum een Gang endnu* — skreven til den Fest, hvormed Akademicum den 30. Decbr. 1843 sluttede af inden Sammenslutningen med den gamle Studenterforening.

Pag. 44. »Kontubernaler« ɔ: Plougs Atellan af dette Navn. — »Professor Ras« ɔ: Professor Rasmus Nielsen, som man i dennes hegelske Periode raillerede over i Akademicum.

- 45. *Unionen* — skreven til Nytaarsaften 31. Decbr. 1843 ved Akademicums Sammenslutning med den ældre Studenterforening.

- 46. *Kompagniets Skibbrud* — fra Sept. 1837.

- 48. *Afsked med en Grønlandsfarer* — fra Maj 1837.

- 50. *Chr. E. F. Weyse* — skreven til dennes Jubilæum som Organist 4. April 1842: trykt i »Brage og Idun«, 5. Binds 1. Hæfte Pag. 214.

- 51. *Johanne Louise Heiberg* — skreven i Novbr. 1842 og bestemt til at afsynges ved Studenternes Hyldest til Kunstnerinden efter Udførelsen af »Dina«. Sangen blev dog ikke brugt, idet man ved en Misforstaaelse ogsaa havde forskaffet sig en Sang af Henrik Hertz; som den yngre Digter trak Ploug da sin Sang tilbage. Hertz' Digt er den i dennes Samlede Digte 4. Del, Pag. 55 trykte »Notturno«.

- 52. Sangen til *H. N. Clausen* er skreven til Fakkeltoget for denne, da han i Decbr. 1844 vendte tilbage fra Stænderforsamlingen i Roskilde, hvor han i et beaandet Foredrag havde hævdet det danske Sprogs Ret i Slesvig. (Se H. N. Cl.: Optegnelser om mit Levneds og min Tids Historie, Pag. 288—290.)

- 54. *Til Adam Oehlenschläger* — skreven som Hyldest til denne ved Nordisk Højtid 13. Januar 1846.

- 55. *Til D. G. Monrad* — skreven til en Fest paa Skydebanen 7. Novbr. 1846.

Pag. 56. *C. M. Bellman* — skreven Decbr. 1843.

- 58. *Bertel Thorvaldsen* — forfattet til Studenterforeningens Mindefest over denne 24. Maj 1844.

II. BLANDEDE DIGTE

- 59. *Til de Unge* — stammer fra Novbr. 1846.

- 64. *Fostbrødrelaget* — skrevet i Novbr. 1845 og fremsagt af N. P. Nielsen som Prolog til en Aftenunderholdning for de af Misvækst ramte svenske Provindser.

- 67. *Opraab* — skrevet Aug. 1843.

- 68. *Til de Gamle* — skrevet Novbr. 1846.

- 71. *I Sommerferien* — skrevet i Aug. 1839 til Plougs Venner, Brødrene Langhoff (ɔ: Carl Christian Emil L., senere Provst og Seminarieforstander, og Julius Ferdinand Bjerager L., senere Præst i Højbjerg og Elsborg).

- 73. *C. B. K. Bergenhammer* — skrevet Oktbr. 1839. B., en lovende ung Theolog, hørte til Plougs nærmeste Ungdomsvenner.

- 75. *Salomon Drejer* — Docent i Botanik, død 20. April 1842, yngre Broder til forannævnte Ove Chr. Drejer.

- 76. »den gamle Mester« ɔ: Weyse, hvis Jubilæum fejredes i de samme Dage. — »den unge Sanger« — Drejer havde Kompositionstalent; den firlinjede Sang i Midten er skreven til en Melodi af ham, medens det øvrige af Kantaten er komponeret af N. W. Gade.

- 77. *Michael P. Bille* — bekjendt for sin Deltagelse i Slaget paa Rheden som Chef for underste Batteri i Blokskibet »Prøvesten«; død som karakteriseret Vice-Admiral 27. Marts 1845. — Digtet er trykt i »Fædrelandet« for 2. April s. A.

Pag. 78. *Jenny Lind* — skrevet i Septbr. 1843 og trykt i »Fdl.« for 16. s. M.

- 79. *Ordets Ridder* — skrevet i Febr. 1844.
- 80. *Armand Carrel* — fransk Frihedsmand og Journalist, f. 1800, falden 1836 i en Duel med Emile Girardin.
- 81. »Frihedens Gudsøn« ɔ: Kong Ludvig Philip.
- 82. — ham, du selv haver mistet? — ɔ: Johannes Hage, f. 1800, Ugebladet »Fædrelandet«s Stifter og en af de første Liberale her i Landet. Han døde 1837 som Overlærer i Roskilde.
- - *Dronning Mathilde* — er skrevet i Maj 1841 og trykt i »Brage og Ydun«, 4. Del, 1. Hæfte Pag. 289. (Se iøvrigt om dette Digts Tilblivelse: Richard Petersen: Frederik Barfod, et Levnedsløb, Pag. 150.)
- 89. »om hendes Ære ren og blank« o. s. v. Det maa erindres, at man ikke i 1841 havde Kundskab om Reverdils Memoirer, der først udkom 1866.

I. BIND

ANDET TIDSRUM

I. SANGE

- 93. *Hvor de hvide Bræer skinne* — skreven til en Fest paa Klampenborg den 22. Juni 1852 for de upsalensiske Studenter under disses Tog til Norge.
- 94. *Ungdommens Drøm* — skreven til Nordisk Højtid 13. Jan. 1848.
- 95. *Ungdomsmodet slaar med sine Vinger* — skreven til Nordisk Højtid 13. Januar 1849 (Løftets Bæger).
- 96. *Hen over Tidens Hav der gaar* — skreven til Nordisk Højtid 13. Januar 1852.

Pag. 98. *Aarene skride, Ungdomskraften svinder* — skreven til Nordisk Højtid 13. Januar 1855.

- 99. *Hel ofte Haabets Hymner klang* — skreven til Nordisk Højtid 13. Januar 1856.

- 100. *Lad Fanen brede ud sin Dug* — skreven til Nordisk Højtid 13. Januar 1858.

- 101. *Nu det lufter jo friskt og de drivende Sky'r* — skreven til Nordisk Højtid 13. Januar 1862.

- 103. *Slaget ved Slesvig* — skreven Foraaret 1848 til en Koncert i Kasino til Fordel for de Saarede og de Faldnes Efterladte og offentliggjort i »Fædrelandet« for 4. Maj s. A. Melodien, der er harmoniseret af Henrik Rung, er det færøiske »Oluvukvædi«, en Folkevise, hvis Omkvæd lyder:

  Stigum fast á várt gólv, sparum ej vár skó!
  Gud má ráda, hvar vær drekkum onnur jól!

- 104. Sangen til de svenske og norske Frivillige er skrevet til en Fest, som Studenterne gav for disse paa Klampenborg den 19. Maj 1848.

- 106. Digtet *1849* — skrevet til Nordisk Højtid 13. Januar 1850 (Mindets Bæger).

- 108. *Ved Afdækningen af Mindesmærket paa Trinitatis Kirkegaard i Fredericia.* Denne Afsløring fandt Sted 6. Juli 1853 (se »Fædrelandet« for 9. s. M.).

- 110. *Den 25. Juli* — fra en Mindefest paa Isteddagen i Fruens Bøge ved Odense 1859.

- 112. *Hr. Helgesens Vise* — skreven i Begyndelsen af Halvtredserne.

- 114. *En Jord af Havets Strømme sildig dukket* — skreven til Landmandsforsamlingens Fest 9. Oktbr. 1852.

- 115. *Mit Fædreland, hvor er du smukt* — skreven til en Fest for den opløste Rigsdags

Medlemmer paa Skydebanen 25. Oktbr. 1854.

Pag. 116. *Vi har et Hus ved Alfarvej* — skreven til Grundlovsfesten 5. Juni 1858.

- 118. *Vi har en lille Snekke* — skreven til en Folkefest paa Skamlingsbanke 4. Juli 1859.

- 119. *Vikingemoder, Dronning paa Havet* — af Studenterkomedien »Hr. Sørensen paa Eventyr«, skreven 1861.

- 120. *Vort Land, vort Land, vort Fædreland* — (med Motiver efter Runebergs »Vårt land«) skreven til Nordisk Højtid 13. Januar 1860.

- 121. *Løvsal i det blanke Hav* — skreven til Nordisk Højtid 13. Januar 1863.

- 122. *Der er et Ord, et kostbart Ord* — skreven til Grundlovsfesten paa Skydebanen 5. Juni 1852.

- 123. »Danske Skov« ɔ: Dänischwold. — 5. Juni, Grundlovsdagen, er tillige Aarsdag for Kampen paa Dybbøl i 1848.

- - *Land, som har adlydt Fædrenes Love* — afsungen 22. Juli 1862 i Slesvig Bys Stændersal under Studentersangforeningens Tur i Slesvig.

- 124. *Loven blev til, hvormed Landet skal bygges* — skreven til Grundlovsfesten 5. Juni 1852.

- 125. *Paa Danmarks rige Slette* — skreven til Grundlovsfesten i Egebæksvang 5. Juni 1852.

- - »Majtræ« — Stænderanordningen var af 28. Maj 1831.

- 127. *Velkommen Folkets Foraarsdag* — skreven til Grundlovsfesten 5. Juni 1853.

- 128. *Vaarens Budskab flyver over Lande* — skreven til Grundlovsfesten 1860.

- 129. *Vor Grundlov er kun en tolvaars Knægt* — skreven til Grundlovsfesten 1861.

Pag. 130. »skal op med Lektien i næste Slag og konfirmeres paa Dannevirke« sigter til, at det i Sommeren 1861 truede stærkt med Krig.

- 131. *Studenten ejer lidt af Gods og Guld* — skreven til Nordisk Fest 13. Januar 1848.
- 132. *Studenten selv er glad, naar blot* — af Studenterkomedien »Et Besøg« fra 1852.
- 133. *Velkomst til Sømagten 1849* — skreven til en festlig Lejlighed s. A.
- 134. *Velkomst til Landhæren 1851* — trykt i »Fædrelandet« for 11. Febr. 1851.
- 135. *Den danske Bonde* — skreven til en Fest for 4 fynske Bønder paa Skydebanen den 19. Marts 1853 (se »Fdl.« for 21. s. M.).
- 136. *Til H. C. Ørsted* — skreven til en Fest for denne 7. Novbr. 1850.
- 137. *Straal gyldenblank, du Sundets rustne Nøgle* — skreven til Fakkeltoget ved Kong Frederik den 7des og Kong Carl den 15des Møde paa Kronborg 10. Juni 1860.
- 138. *Hil eder, høje Herskere baade* — skrevet til Fakkeltoget ved samme Kongers Møde i Kjøbenhavn 19. Juli 1862.
- 140. *Tegnérs* Mindestøttes Afsløring fandt Sted 22. Juli 1853 (»Fdl.« f. s. D.).
- 141. *Hilsen til Upsala* — fra Studentermødet i Upsala Juni 1856.
- 142. *De nordiske Studentersangere* — skreven til den første Fælleskoncert af danske og lundensiske Studenter, Novbr. 1856.
- 143. *Himmelbjerget* — skreven til Studentersangforeningens Silkeborgtur i Sommeren 1859.
- 144. *Jyderne* — skreven til en Fest for jydske og falsterske Udsendinge under Kampen mod Ministeriet Ørsted, 28. Septbr. 1854.
- 146. *Stormen paa Kjøbenhavn* — skreven til Mindefesten i Casino 11. Febr. 1859.

Pag. 147. *1848* — skreven til en Mindefest for Martsdagene 1848, der holdtes i Odense 21. Marts 1859. — Begyndelseslinierne sigte til, at paa Itzehoe Stænderforsamling havde Baron Adolf Blome-Heiligenstedten i Januar s. A. udtalt, at der var en ond Aand løs i Danmark i 1848 (Holstein. Ständezeit. 1859 Nr. 44, Sp. 680).

- 149. *Den 17. Maj* — ɔ: Eidsvolddagen, Norges Grundlovsdag. Sangen er skreven til en Fest 17. Maj 1855.

- 150. *Bondefriheden*, skreven til Festen i Hørsholm paa Hundredaarsdagen efter Hoveriets Ophævelse paa Hirschholm Gods, den 16. Septbr. 1861.

- 151. *Balvise* — skreven til et Bal i det Hageske Hus 25. November 1854. — »Tartar« — hentyder til, at de under Krimkrigen ved ridende Tartarer bragte russiske Krigsefterretninger vare berygtede for deres Upaalidelighed.

- 152. »Faste til Roret Ministrene frøs« — ɔ: Ministeriet Ørsted.

- - »Slagterkniv« — sigter til Heibergs bekendte Censur over »Richard den Tredie«, der slutter med Ordene: ». . . og jeg tvivler paa, at vi nu nogensinde kunne vænne os til at se Melpomenes Dolk forvandlet til en Slagterkniv« (J. L. H.: Pros. Skr. 7. Bd., Pag. 395).

- 153. *Til de danske Soldater* — skreven som Indledning til Sangbog for danske Soldater, Kbh. 1860, udg. af P. C. Ploug.

- - »Malplaquet« — som bekjendt deltog danske Lejetropper i den spanske Arvefølgekrig, hvor de vandt Ros for Tapperhed og Pligtopfyldelse.

- 155. *Ved Landsoldatens Afdækning* — skreven til Afsløringsfesten i Fredericia 6. Juli 1858.

Pag. 158. *Ved Afdækningen af J. F. Schouws Brystbillede* — skreven til Afsløringsfesten paa Frue Plads 5-Aarsdagen efter Schouws Død, 28. April 1857.

- 159. *Til J. P. E. Hartmann* — skreven til en Fest for denne i Studentersangforeningen 30. Novbr. 1860.

- 161. »Mens en Student ved Axels Havn« — Citat af Poul Møllers bekendte Vise »Hel sjælden rørtes Pen og Bog«.

- - *Bryllupssang I* — skreven til P. Heises og Vilhelmine Hages Bryllup i Vartov Kirke 17. August 1859.

- 162. *Bryllupssang II* — skreven til Vilhelm Bissens og Johanne Michelsens Bryllup i Lyngby Kirke 12. Septbr. 1861.

- 163. *Ved Studenterfanernes Overrækning* — de paagjældende, af danske Kvinder skænkede, med Billeder af Nordens Guder smykkede Bannere overraktes Studenterne af H. N. Clausen ved en Fest i Universitetsgaarden under Studentermødet Juni 1862.

- 164. *Ved Flensborg-Løvens Afsløring* — denne Afsløring fandt Sted 25. Juli 1862.

- 165. *Slagdagen* — skreven 1863, vistnok til Isteddagen.

- 167. *Modersmaalet* — skreven til en Fest for N. M. Petersen 15. Novbr. 1861.

- 168. *N. M. Petersen* — skreven til samme Lejlighed.

- 170. *Ved Indvielsen af Studenterforeningsbygningen* — denne fandt Sted 17. April 1863.

- 171. *Folkeviser I—IV* — Nr. 1—2 høre til en utrykt dramatisk Spøg »Nissen paa Stokkerup«, opført i en Familiekreds 18. Febr. 1853; Nr. 3 er skreven sidst i April og Nr. 4 først i Maj s. A. — Alle fire Sange ere 1854 satte i Musik af P. Heise.

II. BLANDEDE DIGTE

Pag. 176. *Sonnetter I—IV* -- Nr. 1 fra 4. Marts 1853; Nr. 2 fra Juni 1853; Nr. 3 skreven 3. Juli 1853; Nr. 4 fra samme Tid.

- 178. *Med en Sølje* — 7. Marts 1853.

- 184. *Lidenskab* — 3. Marts 1853.

- 185. *Jeg tror paa dig* — fra Foraaret 1853.

- 187. *Til Fru* — skrevet Januar 1853 til Fru M. Hage.

- 190. *Sonnetter I—XII* — Nr. 1—3 fra 7. Marts 1854; Nr. 4 antagelig fra det følgende Aar; Nr. 5 fra 7. Marts 1857; Nr. 6—8 fra 7. Marts 1858; Nr. 9—10 fra 7. Marts 1860; Nr. 11—12 fra Tiden nærmest derefter.

- 191. »Der er en Sø etsteds i Nordens Lande« — ɔ: Venern.

- 194. »Naar dem jeg saa, der nys var mine Lige« o. s. v. — sigter til den Modsætning, der var tilstede i det nationalliberale Parti mellem Mændene fra 1848 (Lehmann, Clausen, Ploug) og dem af Partiet, der ingen aktiv Del havde taget i Kampen for Friheden (Hall, Krieger m. fl.). Denne Modsætning, der fandt Næring i den fuldstændige Forbigaaelse af Mændene fra 1848 i det efter Ørsteds Afgang dannede Ministerium af 12. Decbr. 1854, i hvilket bl. a. Hall fik Sæde som Kultusminister, kom kun sjældent frem; den heromhandlede Sonnet af Ploug er et af de Steder, hvor den tydeligst kommer til Orde.

  I »Dagbladet« for 8. Decbr. 1868 har F. L. Høedt sigtet Ploug for at have taget denne Sonnet eller ialfald dens første Halvdel fra Shakespeare. Dementi af Ploug findes i »Fdl.« for 9. s. M.

Pag. 195. »Mit gamle Hjem nu Skovl og Spade lukker« — Plougs Moder døde 3. Marts 1860. Sonnetten er skreven i Dagene nærmest derefter.

- 197. *Du kommer* — skrevet 27. August 1853.

- 198. *Nu fylder du de tyve Aar* — fra 7. Marts 1854.

- 201. *Sommerliv I—II* — dateret 7. Marts 1855.

- 202. »Hvor hun paa sin Smerte bar, Danmarks unge Dronning« — ɔ: Caroline Mathilde. Plougs Bryllupsrejse gik til Hørsholm.

- - »Eriksgade« — »Eriksgata« var Benævnelsen paa de gamle svenske Kongers Hyldingsrejse.

- 204. »Husker du det Hus af Kridt« o. s. v. — Kridthuset var et lille, iøvrigt endnu bevaret, Hus ved Springforbi.

- 206. *Vuggevise* — skreven 13. Maj 1855.

- 207. *Vil du elske mig* — sandsynligvis fra Aaret 1854.

- 208. *Sonnetter I—III* — Nr. 1 fra Aarene 1861—63; Nr. 2—3 fra 3. Juli 1861.

- - »Ved Sundet staar en lille Skov og nikker« — ɔ: den lille Skov, der tidligere hørte til »Havslunde« og nu rummer Landstedet »Brinken«. I Halvtredserne var den tilgængelig, og fra Plougs Svigerforældres Hjem paa Nabostedet »Stokkerup« kom man der hyppigt. Skoven er ogsaa besunget af Gotfr. Rode (Digtet »I den lille Skov«).

- 210. *Til Christian Winther* — skrevet Efteraaret 1861. Som Tak skrev Chr. Winther i Decbr. s. A. det i »Brogede Blade« Side 63 offentliggjorte Digt.

Pag. 213. *Marie Lehmann* — Orla Lehmanns Hustru, Marie, f. Puggaard, døde 27. Juni 1849.

- 214. *Adam Oehlenschläger* — skreven til Skandinavisk Forenings Mindefest i Vinteren 1850 og trykt i sammes Mindeskrift s. A.

- - »det nordiske Sangriges Konning« — hentyder til Tegnérs Hyldest til O. ved Doktorpromotionen i Lund 1829.

- 217. *Hans Christian Ørsted* — meddelt i »Fædrelandet« for 18. Marts 1851, Ørsteds Begravelsesdag.

- 218. *Johan Christian Drewsen* — Joh. Chr. Dr. døde 25. August 1851.

- - »Drivhjulet« — ɔ: Strandmøllens.

- 219. »Nu gaar en Klang af Leer Landet over« — Drewsen var Bondevenselskabets Stifter.

- - *Joachim Frederik Schouw* — sunget af Studenterne ved Schouws Jordefærd i Frue Kirke 3. Maj 1852.

- 220. *Georg Aagaard* — Georg Aagaard, Prokurator og Rigsdagsmand, var en nær Ven af Ploug og Gjødvad. Digtet findes i »Fdl.« for 23. Marts 1857.

- 222. »Iselingen« — A. var Søn af Assessor Holger Halling Aagaard til Iselinge.

- - *Anna Nielsen* — den berømte Skuespillerinde — særlig udmærket i oehlenschlägerske Kvindeskikkelser — døde 20. Juli 1856. Digtet er trykt i »Danmarks illustr. Almanak« ved Rosenhoff for 1857.

- 224. *Nikolai Peter Nielsen* — den berømte Fremstiller af Helteroller og udmærkede Deklamator døde 1860. Digtet findes trykt i »Fdl.« 17. Marts s. A.

Pag. 225. »om end med Strømmen gled hans lette Baad« — jvnfr. hermed, hvad senere Tiders Memoireliteratur, særlig Fru Heibergs Livserindringer, har oplyst om N. P. N.

- 226. *Oscar den Første* — skrevet efter Kongens Død og offentliggjort i »Fdl.« for 8. August 1859 (Kongens Begravelsesdag).

- 227. »Han har kun staaet med Gevær ved Skulder« — det svenske Hjælpekorps, som Kong Oscar sendte herned i 1849, tog ingen Del i Kampen, men besatte først Slesvig efter Indtrædelsen af Vaabenstilstanden 1849.

- 228. »Han saa' igjennem Fængslets tykke Mure« o. s. v. — Kong Oscar interesserede sig alt som Kronprinds levende for Fængselsvæsenet.

- - »Han saa' en giftig Slange bo og bygge« o. s. v. — sigter til Loven mod Drukkenskab (bränvinslagen af 1854), der blev given under Oscar d. 1ste.

- 230. »Ve den, der sov, da Morgenklokken ringed, ve den, der spildte Øjeblikkets Gunst« — sigter til Frederik den 7de og Udenrigsminister L. v. Scheéle, der 1857 afviste Kong Oscars Tilbud om et Forbund mellem de nordiske Riger.

- 231. »Strid er umulig mellem Nordens Lande« — Kong Oscars Ord paa Drottningholm Sommeren 1856: »Hädanefter är krig, skandinaviska bröder emellan, omöjligt.«

- - *Niels Mathias Petersen* — sunget af Studenterne ved N. M. P.s Baare den 17. Maj 1862.

- 232. *Johanne Bissen* — Plougs Svigerinde J. M., der i September 1861 ægtede Billedhuggeren Vilhelm Bissen, døde i Rom 29. Juli 1862.

Pag. 235. *Frederik Læssøe* — skrevet i 1853, trykt i »Dansk Folkekalender« for 1854.

- 237. »han, der havde vist, han kunde byde, faar Lov til som en Gunst at turde lyde« — sigter til Krigsminister, General Hansens Forhold til Læssøe.

- 238. »*Christian den Ottende*« — skrevet umiddelbart efter Katastrofen i Eckernförde Fjord 6. April 1849 og offentliggjort i »Fdl.« for 14. s. M.

- 241. »Din Fyrstenavne« — ɔ: Linieskibet »Prins Christian«.

- 243. *Slaget ved Fredericia* — skrevet i Vinteren 1849—50 som Text til et Concertdrama af H. Rung. Opført med denne Musik ved en Aftenunderholdning i »Skandinavisk Selskab« den 8. Maj 1850. Digtet, der oprindelig er udgivet som selvstændigt Skrift, er senere sat i Musik af Carl Mortensen.

- 263. »*Fra det katholske Kapel*« — inden Grundloven var Fredericia det eneste Sted i Landet udenfor Kjøbenhavn, hvor der var katholsk Gudstjeneste.

- 264. *Sebastopols Fald* — skrevet umiddelbart efter 8. Septbr. 1855 og trykt i »Danmarks illustr. Almanak« for 1856.

- 267. *Til Kongen* — skrevet i Anledning af Kongens Fødselsdag 6. Oktbr. 1861 og trykt i »Illustr. Tid.« Nr. 106 s. A.

- 270. *Prolog* — skrevet for N. P. Nielsen (se ovenfor) til Fremsigelse paa Stockholms kgl. Theater ved et Besøg i Maj 1856. Trykt i »Fdl.« for 26. s. M.

- 275. »*Dannevirke*« — trykt første Gang i »Fortællinger og Vers for Større og Mindre«, udg. af Gotfred Rode, Kbhvn. 1858.

Pag. 279. »Den Vise bruste ad Torvet hen« — medens Folketoget 21. Marts 1848 paa Gammel Torv ventede paa Kommunalbestyrelsen, blev Fædrelandssange afsungne, mest dog »Danmarks dejligst Vang og Vænge«.

- - »hin Paaskedag« — ɔ: Slaget ved Slesvig, der tildels udkæmpedes paa selve Dannevirke.

- 281. *Dronning Margrete* — skrevet 1855; trykt i »Dansk Folkekalender« for 1856.

- 287. *Peder Griffenfeld* — skrevet 1857; trykt i »Dansk Folkekalender« for 1858.

- 291. *Peder Tordenskjold* — skrevet 1852; trykt i »Dansk Folkekalender« for 1853.

- 294. »Skærtorsdag« — »Skærtorsdag« — baade Slaget paa Rheden 2. April 1801 og Nederlaget i 1849 i Eckernförde Fjord fandt Sted paa en Skærtorsdag.

- - *Ivar Huitfeldt* — skrevet 1861; trykt i »Dansk Folkekalender« for 1862.

- 295. »Lejonet« — ɔ: »Götha Lejon«, Grev Wachtmeisters Admiralskib.

- 297. *Sangerens Hustru* — skrevet 1856; trykt i »Nordisk Universitets-Tidsskrift«, 2. Aargangs 1. Hæfte Pag. 174—84. Plougs Haandskrift til dette Digt er tilegnet Niels W. Gade, hvis første Hustru, Sophie Hartmann, kort forinden var død i en ung Alder.

- 309. *Et Kys* — skrevet 1854; trykt i »Dansk Folkekalender« for 1855. Til Grund for dette Digt ligger en Anekdote, der fortælles i Giessings »Løvenørn«, en historisk Fremstilling, Kbhvn. 1847, Pag. 320. N. u. L.

- 319. *Fru Kerjean* — antagelig fra 1861 og trykt i Poul Rytters »Viser og Vers«, tredje Samling, Kbhvn. 1861. Til Grund

for dette Digt ligger et Sagn, der læses i Emile Souvestre: Le foyer Breton I, Side 180.

Pag. 321. »Kong Ludvig« ɔ: Ludvig den 14de.

- 332. »Leon« — ɔ: St. Pol (Paul) de Leon, et af Nedre-Bretagnes fire Bispesæder.

- - *Plejebarnet* — skrevet 1858 og offentliggjort i »Fortællinger og Vers for Større og Mindre«, udgivne af Gotfred Rode, Kbhvn. 1858.

- 335. *Cordouan* — skrevet 1860; trykt i »Dansk Folkekalender« for 1861. Fyrtaarnet paa Klippeøen Cordouan i Girondens Udløb har et Kapel, hvor man i Midten af dette Aarhundrede genoptog Dyrkelsen af »la vierge de Cordouan«.

- 341. *Kong Harald og Islændingen* — skrevet 1858; trykt i »Dansk Folkekalender« for 1859. Sagnet fortælles i Harald Haarderaads Saga Kap. 72—75 (i Fornmanna Sögur VI Side 297—307).

[illegible]

EDDAS DIGTE

DET NORDISKE FORLAG
BOGFORLAGET
ERNST
BOJESEN

CARL PLOUGS
DIGTE

CARL PLOUGS DIGTE

UDGIVNE AF HANS SØN

MED EN KARAKTERISTIK AF

ERNST V. D. RECKE

II. BIND

DET NORDISKE FORLAG
(BOGFORLAGET) ERNST
BOJESEN • KØBENHAVN
TRYKT HOS F. E. BORDING
MDCCCCI

OPLAG: 4000 EKSPL.

PLOUGS DIGTE
II. BIND

Carl Ploug, hans Liv og hans Digtning. En Charakteristik af Ernst von der Recke.

FØRSTE TIDSRUM (1864—1872)

I. SANGE

Side

II. BLANDEDE DIGTE

ANDET TIDSRUM (1873—94)

I. SANGE

Side

Side

II. BLANDEDE DIGTE

Noter.

CARL PLOUG

HANS LIV OG HANS DIGTNING

EN CHARAKTERISTIK

AF

ERNST VON DER RECKE

I Slutningen af Krigsaaret 1813 — beretter en Familietradition — foruroligedes Kolding pludseligt ved et Rygte om, at Kosakkerne havde overskredet den nærliggende Grænse mellem Sønder- og Nørrejylland. Den Bestyrtelse, som dette vakte, foranledigede blandt Andet, at i den daværende Adjunkt Plougs Hus et Drengebarn, dettes Førstefødte, den 29. Oktober saae Dagens Lys noget tidligere, end han under normale Forhold vilde have gjort. Drengen, hvis kjernesunde jydske Natur iøvrigt ingen Men havde lidt ved hans noget forhastede Indtrædelse i Verden, fik i Daaben Navnet PARMO CARL, — opkaldt efter sin Bedstefader, Provst PARMO CARL PETERSEN i Kolding, hvis Datter CAROLINE i sit 28. Aar havde ægtet den 10 Aar ældre CHRISTIAN FREDERIK PLOUG. Som begge Plougs Navne pege til Moderens Side, saaledes synes han ogsaa fra hende at have arvet mest af individuel Charaktereiendommelighed: Faderen skildres som en stille Mand, Moderen som en livsfrisk Natur, fuld af Virkekraft og med en Skjønhedssans, der besad mere Oprindelighed end skolemæssig Dannelse. Ærlighed og streng moralsk Alvor havde han i lige Grad arvet efter begge Forældre. Og som en Dønning af det Krigsbrag, der dengang rystede Verden, bestemte Øieblikket for hans Fødsel, saaledes synes ogsaa et Præg af de stærke Følelser, som Kampen vækker, at have fulgt ham Livet igjennem.

Carl Plougs Barndomsaar henrandt i et lykkeligt Hjem, delte som de Flestes mellem Skolegang og Leg mellem Søskende og andre Drenge, blandt hvis Yndlingslegepladser Kolding Slotsruin var den fornemste. Et alvorsfuldt Indtryk har han dog selv under Legen modtaget af Stedet, den »graaskjæggede, veirbidte Grænsevagt i sin sønderrevne Kavai«:

> Thi over min Barndoms sorgløse Gang
> din alvorlige Skygge faldt;
> hvis dengang der spired en skabende Trang,
> som siden voxed sig ud i min Sang,
> du først paa den haver kaldt.

Det prægtige Digt »Koldinghus« (1867), som her citeres, er Alt, hvad Ploug paa Prent har bevaret af Erindringer fra sin Barndom. Som han i det Hele kun lidet stak sin private Person frem, saaledes fandt han særlig fra sin Barne- og Ynglingealder Intet værdt at meddeles: de vare som saamange Andres. Af Poesi har han sagtens læst en Del — Ingemanns fædrelandshistoriske Digtning greb ham allerede stærkt som Barn, og til Oehlenschläger nærede han i en lidt senere Alder en brændende Kjærlighed — men noksaameget har han modtaget sine poetiske Indtryk ved at tumle sig, stundom vidt omstreifende, i fri Luft. Af Digte har han ogsaa tidligt skrevet adskillige; men han har brændt det Meste som værdiløst, og der findes i hans Digtsamlinger kun ganske faa Digte fra hans Ungdom.

Allerede i Efteraaret 1829 var Ploug imidlertid, knap 16 Aar gammel, kommen som Student fra Kolding til Kjøbenhavn. Uden at føle sig særligt hendragen til noget bestemt Fagstudium valgte

han foreløbig Oldsprogene. Tyve Aar gammel fik han Regensen; og med dette Moment begynder han allerede kjendeligt at hæve sig frem i sine Samtidiges Kreds. Hurtigt blev han Formand i Regensens Læseforening, hvis politiserende Tendenser stadig foruroligede Konsistoriet; og Studenterlivet drog ham fra nu stærkere og stærkere, medens det stillede stadigt voxende Krav til hans Evner og lagde Beslag paa hans Tid. Synderlig Fremgang have hans Studier i denne Periode neppe havt; Philologien, som han dyrkede invita Minerva, kjedede ham mere og mere, hvad han mod Slutningen af sin Studeretid giver Luft i en Epistel:

> Thi jeg maa plukke i Ciceros Laser,
> tærske paa en kjedelig, lang Kommentar,
> spæge min Aand med opstyltede Fraser,
> for engang at blive lidt mer end en Nar.

Han hørte til dem, om hvem han siger, at de »fandt ikke i Latinens Gloser kostbart Blegvand for Kindens Roser«. Alligevel varede det længe, før han besluttede sig til at opgive Gloserne for at kaste sig over Studiet af Historien; men ikke heller denne Plan blev gjennemført. Trods hans store Arbeidskraft laa Examensstudier ikke for ham; Tiden var for urolig, og Tidens Hjerteslag slog altfor stærkt i hans eget Bryst.

Det var Julirevolutionens Tid, da en ny Frihedsbevægelse bragte Europas Fastland til at ryste, medens samtidigt den hellige Alliances Aand strammede Tøilerne haardere end nogensinde. Kun vort lille Ørige, hvor det patriarchalske Herredømme endnu stod i fuld Flor, forskaanedes i sit Blund under dettes Skygge for

begge Dele. Det var Tiden, da Frederik den Sjette var Danmarks Lykke, Prinsesse Caroline dets Øiensfryd og Prins Ferdinand dets Haab; da alle kongelige Personer førte Prædikat af Skjoldunger, og da ingen Ringere end Bragi personlig optraadte som Prolog ved de to Sidstnævntes Ægteforening — en Tid, som Ploug selv fyndigt har skildret den, da efter den ulykkelige Krig 1807—14

> Ulykken sugede Slægtens Kraft,
> og Fornyelsens Stund var tabt.
> Aandsbasunens vækkende Toner
> dæmpedes af til dybe Suk,
> eller steg op i Psalmer mod oven,
> eller sank ned til Dands i Skoven.
> Viljerne spredtes i blinde Hug
> eller i Slid for Børn og Koner.

Alligevel vare Gnister skjulte under Asken; fra de Gamle, som vare faldne til Ro under denne Tingenes Tilstand, var ingen Forandring at vente;

> men der fødtes en Slægt, som var ny,
> og ved dens Vugge sad Traditionen,
> og i dens Øre nynnedes Tonen
> oppe fra Aarhundredets Gry, —

det var Unge, som »var baade vilde og kaade«,

> styred paa Fantasiens Flaade
> vistnok længere, end de skulde,
> men hjemførte ej Død og Kulde,
> og kom velbeholdne i Land
> paa vor gamle fædrene Strand.
> Hørte saa Verdensbølgernes Brus,
> mærkede Pust af Foraarsvinde;
> grunded, om dette forfaldne Hus
> var bestemt til at synke i Grus
> eller til atter at løfte sin Tinde.
> (»Til Samtiden« 1883.)

Til nogen større Explosion kom det dog ikke; dels forhindredes det ved en tilbagebleven Pietet

for selve Bæreren af det gamle Regimente, om hvem Ploug i 1838 — og øiensynligt helt af egen Drift — skriver med Bøn til det nye Aar:

> **Skjænk Landets Drot en lys og venlig Aften!**
> **Flet friske Blomster i hans hvide Haar!**

dels ved den Besindighed i Nationalcharakteren, der sjeldent gaar til Yderligheder, dels endelig ved det nationale gode Humør, der virkede fordelende.

Blandt dem, som tænkte og følte dybere, stod Ploug tidligt i første Række; men netop hos ham og i den Kreds, som omgav ham, hvor Frihedsbestræbelsens Alvor var størst, satte Lunet tillige sine frodigste Blomster. Han maatte ikke have været en Digternatur, om han ikke paa hint ungdommelige Stadium havde søgt den æsthetiske Befrielse overfor de Tryk af forskjellig Art, som den reale Verden udøvede paa ham. Det Lidet, der af hans Digte er opbevaret fra hans første og mellemste Studenterperiode, har i det Hele taget ikke noget stærkt politisk Anstrøg, om man end stundom mærker de revolutionære Følelsers gjærende Understrøm. »Philistrene« vare de egentlige Fjender, mod hvilke man følte sig forpligtet til at slutte sig sammen som Phalanx. Om man end ved dette elastiske Begreb ogsaa underforstod de politiske Stilstandsmænd, saa tænkte man dog nærmest paa de skikkelige Skatteborgere, der rynkede paa Næsen af det opblomstrende Studenterliv, og ganske specielt paa »Rykkerne«. Mod dem var ikke Andet at gjøre end at hæve sig over dem paa Humørets og Sangens Vinger; og det gjorde man. Og disse Toner, som gjen-

løde i det ligesindede, glade Kammeratskab, bestemme oftest Klangfarven i Plougs Regensdigtning: lasede Frakker, Kamp for Vest og Støvler, tomme Lommer eller i heldigste Fald faa »Syle«, — det er den reale Virkelighed, man skimter som Baggrund for det ideale Tankeslot, i hvis Ly Vennerne samles om Bordet, hvor Tankerne gnistre, og hvor Bægrene klinge. Ingensteds fremtræder dette uovervindelige Lune, som har Pengemangelen direkte til Gjenstand, mere sprudlende end i »Kompagniets Skibbrud«, skrevet i September 1837.

Det var i disse Aar og i disse Omgivelser, at Grunden lagdes til det Studenterliv, der senere hos os udfoldede sig, vistnok rigere og smukkere end noget andet Sted. Ploug var allerede dengang Sjælen deri og hans Digtning Baandet omkring det. Vistnok var denne Digtning endnu langt fra sin Modenhed, vistnok var hans Skjemt stundom drøi, hans Sprog burschikost, hans Musa, som han selv siger, »en vild, uvoren Tøs«. Men om end denne Vildskab kunde vække Indignation hos en Æsthetiker af Faget, — for Vennerne, til hvem han siger:

> I har en Part i disse Melodier,
> en fuldt saa stor som den, jeg ejer selv;
> thi for min Musa var jert Venskab Ammen, —

forstod han just at anslaae de Strenge, som fandt Gjenklang. Trods den Popularitet, som hans Person og hans Sang besad iblandt dem, anede dog dengang ingen af hans Regenskammerater de Muligheder af noget virkelig Betydende, som laa gjemte i begge.

Det lette Sind og det lyse Lune, som Plougs tidligste Ungdomsdigtning bar tilskue, har dog neppe altid ganske svaret til, hvad han gjemte i sit Indre: Livets Alvor lærte han tidligt nok at kjende og at bære. Endnu ikke fuldt 24 Aar gammel ramtes han af et haardt Slag, idet hans Fader døde, efterladende hans Moder tillige med de tre langt yngre Søskende i trange Kaar. Hans Regenstid var nylig udløben; den Understøttelse, han hidtil havde havt hjemmefra, ophørte ikke blot nu, men han maatte endog med de yderst tarvelige Indkomster, som han ved strengt Slid forskaffede sig, hjælpe paa Trangen i Hjemmet. De to følgende Aar have øiensynligt været de tungeste i hans Ungdom og nogle af de tungeste i hans Liv; kan han end stundom paa Vers efter Vane spøge med sin Pengetrang og lade haant om alle Realiteter, klinger dog en enkelt Gang ganske andre Toner fra hans Grundstemning igjennem. Saaledes skriver han i Sommerferien 1839 i et allerede citeret Digt — det eneste, der i hele hans Ungdomsdigtning yder noget Mere end indirekte Bidrag til hans Biographi — efter at have udtalt Ønsket om at eie de persiske Skatte:

> Thi skjøndt det Malm jeg foragter, hvis Savn
> tynger til Jord mine kæmpende Vinger,
> dem jeg misunder, hvis Værd og hvis Gavn
> Guldet alene betinger.

Han føler Savnet af Alt, af Penge ikke mindre end af en Kvinde, som elsker ham; af en fast Tro, som kunde holde hans Haab oppe; af en Grav i Mangel af Andet. Han klager over de flygtede Somre, som han ikke kan kalde tilbage, og der klinger en Selvbebreidelse gjennem Linierne:

Men jeg har offret min fejreste Vaar
altfor galant paa Horaernes Alter;
rig kun paa rustede Minder jeg staar
nu som en utro Forvalter.

Hvor stor hans Aands Spændkraft alligevel var, og hvor lidt hans Humør lod sig knække, seer man af hans lystige »Atellaner« — Studenter-komedier, hvori han som i Andet har været Hostrups Forgænger og Lærer, og af hvilke netop den første, »den forvandlede Regensianer«, er skreven i denne hans mest nedtrykte Periode. De Fleste ville af den kjende den prægtige Sang »Regensen hedder for Ingenting ej Gaarden ved Taarnets Fod«. Disse skarpe og vittige Arbeider have utvivlsomt foruden deres nysnævnte literære Betydning havt en politisk, som ikke bør anslaaes for lavt, men hvorpaa der i denne korte Skizze, der hovedsagelig kun har til Formaal at belyse Udviklingen af Plougs Digtning og det Blivende i denne, ikke skal gaaes nærmere ind. Ingen af disse Arbeider ere trykte, og de egne sig vistnok ikke heller til at blive det.

Persona grata hos Autoriteterne blev Ploug ikke ved sin Digtning; nogen Støtte fra dem var ikke at vente, og han søgte den ikke heller. Naar han i en af Atellanerne lader sit alter ego, Jens Grib, sige, at han kun er sluppen fra Regensen »med en Oprørers Signalement«, har han vistnok træffende charakteriseret sin Stilling. Han maatte tungt hugge sin Vei fremad gjennem Livet, alt imens hans Strenge fik en større Tone og hans Herredømme over Formen mere og mere udviklede sig. Allerede i enkelte Digte fra Aarene 1833—38, f. Ex. »Nytaarsaften paa Regensen« (fra 1838),

mærker man Noget af den alvorsfulde Klangskjønhed, der i sin udviklede Eiendommelighed stiller ham paa en egen Plads blandt danske Digtere; men i hans fyldige Produktion fra 1839 møder man allerede i Digtet over Chr. B. K. Bergenhammer et Stykke Poesi, om hvilket det tør siges, at det ikke overgaaes af noget tidligere skrevet Mindedigt i vor Literatur. Formens pletfrie Skjønhed giver her ikke Tankens Rigdom Noget efter. Her viser hans Talent sig første Gang fuldmodent. Et andet Digt fra samme Aar, som ingen af hans store Forgængere vilde have behøvet at skamme sig ved, er »Jylland«, der blandt Andet oplyser — hvad der ikke er uden Interesse — at han var blandt de første Faa, som vidste at skatte Blichers Digtning.

Med Aaret 1839, hvis Udgang er mærket ved Frederik VI's Død, aabnede nye og større Virkekredse sig for Ploug. Han fandt nu en Plads i den politiske Oppositions Række, og det begyndte at lysne for ham, da han som Medarbeider knyttedes til »Fædrelandet«. Paa samme Tidspunkt stiftede han »Academicum«. Begge Steder skulde han blive en Kraft af Betydning.

Man seer oftere »Academicum« betegnet som en Forening for Studenterverdenens liberale Elementer. Det virkelige Skjel sattes dog nok saa meget af Forskjellen mellem Kjøbenhavnerne, der gav Tonen an i den ældre, 1820 stiftede Studenterforening, og Provinsboerne, navnlig Jyderne, hvis Vaner og Tilbøieligheder lidet stemmede med Førstnævntes »Glacéhandsker« og Champagnegilder. Tidspunktet for Foreningens Stiftelse, Frederik VI's Død og Christian VIII's

Thronbestigelse, den Skuffelse, som man følte med Hensyn til de forventede Reformer, og Tilbøieligheden til at yttre sig dristigere overfor den nye Hersker, — Alt dette foranledigede dog, at »Academicum« hurtig antog en politisk Farve, der gjorde den til Gjenstand for Myndighedernes Uvilje. Ploug nævner selv i »Academicums Gravøl«, hvorledes de »Snyder paa Snyder fra »Kammeret« fik«. For denne Forening virkede han utrætteligt i de følgende Aar, skrev Viser ved alle dens Gilder og forfattede sine to næste Studenterkomedier, »Kontubernalerne« og »Sylvesternat«, af hvilke et Par Sange, som ere trykte, »Vort Liv er viet til Bog og Pen« og »Vi er en liden, men modig Hær«, have havt blivende Betydning som Studenterviser. Allerede dengang begyndte Regeringen at ansee ham for farlig, som han overhovedet mærkede langt mer til Censur og Politiopsyn under Christian VIII end under hans Forgænger. Rygtet om oprørske Tendenser i »Sylvesternat« satte Politiet i urolig Bevægelse; og da han i 1842 skrev sin fjerde Komedie, »Kjærlighed under Quarantaine«, der virkelig er en gjennemført politisk Satire, og hvori »Længe var Nordens herlige Stamme« første Gang lød for Publikums Øren, — udfoldede det en travl Virksomhed for at faae fat i det forbryderske Manuskript. Maaden, hvorpaa Ploug bragte dets Efterstræbelse til at strande, var et ægte Studentertræk; efter at have brændt Renskrifterne gjemte han Kladden paa et Sted, hvor Politiet mindst fandt paa at søge det: i Arresten hos Orla Lehmann, der dengang sad fængslet under dets eget Opsyn.

Endnu halvhundrede Aar efter kunde Ploug lee ved denne Erindring.

Der indtraf imidlertid snart Begivenheder, der foranledigede »Academicums« Ophør som særlig Forening. Allerede paa den Tid, da den stiftedes, vare de nordiske Naturforskermøder begyndte, og den Følelse af aandeligt Slægtskab, som var vakt i den akademiske Verden, havde givet sig Udslag i Møder mellem Kjøbenhavns og Lunds Studenter, af hvilke sidste en Skare ved Juletid 1840 over det tillagte Sund uventet aflagde Regensianerne et Besøg. Det stigende Samkvem foranledigede det første store Studentermøde i Upsala i 1843, paa hvilket Ploug var Kjøbenhavnernes Fører. Et Gjenbesøg i Kjøbenhavn i 1845 blev her aftalt; og da det ikke gik an at modtage de svenske Gjæster i to Leire, blev Sammensmeltningen af dem besluttet. Denne Sammenslutning, der fandt Sted i December 1843, affødte bl. A. Plougs prægtige Studentervise »Unionen« (»Studenter vi kaldes, men *er* jo ingen Ting«) med de ofte citerede Linier:

> *Magten* er forbeholdt Autoriteterne,
> *Stemmeret* hæfter ved Fæste og Grund;
> *Vægt* er nu eengang forlenet Moneterne,
> *Tillid* er Oldingens arvede Pund.

Med disse Studentermøder, som fortsattes en Menneskealder igjennem, var den skandinaviske Enhedstanke vakt op fra de Døde, den, der fra nu som den røde Traad skulde gaae gjennem Plougs Skribentvirksomhed og gjøre to af hans Sange — »Længe var Nordens herlige Stamme« (1842) og »Unge Gjenbyrds Liv i Norden« (1845) — til Nationalsange. Mest intensiv var Vækkelsen i

Studenterverdenen. Den Aand, som havde præget Academicum, vedblev efter Sammenslutningen at være raadende i den nye Forening, hvori Plougs Souverænitet i Tidens Løb ubestridt udviklede sig mere og mere. I hin Unionstankens romantiske Tid, indtil Frederik VII's Død, da Katastrofen 1863—64 omstyrtede det dristige Haab, var han faktisk en Konge for Studenterne. Staaer nu end for vor Tid denne nordiske Enhedstanke, forsaavidt man ventede sig store politiske Resultater af den, nærmest kun som en skjøn Sommernatsdrøm, saa maa man derover ikke glemme, at den dog har bragt et blivende Udbytte i aandelig Henseende. Naar trods Alt Adskilligt er udrettet til at bringe de to Folk nærmere til hinanden, og naar de Bedste i dem den Dag i Dag have en Følelse af Fællesskab i deres aandelige Eie, saa skyldes det hin Tids Bevægelse og af Enkeltmænd mest af Alle Ploug.

Som alt omtalt, knyttedes Ploug i 1839 til »Fædrelandet«, efter Tilskyndelse af Orla Lehmann, for hvem han nærede en varm Beundring og Kjærlighed, Følelser, som han bevarede trofast til Lehmanns Død. Tiderne vare nu trangere end under Frederik VI; Fordringerne vare paa den ene Side stegne, og paa den anden Side skjærpedes Regeringens repressive Foranstaltninger. Forbud paa Forbud mod, hvad man foretog sig, Retssag paa Retssag, Beslaglæggelse af, hvad man skrev, og høie Bøder for det skrevne Ord — stundom endog for en skreven Tankestreg —, som de servile Domstole til enhver Tid vare rede til at diktere, det var Dagens Orden. Hvad ikke Kongen selv var ildesindet overfor de Liberale, det var

hans Raadgivere; og hvad disses Øine tilfældigvis oversaae, var der Øine i Udlandet, som vogtede paa. Selvfølgelig undlod Regeringen ikke at opdage en Fare i de skandinaviske Ideer; og ved sin Hjemkomst i 1843 blev Ploug strax sat under Tiltale for en i Kalmar holdt Tale, hvori han havde talt for »et folkeligt Forbund mellem de tre Riger«. Det var den russiske Regering — »de østlige Diplomater« —, hvis Spionsystem alt dengang var lige saa udviklet som i vore Tider, der velvilligt havde meddelt den danske et Vink. Plougs Følelser overfor Rusland som baade Frihedens og den nordiske Enhedstankes argeste Fjende svarede til dem, der fra russisk Side næredes mod hans Idealer; det er en rent ubændig Seiersjubel, der en halv Snes Aar senere giver sig Luft i hans »Sebastopols Fald«:

Fyrster og Herrer med Trællesind,
hører I det? Sebastopol falder!
Ser Trikoloren paa Malakoffs Tind!
Frihedens Vind
vifter, hvor Slavernes Dødssuk raller.
Klippen, hvorpaa I har bygt jert Hus,
er kun en Dynge troløst Grus;
Guden, for hvem I har bøjet Knæ,
er kun en Klods af raaddent Træ.

Men rettedes Plougs Tanker saaledes undertiden mod Øst, var det dog i Syd, at han saae den egentlige Grund til Frygt. For Danskhedens Fare i Sønderjylland havde han tidligt et aabent Blik og en stærk Følelse for dens Sag. Som født i Kolding, hvor Grænsens Nærhed dengang daglig føltes, var han fra Barndommen voxet op med Indtrykket af det Unaturlige i Hertugdømmets Adskillelse fra Hovedlandet; og de Klager, der i

Fyrrerne begyndte at reise sig over Modersmaalets Undertrykkelse i Slesvig, fandt ingensteds stærkere Gjenklang end hos ham. I Mai 1841 var han fra Medarbeider gaaet over til at blive Redaktør af »Fædrelandet« — en Stilling, som han varetog under stadigt Samarbeide med J. F. GJØDVAD —, og fra dette Øieblik er hans Skribentvirksomhed en uafbrudt, ligesaa seig og forvoven som frugtesløs Kamp mod Magthaverne, en Kamp, der under Christian VIII's otteaarige Kongetid kostede »Fædrelandet« ca. 13,000 Kroner i Bøder, foruden hvad den medførte af andre Ubehageligheder. Paa denne Regering, der kun havde Smaaintriguer til Raadighed for at løse Aarhundreders politiske Feilgreb, kun Vaklen og Halvhed, hvor der krævedes Mod og Kraft, og som alene var stærk i Misbrug af Magten overfor dem, som søgte at aabne dens Øine, var enhver Anstrengelse spildt.

Hans Musa forstummer dog ikke under denne Vaabenlarm, om end dens Spøg og Latter mere og mere viger Plads for Alvor, stundom for Sorg og Harme. I Foraaret 1840 skriver han det deilige Digt »Fædrelandet«, som begynder:

> En Stemme klinger i min Barm,
> som strømmer fra mit Hjertes Kammer;
> med Kræfter fylder den min Arm,
> min Vilje tænder den i Flammer.
> Den griber Sind, den fylder Sands;
> thi Stemmen er — mit Fædrelands.

Man kunde gjerne sætte denne Strofe som Motto for Plougs hele Digtervirksomhed, saavel som for hans Virksomhed overhovedet. Digtet er tillige typisk for hans subjektive Lyrik i Noget, som enhver lyrisk Digter kan misunde ham: det er ikke Nyheden, men kun Dybden og Styrken i den

Følelse, hvoraf den springer ud ligesaa naturligt som en Blomst af Knoppen, der skaber Stemningen og giver Digtet Værd. Der er i dette Digt ikke det mindste Originale i Indholdet; det er lutter Ting, der ere sagte før, — tilsyneladende ikke heller i Formen, ihvorvel man alt her sporer Noget baade af den Pathos og af den Stil, hvoraf hans Manddomsdigtning saa stærkt er præget; men man forstaaer, at den Følelse, hvoraf det bæres, kunde bære ham selv under Kampen. De følgende Aar, medens denne voxede, bringe mellem Mindedigte, Hilsener til danske og svenske Aandsfrænder og et enkelt større som »Dronning Mathilde«, en Række Digte i samme Aand som det førstnævnte: »Modersmaalet«, »Slesvig« og det vægtige »Opraab«, som første Gang viser hans Sprogkraft i dens fulde Malmklang; det er, som han slaaer til Lyd med Sværd paa Skjoldet, naar han begynder:

Mit Folk! hvor er din Fortids Magt,
da Nordens Lande Lov du gav
og spejled trende Kroners Pragt
i Østersø og Vesterhav?

Nu og da skriver han en Sang for den vante Vennekreds; men Grundtonen er ændret: det er ikke mere Philistre, som det gjælder om at forjage fra Phantasiens Kongeslot, men en lang og tung Vandring mod Frihedslandet, der forestaaer, og hvorunder det gjælder om at holde ud sammen. Stundom kan som i »Ordets Ridder« en mismodig Stemning for et Øieblik give sig Luft; men man mærker tillige den Modvægt, den hos ham har i en selvbevidst Følelse af hans Gjernings Betydning, naar han skriver:

Og dog er al dristig, al ridderlig Id
med Korstog og Tvekampe heden ej vandret;
en kjender endnu dog vor daadløse Tid,
men Vaabnet er skiftet og Navnet forandret;
thi Pennen blev Landse og Ordet et Sværd,
af funklende Tanker er Rustningen flettet,
et Blad af Papir er det Skjold, som uplettet
for Samtidens Skranke nu Ridderen bær.

Forblev end Christian VIII døv overfor den opvoxende Slægts Krav paa Reformer, synes dog Kongens Stemning overfor de skandinaviske Ideer mod Slutningen af hans Regering at være bleven noget mildere; maaske Kong Oscars Besøg i Juli 1846 har bidraget dertil; og den ligesaa smukke som fuldtud loyale Sang, hvormed Ploug ved denne Leilighed hilste Værten ikke mindre end Gjæsten, synes at forudsætte det. Det er ikke uden Finhed, naar han tilraaber dem:

Vi veed det vel, Guldkronen er ej let:
støt jer paa Folkets Skuldre! de er stærke.

I 1847 udgav Ploug endelig for første Gang en Digtsamling under sit fra hans Studenterdage velkjendte Pseudonym »*Poul Rytter*«. Samlingen fik fra en enkelt fremragende Kritiker, P. L. Møller, en haard Medfart, og forsaavidt ialtfald med et Skin af Ret, som Angriberen har ramt dens let paaviselige, saarbare Steder. Forsaavidt han derimod ikke har kunnet see den originale Skjønhed i Plougs sunde Realisme, er han blindet af en Ensidighed, hvis Dom Eftertiden har underkjendt ikke mindre, end en stor Del af Samtiden gjorde. Og naar han skriver, at »disse »Viser« aldrig ville blive saa populære som f. Ex. de Rahbekske, der forstaaes af Alle og til [alle] Tider«, — saa har han her præsteret et godt Exempel paa de Profetier,

som en Kritiker bør være for kritisk til at udslynge.

Øieblikket, som skulde bringe det Vendepunkt i den politiske Kamp, hvortil Tiden var modnet, var imidlertid uanet rykket nær. Den Frihedsbølge, der i Februar 1848 gik over Europa, mødtes her med en national Bevægelse, en Folkereisning af et Omfang og af en Betydning som ingen anden i vort Folk; og med den kom Plougs Venner til Roret. Her er ikke Stedet at skifte Ret mellem den seirende og den overvundne Part; men kaster man Blikket tilbage paa 1848, er der eet Faktum, som vil staae fast uden at kunne rokkes af nogen historisk Jongleurkunst: i varm Følelse for Betydningen af Nationens Pligt til Selvhævdelse, den Side af Nationalfølelsen, der først i vort Aarhundrede er bleven almindelig erkjendt som dennes egentlige Kjerne, — i denne Følelse vare de nye Mænd de gamle overlegne, og deres Ret til netop i det Øieblik at gribe Magtens Tøiler var dermed given.

At Ploug efter Omslaget i 1848, der bragte hans Fæller til Styret, maatte indtage en ledende Stilling i Hovedstaden, var naturligt. Den bekjendte Politidirektør Bræstrup, der, skjøndt en human og retsindig Mand, hidtil havde tjent Regeringen imod Ploug, kaldte ham i de Dage spøgende »Kjøbenhavns virkelige Politimester«. Det havde dengang staaet ham aabent at faae »Fædrelandet« gjort til officielt Blad, hvad der vilde have bragt ham store ydre Fordele; alligevel foretrak han at bevare den Uafhængighed af Magtens Indehavere, som han stadig havde hævdet. Han afslog derfor ogsaa en tilbudt Professortitel ligesom Gjødvad en tilbudt Post som Statsrevisor.

At forfølge Plougs Redaktørvirksomhed videre i Enkeltheder vilde være det Samme som at skrive den følgende Tids sociale og politiske Historie og vilde for denne Skildrings Formaal forsaavidt være overflødigt, som hans Personlighed nu var udvoxet. Livet havde hugget den Skikkelse helt færdig, hvis Udvikling det her skal være Opgaven at forfølge. Som *Digter* havde han med Krigsaarene 1848—50 naaet det Høidepunkt, paa hvilket han staaer i sin fulde Kraft og endnu sees næsten uforandret en Menneskealder senere.* Den Charakterens enestaaende Helstøbthed, der i ham forbandt Digteren, Manden, Journalisten og Politikeren til et udeleligt Hele, var en fuldbyrdet Kjendsgjerning. Hans Livsyttringer frembyde nu kun Nyhedens Interesse paa Grund af deres stadigt vexlende Gjenstande, men de afgive ikke mere væsentligt Stof til Billedets Fuldstændiggjørelse.

Kun nogle faa Bemærkninger skulle derfor her tilføies om hans offentlige Virksomhed, der i sine store Træk ligger aaben for Enhver, og desuden i en nær Fremtid kan forventes langt mere indgaaende og selvstændigt behandlet fra anden Side. Til »Fædrelandet«, der stadigt helt prægedes af hans Personlighed, vedblev han i 40 Aar — 1841—81 — at være knyttet som Redaktør. Bladets Med-

* 1854 udkom »En Samling Digte«; den fulgtes i 1861 af »En ny Samling Digte«. Disse to tilligemed hans første Digtsamling optryktes i 1862 under Titlen »Samlede Digte af Carl Ploug« i et enkelt Bind, som senere har oplevet talrige Oplag. Valget af denne uheldige Titel er unægtelig en Forsyndelse, som Ploug har begaaet mod sit Digterry; den har bevirket, at hans efterfølgende Produktion, der udgjør Halvdelen af, hvad han har skrevet, og nok saa værdifulde Sager, i mange Aar ikke opnaaede en saa stor Udbredelse som den foregaaende.

arbeiderstab var ikke stor, dets Midler smaa, og dets væsentligste Indhold stammede næsten altid fra hans egen Haand. De samme Egenskaber, der charakterisere ham som Digter, give hans Journalistvirksomhed sit Præg: som en dyb og selvopoffrende Kjærlighed til hans Land var hans Væsens inderste Kjerne, saaledes var denne Følelse ogsaa den skjulte Drivfjeder i enhver af hans Meningsyttringer. Med denne forenede sig en ubøielig Selvstændighedsfølelse og en fast Tro paa den Sag, han til enhver Tid forfægtede, der for en høiere Domstol maa undskylde de Forløbelser af hans iltre Temperament, hvis Udslag tidt kunde bære Præget af Hensynsløshed og Skinnet af Arrogance. I sin Prosa udviklede han sig til en Stilist af høi Rang; stor Kraft og Renhed i Sproget og stor individuel Eiendommelighed forbandt sig hos ham med en uovertruffen Evne til at finde det mest rammende Udtryk for enhver Ting; men medens han i Kraft heraf paa den ene Side ofte yder en mønsterværdig Stil, kan han paa den anden Side ikke frikjendes for oftere i Stridens Hede at have misbrugt den til at finde det mest bidende Udtryk om Modstanderens Person og Færd. Han erkjendte ved flere Leiligheder selv dette, bl. a. under det opsigtvækkende Ordskifte med Dr. Schandorph i 1879—80, idet han skriver:

Desværre, af Harme betagen,
jeg stundom forsyndet mig har;
men Heden i Blodet gjaldt Sagen,
hvis Vagt og hvis Værge jeg var.

Hans Kraftudtryk vare ikke altid saa ilde mente, som de lød; de Færreste forstode paa dette

Punkt hans Eiendommelighed rigtigt. Der var Noget i ham af den gammeldags Kjæmpenatur, der efter en Holmgang godt kunde slutte Fostbroderskab. For ham var det ganske naturligt, at Blodet under en Dyst steg En til Hovedet, og at man slog saa haardt til, som man kunde; men han fandt det ligesaa naturligt, at Andre betalte med samme Mønt, og det efterlod ikke Spor af Nag hos ham. Om dette var hans Forhold til Goldschmidt og navnlig hans mangeaarige Venskab for Carl St. A. Bille talende Vidnesbyrd. Hans Polemik tør i det Hele taget kjendes fri for Smaalighed, hvorfor han med Føie kunde fortsætte de ovenciterede Linier saaledes:

> Jeg skreg som en arrig Madamme
> ej op for hver Rift i mit Skind
> og slog aldrig Vinduer ind
> til Hevn for en Skramme.

For hans Grundsyn var der saaledes ingen Inkonsekvens i, at han, der i 1863 angreb Madvigs Holdning som »et Strømpeskaft«, mange Aar efter kunde yde hans store Egenskaber sin Hylding i en Sang. Dette Usammensatte i hans Person, der drev ham til hensynsløst at sige Sandheden til sine Venner ikke mindre end til sine Fjender, bragte ham tidt i et spændt Forhold til Vennerne, og i Nationalliberalismens gyldne Tid 1855—63 stod han undertiden mærkelig isoleret. Saaledes skiltes han endog en kort Tid fra Lehmann, da denne gik ind i Ministeriet Hall og brugte sin Veltalenhed til at defendere den Ploug saa forhadte »Nølerpolitik«; og man tør vel sige, at hvis Monrad havde nogen Ret i sit Paradox, at »her i Landet betyder moralsk Mod, at man lægger sig ud

med den, man spiser til Middag med«, saa har Ploug i en meget betydelig Grad eiet dette Mod.

I det Grundvæsentlige blev Ploug sine Idealer tro fra først til sidst; men efter 1864 forandredes jo vor hele Stilling. Det skal siges til hans Ære, at han hurtigt og resolut tog Skeen i en anden Haand. *Indadtil* maatte nu Arbejdet gjøres saavel i den danske som i den nordiske Sag. Plougs Digte fra 1869 indeholde mange Vidnesbyrd om, at dynastiske Drømme om et samlet nordisk Rige nu havde givet Plads for Tanker om et møisommeligt Arbeide paa alle menneskelige Omraader for at drage de tre Folk til hinanden. Og paa lignende Maade haabede han, at det danske Folk efter Ulykken vilde i Enighed bygge det, man smukt har kaldt »vort aandelige Dannevirke«. Selv tog han baade i Bladet og paa Rigsdagen Del i dette Arbeide, bl. a. som Talsmand for frisindede kirkelige Reformer; men ogsaa hans Manddoms Drøm skulde blive grusomt skuffet. Under den oprivende politiske Kamp, som begyndte efter 1872, ældedes han, og »Fædrelandet« tabte lidt efter lidt sin ledende Stilling. En lille Kreds af Trofaste holdt ud med det til det Sidste; med Plougs Fratræden som Redaktør faldt det øieblikkeligt sammen; det havde været Et med ham, og det var ikke gjørligt at putte en ny Sjæl i det Legeme, han havde forladt.

Trods den Konsekvens, hvoraf Plougs Liv er præget, er der neppe Nogen, der hyppigere er bleven beskyldt for Mangel derpaa. Enkelte af hans principielle Modstandere have dog i saa Henseende ydet ham Retfærdighed: »Som om den Slags Naturer slaa om!« skrev Dr. V. Vedel i sin smukke

Nekrolog i »Illustreret Tidende«. Stadigt blev det forekastet ham, at han, der begyndte paa venstre Fløi, endte paa høire. Selv hævdede han altid, at det var Omgivelserne, der havde forskudt sig, Stillingerne om ham, der vare forandrede, ikke ham, der havde skiftet Plads. Demokrat i moderne Forstand har Ploug saalidt som hans Vennekreds fra Fyrrerne nogensinde været; det Banner, han svor til, og den Sag, han troede paa, var et idealt Aandsaristokratis; selv det haanende Digt fra 1844 »Adlens Skaal« (udeladt i hans senere Udgaver) viser det klart, naar han for fuldt Alvor ender med Udraabet »Adlen leve!« særlig adresserende sin Hyldest til det bekjendte Trekløver Clausen, Schouw og Hvidt. Man har ogsaa ladet ham høre, at han, der i sin Ungdom var blandt Ordførerne for de nye Ideer, i sit senere Liv manglede Sans for Tidsaandens nye Rørelser. Men Ploug var saa langt fra at erkjende disse som en videre Udvikling af den Strømning, hvis Talsmand han havde været, at han tvertimod i den nye Retning, der var ligesaa negativ, som han havde været positiv, saa et Tilbageskridt og en Reaktion derimod. At han, der havde viet sig til den nationale Vækkelse, ikke kunde være med til den »europæiske«, var i fuld Overensstemmelse med hans Væsen fra dets første Udvikling. Det maa endelig fremhæves, at ihvorvel hans religiøse Liv med Aarene blev fyldigere og inderligere, har hans Digtning og hele Livsanskuelse altid hvilet paa Kristendommens Grund.

Eet er der imidlertid, som ingen Modstander har vovet at forekaste ham — Egennytte. Det er en Kjendsgjerning, at han under sit Livs rastløse

Kamp aldrig har søgt at opnaae nogen personlig Fordel, men til enhver Tid hensynsløst har opoffret denne i den Sags Interesse, som han forsvarede, — at han var den eneste af sit Partis Koryphæer, der aldrig har attraaet eller opnaaet verdslig Fordel, høie Stillinger eller anden offentlig Udmærkelse til Løn for sin Virksomhed. Selv de, der ville indrømme ham Mindst, have aldrig turdet sigte ham for, at hans Stilling til nogetsomhelst Spørgsmaal har været bestemt af Andet end af Sagen selv, eller at han nogensinde viede sine Kræfter til noget Andet end, hvad der efter hans fulde Overbevisning var rigtigt og godt. Denne veltalende Taushed frikjender hans offentlige Karakter for enhver Plet.

Plougs Liv var rigt paa Sorger og Skuffelser; selv i hans lyseste Tid, under Frederik VII's Regering, hvor de Styrende næsten frygtede hans Selvstændighed ligesaa meget, som den forrige Regering havde frygtet hans Opposition, dansede han ingenlunde paa Roser. Ingen har dybere end han taget sig Danmarks Ulykke i 1864 nær; Sverigs og Norges Svigten i det afgjørende Øjeblik nedslog ham i hans Digterflugt:

> Ak, Danmarks tunge, æreløse Jammer
> har lagt sig isnende paa Hjertebunden;
> det nytter ikke mer, jeg Strengen strammer;
>
> den er saa dump, som den af Hamp var spunden.
> Forgjæves ved min Afmagt jeg mig skammer;
> nu, tror jeg, er min Sangertid udrunden.

Det var kun med Opbydelse af hele sin Sjælskraft, at han kunde løfte sig igjen. Dog vedblev han at lade høre fra sig; 1869 udkom hans fjerde Digtsamling »Nyere Sange og Digte«, i 1883 efter-

fulgt af hans femte og sidste, »Nye Digte«; begge staae fuldkomment paa Høide med hans tidligere Digtsamlinger.

Var Plougs offentlige Liv stormfuldt, saa bød hans Familieliv ham til Gjengjæld derfor Lykke i et Omfang, som den bliver saare Faa til Del; i dette hentede han den stadige Foryngelse for sine Kræfter til det opslidende Arbejde. Charakteristisk nok findes i hans første Digtsamling ikke et eneste erotisk Digt; kun et Par Linier i dens »Efterskrift« lade ane, at han ikke har været helt uberørt af ømme Følelser. Alligevel har hans Liv kun rummet en eneste stor og dyb Følelse, som gjaldt den, der i hans et og fyrretyvende Aar blev hans Hustru. Til hende er Plougs hele, ikke omfangsrige, men indholdsrige lyriske Produktion rettet, og i denne alene lægger han stundom ufordulgt sine lønligste Tanker og Følelser for Dagen; særligt gjælder det om den Række af skjønne Sonetter, som fra hans Ægteskabs Begyndelse 1854 med Mellemrum fortsætter sig til hans høie Alder. Man aner af disse Digte, at der i hans Indre kunde gaae stærkere Bølger, end han nogensinde forraadte i det Ydre. Man seer, at Trætheden stundom er nær ved at overmande ham; han føler sig udtømt som Digter og færdig med det, som laa inden hans Evnes Grænser:

> Skal for en Slægt, forfjamsket og forkuet,
> jeg synge, hvad jeg veed, vil Ingen røre?
> Og skal jeg tale for det døve Øre,
> indtil jeg snart til Taushed vorder truet?

Man seer, at der en enkelt Gang i slige Øieblikke har været Gjæring i hans Sind ved Tanken om, i

hvilken Grad Andre have høstet hele Udbyttet af hans Arbeid:

> Naar dem jeg saa', der nys var mine Lige,
> bestandig løftes højere i Vejret,
> dem, der sad stille, mens jeg brugte Sværdet,
> og for at falde foretrak at vige;
>
> og naar jeg da saa' Mængden maale Værdet
> blot efter Trinene paa Højheds Stige
> og knæle for de Mægtige og Rige —
> saa har jeg stundom Magt og Glands begjæret.

Slige Toner ere dog hos Ploug yderst sjeldne, og de efterfølges altid af en anden Klang; det først citerede Digt fortsætter:

> Men naar da kjærlig mig din Arm omslynger,
> naar ved dit Bryst til Ro mit Hoved lægges,
> ej Træthed og Forsagthed mer mig tynger.

Og af det andet lyder Slutningen:

> Men naar saa min vildfarne Tanke vendte
> hjem til mit Hjem, det kjærlige og trygge,
> min Daarskab jeg med Ruelse erkjendte.
>
> Nej, jeg velsigner netop Livets Skygge.
> I den jeg fandt langt mer, end jeg fortjente,
> *dig* og i dig et Overmaal af Lykke.

Igjennem fyrretyve Aar klinge disse samme Strenge med samme Dybde og Skjønhed. Man gjennemlæse disse Digte, hvoraf de allerskjønneste, som Sonetten

> Du er jo ung, skjøndt Tidens Alfeskare
> lidt Sølv har tabt paa Lokkerne de brune —

stamme fra hans senere Aar; og man vil forstaae, at det Forhold, som er deres Gjenstand, har været et, som ikke byggede paa Sand, og som kunde byde en Mand med dybe Følelser Erstatning for

alt Andet. I 1883 skriver han paa sin Hustrus Fødselsdag:

Thi trods den Flod med Braad og Brand,
som overskyllede vort Land
og Folket sønderrev;
og trods den Daarskabs Feberdrøm,
der tramped under Træskosøm
vort dyre Frihedsbrev; —

og trods den Skuffelse, jeg bar,
saatidt min Tillid fik til Svar
de fordums Venners Flugt;
og trods den Harm og Sorg, jeg led,
naar Slægtens Letsind graadigt bed
i grøn og raadden Frugt; —

og trods det Had og Nag, jeg vandt,
naar ikkun det, mig tyktes sandt,
og neppe *det* var sagt;
og trods den Løn, jeg tog tilsidst,
min Frihed som en Fugl paa Kvist,
men intet Fnug af Magt; —

saa gik i treti Aar min Gang
frem under Løv og Fuglesang
i mildest Sommerluft;
endnu, med Sne paa nøgen Tind,
jeg mærker ingen Vintervind,
men Sol og Blomsterduft.

Det er ikke Formeget sagt, at disse Digte ere uden Sidestykker i den gotho-germaniske Literatur og vistnok i ethvert andet Lands. At Samtid og Eftertid ogsaa mere direkte staae i Gjæld til Digterens Hustru for hans Digtning, seer man af en Sonet 7. Marts 1878, der slutter:

Men at jeg bliver taus, du ikke lider;
du mig forbyder Lyren bort at hænge;
du fordrer, at min Vingehest jeg rider.

For dig jeg gjør, hvad ej jeg gjør for Penge;
for dig jeg trodsig mod min Afmagt strider.
Du faar det sidste Klimp af mine Strenge. —

Efter 1848 stod Ploug naturligvis ikke længere for Autoriteterne som det Skræmmebillede, han havde været i sin Ungdom, skjøndt den politiske Pendulsvingning, der i Augustforeningens Dage foregik herhjemme, atter en kort Tid vakte Oppositionslyster hos ham. Han, der allerede tidligere — man kunde fristes til at sige: selvfølgelig — havde traadt Kong Frederik VII paa et ømt Sted, lige da denne Konge vilde skjænke ham Dannebrogsordenen — var i disse Aar ikke persona grata i Kvarteret omkring Amalienborg; men senere lærte man ham ogsaa der at kjende som den ærlige, loyale Karakter, han var. Af officielle Udmærkelser modtog han dog kun faa. Størst Pris satte han paa den Hædersbeviisning, han var Gjenstand for, da han i 1877 — ligesom i sin Tid Oehlenschläger — blev »lagerkrönt« som Æresdoktor i Lund. Det var ved denne Leilighed, at han under uhyre Jubel besvarede den for ham udbragte Skaal med et Svar, der som en Anklang til Tegnérs Tale ved hans store Forgængers Laurbærkroning var affattet i Hexametre, og som findes trykt i denne Samlings 2det Bind S. 248.

Plougs legemlige og aandelige Karskhed var lige til hans sidste Stund forbausende stor. I 1879 gjorde han for første Gang en Reise gjennem Tydskland for at bruge en Kur i Karlsbad, og tre Aar senere, nær de halvfjerds, sin første større Reise sydpaa, hvor han med ungdommelig Lethed travede i Alperne og tilfods vandrede over St. Gotthard. Til oftere at reise følte han sig dog for gammel. De gamle Venners Kreds tyndedes ogsaa om ham; P. Heise, Svigersønnen Vilhelm Rode og Christian Richardt døde i disse Aar; ja

endog den næsten jævnaldrende Hostrup skulde han overleve. Han var nu træt og længtes selv efter at gaa til Hvile. Den 27. Oktober 1894, to Dage før sin 81 Aars Fødselsdag, og faa Dage før han skulde have afsløret Hostrups Buste paa Regensen, følte han sig syg og vilde gaae tilsengs, da han pludselig sank sammen og Bevidstheden forlod ham. En halv Time senere havde han uden synlig Dødskamp draget det sidste Suk.

Efter hans Død fandtes paa hans Arbeidsbord en Aftenen forud henkastet Begyndelse til det Digt, »Heimdal«, der findes trykt som det sidste Digt i denne Samling; »det sidste Klimp af hans Strenge« skulde alligevel ikke komme til at tilhøre hans Hustru. Det viedes den Følelse, der havde været hans Livs stærkeste, som hos ham havde veiet mere end selve Hjemmet, mere end Livet og Lykken; *den* skulde endnu engang runge i Strengene med hele den gamle Malmklang i det Øieblik, da de brast.

I 1872 havde Ploug en Bladfeide med Vilhelm Birkedal. De to Venner brøde dengang deres Lanser med hinanden uden Bitterhed, men dog med stærke Ord paa begge Sider. Ved denne Leilighed angreb Birkedal Ploug skarpt som Politiker, medens han samtidigt sænkede sit Vaaben for ham som Digter. Paa dette svarede Ploug, idet han endte sin Slutningsartikel med de Ord: »*Fortjener jeg ikke at mindes som Mand, maa man for mig gjerne glemme mig som Sanger.*«

Ploug følte sig den Samme, naar han digtede, som naar han handlede og talte; det hørte til de faa Ting, hvorved han fandt sig personlig krænket, naar man i ham blot vilde see Digteren. Sin Digtning betragtede han kun som et sin øvrige Virken sideordnet Led, et sideordnet Middel for det Livsmaal, han forfulgte. Ved denne Betragtning skiller han sig principielt fra vort Aarhundredes øvrige Digtere — Grundtvig alene undtagen, — idet alle disse skrev for at frembringe varige, af deres øvrige Livsvirksomhed uafhængige Kunstværker. Er nu end en Kunstners Hensigt med sit Arbeide i en vis Forstand ligegyldig for dettes Værd, maa man dog, hvor en Betragtning af Plougs Digterpersonlighed skal finde Sted, paa ethvert Punkt have denne hans egen Betragtning af den i klar Erindring, fordi uden den hans Retning, hans Begrænsning og hans digteriske Særpræg med dets Fortrin og Mangler ikke fuldt forstaaes.

Hovedsynspunktet, hvorunder Plougs Digtning maa sees, vil Ingen kunne angive med større Skarphed, end han selv gjør det, naar han i den Tilegnelse, hvormed han indleder sine »Samlede Digte« fra 1862, siger til Christian Winther:

> Du sleb det straalende Smykke,
> som Ungdom og Skjønhed bær, —
> jeg maatte prise min Lykke,
> om jeg fik smedet et Sværd.

Med den vidtdrevne Beskedenhed, der var egen for Ploug som Digter, har han her, idet han træffende charakteriserede den æsthetiske Forskjel mellem Winthers og sin Digtning, villet tilkjende sig selv den lavere Rang som den, der er henviist til i plumpere Former at bearbeide det mindre ædle Metal. Skjøndt de anførte Linier ikke helt ere blottede for Selvfølelse, har han dog neppe tænkt den Tanke tilbunds, i hvilken Grad han tillige charakteriserede Forskjellen mellem begge Digtningers Formaal og Virkning og dermed Forskjellen i Betydning. Al Kunst maa nødvendigt, foruden sit absolute Værd efter sit Forhold til sine evige Idealer, have et relativt efter sit Forhold til det Timelige, til Livet selv og navnlig til sin Samtids. Saalidt som de to Værdier tør forvexles, saalidt tør man helt see bort fra nogen af dem ved Dommen over Kunstens Frembringelser. Tiden, hvori Ploug levede, havde uimodsigeligt Sværdet mere behov end det straalende Smykke.

Plougs Digterselvfølelse var, som omtalt, alt Andet end stærk; i den daglige Omgang var han bramfri og fordringsløs. Alligevel havde han en bestemt Fornemmelse af sin Eiendommelighed. »Jeg synes, at de gjør formegen Stads af mig,«

yttrede han engang; — »men een Ting er alligevel sikker: jeg har mit eget Sted, og *det* er ikke rigtig forstaaet.« Nærmest havde han vel ved disse Ord sin Livsvirksomhed, seet under Eet, for Øie; og i saa Fald har han vel skjønnet rigtigt. Men forsaavidt de gjaldt hans Digtning, saae han vistnok feil; thi Mange have sikkert, selv uden kritisk at klare sig dens Eiendommelighed, havt en stærk instinctiv Følelse af det, hvorpaa de grundede deres Værdsættelse af den.

Man har sagt om Ploug, at han hertillands var *Leilighedsdigteren* forfor Alle; man har ydermere sagt, at han var det i Ordets bedste Forstand, at han har hævet Leilighedsdigtningen op i en høiere Sphære. Det er at sige for Lidt; med Føie kan Plougs Digtning ikke indordnes under denne Genre, — hvis man da ikke helt vil opløse dens Begreb, som Goethe gjorde, da han engang yttrede, at egentlig var ethvert godt Digt et Leilighedsdigt. Vistnok har han skrevet adskillige Leilighedsdigte i egentlig Forstand, om end langtfra saamange som Oehlenschläger; men den langt overvejende Del af de Digte, for hvilke der ligger en nærliggende ydre Foranledning til Grund, have hos ham et særegent Præg, der skiller dem ud fra Genren. Forholdet var ikke, at han greb Leiligheden til at synge: det var i Virkeligheden mere Leiligheden, der greb ham. Ingen Digter i noget Sprog har i høiere Grad end han levet med i sin Tid med alle dens Bevægelser; fra den har han hentet alle sine Inspirationer, og det i den Grad, at selv hvor han besynger et Stof, der hører Fortiden til, — Griffenfeldt, Dronning Margrete, Thyre Danebod, Christiern den Anden, Dronning Philippa, — er det

idelig dets Ligheds- eller Modsætningsforhold til Nuets Rørelser, der bestemmer dets Grundklang og giver det dets Flugt, hvor det da ikke ligefrem — som i »Peder Tordenskjold« eller »Iver Huitfeldt« — er et Exempel, han vil holde Samtiden for Øie; hans rent fortællende Digte ere yderst faa. Men paa den anden Side er det — til Forskjel fra »Leilighedsdigternes« Vane — aldrig det blot »Actuelle«, som han besynger: det er det blivende Historiske i det Momentane, som han har havt et mærkelig skarpt Blik for; og i at gribe dette, lige fra det mindste Personalhistoriske til det store Verdenshistoriske, ligger egentlig Plougs enestaaende poetiske Genialitet. Hundreder af Digtere have hentet deres Stof fra Historien; men Ingen har som han forstaaet at gribe den i sin egen Samtid, hvor dens Bølgeslag nødvendigviis føles stærkest, hvor de vække mest Jubel og Lidenskab, Sorg og Harme, hvor de lettest finde Gjenklang hos Tusinder; men hvor de ogsaa lettest forplumres og farves, hvor Smaat bliver stort, Stort smaat. Det er vanskeligt for en sen Eftertids kjølige Kritik, endsige for en Samtidsdigters ildnede Phantasi, at smelte Historiens Guld ud fra dens Slakker; men det er netop heri, at det Betydelige hos Ploug lægger sig for Dagen. Hans Samtidsdigte ere trods deres ualmindelig stærke formelle Individualitet ikke at stille i Klasse med blot subjektiv Lyrik, men ville — selv bortseet fra andre Egenskaber — bevare deres Værd som Charakteristiker, der ikke blot ere prægede af hans overlegne Syn, hans stærke Retfærdighedsfølelse og den Adel i Tænkemaade, som hans inderste Væsen altid gjemte, men som virkelig have

en almindeligere Dom, selve den forstaaende Samtids, til Baggrund. Overalt i sin Digtning har han vidst at gjøre sig til Tolk for en almindelig Følelse; hans ofte brugte »vi« er saa langt fra at ligne et Pluralis majestatis, at hans Subjektivitet tvertimod synes at forsvinde deri. Ikke uden Grund har Høyen sammenlignet Plougs Mindedigte — dette Galleri, der begynder med Drejer og ender med Goldschmidt 50 Aar senere, og hvis Mage end ikke i Omfang findes nogensteds — med Bissens Portraitbuster. Jevnførelsen er træffende i mere end eet Punkt: netop i plastisk Skjønhed, hvad Form og Sprogbehandling angaaer, kommer ingen anden dansk Digter Ploug nær; heri er Welhaven alene i den skandinaviske Literatur hans Ligemand. Man træffer i hans Sætninger næsten aldrig et undværligt Ord; Klangen af hans Vers har Noget af Stenens og Broncens Klang; hvert Træk i hans Billeder er som meislet og drevet med Hammerslag. Man betragte det Billede, han giver af Thomander:

Et Storhedens Skjær
var lagt om hans brede, buede Pande,
hin Leir for Tankernes mylrende Hær,
hint Kort over Aandens beherskede Lande;
den lyste fra Øiets veltalende Grund
og ud af hver Linie, som Alderen streged,
den kruste sig rundt om hans myndige Mund,
hvor Lunet og Viddet med Gratierne leged.

Formen er her i sin Indgaaen paa Personen saa monumental som muligt. Hele hans Apparat er gjennemtrængt af kritisk Sans lige til Maaden, hvorpaa han, figurligt talt, opstiller sine Billeder: snart er Portraitet blot en i hans »Museum« ophængt, fordringsløs Medaillon af En, som var ham

kjær, men som traadte mindre frem for Offentligheden — Bergenhammer, Drejer o. s. v.; snart er det en Buste, som han i fri Luft løfter høit paa en rank Søilefod af Betragtninger — Læssøe, Ørsted, Anna Nielsen;* eller en Fuldstatue — Høyen, Thomander; og hvor Personen mere var af stor Betydning end betydelig i sig selv — Oscar den Første, Frederik den Syvende, — stiller han Figuren uden at overdrive dens Dimensioner paa et Postament, der imponerer ved sin Masse og sin Udsmykning. Man vil i det Meget, han altid veed at sige om Personen, kun sjeldent kunne paavise nogen Overvurdering af den; læser man saaledes det skjønne Digt fra 1880 om Michaela Ingerslev (II. Bind, S. 260), vil man see Vederhæftigheden lyse ud af hver Linie; og den giver Digtet Værd selv for dem, der første Gang her læse Navnet. Interessen, man føler, er af samme Art som den, hvormed man betragter et Kvindeportrait af Holbein eller Tizian. Værd at mærke er hans Charakteristik af N. P. Nielsen, i Omtalen af hvis Værd som Kunstner og Menneske et Forbehold er umiskjendeligt; men naar han siger:

> Hans Stemme var den Lur, som Oehlenschläger
> behøved for at vække Folkets Sands;
> hans Læbe var det gyldne Festen's Bæger,
> hvor Sangens Drue sprang med dobbelt Glands.

* Fru Heiberg har i sine Livserindringer med en vis Bitterhed sigtet Ploug for, at han i dette Digt har »udødeliggjort Fru Nielsens Spil« som Signe i »Hagbarth og Signe«, hvilken Rolle hun aldrig har spillet. Dette beroer paa en Misforstaaelse. Digtet nævner fire af den dramatiske Literaturs store Kvindeskikkelser, Valborg, Signe, Julie og Elvira som dem, Fru N. i Charakterens Storhed og Følelsens Dybde stod paa Høide med, men det taler ikke om hendes Udførelse af vedkommende Roller. Det burde ikke være undgaaet Fru Heiberg, at Fru N. ligesaalidt har spillet Julie, ved hvis Nævnelse fornuftigviis ingen Feilhuskning kan tænkes.

saa føler man, at han her har ramt Sømmet paa Hovedet og givet Hakon Jarls Fremstiller Alt, hvad der tilkom ham, uden at give det Ringeste formeget. Man sammenligne hans Digte af denne Art med Heibergs, der visselig ikke mangle Stemning og Følelse; men i Forhold til Plougs virkelige Mindeskrift paa Graven ere de mest som en Sørgechoral, der blæses over den.

Den digtende Phantasi kan i sin Behandling af Stoffet vise sig mere analytisk — som hos Paludan-Müller eller hos Richardt — eller mere synthetisk; hos Ploug var den, som den fødte Historikers maa være det, afgjort det sidste. Deraf hans Styrke i Helheden, som han selv i sin første, endnu langtfra fuldkomne Periode ofte behersker med tilsyneladende moden Kunst; uheldigt i Forholdene eller svagt i Bygningen er ikke et eneste Digt fra hans voxne Digtertid. Sit Udgangspunkt vælger han med sikkert Blik og spinder derfra sin Tanketraad jevn og fast fremad uden Spring og Knytninger og uden Afvigelser fra Retningen; hans Digtes Bygning har Noget tilfælles med Sansovinos Relieformamenter, hvis fine, lange Rankelinier kun hist og her svulme ud i et enkelt, ædeltformet Blad for atter derfra uforgrenede at fortsætte deres rolige Vandring frem mod Endeblomsten. De Færreste begynde saa godt, men næsten Ingen slutter saa mesterligt som Ploug. Exempler paa denne hans samlende Evnes sikre Overblik over Stoffet seer man i de dristigt henkastede historiske Perspektiver, som han saa tidt opruller — man læse »Peder Tordenskjold«, eller »Kong Frederiks Ligtog«, hvor han i et stort Syn lader den oldenborgske Stamme passere Revue; men ingensteds

viser den sig mere glimrende end i Universitets-cantaten fra 1879, som han skrev i sit 66. Aar. Selve den Dristighed, hvormed han, begyndende fra Skabelsen, resumerer Menneskehedens Udvikling i et Par Cantateafsnit, er enestaaende. Man skulde troe det ugjørligt uden at komme ind paa den philistrøse, vidtløftig didaktiske Genre; men Ploug kommer ikke Skjæret nær selv i en saa sammentrængt Skildring som:

> En Folkebølge fra Østen steg
> og rydded Kulturens Felt;
> hvor Roma segned og Hellas veg,
> der seired Golgathas Helt.
>
> De vilde Stammer tog Skik og Lov
> bag Kirkens og Klostrets Hegn;
> Stridshamren smededes om til Plov,
> og Sværdet fik Korsets Tegn.

Det er de ottehundrede Aars Udvikling fra Christi Fødsel til Begyndelsen af Danmarks historiske Tid, der er sammentrængt i otte Linier; med virkelig Finhed ere Udtrykkene valgte i Linien »Hvor Roma *segned* og Hellas *veg*«, hvor han i sin raske Forbifart yder Hellenismen sin Tribut af Anerkjendelse som den Større af hine to aandelige Verdensmagter. Denne Cantate er om ikke Plougs ypperste Digtning, saa dog ialtfald uovertruffen af nogen tidligere eller senere i Skjønhed og Rigdom; Rhythmer, Sprog og Tankegang smelte i den sammen til et Hele, som neppe kan tænkes fuldkomnere.

Plougs bevidste Formaal med sin Digten, som paa Bunden gjemte en Undervurdering af hans egen Aare, gjorde, at han aldrig følte sig ret som Digter af Faget; sine Frembringelser tiltroede han

høistens kun et relativt Værd. Hans Respekt for dem, hvem han ansaae for »rigtige« Digtere — særligt Oehlenschläger og Chr. Winther — var stor; han elskede og beundrede dem, men følte blot ikke Kald til at være som de. Sagtens er der ikkeheller Grund til at beklage denne Aandsretning hos ham, der, idet den drog snevrere Grænser for hans Production, tillige bestemte og udviklede dens fremtrædende Eiendommelighed.

Kvantitativt kunde han sikkert have præsteret meget Mere, som ogsaa meget Andet, end han gjorde, og det Ting af ikke ringere Værd. Hans lille rent lyriske Production er en Pryd for vor Literatur og indtager en Særstilling i denne; medens andre Digtere kun synge deres Savn og Længsel efter det, der fattes dem, ere disse Stemninger hos Ploug et forsvindende Tal: det er Lykken ved at eie den, han elsker, og den faste Tillid til denne Lykke, der hos ham strømmer ud i Sang, ikke hyppigt, men med des større Inderlighed. Man seer, at hans Aare har været rig nok; alligevel gjorde han Intet for forsætligt at udnytte den i stor Stil: hans Sang var som Nattergalens, der synger for sin Mage paa Reden, naar Dagens Støi omkring den er forstummet. Hans rent episke Digtning staaer ikke tilbage for hin, men er i Omfang endnu mindre. Hovedmassen af hans Production er en Mellemting af eiendommelig Art: det er Digte med et Slags episk Underlag, der dannes af Fortids- eller Samtidsbegivenheder, hvorpaa saa Stemningen reiser sin Bygning i lyrisk Form. Men denne Lyrik har i al sin Flugt og Friskhed mærkelig Lidt af subjektivt Præg. Man kan hos Ploug læse Side op, Side ned uden at

finde et »jeg«, »mig« eller »min«. Selv hvor det er Foraaret, Øresund eller det nye Aar, han synger om — endmere, naar Gjenstanden er Slesvig, Jylland eller Modersmaalet, er Digtet aldrig formet som Enkeltmands Følelser; stadig taler han som Ordfører, være sig for et Broderskab, en kampfærdig Flok eller et helt Folk; altid er det »vi, vi« og atter »vi«, der tenderer henimod Fædrelandssangen eller bliver det helt. Og dette Uegoistiske er ikke tilfældigt: saadan var han. Der er hos ham ingen diskret Sky for at vise sit Inderste for Alle, ingen bevidst, taktfuld Undgaaen af at stikke sin Person frem: det faldt ham blot aldrig ind at gjøre det. Naar han skrev et Digt, formede han det uvilkaarligt som en Fællessang, og sig selv følte han i Forhold til det blot som En, der sang med i Choret. I Indledningsdigtet til »Nyere Sange og Digte«, hvori han beskedent, men træffende tegner sig selv, sammenligner han sig med Soldaten, en af de Mange; under et Hvil,

> »Strakt paa Bakkeskræntens Lyng,
> kan en Flok jeg Tonen give,
> naar den raaber til mig: syng!«

Denne Almenfølelse hos Ploug, der næsten sprænger det Subjektive, gaaer endnu et Skridt videre, idet den stadigt griber ud over det givne Objekts Grænser: at hans Hjerte fyldtes af det, han sang om, laa for en stor Del i hans Naturs Tilbøielighed til bagved det Mindre og Specielle at fæste sit Blik paa noget Større og Generelt. Ligesaa stærk som han var i at opnaae sin Virkning ved at individualisere paa rette Sted, ligesaa stærk var han i det stik Modsatte. Sang han en af

sine mangfoldige Bryllupsviser, saa formede han den oftest til en tankerig Forklaring eller Forherligelse af selve Kjærligheden, den lille menneskelige som den store guddommelige —, der for Leiligheden, hvortil den var skreven, kun havde den Særinteresse at være en nyudsprungen Blomst, men som kunde bruges varigt ved hvilkesomhelst lignende; skrev han ved en saa lidet epokegjørende Begivenhed som Landhusholdningsselskabets Hundredaarsfest, saa formede han Digtet, uden at fjerne sig fra sit Thema, helt til en Fædrelandssang, som endnu 25 Aar efter kan synges. Er det Theaterbygningens Indvielse, gjør han Slutningssangen til en Bøn for Danmark, der kan bruges hvorsomhelst; er det Indvielsen af Viborg Domkirke, former han ligeledes Begyndelse og Slutning som rent kirkelig Digtning, der foruden paa det Nøieste at passe til Leiligheden tillige passer paa mange andre;* Midtpartiet gjør han til et historisk Digt om »Vor Frue«. Selv ved det mest i Øieblikket Indgaaende er der altid noget Almindeligt i hans Betragtning, der giver den Storhed og udvisker Leilighedspræget.

Mere end om nogen anden Kunst gjælder det om Digtekunsten, at enhver af dens Udøvere selv skaber sig sin Technik; faa eller ingen Saadanne lægge noget egentligt Studium til Grund, selv om Tidsaandens Retning og literær og sproglig Udvikling ofte give flere Samtidige en Skoles Fællespræg og Navn. For Ploug laa det efter hans Aandsretning fjernt at være Andet end Autodidakt og

* Slutningssangen af denne Cantate: »Huset er bygget, Herre, dig til Ære« har ogsaa været benyttet ved flere Kirkeindvielser.

fløite sine Viser efter Øret; paa det Formelle har han anvendt et Minimum af Studium og Reflexion. Fremmede Kunstmetre har han — udenfor de faa, der næsten ere Alles Fælleseie — aldrig brugt; Ottaven findes hos ham en fem—sex Gange, altid behandlet i den lidet strenge Form, som Paludan-Müller har gjort national, — ja, stundom endnu løsere i Behandlingen; ni Linier i en Strophe har han leilighedsviis ikke generet sig for, hvor det, han vilde sige, ikke kunde rummes i otte. Treliniede Stropher findes hos ham hist og her; men den ægte Terzine har han kun een Gang gjennemført i et kort Afsnit. Af Sonetter findes hos ham en hel Del, i Reglen correkte, men af og til dog med vilkaarligt Rimskifte. Nibelungenstrophen har han eengang brugt i et episk Digt; — dermed er Alt nævnt. Fornyrðalags-Rhythmer bruger han oftere; Helheden af Sprog og Metrum har den rette nordiske Kraft; men Stavrimenes rigtige Rækkefølge har han kun en eneste Gang (»Til Nordens Konger«, 1862) fuldt respekteret. Metrisk interessante Phænomener frembyder han ikke, medens de vrimle frem hos Oehlenschläger, Hertz og Heiberg. Han holdt sig altid til Rhythmen i dens simpleste Grundform uden paa Formens Omraade at vove Experimenter eller søge at vinde nyt Terrain for Kunsten; Sligt laa ganske uden for hans Formaal. Hvor complicerede Stropheformer optræde hos ham, skyldes de altid en Sangmelodi, der har foresvævet ham, oftest en Bellmansk; og Reminiscentser af denne Art stikke stundom som Nisser Hovedet op paa de mest uventede Steder, som i det herlige Afsnit af Universitetscantaten »Frem drager Slægternes lange

Karavane«, hvis Begyndelse viser Paavirkning af »Flyv, Fugl, flyv«, og som derfra gaaer over i »Klang, mina flickor!« Iøvrigt var han lidet musikalsk; man mærker, at han ikke har Melodierne inde saa sikkert som Hertz, Heiberg og Hostrup. I det smukke Digt »Ungdommens Drøm« (I. Bd. S. 94) har han villet skrive paa Melodien »Herliga land«, men bygget Rhythmen paa et Compositum af alle fire Stemmer, der ikke kan synges paa nogen af dem. Navnlig i hans første Digtsamling lader sig stundom en mærkelig Mangel paa Sans for Velklang tilsyne jevnsides den allerede her overraskende rhythmiske Kunst; og en enkelt Gang mærkes denne Mangel ogsaa i hans senere Production. Alligevel var Ploug — i Modsætning til Grundtvig, for hvem Digtningen ogsaa nok saa meget var et Middel som et Maal — en fuldblods Kunstnernatur; det kunde ikke være Andet, end at han paa sin lange Forfatterbane ogsaa i det mest Formelle udviklede sig og steg Trin for Trin, selv uden at overskride den Begrænsning, der engang var ham naturlig. I sin fuldvoxne Periode tumler han sig ofte i de allervanskeligste Former som en Fisk i Vandet.

Et talende Vidnesbyrd om, hvad han kunde præstere af Verskunst, er Digtet »Iver Huitfeldt«, i hvis 13 sexliniede Stropher et firedobbelt Rim er gjennemført; en af dem lyder:

Men under den korte, forbittrede Kamp
  Kanonerne gløde af Brug;
snart fænge de ældede Planker som Svamp,
og Ilden faaer Næring af Tjære og Hamp
og indhyller Stevnen i kvælende Damp
  og æder sig ind i dens Bug.

Et sikkrere Overblik over og en større Beherskelse af de Rim, der staae til Raadighed, vil man vanskelig kunne finde Exempler paa. Alligevel er det mere i den overlegne Dygtighed, hvormed han bringer Sprogmetallet til at fylde Støbeformen, end i det Støbtes ydre Ciselering, at hans metriske Kunst viser sig. Der lader sig ikke tænke en mere fuldendt Helstøbthed end den, som f. Ex. Digtet til N. M. Petersen (1861) fremviser. At Versemaalet er yderst vanskeligt, veed enhver Techniker; Slutningen lyder:

Hil dig, du, hvis Læres
Sæd alt frodig gror!
Længe til os bæres
end dit rige Ord!
Og først da dit Øies
Straale vorde slukt,
naar du seer din Møies
modne, gyldne Frugt!*

Plougs Formsands maa i Virkeligheden siges at være overordentlig stor, og hans formende Evne er ikke mindre; mangelfuld er den kun, forsaavidt den nu og da nøies med at forblive i Værkets Indre, saa at dens organiserende Kraft ikke helt naaer ud til Overfladen; men Formen er aldrig dilettantmæssigt paasat udvendig fra. I sin dybere Betydning af »Maaden, hvorpaa det Mangfoldige forbinder sig til et Helt« (Welhaven) er den hos Ploug uovergaaet; hans Technik er i mere indre

* Noget virkelig Nyt paa Rimkunstens Omraade kunde i et Sprog som vort vanskelig præsteres i vort Aarhundredes sidste Halvdel; man vil alligevel see, at de her citerede Rim ikke ere uden Originalitet. Chr. Richardt, som erkjendte Ploug for sin Lærer, og hvis første Digtsamling udkom i 1862, turde netop af en Strophe som denne have lært Noget af den Rimkunst, hvori han som Virtuos overgik Læreren. Hostrup (»Nordens Kvinde«, 1851) har iøvrigt alt lignende Rim.

Forstand, som den særligt viser sig i den logiske og grammatiske Sætnings Forhold til Metret, saa høit udviklet og sikker, at neppe nogen Andens i vor Literatur kommer den nær. I saa Henseende er han en af dem, af hvem man kan lære allermest.

Det er vanskeligt at sige, hvorvidt Ploug under sit tiaarige Studium — eller snarere tiaarige Ikke-Opgivelse — af Philologien har skjænket Qvinctilian en særlig Opmærksomhed; rimeligt er det vel neppe. Men vist er det, at ingen af vore Digtere anvender alle Stilistikens Figurer med saa bevidst Kunst og med saa stor Virkning som han. Som hans Stræben overfor sine Tilhørere stadig gaaer ud paa at vække og indprente, opflamme og rive med mere end at tiltale og forædle ved det blotte Skjønhedsindtryk, saaledes stiler hans Technik gjennemgaaende mod de kraftige Former fremfor de yndefulde. Stavrim ynder han stærkt; sine Ord fylker han i Verset som i en Phalanx, bygget af symmetriske Colonner; han slutter ikke blot gjerne hver Linie med et Skilletegn, men han fører Symmetrien videre og opnaaer en egen indtrængende Kraft ved Parallelisme i Incisioner og Phrasering:

Loven blev til, hvormed Landet skal bygges,
Træet er sat, hvoraf Slægter skal skygges.

Meget hyppig er hos ham en egen realistisk Massevirkning af Stof og Rhythme, som fremkommer ved, at han gjør Linien toleddet, hvorved han faaer det enkelte Element til at virke med større Kraft:

Stærke Mænd og ædle Kvinder,
lyse Haab og dyre Minder,
høie Maal og trofast Villie
trives paa din Tillie.

Sjeldent bruger han imidlertid Adjektiverne som her, hvor de frembringe Indtrykket af en vis Frodighed; fremfor Epitheta, der kun udvide det efterfølgende substantiviske Begreb, foretrækker han at sammenknytte to saadanne Begreber ved en Genitiv og gjøre hvert Udtryk billedligt:

> Fra Livets Mark, Naturens Have,
> fra Tankens Gruber, Fortids Grave, —

hvorved paa engang et stærkere Incitament for Tanken gives og større Strenghed i Udtrykket opnaaes. Nu og da afgrænser han i disse Dobbeltled Dipodierne skarpt ved Skilletegn, stundom forstærker han Klangen end mere ved Dobbelthed i Parallelismen:

> For Danmarks Land, for Folk og Drot,
> du varsler rigt, du lover godt.

Han former endog stundom to fulde Sætninger i hver Linie, hvori Parallelismen er gjennemført til det Yderste:

> Saaret bløder, — det vil lukkes;
> Savnet brænder, — det vil slukkes.

Ligeledes:

> Lær det taale, skal det lide;
> lær det seire, skal det stride!

Betegnende for Ploug er et Vers som »Vai stolt, vai høit og frit, vort Flag!« der i dets characteristiske Brug af Versfoden er saa impulsivt som muligt. Man vil see, at der i hele denne Side af Plougs Technik er noget med de oldnordiske Versemaal Nærbeslægtet.

I Gjentagelsen er han stærk; snart virker han ved Gjentagelse af det enkelte Ord i modificeret Betydning (Antanaklase; ogsaa Heiberg har Smag for denne Figur):

Staa der i Malm trygt under Kirkens Skygge,
som tidt gjenlød af Malmen i din Røst!

Stundom er det den blot pathetiske Gjentagelse af Ordet i samme Betydning:

Men hvo der trives ved Uret og Vold,
skælver af Angst bag Harnisk og Skjold,
skælver for Tugtelsens Tordenskrald,
skælver for sit Sebastopols Fald.

Der er navnlig et enkelt Ord, der charakteriserer Ploug, og hvori hele hans Naturel ligesom concentrerer sig, det er: Fremad! Frem! — og det gjentages atter og atter i hans Digtning. Vægtigt som Lurklang lyder det i den Klimax, der danner Slutningsstrophen af »Kong Fredriks Ligtog«:

Nei, frem drager Hæren til Kongens Grav;
men frem paany,
frem over Fjeld og frem over Hav,
frem, til de sidste Skygger maa flye,
frem, indtil Maalet langes og vindes,
frem, til det Skilte samles og bindes.

Ingensteds er dets Klang dog mere betagende ved sin Lidenskab end i »Reis jer af Leiet«, hvor han tilraaber Brødrene:

Fremad, hvor Faren og Nøden er fælles!
Fremad, hvor Hæderens Krone skal naaes!
Fremad, hvor Fjendernes Skare ei tælles,
men hvor den slaaes!

Oftere er det en Sætning, han gjentager. Mægtig er den Stigning, han paa denne Maade faaer frem

i »Sebastopols Fald«, hvor den første Strophe begynder:

> Bølge, som skummer i sorten Hav!
> hører du det? Sebastopol falder!

den anden:

> Folk, som forliste Frihed og Magt!
> hører I det? Sebastopol falder!

og den tredie:

> Fyrster og Herrer med Trællesind!
> hører I det! Sebastopol falder!

Af stor Virkning er ligeledes Gjentagelsen, naar han i »Peder Griffenfeldt« begynder Slutningsstrophen med de to Linier, hvormed Digtets første begynder; overordentlig smukt er den brugt i »Et Kys«, hvor Afsnittene 2 og 4 begynde ens, og hvor endvidere to fulde Stropher af Ungersvendens Tiltale til Jomfruen vende tilbage med den i sin Forskjellighed uforandrede Situation.

Ikke mindre stærk end Ploug er i sine Ligheds-virkninger, er han i Modsætningsvirkningerne. Fyndigt er Antithesen brugt, naar han sammenfatter Dommen over Frederik VI. i Ordene: »Tiden var stor, og han var lille«. Og man skal lede om Mage til den Pathos, hvormed Contrasterne fremtræde i Strophen:

> Nu aabnes Riddarholmens Kongebolig,
> hvor Døden holder Hof og Mindet Dom,
> hvor megen Sjæleangest sover rolig
> og Maalet staaer for mangen Stræben tom;
> hvor Usselhed er lagt ved Storheds Side,
> graahærdet Kløgt ved Tant og Børneleg,
> den myge Stengel ved den stærke Eg
> og haardfør Manddom mellem Kvinder blide.

Vil man have et fuldt Indtryk af Plougs Technik, saa gjennemlæse man »Dronning Margrete«, hvori alle Straaler af hans stilistiske Kunst samle sig som i et Brændpunkt. Der er i dette plastiske Billede ikke en eneste Farve, som gløder, ikke en eneste ny Metaphor. Stilen er saa streng, at den næsten er tør; Metrets Knaphed gjør den endnu strengere. Kun Tankens rolige Beherskelse, Sprogets Adel og Talefigurernes mesterlige Anvendelse giver Billedet den forunderlige, statuemæssige Værdighed, som synes at voxe kjæmpehøi i Slutningsstropherne med deres tre Gange gjentagne »Hil være hun!« Parallelisme, Gjentagelse og Antithese, — det er her hele Hemmeligheden ved Plougs Kunst, ligesom den ved Thorvaldsens — ialtfald efter hans egen Forklaring — kun bestod i en tilstrækkelig Mængde Ler, et Jernstativ og en Modellerpind.

Den emphatiske Spørgeform bruger Ploug hyppigt:

> Hvad vilde du vel i den lumske Bugt,
> du Havets kneisende Svane!
> for, vingestækket og indelukt,
> at finde din bratte Bane?

I det anførte Tilfælde gjentager han med stor Virkning Spørgsmaalet fire Gange. Griffenfeldts Dommere tilraaber han:

> Hvo spørger vel nu om eders Ry?
> Paa Mindets Himmel det staaer som en Sky,
> men hans som en Nordlysflamme.
> Hvo blændes vel nu af eders Glands?
> Afbleget og dum den ligger om hans
> Portrait som dets rustne Ramme.

Det er Indignationens ægte Pathos, der her udtaler en Dom i Form af et Spørgsmaal.

Ligesaa eiendommelig som Ploug er i sin Rhetorik, er han i sine »Troper«, — Tankefigurerne modsat Talens. Hvor findes vel en dristigere Hyperbol end i de Ord om Tordenskjold:

> Men ingen Bølge gaaer i Kattegattet,
> og ingen Brænding slaar mod Sveas Skjær,
> der ikke til hans Heltery har skattet,
> der ei har seet hans raske Vikingfærd;
> som ei hans glatte Lag har overdøvet,
> som ei blev tøilet af hans Villies Magt,
> saatidt han, lige glad og uforsagt,
> med Stormen eller Fjenden Styrke prøved.

Med hvilken Kraft virker ikke Personificationen, naar han om Frederik VII. siger:

> Fire Hundredaars Daad og Brøde
> skulle med ham for Dommen møde.

I det fyndige Billedsprog er han stærk, som naar han kalder Orla Lehmann »Talsmand for Tidens treløbne Tanke« eller charakteriserer Bellman som »Han, i hvis Skjemt en Vemods Fuga klinger« eller skriver om Oehlenschläger:

> I Sprogets Schakt nedsteg han dristig ene
> og hented frem dets skjulte Pragt.

Mesterligt er det korte Billede brugt i Universitetscantaten, hvor det hedder:

> Og bærer Kulturens Parthenon
> et Tavl, vort Folk kalder sit,
> saa lagdes derpaa den første Haand
> ved Kong Christians Romerridt.

Udtrykket maner her for Phantasien paa engang Menneskehedens fælles Culturarbeide frem under Billedet af Viisdomstemplet i dets majestætiske Skjønhed, og dens Udvikling som en Parthe-

nonsfrise med et fremskridende Tog af Skikkelser, der decorere det. Ikke mindre sikker er han i Billedets brede Gjennemførelse, som naar han sammesteds skriver:

> Frem drager Slægternes lange Karavane,
> trodsende Ørkenens Sand;
> skiftende Førere, Feltraab og Fane
> stræber den mod Strimen i Himmelens Rand.
> Gjøglende Syner har sinket dens Fod;
> Omveie spildte dens Tid og dens Evner:
> aldrig dog svigted dens Tillid og Mod.
> altid dog fremad den stævner.

Endogsaa Ørkenens Luftspeilinger ere her medtagne. Ogsaa i Massevirkningen af rammende Billeder er han stærk; om Linieskibet »Christian VIII« hedder det:

> Nu ligger du ved den flade Eng.
> du Hersker paa Bølgebjerge,
> en Samson, bastet i Skjøgens Seng,
> en Kjæmpe, myrdet af Dværge.
>
> Nu ligger du fast paa haarden Strand,
> hvem kjærlige Havfruer vugged,
> en Løve, spiddet paa Dragetand,
> en Ørn, af Ravnene plukket.

Med samme fyndige Kraft, hvormed han tegner sine Billeder, former han sine Reflexioner:

> Det Store undslipper fra Samtidens Dom:
> med Martyrens Krands eller Seierens om
> det tyer til Historiens Tempel;
> alt Andet, der røres i Menneskers Liv,
> forsvinder i Tidernes Perspektiv;
> kun *det* bærer Evigheds Stempel.

Men bærer Ploug maaske Prisen for alle vore Digtere, hvad Udtrykkets Fynd angaaer, saa raader han paa den anden Side over en Pathos, hvori Ingen uden Oehlenschläger er hans Lige. Man be-

høver kun at henpege til Digte som »Christian VIII«, »Læssøe«, »Dronning Margrete«, »Danmark, dine Kæmpegrave«, »Sebastopols Fald«, »Peder Tordenskjold« o. s. v. Hvem uden Ploug kunde vel skrive denne Strophe:

Nei, endt var Banen og fuldbragt hans Gjerning,
da Danmarks Svaner var i Leiet lagt,
og den forløbne Spillers falske Terning
var kun et Redskab for en større Magt.
Kong Carl og han, de skulde følges sammen
i Livets Tvekamp og i Dødens Fred,
i Daadens Glands og Rygtets Evighed,
thi de var Tvillingskud af Asastammen.

Digtet til de Unge begynder:

I Taage hylles vore Fædrekyster,
som skulde Himlens Lys ei mer dem naae;
tungt løfter Havet sine hvide Bryster,
som om en Smerte rugede derpaa.
I Stormen, som de øde Skove ryster,
der høres dybe Varselstoner gaae,
og paa hvert Blad, der er af Træet revet,
et »Mene Tekel Upharsin« staar skrevet.

Næsten prophetisk er Klangen ved Thorvaldsens Hundredaarsfest i Afsnittet »Kaar vi finge karge«. Neppe er Plougs Pathos dog nogensteds mægtigere end i Digtet »Morgendrømme« (1869), særlig dets sidste Afsnit. Sproget er her ligesaa imponerende som Tanken; Storheden af hans Syn bringer En uvilkaarligt til at mindes Snorres Fortælling om Kong Olafs Syn før Slaget ved Stiklestad, da han tyktes sig at see længere og længere, til han tilsidst overskuede den hele Jord.

Størst Virkning opnaaer Ploug dog ofte ved et Middel, der allermindst er beslægtet med nogen af Veltalenhedens skolemæssige Former, og som ligger al Rhetorik saa fjernt som muligt, — ved

det ædle Udtryk, der forsmaaer al Udsmykning og i sin Knaphed blot siger det Nødvendige:

> Blegnet er saamangen Kind,
> færre er de Faa;
> men for Danmarks Ære
> vi end er nok at slaae.

Og skjøndt han stundom med Mesterskab anvender Hyperbolen, er det dog oftere ved et behersket Maadehold i Udtrykket, at han virker betagende, som naar han i Universitetscantaten efter den aabne Indrømmelse af vor Afmagt og Lidenhed slutter Afsnittet:

> I vor forhuggede Skjoldrand dog staae
> Navne, som Verden ei glemmer.

Med Udtrykkets afmaalte Knaphed forener sig ofte stor Dybde i Tanken, som naar han slutter sin indtrængende Tiltale »Til de danske Kvinder« med de Ord:

> Vor Fremtid sover under eders Hjerte.

Ordene have Sagastilens Kraft — man mindes Helge Hartbeinssons Ord til Gudrun i Laxdœlasaga; — men i deres væsentligste Betydning henvende de sig til Kvinden som Moder i dybere Forstand, — Opdragerinden for den vordende Slægt, hvis Tanker og Følelser endnu som Muligheder gjemmes i hendes eget Hjerte.

Kraft er, som sagt, den Egenskab, hvoraf Plougs Stil mest er præget saavel i dens Fynd som i dens Pathos; men ligesom denne Kraft føles behersket, saaledes forener den sig med en sikker Lethed i Vendingen. Selv den smidige Elegance er ham ikke fremmed, som naar han i den tidt citerede

Cantate efter Forherligelsen af Christian I.s Værk ender Bønnen for Danmark med:

> Skjærm Ham, du gav dets gamle Spir at bære,
> den nye Stammes *første Christian.*

Ligesaa virkningsfuld som denne Sortie er, ligesaa fjern er den fra al conventionel Smiger. I Mindedigtet over Goldschmidt skriver han:

> Ei Korset smykke tør *Levitens* Grav;
> men Danmarks Korsflag over den skal vaje.

Man forsøge her Virkningen ved at sætte et hvilketsomhelst Synonym i det fremhævede Ords Sted.

Seet i Forhold til Forgængernes Digtning, fremtræder Plougs med et Physiognomi, der er ikke saalidt forskjelligt fra den i Aarhundredets første Trediedel fremherskende Type. Han kan minde om Oehlenschläger i Pathos, om Hauch i Simpelhed og ethisk Alvor, om Heiberg i Tankens concise Form, om Poul Møller i Djærvhed. Alligevel ligner han i sin Helhed Ingen af dem ligesaa lidt som nogen Anden. Han har øiensynligt lært Et og Andet af dem, men aldrig efterlignet dem. Hans Digtning er i sin Form mindre præget af Skole, i sit Indhold mindre af Abstraktion. I sin Technik bruger han de egentlig rhetoriske Figurer langt stærkere og med større Conseqvens end nogen af de Ældre; men denne Technik er hos ham selvskabt, ligesom den ogsaa overalt sees at ligge den kraftige Naturbegavelse nær. Ingen Kunstdigtning er saa rig paa Parallelismer, Gjentagelser og Contraster som vor Folkevise; selv den rhetoriske Spørgeform (»Was zog er von dem Finger?« »Qui fist la chansonnette?«) viser sig andensteds

at være den naive Digtning ganske naturlig. »Akademisk« kan derfor Plougs Eiendommelighed paa dette Punkt ingenlunde siges at være, og end mindre er den det paa andre, hvor han helt bryder overtvert med al overleveret Stil. Overfor moderne Smaapoeters Mangel ikke blot paa Skole, men paa Alt, hvad der constituerer en Digter, kan Ploug unægtelig endnu synes en Bærer af Traditioner. Men sammenligner man Hertz's beundrede »Slaget paa Rheden« med en hvilkensomhelst af Plougs Fædrelandssange, vil man klart føle Forskjellen mellem Akademikeren og Natursangeren. Welhaven og Runeberg, med hvem Ploug blandt Nordens ikke-danske Digtere har størst Lighed, ere ogsaa i de Traditioner, som de følge, ulige mere akademiske end han.

Det er ved sin *Realisme*, at Ploug skiller sig saa bestemt fra Forgængerne; i den ligger hovedsagelig hans Fortrin og hans Feil. Den moderne Kritiks sindssvage Brug af dette Ord, der har bragt det til at omfatte baade Naturalisme og Materialisme foruden alslags bagvendt Romantik, Mystik og literært Svinehold, — vækker fast Betænkelighed ved undtagelsesviis at bruge det paa dets rette Maade for at betegne noget Bestemt; imidlertid eier Sproget intet andet Ord, som kan erstatte det. Ploug var virkelig Realist; han var det lige til Fingerspidserne, og han var det fortrinsviis i Ordets bedste Betydning. Visselig existerede der for ham Realiteter i Mængde af anden Art end dem, som man kan tage paa med Hænderne. For ham var Fædrelandskjærlighed, Sanddruhed og selvopoffrende Uegennyttighed saa fuldt som Forræderi, Løgn og Egoisme reelt existerende

Kræfter, hvis Udslag vare ligesaa sikkert paaviselige i Verdens Former og Udvikling som Virkningerne af Vind og Veir, af Dampkraft og Elektricitet. Hans Livsanskuelse var urokkeligt grundet paa christelig Tro, og hver Enkeltbetragtning af ham havde sin dybeste Rod i Erkjendelse af Forskjellen mellem Godt og Ondt. Han troede fast paa det Godes endelige Seir; og hans Helhedsbetragtning var forsaavidt i Kunsten som i Livet altid idealistisk. Realisme i Stofvalg og Disposition som Paludan-Müllers finder man heller aldrig hos Ploug. Men i Maaden, hvorpaa han i sine Opgaver griber Enkelthederne an, i sin Tilbøielighed til indenfor Skjønhedsgrænsen at gaae Virkeligheden saa nær som muligt, i sin Hovedstræben efter at naae det Skjønne gjennem det Sande og ikke omvendt — er han afgjort Realist. Det fremgaaer tildels af Alt, hvad hidtil er sagt om hans digteriske Stræben og Udvikling, ligesom han ogsaa om sig selv siger:

> Kun den virkelige Verden
> min Natur kan trives i,
> og i *Synet* paa dens Færden
> rummes al min Poesi.

Det viser sig i hans Ordstilling, der mindre end Forgængernes afviger fra Prosaen. Det viser sig overordentlig stærkt i hans Ordvalg, naar han altid griber det efter hans Stemning mest betegnende Ord for en Ting, ubekymret om, hvorvidt man nogensinde før har seet det brugt paa Vers, som naar det i »Peder Griffenfeldt« hedder:

> Og var det dog ikke hans største Feil,
> at han kunde seile for fulde Seil,
> hvor I ikke *hittede* Løbet?

eller naar han et andet Sted taler om den nylig vakte Vikingaand som »en *mandbar* Søn af Ungdomskraftens Higen«. Det viser sig i hans illustrerende Detailler, naar han f. Ex. taler om Ridderens Borg, som

> nu skjuler en Ætling, der sysler beskeden
> med Bøndernes Tugt eller Studenes Røgt.

Det viser sig i hans Sammenstillinger, naar han i »Peder Tordenskjold« giver Aarsag og Virkning i de fire Linier:

> En Skræderdreng sprang ned af Skræderbordet,
> fra Norges Kyst løb ud en liden »Snau«; —
> og Vikingaanden over Nordens Hav
> fløj atter, ungdomskjæk og staalomgjordet.

Vilde nogen af hans Forgængere have troet den første Linie mulig i høi Stil? Og vilde nogen af dem have vovet at fremstille det Faktum, den meddeler, som en Begivenhed af historisk Interesse?

Ikke mindre Realist er han i sine Billeder, naar han om sig selv siger: »Hakkelse maatte jeg skjære i Døgnets Reisestald«, — naar han byder de Unge,

> at hvad der er forkuet, I skal rette,
> og trække, hvad forvredet er, i Led, —

eller taler om »Vesterhavets Dands, naar til Høstgilde Stormene sjunge«. Ofte er den malende Virkning af disse Billeder særdeles kraftig, som naar han ved 50-Aars Studenterjubilæet skriver:

> Og hvem der stundom løser op
> for sin Erindrings gule Pakker, —

eller i »Til de danske Kvinder« taler om det Øieblik, »da alle Fremtidsslotte sank ned som tørret Sand«; — stundom er Virkningen drastisk:

> Vor Grundlov er kun en tolvaars Knægt
> i Lærredsbuxer og Vadmelstrøie. —

ikke mindst i de bekjendte Linier:

> Men vi vil ikke drikke Dus
> med den, som spytter i vort Krus.

Helt frie for Plathed ere hans Kraftudtryk ikke altid; men ofte hæve de stærke Ord sig til Indignationens Pathos, som naar han siger:

> Længe nok har vi strakt os i Afmagtens Døs
> og sat fremmede Friller paa Skjød —

og næsten Aarestrupsk er Vendingen, hvor han om »Forløsningsordet«, der skal befrie hans bundne Melodier, skriver til sin Elskede:

> Paa dine Læbers Rosenseng det sover.

Realismen er fremtrædende overalt i hans Stil, i Talefigurernes Brug, i det Lune, der stundom gnistrer midt i hans Forbittrelses Pathos, som naar han læser Grundtvigianerne Texten for deres kritikløse Brug af alle Mesterens Ord og ender med at tilraabe dem:

> mon da I jer Pligt mod Sandhed ej brød,
> naar uden at vrage i Folkets Skjød
> I vælted den hele Bøtte? —

Realist er han i sin Vane at tilspidse Tanken for at lade Modsætningerne virke med stærkest Lys og Skygge, — i Maaden, hvorpaa han med Forkjærlighed nævner Tingene ved deres rette Navn og hensynsløst, uanfægtet af Snerperi og Convention blot søger det Udtryk for Tanken, som gjør det stærkeste Indtryk. Netop derved bliver hans Pathos ofte stor og hans Stil høi paa en anden Maade end den overleverede, som i Linierne:

En eneste Nat udi Slegfredens Seng --
og sprungen var hver en Taknemligheds Streng
i Kongens forhærdede Hjerte.

Med Plougs Realisme staaer imidlertid en Hovedsvaghed hos ham i nær Forbindelse; det skal ikke siges, at han som Digter er feilfri; han er det saalidt som nogen Anden. Ogsaa vilde det have været et Mirakel, om han, der saalidt aspirerede til kunstnerisk Rang, skulde have undgaaet alle de Skjær, hvorpaa de mere professionelle Kunstnere strande. Der blev i sin Tid med Grund anket over den Sloprokstone, der hersker i en Del af hans første Digtsamling; Sproget skjæmmes af burschikose, tildels udanske Udtryk som »fidel«, »Kneipe«, »Nu, ædle Børster!« o. s. v.; og om end hans senere Production ogsaa i, hvad finere Smag angaaer, viser store Fremskridt, opnaaer hans Sprog dog ikke i nogen Periode en i alle Frembringelser fuldkomment pletfri Renhed. Banebryder, som han var efter sin Natur, i sin Digtning som i Andet, maatte han nu og da gribe feil; uimodsigeligt har han en blivende Fortjeneste af at have udvidet det poetisk brugbare Sprogs Omfang og derigjennem mere end nogen Anden — mere endogsaa end Aarestrup — beredet Veien for en ny Retning; men den Kjækhed, der bryder gamle Grænser ned, og den Overlegenhed, der med sikkert Blik afstikker nye, findes sjeldent forenede i een Person. Det kan ikke være Andet, end at den, der som Ploug principmæssigt Intet forsmaaer af sit Sprogs Rigdom, moderne eller gammelt, høit eller dagligdags, ja ikke engang det Vulgære, hvor det blot synes ham at inde-

holde en særegen Nuance, — stundom kaster sig for pludseligt fra det Ene i det Andet, stundom gaaer i Moser og falder ned. Selve Tanken rammer han altid sikkert, men ikke altid dens poetiske Udtryk. At præcisere hans Feil paa dette Punkt vilde imidlertid være at løse det allervanskeligste af Poetikens — som overhovedet af Æsthetikens — uløste, maaske uløselige Spørgsmaal; den lader sig kun antyde exempelviis og i vid Almindelighed. Naar han etsteds siger: »Thi Aanden, Brødre, kan dog ej gaae *fløiten*«, eller taler om Frederik III, der »Folkets troskyldige Skare *snød*«, er Udtrykket simpelthen plat; naar han i Digtet »Til D. G. Monrad« ender sin friske Beskrivelse af Naturens Foraarsdrøm med Ordene: »Den drømmer da om Frihedens *Idee*«, — er det let at see, at det er det philosopherende Kunstord, der her virker som en Spand koldt Vand; slige Feil ere hyppige hos Ploug som hos Heiberg. Naar han siger:

Kulturens Fællessum har vi
dog gjort vort Indskud i —

er det klart, at han i det korrekte Billede gaaer selve det faglig-techniske Udtryk for nær. Men naar han i »Til de Unge« taler om det Haab, der skal holdes levende, »til det slaaer ud sin Blomst i liflig Glorie og vorder klar og virkelig *Historie*«, er Svagheden allerede vanskeligere at angive udtømmende; med P. L. Møller at betegne den som »rhetorisk Plathed« er kun at give den et intetsigende Navn. Og naar han skriver: »Os ramte tungt de ydre Forholds Magt«, kan man kun sige, at han ogsaa her er udenfor den poetiske Udtryksmaades Grænser.

Ikkeheller kan det nægtes, at Ploug nu og da kan falde fra det Høie ned i det Lave, og det af en mere indre Grund end ved det blotte Ordvalg; det gaaer heri ham som Oehlenschläger; men i Ligheden er der en stor Forskjel. Medens Oehlenschläger hyppigst falder ned i det Tomme, gjør Ploug det stik Modsatte: han kan stundom blive prosaisk tør ved et Indhold af Tanker, der i den Concentration, som han ikke vil give Afkald paa, vanskeligt eller sletikke lader sig beherske poetisk. En mere aristokratisk Kunstner offrer hellere Noget af den Tanke, hvis Tab ikke nødvendigt føles af Andre end ham selv, end han offrer Noget af den Kunstform, hvis Mangler føles af Alle. Dette laa ikke for Ploug. At sige netop, hvad han vilde, og *Alt*, hvad han vilde, maatte til syvende og sidst være ham vigtigst. En saadan Formens Overbebyrdelse med Tanker, der ikke helt ere poetisk gjennemarbeidede, kommer bl. A. tilsyne i det omfangsrige Digt fra 1883 »Til Samtiden«, hvor der mellem Afsnit af stort Vid, stor poetisk Kraft og stor Fuldendthed i Udtrykket kan forekomme versificerede Prosastykker; det mangler øiensynligt den sidste Haand. Det kraftløst Afdæmpede hos Heiberg, der i sin selvkritiske Sky for at sige for Meget stundom siger for Lidt,* finder man aldrig hos Ploug; han rammer altid Tanken lige i Pletten og holder til begge

* »Selv den, som blot om hans Værker veed,
men ei har kjendt hans Personlighed,
Hvormeget tabte han ikke!
Dog af hans Nærmeste vist ei Faa
sig hid til hans Fest beskikke,
og vist hos mangen en Ven der staae
Vemods Taarer i Blikke.«

HEIBERG: »Weyse«.

Sider Udtrykkets rigtige Maal; men han kan nu og da i Linier som:

> Arbeidet er Velsignelse og Ære,
> ei Trællens usle Lod, men Frimands Kald,
> som skal det hele Samfunds Lykke bære
> og værne det mod Sygdom og Forfald —

komme det Snusfornuftige hos Heiberg nær. Overfor slige Phænomener maa det dog erindres, at Ploug i Offentlighedens Interesse stadig følte sig forpligtet til at lade sin Muse tjene enhver Sag, som han fandt god; og at Inspirationen under hans Production af denne Art, hvor Tiden til Arbeidet ofte var knapt tilmaalt, — momentviis kunde svigte, er naturligt. Mere maa man undres over det Meget, som han har kunnet lægge i den af digterisk Værd, end over det Lidet, som den lader tilbage at ønske.

For metriske Forsyndelser er Ploug ventelig heller ikke fri. Hans Kraft kan undertiden blive for haard, hans Versbygning knudret; navnlig blive hans Thesisstavelser stundom for tunge ved stærke Betoninger, der ikke lade sig sløife. Men selv i hans Feil er der en vis Naturkraft, der halvt eller helt forsoner med dem, fordi de ligesom synes prægede af hans Personlighed med det noget bistre Udvortes og det vægtige, rige Indhold. Stundom maa det endog siges, at et kunstnerisk Instinkt leder selve hans Uregelmæssigheder; naar han saaledes i »Skumring« ender sin lange, harmfuldt sørgende Charakteristik af Folket med:

> Det som en stakkels Invalid
> er kommen fra en usel Strid,
> med Krykke i den matte Haand,
> med Tomhed i den slappe Aand,

med Krøblingtanker, Krøblingfjed
imod *tophugne* Øiemed —

er der en pathetisk Kraft i dette Slutningsgjennembrud af Rhythmen, som fuldkomment berettiger det. En ganske lignende Virkning træffer man et Par Sider længere fremme i Digtet, hvor han taler om »vor *træskoede* Fornuft«; det er, som man hører ham stampe i Gulvet; ogsaa i disse Virkninger er han hel Realist. Og naar han begynder Digtet om Griffenfeldt:

De *Nordhavsbølger* komme med Brask og med Bram,
med sølvspættet Ryg og med funklende Kam,
i talløs, uendelig Række;
da standser Klippeholmen dem i deres Fart,
da steile de vældig, da fnyse de svart,
men knuses til Støv mod dens Vægge —

saa fristes man til at sige: den første Linie er mod alle Regler, og alligevel gad jeg ikke undvære den i Helhedsvirkningen. Der er Noget i den af selve Brændingens Brusen og tunge, rystende Slag, ikke uligt Homers πολυφλοισβοιο ϑαλασσης. Seet under Eet er Strophen et Stykke malende Sprogkunst, der i Fuldendthed søger sin Lige; dens rhythmiske Mesterskab kulminerer i den fjerde Linie (selvfølgelig læst ⏑—⏑—'⏑⏑⏑—⏑⏑⏑—). Man føler formelig her i Rhythmens Huggen selve Stenvæggen, hvorimod Havet brydes.* Sandheden er, naar man theoretisk vil forklare — og forsvare — Strophens Eiendommelighed, at Digteren her bruger en rent deklamatorisk Rhythme, som ellers er den meliske Versform og særligt hans egen Lyrik

* End skjønnere bliver Strophen ved sin Symbolik, som udføres videre i de følgende, og ved sin Gjentagelse i Slutningsstrophen.

fremmed. Ødsles med slige Virkninger maa der ikkeheller.

Hvad der fra først til sidst giver Plougs Digtning dens gribende Kraft, er alligevel Noget, der ikke lader sig indregistrere under kunstneriske Virkninger, og som er uafhængigt af hans æsthetiske Fortrin og Mangler. Det er den Mandighed, som danner deres Sjæl, og som ved Læsningen træder En imøde fra hver Linie. Det er en Mand, man finder for sig, i Tanke som i Villie, i Glæde som i Sorg, i Fortrøstning som i Skuffelse, i Selvbetragtning som i Dom over Andre. Hvad der i sin Tid gjorde »Paaskeklokken kimed mildt« til en Sang, der var paa Alles Læber, var ikke kunstneriske Fortrin; det var Digtets mandige Udtryk af den fælles Sorg og af den trods Sorgen urokkede Tillid, som fandt Gjenklang i hele Folket. Og naar Hertz engang yttrede, at han regnede Plougs »Christian den Ottende« mellem de ypperste Digte i vort Sprog, var det, som vakte hans Beundring, sikkert mindre hin Stoffets kunstneriske Beherskelse, hvoraf hver Linie i hans egen Production er præget, end noget Andet, hvori han følte, at Ploug var ham overlegen.

Et fremtrædende Træk i denne Særegenhed hos Ploug er hans stærke Retfærdighedsfølelse. Ingen kunde elske sit Land varmere, end han gjorde; Ingen har besunget det med større Glæde og Stolthed over at høre det til, Ingen har mere brugt sin Digtning helt i dets Interesse for at vække, begeistre og holde det oppe; men Ingen har sagt det alvorligere Sandheder; Ingen har mindre overvurderet det og forherliget det paa Andres Bekostning. Den stærke Følelse for det Skjel, hvor

en Virkning slaaer over i sin Modsætning, som er fjendsk mod al Overdrivelse, og som er specifik dansk i Ordets bedste Forstand, laa ham i Blodet; det nationale Skryderi, der i Perioden 1848—64 stak Hovedet stærkt frem hos visse samtidige Digtere, og som i Virkeligheden er tydsk i Ordets sletteste Betydning, var ham saa fjernt som muligt. Hvor ufordulgt han end lægger sit Fjendskab for Dagen mod den indtrængende Tydskhed som saadan:

> Øglen, som bider i Dannemarks Hæl,
> som øder dets Liv og som piner dets Sjæl, —

faldt det ham aldrig ind at bruge Haansord om det tydske *Folk*, hvis Nationalfølelse han agtede høit, — endsige om dets Kvinder. Han kunde saaledes allerede i sin Ungdom paa Skamlingsbanken synge:

> Og som der er Kraft i Rhinens Drue,
> er der Styrke i den tydske Sang.

I Digtet »Tydskernes Drikkelag« (af »Slaget ved Fredericia«) er der trods den veltrufne Tone et Maadehold og en Festivitas, der formelig gjør Digtet i og for sig smukt; Ironien ligger uden for det og viser sig kun i en Reflexvirkning fra det Efterfølgende. I den dramatiske Skildring af selve Slaget, hvor han indfører de Kjæmpende som talende Personer, kan han lade Soldaterne i Kampens Hede bruge Kraftudtryk og kalde Fjenden Krystre; under den rolige Overskuen bagefter, hvor han giver sine egne Tanker Luft, anslaaes en helt anden Tone: »Han bedre kjæmped, end hans Sag var værd«, hedder det om Modparten; senere, hvor han paa sin Vandring klarer sig

Enkelthederne, lader han Øjet dvæle ved en Plet, »bag Voldens Rand — her Fjenden kjækt og længe har holdt Stand«. Og dog var den Kamp, han besynger, hvori de Beleirede ved et Udfald tilintetgjorde Beleiringshæren, en i Historien enestaaende Seir. Ja endog efter 1864, i »Morgendrømme«, er hans Slutningsvision et Billede, hvori Germanen, slagen og myget,

> Strækker mod sine
> *jevngode Frænder*
> ei længer Spydsod,
> men aabne Hænder.*

I sin Prosa kunde Ploug nu og da gaae frem som en Bersærk og blive i høj Grad personlig og saarende; men saasnart han formede sine Tanker som Vers, fik Kunstneren i ham Overhaand, saa blev han uvilkaarligt en Ridder lige ud til Spidsen af Stridshandskerne.

Ploug ventede ingen saakaldt Udødelighed som Digter og frygtede ingen Glemsel. Naar han i et af sine skjønneste lyriske Digte maler et Fremtidsbillede af sig selv som En, der »vrages som en rusten Klinge, nu for sløv, men engang altfor hvas,« — og i den følgende Strophe taler om sine Sange, der da vil »i den trykte Bog kun gjemmes, som paa Hylden staaer, bedækt med Støv,« — er han fjern fra al Affectation; der er i Ordene ingen Beklagelse over en forventet Skjæbnes Utaknemlighed. Han vidste, at han overfor de Opgaver, han satte sig som sine Livsformaal, ærligt havde gjort, hvad han formaaede; han vidste, at han havde, som Schiller siger, »levet tilstrækkeligt for

* Jvnfr. »Fædrelandet« 1866, Nr. 183, for 10. August, hvor den samme Tanke antydes.

de Bedste i sin egen Tid«; og med denne Bevidsthed stod han fast i sig selv; han havde forsaavidt ikke Verden udenfor sig behov. De sidste Ord, han talede i sit Liv, inden han pludseligt sank sammen, medens han med Døden i Hjertet gik henover Gulvet, løde: »Det er dog mærkeligt, saa det Gulv gynger.« Der er noget forunderligt Betegnende i disse Ord, — Noget, der ligesom charakteriserer Selvfølelsen i hans urokkelige Mandighed: hellere troede han, at Grunden under ham gav efter, end at Noget i hans eget Indre skulde svigte. Og med dette Præg af Mandighed vil hans Billede blive staaende for Efterslægten i hans Digtning, selv naar meget Andet af hans Livsgjerning »forsvinder i Tidernes Perspektiv«. Saalænge der i Norden findes Nogen, hvem hans Tid med dens Strømninger og Bølgeslag interesserer, ville disse Sange ikke kunne glemmes: det er Perler, som Bølgerne i deres stærkeste Stigning have skyllet op paa et Sted, der er saa høit over dagligt Vande, at ingen følgende Brænding igjen vil kunne skylle dem bort derfra.

FØRSTE TIDSRUM
1864–1872

FØRSTE TIDSRUM
1864–1872

I. SANGE

NORDEN

I

En *Tro*, saa fast som Fjeldets Fod
og klar som Dalens Elv:
at Han, som fæsted Stammens Rod
og stærke Grene spredes lod,
fuldbyrder, hvad han mente selv,
og højner Kronens Hvælv.

Et *Haab*, som Morgenstrimen lyst
og rigt som Eng i Vaar:
at hvad der rørtes taust og tyst
fra Slægt til Slægt i Folkebryst,
engang sin Fødselstime naa'r
og Lykkens blide Kaar.

En *Kjærlighed*, som visner ej,
men voxer Stund for Stund,
som smelter Is og tænder Maj,
som flytter Sten og bryder Vej,
og lønner Fjendens Underfund
med Had af Hjertensgrund.

— *Det* kræver Nordens Sag af hver
sin Tjener tro og god;

og dermed fylke vi vor Hær
i Vinternattens Stjerneskær,
og rykke fremad Fod for Fod
med frit og frejdigt Mod!

II

Nej, Nordens Sag er ikke tabt,
fordi den ej er vundet;
fordi en Slægt endnu ej Kraft
til Slægters Værk har fundet;
fordi den Hob, der Syn ej fik,
som altid, galt i Byen gik;
fordi den hjemmetydske Klik'
af Angst og Harme ryster.

Ej tabt, fordi paa Tidens Strøm
en Boble Skum er bristet;
fordi en dristig Ungdomsdrøm
har lidt af Glandsen mistet.
Vi lærte kun, at bedre fat
der tages maa ved Dag og Nat,
om vi vil løfte Bjergets Skat
med viljestærke Hænder.

Og ikke tabt, fordi der Bud
gik om en Vaar, som isned,
og kjælne Blomster, der sprang ud
for tidlig, atter visned:
paa een Dag byggedes ej Rom,
og langsomt stiger Træet, som
skal sprede Skygge videnom,
og trodse Verdensstorme.

Derpaa beror dets Voxekraft,
om dybt dets Rødder ligge,
om Stammen Marv og Bladet Saft
af stærke Vande drikke;
da kan det spotte Vejr og Vind
og Frøers Kvæk og Ormes Spind,
da skal engang i Solens Skin
det brede stolt sin Krone.

Og dybt er Enhedstanken lagt
ved Folkehjertets Kilde:
derfra den drager al sin Magt,
og voxer jevnt og stille;
kun Kundskabs Sol den venter paa,
for helt sit Løvtag at udslaa,
men trives og i Dage graa,
og styrkes ved at prøves.

Naar Timen slaar — det veed vi ej,
om aarle eller silde,
men Tanken viser selv vor Vej:
at virke jevnt og stille;
og Varslet lyder: vaag og bed,
og gaa med faste, sikkre Fjed
imod den Stund, som er bered,
da Nordens Sag er vundet!

III

Vi byggede paa Nordens Slot
i lyse Sommerdage;
vi syntes, frem skred Værket godt,
der var kun lidt tilbage,

før Taget, lige højt og bredt,
dets trende Fløje dækked,
før Enhedsspiret, frit og let,
sig op mod Himlen rækked.

Men hvor er Slottet blevet af
i Vinternattens Mørke?
Hvor staar det Værk, hvortil vi gav
vor fulde Ungdomsstyrke?
Hvor blev hver Sten, hver Tømmerstok,
vi tro'de fast forbunden?
Det er jo, som om neppe nok
vi havde muret Grunden!

Har Troldene i Høj og Fjeld,
Naturens onde Kræfter,
da ranet alt vor Gjernings Held,
spildt, hvad vi stræbte efter?
Har de brudt ned ved Nattetid
de næsten takte Sale,
og spredt de Sten, vi slæbte did,
igjen i Kløft og Dale?

Nej, Slottet staar paa viet Grund,
betegnet af Guds Finger;
dets Fod er Folkehjertets Bund,
hvor Stammeblodet springer;
i Sandhedsild er brændt hver Sten,
og Frihedskalken binder, —
det Værk gjør Trolde ingen Men,
mens Mørkets Time rinder.

Men de kan vende Syn og Sands
ved underlige Kunster;

som de kan forme Elverdands
af Mosens sure Dunster,
som de kan tænde Højtidsild
i Bjergets sorte Hule,
de Alt, hvad virkeligt er til,
i Taagesvøb kan skjule.

Naar Østens Himmel farves rød,
naar Hanen atter kalder,
og Alt, som steg af Nattens Skød,
afmægtigt sammen falder,
da brister Kogleriets Slør,
da klares Syn og Sandsen,
da staar vort Slot, hvor det stod før,
og fattes ene — Krandsen.

Vi har ej bygt til Skam og Last,
ej ødt vor Kraft og Møje;
thi Nordens fælles Borg staar fast
med sine trende Fløje.
Om fix og færdig den at se
os Lykken karrig negter,
nu vel — saa veed vi, det vil ske
ved Daad af yngre Slægter!

DANMARK

I

DANMARK dejligst Vang og Vænge,
stakkels lille Land,
som ej kunde Ledet stænge
fast for Mark og Strand!

Fjenden huser i din Have,
plyndrer vore Fædres Grave;
dine Sønners Blod er rundet,
    Bod dog ikke fundet.

Og i Kampen staar du ene
    med dit stungne Bryst;
i vor egen Stammes Grene
    tier Blodets Røst;
Tærningen paa Bordet triller:
om din Lod Europa spiller.
Skal af Rigers Tal du slettes
    og dit Navn forgjættes?

Nej, thi Gud har vakt af Dvale
    vore Fædres Aand,
løst vor Tanke og vor Tale
    ud af Mørkets Baand,
at du under egen Fane
stolt skal vandre Livets Bane,
og din Nakke aldrig sænke
    under Slavelænke.

Kampens Saar du skal forvinde
    ved din egen Kraft,
i dit rige Skød gjenfinde
    Mer, end du har tabt;
og af Nøden skal vi lære
mandig Lidelsen at bære;
Alvor skal vort Sind bevæge
    og vor Gjerning præge!

Hjertelaget, dybt og stille,
    viist i Prøvens Stund,

vælde skal som frugtbar Kilde
altid af din Bund!
Stærke Mænd og ædle Kvinder,
lyse Haab og dyre Minder,
høje Maal og trofast Vilje
trives paa din Tilje!

II

Nu Øxen er ved Roden lagt
af Danmarks Folkestamme,
og dømt har Fjenders Overmagt,
hvor først dens Eg skal ramme;
den jydske Gren, der skyggebred
har rakt til Sli og Trene ned,
man kaste vil som splintret Ved
i tydske Kakkelovne.

Men har end Frost og Regn og Storm
dens grønne Løv forpjusket,
har giftig Svamp og graadig Orm
sig ind i Barken lusket,
saa steg dens Saft fra fælles Rod,
og end dens Marv er sund og god,
og om vi bort den hugge lod,
saa maatte Stammen visne.

Men, Gudskelov! det Folkeliv,
som tidt i Ladhed blunded,
som sygned tidt i smaalig Kiv,
og tidt var rent forsvundet —
det vaagner op i Farens Stund,
det rejser sig fra Hjertets Bund,

det knytter Haand, det aabner Mund
og aander Haab og Styrke.

Ja, Sorg og Lidelse og Nød
skal nye Kræfter tænde,
og sone Alt, hvad vi forbrød,
og Tab til Sejer vende.
Den gæve sønderjydske Mand
vil ikke slippe Folk og Land,
og vi vil holde fast som han
paa gammel Arv og Ære.

Og vi vil stole trygt paa Ham,
som styrer Rigers Skæbne;
som sendte Nederlagets Skam
for bedre os at væbne;
som truer os med Folkedød,
at Folkeviljen, sløv og blød,
lig Jernet gjennem Essens Glød,
til skarpen Staal skal hærdes.

III

STAA fast, du lille Flok, staa fast
i Stormens Brag!
Alt knækket er din ranke Mast,
og Tovet sprang, og Sejlet brast;
du slingrer under Vindens Kast
og Bølgens Slag;
du driver mellem Rev og Skær,
og ingen Ankerplads er nær,
og intet venligt Morgenskær
bebuder Dag.

Staa fast paa overskyllet Dæk
med sikker Fod!
En trofast Haand hinanden ræk!
Lad Stads og Fjas kun blæse væk!
Kast overbord din Pengesæk,
men ej dit Mod!
Husk paa, du er en Vikingæt,
som ej tør blive ræd og træt,
mens end tilbage er et Bræt
af Skuden god!

Og har du ingen Lods ombord,
som Kursen veed,
saa grib med egen Haand dit Ror
og styr paa Stregen ret i Nord,
saa er du i det rette Spor
til Havn og Red.
Se op, som dine Fædre saa'!
Imellem Sky'r og Taager graa
du ser den klare Stjerne staa,
som ej gaar ned.

IV

Ak, Danmark, i dit lyse Skrud,
som Vaarens Alfer listig væve,
mens, jublende din Skjønhed ud,
i Sky de glade Lærker svæve!
Du har dog Mørke i dit Sind,
du har dog Taarer paa din Kind,
som ingen Sol og ingen Vind
idag kan klare eller tørre.

Du savner af din Fædremuld,
hvad tusind Aars Begær dig levned;

du savner af dit Sønnekuld
de Bedste, du har Sønner nævnet,
som lærte Tro og lærte Taal,
som Viljen hærdet fik til Staal
i daglig Kamp for Modersmaal
og Retten til sig selv at være.

Du kan ej længer hvile trygt
som i din Velmagts blide Dage;
du nages af en lønlig Frygt
for, hvad du har endnu tilbage:
at den, der slog dig Ulivssaar,
skal rane dig din Odelsgaard;
at, voldført, du i Trællekaar
skal gange for din Fjendes Borde.

O, stol paa Ham, foruden hvem
end ej en Spurv til Jorden falder,
som tænder Lys i Mørkets Hjem,
og Livet frem af Døden kalder;
som bøjer dybt og prøver haardt,
men tegner Hovmods Bane kort;
som blæser Magt og Vælde bort,
men rejser vældig op den Svage.

Men fej dog først for egen Dør,
om ovenfra du Hjælp vil have!
Grav op det Pund, du spildte før!
Kast bort din Ladheds Krykkestave!
Beskik dit Hus! omgjord din Lænd!
Fylk alle dine unge Mænd!
I deres rene Sjæle tænd
en stærk og enig Viljes Flamme!

Da skal forvist den Morgen gry,
som Haabet for dit Øje maler,
da til din Kyst fra blodrød Sky
med Sejersbud Valkyrien daler;
da hvad du tabte, vorder dit;
da du skal aande trygt og frit
og dobbelt glad, for du har lidt
og stridt for din gjenvundne Lykke.

SØNDERJYDERNE

I

GJÆSTER fra vor Smertes Kilde
og vor Længsels Havn,
Tak, at mod vor Ø I vilde
vende Snekkens Stavn!
Sagt jer har et sikkert Nemme,
at I her endnu er hjemme,
altid — hvordan saa I regne —
mellem eders Egne.

Det, som jer i Brystet banker,
er det danske Blod;
eders Følelser og Tanker
derfra skyde Rod;
det, som fra jer Læbe lyder,
som jer Mening ret kun tyder,
som kun fuldt jer Fryd kan sjunge,
er den danske Tunge.

Hvad Naturen selv har villet,
det er klart og vist:

samme Med og Maal den stilled
for os her og hist.
Hvad den ened, det kan krænkes,
hvad den søndred, det kan lænkes;
men dens Ret kan ej fortrænges,
og dens Lov ej vrænges.

Derfor skal I aldrig slippe
eders Haab og Tro!
Overmagten kunde klippe
Danmarks Jord i To;
men dets Folk, som Gud det skabte,
ej sin Ret at være tabte;
det er *eet,* og vil det blive,
mens det er i Live.

I skal se den Dag oprinde,
Sandhed vinder Sejr,
og for alle vide Vinde
spredes Løgnens Lejr,
da den Uret, som er øvet,
da den Troskab, som er prøvet,
faar sin Løn, — og Hjertelaget
faar vor Grændse draget!

II

Som flygtig Gjæst paa Jydens Grund
du, Broder, staar;
du, som er skudt af samme Bund,
som samme Klang har i din Mund,
som delte med os Hvilens Stund
og Kampens Kaar!

Hvad Gud har skabt eet Kjød, een Sjæl,
er søndret af en Grændsepæl,
og Skammel blev for Fjendehæl
din Odelsgaard!

Men aldrig var vort Hjerteslag
saa fuldt og rent
for dig og for vor fælles Sag,
som nu, da under Fængselstag
du spejder efter Friheds Dag,
om snart, om sent;
og aldrig stod du os saa nær,
som nu, da fremmed Navn du bær,
og Dannebroges Farveskær
er dig forment.

Thi vist vi veed, du holder Stand,
mens Tiden gaar.
Din Tro paa Ham, som frelse kan,
din Trofasthed mod Folk og Land,
dit Ønskes Flugt, din Længsels Brand
ej Magten naa'r;
og af din Viljes sejge Ved
du tømrer os et Grændseled,
som end, naar Dybbøl ramler ned,
urokket staar.

Vend trøstig kun dit Blik mod Nord!
Vi svigte ej.
Nu er der Grøde i vor Jord:
i Sorgens Fure, Savnets Spor
en herlig Fremtids Spire gror,
en Folke-Maj.

Og al den Kraft, som voxer op,
og alt det Mod, som sætter Knop,
og alt vort Haab med Blomst i Top
— det gjælder dig!

DE SØNDERJYDSKE KVINDER

I ædle Kvinder, I, hvis Lod
er vorden Fjenders Lag,
med Sorgens Byrde, Harmens Braad,
med Længselssuk og Savnets Graad;
hvis Hjerters frie, stolte Slag
dog voxed Dag for Dag —

Hav Tak for Alt, hvad I har lidt
og stridt i Lys og Løn!
Kun Gud alene veed, hvor tidt
jer Tanke leded Mandens Skridt;
hvor ofte eders Raad og Bøn
har født en Gjerning skjøn.

Og I har gjemt vort Modersmaal
paa Hjertets Kistebund,
og skuret Rusten af dets Staal,
og gnedet blank dets gyldne Skaal,
saa højt og fuldt i Folkets Mund
det klinger denne Stund.

I baaret har den danske Sang
paa Læbe from og blød,
saa den, til Trods for Vold og Tvang,

blev Tolk for Folkets dybe Trang,
blev Trøst i eders Sjælenød,
og tændte Viljens Glød.

I lagde nys en Gave god
for Kongebrudens Fod;
men dyrere end Ædelsten
er eders Attraa, stærk og ren,
og mere værd end rødest Guld
er eders Tro og Huld.

GRUNDLOVEN

I

SAA gammel som Folket er Frihed i Nord
og Lov efter Allemands Tykke;
og havde vi holdt os i Fædrenes Spor,
vi ejed nu Mere af Lykke;
da havde vi værget vor Odel og Arv,
da havde vi raadet for Nordens Tarv.

Men finere syntes os Fremmedes Skik,
og Tydskland var Visdommens Sæde:
vi Riddere derfra og Junkere fik,
til Bonden paa Nakke at træde;
der hented vi al Slags Umyndigheds-Stof
og Enevoldskonger med alt deres Hof.

Og da saa tilbage til Fædrenes Kaar
os førte Kong Fredrik den Danske,
de Vaner, vi lærte i Trældommens Aar,
vi kunde ej aflægge ganske;

vi sidde om Frihedens dækkede Disk,
men skændes, om vi vil ha' Kjød eller Fisk.

Men, Venner, det gjælder — om ret jeg forstod —
at Mundene snart blive mætte;
at Frihedens kraftige Kost giver Mod
og Magt til vor Byrde at lette;
at Kræfterne voxe i Stilhed og Fred
til atter at hele vort brustne Led.

Vor Troskab mod Friheden vise vi vil
ved ikke at kævles og kræse,
til en af dens Fjender forsøger det Spil,
at snappe den bort for vor Næse.
At den gaar i Arv efter os uden Men,
skal være vor Kjærligheds Prøvesten!

II

DENGANG af Vintersøvnen lang
vort Folkeliv blev vækket,
og den fornys rimfrosne Vang
af grønne Spirer dækket;
da Vaarsol farved Kinden rød
og Gnister i vor Tanke gød, —
de unge Viljer Vej sig brød
i trende brede Strømme.

Vi vilde: hvælvet højt og let
Frihedens Tempelbue,
med Plads for Hvermands Pligt og Ret,
med Sandheds Altarlue;
vi vilde: Slesvigs væne Brud
af fremmed Bolerskab fri't ud,

og Asastammens skilte Skud
i Broderpagt forente.

Men nu, da slukt er mangen Kraft
og Manges Livsdag kvelder,
hvad har vi naa't, hvad har vi tabt?
Ak, Sønderjylland træller,
og Enhedstankens lyse Skin
er blændet af et Taagespind;
alene Frihedstemplets Tind
det undtes os at højne.

Der maa vi altsaa søge Bod
for hvad vi end ej naa'de,
og finde Kraft og hente Mod
til Skæbnens Lov at raade.
Det ligger i vor egen Haand,
om dygtigt Legem, mandig Aand,
udløst af alle Mørkets Baand,
fortjene skal at leve.

Vi kan ej løfte Sværdets Fang,
som hugger Lænken over;
vi kan ej tvinge frem den Trang,
som end hos Brødre sover;
men vi kan voxe, Mø og Mand,
ved Viljens Magt og Hjertets Brand
saa højt, at dette lille Land
af ingen Stormagt skygges.

Vel er vi mod de Mange faa,
men vi kan vorde stærke,
naar Unge, Gamle, Store, Smaa
vil følge samme Mærke.

Naar ret hver Evne vorder brugt,
naar alt det Onde faar sin Tugt,
naar alt det Gode bærer Frugt,
skal Danmark evigt leve!

DEN 17. MAJ

Du Gamle deroppe, med Sne i dit Skæg
og Fossernes Lyd i din Tale,
der sidder saa tryg bag din Graastens-Væg
og tjelder med Gran dine Sale;
der, skjønt med Verden du regner Aar,
som Gut mellem Nutidens Gubber staar.

Hav Tak, at du gjemte i trofast Hug
for Modens omskiftende Vinde,
med gammeldags Enfold og graanet Brug,
os Fædrenes Mæle og Minde!
Skal Maalet være et enigt Nord,
maa Vejen gaa i det fælles Spor.

At selv ej du vanslægted, saa' man den Dag,
da Fjeldbunden under dig bævred,
da hen du blev slængt som et herreløst Vrag,
men opgav dog ræd ikke Evret;
men satte til Gud din Tillid fast,
og hejsede Frihedens Flag i Mast.

Og om det var »Hastværk«, du gjorde dengang,
man Lastværk det ikke skal kalde:
var Friheden da ikkun Enkeltes Trang,
saa er den nu Livsluft for Alle;

og Værket, som trodsede femti Aar,
i Arv til de seneste Slægtled gaar.

Men havde ej da i din Karvestok du
den syttende Maj ladet skæres,
hvor var mon *den Femte i Juni* da nu?
Og naar fik vel Granderne deres?
Foran du gik, og vi Andre bag:
Hurra for Norriges Mærkedag!

Da lagdes paa Ejdsvold det kraftige Frø,
som nu er en trekløftet Stamme;
derfor skal vi prise den Dag under Ø
og Norrige selv med det Samme:
det gamle, trofaste Broderland
med bløde Hjerter bag stensat Strand!

KONG FREDERIK DEN SYVENDE

I

Rundet har sig Aarets Kreds
fra hin Søndag stil',
da Kong Fredrik lukked
sit milde Øje til.
Slutter Kreds om hans Grav, alle danske Mænd!
Thi vor Fremtids Banner vajer over den.

Da det var, som Danmarks Dag
sluktes med hans Blik,
som en Natteskygge
henover Folket gik.

Da det var, som Danmarks Held
blegned med hans Kind;
onde Varslers Angest
laa tungt paa Folkets Sind.

Og hvad vi fornam hin Dag,
er fuldbyrdet alt:
hans og Thyras Virke
foruden Sværdslag faldt.

Sønderjyllands dyre Jord
er i Fjendevold,
plettet Danmarks Ære,
og brustent Rigets Skjold.

Danmarks gode Tid er endt,
Fimbulvinter kom;
Trængsel, Strid og Møje
forkyndte Nornens Dom.

Hvad Kong Fredrik var for os,
glemme vi dog ej;
thi hans lyse Minde
skal vise os vor Vej.

Frihedsbrevet, han os gav,
stande skal ved Magt;
thi ej bedre Værge
i Folkehaand blev lagt.

Og som han mod Høj og Lav
lige jevn var selv,
Loven imod Alle
skal gjøre lige Skjel.

Leve vi vort eget Liv
paa vor egen Vis,
»Frederik *den Danske*«
det vorde skal til Pris.

Stræbe vi mod Broderpagt
i trefoldigt Nord,
træde vi vor Konges,
vor tabte Høvdings Spor.

Saadan skal Kong Fredriks Aand
gaa fra Slægt til Slægt,
og hans Hæder leve
i Folkets Varetægt.
Slutter Kreds om hans Grav, alle danske Mænd!
Thi vor Fremtids Banner vajer over den.

II

Om han var stor, om han var vis,
og om paa Rygtets Vinge
til Verdens Grændse sig hans Pris
vil gjennem Tiden svinge? —
Derpaa vi æske intet Svar,
vi kan det godt undvære:
vi vide, hvad for os han var,
og hvad der er hans Ære.

Fra Enevældens Babylon
hans Højsind os udløste,
og i vort Skød med gavmild Haand
han Frihedsguldet øste:
sit rustne Spir paa Fortids Grav
han slængte som en Krykke:

og se, det blev en Aronsstav
med Frugt og Blomstersmykke!

Og Fristelsernes Time kom:
fast overalt paa Jorden
det unge Liv blev svajet om
i gammel, mølædt Orden;
men han, som gav vor Frihed Form,
sit Værk ej vilde slippe,
mod Træskheds Pust og Hadets Storm
stod Kongen som en Klippe.

Og dengang fra vor lave Kyst
højt Oprørsbaunen lued,
og hvert et ærligt, trofast Bryst
for Danmarks Skæbne grued, —
da voxed Mod, da voxed Magt,
og let blev Nød og Smerte,
fordi vi mærked, at i Takt
med vort slog Kongens Hjerte.

Og som det var hin første Vaar,
da fast til sig han bandt os,
saa blev det i de sexten Aar,
han sad som Drot iblandt os.
Som han paa os sig trygt forlod,
saa fuldt paa ham vi tro'de;
i Hvermands Bryst et Slot der stod,
hvori *Kong Fredrik* bo'de.

Og som vi var hans Værn og Vagt
i Livets korte Dage,
vi holde vil ved Hævd og Magt
det Værk, han lod tilbage.

Hans kjære Træk skal ej forgaa:
om dem skal Kunsten værne,
og han skal ses, som vi ham saa,
endnu i Tider fjerne.

BONDESTANDEN

Da Bonden sled i Tøjet
som Herremandens Træl,
sad Sløvhed ham i Øjet
og Mørke i hans Sjæl;
da Embedsmand og Borger
ham traadte som en Hund,
sin Trøst for alle Sorger
han fandt paa Glassets Bund.

Den Tid er nu forsvunden
og kommer aldrig mer;
hver Dannemand i Bonden
ikkun sin Lige ser;
af *Kronprinds Fredrik* sprængtes
de gamle Tiders Baand,
og Frihed Alle skænktes
af *Konning Fredriks* Haand.

Skal Danmark høste Nytte
udaf sin Konges Værk,
dets Bonde maa det støtte
med Skulder bred og stærk,
og fremme det med Lempe,
og vogte det for Fæld,
og trofast for det kæmpe
endogsaa mod sig selv.

Og skal med Skjel og Rette
han agtes Ligemand,
saa maa han og udslette
hvert Spor af Trællestand,
og Aandens Frihed vinde,
og tømme Kundskabs Skaal,
og, høj og stolt i Sinde,
gaa frem mod Livets Maal.

Da skal vort lille Rige,
saa søndret og saa svagt,
saasandt Gud lever, stige
til Hæder og til Magt;
og melde skal vor Sage:
hvad vanfør Slægt har tabt,
det vundet blev tilbage
af Folkets egen Kraft!

LANDBRUGET

RUGEN bølger over Danmarks Vænge,
høj som Manden, vægtig som hans Arm;
Kvæget strækker sig i Kløversenge,
Hesten dandser stolt for Bondens Karm;
hist en By og her en Gaard der dukker
venlig frem af Agrens gyldne Flod,
medens fjernt derude Havet vugger
Snekken, som bær bort vor Overflod.

Men se blot et Hundred Aar tilbage!
Da var Skuet ej saa trøstefuldt;
da stod usle Hytter uden Tage,
brugte til at stille Kvægets Sult;

dengang gav den stenbesaa'de Fælled
lige Lidt af daarligt Græs og Brød,
medens paa en Hovmark Bonden trælled,
sløvet af Vankundighed og Nød.

Er da Maalet naa't, som ædle Sjæle
dengang satte sig til Danmarks Held?
Tør vi prise *Bernstorffs* Eftermæle,
uden i hans Aand at handle selv?
Nej! — Er vore Grændser blevne trange,
trangere ved fremmed Svig og Vold,
Folkets Kraft maa øges mange Gange,
og dets Jord gi' mange flere Fold.

Mangen slimet Vig maa Havet slippe,
mangen bundløs Mose bære Sæd,
og hvor magre Faar af Lyngen nippe,
fede Øxne finde Hvilested;
mangt Uvidenhedens Hul maa fyldes,
Egennyttens Sumpe grøftes ud,
frem af svage, bløde Hjerter trylles
Viljer, som kun bøje sig for Gud.

Fremad! — er det Sejersraab, som lyder
ned til os fra vore Fædres Grav.
Fremad! — højt og lydelig os byder
Skæbnens Varselsrøst og Nuets Krav.
Fremad i det Smaa som i det Store!
Frem i samlet Flok og Enkeltmand!
Fremad for Nødvendighedens Spore!
Frem af Kjærlighed til Folk og Land!

ST. HANS HOSPITALS HUNDREDAARSFEST

Saa tung er ingen Sot som den,
der Tankens Traade bryder,
saa alt det Virkelige hen
i Nattedæmring flyder;
saa Følelsernes Brønd er tom,
og tabt al Mindets Eje;
saa Spøgelser kun flakke om
paa Sjælens øde Veje.

Dog var en Tid saa blind og haard,
de Syge at forstøde;
de tro'de, at Forstandens Skaar
var Straf for egen Brøde;
og Lindring gav Hygæas Skaal
ej dem, som haardest trængte;
man topped kun Ulykkens Maal
og dem i Fængsel slængte.

Men, Gudskelov, den Tid forsvandt
for Dage lyse, milde,
da Videnskaben Vejen fandt
til Sotens skjulte Kilde;
da Hjerte i hvert Samfund slaar;
da »Slot« paa Slot man bygger
for dem, hvis Hjernes Uhrværk staar,
fordi det er istykker.

Gaa vi endogsaa tidt paa Sned
i megen Blindhed bundne,
vi har dog Lov at glædes ved
de Fremskridt, som er vundne.

Held hver en Menneskeligheds Borg,
hvert Kjærlighedens Tempel,
hvert Tag til Ly for Sot og Sorg,
som bærer vor Tids Stempel!

FANEN

Vaj højt, vaj stolt og frit, vort Flag
med Dugen hvid og rød,
og vidn, vor Sag er Danmarks Sag!
Vi vil ej savnes paa den Dag,
da Tærningen om Liv og Død
skal rulle i dets Skød.

Vift til os kjækt og frejdigt Mod,
og Tro, som vakler ej!
Vift Styrke til vor Arm og Fod,
og Sundhed til vor Hjerterod!
Vink frem Enhver, som følger dig,
ad Pligtens lige Vej!

Og mind os om, at, hvor vi gaar
for Folk og Fædreland,
os mangen kjærlig Tanke naa'r,
og manget ædelt Hjerte slaar
af samme Følelse i Brand,
hos Kvinde som hos Mand!

Vaj højt, vort Mærke, fra din Stang
i Solskin, Regn og Vind!
Flyv lystig gjennem Skov og Vang,

ombrust af glade Stemmers Klang;
men væk og Alvor i vort Sind!
Vi' os til Manddom ind!

STUDENTERSANGFORENINGENS JUBILÆUM

Fordum sang Studenten sine Sange
ugenert af Kunstens Rem og Læst;
Øret kunde Melodien fange,
Stemmen fulgte, som den kunde bedst.
Den, der ingen havde, sang foruden;
Harmoniens Lov og Taktens Maal
spurgtes der ej om — og Sangerguden
flygted tidt for et bacchantisk Skraal.

Men da fløj der Toner over Sundet,
vækkende som Lærkens Slag i Vaar,
og da følte han, at regelbundet
dobbelt Magt og Fylde Sangen naa'r.
Flux en lille Flok af flinke Gutter
under Kunstens Fane samlet blev;
Hartmann tog imod dem som Rekrutter,
— nu er han »den gamle Gardes« Chef.

Hælvten af femti Aar
slet Ingenting formaar
over dem, som Idealet følge;
frejdig og frisk og fuld,
farvet af Solens Guld,
ruller end Studentersangens Bølge.

Vide blev hørt dens Leg:
op den ad Kleven steg,
krused Fyrisaaens stille Vande,
aanded et Suk fra Nord
ud over Sliens Fjord,
jublede fra Himmelbjergets Pande.

Vide blev følt dens Magt:
Slægtskabets Kald blev vakt
i hvert Bryst, som Sangens Glæde gjemmer.
Den gav det første Stød:
snart rundt om Land der lød
Kor paa Kor af mange tusind Stemmer.

Og medens Tiden gik,
sin Hal den bygget fik
og profetisk smykt med grønne Væxter,
og dernæst byttet om
sit Repertorium,
tydske Vers med *Christian Richardts* Texter.

Disse Vægge faste
rejste Sangens Lur,
magted og at kaste
ned en Skillemur:
Danmarks Mør stod fjerne
fra Studentens Hjem;
men de kom her gjerne,
naar vi kaldte dem.

Og naar Salen fyldtes
af en Rosenflor,
og dens Skjønhed hyldtes
af vort glade Kor,

skjulte Strenge stemtes
af sympathisk Lyst,
kjære Minder gjemtes
i taknemligt Bryst.

Men ej formaa'de vore Kvad
at stille Danmarks Nød:
at binde hvad der skiltes ad,
at knuse Fordom, Løgn og Had,
at styrke Slægten, slap og blød,
til Sejer eller Død.

Dog skal der over Vangen gry
forvist en nyfødt Dag:
vi skimte alt bag Nattens Sky
dens Frihedssol, dens Hædersry;
i Tro paa Morgenklokkens Slag
vi svinge Haabets Flag.

Med Sindet let og frejdigt Mod
vi gaa vor raske Gang:
og trættes stundom end vor Fod,
og støde Næsen vi til Blod,
til Trøst paa Vejen tung og lang
vi Ungdom har og Sang.

STUDENTERJUBILÆET 1865

LAD os ude for i Aften lukke
Nuets Krav, dets Nød og Strid og Slid!
Lad os ned i Mindets Bølge dukke,
leve om igjen vor Ungdoms Tid!

Her om Stand og Stilling ej vi spørge,
se ej bøjet Ryg og graanet Haar:
vi er atter Russerne fra *Fyrre*,
Ingen af os over tyve Aar.

Studiegaardens Bom vi heldig klare,
aaben ligger Livets Landevej;
frejdig mod det fjerne Maal vi fare,
rundtom grønnes Alt i frodig Maj.
Folkeaanden, som i lange Tider
tog paa Enevældens Brix sin Lur,
rører sig og sine Øjne gnider
under Klang af Præstens Vækker-Uhr.

Vi, som vaagne er til Verden baarne,
vi er med i Tidens raske Færd,
med at storme Fordoms skumle Taarne,
med at smedde Diskussionens Sværd.
Hist i Vimmelskaftets trange Kamre
vi vor egen Esse bygget fik,
hvor vi lige ufortrødent hamre
løs paa Videnskab og Politik.

Vi er med, da Dyrehavens Tage
bredes over Brødrene fra Lund;
vi er med, da under trende Flage
»Iris« haster ud af Øresund;
vi er med, da Nordens Opsang ender
Glemsels Taushed i Margretes Hal;
vi er med, da Venner møde Venner
første Gang igjen paa Fyrisval.

Vi er med endnu — vor Ungdoms Farve
fem og tyve Aar har ej slidt bort;

vore Børn den efter os skal arve,
thi den er af ren og ægte Sort.
Mindet om den vil vi aldrig tabe:
i dets Skygge skyder Haabet Knop,
og dets Aande Kraft og Mod vil skabe
til at bære Nuets Byrde op.

KOMMUNITETETS TREHUNDREDAARSFEST

Fra *Luthers* Læbe Gnisten fo'r,
som Videnskabens Fakkel tændte,
og Aandens lange Trældom endte,
der mørkned det fribaarne Nord.
Da fyldtes *Christierns* Høresale
af Snillets Klang og Lærdoms Tale,
af lyttende Studenters Flok.

Men Knopperne paa Kundskabs Træ
i Vinterkulden matte hængte;
thi, for at foldes ud, de trængte
til Højmods Sol og Mildheds Læ.
Kun Herremænd var paa det Tørre,
men Skolens Pebling sang for Dørre,
og tidt Studenten tigged Brød.

For *ham* sit Bord i Klosterhal
med Mad og Øl Kong *Fredrik* dækked,
at ej, af Armod vingestækket,
han svigte skulde Aandens Kald;

og over Adelsgaardens Rester
sig hæved snart for Kongens Gjæster
Regensens trygge Broderly.

Og den kongelige Huld
imod Videnskaben lønnes,
alt dens Vaar i Danmark grønnes,
løfterig og varselsfuld:
Marken, nys af Sneen hvid,
op af skarpe Plovjern brækkes,
kraftig Sæd i Furen lægges,
Spirerne mod Lyset strækkes
i *den anden Fredriks* Tid.

Aldrig Nid og Nag et Ry
som *Niels Hemmingsens* kan stjæle;
Anders Vedels danske Mæle
skaber Saxos Bog af ny;
Sundet Kongesnekker bær
hen mod *Hveens* grønne Høje;
Jordens Herskere sig bøje
der for Granskeren, hvis Øje
fylker Himlens Stjernehær.

Men Somren kommer ej, som Vaaren lover,
med Fuglesang, med Grøde og med Duft;
ikkun en enkelt haardfør Plante vover
at skyde Blomster i den klamme Luft.
Om Aanderne gror Overtroens Skimmel,
og Livet døses hen i Raaheds Dunst,
mens Enevælden fra sin tydske Himmel
ser ligegyldig ned paa boglig Kunst.

Og Talens Ridderspil, som skulde Krydder
og Tankens Frugter bragt til Klostrets Bord,
er kun et Narrespil om hule Nødder,
en aandløs Gjætteleg med velske Ord, —
til Fader *Holberg* Viddets Svøbe svinger
og jager Svinene fra Templets Grund,
til Modersmaalet, frit og myndigt, klinger
fra Lærestolen som i Folkets Mund.

Luen paa Musers Alter, som svagt
flimrer i dæmrende Tider,
savner dog aldrig aarvaagen Vagt;
mangen en Helt for den strider,
indtil det dages og Kundskabens Magt
sig udvider.

Ungdommens Kreds om Klosterets Bord,
altid kun fattig og liden,
drager i Tidens Gjerning dog Spor,
sender sin Deling til Striden,
kjendes paa Navne, der mindes i Nord
nu og siden.

Trehundred Gange Aarets Bølge fured
Evigheds Hav;
manget et Værk, henfarne Slægter mured,
ligger i Grav.
Det kun, der Sandheds Herredom befæster,
det kun, der bærer Aandens Mærke, staar,
som for *Fredriks* Gjæster
Christians Gaard.

Vaar efter anden løve sig dens Linde,
og falme hen;
Klyngen, som samles broderglad derinde,
spredes igjen;
men deres Idræt følger fælles Veje,
for deres Stræben samme Maal er sat:
klare Tankers Eje,
Kundskabens Skat.

Saa skal det vorde alle Tider efter,
det tør vi spaa.
Frem mod vort Maal med ufortrødne Kræfter,
til vi det naa!
Foran blandt dem, der efter Sandhed søge!
Rede til Kamp for den paa ærlig Vis!
Saadan vil vi øge
Stifternes Pris.

Den Arv, vi efter Fædre tog,
er dog det Lands,
hvis Ros de vandt, hvis Last de drog,
hvis Billedtræk i Sagas Bog,
selv naar de skæmmes, fængsle dog
vort Sind, vor Sands;
som, Død og Undergang bragt nær,
blev sine Børn kun mere kjær,
og lige ung og dejlig bær
sin Foraarskrands.

Men fik i den forgangne Old
det for sin Huld
til Løn kun Kundskabs magre Fold
og Ærefrygt, halv varm og kold, —

det kræver nu til Skærm og Skjold
sit Sønnekuld;
det kræver hver en Sene spændt,
mod sig al Hu og Gjerning vendt,
i høje Flammer Hjertet tændt
og tro som Guld.

Da er der Haab om Ende god
paa Danmarks Nød;
at Oldtidskraft og Fremtidsmod
vil skyde op af Sjælerod,
og sent, men sikkert, finde Bod,
hvad Fædre brød.
Da er der Haab om helet Vang,
med Frihedstræ og Blomsterfang,
med Tankeflugt og Toneklang
i Morgenrød.

CARSTEN HAUCH

Vi hilse dig, du ædle Sangergubbe,
med store Syner og med høje Maal,
med Lærketoner over Høstens Stubbe,
med Sandheds Most i Skjønheds gyldne Skaal
Du, som ved Granskerflid har stræbt at fatte
Naturens Kræfters hemmelige Spil,
før du forstod, at Følelsernes Skatte
og Fantasiens Land dig hørte til!

Fordi du altid har dit Øje rettet
mod Idealets himmellyse Tind,

derfor har Tidens Gang din Fod ej trættet,
og Vejens Støv ej plettet har dit Sind.
Fordi dit Hjertes Bølgegang end vækkes
af Friheds Luftning, som i Livets Vaar,
derfor af Rimfrost ej din Streng bedækkes,
og ung du blev i fem og sytti Aar.

Ak, du har bøjet dybt i Sorg dit Hoved,
og du har hulket i din varme Sjæl,
da du saa' briste Alt, hvad Haabet loved,
og Danmark trædes under Fjendehæl;
men hør dog atter Skovens Fugle sjunge,
og se den svinge sine grønne Flag!
— Saadan gjenfødes Haabet i de Unge,
og engang sejrer Nordens store Sag.

STEEN STEENSEN BLICHER

HEDELÆRKEN, den liden Fugl,
bygged bag Lyng paa Tue,
svang sig dog fra sit lave Skjul
højt mod Himlens Bue,
lysnede om Jyllands Strand,
tindrede for Folk og Land
som en *Nordlys*-Lue.

Hedelærken, den fattig Fugl,
ejed knap Klæder egne,
hented sig dog af Lykkens Hjul
Guld, som kan aldrig blegne,
Drømme-Havens Rosenflor,
Tanke-Havets Perlesnor,
Sangens Trylleevne.

Hedelærken, den flygtig Fugl,
havde saa klart et Øje,
saa', hvad der rørte sig i Skjul
under en Vadmels-Trøje;
tegned i sin dunkle Krog
Folkelivets Billedbog,
Bindestuens Saga.

Hedelærken, den stakkels Fugl,
ruged paa egen Smerte,
magted at tænde Glædens Jul
dog i saa mangt et Hjerte;
kvad med Stemme høj og ren
Drapa over *Bautasten*,
vakte Folkeaanden.

Hedelærken et Hædersnavn
blev blandt Danmarks Fugle;
Livet bandt det til Sorg og Savn,
Døden det ej kan skjule.
Lysnende om Jyllands Strand,
tindrende for Folk og Land
staar dets *Nordlys*-Lue.

VED EN NORDMANDS HJEMREJSE

Hils hjemme ibag Fjeldets Mur
og Kattegattets Bølger,
hvor Nordens fattige Natur
saa megen Skjønhed dølger!

Hils Goustas snebedækte Ring
og Urens nøgne Vildhed!
Hils Elvens overgivne Spring
og Graneliens Stilhed!

Hils der de Gamle, som ej kan
den danske Søster glemme,
men elske hendes lave Strand
og hendes bløde Stemme;
som ingen Skilsmis-Dom har hørt,
der delte Aandens Eje;
i hvem ej Stammens Blod blev tørt,
da hver gik sine Veje!

Hils der de Unge, som gaa frem
til Kamp med fældet Landse,
og smykke vil det gamle Hjem
med nye Hæderskrandse;
som dristig ruske Slægten op
af Bygdelivets Dyner,
og pege over Fjeldets Top
mod store Fremtidssyner!

Hils dem fra os, som Post nu fik,
hvor Dør og Rigler mangle,
mens forhen legende vi gik
med Illusionens Rangle, —
hils dem fra os, som, vaagne nu,
med alle Sener spændte,
med mandigt Sind og trofast Hu
paa Kampens Morgen vente!

Sig dem, at ved vor aabne Port
sig Nordens Kredsløb runder;

her voxer det sig helt og stort,
hvis ikke, gaar det under.
Sig det saa højt, som du formaar,
at det dit Folk maa nemme
og vælge, førend Timen slaar. —
Farvel og hils derhjemme!

CHRISTIAN HOSTRUP

Hvor er din Ungdom med Skæmt og Sang
med fulde Glas og tomme Lommer?
Ak, den er gaaet al Kjødets Gang;
du seer alt gulnes Livets Sommer.
Dengang du nød din Musas rige Gunst,
nu banker paa din Dør hun tidt omsonst;
ej for en Del,
men sand og hel,
et mere ydmygt Kald du fulgte.

Men hvad du har i din Ungdom skabt
ved Musens Hjælp og eget Snille,
det har ej Maal eller Mæle tabt,
fordi du selv er bleven stille.
Det klinger end som Lærkeslag i Vaar;
det høster Latter, og det Glæde saar;
det blev en Mjød,
kraftig og sød,
som styrker Folkeaandens Nerver.

Studentens Liv i Regensens Krog
du for Studenter vilde male;
dit Blik paa sig da hans *Gjenbo* drog,
du lytted paa hans Færd og Tale.

Og se, Kontrasten huede dig bedst;
du bød Filistrene hos os til Gjæst,
        malte faa flot,
        trufne saa godt,
at Livet aldrig kan gaa af dem.

Og lig en Samson din *Kobbersmed*
brød op Studenterscenens Fængsel,
gik ud og løfted med Skulder bred
Theaterporten af dens Hængsel.
Duftvaudevillen duftede sin Vej,
men *Christen Madsen* vandt sin Sejr for dig,
        rejste paa Trads
        din Numerplads
»med Løvefødder og Gesvejsning«.

Iaften fylder Familien *Smidt*
de fem og tyve Aar med Ære;
thi den har baaret dit Navn saa vidt,
som Scenens Kunst et Navn kan bære.
Men denne Kreds det var, som Fadder stod,
da du din Førstefødte døbe lod:
        vor Ret er den,
        som Førstemænd
at dele al din Faderglæde.

BRYLLUPSSANGE

I

DERFOR Kjærlighedens Arne tændes:
for at lyse klart, naar Mørket ruger;
for at varme mildt, naar Frosten knuger;
for at trøste ømt, naar Lykken vendes;

for at Livets Strenge kunne klinge
sammen sødt i rige Melodier;
for at Sjælene, naar Klangen tier,
luttrede til Gud sig kunne svinge.

Derfor Kjærlighedens Arne tændes:
for at To skal dele Sorg og Gammen;
for at To skal virke trofast sammen
og mod Maalet deres Kræfter spændes;
for at de skal dele Byrden lige;
for at de skal voxe, mens de ældes;
for at de skal løftes, naar de fældes,
gjennem Kamp og Møje til Guds Rige.

II

KJÆRLIGHED er en Palme bred,
som voxer af Hjertebunden,
vifter Køling i Dagen hed
og luner i Aftenstunden;
Grenen bugner af Yduns Frugt,
Sangens Fugle paa deres Flugt
hvile sig i dens Krone.

Kjærlighed er et Stjerneskær,
som tændes paa Sjælens Bue;
gjennem gøglende Skyggers Hær
os leder dets klare Lue;
viser Vej til den sidste Havn
gjennem Lidelse, Kamp og Savn,
straalende Trøst og Lise.

Kjærlighed er en Livsens Magt,
den stærkeste, som der findes;

fuldt den kræver sit Offer bragt,
for sand og sikker at vindes;
trodser saa Rum og trodser Tid,
ganger med Sejr af Livets Strid,
rækker til Evigheden.

Kjærlighed er et Naadens Bud,
et Glimt af Himmerigs Glæde;
hvor den lever, der lever Gud,
og der er hans Kraft tilstede.
Han er dens Forsvar og dens Vagt,
helliget haver han dens Pagt;
han vil dens Hjem velsigne.

III

GAA ud af *Herrens* Hus, I To,
og rejs jert Tag og sæt jert Bo
med Kjærlighed og Haab og Tro,
og se saa fremad trygt!
Thi hvor hans Sæd har slaaet Rod,
der vækkes Kraft, der voxer Mod,
der trættes ikke Hu og Fod,
der svinder Mismod og Frygt.

Hans Lys skal hvidne Vindvets Glar,
og holde Arnens Lue klar;
hans Glæde tjelde Væggen bar
og højne Stuen lav;
hans Fred skal gjøre Sindet let,
og Panden ren og Ryggen ret
og fuldt og frit jert Aandedræt,
indtil I lægges i Grav.

VI

Nu valser Stormen gjennem Lund
og danser Ril paa Engen;
og Solen ta'r sin Morgenblund
og søger tidlig Sengen;
og Natten sine Stjerner ind
i Taageteltet gjenner,
og klemmer baade Skind og Sind
med vaade, valne Hænder.

Og som Naturen Danmark staar,
beskæmmet og bedrøvet;
det Blomsterskrud, hun bar i Vaar,
nu hvirvles hen i Støvet;
og Skygger dække hendes Vang
og Folkets Øjelaage;
de Stjerner, det har set engang,
dem skjuler Røg og Taage.

Da er det godt, i saadan Tid,
et *Hjem* paa Jord at eje,
et Hvilested fra Livets Strid
og paa dets dunkle Veje;
hvor Kjærlighed har Lampen bragt,
og Troskab bredet Dugen,
og hvor Sabbathens Fred er lagt
udover hele Ugen.

Et *Hjem* med Hjerters Harmoni,
som i Klaverets Strenge;
hvor Aanderne sig røre fri,
men aldrig skilles længe;
hvor smaa Bekymringer maa fly
for Nyn af bløde Stemmer:

hvor selve Sorgens sorte Sky
faar gyldne Glædesbræmmer.

Velsignet være hvert et Hjem,
som er, hvad det skal være!
Og Gud beskytte det og dem,
som har hinanden kjære!
Det *ny*, som smykt iaften staar
som Haabets lyse Tempel!
Det *gamle*, der i mange Aar
var lysende Exempel!

Og *det*, hvorfra de Begge kom,
som Strømme fra en Kilde;
hvor nu den *Ene* vanker om,
saa ensom og saa stille;
hvor Mindets Alfer Skildvagt staa
om Gaarden og om Marken,
— didhen skal Tankens Traade naa
og hilse Patriarken!

V

Gud sender Vaaren til Marker og Skove:
Solstraalen vækker de Spirer, der sove,
frigjør af Hylstret den svulmende Knop,
væver et Løvslør om Stammerne nøgne,
aander sin Glands ind i Blomsternes Øjne,
kalder til Ottesang Fuglenes Trop.
Vaaren, dens Liv og dens Pragt og dens Glæde
er dog kun Led i Tilværelsens Kjæde,
er kun et Forbud om Sommer og Høst.

Gud sender Vaaren til Mand og til Kvinde:
Kjærlighed vækker i slumrende Sinde

drømmende Længsel og higende Savn;
Sjælene voxe sig frie og høje,
Hjerterne sødt mod hinanden sig bøje;
Livet er rigt i den Elskedes Favn.
Kjærlighedsvaaren, den duftende Blomme,
er dog kun Løftet, at Frugten skal komme,
trives og modnes til Evigheds Høst.

FOR OPLYSNING

Luk op for Lyset! — Skod og Lem
maa ej dets Straaler indestænge,
mens udenfor staa Nok, som trænge
til Trøst og Lægedom af dem.
Blot for at varme Lærdoms Potte
og Selvbeundrings Syn at gotte,
er Lyset ikke blevet til.

Det tændtes, for at En og Hver,
hvis Aand af Tørst og Hunger lider,
som Mørke ser paa alle Sider,
og ej har Maal for eget Værd, —
at han sin Vej skal trøstig træde
og gjøre Gavn og høste Glæde
for sig og for sit Fædreland.

Det tændtes, for at slaa i Kvag
nedarvet Ladheds haarde Pandser,
som Sjælens Væxt og Trivsel standser,
og kvæler Hjertets frie Slag;
for bort at jage Død og Kulde,
og løfte Sindet over Mulde
mod Himlens Hvælv og Stjernens Glands.

Det tændtes, for at modne til
de vakte Sjæles Ungdomsgrøde;
for at faa Kinder til at gløde,
og Hjerter til at fange Ild,
saa Viljerne kan sammen klinge,
og Armene vil Sværdet svinge
for Fædrelandets gode Sag.

Luk op for Lyset! saa det snart
vort danske Hus maa gjennemstrømme;
saa alle Spøgelser maa rømme,
og alle Levende se klart;
saa her maa vorde godt at være,
og lyde Tak og Pris og Ære
til Ham, fra hvem alt Lyset kom.

VED FREGATTEN »TORDENSKJOLDS« HJEMKOMST

VELKOMMEN hjem fra Kinas Kyst
til gamle Danmarks Moderbryst,
I, som har fjerne Folkeslag
med Ære vist dets Flag!
Vi veed, hvorhen end Farten gik,
jer Tanke har gjort ret Bestik,
og Hjerternes Kompas ombord
har peget imod Nord.

I har ej øvet Heltedaad:
af intet Blod blev Planken vaad;
Kanonerne sang kun Koral
til Hilsen og Signal.

Men I har baaret over Sø
Kulturens spiresvangre Frø,
og gjennem Havets Afgrund lagt
en Vej for Ordets Magt.

Nu styrte Østens Sfinxer ned,
naar York og Yeddo tales ved,
og Vestens Folkebølgers Drøn
naa'r op til »Solens Søn«.
Og da er Aandens Herredom
befæstet over Tid og Rum,
naar hele den bebo'de Jord
kan høre samme Ord.

Med Ret I danske Mænd var med
at knytte et af Kjædens Led;
thi hint Naturens store Fund
er gjort ved Øresund.
Dengang i Oceanets Seng
I sænked ned den klingre Streng,
da lued fra Fregattens Stavn
Hans Christian Ørsteds Navn.

Staar Danmarks Magt blandt Riger lavt,
er stakket kun vor Folkekraft,
har Svig og Vold vor Grændse brudt,
og Brødre Trældom budt, —
i Videnskabs og Kunstens Krands
er manget frodigt Blad vort Lands;
Kulturens Fællessum har vi
dog gjort vort Indskud i.

Velkommen da fra Rejsen lang
igjen til Fædrelandets Vang,

til Virksomhed og mandig Færd,
dets Tak og Ære værd;
til Haabet om, at vi, skjønt smaa,
ved fælles Hjælp skal Maalet naa,
og leve ædelt, skjønt og frit,
naar ærlig Hver gjør Sit!

VED H. N. CLAUSENS GULDBRYLLUP

De Guldklokker ringe saa blødt og mildt og sødt
i Livets sene, stille Aftentimer;
hvad Dagen bragte Bittert, det synker ned som dødt,
men Liv i alle gode Minder kimer.
De nynne kun om Kjærlighed, de tale kun om Fred,
de lyde som en Psalme om Herrens Miskundhed,
der stemmes i af glade, rørte Hjerter.

De Guldklokker ringe saa lifligt og saa klart,
naar Trofasthedens Sejer de forkynde;
naar Vaarens lyse Løvsal af Høstens Storm er spart,
og Vintrens hvide Mark har Somrens Ynde.
Mens Klangen maner Fortidens blege Skygger frem,
et farverigt Billed den bærer ned til dem,
som Fremtidens Runer skulle føre.

De Guldklokker ringe saa højt og stærkt og fuldt
udover Slægtens Kreds og Hjemmets Vægge;

thi han, for hvem de lyde, han haver ikke dulgt
sit Bryst i Rets og Sandheds Kæmperække.
Og har han aldrig svigtet den Sag, han kaldte
god,
men altid lyst i Striden ved sin Styrke og sit
Mod,
hans Egekrands idag har gyldne Rande.

De Guldklokker ringe for hele Danmarks Land,
den Brud, til hvem i Vuggen han er viet,
for hvem hans Hjerte luer endnu i Ungdomsbrand,
paa hvem i tunge Tider han har biet.
Om blide Kaar og Lykke endnu ej Gud det gav,
dets Kjærlighed han tager dog med sig i sin Grav,
og det hans ædle Træk vil aldrig glemme.

VED NORGES TUSINDAARSFEST

ET Aartusind Blink paa Fjeldet
af den samme Sol —
Folkehallen takt og tjeldet,
rejst dens Kongestol —
alle Bygder, alle Stæder
halvt om Nød og halvt om Hæder,
og ved Lovens stærke Runer
bundne Selvets Luner!

Dyrt det var dig, gamle Norge!
Rigets Herredom;
rundt om dine Klippeborge
fossed Blodets Flom,

til den vilde Trods blev tæmmet,
og din Enhedstanke nemmet;
til i Hvilen lang derefter
du vandt nye Kræfter.

Lifligt Fjeld og Dal nu grønnes
i din anden Vaar;
kun din Fortids Storværk skjønnes,
ej dens dybe Saar;
men du husker Sagas Lære:
da kun voxer Held og Ære,
naar hver Mand har Fædrelandet
kjært som intet Andet.

Tusindaarig Folkegubbe,
atter ung og sund,
som har over svedne Stubbe
hvalt din Majdags Lund,
gid din Aand fra Fjeldets Side
skue langt og lyse vide,
mens i Dal dit Hjertes Kilde
rinder klar og stille!

VED DET FØRSTE NORDISKE JURISTMØDE

NATUREN gav vor ældste Lov
i hine fjerne Dage,
da Gotens Øxe rydded Skov
og tømred Hal og Drage.
I Stammens ædle Blod den flød,
i Tungemaalets Klang den lød,

og malte Verdenshimlen rød
af Ærens Nordlysflammer.

Men Blodets Røst blev kvalt i Blod,
da Selvet vilde raade
og knuste Alt, der stod imod
dets Vilje og dets Baade.
Den bedste Ret var længste Spyd,
og tungest Haand den største Dyd,
da silde Kirkeklokkens Lyd
til Fred og Orden kaldte.

Et Rige saa hvert Landskab blev,
og Stater alle Stæder,
som hver sin egen Lov sig skrev
med Snit af egne Klæder;
men Kongemagtens Trang opsled
den brogede Mangfoldighed,
og putted Stump for Stump den ned
i sine vide Lommer.

Og dermed var vor ældste Lov
ej længer til at spore;
thi atter gik det løs paa Rov
og Vold — kun i det Store.
Men da saa Vindingen blev talt,
den ud til Skam og Skade faldt:
af Nordens Kæmper var i Alt
tilbage — trende Dværge.

Er vi nu blevne ganske smaa
ved vore Fædres Synder,
saa maa vi endelig forstaa,
hvorfra vor Nød begynder;

derfra: at hin Naturens Lov,
mens Folket trælled eller sov,
blev trampet under Hæl og Hov
af griske Herskerlyster.

Nu skal dens Aand, af Dvale vakt,
ej mere gaa i Glemme,
men, holdt i Ære og ved Magt,
vor Gjernings Præg bestemme!
Og vil vi trodse Verdens Storm,
saa maa den blive Livets Norm,
saa maa den tage Bogstavform
og vorde læst til Thinge!

II. BLANDEDE DIGTE

REJS JER AF LEJET

Rejs jer af Lejet, I Goternes Løver!
Nu er det Tid.
Æren vil spildes, hvis længer I tøver
hjemme fra Strid.
Timen er kommen, da Tærningen kastes,
om I forliste jer ædle Natur,
om I skal røre jer frit, eller bastes
fejgt i Erobrerens Bur.

Rejs jer af Lejet, og spring over Heden!
Ørnenes Skrig
melder, at braskende fløj de af Reden,
søgende Lig.
Skal som et stinkende Aadsel de finde
Asernes Odel og Kæmpernes Arv,
Ygdrasils Grene som tørrede Pinde,
tomme for Blade og Marv?

Rejs jer af Lejet, og spring over Strømmen!
Stævnet er sat.
Nu eller aldrig opklares af Drømmen
Tidernes Nat.
Stjernen, som lyste for Fædrene høje,
vorder en Sol, eller slukkes i Blod;
Sønnerne samles i Sejr, eller bøje
Knæ for den Sejrendes Fod.

Tøv ikke længer, og frit ej forsigtig
Vest eller Øst!
Vejen er lige og Retningen rigtig;
gaa ikkun trøst!
Fremad, hvor Faren og Nøden er fælles!
Fremad, hvor Hæderens Krone skal naas!
Fremad, hvor Fjendernes Skare ei tælles,
men hvor den slaas!

Ingen kan leve af Fortidens Minder;
Daad maa der til.
Hensmuldret Storhed kun blænder og binder
Kræfternes Spil.
Fremad at se og mod Maalet at stræbe,
aldrig for Møje og Hindringer ræd,
Lovsang at høste af Fremtidens Læbe —
saadan var Fædrenes Sæd.

Goternes Løver, jeg ser eder springe
ned over Land,
gnistrende Øje og knejsende Bringe,
flyvende Man!
Vel maa I haste, thi vel maa I vide,
haardt eder ramte Historiens Dom,
om eders Broder med dødstunget Side
sank, før til Stævnet I kom.

KONG FREDERIKS LIGTOG

Kong Frederik drager fra Christiansborg
for sidste Gang:
Gaderne fyldes af Folket i Sorg,
Lufthavet bølger af Klokkernes Klang.

Langsomt oplukke sig Portens Fløje:
frem skrider Toget for Sangerens Øje.

Foran de fylke sig, højt til Hest,
hans Stammes Mænd.
Han var det Skud, der løvedes bedst;
Løvet faldt af — nu visnede den;
fire Hundredaars Daad og Brøde
skulle med ham for Dommen møde.

Og nu er den slukt, den falske Glands,
som Magten gav,
Bladene borte af Smigers Krands;
Sandheden kun trodser Død og Grav.
Trækkene skjules af ingen Maske,
Purpuret smuldred til Støv og Aske.

Danmark, som gav dem sit rige Skød
til at slaa Rod,
mon det ej stundom sit Valg fortrød?
Mon de tilsammen dets Tarv forstod?
Hvormange magted dets Maal at nemme?
Hvormange lytted til Folkets Stemme?

Danmark, som gav dem sin gode Bund
at voxe af —
mon de for Saften frodig og sund
Visdom og Styrke til Gjengjæld gav?
Milde — det var de fleste og jevne,
svage af Vilje og svage af Evne.

Danmark, der satte dem for sin Ret
til Skærm og Vagt,
rakte den tyske, fremmede Æt
Trillingkronens straalende Pragt.

Arven det var fra Margretes Dage —
hvormeget af den er nu tilbage?

Se, forrest rider han, høj og prud,
den første Mand.
Livsglad han var, men mørk ser han ud
over det lille søndrede Land.
Brunkebjergsarret paa Kinden brænder,
og efter Slesvig famle hans Hænder.

Se, han er graanet bag Fængslets Væg,
det tredie Skud;
Blodet, der drypper ned fra hans Skæg,
sletter ej Taarer, ej Anger ud.
Borger og Bonde vel han vilde,
handled dog trædsk og grumt og ilde.

Se, der er han med sin Marelok
og Skuldren bred:
ragende op af den hele Flok,
slaar han sit ene Øje ej ned.
Glad han opdager Spor af sin Virken,
skottende hen til Børsen og Kirken.

Og bag ham rider hans listige Søn,
som Aaget brød,
men for dets Troskabs og Manddoms Løn
Folkets troskyldige Skare snød;
skjulende det under Kappens Folder
Kongelovens Hefte han holder.

Men ikke hjalp dem til Kløgt og Kraft
den stjaalne Magt;
Skaane og Halland og Bleking er tabt;
Slesvig kun halvt blev underlagt.

Hjælpende »Gale Christian« tilrette
frem dukker Gamle Fredrik den Sjette.

Hans Haar har skinnet som Blomstersne
i Livets Maj;
Frugten blev dog kun Jammer og Ve:
Flaaden og Norge gik samme Vej.
Ak, thi han kunde ej det, han vilde:
Tiden var stor, og han var lille.

Saa følger Kong Christian, i Rækken sidst,
med ængstlig Hast.
Lempe han vilde og løse med List,
trak dog kun Knuderne mere fast;
gyste for Kampen, og maatte Lønnen
efterlade med den til Sønnen.

Nu sprænger han frem paa sin hvide Hest,
Kong Fredrik selv.
Kongen er klædt som til Kroningsfest,
Issen bedækkes af Guldets Hvælv;
de ædle Stene deri staa dunkle;
klarere Folkets Taarer funkle.

Og Kongen er bleg som i Farens Stund,
men Minen kjæk;
»Det skal ej ske« staar malt om hans Mund,
af Juni-Solglands lyse hans Træk;
frit ser hans Øje til alle Sider,
thi paa sit Folk i Døden han lider.

Og han kan lide paa Tak og Pris,
til Folket dør.
Var han ej stor, og var han ej vis,
sin Plads han dog fyldte, som Ingen før;

Folket i ham sit eget Billed
saa' paa den gamle Trone stillet.

Det hørte under hans Hermelinskrud
sit Hjerteslag;
og derfor saa' det saa trøstig ud
mod Lynets Blinken og Tordnens Brag;
derfor det er, som Folket har mistet
Skærm og Ly, da hans Øje bristed.

Om Kongen slaas der et staalsat Hegn
af tappre Mænd;
med hvide Kinder og røde Tegn
paa Brystet drage de tause hen;
Offrene er det fra Slagenes Rader,
Ryes og *Schleppegrells* Brigader.

Og næst efter Kongen Moderen gaar.
Det sorte Slør
bølger henover det sølvhvide Haar;
sorrigfuld er hun, som aldrig før;
foldende sine skælvende Hænder,
op imod Himlen hun Øjet vender.

Hos hende skrider en Ungersvend
med breden Bryst;
knugende Sværdet, han bær ved Lænd,
hvisker han i hendes Øre Trøst;
under hans røde frygiske Hue
Livets og Kraftens Stjerner lue.

Efter dem vandrer en Skare tæt,
saa lang, saa lang;
Alle, han skænked Menneskeret,
Alle, han fri'de af Tryk og Tvang,

Alle, hvis bundne Hænder han løste,
Alle, som, hvad han saa'de, skal høste.

Og bagerst slutter en Ynglinghær
det Kongetog.
Kaldet fra fjern og samlet fra nær,
hid med sin snare Tanke den drog.
Fremtidens Haab og Nordens Mærke
løfter den højt paa Skuldre stærke.

Den havde Kongehøvdinger to
i Fædres Hjem;
Folkepagten saa' den at gro
trygt i Tronernes Skygge frem.
Nu sank den ene af dem i Døden:
sluktes med ham da Morgenrøden?

Nej, frem drager Hæren til Kongens Grav,
men frem paany,
frem over Fjeld og frem over Hav,
frem, til de sidste Skygger maa fly,
frem, indtil Maalet langes og vindes,
frem, til det Skilte samles og bindes.

SONNETTER

I

Du synes, at jeg ældes nu og størkner,
fordi min Tunge kun i Træsko løber,
og tidt min Tanke sig i Taushed svøber,
og som en Vinterhimmel Panden mørkner.

Ja, det er sandt, mit lette Sind er svundet
med Vaarens Knop og Somrens Fuglekvidder,
og paa den nøgne Høstmark nu jeg sidder,
og ser, jeg aarked lidt og lidt har vundet.

Men hvad der holder Mismods Helhest borte,
og hvad der holder Haabets Emmer røde,
og tænder Troens Lys i Nætter sorte —

er din og Dines Kjærlighed, du Søde!
Den er en Fæstning, bag hvis stærke Porte
Alt, hvad der kommer, jeg kan trøstig møde.

II

Hvor er min Sang, den frejdige og kjække,
med Troens Spændkraft og med Haabets
Vinge,
som højt jeg i vor Trældoms Tid lod klinge,
og som var med vor Folkekraft at vække?

Var Musens Gunst saa kort, mit Pund saa ringe,
at det til Livets Grændse ej kan strække?
Til for din Fod en simpel Blomst at lægge
kan jeg med Nød og neppe Haanden tvinge.

Ak, Danmarks tunge, æreløse Jammer
har lagt sig isnende paa Hjertebunden;
det nytter ikke mer, jeg Strengen strammer;

den er saa dump, som den af Hamp var spunden.
Forgjæves ved min Afmagt jeg mig skammer;
nu, tror jeg, er min Sangertid udrunden.

III

Dog nej! — Saalænge du er ved min Side,
saalænge som din Tro min Tvivl besejrer,
saalænge som dit Haab min Frygt bortvejrer,
og Sorgens Sky'r forbi vor Arne glide;

saalænge ved mit Bryst din Kind sig lejrer,
og vore Tanker sammen fare vide;
saalænge samme Nederlag vi lide,
og Sejrens Dag vor fælles Glæde fejrer; —

saalænge skal mit Hjerte Toner gjemme,
saalænge Tanken fri og dristig stige,
og Musens Huld og Naade jeg fornemme;

saalænge skal ej Kald og Maal jeg svige,
men frejdig løfte manende min Stemme
til mandig Daad for Danmarks brustne Rige.

IV

Ned bag den lille Skov Høstsolen daled,
da du kom kjørende fra Fiskerlejet,
og mod mit Vindve om dit Hoved drejed,
mens Aftenrøden dine Kinder maled.

Af Sjælens Lys dit Aasyn da forklartes:
jeg saa' hver Fiber af dens Liv bevæges,
jeg saa' hver Linje af dens Skønhed præges,
— at *dig* jeg elsked, da mig aabenbartes.

Skjønt Tidens Fenris ofte siden gabte,
og nipped af din Ungdoms Former bløde,
hint Billed dog mit Øje aldrig tabte.

Jeg ser dig i den samme Aftenrøde,
som Kjærlighedens Morgen for mig skabte,
hvori din Sjæl først lyste mig imøde.

V

De tro mig rig. — Det er jeg, men jeg ejer
en ganske anden Skat end den, de mene,
som ej bestaar i Sølv, i Guld, i Stene,
i Noget, der paa Børsens Vægtskaal vejer.

Den er en Sjæl med Tanker høje, rene;
den er et Bryst, saa trofast som en Klippe;
den er en Favn, min Attraa ej kan slippe;
den er et Hjerte, hvor jeg raader ene.

Du er den Mine, hvor mit Guld jeg finder;
og hvor det ligger, fuldt og skært, i Dagen;
hvormeget end jeg tager, ej det svinder.

Du er den Lod, af Lykkehjulet dragen,
hvorpaa for Tid og Evighed jeg vinder;
til denne Skat har ingen Krøsus Magen.

VI

De tro mig stolt. — Det er jeg, men af egne
Fortjenester og Fortrin ej jeg praler;
jeg veed mig fjern fra alle Idealer;
jeg veed, for Gud maa al Slags Storhed blegne.

Jeg er ej stolt, fordi mit Navn man maler
som Kræmmerskilt paa usolide Huse;
fordi idag man bejler til min Muse,
og Ondt paa hendes Bag imorgen taler.

Stolt er jeg kun, fordi jeg dig har vundet,
fordi din Kjærlighed usvækket luer,
mens Ottendedels-Aarhundredet er svundet.

Deraf jeg veed, at jeg til Noget duer:
hvor skulde du endnu mig elske kunn'et,
ifald jeg kun var en af Døgnets Fluer.

DENGANG DA DU VAR TYVE AAR

DENGANG da du var tyve Aar,
en nys udsprungen Blomst i Vaar,
en Jomfru fin og skær,
da saa' til mig du sødt og mildt:
jeg følte, at mit Savn var stilt,
om du mig havde kjær.

Men det var ej din Skjønheds Glands,
der slog mit Syn, der greb min Sands
og først min Attraa vandt,
og ej din Stemmes rene Klang,
der virked som en Tryllesang
og fast min Vilje bandt.

Det var en ædelbaaren, fri
Natur, som jeg saa' røres i
din friske Yndes Skrud;
det var et trofast Hjertes Slag,
en frejdig Sjæl, jeg skimted bag
din Ungdoms bløde Hud.

Og dengang tog jeg ikke fejl,
dengang jeg strøg mit revne Sejl
og ankred ved din Fod;

thi hvad jeg søgte om, jeg fandt,
og hvad jeg gjættede, var sandt;
min Drøm fik Liv og Blod.

Som Timer flygted femten Aar;
nu Høsten nærmere du staar,
og jeg har naa't den alt;
din Kind blev bleg, din Fod blev mat,
og i dit Haar tog Blæsten fat,
paa mit Rimfrosten faldt.

Men hvad du loved i din Knop,
og da dit Bæger luktes op
af Sommersolens Glød, —
det har du holdt som moden Frugt,
og holder, til, fra Grenen plukt,
dig gjemmer Gravens Skød.

Mens Sorg og Glæder vexled om,
i Hjemmets stille Helligdom
en frodig Væxt du fik;
og om din Sti var trang, var bred,
om surt den faldt, om let den led,
opad den altid gik.

Du var en bly og yndig Brud,
da i min Baad du førtes ud
paa Livets brede Hav;
du blev en Hustru stærk og god,
et Lys, der skinner for min Fod,
en sikker Støttestav.

Du var en Jomfru skær og fin,
da i din Læbes hede Vin
jeg drak min første Rus;

du blev en Moder, øm og huld,
saa klar som Dag, saa tro som Guld,
Skytshelgen for dit Hus.

Og hvis der i mit Strengespil
er Toner, værd at lytte til,
endnu i kulen Høst,
det er, fordi din Kjærlighed
har aandet Liv og Glæde ned
og Solskin i mit Bryst.

CHRISTOFFER FRIEDENREICH HAGE

Han var saa ung, han var saa kjøn,
et frodigt Skud i Vaaren grøn,
med Barken glat og Løvet rigt,
men skørt og blødt og bøjeligt.
Om under Sommersolen hed
sig Veddet vilde voxet haardt,
og Stammen høj og Kronen bred,
hvad heller Løvet visnet bort; —
og om i Efterhøsten kold,
naar ned de brune Blade sank,
han vilde staaet tør og gold,
hvad heller rækket Frugten blank; —
det var et Spørgsmaal, som steg frem,
naar han gik bort, naar han kom hjem,
som tungt paa Moderhjertet laa,
som Gud kun kunde svare paa.
Nu er det løst: før Vaaren led,
han sænkedes i Graven ned.

Saa glad og legende af Sind
han var som Vaarens lette Vind,
hans Tanke flagrede som den
helst kun ad Overfladen hen;
men om den dog i ensom Stund
ej søgte dybere til Bund,
og fandt imellem Sten og Muld
et Korn af Sandheds ægte Guld;
om under al hans Leg og Lyst
der svulmed Noget i hans Bryst
af det, som giver Manden Værd
og sikker Kurs blandt Livets Skær —
det vidstes ej. — Nu er det vist;
thi da paa Smertens Leje hist
alene og forladt han laa,
i Øjet kjækt han Døden saa',
og Hjertet aanded Kjærlighed,
og Aanden slumred hen i Fred.

Det var hin Dag, saa fuld af Sorg,
da Danmarks sønderskudte Borg,
der værgedes saa uforsagt,
dog faldt for Fjendens Overmagt;
da Dynger Grus for Dynger Lig
hans Overmod tilkjøbte sig;
da Dybbøls stolte Bakkekam
blev rød af Blod, men ej af Skam; —
det var hin Dag et Øjeblik,
da Sejren standsed i sin Gang,
og uvis Kampens Vægtskaal hang.
Den ottende Brigade gik
i Stormskridt frem mod Bjergets Top,
hvor Fjendens Masser mylred op;
da veg de Mange for de Faa.

Men ak, de kunde ikkun naa
den Ros, at slaa og dø som Mænd;
tilbage maatte de igjen.
Han gik i disse Heltes Rad,
saa lystig skjemtende og glad,
som Riffelskoven, voxet af
hver Kløft, var Sjællands Bøgelund,
som om hint Pikkelhuehav
var Bølgerne i Øresund,
som om hin Hagl af Jern og Bly
var Sommerregn fra Tordensky.
Han naa'de kun den sidste Rand
af Slesvigs Jord — der segned han;
der randt hans Legems ædle Saft
ud i den store Strøm af Kraft,
som tusindaarig Synd udgød,
som end ej slukket har vor Nød.
Sit unge Liv han Danmark gav;
derfor dets Ære kaster Glands
paa Kjærligheds sorgdunkle Krands;
som lægges paa hans friske Grav.

JOHAN HENRIK THOMANDER

De Store gaa bort. — Snart vorder der tyst
i Musernes Lund og paa Kundskabens Tinde;
snart hendør de Enkeltes svigtende Røst
som ustillet Savn og som talende Minde —
de Sidste af dem, der paa Skulderen stærk
vor Tid og dens famlende Stræben mon bære,

hvis frugtbare Liv og hvis fuldbaarne Værk
naa'r ud over Døgnet, dets Glands og dets Ære.

En saadan var han. — Et Storhedens Skær
var lagt om hans brede, buede Pande,
hin Lejr for Tankernes mylrende Hær,
hint Kort over Aandens beherskede Lande;
den lyste fra Øjets veltalende Grund
og ud af hver Linje, som Alderen streged,
den kruste sig rundt om hans myndige Mund,
hvor Lunet og Viddet med Gratierne leged.

Den flød fra hans Læbe — en bugtende Flod,
der iled — hvorhen? — Kun hans Vilje det vidste;
men lyttende graadig Tilhøreren stod
og drak af den klingende Strøm til det Sidste,
hvad enten i Følelsens mægtige Sprog
sit Hjertes enfoldige Tro han fremstilled,
hvad heller hans Lune paa Eventyr drog,
og skæmtende Boldt han med Ordene spilled.

Den præged hans Væsen, hans mandige Sind,
hans fremad og opad kun stræbende Vilje,
som Følelsens Vaarskud saa Tankernes Spind,
hans daglige Liv paa den huslige Tilje.
Enhver, som sig nærmed ham, følte det godt,
at her var et højbaaret Snille tilstede,
en Slægternes Høvding, en Aandernes Drot,
som udfyldte *Axels* og *Sunesons* Sæde.

Og dog var han lille — en syndig Sjæl,
som efter sin Frelsers Barmhjertighed sukked;
i Hovmodets Spejl han ej tilbad sig selv;
paa egen Retfærdighed aldrig han pukked.

Den kristne Kirke har mistet en Præst,
som lærte sin Tro, og som tro'de sin Lære.
Han gik til sit Hjem. — Her han var kun en
Gjæst;
men her skal hans Minde velsignet være!

HOLGER HALLING AAGAARD

Læg ham til Hvile! han var træt
af fire Snese Aars sorgblandte Lykke.
Langt bedre er det dog, at fri og let
hans Sjæl er flygtet med hans Aandedræt,
end at den skulde slæbt sig hen ved Krykke
en Række Dage mer i Sløvheds Skygge.

Hvad han har været? Kun en Mand,
saa sjelden som en Ædelsten at finde,
der var det stille, men det dybe Vand,
der lued højt af Følelsernes Brand,
men skjulte, hvad der rørtes i hans Sinde,
blufærdig og undselig som en Kvinde; —

som vidste Meget, men ej bar
det frem med Bram og Selvbehag paa Bordet;
som spurgte sjeldent og gav korte Svar,
men med sin hele Sjæl tilstede var,
hvor Aand og Vid og Kundskab førte Ordet,
og vilde selv kun være — En af Koret; —

som elsked lige højt sit Land
i Mindets Storhed og i Nuets Jammer;
hvis Tankegang var altfor sund og sand,
at han ej skulde set bag Skyens Rand

som Frelsens Tegn de klare Nordlysflammer,
som Knudens sidste Løsning Aukthors Hammer.

En Saadan paa sin Gaard han sad
bag aabne Døre i de lave Fløje:
hvor lang den ogsaa blev, hans Gjæsters Rad,
til Alle strakte Hjerterum og Fad,
og Alles Hjerter hen sig maatte bøje
mod hans mærkværdig skjønne, milde Øje.

Men selv han var jo kun en Gjæst,
som her fik Lov en Læretid at dvæle.
Nu drog han bort til Evighedens Fest,
men efterlader, hvad af Alt er bedst,
et solklart, frugtbart, lifligt Eftermæle
i ligestemte, takopfyldte Sjæle.

HERMAN VILHELM BISSEN

Hvor var det Liv ej rigt og smukt,
som ved den friske Gravhøj standsed!
En Abild, fuld af Yduns Frugt,
hvorunder lyse Alfer dandsed!
En stille, jevn og ydmyg Gang,
men uforstyrret frem mod Maalet,
hvor Skjønhedsharmonien klang,
og Idealets Sollys straaled!

Hvor talløs mylrede omkring
hans Fod ej Skikkelsernes Skare,
som Hjertets dybe Kildespring
og Snillets Højhed aabenbare!

Det døde Ler har Flugt og Kraft,
den kolde Sten har Ild og Tunge;
træt sank den Haand, som dem har skabt,
men de skal leve evig unge!

Og som Naturens Billedbog
til Liv hans Barndoms Higen kaldte,
det var dens simple, klare Sprog,
hans Manddoms modne Værker talte.
At læse Sjælens Runer ud
af Øjets Blink og Muskelspillet,
at fæste Kunsten som en Brud
til Livets Sandhed — har han villet.

Den Time slog, da Folkets Aand
ej mer af rustne Lænker snørtes;
frigjort med den hans Kunstnerhaand
til Tidens nye Gjerning førtes;
da naa'de han den Grændsesten,
som selv han satte for sin Bane;
thi *Landsoldatens* Bøgegren
er Kunstens egen Sejersfane.

O, Danmark! den Søn, du har lagt under Muld,
han havde det kjærligste Hjerte;
han var dig saa huld og saa tro som Guld,
og bar, som sin egen, din Smerte.

Han elsked din Jord, som, jomfruelig blød,
sig løfter undselig af Voven,
det summende Liv i dit rige Skød,
den drømmende Stilhed i Skoven.

Han elsked dit Folk med det ærlige Sind,
saa jevn og saa blødt som din Tilje,

som, tumlet af Ulykkens Hvirvelvind,
nu samler sin Kraft og sin Vilje.

Og Alt, hvad de gavmilde Guder ham gav
af Kunstens gjenskabende Lykke,
det gav han dit Folk til at voxe af,
og dig til et kosteligt Smykke.

MARGRETE MARSTRAND

MILD og rolig, bly og stille,
vandred hun sin jevne Gang;
men i hendes Bryst en Kilde
frem af klare Toner sprang;
Mod til Vejen tung at træde,
Styrke, Trøst og himmelsk Glæde
øste hun af deres Klang.

De var Svalerne, som bragte
Elskovs Vaar til hendes Tag;
de var Lærkerne, som vakte
Livets rige Sommerdag;
de var Svanerne, hvis Stemme
grant hun tyktes at fornemme
i sit sidste Aandedrag.

Gjennem alle Sjælens Traade
Toners gyldne Islet gled;
Lys i Mørket, Fred og Naade
sank med dem i Hjertet ned.
Og nu er hun selv en Tone,
klingende for Herrens Trone,
bedende om Salighed.

GEORGIA SKOVGAARD

MELLEM tause Planters Vrimmel
spired som en Blomst hun frem,
voxed under Vaarens Himmel
inderlig i Slægt med dem;
drak, som de, af Fædrebund
Duften fin og Saften sund;
løftede, som de, sit Øje
op mod Lyset i det Høje.

Thi hun vidste, at det vælder
af Guds Faderhjerte ud;
at det over Jorden melder
Frelsens glade Julebud;
leder gjennem Strid og Savn,
vinker til den sikre Havn,
løser Livets dunkle Gaade
op i Kjærlighed og Naade.

Og i Dagglands har det straalet
over hendes stille Vej,
saa hun stræbte frem mod Maalet,
vakled ej og svigted ej.
Det har lysnet Smertens Nat,
da, af Livets Kraft forladt,
da, af Døden gjennemisnet,
som en knækket Blomst hun visned.

Og paa hendes Grav det skinne
skal for dem, hun havde kjær,
brede over hendes Minde
mildt sit trøsterige Skær;

bryde Sorgens hvasse Braad,
flamme op til mandig Daad,
male dem bag Savnets Øde
Evighedens Morgenrøde!

NIELS LAURITS HØYEN

Nu tier den Røst, hvis mægtige Klang
til Kunstens Helligdom ringede Folket;
der straalte som Farver og smelted som Sang,
mens Sandhed den lærte, og Skjønhed den tolked;
der svulmede frem som en rivende Flom,
naar Følelsens Vaarsol Bølgerne linned;
der videde Synet og løftede Sindet,
fordi den fra Livets Højtinder kom.

Og Hjertet, der slog saa frit og saa let
som Barnets, hvis Verden er Moderens Kammer,
der aldrig af Gadesnavset fik Plet,
og aldrig blev furet af Selvsygens Skrammer, —
og Kundskabens Skatte, som hele hans Kraft
gik med til at søge og sigte og samle,
som villig han delte med Unge og Gamle, —
nu hint staar stille, og disse gik tabt.

Ja, han var en Storhed, men ikke af dem,
som Moden har rejst, og dens Vægelsind vælter;
og ikke af dem, der sig selv vise frem,
drapperte med Musers og Gratiers Belter.
Han vilde ej synes, men det var ham nok,
i Stilhed og Ydmyghed Vejen at vandre;
hvor højt han dog ragede frem blandt de Andre,
det mærkede ikke den stærblinde Flok.

Men Savnet, der aabner sit Svælg ved hans Grav,
det kan ikke maales med Lod og med Line,
ej skjules af Takken for Alt, hvad han gav,
ej fyldes af dem, der hans Fodspor vil trine.
I ham har vi mistet en styrende Magt,
en vaabenstærk Fører ad Aandernes Bane;
med ham er der sænket en sejerrig Fane;
et Maal af vort Liv er tilbage lagt.

VED BERTEL THORVALDSENS HUNDREDAARSFEST

I

MED Lys og Skygge, med Vinter og Vaar
svandt hundrede Aar.
Det Mægtige sank, og det Ringe steg op,
det ydmyge Skud fik løvrig Top;
mens Troner henvejredes, Almuens Søn
vandt en evig Løn.
Og herfra udgik han, Titanen den stærke,
der brød gjennem Vansmagens kvælende Sky,
og stormed det høje Olymp paany,
og planted der Kunstens sejrende Mærke.

Thi hans Øje var aabent for Skjønhedens Glands,
som Helleniens Sommer har skabt;
og hans snilrige Haand og hans modnede Sands
tog i Arv Nordens Alvor og Kraft.
Og fra Fødselens Vraa indtil Hæderens Tind
lued Hjertet, og Tanken var ren;

Gubben ejed end Barnets enfoldige Sind,
da han prented en Bibel i Sten.

Men Snillets Storværker offrede han
sit Fædreneland.
Det gav ham en Vugge, han gav det en Skat,
som lysner dets dybe Vinternat,
som fæster dets Ære til Stjernernes Hvælv,
om det sluktes selv.
Og Folket taknemligt ser op til de Sale,
hvor Skjønheds Heroer om Graven staa Vagt,
og Kunsten forkynder sin Kongemagt
i Musernes Sang, Apostlenes Tale.

II

Kaar vi finge karge:
Rigets Skjel er rykket,
Brødre, trællebundne,
fremmed Hofbud følge.
Vil os Fremtids Vølve
Lykke bedre love:
atter hel vor Odel,
Friheds Væxt i Vangen?

Ej i Afmagt ødes
skal det Folk, der fostred
Snillets Kæmper stærke,
Daad, som Død ej rammer.
Løves maa det Land, hvor
Skjønheds Tempel straaler
lyse Altar-Luer
over Livets Idræt.

VED MINDEFESTEN FOR ORLA LEHMANN

I

MORGENDÆMRINGEN taaget
hyllede Mark og Skov;
faa de vare, som vaaged,
mange de var, som sov.

Halvandet Hundred Aars Dvale
paa Folkeaanden var lagt;
til mandig Daad eller Tale
den havde forlist sin Magt.

De liflige Tonestrømme,
som gjennem Dæmringen flød,
de skabte kun lyse Drømme,
men endte ikke vor Nød.

De maned Oldtidens Skygge,
de peged ad Fremtids Vej;
men Nutidens Borg at bygge
det aarked Tonerne ej.

Mens ude Stormene sused
og kasted Gittrene ned,
her var det, som gjennem Huset
en sagte Trækvind gled.

Den aabnede dog en Laage;
men hvo, som keg ud deraf,
saa' kun den evige Taage,
der dækkede Land og Hav.

II

Da lysned det. Et Purpurskær
sig viste Horizonten nær,
og op af Skyen, mørk og tung,
der steg en Solgud, skjøn og ung.
Han styred frem sit kaade Spand,
og snart stod Himlens Kreds i Brand.

Ud fra hans Pande Straaler sprang,
som skørnede den frosne Vang,
som vakte Liv og skabte Lyst
og tændte Haab i Folkets Bryst;
og Luer gik der fra hans Mund,
som varmede til Hjertets Bund.

Og Buen holdt han i sin Haand,
og Pile odded let hans Aand,
og Strengen hven og Pilen fo'r,
og faldt ej virkningsløs til Jord,
men borede sit hvasse Staal
i, hvad der var hans Harmes Maal.

Men opad altid gik hans Vej,
de lave Med han ændsed ej.
Og hæfted ved ham Brøst og Bræk,
de skæmmed dog ej Aandens Træk,
de hæmmed ej hans Viljes Flugt,
de ødte ej hans Gjernings Frugt.

III

Han arved Føbus' Bue,
den lysende, varmende Kraft,
men aldrig den strengede Lyre
i Hænde han haver haft.

Han fik ej Evnen at slynge
sin lette Tanke til Sang;
men dybt i Sjælen laa Strenge —
hans Tale fik Lyrens Klang.

Den kunde stige og falde,
som Tonernes Veje gaa;
den kunde risle og bruse,
den kunde som Lærken slaa.

Den kunde lokke og binde,
den kunde og ringe til Storm;
den kunde ryste og tvinge;
den mangled kun Sangens Form.

IV

Ungdommens Yndling,
elsket som Ingen;
Talsmand for Tidens
treløbne Tanke,
Frihedens første,
frygtløse Stridsmand,
Fædrene-Arvens
aarvaagne Skjoldvagt,
Fører mod fælles
Fremtid for Norden,
højest og herligst
hæved han sig.

Sejerens Stjerne
steg, hvor han stiled;
hvad han har villet,
voxer og varer.

Sæd har han saa't, som
Samtiden mætter;
modnet skal Mere
mejes af Andre;
sildige Slægtled
sande med Undren,
hvad han har været,
hvad vi har tabt.

VED DEN NORDISKE INDUSTRIUDSTILLINGS AABNING

Velkommen til Arbejdets Kappestrid,
hvor regnende Kløgt og skabende Snille
skal mødes med Haandens trofaste Flid;
hvor Kraft til at stræbe, Magt til at ville
med Kundskab og Smag og Skjønheds Glands
skal kæmpe om Ærens liflige Krands!
Velkommen, I togaklædte Helte
med Fredens Olivengren i Belte,
til Arbejdets, Flidens og Snillets Strid!

Derfra, hvor Malmen gror i Bjergets Skjul,
og bryder frem i Mandens Arm og Stemme;
hvor Arnestedets stille Flid har hjemme,
og Strømmen bruser højt om Værkets Hjul;
hvor Snillet lærte Sejleren at klyve
ad brede Trapper over Klippens Top;
hvor Nutids *Vølund* slog sit Øje op,

og vide Sangens Nattergale flyve —
    derfra velkommen hid
til Arbejdets, Flidens og Snillets Strid!

Derfra, hvor højt sig Fjelde taarne
og løfte Sjælen op med sig;
hvor Mænd, af deres Styrke baarne,
med Ære har brudt Livets Vej;
hvor Tanken dybt i Mindet bunder,
og drages af dets stærke Skin;
hvor Haanden virked mangt et Under,
kun ledet af et barnligt Sind —
    derfra velkommen hid
til Arbejdets, Flidens og Snillets Strid!

Og fra de lave Ø'r og grønne Sletter,
som aldrig spotte Plovens skarpe Bid;
hvor Himlens Hvælv kun Synet Grændse sætter,
og Havets Luner ægge Mandens Vid;
hvor Søndenvind og Solskin løve Skoven,
og vække Foraar i det glade Sind;
hvor Haandens Virksomhed og Tankens Spind
kun trænge til Velsignelsen fraoven —
    velkommen Alle her,
hvis Stræben er ærlig og Hæder værd!

Vi trende Folk i det høje Nord,
ej Tallets Styrke vi finge;
i Folkenes mægtige Fælleskor
kun svagt vore Røster maa klinge.
Men om med vor Evnes fulde Skat
vi trofast og redelig virke,

da faa vi vort eget Spir vel sat
paa Verdens-Kulturens Kirke;
da finde for Brist og Brøst vi Raad,
og hævde vor Ret til at være;
da Sønnernes frie, mandige Daad
skal kappes med Fædrenes Ære!

II

O, store Gud, dig love vi,
paa dig vort Haab vi bygge!
Staa os i al vor Gjerning bi,
og laan vor Stræben Lykke!
  Beskærm vort Fædrehjem,
  og lad det voxe frem
  ved sine Sønners Daad,
  ved vise Fyrsters Raad,
  ved ædle Folkeviljer!

TIL DE DANSKE KVINDER

I ædle danske Kvinder! jeg skylder jer en Sang
langt bedre, end jeg magter den at sjunge;
og det er længe siden, jeg nynned paa dens Klang,
men dengang bort den døde paa min Tunge;
thi om min Sjæl sig lagde en Taage klam og tæt,
og tung blev Tankens Vinge og trangt mit Aande-
dræt,
og rustne skurred alle mine Strenge.

Det var hin Fimbulvinter fra Konning Fredriks
Død,
da Danmarks Rige selv mod Graven luded;

da over Nordens Bygder højt Gjallerhornet lød,
men højere dog Fenrisulven tuded;
og da den gamle Slange af Dybet skød sig op
og ringled om vor Hjerterod sin slimede Krop,
men Thor lod hilse, han var ikke hjemme.

Det var, da Danmarks Sønner paa Grændsevolden stod
og foran den saa' Fjendens Skarer samles,
da i de Unges Hjerter der banked Haab og Mod,
men Tvivl og raadløs Angest i de Gamles;
da Egennytten regnede Sjæle i Kurant;
da Fejghed hvisked efter: sæt Æren kun i Pant,
og da »en Lap Papir« vor Ret man kaldte.

Det var, da Nattens Skygge sig bredte over Land,
ej halvt saa mørk som Gjerningen, den gjemte;
da alle Fremtidsslotte sank ned som tørret Sand,
og alle Fortidsløfter vare glemte;
da Sønderjyllands Ungmø, saa fager og saa skær,
blev villig udleveret til Røvernes Begjær;
da Trælle deres frie Brødre solgte.

Ak, ædle danske Kvinder, I kunde ej forstaa,
hvad pukkelrygget Kløgt kan sammenspinde;
jer ligefremt det tyktes: at falde eller slaa,
men ej at gaa af Vejen for sin Fjende.
Hos jer var ingen Tvivl om, at Danmarks Sag var god
og værd at offre Kræfter og Guld og Liv og Blod;
for jer var kun een Ret, een Lov, een Ære.

Jeg husker det saa godt, hvor af Tillid, Haab og Tro
I stærke var, da Kampens Stund sig nærmed;

hvor kjækt I alt i Aanden saa' Sejrens Palmer gro,
hvor frejdigt i en Heltedrøm I sværmed;
hvor ivrigt Øjet spejded om Lys i Mulm og Slud;
hvor graadigt Øret lytted, hvergang der kom et
Bud;
— ak, lidet Godt I fik ikkun at høre.

Jeg husker, hvor de tunge og bittre Taarer randt,
mens eders Kind af Skam og Harme gløded;
thi Hjertets Skarpsind sagde jer strax, hvad der
var sandt,
at egen Usselhed vort Land har ødet.
I talte ej om »Blodtørst« — det gjorde ikkun
Mænd;
I havde heller givet eders Kjæreste hen,
end frelst et æreløst og brustent Rige.

Men skal det Brustne heles, og Ærens fejre Træ
igjen sin Krone over Skoven højne;
skal Folket, som, beskæmmet, nu sunket er i Knæ,
end løfte stolt mod Himlen sine Øjne;
skal alle danske Hjerter slaa frit i samme Takt,
og de forente Viljer engang vise deres Magt,
— paa eder det beror, I danske Kvinder.

Til Storværk er for stumpet den Slægt, som
flasket blev
i Enevældens lumre Ammestue;
og den faar aldrig Manddom, som bort sin Ung-
dom drev
i Bolerskab med Holstens Ridderfrue;
og den faar aldrig Øre og Syn og Sands for Sit,
hvis Liv er gaaet hen med at mænge Sort og
Hvidt
og efterklimpre udenlandske Noder.

En anden Slægt maa fødes, som staar paa egen
Grund,
og af Naturens Bryst sin Næring drager;
som holder rent sit Hjerte og holder ren sin
Mund,
og løjet Glands og borget Flitter vrager;
som lærer kun at ville, hvad der er Ret og Skjel,
men saa ej heller viger sin Vej for Fanden selv;
en Slægt, som ej kan lide blot, men handle.

En anden Slægt maa voxe, som elsker fuldt og
sandt,
mer end sig selv og sine Korthus-Lege,
det Land, hvori den fødtes, det Folk, hvoraf den
randt,
med Alt, hvad Begges Odel er og Eje;
en Slægt, som elsker Mindet, de svundne Tiders
Spejl,
og glemmer deres Hæder saalidt som deres Fejl;
en Slægt, som ej kan elske blot, men hade.

Men om den Slægt skal vorde, som frier Dan-
mark ud
engang af Nuets Jammer, Skam og Møde;
om vor lynslagne Stamme skal skyde nye Skud
med hvide Blomster og med Æbler røde, —
I gode danske Kvinder, paa eder det beror,
og saadan som jeg synger, jeg fuldt og fast det
tror:
vor Fremtid sover under eders Hjerte.

LØVEN

DEN sad bag Gravhøjen, rolig og stolt,
og Vagt for Heltenes Hvile holdt.

Den vendte sit hvasse Blik mod Syd,
som hørte derfra den Varselslyd.

Den spiled de buede Næsebor,
som om den vejred sin Fjendes Spor.

Det var med et Udtryk af Trods og Vrede,
den skuede ud over Isted Hede.

Den sad der ej blot som Kampens Minde;
den skulde til Fortid Fremtid binde.

Den vidned ej blot til de Dødes Ære,
den skulde de Levendes Løfte bære:

at Folket med enig og mandig Vilje
end vilde værge Fædrenes Tilje;

at Folkets aarvaagne og kjække Aand
end trodsede fremmed Slavebaand.

Men ak, da Ulykkens Time slog,
da hvisled Tvivlens giftige Snog,

og Viljen var bleven en Fisk i Garn,
og Aanden var bleven et skræmmet Barn.

I mylred i Nætterne sorte og kolde
let over de øde, forladte Volde.

I bredte jer uden Frygt og Fare
ud over den Mark, vi kunde ej vare.

Ad Alfarveje kunde I hente
det Rov, hvorefter jer Brynde brændte.

Og gammelt Hovmod bød jer ej ændse
den Ret, som er Magtens evige Grændse.

I skaanede Mindernes tause Røst
saalidt som Stemmen i Folkets Bryst.

I agtede Gravens og Dødens Fred
ej mer end Livet, I trampede ned.

I red Fastelavn ad Kirkegaards-Port
og slog en Løve af Tønden — hvor stort!

I hujed og skreg som kaade Drenge
ved i de ædle Former at flænge.

I jubled, som det et Storværk gjaldt,
da Kunstens søndrede Skabning faldt.

Og bort I slæbte paa Røvervis
den let erhvervede Sejers Pris,

og stabled — en ægte Berliner-Witz —
den op ved Siden af eders Fritz.

Der sidder den nu og ser paa jer Stad
med Blikke fulde af Trods og Had.

Der sidder den nu med Miner bistre
og skræmmer Livet af eders Filistre.

Der sidder den nu som et Minde stolt
om al den Uret, I have voldt.

Der sidder den nu som et Monument
for Folkeaanden, I have skændt.

Der sidder den nu og bier og tier,
til Folkeaanden sig selv befrier.

Men ser den Gjengjældelsens Dag frembryde,
den skal som en Morgenklokke lyde.

MARTSMAANED

Jeg plejer at være bidende haard,
skjønt jeg har Rang og Titel af Vaar;
jeg plejer at være bitterlig kold,
endskjønt jeg fører Violer i Skjold;
jeg plejer ved Nattetid at binde,
hvad Middagens svage Straaler linde,
at skrue Havnene til med Is,
og skrue Brændet i højest Pris.
Hvis nogen Plante til Liv jeg vækker,
det er ikke Andet end Sommergjækker.

Og dog har engang I levet et Aar,
da jeg var lys og smilende Vaar;
da to Aarhundreders Vinternød
bort som en smeltet Snedrive flød;
da alt det Gamle, der, muldent og mørt,
igaar saa' ud som sikkert og fast,
lig gjennemhullede Flager brast
og bort af den rivende Strøm blev ført;
da frem det Nye mod Lyset trængte
og Vanens skørnede Skorpe sprængte;
da Spirerne steg og Knopperne svulmed;
da Kræfter, der længe gæred og ulmed,
slog ud som Violer og Anemoner,
og Luften bæved af Fugletoner;

da Massen, den tunge, dorske og døde,
der træller for Nydelse og for Føde,
blev oversvømmet af Følelsens Elv,
og kjendte ikke igjen sig selv;
da Faren gjorde jer Alle lige,
den Fattige kjæk og myg den Rige,
og ened og retted mod samme Maal
dem, der slog sammen som Sten og Staal,
og stilled i Linje for samme Sag
dem, der var for, og dem, der var bag.

Ja, Danmarks Foraarstid har jeg været.
Naar Somrens Fylde det vorder beskæret,
om snart eller sent — det Han kun veed,
som sendte sin Hagelbyge ned
og Skovens rødmende Toppe sved.
Men om det skal vare nok saa længe, —
det Liv, jeg har vakt i Mark og Enge,
kan kues af Kuld og hæmmes af Slud,
men det kan ikke igjen gaa ud.
Med Trevlerne sejge og Roden sund
det fæstner i Folkehjertets Bund
og voxer i Friheds Luft sig større.
Og Haabet engang vel svigter jer ej,
engang vel folder sig ud en Maj,
der svarer til Marts i Otte og Fyrre.

YDUN

Er Ydun atter bort af Asgaard røvet
og fjernt i Jetters Hule indelukt?
Er slukket Tryllemagten, hun har øvet,
og borte Livets kosteligste Frugt,

saa Kvinden visner hen, og Manden ældes,
og høje Guders Vilkaar ligne Trælles?

Er Stammen, som af Asers Rod er sprunget,
som bredte Ly og Skygge videnom,
og i hvis Top saa mangen Fugl har sunget, —
for frodig Marv og sunde Safter tom,
nu færdig til af Høstens Storm at knækkes,
og som en raadden Stub af Sneen dækkes?

Er denne Kæmpekraft, som ungdomskaad
en overlevet Verden endevendte,
som rejste Minder om sin Manddoms Daad,
der staa, saalænge Himlens Lys er tændte, —
nu selv et overlevet Fattiglem,
der slæber møjsomt sig mod Graven frem?

Blev hine Syner, hine stolte Drømme,
hvori vor Barndom voxede sig stor,
der laa som Solguld over Havets Strømme,
dengang vor Ungdom ud i Viking fo'r —
kun Lygtemænd i Virkeligheds Mose,
kun Pjalter i vor Lærdoms Kludepose?

Nej, Brødre, nej! *Foryngelsen* er kommen
fra tusindaarigt Fængsel hjem til os.
Lad Livets onde Magter røre Trommen,
i Aandens Fæstning byde vi dem Trods!
Lad Jetter svinge sig i Ørnehammen,
afmægtige de styrte skal i Flammen!

I Asgaard staar den yndigste Asynje
igjen, og hvor hun træder, grønnes Vaar;
ungt ruller Blodet bag ved Mandens Brynje,
og ungt bag Kvindebarmen Hjertet slaar;

i Solen Yduns Æbler atter rødme,
og frem hun rækker deres milde Sødme.

Og hvad er hendes Æble? — Hvad har Evnen
til bort at kaste Tids og Alders Vægt,
til i det sprukne Malm at hele Revnen,
til at gjenføde en forkrøblet Slægt,
i lave Hjem at skabe Tanker høje,
og gjøre Viljen stærk og klart vort Øje?

Kun *Følelsens* den rene, klare Most,
født af det Lys, der ned fraoven skinner,
ved det forvaret imod Mug og Frost,
sødgjort ved lyse Haab og store Minder,
og gæret under Kamp og Sorg og Trængsel,
i bittert Savn, i dyb og stille Længsel.

Kun Følelse for Sandhed, Ret og Ære
og Alt, hvad Livet rummer godt og smukt,
kan give Kræfter til vort Kors at bære,
og spænde vore Vinger ud til Flugt,
og rette Alt, hvad skævt er og forkludret,
og trække hele Folket op af Mudret.

Kun den kan drive Studene for Panden,
og drive Prangerne til Baas og Stald,
og mane gjennem Nøglehullet Fanden,
hvor han forstikker sig bag Hovmods Skal,
hvor han ved alslags Kunster gjør Affærer,
med kloge Ho'der og med tomme Blærer.

Kun den kan sætte Kurs og tumle Skuden,
naar Jord og Hav og Himmel staa i Et;
kun den kan rede eller splitte Knuden,
naar flittigst Finger famlede sig træt.

Forstanden er en Fakkel uden Lue,
et spækket Pilekogger uden Bue.

»Kundskab og Lys!« — Ja, Lys i hver en Krog,
men fremfor Alt paa Hjertets dunkle Kilde,
saa den maa fange Varme, gaa i Kog,
og som en Gejser i dets Straaler spille;
saa Ilden gjennem hele Kroppen trænger
og slette Vaners stive Snørliv sprænger!

Saa grib da, Brødre, Æblet, Ydun rækker,
og sug dets dyre, ædle, stærke Saft!
Og snart I skulle mærke, at den vækker
i eders Bryst de høje Asers Kraft,
saa I endnu kan værge Asgaards Volde
mod Lokes Sæd, mod Jetter og mod Trolde;

saa I lysvaagen bringe kan paa Benene
en Slægt, der længe over sig har sovet;
saa I med mægtig Haand kan højne Stenene
til Borgen, som Forjættelsen har lovet,
som dristig hvælves over Idasletten,
som rummer og som skærmer hele Ætten!

KOLDINGHUS

GRAASKÆGGEDE, vejrbidte Grændsevagt
i din sønderrevne Kavaj!
Du smuldrer vel hen for Aarenes Magt,
og neppe endnu om dig bliver lagt
en Sang, om ikke af mig.

Thi over min Barndoms sorgløse Gang
din alvorlige Skygge faldt;
hvis dengang der spired en skabende Trang,
som siden voxed sig ud i min Sang,
du først paa den haver kaldt.

Hvor flygtig end Drengens forvovne Leg
gik henad din stejle Vold,
et Indtryk dog ind i hans Bryst sig sneg,
som, medens de andre vexled og veg,
han har endnu i Behold.

Og tidt, naar han klattred om i hver Krog
blandt Nelder og raslende Grus,
og stavede Ødelæggelsens Sprog,
hans Tanke tilbage i Tiden drog,
og oprejste atter dit Hus.

Da tjeldedes dine Sale igjen
med Silke og guldspættet Læ'r,
og dejlige Kvinder og stærke Mænd
i broget Række svævede hen
til Gige og Fløjtravær.

Ved Vindvet stod En, saa ung og bleg,
hun dandsed tre Bejlere træt;
da var til Ende den grusomme Leg,
fra Hjertet den røde Blodstrøm steg
og farvede Gulvets Bræt.

Og Synerne skifted. — En Nytaarsdag
Forbønner og Psalmer der lød;
de letted en Døendes Aandedrag;
snart meldte om Land Ligklokkernes Slag:
den fromme Konge var død.

De skifted. — I Gaarden, hvor Springbrønden stod
af Malm med Stenramme om,
der bølger af Mænd og Heste en Flod;
tre Sendinge knæle ved Tronens Fod,
med Slesvigs Hylding de kom.

De skifted. — En lille fjendtlig Trop
i Slottet er indestængt;
da bryder Czarniczki Porten op,
den flygter til Kæmpetaarnets Top;
et Knald — og Taarnet er sprængt.

De skifted. — En kongelig Fest der var,
et sydlandsk, straalende Liv.
I Vrimlen mødes et elskende Par;
»Grosskantzlerens« Datter til Takke ta'r
som kongelig Slegfredviv.

Hans sidste Syn var din Kæmpebaun
i den tidlige Morgenstund,
da helt du svøbtes i Luers Favn,
og ikkun skørnede Sten og dit Navn
tilbage blev paa din Grund.

Din Skæbne har ikke varslet godt
for vort gamle Fædreneland;
som du er det blevet en Levning blot,
en brusten Mur, et faldende Slot,
en Ruin efter Ildebrand.

I Rigets Midtpunkt du stod engang;
fra Øst, fra Nord og fra Syd
var Vejen til dig vel lige lang;
nu staar du ved Enden af vor Vang —
en sørgelig Grændsepryd.

Og dog, der er vel en anden Skrift
at læse paa Væggen graa,
i Spirenes Fald og Murenes Rift,
i Hallerne, aabne for Vindens Vift,
for hvem der vil den forstaa.

Du blev ikke bygget til Værn og Skjold
for Danmarks Vænge og Skov;
nej, Brodermorderen højned din Vold;
her vilde han have Haand og Hold
paa sit alt udkaarede Rov.

En Fæstning du var med fjendtligt Med,
til Danmarks Kvide og Sorg;
men Friserens Pil paa Abel bed;
hans Øglerede sank hastig ned
under Dannemarks Kongeborg.

Og mens af Kæmperne paa din Top
de to i Grushoben sank,
og mens den tredies klodsede Krop
fra Jorden i Stumper samledes op,
den fjerde endnu staar rank.

Og det er Helten i Løvehud,
med Køllen i stærken Haand,
som frejdig holdt Livets Trængsler ud,
og frelste ved Buens sikkre Skud
den fangne Menneskeaand;

som paa sin Vej Uhyrerne vog
og rensede Augias' Stald;
som Helveds Vogter for Lyset drog,
og sidst til Løn for sin Møje tog
en Plads i Olympens Hal.

Saalænge som han staar strunk og strag
endnu paa det faldende Slot,
og spotter Stormens og Lynets Slag,
og stirrer efter den gryende Dag,
han bærer et Varsel godt.

Som han vi med uforfærdet Hu
vil træde vor tunge Sti;
som han slaa Træskheds Taarne itu,
og trodse Dødens og Helveds Gru,
og Aanden af Lænker fri'.

Og vi vil rense vor lave Strand
for Smuds og for Slangers Gift,
og hente den gyldne Frugt til Land,
og vinde et evigt Ry som han,
ved mandig Daad og Bedrift.

Og se, i Skjoldet, han støtter sig paa,
der stande de Kroner tre:
de vise den Vej, vor Stræben skal gaa,
de vise det Maal, vor Møje skal naa,
og Enden paa Danmarks Ve.

ET SAGN

Det var i den hellige Julenat,
Grevinden paa Engsø vaagnede brat.

Sneskyen tjeldede Himlens Rund,
og Mørket laa tykt over Vig og Lund.

Men Kirken, som stander Slottet nær,
lysned i Natten af Kerteskær.

Grevinden sig op af Sengen skyndte;
hun tro'de, Ottesangen begyndte.

Hun vilde ej paa sit Tyende kalde;
hun tro'de, de vare i Kirken Alle.

Hun klædte sig selv og ræddedes ej
for ene at gaa den korte Vej.

Med Hovedet svøbt i sit Enkeslør
hun snart stod udenfor Kirkens Dør.

Hun aabned den sagte og traadte ind
fra Mørket i Kerternes lyse Skin.

Da saa' hun, at Stoleraden lang
var fyldt af Mænd og Kvinder, som sang.

Men Sangen havde en underlig Lyd;
den tolked ej Julemorgens Fryd.

Den lignede mer et Angestraab
end Tak og Jubel for Frelsens Haab.

Og Orgelet hæst til Sangen hvæste;
det lød, som Vinden i Piberne blæste.

Hun saa' til den ene og anden Side,
hun syntes, Alle vare saa hvide.

Hun saa' paa Kvinder, hun saa' paa Mænd,
hun syntes, hun kjendte Ingen igjen.

Og Ingen sit Hoved til Hilsen bøjed,
og Ingen fra Bogen løftede Øjet.

Det var hendes Folk, og Kirken hendes,
men Ingen ved Herskabet vilde kjendes.

Hun var paa sit Eje og i sit Hjem,
men stod dog fremmed imellem dem.

Hun spejdede frem og bag sig skotted,
og ønsked sig vel tilbage til Slottet.

Mens Tvivl og Frygt hendes Tanke jog,
standsede Blikket dog i en Krog.

Der sad hendes gamle Fadeburskvinde,
en hengiven Sjæl, en trofast Veninde,

sit Herskabs Raad i de lyse Dage,
dets Trøst og Støtte i Sorg og Klage,

men nylig sænket i Gravens Skjul,
en Maaned knap før den samme Jul.

Tvedelt imellem Tvivl og Skræk,
Grevinden stirred paa hendes Træk,

og traadte sin forrige Pige nær,
og spurgte: »Stina, hvor kommer du her?«

Da vendte den Gamle mod sin Frue
to brustne Øjnes udslukte Lue,

og hvisked lydløst: »I er blandt de Døde.
»Skynd eder bort fra det farlige Møde!

»Naar Gud om Fred og Naade vi tigge,
»vi lide ej Vagt af Menneskeblikke.

»Gaa lige til Døren! naar ud I kom,
»saa stæng den flux, og se jer ej om!

»Paa hver sin Side af den sig stiller
»den træske Gnier, den troløse Spiller.

»Begge de onde Mænd, I forliste,
»vil drage jer med sig, hver til sin Kiste.«

Da flygted Grevinden med isnet Blod,
og Dødens Rædsel bar frem hendes Fod.

Hun naa'de til Døren og aabned den, før
to Knokkelhænder greb hendes Slør.

Hun slap det, og kasted den i; men tabt
med Sløret var hendes sidste Kraft.

Da Ottesangs-Klokken omsider kimed,
hun laa foran Kirkens Dør besvimet.

Og Døren med Laas og Bom var stænget;
men indenfor Sløret laa sønderflænget.

Dets Rester viste engang man frem,
men Sagnet er ej forsvundet med dem.

Sit Slør om Slot og Kirke det væver,
saalænge som Folketroen lever.

DRONNING FILIPPA

Hvor yndig hun var, hvor fin og hvor spæd,
hvor ydmyg af Sind og tugtig i Sæd,
hvor rig uden Dronningesmykke,
hvor lavt hendes Skjønheds Værd blev sat,
hvor tankeløst spildt hendes Ømheds Skat,
hvor fattig den var, hendes Lykke; —

hvor ensom hun sad udi Kongens Slot
med Sjælens Renhed til Værn mod Spot,
mens Friller Højsædet pletted;

hvor taalsomt hun led, hvor mild og klog
til Naade den angrende Pjalt hun tog
og Synderens Byrde ham letted; —

det malte en Sanger, liflig som faa;
»*Ung Folmer*« har lært os at skjønne paa
den blide, vemodige Kvinde;
men *Gamle Christierns* enfoldige Bog,
den gjemmer om Danmarks Dronning dog
et endnu skjønnere Minde.

Den lybske Hanse — saa huld og tro
en Nabo, som den, der hager sin Klo
i Danmarks flængede Side —
mod Sjælland vender sin Flaades Stævn
for der at tage for Straffen Hævn,
som Femerns Trods maatte lide.

Og vis paa sin Sejer er han alt;
thi Skibenes Bug er fyldt med Salt
og Dækket med tomme Tønder;
foruden at mætte sit Nid og sit Had,
vil Kræmmeren toppe sit Saltmadsfad
for Intet hos Sjællands Bønder.

Men ørst skal den unge Kjøbmandshavn,
som Absalon Hvide gav Skærm og Navn,
dog plyndres og jevnes med Jorden.
Det anes forud, at den er bestemt
engang, naar Lybæks Storhed er glemt,
til Havets Dronning i Norden.

Og foran Toget gaar Rædsel og Ry:
forvirret summer den ængstede By,
med Næbet Borgerne hænge;

thi Kongen er krøben i Skjul i Soer,
han heller vil synge i Munke-Kor
end med sine Frænder sig mænge.

Da træder i Mændenes Klynge ind
den unge Dronning med blussende Kind
og Lyn i de straalende Øjne.
Hun taler dem til; hendes milde Røst
i visnede Hjerter saa'r Haab og Trøst;
af Stakler Helte sig højne.

Hun minder om Fædrenes høje Sind,
om Daad, der fører til Ærens Tind,
om Pligt mod Folk og mod Rige;
og frejdig lover hun dem, at Gud
vil fri' dem Alle af Faren ud,
naar ej de sig selv vil svige.

Da aande de op, da haste de hjem,
at lede de rustede Vaaben frem;
og Ingen sin Krop vil spare.
Saa flokkes de atter ved Kallebodstrand
og sætte hvert Taarn og Bolværk istand,
mens Andre gjør Skuderne klare.

Men Dronningen svøber sit Hoved i Slør,
og fulgt af en eneste blandt sine Mø'r
til Frue Kirke hun iler,
og lægger sit Knæ paa Gulvets Sten,
hvor Himmeldronningen, høj og ren,
fra Alterets Baggrund smiler.

Til hende og hendes enbaarne Søn
hun beder en stille, inderlig Bøn
om Sejr i Kampen, som stunder,

og rejser sig atter, rolig og klar;
den Frygt og Tvivl, hendes Hjerte bar,
er svunden ved Bønnens Under.

Men hvor der i raadvild Bæven og Angst
fornys har ligget en sikker Fangst,
staar nu et trodsende Fæste;
hver Skude er taklet og halet ud,
og Karrebøsserne vente med Skud
og Hilsen til ubudne Gjæste.

Er Tydskerne sejersstolte og kry,
nu Borgerne i den truede By
er fuldt saa kaade og kjække;
de sende en Ko med Bagen frem
mod Fjenderne ud, og bede dem
et Haar af Halen at trække.

Da syder af Harm det vendiske Blod;
de styre de danske Snekker imod,
og rasende Kampen begynder.
At gal var Regningen, mærked de snart;
for dennesinde kunde de spart
med Saltet de tomme Tønder.

Da hørte Staden for første Gang
fra Sundets Vove Kartovers Sang,
og øjnede Glimtet og Dampen;
men ej den lod sig skræmme deraf;
et Ord i Laget dens Skandser gav,
som letted og skynded Kampen.

Og før hin Onsdag i Paasken randt,
den herligste Sejr de Danske vandt,
og borte var Lybæks Flaade.

Hvad ej var taget, var sænket og brændt;
ikkun de bagerste Skuder fik vendt
itide og Hjemmet naa'de.

Da Slaget var vundet, Dronningen red
med sine Sinder til Havnen ned
de trætte Kæmper at bie;
de Hungrende Mad og Øl hun gav;
de Saarede tog hun sig kjærligt af,
og lindred dem Smerte og Svie.

Og næste Dag hun havde tilredt
en Fest, hvortil ej Mage er set
i Slottets tjeldede Sale.
Did kaldte hun Alle, som mandeligt
til Lands eller Vands havde gjort deres Pligt;
om Ran eller Byrd var ej Tale.

Der sad den unge Dronning for Bord,
takked med jevne, venlige Ord
de trofaste danske Svende.
Og højt i Taget da Glæden stod;
thi Alle svor de, at Manddom og Mod
de først havde lært af hende.

Nu reder til Fest en vendisk By;
det tykkes dem stort og skjønt at forny
en henvejret Storheds Drømme:
at syv og syvti Stæder engang
ved Oprør og Svig Kong Volmer tvang
fra Land og Rige at rømme.

Som om ej Nordens Pompeji var spart,
hvis brustne Tinder end vidne klart,
hvor tungt hans Sværd kunde ramme;

som om de ej vidste den Kvindes Navn,
der Hansernes Tog til Kjøbenhavn
saa ynkeligt gjorde tilskamme.

Men hold I kun Fest og syng og dands,
og sol eders Hovmod i borget Glands
af Minder og Fremtids-Prospekter!
Det lille Folk ved Sund og ved Belt,
som I har voldført og truet og skældt,
jer Hylding og Følge nægter.

Og hvis, før Lykken vender sig om,
endnu engang til Sjælland I kom
med Salt og med tomme Tønder,
saa var' jer, thi Hovmod staar for Fald;
engang for vist dog bøde I skal
for ti Aarhundreders Synder.

Maaske en Kvinde, der føler sig Mand,
da sætter de danske Hjerter i Brand
ved Guds almægtige Naade!
Maaske en ny Filippa staar frem,
og sender jer skæmmede Stumper hjem
af eders braskende Flaade.

INDLEDNINGSDIGT TIL »NYERE SANGE OG DIGTE«

Da min Livstraad den blev spundet,
nynned Parcerne kun smaat,
derfor blev saa ringe Pundet,
som i Tilgift jeg har faa't;

medens Andre er ved Muffen,
og har Sedler, Sølv og Guld,
jeg har altid fundet Skuffen
kun af Skillemønter fuld.

Medens Andre stod i Lære,
og har nemmet Kunstens Regl,
og fik Mesterbrev med Ære
under Magistratens Segl,
faar jeg aldrig Plads i Laget
efter Smagens Næringslov;
thi hvad jeg har lært af Faget,
det er kun til Husbehov.

Mellem Verdnerne de tvende
finde Andre Kløften vid;
naar vi Vinter har i denne,
har de hist Sankthansdags Tid;
har for Virkeligheds Rude
de Gardinet trukket til,
kan de glemme Alt derude
over Kunstens Drømmespil.

Ved den ene fast jeg hæfter,
den har al min Stræben slugt,
og jeg føler ingen Kræfter
mer til en dædalisk Flugt;
kun den virkelige Verden
min Natur kan trives i,
og i *Synet* paa dens Færden
rummes al min Poesi.

En Soldat jeg er i Lejren,
ufortrøden paa min Vagt;

kun om Kampen og om Sejren
blev mig Sang paa Læben lagt;
og mens jeg har Lov at drive,
strakt paa Bakkeskræntens Lyng,
kan en Flok jeg Tonen give,
naar den raaber til mig: syng!

Og jeg tilstaar, at i Grunden
har jeg ikke mer end *een*,
som jeg fløjter snart med Munden,
tramper snart med mine Ben;
gjennem mine Rhytmer klinger
en og samme Grund-Akkord,
som til Taushed ej jeg tvinger,
før min sidste Sang dør bort.

Derfor jeg kan ej begjære
Kunstens Hæder for mit Spil,
men taknemlig maa jeg være,
dersom Mange lytte til,
medens Fornemheden rymper
Næse over min »Ide«,
og jeg kjendes for en Stymper
ved enhver æsthetisk The.

Kan jeg nogle Hjerter varme,
saa de føle Danmarks Nød,
kan jeg styrke nogle Arme
til at kæmpe for dets Skød,
kan jeg nogle Viljer ilde
op for Nordens store Sag, —
saa er naa't Alt, hvad jeg vilde,
og betalt mit Harpeslag.

TRE TIDSDIGTE

SKUMRING

Det skumrer over By og Land.
I Horizontens fjerne Rand
det sidste matte Daglys dør,
og Natten ruller ud sit Slør.
Det er saa tungt, det er saa tæt;
det stemmer for mit Aandedræt,
det svøber koldt sig om min Kind,
det lægger klamt sig paa mit Sind,
og Tankerne, som Dagens Støj
og travle Id tvang til at fly,
lydløse mylre frem paany
som Trolde af en Ellehøj.
Og ingen Straale glimter frem,
som magter at adsplitte dem,
saalidt som nogen Stjerne ses
paa Himmelhvælvets mørke Kreds.
Det skumrer over Væng og Vang,
som aldrig før i Tidens Gang.
Den blide, lune Sommerdag,
da vi drev om i Ro og Mag,
og straktes i det høje Græs,
og gantedes paa fulde Læs,
og kævledes for Tidsfordriv,
og aad og drak og nød vort Liv;
da vi sov sødt og drømte smukt,
og tro'de uden Slæb og Slid
og uden Spild af Kraft og Vid
og uden Ager, vel bered,
og uden Sæd, lagt tidlig ned,
at kunne høste gylden Frugt, —

den Dag er nu forbi, forbi;
dens blege Hyrdepoesi
forvandlet til et Sørgespil
af Navn: »Man kan ej, hvad man vil«.
Mit Folk, der nød en vis Respekt
som Ætling af en gammel Slægt,
skjønt slidt og mølædt var dets Skrud
og Arvesølvet fejet ud, —
det sidder nu paa Undentægt.
Det træder paa sin gamle Grund,
det har at putte i sin Mund,
det har et Ly for Blæst og Regn,
det bærer Magtens ydre Tegn;
men Sandhed er, at ikkun taalt
det er, hvor vore Fædre bød;
at onde Fjendeblik har maalt
det til et stakket Naadsensbrød,
og lure gridske paa dets Død.
Det som en stakkels Invalid
er kommen fra en ussel Strid,
med Krykke i den matte Haand,
med Tamhed i den slappe Aand,
med Krøblingtanker, Krøblingfjed
imod tophugne Øjemed.
Ja, følte det endda sin Nød,
og ængstedes det for sin Død,
og tog det i sin Skræk saa fast,
at Krykkestok og Træben brast;
og sittrede hver Nervetraad,
og brød det ud i Krampegraad,
som lettede dets spændte Barm
for Ruelse og Skam og Harm, —
saa var der Haab, saa var der Trøst;
thi Smertens Sæd bær Frelsens Høst.

Men altfor hastig har det lært
at bøje sig for Skæbnens Dom.
Det er, som om det faldt ej svært
at støbe Livets Former om;
som om vi kunde leve godt
af Stumperne, vi fik til Rest,
naar blot vi blive ved vor Læst;
som Alt var kun lidt mere smaat
tilskaaret, — og som Syn og Sind
var med vort Eje skrumpet ind.

Det skumrer over Nordens Fjeld.
Dets Diadem, de hvide Bræ'r,
der rødmede i Morgenskær,
er skjult bag Skyens sorte Feld.
Den lysegrønne Birkelund,
som nynnede et vaarligt Kvad,
og vinked med sit fine Blad
ad Bøgene bag Skov og Sund,
staar tør og nøgen, stum og strid,
med Toppen sort og Barken hvid,
lig Spøgelser paa Kirkevold.
Og Fædres Thingsal, høj og stor,
hvor Uplands Kæmper slog paa Skjold
til gamle Thorgnys stolte Ord;
hvor yngre Slægter, revne hen
af høje Tanker, store Syn,
hinanden loved op igjen
at rejse et fribaaret Nord
fra Ejderstrømmen op til Kyn, —
den ligger øde og forladt
i snetilføgen Vinternat.
Og Stjernen, som ej Nedgang veed,
ej øjnes over Fjeldets Top,

ej lyser over Dalen ned, —
kanske den ej endnu stod op?
De fælles Minders Herlighed,
Fortidens lysende Bedrift
med Drapasang og Sejersskrift,
hvad er den for vor kloge Tid
med Regnebræt og Næringsflid?
Et Stof for Kunst og Poesi
maaske, men ellers kun en Duft
af raat og blodigt Barbari!
En Asgaardsrej i Nattens Luft,
som skræmmer fredsæl Vandringsmand,
som vor træskoede Fornuft
i Maal og Med ej følge kan!
Vi synes os saa langt forud
for dem, der har vor Saga skabt
i fjerne Tiders Morgenbrud;
vi, som har Mythens Jettekraft
laant hos en Kjedel Vand i Kog;
vi, som har lagt i Slaveaag
den hele vældige Natur,
og læst hvert Punkt i Himlens Bog,
og gjennemsnust hver Jordens Krog,
og brudt isønder Fjeldets Mur,
og loddet Havets Huler ud;
som lærte Lynet løbe Bud,
og Solens Lys den Godtkjøbskunst
at male efter vort Behag,
og som forstaa ved Dybets Dunst
at gjøre Nat til kunstig Dag!
Og dog vi er saa smaa, saa smaa
mod dem, vi se tilbage paa;
thi *Følelsen af eget Selv,*
som gjorde Norden stærkt og stort

og tæt dets Tag og fast dets Port, —
den sank tilbunds i Tidens Elv.
Den hvisker nu beskedent, hvor
den slog med Sværdeknap i Bord;
den vifter nu som Lygtemand,
hvor den har lyst som Baun i Brand;
den kommer nu som sjelden Gjæst,
hvor den har siddet Arnen næst.
Derfor er det vort Ønskes Maal:
ved blysom Færd og ydmyg Taal
at sikkre os vort Sneglehus,
at ingen Mægtigs Støvlehæl
opbragt skal trampe det i Grus.
Derfor det piner ej vor Sjæl,
og gnaver ej paa Livets Rod,
at fremmed Træl bær Nordens Præg,
at eget Kjød og eget Blod
er ranet bort som Slagtekvæg.

Det skumrer paa min egen Vej.
Hvad jeg har magtet, veed jeg ej;
maaske det var kun saare lidt,
maaske mit Øje fo'r for vidt,
forbi hvad der var til at naa
ved Tid og Flid; — men hvad jeg saa',
derefter retted jeg mit Skridt.
Hvor langt jeg kom, ej mer jeg veed,
men kun, at Arbejdsdagen led,
og Aftenskyggen falder paa.
Men Maalet, der var klart i Sigt
og lyste som et Havnefyr,
og skynded Fart og letted Pligt,
det blændes nu af Taagesky'r,
det svinder længer fra mit Syn,

det sænker sig mod Havets Bryn.
Men og jeg veed, at Maalets Glands
ej skyldtes en bedaaret Sands;
at det var intet Irlys, født
af dyndet, giftig Mosebund,
og intet Meteor, som kun
opblussed, for at dale dødt;
og intet tomt Morganaslot,
Selvkjærlighedens Spejling blot;
saa lidt forvreden Hjernes Drøm
som falsk Reflex paa Tankens Strøm.
Jeg veed, dets Kime ligger gjemt
dybt i Naturens sunde Skød;
at haan't og hadet, brudt og glemt,
det trodser alle Skæbnens Stød,
og overlever Spot og Død.
Jeg veed, det er den røde Traad,
der gjennem alle Tider gik,
fra Hildetand til Frederik,
Profeters Syn, de Vises Raad
og Kronen paa de Stærkes Daad.
Jeg veed, at Folkehjertet bar
paa Tanken som sin Helligdom;
at højest den til Orde kom,
naar stærkest den fornegtet var.
Jeg veed, dens Sandhed træder ind
i Livet som en Verdenssol,
der rødmer alt San Marcos Tind
og lyser snart paa Capitol.
Jeg veed, at, naar dens Straalers Magt
har gjennemgæret Sydens Jord
og smykket den med ukjendt Pragt
af Frugters Glød og Blomsters Flor,
saa kommer paa sit Sejerstog

den og engang til Øst og Nord,
og glatter hist de dybe Spor,
Mongolens tunge Stridsvogn drog,
og læger her de friske Saar,
Barbarens tydske Fætter slog.
Jeg spørger ej, hvorsnart, hvornaar;
om det sker tidlig eller sent.
Jeg veed, at Norden bli'er forent,
naar Alt er modent, Alt slaar til.
Det kommer da: naar Gud det vil.
Og at han vil, forvist jeg tror,
fordi han styrer Livets Gang
ad Trængselsvejen trang og lang,
igjennem Uret, Synd og Brøde,
igjennem Anger, Sorg og Møde,
tilbage i Naturens Spor.
Jeg tror, naar Synden er udslettet,
skal gjennem Blindheds Kogleri,
Dumhedens gyldne Kalv forbi,
ad Havets Hulvej, Ørknens Sti
vi naa det Land, som er forjættet.

Lad skumre da paa Land og By,
paa Danmarks Vang og Nordens Fjeld!
Lad Dagens matte Halvlys fly,
og Vinternattens tætte Sky
omhylle Alt, og lægge selv
paa Sjæl og Sind sin klamme Flig
og vække Mismods Ugleskrig!
Lad Nuets hele Perspektiv
kun vise Farven Sort i Sort,
en haabløs Død, et livløst Liv,
i alskens smaalig Tragten tabt,
men intet Glimt af Skaberkraft!

Lad Fremtidens massive Port
med dobbelt Rigel synes lukt!
Den skal dog springe op med Brag,
naar, styrkede ved Herrens Tugt,
vi løfte kan vor egen Sag;
naar Kampen imod Mørkets Hær
for Sandhed under Friheds Flag
har lært vort Blik at skue klart;
naar Følelsen af eget Værd,
i Asken som en Gnist bevart,
ved Prøvelsernes Storme vakt,
de Svage giver Mod og Magt. —
Mens Mørket voxer om min Bo,
jeg sidder tryg i denne Tro
og frejdig paa min Nattevagt,
og venter paa, at Fjeldets Top
skal flamme som et Spir af Guld,
naar Dagens Konge stiger op
i al sin Pragt af Nordens Hav.
Og dersom jeg skal løses af,
før Hovedvagtens Ur slaar fuld,
saa skal den skinne paa min Grav.

GRY

DET gryr! Endnu er Mørket tæt og tykt,
dets sorte Teppe ned for Øjet hænger,
og former ens, hvad der er skjønt og stygt,
og Langt og Kort og Krumt og Lige mænger;
det alle ubefarne Veje stænger,
og glatter Sporet, der er nylig trykt,
saa Haand og Fod og Tanke bange famle:
det Ny er skjult, forsvundet er det Gamle.

Ja, det er Nat endnu, og om vort Land
ej mer sit hvide Blændlys Maanen breder,
og bygger Guldbro over bundløst Vand,
og gjækker med forlorne Herligheder;
men om en venlig Stjernes Blink man leder
forgjæves over Horizontens Rand.
Før saa' vi nok, da fulgte vi dem ikke;
nu fjæle alle sig for vore Blikke.

Og dersom nogen Visdomslampe brænder
etsteds, saa er den under Skjeppe sat;
thi ingen Rude mindste Lysning sender,
som den profane Mængde kan faa fat;
maaske den skinner for udkaarne Venner,
som gjerrig ruge over deres Skat.
Godtkjøbsbutikerne er alle lukkede,
Filisteriets Tranlanterner slukkede.

Og dog det gryr — ej paa det store Hvælv,
der, truende med Undergang og Jammer,
sig spejler lige mørkt i Tidens Elv,
men inde i det lille Hjertekammer;
der fødes Spirer til et bedre Selv,
der spille svage Glimt af lyse Flammer,
der ender Faarekyllingernes Sang,
og Morgenhanen galer første Gang.

Thi indenfra Gjenfødelsen maa komme:
der maa det dages, før vor Dag kan gry,
der falde maa Selvkjærlighedens Bomme,
før vi kan skride frem ad Baner ny;
og der maa lyde højt Reveillens Tromme,
før Sejr og Lykke sendes kan fra Sky;
der spandt og spinde vore Parcer Traaden,
der slyngtes Knuden, og der løses Gaaden.

Og se, skjønt Mange sove tungt og trygt,
som om al Nød var endt, blot man den glemmer,
og strække uden Haab og uden Frygt
de kolde Sjæle og de lade Lemmer,
langt større er den Flok dog, som fornemmer
en Mindelse af noget Skævt og Sygt,
og som ej finder Sikkerhed i Dynerne
mod Dødens Tanker og mod Nattesynerne.

Og stedse Fler der er, hvem Angrens Braad
og Sorgens Svøbe har af Lejet jaget,
som føle nu, at egen Synd har draget
Ulykkens Stormsky'r sammen om vort Land,
som veed, vort gamle Hus var bygt paa Sand,
og paa Kredit vor fordums Velmagt taget.
Derfor den styrted med saa stort et Knald,
fordi den længe ludede mod Fald.

Vi tro'de, at vi Axen var, hvorom
Europas dyre Ligevægt sig drejed;
at hele Verden i Ulave kom,
ifald vort Land blev ud af Kortet streget;
vi trode, at en skimlet Hæder vejed
i Nutids Vægtskaal, selv naar den er tom;
i Ly af Folkerettens sprukne Søjler
vi ringlede med Østersøens Nøgler.

Vi tro'de, at de store Magters Gunst
højmodigen den Svageste beskytted;
vi tro'de paa Velgjerninger omsonst,
naar ydmygt ved de Riges Dør vi lytted;
vi tro'de, at til Skærm og Forsvar nytted
mod Røverpak vor Smule Smag og Kunst;
som om fra Gjæs man kunde gjenne Ræven
med noget Andet end en Prygl i Næven.

Saa tro'de vi endnu paa Hin og Denne,
som med forandret Øje nu vi ser;
vi tro'de paa vor Grande og vor Frænde,
som om han ej var brændt af samme Ler;
paa vise Mestre og paa deres Svende,
paa Kræmmerfiffighed og meget Mer;
vi offrede paa mangen Helgens Alter,
til Fløjelskinder og til Purpurpjalter.

Nu er det Alt forbi. — Vi staa paa Vraget,
hvorover Havets vrede Bølger slaa;
vi har en Stump af Masten, vi har Flaget,
men neppe nok et Skøde, som kan staa;
og hvis vi inden Dag ej vil forgaa,
det gjælder nu ej fejgt at slippe Taget,
men holde trøstig fast og trodsig ud:
vi har til Frelse kun — os selv og Gud.

»Os selv!« — Hvor ringe Vægt og fattig Klang
har nu det Navn, vi nys med Stolthed nævned!
Et bøjet Træ, hvis bedste Gren er stevnet!
En Dværg, som kun til Spot har Kæmperang!
En afmaalt Mundfuld, paa Tallerknen levnet
kun, for i Mag at nydes næste Gang!
Mindst blandt de Smaa og svagest blandt de Svage!
— Hvad nytter det, vi har »os selv« tilbage?

Det nytter lidt kun, naar ej Han er med,
som væver Livets Væv af skjulte Traade,
og styrer de blindfødte Slægters Fjed;
som raader anderledes, end vi spaa'de,
men deler ud retfærdig Straf og Naade,
og flytter Magtens Pol fra Sted til Sted;
og som kan rejse os af Undergangen
saa let, som Sol han spreder over Vangen.

Se, Verdens Saga er hans Fingers Skrift:
hvor ofte flammed ej fra Skyens Rift
hans Lyn og splitted ad det stærke Rige?
Hvor ofte vakte ej hans Aandes Vift
i Afmagts Ørken Kræfter uden Lige,
og lod frem af det Smaa det Store stige?
Hvor tidt ej skifted han Dekorationerne
og bytted Tiggerposerne og Kronerne!

Og hvad der skete i de gamle Dage,
det sker igjen i vor, i næste Old;
vi se vort Billed, naar vi se tilbage
og læse Skriften ret paa Sagas Skjold;
af samme Synd sig samme Følger drage,
og lige Udsæd giver lige Fold;
naar gjenopvakte samme Kræfter spændes,
saa retter Kjølen sig, og Bladet vendes.

Saa lad os søge da hans Hjælp, den Gamles,
som var før Alt og bliver efter Alt!
Lad os i ydmyg Tro og Tillid samles
om ham, hvis tunge Hænder paa os faldt!
Nu maa ej mer der tvivles eller famles;
nu eller aldrig har paa os han kaldt;
højt har hans Stemme lydt i Skæbnens Domme,
Ve os, ja tifold Ve, om ej vi komme!

Til Morgenbøn lad alle Klokker ringe,
skjønt over os er Nattens sorte Sky!
Lad Ordet lyde og lad Psalmen klinge,
saa skal vor brudte Styrke sig forny,
og Haabet dale ned paa Duevinge,
og Natten svinde for et lifligt Gry.
Og saa til Arbejd, Alle! Mand og Kvinde!
Vi har et Land at tabe eller vinde.

MORGENDRØMME

Jeg veed ej, om jeg sover eller vaager.
Jeg veed, jeg vaaged mange mørke Timer,
og nys jeg skimtede de blege Strimer
af Morgenlyset bag ved tætte Taager.
Men nu er Gryets klamme Gysning vegen,
og Solen op ad Himmelbuen stegen.
Igjennem Luftens bløde, lune Strømme,
hvor Lærkeslag og Klokkeklang sig blande,
dens Straaler falde ind i mine Drømme,
og alle Billeder faa gyldne Rande.

Er det en bitter Skuffelse som Meget,
hvorpaa jeg i mit Hjertes Enfold stoled.
hvori mit glade, friske Haab sig soled,
men som min Tillid dog har grusomt sveget?
Er det en Leg af ørkesløse Tanker,
et Luftslot som saa mange, jeg har bygget,
før Livets Alvor mine Veje skygged?
Er det en Bunke udbrændt Kul, jeg sanker
og bærer hjem som indbildt Skattefinder,
fordi en Trolddom mine Øjne blinder?
Hvad heller fik med Sangens gode Gave
jeg Evnen til at se igjennem Tider
udover egen og min Samtids Grave,
hvordan et andet Led af Slægten lider?
Som hine mørke Anelser var sande,
der ængsted mig i vore Velmagtsdage,
da Skyer saas alene paa min Pande,
og man var enig om min Frygt at vrage, —
er disse Syner, som jeg nu ser gløde
i Lys og Farvepragt og vaarlig Grøde,
uskrevne Blade af vor Fremtids Sage?

Jeg veed det ej, og heller ikke kræver
jeg som Profet nu Haan, og siden Hæder;
men, hvad jeg ser, sig uvilkaarlig klæder
i Toners Fjederham og fremad svæver,
paa lette Vinger gjennem Tidens Trængsel.
Jeg kan ej længer holde det i Fængsel.

Et Folk ser jeg voxet
under Ulykkens Vægt.
Modløst var det sunket,
men rettede sig kjækt;
letfærdigt det ødte
sin Fædrenearv,
men fik omsider Øje
og Sands for sin Tarv.

Som Skumperle bristed
dets barnlige Tro,
at Ørnen vilde slippe
sit Bytte af Klo,
og slænge ned til Duen
den ranede Brad,
før Jægerens Kugle
har naa't dens Skulderblad.

Som Vaarblomst er visnet
dets smilende Haab,
at Verden vil høre
den Klagendes Raab;
at Herremænd sammen
gad spille »Sidst af Bræt«,
for uselig Husmand
at hjælpe til hans Ret.

Men Skuffelsens Smerte
har klaret dets Blik,
og Nerverne styrked
Forhaanelsens Stik;
den nagende Længsel
jog Letsindet bort,
og Viljen blev hærdet,
som Savnet blev haardt.

Og Dødsfjendens Trusel
har hedet dets Blod,
og Livsfarens Nærhed
har ægget dets Mod,
og Kræfterne sig øged
med Arbejdets Krav;
des flere det samled,
jo Mere det gav.

Og Hjerter, saa kolde
som Vinterens Sne,
tilsidst har lært at smelte
ved Fædrelandets Ve;
og Sjæle, saa dorske
som Grævling i Hi,
har dog lært at røre
sig friske og fri.

Og Folket har fattet,
at, aarker det Lidt,
saa magter det end Mindre,
naar hver kun vil Sit;
og Høje og Lave
og Lægmand og Klerk
har alle taget Haand i
Gjenfødelsens Værk.

Fra Højskolens Sale
gaar Lyset over Land,
og varmer og kvæger
den simpleste Mand,
og hæver hans Øje
fra Brød og fra Muld
mod Sandhedens Stjerne
og Skjønhedens Guld.

Og Kunsten er bleven
en styrkende Magt,
som gjenspejler Lyset
i straalende Pragt,
som kalder op fra Dybet
i Menneskets Bryst
de lifligste Kilder
til Glæde og Trøst.

Og Skolen er bleven
en Ager i Vaar,
hvor Sædkornet lægges,
mens Lærkerne slaar;
hvor Ukrudet luges
ved Alvor og Tugt,
men kraftige Spirer
spaa fuldmoden Frugt.

Og Ynglingeskaren
er bleven en Hær,
som spøger med Landser,
som leger med Sværd,
som spænder sin Vilje
og øver sin Arm
med Tro og med Haab i
den glødende Barm.

Og Manden ej maales
med Skrædermaal mer,
og tjener ingen Sporer
som Balkavaler;
den viljefaste Stræben,
den mandige Færd
alene tykkes Kvinden
er Kjærlighed værd.

Og nu er den slukket,
hin trællefødte Aand,
som Slægter lod sjokke
i fremmed Gængebaand,
som tvang os ned i Snavset
paa vore bare Knæ
for alle Afgudsbilleder
af udenlandsk Træ.

Nu elske vi vort Eget
og holde det i Agt,
og er mod falske Noder
og Mønstre paa vor Vagt,
og vride ikke Munden
efter alleslags Maal,
men smedde vor Tale
af Fædrenes Staal.

Og nu er den kuet,
hin fjasende Lyst,
hin ringlende Sølje
paa glædestomt Bryst,
som aldrig havde Kugler,
men altid havde Krudt,
hvem Livet var en Farce
og Døden dens Slut.

Nu er der kommet Alvor
i Kvinde og i Mand;
de veed, at de skal stride
tilsammen, hun og han,
mod Livets onde Magter
fra Først og til Sidst,
og værge deres Hjerter
mod Løgnens Argelist.

De veed, hvor de skal søge
den Frelse, de attraa;
de veed, at ved Guds Naade
de kun kan den naa;
at ene den kan hele
vor søndrede Vang,
og redde Folk og Rige
endnu fra Undergang.

Jeg ser et andet Folk, som tungt maa slide,
for magre Fold i mager Jord at finde,
og trodse Vintrens Sne og barske Vinde,
for at faa Brød med karrigt Sul at bide.

Og derfor var det blevet tungt af Sinde,
og stirred helst paa Livets mørke Side,
som Mennesket var til kun for at lide,
og Solen ej paa Glade turde skinne.

Men det af milde Straaler gjennemtrængtes,
fra Sjælene veg bort den dybe Skygge;
den haarde Skal om bløde Hjerter sprængtes

af opladt Syn for Livets Værd og Lykke.
Hen under Kjedelen paa Gruen slængtes
hin Pietismens indforskrevne Krykke.

Stængt inde mellem Hav og Fjelde vilde,
fjernt fra Kulturens store Færdselsveje,
af Ingen misundt sit vejrbidte Eje —
den Tanke naged det, at det var lille.

Og grisk det lytted paa hver fremmed Stemme;
det var taknemligt bare for at nævnes,
og feberangst for ubemærkt at levnes,
og gaa paa Verdens Skueplads i Glemme.

Men af dets haarde Bund opvoxed Kræfter,
der brød sig Baner gjennem Aandens Riger,
ad hvilke større Folkeslag drog efter.

Nu efter stakket Ros ej mer det higer,
og naar dets Navn ved en Avisstump hefter,
det ikke som et Barn af Glæde skriger.

Selvdømmets Diadem det billig kjøbte;
ud af Despoters Jernhaand ej det brak det,
af Skjæbnens store Lykkehjul det trak det,
og intet Blod dets nye Frihed døbte.

Des mer forsigtig tog paa dem det Vare,
og lukked alle Grinder til og Døre,
at ingen Fremmed Men dem skulde gjøre;
i Broderhænder selv det saa' en Fare.

Men ogsaa under Frihedstræets Grene
og med sin egen Vilje kun til Herre,
et lille Folk tilsidst sig føler ene.

Nu tykkes dumt det, ude sig at spærre
fra sine Brødre ved Forhug og Stene,
for Vej at slide kun med egen Kærre.

Det drømte sig saa vel forvart og sikkert
i sin snetakte, snevre Klippestue,
at altid Stormens Brag og Kampens Lue
det kunde uberørt se paa i Kikkert.

Det følte vistnok Vikingblodet banke,
men tænkte, for at bruge det til Noget,
paa Trods at gjenoplive Vikingsproget
til sikkert Skjul for Følelse og Tanke.

Da saa' det nærved Stat paa Stat sig stable,
saa højt op over Fjeldets Top de raged,
og følte koldt det ned ad Ryggen krable.

Nu seer det Tryghed kun i Broderlaget,
selv om det koster Bule eller Vable,
selv om lidt Vikingblod gaar med i Slaget.

Men altid med sin Broder godt det mente,
med hvem trehundred Aar i Hus det bo'de,
med hvem i aandig Væxt det sammen gro'de,
med hvem den fælles Tunge det forente.

De kunde paa hinandens Kanter stødes,
og mukke over Smaating eller tviste,
fordi det stærke Baand ej kunde briste,
fordi i Hjertets Dyb de maatte mødes.

Nu hine Kanter Tidens Høvl har glattet,
og Begge har de lært at efterregne,
hvad til sin egen Daarskab hver har skattet,

og lært, at Brødres Fejl gaa op mod egne.
Og derfor flyver over Kattegattet
kun Bud og Brev paa Kjærlighedens Vegne.

Jeg ser et tredie Folk, som gik i Drøm
om en forsvunden Fortids store Dage,
imens forbi det rulled Tidens Strøm,
og lod det staa — et Stykke Vej tilbage;
som formed Heltene i Malm og Sang,
i Kunstens Herlighed og Gude-Glorie,
men i sit eget Bryst ej følte Trang
til efter dem at skabe — en Historie.

Dog, Helteaanden slumred kun: den var
ej kvalt i Hvirvelen af tomme Glæder;
men tidt paa bitter Nød den mandig bar,
og skjultes ofte under Vadmelsklæder.
I Skovens Ensomhed, paa nøgne Skær
den sad og vented mangen, mangen Time,
for at faa Syn paa sit og Livets Værd,
for at faa Vejen vist af Lysets Strime.

Omsider er det kommet, og det brød
sig nedenfra opefter gjennem Taagen.
I Hytterne der ulmede en Glød
af gammel Tro, henslængt i Askekrogen;
den fundet blev og Asken skrabet bort,
og den blev pustet op til klaren Lue;
ved den blev Lyset tændt, og inden kort
det lysned og det luned Folkets Stue.

For det brast sønder al den Spindelvæv,
som Snusfornuftens Edderkopper virke,
som var bredt ud paa Kundskabs Overdrev,
og hængt paa Væg i Skole og i Kirke;
for det blev den indbildte Storhed bleg,
og hang som Sejersfanerne i Laser;
for det forstummede den vittre Leg,
og gik Forgyldningen af alle Fraser.

Det viste rent og klart for Alles Sind,
at Livets Alvor er, at det vil leves,
at Kræfterne i det skal sættes ind,
og da for Brugen af dem Regnskab kræves.
Man faar kun store Fædres dyre Arv,
i Jord og Skov og Bjerg en Rigdomskilde,
i Tanken Sener og i Armen Marv,
fordi deraf maa Intet gaa tilspilde.

Og Hjerterne blev varme, saa de slog
højt under Bondevams og Ridderkappe,
og hele Magten over Livet tog,
og spændte Aandens Vinger, der hang slappe;
og der blev travlt i Hytte som i Hal:
»Frem,« lød det, »frem, den tabte Tid at vinde!
»Vort gamle Fædreland sig løfte skal
»til Højden op af vore Fædres Minde!«

Da blev det lysteligt, det skjønne Land,
hvis Lænder sig i tvende Have bade,
hvor brede Elve vælte sig mod Strand,
og Skoven spejler sig i Søens Flade.
Henover Alt en vaarlig Luftning gik;
det var, som alle Sjæle vare unge,
som Livet større Vægt og Fylde fik,
men ingen af dets Byrder dog blev tunge.

Højskolen vasked Mug og Skimmel af,
tog mindre Højhed, men tog Maalet større,
og der, hvor Kundskab aabent Taffel gav,
der stimled Folket ind ad alle Dørre.
Fra Værftet ned den stolte Sejler gled;
Masovnen farved Skovens Stammer røde;
i Ødemarkens Græstørv Ploven bed,
imens dens Sten gav Ly for lovet Grøde.

Og Velstand vælder op af Jordens Skød,
som dog kun lidt forslaar mod Sindets Glæde;
og naar Ulykken bringer Sorg og Nød,
til Hjælp er Raad og Vilje nok tilstede.
Og Synet vider sig; ej blændet mer
af Skyggers Elverdands bag røde Pæle,
udover Nuets Muldvarpskud det ser
mod Fremtidsmaalet, Folkets Eftermæle.

Nu ser jeg Stunden rykke nær,
da mellem Jordens Folkefærd
der skiftes skal med skarpe Sværd.

Af gammel Uret, gammelt Nag,
af Vold og Svig og plumpt Bedrag
er længe dynget Lag paa Lag.

Og lønlig Frygt og stakket Kløgt
har Lægedom og Udvej søgt,
men kun det rige Brændstof øgt.

Endnu er Overfladen glat;
men under den er Minen ladt,
og venter paa at sprænges brat.

Naar Prøvelsen, som Gud har sendt,
naar Straffen, som han har ikjendt,
taalmodig baaret ud, er endt —

naar Hjerteangst for Folkedød,
naar Undertryktes Sorg og Nød,
naar de uhørte Suk, som lød, —

naar alt det modnet er tilsidst
til Frelse her, til Frihed hist —
saa tænder han den skjulte Gnist.

Det sker. Hvorfra, hvorved, hvordan,
det veed ej jeg, det veed kun Han;
men nu Europa staar i Brand.

Uhæmmet bredes Kampens Flom,
og Drønet høres Verden om,
og Ilden gløder Himlens Rum.

Der kæmpes langs med Rhinens Flod,
ved Elbens Kilder, Alpers Fod,
og Weichsel ruller atter Blod.

Og hvert et Dødens Instrument,
som Kunst har skabt og Kundskab kjendt,
det bli'r i denne Kamp anvendt.

Og Slægten lider et Forlis
af unge Liv i Tusendvis,
hvert Nederlags, hver Sejers Pris.

Men Tidebølgen løftet af
Uvejret paa det aabne Hav,
den overskyller Kysten lav.

Den Dyst, de Store maa bestaa,
den strækker ogsaa til de Smaa,
og Danmark falder Lodden paa.

Hvor de forhadte Pæles Rad
henover Marken jevn og flad
et Folk, som lever, skiller ad,

ind strømmer talløs Overmagt,
og vige maa, skjønt uforsagt,
den lille flinke Grændsevagt.

Den viger ikkun Fod for Fod;
den sælger hver en Plet for Blod,
men standser ej den vilde Flod.

Den trænges bort mod Nord og Øst,
den trænges bort fra Jyllands Kyst.
Spydsodden staar i Danmarks Bryst.

Er da dets Dages Række talt?
Mon Byttet, sidste Gang kun halvt,
nu helt i Røverhaanden faldt?

Skal Folkelivet, nylig vakt
ved Hjertets Ild og Kundskabs Magt,
ligkoldt i Lænker vorde lagt?

Skal Frihedstræets unge Skud,
med Løvet spædt og Knop i Brud,
i haarden Vinternød gaa ud?

Er Stammen, engang stærk og stor,
som trykked dybt sin Manddoms Spor
rundt om paa den forbauste Jord,

dømt til at visne Gren for Gren
og daadløs lægge sine Ben
til Hvile under Fjeldets Sten?

Blev Aanden fra de gamle Dage
af Graven kaldt, kun for at drage
den sidste Streg i Nordens Sage?

Sol ser jeg skinne
paa Fjeldetoppe;
Bræerne blinke
som Guld deroppe;
Nordenvind lufter
ned gjennem Skoven,
aander paa Søen,
krusende Voven;
Lærkerne stige
fra Dalens Bund,
jublende: nu er
det Morgenstund.

Sælsomt det runger
inde i Fjeldet;
Stemmer der høres
fra Fossevældet;
varslende suse
Fyrrer og Graner;
Birkene svinge
med grønne Faner;
hele Naturen
hæver sin Røst,
anende Tanken
i Folkebryst.

Gny gaar der ud fra
Gravenes Kamre,
Lyd, som naar Sværde
Skjoldbuler hamre.
Oppe paa Upsals
Høvdingehøje
Skystøtter ser det
undrende Øje;

de drage fremad,
visende Vej.
Det er den rigtige
Asgaardsrej.

Kirkens Standarter
vaje og vifte;
falmede Duge
Farverne skifte;
Marmoret brager,
som vil det briste;
Slagsværdet klirrer
paa Gustafs Kiste.
Minderne følge
i Livet ud
Aanden, som kommer
til Gjennembrud.

Nu kan hvert Hjerte
føle og sande:
lige maa lide
Goternes Lande;
fælles er Faren,
truende Alle;
sammen de frelses
maa eller falde;
rives af Ringen
det ene Led,
trille de andre
i Dybet ned.

Nu af hver Tanke
skjønnes og fattes:

ej skal til Broders
Fattigblok skattes;
egen er Nøden,
som skal afvendes;
egen er Kampen,
hvis Bauner tændes;
vorder et Lighus
Broderens Bo,
da er tilbage
Krøblinger to.

Folkenes Snille
ret monne raade:
nu skal den løses,
Fremtidens Gaade;
ej gjælder Kampen
Vinding og Ære;
den gjælder Stammens
Ret til at være;
Spørgsmaalet lyder:
Liv eller Død;
Svaret maa hentes
i Danmarks Skød.

Højt lyder derfor
Folkenes Stemme:
»Ej tør vi sidde
»længere hjemme;
»ej lægge raadvildt
»Haanden i Skødet;
»ej udeblive
»rædde fra Mødet.
»Mænd maa det koste
»og blanken Muld.

»Fremtid er bedre
»end Blod og Guld.«

Drage jeg ser dem
hen over Bølge;
hundrede Snekker
er der i Følge;
hærklædte Mænd paa
Dækkene stande.
Manddom og Mod paa
opløftet Pande;
Børen dem blæser
for Danmark ind.
Nu blusser Haabet
i Danskens Sind.

Oppe i Vigen
ser jeg dem lande;
Brødrenes Sønner
glade sig blande;
fylkede sammen
Side om Side,
Et de sig føle,
stærke sig vide;
fremad dem skynder
Hjerternes Brand;
Slagets Valkyrjer
ride foran.

Intet nu ser jeg:
Røgen og Dampen
indhyller Sletten,
skjulende Kampen;
ustandset ruller

Stykkernes Torden,
svingende Luften,
rystende Jorden.
Stille det vorder,
da Dagen dør,
og Natten sænker
sit sorte Slør.

Ny ser jeg rinde
Dagen i Øster,
hilset og hyld't af
klingende Røster;
Kampen er endt, og
kommen er Freden;
Blodet, der strømmed
hen over Heden,
fried af Trældom
Goternes Æt,
ened dens Vilkaar,
liged dens Ret.

Slagen og myget,
tugtet og tæmmet,
leger Germanen
ej længer fremmed;
strækker mod sine
jevngode Frænder
ej længer Spydsod,
men aabne Hænder;
regner paa Nordens
samlede Magt
som Friheds Værge
og Sandheds Vagt.

Rodfast i Viljer,
stræbende sammen,
trives og løves
Norrøna-Stammen;
Hæder og Rigdom
gro i dens Skygge;
lunt under Løvet
Sangfugle bygge;
mægtige Aander
giver den Læ.
Saa ser jeg Nordens
hellige Træ.

Sugende Saft af
Livskildens Aarer,
vandet med Lidelse,
Anger og Taarer;
voxende stadig
op mod Guds Himmel,
skærmende trofast
Slægternes Vrimmel
trodser den Tiden
og Stormens Brag,
staar den til Verdens
yderste Dag.

ANDET TIDSRUM
1873–1894

I. SANGE

VED AFSLØRINGEN AF KONG FREDERIK DEN SYVENDES RYTTERSTATUE

I

Ti Vintre bruned Skovens grønne Kroner
og rev dem af,
siden vi lagde under Sørgetoner
Kongen i Grav.
Kjærligheds røde Rose dog ej blegned,
og ej hans Æres lyse Blade faldt;
Folkehjertet hegned
trofast om Alt.

Uvejret samled sig, og Lynet flammed
over vort Tag;
Brødre, hvem samme Moderbryst har ammet,
skilte dets Slag.
Fjernt ikkun Haabets milde Stjerner skinne,
Skygge har bredt sig over Folkets Vej;
men Kong Fredriks Minde
mørkner den ej.

Frihed han gav os af sin frie Vilje,
Hvermand hans Ret;
derfor af Vold og Blod vor trange Tilje
har ingen Plet.

Kæmpe end Aanderne med Pen og Tunge,
skattes end Gaven paa forskjellig Vis,
enige vi sjunge
Giverens Pris.

Saa skal Kong Fredriks Navn igjennem Tiden
sejrende gaa;
større vel fødtes før og fødes siden,
kjærere faa.
Slægt efter Slægt at elske det skal lære,
frede og pleje Sæden, han har lagt;
Danmarks Held og Ære
vise dens Magt!

II

Nu rider han igjen,
vor Konge og vor Ven,
igjennem Folkets Skare
og hilser mildt ad den.
Til Alle og Enhver,
som haver havt ham kjær,
hans Billed taler atter,
som dengang han var os nær.
Det taler om hans Troskab, da Farens K okke lød,
det taler højt om Løftet, han gav og aldrig brød,
om Klangen i hans Røst,
om Hjertet i hans Bryst,
om Kongens Folkesind.

Og som, i Malm nu klædt,
han for vort Blik er stædt,
han Sønnerne skal minde
om vor gamle Kongeæt;

og om en Alder ny,
da under Vaabengny
vi vaktes op til Liv og Daad
af Friheds Morgengry;
om unge Kræfters Fødsel og muldne Skrankers Fald,
om friske Sejerskrandse i Sagas høje Hal,
om Rigets bedste Skjold,
trohjertet Sammenhold
imellem Drot og Folk.

III

Men skjønt aldrig vi vil glemme
Kongen lagt i Grav,
skal ej Mindets bløde Stemme
døve Livets Krav.
Du, som valgtes til at raade
for hans Riges Tarv,
gid du tage, af Guds Naade,
Kjærlighedens Arv!

Gid du se hin Skygge fjernet,
rejst Naturens Skjel!
Gid du se vor Frihed værnet
trofast af os selv!
Gid du se al Virken lønnes
rigt paa Land og Hav!
Gid du se dit Scepter grønnes
som en Mandelstav!

TIL NORDSLESVIGS REPRÆSENTANTER

I drive i det vilde Hav
paa Stumperne af Vraget;
vi frelste fra den vaade Grav
dog Rejsningen og Flaget;
men vi kan ikke komme ud
og bjerge jer til Landet,
thi Redningsbaaden, som, næst Gud,
vi stoled paa, er strandet.

Vi kan kun spejde Dag og Nat,
om Strømmen ej vil vende,
og milde Godtvejrs Bølgeslag
jer ind mod Kysten sende.
Men at I kan i Nattens Gys
mod Hjemmet Øjet rette,
vi altid ville tænde Lys
og dem i Vindvet sætte.

Den *Tro* skal I se stærk og klar
i vore Hjerter brænde:
at end et naadigt Forsyn har
det Heles Styr i Hænde;
at aldrig Ret og Sandhed skal
af Svig og Vold besejres;
at Hovmod altid staar for Fald,
og Pral og Løgn henvejres.

Det *Haab* skal aldrig vorde slukt,
at denne gamle Stamme,

hvis Hænders Værk og Tankers Flugt
for Ingen blev til Skamme;
— at den har baade Kløgt og Kraft
til for sig selv at raade,
og ikke blot er bleven skabt
til Lægd for Tysklands Flaade.

Og I skal se en *Kjærlighed*
til jer, som aldrig slappes,
om end paa et og andet Sted
vi med hinanden nappes.
Der er dog Malurt i vort Brød
og Sorg i vore Sjæle,
saalænge i vort eget Kjød
der sidder Grændsepæle.

Hold da, I gode Brødre, ud
i Nattens lange Timer!
Der sker engang et Morgenbrud,
da Frihedsklokken kimer.
Da skal vor Moders Ømhed nok
jer vaade Trøje tørre,
og aldrig i vor Børneflok
skal Glæden vorde større!

TIL J. P. E. HARTMANN

Hil dig, du, der en Sommernat i Skoven
lytted til Alfernes Leg!
Hil dig, hvis Sjæl af Havfrusang fra Voven
fyldtes, naar Fuldmaanen steg!

Hele den Skjønhed, Naturen os skænked,
frisk, men vemodig og blød,
dybt i dit trofaste Minde sig sænked,
højt i dit Strengespil lød.

Du har spejdet i Menneskenes Hjerte,
gjettet dets lønligste Krog,
og dets Saga om navnløs Fryd og Smerte
skrevet i Tonernes Sprog.
Stormende Længsel og smilende Drømme,
Kjærligheds sødeste Lyst
rulled som Perler i blinkende Strømme
ud fra dit sangrige Bryst.

Du har følt, hvad i Livets Skød sig rørte
under dets skiftende Ham;
Aandens susende Vingeslag du hørte
grant gjennem Hverdagens Glam.
Tidt, naar din Kunst ikkun syntes at være
flygtige Stemningers Tolk,
evige Blomster i Krands du til Ære
bandt for dig selv og dit Folk.

Nu din Dag sig til Vintersolhverv nærmer,
blege blev Isse og Kind;
hvad gjør det, naar Apollons Straale skærmer
Sommer og Vaar i dit Sind!
Ældet, du fostred kun højere Tanker,
dybere greb kun din Sands;
stærkest dit nordiske Hjerte nu banker
i Harmoniernes Dands.

Hil og Tak fra de Gamle og de Unge!
Tak fra dit Folk og dit Land

for hvert Kvad, som du lagde os paa Tunge,
elsket af Mø som af Mand!
Tak saa for Orgelets mægtige Stemme,
Psalmernes løftende Kor!
Tak for hver Treklang, som lod os forglemme,
at der er Mislyd paa Jord!

PAA HIMMELBJERGET

Du Land, der mellem tvende Have bølger,
som om din Jordbund deres Billed bar;
som dyben Dal bag nøgne Banker dølger,
og Bræm af hvide Klitter om dig har!
Fik du end mere Blæst og mindre Skygge,
blev tavlet ud i Brunt og Grønt dit Felt,
saa har du dog det samme Lavlands-Tykke
som Søsterøerne ved Sund og Belt.

Og I, som Jyllands skarpe Ager pløje,
med stærke Skuldre og med tunge Skridt,
I har den samme Sjæl i eders Øje,
og Aanden i jer aarker lige vidt.
Er I lidt sejgere, men mere sene,
og Ordet paa jer Læbe mere bredt,
de samme Med og Kaar os jo forene,
og Fædreland og Modersmaal er eet.

Saa gid vi altid trofast sammen holde
paa det, vi har endnu af Fædrearv,
og aldrig Sjæle smaa og Hjerter kolde
vort Øje blinde for vor fælles Tarv!

Gid Frihedstræet, som vi eje Begge,
maa skyde rankt og stolt mod Himlen op,
og intet Kryb dets sunde Rødder svække,
men Sangens Fugle bygge i dets Top!

PAA FREDERICIASLAGETS 25. AARSDAG

I

HVOR er nu hin Morgenrøde.
nær og dog saa fjern,
som bestraaled Fjendens øde
Lejr og faldne Værn?
Hvor er hine Bøgeblade,
dem, vi svunge sejersglade,
som om hjem fra Nød og Fare
Danmarks Vaar vi bare?

Løst blev ej vor Skæbnes Gaade
i den haarde Leg;
Haabets rige Sæd, vi saa'de,
gusten staar og bleg;
Maalet, som vi tro'de rækket,
er igjen af Taage dækket:
Sønderjyllands Sønner trælle
under fremmed Vælde.

Men vi brød dog ej forgjæves
frem i Nattens Skød:
vi har kæmpet, som det kræves
af et Folk i Nød;

hævdet Nordens gamle Ære
og dets Ret til selv at være;
lagt til Danmarks Skat af Minder
et, som aldrig svinder.

Og de Brødre tro, som segned
foran Fjendens Vold,
deres Navne Saga tegned
paa sit gyldne Skjold;
dem skal hele Folket takke,
mens det løfter frit sin Nakke,
Slægt og Venner alle Steder
regne sig til Hæder.

Sov da sødt i Gravens Gjemme,
I, som forud gik!
Savnet bæver i vor Stemme,
perler i vort Blik,
mens vor Læbe stammer Bønnen:
Gode Gud, du skjænke Lønnen
dem, som villigen har givet
Fædrelandet Livet!

II

FRA Mindets stille Haller
en Spaadomsrøst der gaar,
som vækker, og som kalder
paa alle dem, den naa'r;
som Trøst i Sorgen bringer
og styrker ængstet Sind,
saa Tanken kjæk sig svinger
mod Idealets Tind.

Derfor fra Gravens Tue
vi gaa med løftet Bryn;
thi over den vi skue
et herligt Fremtidssyn:
en frejdig Sønneskare,
som træder Fædres Spor,
og vil og kan forsvare
hver Tomme af vor Jord!

Et Folk med Tanker høje
og Viljerne i Brand!
Det fælles Maal for Øje
hos Kvinde som hos Mand!
Alt Egenkrav bortvejret
af Fædrelandets Sag!
En Aand som den, der sejred
i *Sjette Julis* Slag!

VED STUDENTERNES FAKKELTOG TIL NORDENS KONGER

I Tankernes Rige, i Kundskabens Land
staar Maalet, der vinker vor frejdige Stand.
Vi veed, det er evigt; det slukkes ej af
de skummende Bølger paa Tidernes Hav.
Og lysne engang for den Ringestes Syn,
og ramme den sejrende Udaad som Lyn
skal Sandhed!

Og Ungdommens Hjerte er Drømmenes Hjem;
der myldre de tonende Billeder frem,

og Farve de faa af vort bankende Blod,
og Højhed og Glands af vort svulmende Mod.
Ja, løfte vor Attraa, som Lærken, mod Sky,
og Aandens vaarfrodige Kræfter forny
skal Skjønhed!

Men hvad er saa sandt, som Naturlovens Bud,
som Mærket, vor Stamme har faaet af Gud,
der præger dens Grene, der former hvert Blad,
der ej kunde slettes af Tvedragt og Had?
I Arv tage Sønnerne Fædrenes Sag;
thi Sandhed er Folkenes Fostbrødrelag
i Norden.

Og hvad er saa skjønt, som naar Aftenens Glød
hensmelter i Morgenen, straalende rød;
naar Mindet, opgravet af Højenes Muld,
omsmedes til Haabets det fagreste Guld?
Lad Stormene gaa over Fjeld, over Vang,
dog aldrig forstummer Forjættelsens Sang
i Norden!

I Herskere høje, som raade dets Tarv,
velsigne jer Gud, og bevare jer Arv!
Som trofaste Brødre, der kjende ej Svig,
I sidde, hver af jer paa Kjærlighed rig,
mens Folkene stræbe mod skiftende Med
og voxe sig sammen i Frihed og Fred!
Hil eder!

FOR NORDEN

Blinker ej Solen paa Højfjeldets Toppe,
medens Taagen ruger paa Dalenes Bund?
Breder ej Blikket sig vidtom deroppe?
Ruller ej Luftbølgen let der og sund?
Trykke vi Smaafolk os hvert i sit Skur,
stænge for Døren og Vindøjet klistre,
kvæler Tørverøgen vor ædle Natur,
og vi bli'r rene Filistre.

Nej, vi maa ud af vor svampede Hytte,
ud at gjæste Brødrenes venlige Tjeld,
Tanker og Toner og Følelser at bytte,
bringende Gaver og sættende Gjæld.
Og vi maa op paa en højere Tind,
hvorfra en Stump dog af Verden vi øjne,
og hvor en friskere, rensende Vind
adsplitter Hovmodets Løgne.

Og vi maa ud for at løfte tilsammen
Fædrenes Arv, og dog hver eje Sit;
være ens om Æren, men ene om Skammen,
følges med hinanden, men røre os frit;
mødes til Arbejd fra Gry og til Kveld,
mødes til Kampen, naar Lurerne kalde,
værge vor Ret til at være os selv,
eller og jevnsides falde.

Lad saa kun Stormen gaa hen over Norden,
rystende det Muldne og Møre i Kvag!
Lad kun vore Muldvarpe rode i Jorden,
Faarekyllingkløgten præke Fejghedens Sag!

Vi ville huske, at vi ere Tre,
lige i Ret og i Pligt og i Ære,
fælles om Ansvaret — da skal vi se,
hvem der vil Vold paa os bære!

VED AFSLØRINGEN AF THYGE BRAHES BILLEDSTØTTE

Hvor er *Uranias* Borg, hint Perlesmykke,
Øresund bar?
Raahed og Sløvhed Stykke efter Stykke
ranet det har.
Faarene lejre sig, hvor Konger mødtes,
og hvad hans Kunst og Kundskab samled der,
splittedes og ødtes,
findes ej mer.

Hvor blev han selv, det største Gransker-Snille,
Danmark har fød?
Hvor har det gjemt hans Legem i sit lille,
søndrede Skød?
Ak, mod det Fjerne førte ham hans Veje,
vred paa en Slægt, som ej hans Færd forstod!
Og i fremmed Eje
Graven man lod.

Tre Hundred Aar henrulled over Norden
siden hans Old;
opdyrket Videnskabens Mark er vorden,
dengang saa gold;

Aand efter Aand har ryddet og har pløjet;
gnedet er mangen Plet af Sandheds Spejl;
rettet er, hvad Øjet
dengang saa' fejl.

Dybere ind i Himmelrummet trænger
Serørets Od,
og i de gyldne Stjerners Bog ej længer
læses vor Lod.
Men, skjønt for altid vraget er hans Lære,
og Jorden daglig vandrer om sin Pol,
fast Hr. *Tyges* Ære
staar som vor Sol.

Aldrig før nu dog toned til hans Hæder
fuldere Kor;
gjenfødt til Kunstens Liv han atter træder
Fædrenes Jord.
Her, hvor *Uranias* Dyrkere sig samle,
velkomne dem til Videnskabens Fest
byder hendes gamle
Ypperstepræst.

VED AFSLØRINGEN AF H. C. ØRSTEDS BILLEDSTØTTE

I

Dette lave Land, som dukked
sent af Bølgens Favn,
har dog Kæmpesønner vugget
med et evigt Navn.

Fra dets lyse Ungdomsdage
tone Sange, lyder Sage
om de Danskes Daad og Færden
i den vide Verden.

Nu det graanet er og saaret;
men det har den Trøst,
at det end har Kæmper baaret
i sin Alders Høst:
Kunstens Fyrster, Sandheds Helte,
Mænd med Aandens Sværd ved Belte,
Mænd med Tankens Pil og Bue
og med Snillets Lue.

Han, hvis Bauta her sig løfter,
var af dette Kuld:
i Naturens dybe Kløfter
har han gravet Guld,
dunkle Kræfters Veje fundet,
Kjædens skjulte Led forbundet,
læst i spredte Runer Loven,
som er sat fraoven.

Barn i Hjerte, Mand i Vilje,
som en Yngling varm,
skred han over Livets Tilje,
stille i dets Larm,
søgende kun det, som vejer,
Kundskabs Skat og Sandheds Sejer,
øm og kjærlig, hvor han skjønned,
Haabets Spire grønned.

Og naar nu hans Billed træder
frem for Folkets Blik,

tolker det ej blot hans Hæder
og den Løn, han fik;
men det aander vaarlig Grøde,
Aands og Snilles Morgenrøde,
som hans Slægtled lod tilbage
for vor Fremtids Dage.

II

GAMLE *Franklins* Tanke
Uvejrsskyen brød,
og han satte Skranke
for dens Skræk og Død;
han af Zeuses Hænder
Tordenkilen slog: —
Ørsted Lynet spænder
for Kulturens Tog.

Som en lydig Terne
maa det løbe Bud,
og i videst Fjerne
rette Ærind ud;
bære frem vor Tale
over Fjeldets Kam,
gjennem Havets Dale —
har det lært af *ham*.

Rummets Mile svinde
for dets snelle Flugt,
og Minutter vinde
mange Timers Frugt;
Kloden skrumper sammen,
Pol sig nærmer Pol,
drages inden Flammen
af Oplysnings Sol.

Og naar vi, hans lille
Folk ved Belt og Sund,
prise højt hans Snille
og dets gyldne Fund,
skal vor Tak faa Stemme
i hver fremmed Stavn; —
Jorden vil ej glemme
sin Velgjørers Navn.

VED H. C. ANDERSENS JORDEFÆRD

Sov, du trætte Barn, sov sødt,
aldrig ængstet mer og saaret,
under Blomstertæppet blødt,
i det Skød, som har dig baaret!
Mens du rundt i Verden fandt
nok af Ros og venlig Vilje,
dig et sønligt Hjerte bandt
fast til Fædrelandets Tilje.

Underfuldt Guds Naade har
dig igjennem Livet ledet,
om den Snillets Skat, du bar,
i din Barndoms Mørke fredet,
løftet dig ved egen Kraft
op til Ærens lyse Tinde;
aldrig Hjertets Renhed tabt,
altid dog et Barn i Sinde!

Og naar du din Billedhær
fylked, og dit Lune glimted,

gjennem Jordens Farveskær,
Himlens Herlighed du skimted.
Endt er Livets Eventyr
nu, og løst dets sidste Gaade;
men et nyt, et evigt gry'r
hisset for dig ved Guds Naade.

Og dit lille Fædreland
dig i trofast Minde gjemmer,
prist af Kvinde og af Mand,
lifligst dog af Barnestemmer.
Kan mod Fare og mod Vold
Kunst og Videnskab det værne,
skal dit Navn fra Danmarks Skjold
tindre som en Lykkestjerne!

VED CHRISTIAN WINTHERS JORDEFÆRD

»FOLMER SANGERS« lette Fjed
naa'de Pilgrimsfærdens Ende,
og den gyldne Cithar gled,
stum og brusten, ham af Hænde;
men den Tonestrøm, der flød
klar og liflig fra dens Strenge,
langt udover Grav og Død
ruller gjennem Danmarks Vænge.

Al den Ynde, Duft og Glands,
Sprogets Urtehave rummer,
bandt han i Buket og Krands,
bar han frem i blanke Kummer.

Rosenstrø't var ej hans Vej;
saaret selv af Livets Vaande,
har han skabt en Rosenmaj,
som ej dør for Vintrens Aande.

Alferne, som snildt i Flok,
tjelde os vort Hjemlands Vægge,
kæmme Bøgens lyse Lok,
Agrens rige Taffel dække, —
de har aabnet for hans Blik
deres sommergrønne Sale;
og hvad han at skue fik,
ingen Anden kunde male.

Først og sidst var Kjærlighed,
med dens Jubel og dens Jammer.
med dens Længsel, mild og hed,
Arnen i hans Hjertes Kammer;
og mens der er Hjerter til,
som dens Rørelser fornemme,
skal de kvæges ved hans Spil,
skal hans Sang ej gaa i Glemme!

Tak ham da for hvad han gav
af sin Evnes modne Grøde,
og lad Mindet paa hans Grav
skinne som en Aftenrøde!
Du, Alkjærlighedens Gud,
over Sjælen dig forbarme!
Slet al Skyld og Svaghed ud!
Tag ham i din Naades Arme!

VED
H. N. CLAUSENS JORDEFÆRD

Nu sank det hvide Hoved, tungt og træt,
som lyste over Kampens første Række;
og Ordets Sværd, for Sandhed brugt og Ret,
og Aandens Adelsskjold foruden Plet
skal rustne under Vaarens grønne Dække.

Men hvad han tændte i de Unges Sind
af Stræben mod det Dybe og det Høje,
og hvad han fandt ved Kundskabslampens Skin,
og hvad han spandt af egne Tankers Spind —
det er ej slukt og brustet med hans Øje.

Og hvad han saa'de ud i Morgenstund
af ædel Frihedstrang og mandig Vilje,
det voxed vel ej strax af sandet Bund,
men sætter engang Ax og Kjærne sund,
og dækker med sin Grøde Danmarks Tilje.

Og hvad han kæmped for med Mund og Pen,
med Ungdomslue under Sølverhaaret, —
i Fjendehaand han saa' det givet hen;
men aldrig slap hans Tro, at Gud igjen
det Skilte samle vil og hele Saaret.

Læg da i Grav med Krands paa Kistelaag
den Sidste af den lille Ridderskare,
som ud af Fortids trange Volde drog,
og løfted højt til Sejr det Nyes Brog!
Taknemligt Folket skal hans Navn bevare!

FOR GRUNDLOVEN

I

VEL har ej nu vor Frihedssang
saa let en Flugt, saa frisk en Klang,
som da den første Junidag
vi hejsed Glædens Flag.
Vi tro'de, naar vi gav os selv
vor Lov, var Alting saare vel,
saa vilde Manna regne ned
foruden Slid og Sved.

Nu har vi lært, at Frihed kun
er en forlænget Arbejdsstund,
da Fædrelandet stiller Krav,
vi før ej vidste af;
vi veed, at først igjennem Strid,
ved taalsom Brug af Kraft og Tid,
ved daglig Storm paa Løgnens Lejr
kan Sandhed vinde Sejr.

Men lad end Skolen være haard,
kun gjennem den vi Maalet naa'r;
vi fra en kjælen Ynglingtrop
til Mænd skal voxe op:
et Folk, som tænker højt og stort,
og faar sin Fremtidsgjerning gjort;
som holder Skjoldet rent for Plet,
og øver Pligt og Ret.

Og derfor takke i hans Grav
vi *ham*, som os vor Frihed gav,
og *ham*, som med sin Krones Vægt
tog den i Varetægt.

At vogte paa dens dyre Skat,
saa Tyv ej stjæler den ved Nat,
ej Røver raner den ved Dag
— det bli'r vor Æressag.

II

LAD *visne* Alt, hvad visne skal,
fordi en evig Lov det kræver:
det grønne Hvælv i Skovens Hal
og Blomstertæppet, Vaaren væver;
som Mandens Styrke Pigens Kind,
forfløjne Tankers Taagespind
og al den Storhed, Døgnets Vind
paa Lunets spinkle Trone hæver.

Men hvad vi har af Ærens Arv
i vore Fædres Grave fundet,
hvad Sindets Tugt og Viljens Marv
vi har ved Kamp og Møje vundet,
og hvad vi paa Kulturens Vang
har saa't og høstet ind engang
af Videnskab og Kunst og Sang —
ind i vor Livstraad er det tvundet.

Og har vi rejst i Nødens Tid
en Friheds Borg med høje Tinder,
med Porten bred og Muren vid,
saa Hvermand Plads derinde finder, —
da skylde vi den Værn og Vagt
mod Egenraads og Blindheds Pagt,
mod Tvedragts Ild og Daarskabs Magt;
thi ud med den vor Saga rinder.

Den skal ej vorde Markedsbod,
end mindre rumme Vuggestuer;
men tættes skal dens Tag og Fod
og stives af dens vege Buer.
Derfor vær rede, alle Mand!
Til Arbejd, hvor som bedst I kan!
Men flest til Vagt paa Murens Rand,
der, hvor den største Fare truer!

Thi *visne* maa vor Frihed ej.
Da var vi Børn og Barnesjæle,
hvis Haab om egen Fremtids Vej
med troløs Haand vi vilde kvæle.
Nej, vi vil vogte, hvad vi vandt,
som Kjærligheds og Troskabs Pant,
og levne, naar vor Livsdag svandt,
et uforkrænket Eftermæle!

PAA KJØGEBUGTSLAGETS TOHUNDREDAARSDAG

I

Stig op af Havets Vover,
Tohundredaarets Dag!
Kast Mindets Solglands over
vor Flaade og vort Flag!
Bring Haabets Sæd i Grøde!
Opklar vor Fremtids Sky!
Faa Hjerter til at gløde
for Danmarks Held og Ry!

Hvor tidt end Vikingstammen,
i Had og Tvedragt skilt,
har prøvet Styrke sammen
og højt om Æren spilt —
der er dog ej at nævne
saa skjøn en Sejrens Frugt,
som fra det store Stævne,
der rødned Kjøgebugt.

Og raader nu i Norden
kun Enighed og Fred,
er Stridens Æble vorden
et Broderkjædens Led —
den fælles Saga gjemmer
dog vore Fædres Færd,
og intet Navn den glemmer,
som Storheds Mærke bær.

Staa derfor frem i Dagen,
du ædle, danske Helt!
til hvem vi saa' ej Magen
paa Havets blanke Felt;
som, trofast og utrættet,
bar Pligtens tunge Baand,
til du, for Byrden lettet,
slog løs paa egen Haand.

En Sømand, kjæk og kyndig,
som al sin Dont forstod;
en Chef, som, fast og myndig,
sit Blik ej taages lod;
en Kriger, stolt og herlig,
med frit og roligt Mod;
en Husbond mild og kjærlig,
en Herre from og god —

Saadant dit Billed skinner
frem af Historiens Skrift;
saadant det sig forbinder
med denne Dags Bedrift;
saadant engang det træde
skal frem af Kirkens Skjul;
saadan med Tak og Glæde
skal Folket se *Niels Juel!*

II

O store Gud, paa dig vi tror!
O, Du holder hele Verdens Ror;
du rejser Folk og Riger op;
du styrter dem fra Højheds Top.

Din Vilje spandt vor Skæbnes Traad;
du gav os Sejr og Heltedaad;
du sendte Nød og Nederlag;
du holdt os op til denne Dag.

Tak for din Naade og den Tugt,
som os til Lære du har brugt!
Tak for dit Lys i Liv og Død,
fòr Aandens Væxt, for dagligt Brød!

Beskærm vort gamle Fædrehjem,
hvor du lod Rigdom vælde frem!
Bevar dets Ære uden Plet,
og lad engang det ske sin Ret!

Hold for os Svage du dit Skjold,
og giv os ej i Fjendevold!
Men tænd din Ild i Alles Bryst,
saa Hvermand gjør sin Pligt med Lyst!

Paa dig vort Fremtidshaab er bygt;
er du med os, vi vandre trygt.
Hvad Lod du saa har os bered,
er Æren din i Evighed.

VED INDVIELSEN AF EN PIGESKOLE

LÆG Kundskabs-Sæden, ren og sund,
i Barnesjælens Furer bløde!
Bring Hjertets Vaarsol til at gløde
ved Ordets Magt i kjærlig Mund!
Da skal nok komme Høst derefter,
og voxe Viljer, modnes Kræfter
til herlig Sejr i Livets Kamp.

Og vend den unge Piges Sind
fra Markeds-Gøgl i Døgnets Stræder
og selvsyg Attraas drømte Glæder
mod Idealets høje Tind,
saa det i hendes Færd sig spejler,
og henad Tidens Elv hun sejler
med ædel Sands og opladt Syn!

Da skal vort Fædreland gaa frem
fra Dæmrings Stund til klare Dage,
naar »fromme, stærke Kvinder« tage
dets Sag paa sig i hvert et Hjem;
naar Sønners Krandse Mødre pryde,
og Kvindehjertets Toner lyde
igjennem Mandens Strengespil.

Sin Naade og sin Varetægt
da Gud den nye Skole skænke!
at der maa voxe fra dens Bænke
en ny, en sund og dygtig Slægt,
hvis Gjerning skatter til dens Ære,
hvis Liv er præget af dens Lære,
af Sandhed og af Kjærlighed!

TIL JOHAN NICOLAI MADVIG

Hvem har redt, som du, med Snillets Øje
Traad fra Traad i Tankens Klædebon,
og de Love læst, der sammenføje
Sprogets Led og røbe Stammens Aand?
Hvem har fra den store Oldtids Rester
fejet mere Støv og Skimmel væk?
Hvem har mellem Videnskabens Præster
sikrere bestemt de sande Træk?

Munkens plumpe Fejlskrift har du rettet
med din rige Kundskabs Magt og Ret;
mangen kritisk Gaade har du gjættet,
hvorpaa Andres Evne sled sig træt.
Og mens du de sprukne Texter bøded,
gled det slukte Liv forbi dit Syn:
Salamis i Sejerssolen gløded,
og fra *Rostra* knittred Talens Lyn.

Derfor videre end Vikingsnekken
ud fra Norden sig dit Rygte svang;
hvorsomshelst man fylker Lærdoms-Rækken,
raner Ingen dig din Fyrste-Rang.

Men ikkun din Ros ej Danmark rummer,
for dit Hjerte var det altid Alt;
lige tro dets Sag i Held og Kummer,
har du aldrig svigtet, naar det gjaldt.

Ældet er du selv, men ej din Ære:
Grunden, som din stærke Haand har lagt,
den kan mange Slægters Arbejd bære,
viger aldrig under Tidens Magt.
Og naar blandt de Unge du ta'r Sæde,
lyser om dig Idealets Skær:
Alle ønske i dit Spor at træde,
Ingen haabe tør at naa dig nær.

FOR UNIVERSITETET

Højbaarne Datter af kongelig Vilje!
knæsat af Kirken og døbt paa dens Tilje,
borgerlig dog i din Færd og dit Sind,
sidder du nu som ærværdig Matrone,
bær om din Snelok en firdobbelt Krone,
Ungdom i Sjælen og Roser paa Kind.

Dage du prøvede, trange og mørke,
aandelig Dyrtid og Tankernes Tørke,
vogted dog trofast den hellige Brand;
selv mens skolastiske Spaaner du sanked,
under din romerske Tunika banked
kjærligt dit Hjerte for Folk og for Land.

Landet er lille — du større det bygte;
vidt over Verden du bredte dets Rygte,
rejste et Værn mod Erobrerens Lyst.
Tyge har sat paa din Pande sin Stjerne,

Lynstraalen følger dig ydmyg som Terne,
Smykker af Sprogguld dække dit Bryst.

Folket laa hen i Aarhundreders Dvale,
op du det kaldte ved Sang og ved Tale,
Daad sprang der ud af dit manende Ord.
Frem for det stilled du Fædrenes Minder,
Hjerterne rørtes i Mænd og i Kvinder,
Friheden gro'de i Vækkelsens Spor.

Herlige Moder! dig Sønnerne hylde.
Gamle og Unge din Ømhed vi skylde
Dannelsens Glæde og Kundskabens Magt.
Vær, medens Danmark paa Bølgerne svømmer,
Kilden, af hvilken dets Sundhed udstrømmer,
Sandhedens aarvaagne, frejdige Vagt!

VED ET BRYLLUP

Hvor trives Lykkens Blomst mon bedst,
saa Arnens Karm den smykker,
og Arbejdsdagen gjør til Fest,
og klarer Aftnens Skygger?
Hvor skyder Roden nye Skud,
ej blot i Vaarens Straalebrud,
men og i Høstens Rusk og Slud
og Vintrens kolde Dage?

Vist ej paa Storheds Marmorgulv,
hvor Hjerterne maa fryse;
ej heller i det Mosehul,
hvor Lygtemænd kun lyse;

saa lidt i Letsinds Flyvesand,
som i Begjærets Spildevand
og der, hvor Lidenskabens Brand
har Sjælene forkullet.

Men hvor to friske Hjerter frit
imod hinanden drages,
og Løftet om at holde Skridt
for fuldest Alvor tages;
og hvor de, halvt om Haab og Tro,
har Kjærlighed til Fællesbo,
og trofast Vilje begge To
til denne Skat at værge —

der er forvist en Plet bered,
hvor Lykkens Kime gjemmes,
og hvor dens Væxt i stille Fred
vil af Guds Naade fremmes.
Lad Taget saa kun være Straa,
og alle Stuer ganske smaa,
og Havets Taage, graa og raa,
om Ruderne sig svøbe.

Vort unge Par da give Gud
Livslykkens Blomst til Eje!
Den sprede Duft og Glæde ud
paa alle deres Veje!
Den sødne Sorgens bittre Skaal!
Den bringe Smerten Trøst og Taal!
Og hen mod Livets sidste Maal
dens milde Glands dem lede!

VED P. HEISES JORDEFÆRD

Nu falder snart det gule Blad,
og Skovens Fugle spredes ad,
og Somrens Jubel tier;
som de han fik det Kald af Gud,
at aande Livets Glæde ud
i søde Melodier.

Som de paa Vinge let han svang
sig over Verdens Strid og Tvang
og Døgnets travle Stræben;
men Solens Blink og Vaarens Luft
og Bølgens Nyn og Rosens Duft
ham lagde Sang paa Læben.

Som de han bygged højt paa Gren,
og Mosens Dynd og Gadens Sten
hans Flugt har aldrig sinket;
som de han kvad sig selv til Fryd,
thi gjennem Harmoniers Lyd
ham Idealet vinked.

Men den, der har med opladt Sands
søgt Sandheds Lys og Skjønheds Glands,
og viet dem sit Snille —
hans Værk ej Døden sletter ud,
hans Vej har ført ham op mod Gud,
mod begges Straalekilde.

VED ET STUDENTERJUBILÆUM

VEL mødt! Studenter askegraa,
med furet Kind og rustne Stemmer,
hvis Hjerter dog af Ungdom slaa,
hvis Aand paa alt sit Eje gjemmer!
Løft eders Hoved frit og kjækt
trods Tidens Tryk og Aldrens Vægt!
Vi er endnu en livsfrisk Slægt,
som Glædens fulde Skaal kan tømme.

Et halvt Aarhundred rulled hen,
og rigt paa Vexel har det været;
men ingen Tid var skjøn som den,
da *Alma Mater*'s Bryst os næred;
da lige let var Sind og Fod,
da intet Savn nedslog vort Mod,
men hele Verden aaben stod
for Fantasiens Kongerejser.

Og i det lange Perspektiv,
som andre Maal og Sysler danne,
der træder frem vort Ungdomsliv
med klare Træk og gyldne Rande:
dets Ensomhed højt under Tag,
dets tause Arbejds drøje Dag,
dets korte Nat i Broderlag,
hvor Sang og Skjemt om Højden kæmped.

Og hvem der stundom løser op
for sin Erindrings gule Pakker,
af Navne finder der en Trop,
som i sit stille Sind han takker
for mangen rig, fortrolig Stund,
for mangen Strid med Grund mod Grund,

for Trofasthed med Haand og Mund
og ligestemte Hjertestrenge.

Saa vorde da Pokalen tømt
for Mindet om vor Ungdoms Dage,
for hvad vi levet har og drømt,
for hvad vi har deraf tilbage;
for *dem*, der alt har sagt Farvel;
for *dem*, der lystred ej Appel;
for *os*, som flot i denne Kveld
et halvt Aarhundred springe over!

FOR »VEGA«-FARERNE

Vift stolt paa Tidens Bølge,
blaagule Broderflag!
Dit gamle Heltefølge,
det lever end idag.
Hvorhen du kalder, møder
en Skare, kjæk og kry,
og mandig Daad gjenføder
de store Fædres Ry.

Den Aand, som Vikingsnekken
skød ud fra skovklædt Strand,
den Aand, som — sidst i Rækken —
var med ved *Helgoland*,
den fløj paa stærke Vinger
igjen fra Norden ud,
men som Kulturens Bringer
og Fredens Sendebud.

Isørknens vide Sletter
ej trættet har dens Flugt,
de maanedlange Nætter
dens Ild og Mod ej slukt;
frem bar det, til den naa'de
sit fjerne Maal i Øst,
og Videnskabens Gaade
af svenske Mænd var løst.

For *dem*, der brød sig Bane
i Polens stængte Hav,
og planted Sejrens Fane
paa Gamle *Berings* Grav,
Europas store Stæder
har tømt en Velkomstskaal;
men bedst til deres Hæder
dog klinger Hjemmets Maal.

Vift stolt fra Stang og Master,
blaagule Broderflag!
Thi Straaler paa dig kaster
endnu et vundet Slag.
Mens »Lyrens« Stjerner tindre
og spejle sig i Sø,
skal Verden *dem* erindre,
og »*Vegas*« Navn ej dø!

PAA ISTEDSLAGETS 30. AARSDAG

DØDE vore Ungdomsminder
alt af Alderdom,
saa det næste Slægtled finder
Tidens Tavle tom?

Leved vi ej lyse Dage,
mod hvis Savn vi se tilbage?
Magted vi ej op at bære
    Danmarks gamle Ære?

Jo, vi saa' en Vaarsol bryde
    frem af Vintersky,
Knopper svulme, Spirer skyde,
    Livet sig forny,
alle valne Hjerter glødes,
alle spredte Kræfter mødes,
alle skilte Tanker fæste
    sig paa Danmarks Bedste.

Da Forræderbaalets Flammer
    slog mod Himmelen,
atter ud af Højens Kammer
    gik Rolf Krakes Mænd:
kjække, tro og viljestærke
stred de under Danmarks Mærke,
stred, for Lovens Brud at hævne,
    hele Kronens Revne.

Disse Minder skal ej glemmes
    som et Gøglespil,
men som Arvesmykke gjemmes,
    mens vort Folk er til.
Blinke vil, mens Bølger blaane,
Fredericia-Nattens Maane;
og, mens modne Agre gulne,
    Isteds Sol ej mulne.

Vaagn da, Aand fra Ott'ogfyrre,
    som vor Vaar har skabt,
og gjør Folkets Kræfter større,
    skjønt det Land har tabt!

Lær det taale, skal det lide!
Lær det sejre, skal det stride!
Giv det Vilje til at raade
selv sin Fremtids Gaade!

VED AFSLØRINGEN AF NIELS JUELS MINDESMÆRKE

I

DET Hav, som bruser om vor Kyst,
var Stammens moderlige Amme;
det gav den Næring af sit Bryst
og pusted Viljens Glød i Flamme;
det drev den ud fra Skovens Ly
til Vikingfærd og evigt Ry.

Og Slægter løste Slægter af,
og Solskin vexlede med Skygge;
men altid paa det blanke Hav
der voxed Hæder, blomstred Lykke;
blev Kjærligheden til det kold,
brast Danmarks bedste Sværd og Skjold.

Det fostrede en Ungdom op,
saa sund af Sjæl som sejg af Sene,
der klattrede i Vant og Top,
som Fuglene i Skovens Grene;
der sang i Storm af fuldest Bryst,
og gik, som til en Dands, i Dyst.

Det modnede en Flok af Mænd
med Øje skarpt og Tanker klare,
der gav sig selv i Pligten hen,
og rolig trodsed Nød og Fare;
hvis faste Haand, paa Roret lagt,
brød Danmarks Vej til Ros og Magt.

Den største mellem dem var *han*,
hvis Træk nu skal for Lyset træde,
som Vidne for den hele Stand,
som Perlen i den lange Kjæde,
der naa'r fra Vendens lave Strand
til Kongedyb og Helgoland.

II

»NIELS JUEL gav Agt paa Stormens Brag«
og Timens Flugt,
og da den kom, han slog et Slag,
saa Drønet høres end idag,
og Luer glimte i vort Flag
fra Kjøgebugt.
Og som han Fjendens Linje brød,
hans Ry vandt over Grav og Død;
før sank hvert Sejl i Havets Skød,
end det blev slukt.

Men derfor skal hans Billed staa,
ved Kunstens Magt,
nær Havnen, hvor hans Snekker laa,
nær Værftet, de blev tømret paa,
at lære Folkets Hjerter slaa
med hans i Takt,

saa, lydigt under Pligtens Tvang,
det vandrer Ærens faste Gang,
og ud at slaa for Væng og Vang
gaar uforsagt.

O du, som Verdens Kurs har sat
paa Tidens Hav,
som ene ser i Mulm og Nat,
som stoltest Sejler sænked brat,
men den, der var af Haab forladt,
din Medbør gav —
bevar os vore Fædres Hjem!
Lad ej vor Slægt beskæmme dem,
men kald os nye Helte frem
af Heltes Grav!

VED GRUNDTVIGS HØJSKOLES 25 AARS FEST

Om Hjerterne i Danmarks Skjold
var kun Aakandeblade,
og Sagnene fra Hedenold
Ragout paa irske Fade;
og om Kritikens bedske Lud
hver Sejersfane vasked ud,
saa den blev til en falmet Klud —
hvad tog vi da for Skade?

Vi mistede Exemplets Glands
og Kappelystens Spore;
men mon i Døgnets Fangedands
vi stile mod det Store?

Vi mindre fik at synge om,
og Talens Spand blev mere tom;
men mindre os til Skamme kom,
at Slægtens Maal er sunket.

Vel er det saare skjønt og godt
at eje stolte Minder;
men os til Indtægt føres blot
den Ros, som selv vi vinder.
Og klares kan ej al vor Gjæld,
oprettes kan ej Brøst og Fæld,
og lukkes Tvedragtluens Spjæld
med vore Fædres Ære.

Men Et der var — Et er der kun,
som, næst Vorherres Naade,
kan hjælpe os i Nødens Stund
og Folk og Rige baade:
om alle Hjerters fulde Slag
gjaldt Fædrelandets fælles Sag,
og alt det Andet sattes bag,
og bagerst — egen Æske.

Lad Hjerterne i Danmarks Skjold
da kun som Blade ende;
de skærme ej mod fremmed Vold,
ej mod vor Tids Elende;
men lad os rette al vor Agt
derpaa: at faa af Dvale vakt
og rejst til enevældig Magt
det varme danske Hjerte!

DANMARK

I

MED Bøgeløvet om dit Haar
og Fuglesang paa Tunge,
hvor er du dejlig i din Vaar,
du Tusindaarig-unge!
Var du saa stærk, som du er smuk,
du stred ej blot med kvalte Suk,
men Sværdene lod sjunge.

Da sad ej dine egne Børn
ved fremmed Hærd og længtes,
og ej af Barbariets Ørn
trofaste Hjerter flængtes;
da blev det ingen Brøde kaldt,
og tungt ej Straffens Bile faldt,
naar om din Favn de trængtes.

Da stod dit Hus ej uden Tag
og uden Slaa dets Laage;
paa højen Vold ved Nat og Dag
du dine Mænd lod vaage;
og fra din nu halvtomme Havn
en Svaneflok bar vidt dit Navn
med stolten Dannebroge.

Du fik paa dine Minders Grund
ej Trællehyl at høre;
og saared en uhøvisk Mund
med Haan og Spot dit Øre,
du selv til Lyd i Bordet slog,
og lod i Mørkets Skammekrog
den frække Synder føre.

Men er du bleven spag og blød
  i kolde Vinterdage,
og bringer Foraarssolens Glød
  ej fordums Kraft tilbage —
endnu du har et Sønnekuld,
hvis Kjærlighed, hvis Tro og Huld
  forvist ej skal forsage.

O Fædreland! i Verdens Rum
  du som et Fnug kun vejer,
og rummer dog den største Sum
  af Alt, hvad Folket ejer!
Gid du maa se dets Tvedragt endt,
for Alles Sag hvert Hjerte tændt,
  i Enighed din Sejer!

II

Fædreland! din Skjønhed drager
  mægtigt Sind og Sands,
hver Gang Bøgeskoven flager
  over Alfers Dands;
hver Gang Fuglekoret stemmes,
straks den mørke Vinter glemmes,
og da dulmes i dit Hjerte
  ny og gammel Smerte.

Ak, din Hæders Skatte sove
  i din Fortids Høj,
vundne, da paa vilden Vove
  vidt Normannen fløj;
da han, træt af grumt at hærge,
stred som Kristenhedens Værge;
og da Volmer-Slægtens Fane
  lyste paa din Bane.

Nu din Stormagtstid er runden,
aldrig mer at naa;
stykket ud er Odelsgrunden,
lavt du staar blandt Smaa;
og bag Grændsepæles Lukke
dine Børn i Trældom sukke;
du maa høre deres Klage,
uden Sværd at drage.

Men i Aandens vide Rige
end du Slag kan slaa;
kan i Kunst og Kunstflid stige
over andre Smaa;
kan hver Kraft, du fik i Eje,
spore frem ad egne Veje,
og, ved stolt din Lod at bære,
vinde Agt og Ære.

Du dit indre Liv kan højne
over Gadens Snavs;
skikke Hovmods Pral og Løgne
uden Stads til Gravs;
stække Egennyttens Tragten,
skænke Kløgt og Retsind Magten —
da skal paa de gamle Dage
gode Kaar du smage.

FOR KONGEN

I Kreds om Kongen, danske Mænd!
Han Rigets Fane bærer,
og hver, som trofast følger den,
i ham vort Mærke ærer.

Guldkronen, om hans Isse lagt,
betyder: han er højest Vagt
for Rettens Gang og Lovens Magt,
hvorpaa vort Samfund hviler.

Maaske der findes dem, som tro,
at Kongen kunde spares,
og ydre Fred og indre Ro
vel uden ham bevares;
men hurtigt visner Friheds Træ,
som skulde give Slægter Læ,
hvor hver sin egen Ryg kan klæ'
i Purpurkaabens Pjalter.

Der Andre er, hvis hovne Sind
for Kongen ej vil bøje
sig, før hans Vilje kryber ind
i deres Spændetrøje.
Men mon det var en Løsning god,
hvis Enevældens Lig opstod
og overalt sig hylde lod
bag Folkefriheds Maske?

Held os! sin Ret vil Kongen ej
for et Fad Lindser sælge,
men selv ad Lovens slagne Vej
sit Spor i Frihed vælge.
Vi kjørte vistnok gjerne fort;
vi snegle nødig Tiden bort;
men værre var det, om tilkort
vi kom, saa Vognen vælted.

Nu er igjennem tyve Aar
vor Konges Retsind prøvet:

dets Gjerning han i tunge Kaar
har som i Medgang øvet.
Det veed Enhver, hvis Bryst er frit
for Herskerdrømmes Mareridt,
at Kongen under Hvermand Sit
og Ret og Pligt vil gjøre.

Hold derfor sammen, danske Mænd,
om Kongen og om Kronen!
Vi kan ej savne ham og den;
de holde paa Nationen.
Hvis Nogen kommer dem for nær,
saa skal der rede staa en Hær
af Mænd, som er hans Tillid værd
og Folkets Tak fortjene!

VED AFSLØRINGEN AF V. C. S. TOPSØES GRAVMÆLE

HAN, som sover under Muld,
var ej blot vor Ven og Fælle,
ren af Sind og tro som Guld,
blandt de Bedste værd at tælle;
men bag Journalistens Pult,
bag hans Væsen jævnt og stille
var en Skaberevne dulgt,
modnedes et Kunstnersnille.

Gjennem Verdens Maskeleg
trængte dybt hans skarpe Øje,
og en Billedflok fremsteg,
tegnet fint og truffet nøje.

Lunet flagred, Viddet sprang
fordringsløst og let fra Munden;
Skjønhedssands og Sandhedstrang
sammen flød i Hjertebunden.

Under Livets Sommersol
laa af Dødens Haand han slagen;
men mod Idealets Pol
nærmere han kun er dragen.
Evighedens Haab og Tro
skal som Sol paa Graven skinne,
lysne i hans øde Bo,
tørre Taaren af hans Minde!

VED AFDÆKNINGEN AF THOMAS KINGOS MINDESMÆRKE I SLANGERUP

I

HAN var den første Fugl i Danmarks Skove,
som svæved frit i Sky, for Gud at love;
tohundredaarig Ælde har ej stækket
hans Vingers høje Flugt,
ej Snillets blanke Frugt
med Skimmel dækket.

Guds Ord han havde saaet i Hjerte-Muldet,
deraf steg Tankens Ax og Toneguldet;
og i hans Sjæledyb der Gnister ulmed
af Helligaandens Ild;
derfor hans Harpespil
har lydt i Mulmet.

Men Syndens dybe Fald, han bittert sander,
sin høje Klagelyd i Klangen blander;
mens inderlig han tror og frejdig haaber,
    vor Herre Jesus Christ
    om Frelse først og sidst
    hans Røst anraaber.

En Sanger *Kingo* er for alle Tider,
saalænge Mennesket med Synden strider;
og medens Fædres Tro er holdt i Ære,
    saa skal hans Psalmers Kor
    vor Nød og Trang fra Jord
    mod Himlen bære!

II

FLØJMAND i den første Række,
gamle Kæmpeskjald!
Gid du kunde Gravens Dække
    sprænge paa vort Kald,
og ved Malmen i din Stemme
lære Nutids Slægt at nemme
Alvorsord og Alvorstanker,
    hvorved Hjertet banker!

Dette Land, hvis Velmagts Aften
    du saa' gløde end;
for hvis Tarv du Manddomskraften
    og dit Pund gav hen:
om hvis stolte Heltefølge
du sang Draper over Bølge
— ak, det sidder nu i Mørke
    uden Magt og Styrke.

Men skal Nat for Dagning vige,
vindes Ærens Arv,
da behøves dine Lige
nu i Sind og Marv,
barnlig Tro og mandig Vilje
til at pløje Danmarks Tilje,
saa at, efter Star og Bulme,
Blomst og Korn kan svulme.

Kun dit Billed magted silde
vi at trylle frem,
og til Tak og Pris at stille
i dit gamle Hjem,
hvor du sad med Væverspolen,
hvor du steg paa Prækestolen,
hvor du svang dig ud fra Reden
ind i Evigheden.

VED AFSLØRINGEN AF PEDER SKRAMS MINDESTEN PAA ØSTBIRK KIRKEGAARD

I

SAA fage Viking-Slægterne glemte
de dristige Fædres Spor;
naar op til Leding dem Drotten bød,
de mødte paa fasten Jord.
Det donned under Ros, de danske Hovmænd
der de uddroge.

Paa Havets Strømme *Hanserne* sværmed,
og hented sig Guld og Magt;
at raade myndigt i By og Land,
det var deres Hu og Agt.
Og *Lybæk* spilled med, da Tærning rulled
om Danmarks Krone.

Den tredje *Christian*, af Jyden kaaret,
han skjønnede Nøden bedst:
»Vil Folket værge sit Fædrehjem,
da sadle det Bølgens Hest«.
Saa kaldte Kongen frem de danske Hovmænd
tilsøs at stride.

Sin Flaade gav han Herren til Urup,
den frygtløse *Peder Skram*.
At Valget var godt, fik *Hanserne* lært,
dem voldte han Last og Skam.
Det donned fra hans Dæk i Svendborg Sund,
til Sejren var vunden.

Den *lybske* Vælde paa Nordens Have,
den brast for hans haarde Kno.
Man kaldte ham »*Danmarks Vovehals*«,
thi Lykken hun var ham tro.
Saa stolt og sadelfast, som før i Vange,
red han paa Vove.

Trehundred Aar i Graven han sover,
hans Ry dog Skade ej tog;
det lever, saa længe som Dansken slaar
endnu under Dannebrog.
»Det donner over Sø, det lysner under Ø,
mens Tiderne skride«.

II

VORT Fødeland har været rigt
paa raske Orlogshelte,
hvis Daad os Saga, Sagn og Digt
med ædel Stolthed meldte.
Men fra hvert Minde og hver Grav
der lyder og til os et Krav:
vi tør kun være stolte af
den Daad, som selv vi magte.

Hvorhen gaar nu den Stammes Vej,
for hvem Europa skælved,
og som fra *Kiew* og *Sikeley*
sin Manddoms Tempel hvælved?
Den sidder i en Krog af Nord
med Husmands-Retter paa sit Bord,
og selv kun paa den Fremtid tror,
som Andres Naade skænker.

Blev *det* dens Lod, fordi sin Arv
af Minder den har agtet,
og, fattende sin gamle Tarv,
mod høje Maal har tragtet?
Mon vi ej ned til Halsen sank
i usselt Vrøvl og Kiv og Pjank,
og bælled os med grumset Drank
paa Mageligheds Pude?

Jo. Vi maa tage bedre fat
med Aands og Legems Kræfter,
og bedre skjønne paa den Skat,
som Fædres Daad lod efter,

og rydde Vanes Ukrudt ud,
og stoppe Hovmods Frase-Tud,
og søge Haab og Mod hos Gud
til bedre Kaar at vinde.

VED AFSLØRINGEN AF MINDESMÆRKET OVER RASMUS RASK I BRÆNDEKILDE

MANGE ere de sære Lyd,
som kaldes Menneske-Tale,
hvormed Slægterne Sorg og Fryd
og Tankens Billeder male.
Deri strømmer Blodets Saft;
deri røres Aandens Kraft;
deri Hjerter banke.

Voxede frem af Livets Trang
i Solens Glød som i Skygge,
Sprogenes Mylr af Form og Klang
selv deres Løvsale bygge:
Palme-Hvælv med Rosen-Bund,
Fyrre-Væg paa Klippe-Grund,
vidt i Tykke skilte.

Fød blev her i en Hyttes Krog
det mægtige Forsker-Snille,
som brød Vej gjennem alle Sprog,
de dyrkede med de vilde.
Stamme spored han i Kvist,
fandt den skjulte Rod tilsidst,
gjætted Væxtens Love.

Et blandt alle dog var hans Lyst,
og det var Fædrenes Tunge:
som den lød i hans eget Bryst,
saa tolked han den for de Unge.
Nordens gamle Kraft og Marv
tog hans rige Aand i Arv,
til hans Legem segned.

Vide drog han og Spand paa Spand
af Kundskabs-Kilderne fyldte,
elsked dog ømt sit Fædreland,
som Liv han og Gjerning skyldte.
Hundred Aar! — da blev han fød!
Femti — gjemt i Danmarks Skød!
Men hans Minde lever.

VED MINDEFESTEN FOR STAVNSBAANDETS LØSNING

I

HVOR saa' det mørkt ud i vort Land
for Hundred Aar tilbage,
da Bonden hen i Trællestand
sled sine bedste Dage,
da Fællesmarkens usle Fold
ham og hans Hus ej mætted,
da retløs han mod Tvang og Vold
ved Fusel Kviden letted!

Saa lysner det — thi »Kongens Søn«
opildner Stormænds Vilje,
en Frihedsspire frisk og grøn
gror op paa Danmarks Tilje.

Jernbøjlen tung af Bondens Fod
faldt for et Slag fraoven;
hvor Trællen laa, en Borger stod,
og over Alle Loven.

Har Bonden selv end ikke snart
sin Friheds Følger skjønnet,
hans Efterslægt dog vidner klart,
at rigt den har sig lønnet:
den blev en Grube, hvori han
har mer end Velstand fundet,
et Væld, hvorfra til Folk og Land
Velsignelse er rundet.

Thi skyldes Tak og Hæder *dem*,
som brød den nye Bane,
og førte Bondesagen frem
om *Kronprinds Fredriks* Fane;
og *her* er paa sit rette Sted
rejst deres Sejersminde;
thi *Kjøbenhavn* var ogsaa med
at kæmpe og at vinde.

II

At Mennesket hverken er Ting eller Kvæg,
kun Andre til Nytte og Nøje,
men har af Guds Billed det selvsamme Præg,
om Spidskjol han bær eller Trøje —
det fattes nu let;
som borgerlig Ret
det attende Hundredaar fæstnede det.

Men Frihed fik da kun den enkelte Mand
— der fødtes ej mer nogen Slave;

nu hele vort Samfund, hvert Stade, hver Stand
besidder dens kostbare Gave;
før Kongen var Alt,
nu dele vi halvt;
til Omsorg for Danmark er Folket og kaldt.

Nu gjælder det mest om at glemme sig selv,
sin Fordel, sin Kjæphest, sin Ære,
og tænke alvorligt paa Allemands Vel,
og sin Part af Byrderne bære;
thi vi er saa smaa,
og vi er saa faa,
at Alle maa hjælpes, naar vi skal bestaa.

Gid derfor den højbaarne Kjærligheds Aand,
som lufter fra Mindet, vi fejre,
maa slynge om Alle sit samlende Baand
og Tvedragtens Skygger henvejre;
gid Alvor til Bund
og Samvirken sund
maa vorde *det nittende Hundredaars* Fund.

VED AFSLØRINGEN AF MINDESMÆRKET FOR VICE-ADMIRAL EDOUARD SUENSON

I

LÆNGE laa som Fange bundet
Hælvten af vort Land,
og vor Ungdoms Blod var rundet
over Dybbøls Rand.

Skæbnens Knude, haardest slynget,
alle danske Hjerter tynged;
lavt fløj over nedtraadt Tue
    Haabets matte Due.

Da — fra Vesterhavets Vænge
    stærke Drøn der lød:
Sydens Sønner Nordens Drenge
    der en Tvekamp bød.
Hed var Dysten, Styrken lige;
men vor Fjende maatte vige,
svøbt i røde Flammers Klæde
    ud af Legen træde.

Denne Torden Luften letted,
    disse Lyn gav Mod;
hvo der huged, Ryggen retted,
    hvo der vakled, stod.
Al vor Afmagts Slaphed endtes;
Folkets Tillid atter tændtes;
svandt hvert Blus end snart i Mørket,
    Aanden dog var styrket.

Og hver Gang fra Nord en Snekke
    pejler *Helgoland,*
skal hin Majdags Minde vække
    Liv i Pog og Mand.
De skal føle, at vor Stamme
ej for nogen staar til Skamme,
men har Arme, Hu og Hjerne
    til vort Hjem at værne.

II

Du Glimt fra Storheds-Tiden,
Kong Volmers Sejers-Flag!
Du er ej mulnet siden,
men straaler klart idag.
Din Magt til at opflamme
hvert Bryst, hvor Hjerte slaar,
var, blev og er den samme
i snart syv Hundred Aar.

Din Dug i Blod blev skyllet
og fik dog ingen Plet;
dit Kors i Sorg var hyllet
alt under Taarers Tvæt;
men hvor du veg tilbage
for Fjenders Overmagt,
der — vidne maa vor Sage —
var kæmpet uforsagt.

Saa skal det altid være,
— kun Gud for Lykken raa'r —
du føres skal med Ære,
saalænge Danmark staar!
Som Fædrene, i Nøden
om dig vi holde Stand!
Som de, vi gaa i Døden
for Drot og Fædreland!

PSALME VED ET BRYLLUP

FADER i Himlen!
Lær os vel at mindes,
Jordlivets Gaver skyldes dig!
Lær os at takke
dig for hvert et Solblink,
Lykken vil kaste paa vor Vej!

Lær os at bie,
om vort Haab maa skuffes,
om ej vor Higen naar sit Maal!
Lær os at bøjes
lydigt for din Vilje,
om du os rækker Smertens Skaal!

Lær os at enes
kjærligt med hinanden,
altid mod egen Skyld paa Vagt!
Og lad hvert Baand, der
i dit Navn er knyttet,
voxe og vinde Huld og Magt.

Lær os at vandre
gjennem Livets Skifter,
saa vi, naar Afskedsklokken slaar,
faste i Troen,
trygge paa din Naade,
ile mod Evighedens Vaar!

VED PEDER TORDENSKJOLDS KISTE TOHUNDREDAARSDAGEN EFTER HANS FØDSEL

I

Hvor er en Helteskare
som den, vort Hav har døbt,
som der for Kamp og Fare
har Ærens Krandse kjøbt!
I Flagets Dug er skrevet
hvert Navn med Lueskrift;
og Slægt paa Slægt har levet
i Lys af hver Bedrift.

Aar randt, to Gange Hundred,
fra *han* først Lyset saa',
hvem Folket har beundret
og kjærligt skjønnet paa.
Hans klare Stjerne skinned
igjennem Tidens Nat;
men Graad hvert Øje blinded,
dengang den sluktes brat.

Saalænge vi bevare
vort gamle frie Land,
og mandelig forsvare
dets Vænge som dets Strand,
hver Gut, hvem Hjemmets Stue
blev trang mod Havets Felt,
vil Idealet skue
i Dynekilens Helt.

II

SLÆGTERNE vexle,
Maal og Tanker skifte,
slides som Klæder maa Regel og Lov;
Meget, som knejste,
Meget, som os blænded,
skal trampes under Gangers Hov.

Gud være lovet!
Noget staar sin Prøve.
Hvad der er Evighed værdt, skal ej dø;
Heltenes Stordaad,
fundne Sandhedssmuler,
de gjemme spiresvangert Frø.

VED GAMLE STUDENTERS SAMMENKOMST

»SIKKET Kor af sprukne Stemmer;
sikket Fog af hvide Haar;
Sløve Øjne, stive Lemmer!
Vinter uden Pust af Vaar!«
— Ja, vist er vi grumme gamle,
alle Livets Punktum nær;
men hvorfor skal vi ej samle
os i fælles Minders Skær?

Vaabenbrødre er vi blevne
i Athenes Regiment;
efter Vilkaar, Kald og Evne
har vi hende trolig tjent;

Faa kun har udrettet meget,
Flere vistnok lovlig lidt;
Ingen dog har Fanen sveget,
Alle har for Sandhed stridt.

Helt forskjellig var Naturen,
En var Springfyr, En var Klods;
hurtigt dog Rekrut-Dressuren
skabte Lighed mellem os.
Siden skiltes vore Baner,
og Enhver fik nok i Sit;
men vi gjemte gamle Vaner,
og vor Aand bar samme Snit.

Kort og godt, — vi er *Studenter*
ogsaa under hvide Haar,
og vort Hjerte ofte henter
Glæde fra vor grønne Vaar.
Uforgængelig er Stammen;
skjønt vi savne mangen Ven,
Trangen til at »solde« sammen
vaagner stundom op igjen.

Lad os overbord da smide
Alt, der tynger, Lov og Læst,
og i Aften frejdig ride
paa vor Ungdoms Vingehest!
Mens i Lys af fælles Minder
vi hinanden række Haand,
Skaal for *det*, som os forbinder,
evig ung Studenteraand.

VED NEDLÆGGELSE AF GRUNDSTENEN TIL ET BØRNEHJEM

I Guds Navn og med Guds Fred
denne Sten vi lægge ned,
at de Mure den skal bære,
maa et Ly, et Hjemsted være
for de hjælpeløse Børn.

Kristus har jo talt om dem:
»Lad til mig dem komme frem,
for kun dem og deres Lige
tilhør' Himmeriges Rige,«
— og hans Haand velsigned dem.

Evig staar hans Ord ved Magt:
tages skal de Smaa i Agt,
og de spæde Spirer fredes,
og de svage Kræfter ledes
frem ad Livets trange Vej.

Sørge for, at Haab og Tro
kan i Barnehjerter gro
og af Kjærlighedens Lue
lysnes Fattigmandens Stue,
det er Kristnes Ret og Pligt.

Men kun ved din Hjælp, o Gud,
kan vi Noget rette ud;
hvad med ydmygt Sind vi tænke,
din Velsignelse du skænke,
saa vor Gjerning bærer Frugt!

II. BLANDEDE DIGTE

POLEMISKE DIGTE

I

SVAR TIL C. HOSTRUP

27. APRIL 1877

Tak for din Hilsen, min gamle Ven,
med manende Vemodsrøst!
Tillad, jeg sender dig en igjen
til Efterretning og Trøst.
Jeg staar, hvor jeg altid stod før,
som Skildvagt paa Volden »mod Jætten og Trolden«, og tænker ej
at gaa min Vej,
før man til Graven mig kjør'.

Jeg holder Friheden højt i Agt
— maaske lidt mer end du selv —
og bukker ikke for Flertalsmagt,
og taaler ej Flytning af Skjel,
det ske nu ved Vold eller List,
ved blændede Øjne, ved dundrende Løgne, Alt lige godt,
naar Folk og Drot
maa ende i Trældom tilsidst.

Det Ideal, hvorfor jeg engang
paa Vers og Prosa var Tolk:

i Danmarks blomstrende, rige Vang
et ædelt og dygtigt Folk —
endnu er min dyreste Arv;
men ikke jeg skjønner, at alleslags Bønder, og
ikkun de,
er værdige
at raade for Rigens Tarv.

Jeg kryber ikke for »Herremænd«,
fordi vi stride i Flok;
maaske vi skilles en Dag igjen,
naar Sejren er sikker nok.
Und dem deres Gods, deres »Blod«
og Glandsen og Pragten, naar Styrken og Magten
dog ligger i
et Kompagni
af borgerlig Ære og Mod.

Og mellem Begge jo fattes ej
en Fælled, luftig og vid,
hvor Kunst og Kundskab kan tumle sig
med hæderlig Næringsflid;
hvor *vi* føle bedst os tilpas;
men ren maa den luges, og li'saalidt bruges til
Degnevaas,
som And og Gaas
maa indtage Svanernes Plads.

Vær derfor rolig, min gamle Ven!
Jeg har ej »forandret Signal«;
men satte helst imod Maalet hen
min Kurs efter en Lineal.
For Modvind jeg gaar over Stag,

og stræber at kæmpe med Slid og med Lempe
mod Blæsten op;
men fra min Top,
der vajer det gamle Flag.

II

SVAR TIL DR. S. SCHANDORPH

27. DECEMBER 1879

»Se, Mowitz! hvi står du och gråter?«
BELLMAN.

HR. Doktor, jeg takker ærbødig
for al den Besvær, De har havt!
for Ugerne to, De fandt nødig
til Udladning af Deres Kraft!
Til Storvask er »Morgenblads« Gyden
just ikke den propreste Krog;
men Snavs — lærer jo Deres Bog —
besmitter ej Dyden.

De kalder mig »Kudsk paa en Kærre«.
Saamænd! jeg la'r staa Deres Ord;
man kunde jo faa meget værre
Kolleger end *Thespis* og *Thor*.
Den hele Epistel, De digted,
beviser, Et har jeg dog lært:
at bruge min Pidsk; thi dens Snært
traf der, hvor jeg sigted.

Og Sandhed det er, at jeg ældet
nu staar midt i Ungskov og Krat;
men indtil min Stamme er fældet,
at løves maa være tilladt.
Maaske vil det længe før sandes,
at Alderdom tynger Dem selv,

som har til Foryngelsens Væld
ikkun — »Eau de Brandes«.

Desværre, af Harme betagen,
jeg stundom forsyndet mig har;
men Heden i Blodet gjaldt Sagen,
hvis Vagt og hvis Værge jeg var.
Jeg skreg, som en arrig Madamme,
ej op for hver Rift i mit Skind,
og slog aldrig Vinduer ind
til Hævn for en Skramme.

For Slagsmaal med Negle og Næver
jeg be'r, De mig undskylde vil;
den Færdighed, Haandværket kræver,
har De, ikke jeg, lagt mig til.
De løs paa Personen kan kile,
jeg finder mig rolig i Vold,
og løfter end ikke mit Skjold
mod fjerløse Pile.

Men naar De Dem melder som Têten
af Lysets og Fremskridtets Hær,
saa viid, De er vild paa Karethen,
og lider, Hr. Doktor, af Stær.
Det Lys er en Tande, som oser
og gi'r kun en kvælende Stank,
og Fremskridtet blev, at vi sank
i Hængedynds-Moser.

De og Deres fribaarne Følge
i Fedtlær's, Lakerte og Tran —,
de er kun en skummende Bølge
af Tidens urolige Vand;

paa Højden et Dejgtrug den bærer,
og glimter i Solen en Stund,
men synker, og bliver da kun
til svømmende Blærer.

De tror, Deres Ven har opdaget
de Vises livbringende Sten;
men Hovmodet har ham bedraget,
han fandt kun et afgnavet Ben.
Til Tankens Polarhav at bunde
en aandelig Nordenskiöld født!
Kun Skade, man ofte har mødt
hans Mage blandt Hunde!

Men længe jeg rigtig har fattet,
hvorhen nu ved Afdrift vi bær's;
naar Haanden paa Roret er slattet,
kan Humbugen klattre tilvejrs.
Da først var der Sandhed i Klagen
om Landets og Højskolens »Tort«,
naar *han* blanded Kundskabens Kort,
og *De* — røgted Smagen.

Tilvisse jeg skal ikke male
mit Slægtled ophøjet og stort;
for meget af Sang og af Tale,
for lidt der af Handling blev gjort.
Men om ingen Stordaad det aarked,
at haanes det har ej fortjent
af dem, der i Svøbet laa spændt,
og Bønder, som snorked.

Vi vaaged, da Vægterne svigted;
vi klemted, saasnart vi saa' Ild;

og ret imod Maalet vi sigted,
og retvis var Vejen dertil.
At Overmagt Arbejdet spildte,
og Rænkespil satte os Bét,
kun I har endnu ikke set,
I fremskredne Pilte!

Men Et kan I dog ikke nægte:
den Luft, I hver Dag suge ind,
den Grund, hvorpaa I staa og fægte
og skabe jer og gjøre Vind —
dem skylder I Slægten, I bander,
dens Vilje er Grundlovens Ord.
Ej sandt? Derfor raaber jert Kor
paa disse — »Tyranner«!

Nej, det var vor Svaghed at stole
paa Friheden som Pædagog;
og Slægterne, der gik i Skole,
med Alvor vi neppe opdrog.
Derfor er vor Frihed i Vaade,
og Kampen saa sejg og saa spredt,
og Skæbnen, som er os beredt,
endnu kun en Gaade.

Og derfor jeg kan Dem ej tjene
med alt at gaa af fra min Post,
selv om jeg skal staa ganske ene
og nøjes med Fattigmandskost.
Jeg er ej »Despot«, men en Vilje
jeg har til at slaa for min Sag,
og *slaar,* til man gjemmer mig bag
ved Dannemarks Tilje.

Maaske De, Hr. Doktor, der føler
og tænker nu som Proletar,
engang Deres Hede afkjøler,
og mere paa Sprængkrudtet spar';
maaske blandt de vajende Faner
De finder den brandrøde styg,
naar først De er mættet og tryg
imellem Prytaner.

I hvert Fald jeg ønsker, Talentet,
som Muserne gav Dem til Skænk,
— i Gjerning jeg har jo erkjendt'et —
maa voxe fra Lømlernes Bænk.
Og skulde det nogen Tid hænde,
at Avind medhandled Dem slemt,
jeg ønsker Dem — ej blot for Skjemt —
en Sejer som *denne.*

III

TIL SAMTIDEN

HØJSTÆREDE Samtid! en mere beskeden
Graaskæg end jeg
vilde vel neppe bryde Freden
nede paa Heldet af Livets Vej,
men, nøjet med hel eller halv Anerkjendelse,
dy sig for en saadan Henvendelse,
som nu paa min trodsige Læbe ligger.
Hvis dog paa nogen Ting jeg er sikker,
og ikke tokkede helt i Toget,
men overhoved har faaet Noget
af Sangens rige, straalende Gud,

er det vel mer af den stramme Bue
— skjønt altid ej af dens sikkre Skud —
end af den milde og varme Lue,
der strømmer fra Lyrens Sangbund ud.
Mig selv kan jeg da umulig fornægte.
Saalænge Hjertet slaar fulde Slag,
det bliver mit Kald og min Pligt at fægte
for Fanen, jeg fulgte paa Livets Dag.
Er mulig min Arm nu mere svag,
saa er mit Mod ikke gaaet tilbage,
men voxet min Pligt som vaabenfør Mand;
og derfor endnu et Tørn vil jeg tage
for vort mishandlede Fædreneland.

I

Om Spotnavn det er, eller Adelspatent,
om Arven er mer eller mindre Talent,
  lad det uafgjort være!
Men herved er aabent og fuldt erkjendt,
  Epigoner vi ere,
vi, som i andet og lige Led
stamme fra hine *Heroer* ned,
hvis Navne blev Aarhundredets Ære.
Thordønet, der fra den nære Red
rullede gjennem Skærtorsdags Fred,
da Abukirs Helt fik *Aanden* i Tale,
vakte den ogsaa i dem af Dvale.
Den store, sløve, famlende Hob
mærkede ej dens kaldende Raab;
saa' dem med Undren frem at mane
Fædrenes Liv og Kæmpernes Daad;
fulgte med vexlende Fryd og Graad
disses stolte, herlige Bane,

uden at føle eller at ane,
at de mægtige Harpeslag
Ottesang var paa én gryende Dag;
at der i Sang var hejst et Flag,
vinkende frem igjennem det Gamle,
hvorunder Slægten skulde sig samle
gjenfødt om Landets og Folkets Sag.

Midt under den æsthetiske Gammen
styrted i Glød vor Hovedstad sammen;
Juels og Wessels Svaner gled bort,
efterladende Jammer og Tort.
Resten hented sig braadne Pander.
Robaade lured i Vige og Sunde,
gjø'de og bed som vagtsomme Hunde,
men tog ej Luven fra »Havets Tyranner«.
Patriarkatets Vaar var forbi;
»Staben« slog tappert »alle Ni«,
men ingen Fjende.
Gjennem en syvaars Epilepsi
slæbte sig Krigs-Tragedien til Ende.
Tvillingeriget løste sig op,
og Trikoloren paa Dovres Top
vidned, man sove sig kan til Lykke.
Fortidens Gjæld og Fortidens Skygge
ene paa Billinglandet trykke.
Og som det ikke nok og strax
troløst og grumt er plukket og pillet,
faar det de vaklende Fødder hildet
i Holsten-Lauenborgs Rævesax.

Sjældent kommer Besøgelsens Stund,
og, er den kommen, da det gjælder,
slippende Vanens og Ladheds Blund,

vragende Døgnets Bagateller,
frejdigt med Tanke klar og sund
gribe Momentets snelle Vinge,
skjønnende, hvad der en Kamp er værd,
hvad ikkun lokkende Drømmes Skær,
hvad der maa bort i Luften klinge,
hvad under Tag sig lader bringe. —
Ulykken sugede Slægtens Kraft,
og Fornyelsens Stund var tabt.
Aandsbasunens vækkende Toner
dæmpedes af til dybe Suk,
eller steg op i Psalmer mod oven,
eller sank ned til Dands i Skoven.
Viljerne spredtes i blinde Hug,
eller i Slid for Børn og Koner. —
Men der fødtes en Slægt, som var ny,
og ved dens Vugge sad Traditionen,
og i dens Øre nynnedes Tonen
oppe fra Aarhundredets Gry.

Maal og Retning gik over i Blodet,
og i Drengene ulmede Modet.
Ja, de var baade vilde og kaade,
fandt paa de haarde Skolebænke
ingen Aanden kvælende Lænke;
fandt ikke i latinske Gloser
kostbart Blegvand for Kindens Roser;
styred paa Fantasiens Flaade
vistnok videre, end de skulde;
men hjemførte ej Død og Kulde,
og kom vel beholdne i Land
paa vor gamle fædrene Strand.
Hørte saa Verdensbølgernes Brus,
mærkede Pust af Foraarsvinde;

grunded, om dette forfaldne Hus
var bestemt til at synke i Grus,
eller til atter at løfte sin Tinde.
Saaledes voxer det andet Led
og træder ind i det forriges Sted.
Fordom og Frygt og Blindhed og Vane
fylde med Sten og Bomme dets Bane.
Tidshjulet drejer sig trægt og tungt;
ugleset bliver alt Varmt og Ungt.
Kampen er haard, de Faa blive færre,
da hjælper Vorherre.

II

En Taageplet i Vestens Himmelrand
som Stormsky hurtig op mod Zenith ruller;
fra mange Kanter lyder Skrig og Bulder,
og alle hede Ho'der staa i Brand.
De svage Sjæle overalt faa Kuller;
de fejge raabe: »frelse sig hvo kan«.
Men denne Gang vi overraskes ikke;
vi vente rolige med aabne Blikke.

Da blusser Veddet op, alt stablet længe
af stakket Klogskab og tilbundet Syn,
og færdigt til ved første Gnist at fænge.
Den kom — et Blink fra kongelige Bryn.
Men ned i Sindene paa Danmarks Vænge
slog Oprørsbaalets Gjenskin som et Lyn.
Nu ender Dæmringen, nu letter Taagen;
Alting er klart — *den danske Aand er vaagen.*

Ja, endelig. — Et halvt Aarhundred led,
før den fik Magten over Folkets Sjæle;

før Alt, som bandt og tynged den, sank ned,
og blodløs Halvhed maatte smøre Hæle;
før den tør løfte højt og frit sit Mæle,
og sige Hvermand om hans Pligt Besked.
Den fylder Tanken, og den fylder Rummet;
alt Kjævl, al Egenvilje er forstummet.

Thi stor er Faren og alvorlig Stunden:
nu ligger aabent, hvad der er forsømt.
Mens vi har om grundmuret Tryghed drømt,
og ført vor Lykke højt og tidt i Munden,
og mange Skaaler paa dens Vegne tømt,
vort gamle Rige revnet er i Bunden.
Opløsnings-Kræften yttrer sig igjen,
og hvad vi stoled paa, er vejret hen.

Men her er ingen Vaklen, ingen Tøven,
og ingen Tvivl om Uret eller Ret.
Op fra sit bløde Leje springer Løven
og ryster Manken ung og kvik og let.
Slet Ingen frygter, at den ej staar Prøven;
Hver veed, den værge vil sin Odelsplet.
Den løfter blot sin Klo, og Slaget falder,
og Oprørsslangen alt i Dødskamp raller.

Da viser Troløsheden sig usminket
— men tro mod Minderne fra Sanssouci.
Hvor nys de slagne Oprørshobe hinked,
berlinske Gardebajonetter blinked.
Og hvad er hundredaarig Garanti?
En Tut at gjemme Medynks-Fraser i,
et Tiggerbrev, som støder Statsmænds Øje,
et Halmstraa kun, men ingen Redningsbøje.

Dog synker og forsager ikke Modet;
vi fatte os kun paa, hvad der vil ske;
end mindre taages og fortumles Ho'det
paa dem, der lede nu i Vel og Ve.
Ved Thyras brustne Gjærde flyder Blodet;
der kæmper uforfærdet En mod Tre.
De Faldne vi med tause Taarer sænke
i Grav, men ej med Hyl om »Slagterbænke«.

Og endelig i vore Stammefrænder
en Følelse af Slægtskab vaagner op;
i mangen ædel Ynglings Bryst den brænder.
De komme ilende — en talrig Trop,
at offre Kræfter, vove Liv og Krop
og dele Sejr og Nederlag med Venner.
At de kun stred for deres egen Sag,
veed Folkene jo ej den Dag idag.

Her er ej blot i Felten, men i Hjemmet
den samme Lyre strengesat og stemmet,
og samme klare Tone slaaet an
i Olding, Barn og Kvinde, som i Mand,
af ingen hørlig Mislyd brudt og skæmmet.
Hver byder hvad han har og byde kan,
sin Tankes Fund, sin Taare, om ej Andet.
I Nøden adles Folket, voxer Landet.

»Men alt det« — vil man sige — »vared kort«.
Ja, det er sandt. Saa dybt er nemlig Faldet,
som Mennesket har fra sit Ophav gjort;
hvor tidt sig selv det stort og godt har kaldet;
hvor højt dets blinde Selvros end har skraldet,
det gled saa langt fra Idealet bort,

at det er kun i korte, knappe Stunder,
det ligner fjernt, hvad det staar Mile under.

Men Held dog Hver, som har oplevet Dage,
ja Timer blot, da Idealets Skær
han syntes sig at være mere nær,
og har beholdt Erindringen tilbage.
Maa siden tunge Tiders Last han drage,
vil den ham følge dobbelt lys og kjær,
og styrke Viljen, løfte Mod og Kraft;
hvad end han taber, Haabet er ej tabt.

Og Held vort Folk, at det en Stund har levet,
da langt det overtraf sit Nu og Før;
da Hjertet i det varmt og stort var blevet,
og smaalig Hovedregning smidt paa Dør;
da Splid og Vrøvl ej blev som Næring drevet,
og Klassehadets Sump var ganske tør;
da *Aanden,* efter hvem vi frugtløst lede,
var upaakaldt, lyslevende tilstede.

III

Den Tid forsvandt og kommer ej tilbage
i al sin nye Skjønheds friske Glands
ved nogen Kraftudfoldning eller Klage.
Tilvisse kan Vorherre saa det mage
— og gid han vil det! —
at atter Aanden griber Sind og Sands,
og hele Folket, enigt om vort Lands
Behov og Velfærd, om dets Nød og Fare,
om Kravene, som højlydt stilles til det,
igjen sig samler under samme Fane
og følges ad en Stund paa fælles Bane.

Men hin Tids barnlige, naive Tro,
dens Tillid, rokket let, men uden Grændser,
dens Frihed for selvraadige Tendenser
ej findes mer i vore Sjæles Bo.
Erfarings strænge Skole har vi prøvet,
i treti Aar vor Borgerfrihed øvet
og gjort adskilligt Galt, for sent fortrudt.
Nu Illusionens Spejl er sønderbrudt,
og gjennemskuede saa mange Løgne,
at vi maa se paa Alt med andre Øjne.
De dybe Saar har sat saa dybe Ar,
at vi dem nok for Livstid bære.
Sin Ungdom Folket gjennemlevet har
desværre mer til Skam, end til dets Ære.

Den Tid forsvandt. De, som ej leved i den,
men hentede en karrig, uklar Viden
hos Andre, der fik selv kun svage Pust
af Aandens Vingeslag at føle,
hvis Indtryk derfor er ædt op af Rust,
— de søge stundom deres Harm at kjøle,
naar det dem synes kjedeligt og tungt,
ja haabløst, endskjønt deres Blod er ungt,
at ase i vor Nutids Søle.
De svælge da i Aabenbarelser
om hin Tids uforsvarlige Vildfarelser.
— Vistnok var Alt ej lige heldigt,
hvad da blev gjort, og Noget snart brøstfældigt.
Men nævn en Tid, et Slægtled, der har handlet
ud af en anden Aand, end just dets egen!
Nævn hvad der stod — naar denne bort var vegen
og af Forventningerne Hælvten svegen,
mens hele Sceneriet var forvandlet —
dog lige fast og sluttet i hver Fuge,

og virked til sit Formaal lige trygt,
men ej lod sig i anden Retning bruge
end den, hvori det først var bygt!
Maaske, naar de, der højest klage,
selv havde følt og adlydt Pligtens Bud
itide, det saa' mindre ilde ud.
Maaske, naar de, der helst vil se tilbage,
    saa' frejdigt lige frem,
og rede var, alt deres ind at sætte
paa vor Tids tunge Last at lette,
Synskredsen klaredes for os og dem,
og Lovens Brøst og Sprækker lod sig tætte,
og Junis varme Sol brød atter frem.

Hin Tid forsvandt, og den, som følger paa,
er Overgangens fra det Gamle;
da Broer til det Nye skulle bygges
og Grændseskjel maa slettes eller rykkes;
da Ingens Øjne vidt kan naa,
og Alles Hænder mer og mindre famle,
og alle klare Farver blive graa.
Reform, Restauration og Renaissance
som Elverpiger om i Engen dandse;
men Ingenting er sikkert paa at staa.
Europas Luft er lummer og urolig;
hist knittrer der et Lyn;
mens blændet er endnu af det vort Syn,
et andet Steds fra Tordnen rumler.
I vort afbrændte Fællesstats-Palais
man med Reparationer tumler
og lapper Murene med trøsket Træ.
Herinde i vor egen snevre Hytte
vi raskt og ivrigt male Mel og Gryn,

som dengang var, og siden kom til Nytte,
da Hungersnød blev folkelig Forlystelse.
Desværre spartes, hvad ej syntes haste,
at drage Jenser op, som kunde slaa,
og smedde Skodder ny og faste
der, hvor man nærme sig dog saa'
den næste Rystelse.

Den kom. — Det røde Skin af hine Fakler,
der lyste Kongens Lig til Christiansborg,
faldt paa et Folk i Angst og Sorg.
Vi føle nu, at Grunden vakler,
hvorpaa vor hele Fremtidsbygning stod.
Vi føle, at det flotte Overmod,
som var den svange Frugt af halve Sejres
halvmugne Frø, vil helt bortvejres,
hvis Ret og Ære atter kræve Blod.
Vi føle os som smaa forknytte Stakler,
som Husmænd mellem Herremænd
med Øjne blinde og med Hjerter kolde.
— Har vi blandt Alle *een* oprigtig Ven,
saa har han lovet mer, end han kan holde. —
Vor Anelse sit Udslag hurtig naa'r.
Tilbagetoget under Nattens Kaabe
et Ligtog er for hvad vi haabe
og jorde skal paa Dybbøls Kirkegaard.
Og Drønene fra Vesterhavets Vover
er ikkun en Salut derover,
som flygtigt vore pinte Hjerter kvæger,
men ingenlunde vejer op og læger,
hvad alt er lidt og end os forestaar.
I Skuffelsens og Smertens dybe Bæger,
hvis Bund vi naa'r,
er Als den sidste bittre, bittre Draabe.

Nu eller aldrig — for min Tanke stod —
maa Aanden komme.
Har Overmagtens hule Sejerstromme
og det paa Dybbøls Skandser øste Blod
lamslaaet Folkets Kraft, dræbt Haab og Mod,
saa er dog Danmarks yngste »Jammers-Minde«
dets anden Deling inden femti Aar,
det dybe, uhelbredelige Skaar
i Folkets forud noksom møre Lemmer
en Prøvelse, det aldrig glemmer,
og som ej blot faar Taarer til at rinde,
men og til mandigt Alvor Sindet stemmer;
saa maa der grønnes nu en anden Vaar,
hvori vi bruge vore frie Kaar
til ydmyg, trofast og ihærdig Virken
i Stat og Hjem, i Skolen og i Kirken.
Nu maa de skilte Veje løbe sammen,
og alle Viljer spændes inden Rammen
af Fædrelandets dyre, fælles Sag.
Nu alle Hjerter blusse maa af Flammen,
der ikkun flimrede paa Kampens Dag,
og den maa os til enigt Arbejd spore,
de Unge med de Gamle, Smaa med Store,
hvis vi vil bjerge Danmarks Vrag.

Saa tænkte jeg, saa tænkte Mange
i mørke Dage og i Nætter lange.
Maaske de Kornmod og Lygtemænd,
der stundom afbrød Mørket,
har Andres Tillid livet op og styrket,
mens min sank mer og mere skuffet hen.
Maaske har Vanens lumske Magt
sin sejge Skal om manget Hjerte lagt,
og Tanken hen i anden Retning drejet,

og Meget ud af Husketavlen streget.
Maaske har andre Pligter, nye Krav,
som uden Tøven burde fremmes,
    slidt Braaden af
den Sorg, der mindst af Alt maa glemmes.
Jeg veed det ej, men drager ej til Felts
    mod Nogen, i hvis Hjerte
der er en Gnist af Ild, et Stik af Smerte
    for Folk og Fædreland.
Jeg fejder kun imod alt Udenvelts,
mod Humbug, Løgn, Affektation og Flitter;
imod de hjemmefødte Abderiter;
imod de Sløve, som imod de Smeldende;
mod dem, der ej fik andet Kald
end Trangen til at gjøre Jeg'et gjældende
i Statens Værksted eller Kunstens Hal;
mod de Udkaarende som de Udkaarede,
i lige Grad af tomme Ord bedaarede,
der Vidne bær om Folkesmagens Slethed
og Selvbedragets frygtelige Lethed.

IV

Hovmod er Tidens Skødesynd.
Dets Glimmer-Støvsky'r overalt sig brede
ej blot paa Højderne, hvis Luft er let og tynd,
ej blot hvor Alting haves paa det Tørre,
og Fristelsen derfor er større;
men ogsaa dybt i Dalen nede,
hvor man om Lykkens Blomst kan længe lede,
og Støvet ofte faar en Dunst af Dynd.
Men allevegne Syn og Sands det blænder
og Tanke, Hu og Attraa spænder
mod Luftkasteller i det Blaa

og Maal, der ej er værd at naa.
Det bringer mange Hjerter til at isne,
der trængte just til varmere at slaa;
det lader Spirer trampes ned og visne,
der kunde bære baade Blomst og Frugt,
hvis Slægtens Svaghed fik fornøden Tugt.
Ja, selv den tunge, nagelfaste Stand,
Ballasten i vort Samfund og vort Land,
der skulde holde Skuden fri for Slinger,
naar frem den frejdig skred for spændte Vinger;
selv *de*, hvem broderhuldt og ridderligt
til Borgerret vor nære Fortid kaldte;
hvem uden ængstlig Prutten *vi* betalte
den fulde Løn for øvet Borgerpligt;
— selv *de* har Dampen oppe,
og ægges af en skuffende Fornemmelse,
som det var Standens særlige Bestemmelse
at skubbe sig opad mod Statens Toppe.
»Men de vil ej regere selv« — man raaber.
Hvem veed? Endnu, jeg vistnok haaber,
erkjender man, at Skoletvangs-Belæringen
— lidt mer end Abc og Fibelbræt —
fortsat med Frilufts-Snak og Aands-Ernæringen,
der staves ud af daarlige Aviser —
at den er ingen gyldig Fribillet
til nogen Statsraads-Tabouret;
men *Appetiten kommer, mens man spiser.*
For Øjeblikket altsaa kun man vil,
at *de* og ikkun *de* skal til
vort Rige og dets Tarv at raade,
som nyde Bondestandens fulde Naade.

Og *hvem* er saa de mærkelige Mænd,
der se saa store ud i Bondens Briller,

at deres Skygger Dagens Lys formørke,
men virke dog som mange Somres Tørke
paa vor Lovgivnings forhen rige Flod,
saa Mange tørste efter nye Kilder.
Naturligvis de er ej blot Fantomer,
der avledes af usundt Folkeblod;
men de er Efterslægt af Sagnets *Gnomer*,
som vel i vor Natur maa have Rod,
med Sjæle tørre, trange, men forslagne
og stærkt af denne Verdens Goder dragne.
Trygt stolende paa Mængdens Smag
har de udmajet sig med Kæmpe-Masker
og ideligt paa Klingen dasker,
som Helteroller just var deres Fag.
Og Skuespillet, de har sat i Scene,
og som de spille godt — naar de er ene —
ej ilde lavet er, men ej originalt,
og heller ikke ført til Ende.
Maaske tilsidst dog, Alt i Alt,
det kunde samme Led sig vende
som Prototypen, førend Tæppet faldt.

Forbilledet er af ærværdig Ælde,
det skyldes Verdens ældste Skjald.
Følg ham til Kong Odysseus' Hal!
  Hør ham fortælle
om hine Driveres og Kaxers Færd,
hvem Overmod, Ærgjerrighed og Brynde
som Bejlere forsamled der
til Fru Penelopejas Ynde;
hvordan de lønned hendes Trofasthed
mod den forsvundne Husbonds dyre Minde;
hvor højt de ærede den høje Kvinde,
der Savn og Længsel, Sorg og Angest led,

og agted sig for god til Fælle
for en brutal, forsoren Selle;
hvordan saa deres Ærgrelse de kjøled
  med Dril og Haan og Spot;
hvordan de Husets Velstand ødte,
og af dets fede Hjorder fedt sig fødte;
  og hvordan Kongens Slot
i daglig Svir og Sværm de søled.

Som en Penelopeja Danmark sidder
indsvøbt i Enkeklæder sorte;
thi hendes Husbond, hendes fødte Ridder,
den ægte, sande danske Folkeaand
  har længe været borte.
Hun savnet har hans stærke Haand,
da ydre Fjender opbrød hendes Porte,
og slog en Sønneflok i Trællebaand.
Har hun ej Ret at fordre holdt i Ære,
hvad hun af dobbelt Sorg og Savn maa bære?
Men just derfor man Tiden fandt bekvem
til Magten for sig selv at stræbe efter.
Man skrabed sammen alle Sorter Kræfter,
og indrangerede i Banden dem;
og da man mærked, let gik ikke Dandsen,
fordi endnu der vaaged Mænd paa Skandsen,
som ikke sig forbløffe lod
af Helte-Fagter og Allarm-Signaler,
  og ikke veg en Fod
for noget Styrtebad af tomme Taler,
saa ty'de man til Taskenspiller-Kneb
og alskens smaa Godtkjøbs-Opfindelser,
hvorved den Hob, som blank er for Begreb
og sikret mod Samvittighedens Mindelser,

blev snurret rundt som Høns i Børnelegen,
og stadig dog er lige langt fra Stegen.

Jeg fører Bog ej over Næstens Synder,
og roder nødig op i Affalds-Tønder.
Jeg drager kun den ene Parallel,
at Fædrelandets Vel,
Ydmygelsen og Savnet, det maa døje;
dets Indtryk paa vor Nabos skarpe Øje;
dets Krav paa jevnt og stille frem at skride,
paa Værn og Værge, forberedt i Tide;
vort Folks Behov, sin Pligt at kjende nøje;
dets Trang til mer at kunne, mer at vide; —
alt *det* er agtet føje
og sat letfærdigt, skammeligt til Side
for en personlig og hovmodig Tragten,
for en Parforce-Jagen efter Magten
af Mennesker, som ikke er den værd,
som sig og Andre lige lidt kan styre;
hvem muligvis en Skipper kunde hyre
som Baadsmandsmather og Matroser lette
til Fart paa Østersø og Kattegat,
men ingen ædru Reder vilde sætte
til Officerer paa en Stats-Fregat.
Som Bejlere til Magten staa de nær
ved dem, der Kong Odysseus' Hustru plaged;
som disse har for sig de Mere taget,
end sømmeligt og tilladt er,
og videre dog deres Lyster række.
Men skulde deres Skamfærd Aanden vække
— som Nogle dog maaske har kjendt engang,
men nu tilvisse Ingen af dem kjender —
saa den tilbage vender
i Livets Fylde og i Kraftens Lue

og rejser Folket ved sin Stemmes Klang;
ja saa behøve de vel ej at grue
for hines Straf fra Heltens spændte Bue;
men det er deres velfortjente Lod
at lamslaas af Satirens Od
og i det store Menigfolk forsvinde
med et af Haan og Harme ristet Minde.

V

Paa Kæmpens Grav vil jeg lægge min Krands
til Tak og til Ære.
Jeg kjender i Nutiden hertillands
ej Stræben med højere Maal end hans
i Liv, i Sang og i Lære;
ej Sædkorn, fra Aandens Ager ført hjem,
der, udsaa't i Folket, saa let skød frem
med Haab om Frugter at bære.

Hans Kristentro, djærvt og ærligt bekjendt
i luende Tale,
et voxende Liv i vor Kirke har tændt,
og Straaler ud over Norden sendt
til Hytter og høje Sale.
Var Flere end han om at bryde det Vej,
alene han Arbejdet tog paa sig,
da Tiderne kun vare skrale.

Og Troens Styrke af Toner en Flod
ham lagde paa Tunge.
Den strømmede frem fra hans Hjertes Rod
med Fred og Glæde, med Trøst og Mod
til gamle Hjerter og unge;

en Skat, der er større end Kingos selv,
og, sigtet og sleben, fra Kirkens Hvælv
    vil ned gjennem Slægterne runge.

Og han var en af de Store og Faa,
    der vaktes i Gryet.
Hans nordiske Hjerte begyndte at slaa,
saasnart hans Øje Strimerne saa'
    i Kimingen taaget og skyet.
Med Ungdommens Ild greb han Oldtidens Skrift
og malede Fædrenes Liv og Bedrift,
    i Nutidens Tale fornyet.

Hans Slægtskab med dem i Aand og i Sind
    blev ogsaa opdaget.
Som deres hans Harme var vild og blind
og førte ham ud over Lovens Grind,
    og haardt han bøded for Slaget.
Da viste han sig saa stor, som han blev;
han Baandet, der snærede, sønderrev
    og Livets Goder forsaged.

Men siden hans Brøst for Dagen kom,
    da Sejlene fyldtes.
Han følte sig baaren til Høvdingdom,
til aandelig Magt, for at skjønne om
    hvad Folk og Fædreland skyldtes.
Men skjønt han ej magted at vise Vej,
slaa Følge med Andre vilde han ej,
    og heller end tjene han hyldtes.

For ham var Frihed et Himmelrum,
    af Intet begrændset,
hvor Alt, der var nødigt, frivilligt kom,

og Høg og Due fløj jevnsides om,
og Manna-Gryden ej lænsed.
At Thor maatte frit med Hammeren gaa,
men Loke lænkes til Klippen graa,
hans taagede Syn ej ændsed.

Han vidste jo, Loven kom fra Gud
i Sinais Torden;
at Evangeliet ej sletted den ud,
men kun stadfæsted og hævded dens Bud,
da Kjød og Blod det var vorden;
han vidste, til ingen Plet af Jord
Velsignelse kom i Frihedens Spor
uden Værn, uden lovfast Orden.

Og dog forkasted han Tugt og Tvang
og Pligternes Lære:
Enhver skulde handle af Lyst og Trang,
og havde han kun til at drive Hang,
saa kunde han lade det være.
Mon Slægter, der fostres paa denne Vis,
vil handle til Læremesterens Pris
og øge vort Fædrelands Ære?

Tilvisse var han en Kæmpenatur
med Lys og med Skygge.
De Stene, han fæstned i Kirkens Mur,
skal ingen Fornegters Trompet eller Lur
løsrive igjen eller rykke.
Men Skjald han fremfor alt Andet var,
og Mangt og Meget udslynget han har
af Lune og vexlende Tykke.

Jer spørger jeg, som hvert Ord af hans Mund
jer føre til Nytte:

om han havde ejet det rigeste Pund,
han blev dog et skrøbeligt Menneske kun,
    hvem Synd og Vildfarelse mødte;
mon I da jer Pligt mod Sandhed ej brød,
naar, uden at vrage, i Folkets Skød
    I vælted den hele Bøtte?

Og om I end Rendegarnet fandt
    beredt i hans Væsen,
Isletten I dog af jert Eget spandt,
men satte for Væven hans Navn i Pant
    hos Mængden, der ikke er kræsen.
Men længer og længer fra ham I kom,
fordi I saa sjeldent tænkte jer om,
    men trøstig løb efter Næsen.

Selvraadigheds-Driften, som ilded hans Blod,
    den faldt jer i Smagen;
den dyrked I, hvor I saa gik og stod,
og Jorden, I saa'de den i, var god,
    det ligger nu klart for Dagen.
Men venter sig Nogen deraf Gavn
for Folk og Land og for *Grundtvigs* Navn,
    han grusomt vorder bedragen.

Nej, havde I Alvor og Pligtbegreb,
    som bedst jer sømte,
saa mærked I nu, hvor haardt det kneb,
og satte i Sejlene alle Reb
    og ej jer som Særmagt drømte;
saa præked I Bod og Ydmyghed
og Folke-Hovmodets selviske Med
    bestemt og mandigt fordømte.

: VI

Tilsidst jeg aflægger Visit
hos Nutidens unge Titaner,
der længe beskedent har stridt
under »Venstres« forpjuskede Faner.
For Aander, der række saa langt,
at de med Aartusinder regne,
det maa være temmelig trangt
at lystre Kommando af Degne.

Forresten jeg fatter det godt,
og ej over Aarsagen grunder;
belønnes I stundom for flot,
jert Held jeg slet ikke misunder.
Men dette kun fast vil jeg slaa,
og lægge vor Samtid paa Sinde:
af Alt, hvad I har hittet paa,
det Mindste vil vare og vinde.

I kasted jer Gunst paa de Smaa
i Kjøbstad og Landsby og Leje,
belured dem i deres Vraa,
beskrev deres Vaner og Veje.
Det Samme har Andre dog gjort
med ligesaa broderligt Øje;
og Kunsten det baader ej stort
at fotografere dem nøje.

Men hvorfor I elske just dem,
i Billedet selv kan man spore;
thi Grundfarven, som stikker frem,
er Had kun og Nag til de Store.
Saamænd, der er braadne Kar nok
i alle Etager og Klasser,

men der, hvor de findes i Flok,
er netop de mylrende Masser.

»Natursandhed« stræbe I mod,
det hedder — og jeg vil ej negte,
Bestræbelsen altid er god,
naar Sandheden bare er ægte.
Men røber ej Digtningens Høst
fra Axet og lige til Roden,
I Viljen forvexled med Lyst,
og stundom Naturen med — Moden?

Thi den sleb saa spidst eders Blik,
for med Pillerier at bramme,
og, hvor saa det Billedet gik,
at slaa med den glimrende Ramme;
den sinked jer Handlingens Gang
med Lister paa alle Slags Varer,
paa Værktøj og fint Møblement;
Novellerne blev til — Bazarer.

Derpaa I har ej løst Patent,
at Kunsten til Livet skal knyttes;
men dermed den daarlig er tjent
til Træl eller Bybud at nyttes.
Det sker, naar tykhudet Tendents
som Maaler og Vejer fungerer,
og vrager det Bedre, imens
den Vennernes Jux protegerer.

Men værre det var, I løb fejl
— endskjønt I løb efter »en Lygte« —
da, for at faa Vind i jert Sejl,
om nye Orakler I søgte.

Man bildte jer ind, I var kaldt,
som Intelligentsens Uhlaner,
til Menneskets Aand overalt
at aabne solstraalende Baner.

I adlød jo strax og tog fat
med friske, ej daarlige Kræfter:
Problemer kom under Debat,
men mærked I Virkning derefter?
Lidt Uro I sagtens har vakt
i uklare Hjerner og Sandser;
men hvor er den sejrende Magt
og hvor de erobrede Skandser?

Er Opgaven da ikke mer
den samme som for vore Fædre
— kun at vi af Midler har fler
og altsaa maa løse den bedre —:
at male os Mennesker selv,
at rede de slyngede Traade,
som lede til Fald eller Held,
og løfte en Flig af vor Gaade?

Har Digtning ej højere Maal
end det, for en Stund at behage,
og række en Nydelsens Skaal
til Glemsel af Tryk eller Plage?
Mon ej som en klingende Flod
den vander vort Sjælelivs Ager,
og nærer vort Haab og vort Mod,
og, medens den glæder, opdrager?

I haane jo al Romantik,
som var nu dens Rolle udspillet,

og eders fremskredne Kritik
dens Fejl i Belysning har stillet;
saalænge dog Menneskets Trang
naa'r ud over Døgnet og Maden,
vil ej den romantiske Klang
fortrænges af Støjen fra Gaden.

Titanerne tog I, som sagt,
til jert Ideal og Exempel;
i Grus vil I flux have lagt
hvert Højheds og Myndigheds Tempel;
ej blot alle jordiske Baand
I vil løse og Livet omforme,
men eders stormægtige Aand,
som hine, vil Himmelen storme.

Men husk dog, hvor galt de kom fra
de evige Guder at trodse,
skjønt Drengene raabte Hurra,
da Pelion de stabled paa Ossa.
I, som har forsaget al Tro,
jo ej engang Bjerge kan flytte; —
jeg tænker Vorherre faar Ro
til Verdens Regering at skøtte.

Hvorvel jeg kan lette min Hat
ej blot for vildfarne Talenter,
men ogsaa for hvad I fik fat
af hjemløse Aands-Elementer,
for dem, der er løbne grassat,
men Livet tilbage nok henter, —
ej mere for Kunst end for Stat
af eders Bedrifter jeg venter.

VII

Op, mine Frænder og Fæller i Aanden!
Nu er Timen kommen, da Alle maa med.
Ingen kan kjøbe sig fri underhaanden;
Ingen skjule Farven, uvis eller ræd.
Hæren maa fylkes og ordnes til Slag;
der maa det fægtes, hvor Fjenderne møde;
har vi til Banner vort Fædrelands Flag,
saa er at svigte det Brøde.

Længe nok vi sad her med Hænderne i Skødet,
passed hver sit Eget, lod det Almene gaa;
hist og her et Hjerte har gnistret og glødet,
altid endt med Sukket: »Ak, vi er for faa«.
Stadig voxed Hoben, der larmed og skreg:
»Vi og vi alene er Herrer i Landet«;
sammen smelted Kredsen, der kæmpende veg,
veg, for den kunde ej andet.

Derfor stander Riget i Ve nu og Vaade,
nærmere end før ved Opløsning og Død.
Friheden, vi fik for at fremme dets Baade,
bruges som et Spyd til at flænge dets Skød.
Vækkelsen øger ej Kundskabens Magt;
men puster Vind i hver folkelig Blære;
Mange, der kaldtes til Sandhedens Vagt,
lefle med Løgnens Hetære.

Ak, vor fordums Storhed er længe henvejret,
glimter kun endnu gjennem Tale og Skrift;
og om tidt i Vidskab og Kunst vi har sejret,
det er Enkeltmands, ej Nationens Bedrift.
Men at vi engang skulde vorde saa smaa,
som vi er blevne ved grusomt at deles,

og midt i Freden os selv skulde slaa
Saar, som ej lettere heles!

Ja, vi har ej dyrket den eneste sande
Gud, og ikke Sønnen, han sendte herned,
Ham med Himlens Lys fra den skyldfrie Pande,
Ham, der Korsets Død mellem Røvere led.
Men vi har gjort os Afguder i Hob,
rejst for Talenterne Alter ved Alter,
skjult under Virak og Hyldingens Raab,
at vi gaa mesten i Pjalter.

Om der stod Mænd med en Vilje bag Ordet,
derpaa har vi aldrig lagt synderlig Vægt;
naar en Skvalderpose slog tappert i Bordet,
blev han altid hørt med ærbødig Respekt.
Vore Unoder saa nedefter slog,
dem gjorde Almuen lettest til sine;
er det saa sært, om for Statsmænd den tog
Folk, der gjør Kunster paa Line?

»Levende Ord« er der raabt med paa Gade,
»stemplede af Aanden og Livet« — ja vel!
Godt nok det mentes, men blev dog til Skade;
Livet tidt og ofte slog Aanden ihjel.
Ordenes Indhold det gjaldt ej engang,
skjøndt det skulde gjælde om dette alene;
Ørene drak kun den daarende Klang;
Fraserne blev souveræne.

Visselig jeg veed, at jeg taler til Døve.
Hovmod sprutter ud fra jer Læbe og Blik;
klogere det var dog alvorligt at prøve,
om der er en Byld ej, hvor I fik et Stik.

Bedre det var, om I offred i Kor
alle jer Selvsyges Liebhaverier,
og i al Ydmyghed kastede Jord
paa Duodez-Fantasier.

Haabet og Troen dog aldrig jeg slipper,
Begge skulle kruse den Døendes Mund.
Haabe jeg vil, om hver Udsigt end glipper,
haabe, at det er kun en Overgangsstund.
Haabe jeg vil, om en Tambourmajor
sattes for Riget og Tronen til Værge,
og hvis jeg saa' omkring Lærdommens Bord
strutte Halvdannelsens Dværge.

Fast tror jeg paa, at det Gode og Sunde
nede dybt paa Bunden af Folkets Forstand
vel kan laases inde, men ej gaa til Grunde,
og engang maa røres i Kvinde og Mand.
Længe kan vare Fortroldelsens Døs,
længe kan taages de halvaabne Øjne;
engang af Aaget slaar Bonden sig løs,
vragende Stikord og Løgne.

Fast tror jeg paa, at de Unge, der flagre
Sommerfugle lig om i Foraarets Luft,
mærke nok engang, at de Aander er magre,
hvor de søge mere end Farve og Duft.
Og huser Alvor og Kraft deres Sind,
naar dem i Livet en Prøvelse møder,
blegner Fornægtelsens lokkende Skin,
og ikkun Korsflaget gløder.

Fast tror jeg paa, at vort ældgamle Rige,
Hovedparcellen af Fædrenes Gaard,

ej med sit Navn skal i Graven nedstige,
men opleve atter et Tusinde Aar.
Men vil det leve, da give det Agt!
Varslerne inde og ude kun vise,
at det af fysisk og sædelig Magt
ej har et Fnug at forlise.

Derfor, I Frænder og Fæller i Aanden,
tag vort Fællestarv nu for Alvor i Sigt!
Længe nok Danmark har sukket i Vaanden,
ventende, at vi vilde gjøre vor Pligt.
Frem under Loven, i Ly af dens Bud!
Frem med hvert Overbevisningens Vaaben!
Møder os Modstand, nu vel, saa hold ud
der, indtil Vejen er aaben!

PROLOG VED DEN NYE THEATERBYGNINGS INDVIELSE

Vi hilse Huset, Land og Folk har bygt,
at det skal Kunstens Bolig være,
at den skal øves frit og plejes trygt
til sin og Fædrelandets Ære!
Gid Festens Blus maa tændes her i Kveld
til Hvile efter Dagens Møje,
og evig Skjønheds Straalevæld
opklare Mængdens sløve Øje!

Vi hilse eder, som »ej blot til Lyst«
vil flokke jer bag disse Vægge,

som bringe med en Sangbund i jert Bryst
for hele Kunstens Tonerække!
Det gamle Hus, de kjære Minders Hjem,
er sunket under Tidens Bølge;
men frede vi om Arven efter dem,
vil eders Hu det nye følge.

II

I Hellas' Vaar
alt Scenens Kunst sin Blomst udslaar,
en Rose rød,
saa frisk endnu, som den blev fød.

I Sejrens Stund
den voxed frem af Friheds Grund,
et Offer bragt
de naaderige Guders Magt.

Højt var dens Kald:
at male Storhed i sit Fald
og Viljers Strid
og Brødens Straf og Angrens Bid.

Højt var dens Med:
at styrte Løgn og Lavhed ned,
i lovfast Bo
at værge Fædres Sæd og Tro.

Og Sprogets Glands
i yndefulde Rhytmers Dands
og Lyn af Vid
omstraale den til evig Tid.

III

Men Scenens Maal er end idag,
som for Aartusinder, det samme;
den kæmper under Sandheds Flag
med lette Vaaben, men som ramme.
Naar den i Lamperaders Skin
sin egen lille Trylleverden digter,
paa Menneskenes Sjæl og Sind
dens Gjerning og dens Tale sigter.

Og I har bygt en Læresal
for alle Unge, alle Gamle,
hvor af det tabte Ideal
de atter spredte Glimt kan samle;
hvor Døgnets Synskreds vides ud
til Følelsernes Dyb og Tankens Tinder;
hvor Livets Taage, Rusk og Slud
i Poesiens Vaarsol svinder.

IV

De første Ord, som her skal lyde
fra mig, som mine Fællers Tolk,
er *Tak* — til Konge og til Folk;
til Hver, som offred Omsorg eller Guld,
ja, blot en Vilje god, en Tanke huld,
for her vor Kunst et værdigt Hjem at byde;
til Hver, som med Forventning glad
saa mangehaande Kræfter hjælpes ad
og denne Kæmpeblomst af Jorden skyde
og folde ud sin Sommerpragt;
til Hver, der har til Kalk og Stene
et Bindestof af varme Ønsker lagt,
at her opblomstre maa den danske Scene,

og vore Fædres Højde naa',
og deres Ros i Tiderne bevare,
saa disse Mure ej til Spot skal staa,
men Husets Indhold til dets Ydre svare.

Jeg takker jer, fordi I har erkjendt,
at Scenens Kunst er andre Kunsters Lige,
og ikke mindre har end de fortjent
at vorde holdt i Hævd af Folk og Rige.
Vel sandt, den skaber ej sit Emne selv;
for det den staar til Digteren i Gjæld,
mens han paa os en anden Vexel trækker.
Han tegner en Karton, et Omrids kun
af Billedet, som Fantasien vækker
til Liv i Drømmens lykkelige Stund.
Men Skuespilleren forstaar at blande
de Farver, der behøves, for at danne
af Tegningen et udført Maleri,
af Digtningen en gjenfødt Poesi.
Han i de nøgne, blege Former lægger
sit Kjød og Blod, sin Sjæl, sit Hjertes Ild,
og, eftersom hans Kunst og Digtet vil,
med Skygge hist han Karakteren dækker,
og stiller her den frem i Lysets Spil.
Da træde Skikkelserne ud af Rammen
med Livets hele virkelige Magt;
da er en Virkning, stor og sand, frembragt,
den, Digteren og han maa dele sammen,
men som er Alles Gavn og Alles Gammen.

Der var en Tid — nu ligger den ej nær —
da denne Kunst var agtet føje,
og sagtens heller ej var meget værd;
da Danmarks Publikum ej skjelned nøje

fra Taskenspil og Linedands
og andet Gøgl for Mængdens grove Sands
den Gjerning, Scenens høje Muser øve;
da ingen Digter vovede sig til
det tunge, hjælpeløse Sprog at prøve
i egne danske Skuespil.
Saa træder *Holberg* frem. Hvad var vi blevet,
hvis denne stille, lærde Mand,
der nu som solblank Fjeldtop rager
op over Tidens flade, sorte Ager,
ej havde Natteskyggen sønderrevet?
Hvis han ej havde skænket Folk og Land
sit Lunes kostelige Ædelstene?
Ej havde frigjort vort stavnsbundne Sprog
og ført i aldrig standset Sejerstog
fra Grønnegades dunkle Krog
til Pladsen tæt herved vor Scene?

Vi har ej Titus', ej Severus' Bue,
hvor Slægter efter Slægter kunne skue
i Marmor hugget, halvt dog ødelagt,
hvad grumme Sejerherrer har fuldbragt:
det rige Bytte, de opbrændte Stæder
og hele Folkeslag i Slavekjæder;
men vi har Holbergs »*danske Skueplads*«,
et Monument, der lyver ej og praler,
ej heller kan mishandles af Vandaler,
men evig højt til Efterslægten taler
om Fremmed-Herredømmets Nederlag,
om Sejren over egen Vansmag vunden,
om Morgenrøden til en bedre Dag.
Den er det — *den*, der har lagt Grunden
til dette nye, festlige Palads.

Dog efter Morgenstrimen lyste ikke,
som i Naturen, strax den klare Dag.
Endnu maa Kunsten Brødet tigge
af Publikums umodne Smag.
Mens Holberg atter bli'er i Skygge stillet,
opblomstrer, snørt og pudret, Hyrdespillet;
og frem med Pomp Tragedien triner
i stive Skjørter og Alexandriner.
Kun *Ewalds* »Balder« er et Glimt i Sky,
der peger mod en Fremtid ny.
Den er med *Wessels* strømpeløse Kjærlighed
omtrent et halvt Aarhundreds hele Herlighed.
Men endelig staar Solen op.
Da hin Skærtorsdag Kongedybets Torden
har rystet baade Sjælene og Jorden,
saa kommer *han* »med Brudgomsskridt og Bue«,
der med et Spring staar midt paa Bjergets Top:
den Herkules i Ungdomslue,
der fælder Hadets Grib med sikker Haand
og løser Lænken op, som strammer
den fængslede Prometheus, Nordens Aand;
saa kommer *han* med Aukthors Hammer,
med Brages Harpe og med Yduns Bæger,
Danmarks, Nordens *Oehlenschlæger*.

I hans Spor skrider Kunsten frem;
thi aldrig før har slig en Sangfuglskare
med Stemmer blide og med Toner klare
i Danmarks Skove havt sit Hjem.
Og aldrig kunde Scenen før fremtrylle
ved Digtersnillets Hjælp en saadan Hær
af Skikkelser i broget Farveskær
med Sandheds Præg og Virkeligheds Fylde.
Og aldrig blev der skjønnet paa dens Værd,

og aldrig Sammenhængen følt og fundet
imellem den og Folkets Liv og Færd,
som i det sidste Slægtled, der er svundet.

Sent skulle glemmes Navnene paa *dem*,
der bar vor Gjerning op paa stærke Skuldre;
der tidt lod eders Taarer strømme frem,
tidt eders Latter gjennem Huset buldre;
der lokked eder hid, lig Fjeldets Huldre,
og bragte Livets Tryk og Sorg i Glem,
ej for at fange jer i Dødens Mørke,
men for at ruste jer med ny og bedre Styrke.

Kan Scenens Kunst da det? — Ja, tvivl kun ej
derom, at, ledet ad den rette Vej,
er den ej Øjenslyst kun, men Belæring,
en kjernesund og kraftig Næring
for hele Folkets Følelse og Aand,
et af de sammenspundne, sejge Baand,
som holde raa og daarlig Lyst i Tømme;
en af Kulturens rige, milde Strømme,
der klæder Bredderne med Græs og Løv,
og hemmelig befrugter fjerne Agre,
hvor, hvis den standsed, Sand og Støv
snart vilde kvæle Straaene de magre.
Og du kan ej undvære den, mit Folk,
fordi den er den tydeligste Tolk
for alle ædle Følelser og Tanker,
for Længsels Suk og Kjærlighedens Haab,
for Lidenskabens Storm mod alle Skranker,
for Skuffelsens og Smertens Raab,
for Mindet om de Storheder, der tabe
sig i de fjerne Tiders Perspektiv,
for Latter over Dværgene, der skabe

som Kæmper sig i Døgnets tomme Liv,
for Menneskets Natur i Et og Alt
i fuld og sand og inderlig Betydning,
men altid set og følt og malt
i Lys af Idealets Straalebrydning.

Du kan, mit Folk, ej savne Scenens Magt,
ifald du kjende vil dig selv til Bunden;
ej, hvis du gjenopbygge vil fra Grunden
dit gamle Hus, til Hælvten ødelagt.
Den tæller med i Summen af de Kræfter,
som Gud til Raadighed dig gav,
som du endnu skal høste Ære af,
hvis kjærligt du vil pleje dem herefter.

Lemlæstet er du af Ulykkens Slag,
og mørke Sky'r sig om din Synskreds lejre;
men klar og lang dog vorde kan din Dag,
og over Skæbnens Ugunst kan du sejre.
I Afmagts Dyb du vinde kan en Magt,
som ingen Røverhaand fra dig kan rane;
thi Kunstens Sti og Videnskabens Bane
er begge aabne for din Evne lagt.
Ad begge frem med raske Skridt du skred
saa langt, som Verdens største Folk er vundet.
Se, *Tyges* Hæder funkler over Sundet;
den er en Stjerne, som gaar aldrig ned.
Højsang af tause Marmorguder synges
om Billedhuggeren fra Kjøbenhavn;
og Touget, der om Jordens Midje slynges,
paa fjerne Kyster hvisker *Ørsteds* Navn.
Vogt derfor paa dit aandelige Eje,
din Friheds og din Fremtids bedste Værn,
fordi det i din lette Vægtskaal veje

vil meget mer end Blod og Jern.
Laan ej dit Øre dem, hvis Idealer
kan rummes i en Pung og paa et Fad;
ej dem, der med et hyklet Had
til ædel Glæde Hobens Gunst betaler;
ej dem, der hæftede saa fast
paa Jorden og dens Idræt deres Øje,
at Maalestokken for dem brast,
og de tog Muldvarpskud for Kæmpehøje!
Men lyt til Aandens Stormænd! se paa dem,
hvis Billeder herudenfor skal stande!
Lad *disse To* dig vise Vejen frem!
Og gaa den saa med klar og løftet Pande!

V

Hold over dette lille Land,
o, Gud, din Haand!
Tænd Kjærlighed til det i Brand,
lad den opflamme Mø og Mand,
og slynge om hver Kreds og Stand
et helligt Baand!
Lad Ret og Sandhed fast slaa Bom
for Alt, hvad der af Løgnen kom!
Byg dem et evigt Herredom
i Folkets Aand!

Velsign hver Stræben ren og god
i Stort og Smaat!
Lad Kunst og Kundskab dybt slaa Rod,
og adle os vort Sind og Blod,
og styrke os vor Kraft og Mod
og varsle godt!

Beskærm vor Konge og hans Æt!
Lad ham se Danmark naa sin Ret
og hele Folket skares tæt
omkring sin Drot!

VED INDVIELSEN AF VIBORG DOMKIRKE

I

PAA Klippegrund Guds Kirke staar,
den frister ej Fæld eller Revne,
og ingen Menneskekløgt formaar
dens Taarne med Jorden at jevne.
I atten Hundredaar fast den stod
og trodsed Tidernes stride Flod;
og Døgnets de lette Vinde
ej letted en Sten fra dens Tinde.

Den staar som evig Sandheds Borg,
som Lyset paa Tankernes Veje,
som Trøstens Kilde i Savn og Sorg,
som Værn for vort dyreste Eje;
i Angst og Vaande som Frelsens Havn,
i Sjælens Kampe som Sejrens Baun,
som Løsning af Livets Gaade
i Fred og Forsoning og Naade.

II

Det skumred i Dannemænds løvtakte Bo,
der glimted kun Brodertvistens Lue;
men ud over Slægterne lyser den Tro,
som da rejste Huset for »*Vor Frue*«.

Mod Himlen det rakte sin grenede Top,
og skued vidt over Sø og Slette,
og vinked de tyngede Sjæle didop,
og kaldte til Hvile sød de trætte.

Der bøjed sig sejrsæle Drotter mod Jord,
der lagdes den myrdede paa Pude,
mens Klerkerne sang i det straalende Kor
om Kongen i Krybbe og i Klude.

Men Ælde og Ild brød den mægtige Mur,
og ragede Tvillingtaarnets Tinde;
den hellige Hal blev et ludende Skur,
dens Skønhed et helt udslettet Minde.

Da kom der et Pust fra vor Ungdom og Vaar,
og vækkede Sandsen, der var veget;
vi følte, at Ret har til frie Mænds Kaar
kun den, der ta'r Vare paa sit Eget.

Da sanked vi Smuler fra Fædrenes Bord
i Skindbøgers Støv, i grønne Høje;
og hvor deres Snille har efterladt Spor,
opdaged det klare Granskerøje.

Da fødtes den Tanke, at gjenføde dem
i Formernes Liv og Farvens Lue;
og *nu* af den synkende Stendynge frem
i nybaaren Skjønhed steg »*Vor Frue*«. .

III

Huset er bygget,
Herre! Dig til Ære;
vær dets Værge og dets Vagt!
Lad bag dets Mure

Slægt efter Slægter
samles og styrkes i din Pagt!

Giv dem, der lære,
Pintsedagens Tunger,
Ordets Kraft og Tankens Marv.
Send Du dem Aanden,
som din Enbaarne
loved sin Menighed til Arv!

Giv dem, der høre,
Længsel efter Sandhed,
opladt Syn for egen Brøst;
ydmyge, varme
Hjerter, hvor Sæden
voxer og modnes til din Høst!

Oprejs os Alle,
naar vor Fod vil snuble!
Vær vor Viljes Støttestav!
Led saa vor hele
jordiske Vandring,
at vi med Fred kan gaa i Grav!

SVAR PAA EN SKAAL

HIST under Asgers herlige Hvælv, det skjønneste Minde,
Nordens Vikingekraft har sat sig selv i sin Hjemstavn,
og hvis halvt forvanskede Træk nu Kunsten foryng者, —

der, hvor Frithjofs Sanger engang paa »Skjaldenes Adam«
fæstede Hyldingens Krands og krystede ham i sit Favntag, —
der I, Brødre, paa selvsamme Vis idag mig har hædret,
skænket mig Flids og Kundskabs Symbol og Sangens Belønning.

Ak, om jeg havde fortjent den saa vel, som I have ment den,
og havde frembragt en eneste Sang, som ned gjennem Slægter
kunde bevare mit Navn og altid Hjerterne røre!
Derom Intet jeg veed; men Noget veed jeg tilfulde,
at mellem *før* og *nu* der gaber en uhyre Afstand,
os imellem og *dem*, der skabte Aarhundredets Sangtid,
og hvis sidste Farvel har lydt fra Graven i Borgå.
Men af Blusel jeg rødmer dog ej; thi ud over Kløften
er der nu kastet en Bro af Sang og Tale og Gjerning.
Om end aldrig saa smaa *vi* ere i Snille og Daadskraft,
har vi arbejdet paa *den*, saa ere vi Slægt med de Store.

»Söndringens tid är förbi« — sang dengang eders *Esajas;*
men han anede kun i Hjertets drømmende Enfold,

ligesom *Oehlenschläger*, hvorhen samklingende
Toner
snart maatte føre de Folk, som undrende,
jublende lytted.
Vi, som kom efter dem, har skuet i fuldeste
Daglys,
hvad der dæmrede kun for de store Aander i
Norden;
vi har Skrankerne brudt, som Had og Tvedragt
og Fordom
havde om Folkene rejst. — »Det Skilte bøjer sig
sammen«,
ikke ved Magtsprog og ej ved halvt uvillig Be-
slutning,
men ifølge Naturlovens Kraft og Sindenes Sam-
klang.
Bro er der bygt fra Heroer ej blot til os Epi-
goner,
som har taget i Arv og videre ført deres Anen;
Bro er der lagt fra Folk og til Folk, over Sunde
og Fjelde.
Vel er den ikke saa stærk, at Staternes tunge
Maskiner
rulle derover endnu; men den har baaret saa
mange
enlige Vandringsmænd og jublende Ynglinge-
skarer.
Ingen dog bær den saa trygt som Lunds og Dan-
marks Studenter.

Derfor jeg føler det grant, og sige jeg vil hvad
jeg føler:
Det er ej Sangeren blot, hans »Viser og Vers«,
I vil hædre,

eller en »Fänrik Stål« fra den store politiske
Slagmark;
men det er ogsaa den gamle Student fra hinsides
Sundet.
Og med Krandsen, I nylig har sat paa min halv-
nøgne Isse,
krone tillige I vil Kammeraters trofaste Venskab.

Brødre, tag da min Tak, som jeg formaar den at
tolke!
Men tillad mig at knytte dertil et brændende
Ønske.
Gid det Blodets og Aandets Baand, som binder
tilsammen
Søsterskolerne to i de gamle Søsterprovindser,
og som brydes ej kan eller skal, førend Nord-
stjernen slukkes —
gid det tyndes og slappes ej maa af ulmende
Mistro,
aldrig slides i Trevl af Tidens rivende Strømning,
altid holde sig friskt og rent som Ungdommens
Hjerter!

I Samfundenes Dyb end Lokes Afkom sig rører;
Fenris spiler sit Gab, og Midgaardsormen sig
bugter;
vi ere satte til Vagt for Sandheds og Dannelsens
Valhal,
og naar Ryg vi stemme mod Ryg, vor Styrke
fordobles.
Komme da visselig skal en Vaar, da de frugtbare
Sædkorn,

vi har samlet og gjemt i Vinternætternes Længde,
voxe og prange med Blomster og Frugt i
Landenes Agre,
og da Folkene følge i Flok Højskolernes Ungdom!

KANTATE VED UNIVERSITETETS FIREHUNDREDAARSFEST

I

1

Almægtige Gud!
Du skabte Lyset og skikkede ud
i Rummet de blanke Stjerners Hære,
at forkynde din Herlighed og din Ære.
Og du har i Menneskets Aand nedlagt
en Gnist af din Magt,
en Drift til at skjelne og prøve og lære,
til Sandhed at søge ad vildsomme Veje,
og dele med Andre sit Fund og sit Eje.
Men Alt, hvad den samled ved Flid og ved Snille,
er fattige Draaber fra Lysenes Kilde,
almægtige Gud!

2

I Øst er under Palmeskygger vugget
Kulturen, Aandens spæde Førstefødte;
der har Naturens Moderbryst den drukket.

Saa lejred den sig ved de store Strømme,
indtil den paa sin Vandring Havet mødte,
og dristig lærte over det at svømme.

Saa paa sin Fod den Ørnevinger spændte,
og svang sig til Olympens stejle Tinde,
og Fantasiens Morgenlue tændte.

Der fæstede den Skjønhedens Gudinde,
og Kundskabs Ildbud gjennem Tiden sendte,
og efterlod et evigt Ungdomsminde.

Saa bygged den paa Tibers lave Banke
et Værn om Livets Orden, Hjemmets Hygge,
et Rettens Herredom, en Lovens Skranke;

et Tag, hvorunder Jordens Folk fandt Skygge,
en Form for mange Seklers bundne Tanke,
af Aandens Verdensgang det længste Stykke.

3.

Alt, hvad den rejste,
bæver og raver.
Solstukne visne
Digtningens Haver;
Kunstnerens Evne
hidses og spildes;
Tænkningens Traade
slappes og hildes.
Samfundets Orden
haanes og brydes;
dyriske Drifter
ægges og nydes.
Bønfaldte Guders
talløse Vrimmel
renser ej Jord og
klarer ej Himmel.

Menneskeaandens
Styrke er mat;
Oldtidens Vaarsol
synker mod Nat.

4

Men alt en Stjerne er dukket frem,
som varsler om Morgengry;
thi Krybben, redet i Bethlehem,
skal Aandens Styrke forny.

En Folkebølge fra Østen steg
og rydded Kulturens Felt;
hvor Roma segned og Hellas veg,
der sejred Golgathas Helt.

De vilde Stammer tog Skik og Lov
bag Kirkens og Klostrets Hegn;
Stridshamren smeddedes om til Plov,
og Sværdet fik Korsets Tegn.

5

Vikingsejlet skinner over Sunde,
Ungdomsmodet jager ham med Blæsten
bort fra sodet Tag bag grønne Lunde
efter Guld og Ros mod Syd og Vesten.
Bretlands Kyster flænges af hans Tand,
Seines Vande rødner Kirkebrand:
Kamp er Livet, Døden er en Fest;
slagen Kæmpe vorder Odins Gjæst.

Vandred dog de unge vælske Klærke
hid med Hjertets Glød og Aandens Flamme,
plantede i Skoven Korsets Mærke,

aabned Skolestuen med det samme.
Silde grønnes i den barske Vind
Klostrets Urtegaard og Gothens Sind,
silde svulme Bær og modnes Frugt,
silde egen Tanke tager Flugt.

Atter ud en Ynglingskare drager:
hærge vil den ikke mer, men lære,
og til Fædrejorden tør og mager
Vand fra Videnskabens Brønde bære.
Ydmyg henter den fra Seines Bred
Ild til Hjemmets kolde Arnested;
samler ind til Fattigfolk i Nord
Smuler fra det rige Sydens Bord.

6

Prises skal Stammefaderens Navn
af seneste Efterslægt,
fordi han skjønnede Rigets Savn
og fik det lægt.
Hvor kækt han brugte sit Riddersværd,
det heled ej Trillingkronens Skaar;
men Frugten af Kongens Pilgrimsfærd
fylder fire Hundrede Aar.
Og hvad han planted som Ympe spæd,
er vorden en mosgro't Eg;
og hvad han lagde af fremmed Sæd,
giver vægtige danske Neg.
Og bærer Kulturens Parthenon
et Tavl, vort Folk kalder sit,
saa lagdes derpaa den første Haand
ved Kong Christians Romerridt.
Takket være *Christian den Første.*

II

7

Fra Wittenberg kom det løsende Ord,
den rensende Ild, den løftende Bølge:
fra nu kan i Frihed Aanderne følge
den evige Sandheds flygtende Spor.
Nu rejser Stamfaderens Værk sig af ny;
med Tankernes Maal vides Højskolens Vægge,
og tættere vorder de Hørendes Række
om »Klosterets« Bord og i »Kongsgaardens« Ly.

8

Frem drager Slægternes lange Karavane,
trodsende Ørkenens Sand;
skiftende Førere, Feltraab og Fane,
stræber den mod Strimen i Himmelens Rand.
Gøglende Syner har sinket dens Fod,
Omveje spildte dens Tid og dens Evner;
aldrig dog svigted dens Tillid og Mod,
altid dog fremad den stævner.

Saa vil det blive til Verdens sidste Dage:
frem skrider Aandernes Tog.
Skuffet og skræmt, det ej flygter tilbage,
snublende og faldet, det rejser sig dog.
Slægter udslukkes — saa fødes der ny,
Kræfter opslides — saa modnes der andre;
frem imod Sandhedens straalende Gry
Menneskeheden maa vandre.

Hvorhen den søgende Ridderskare stiled,
hvor den saa fæsted sin Lejr,

ud fra vort Land er der Staldbrødre ilet,
delende dens Skuffelse eller dens Sejr.
Mellem de herskende Folk er vi smaa,
ikkun en Torso med afrevne Lemmer;
i vor forhuggede Skjoldrand dog staa
Navne, som Verden ej glemmer.

9

Styrk alle dem, o store Gud,
som trolig efter Sandhed lede!
Lad Kundskabs lyse Dag sig ud
til alle dunkle Kroge brede!
Den Videnskabens Abildgaard,
som du mod Storm og Lyn bevared,
hvor gjennem fire Hundred Aar
sig Danmarks friske Ungdom skared —
lad den forene frodig Vaar
og herlig Høst, mens det bestaar!

Opmand det Folk, du haardt har prøvet!
Lad Viljens Kraft og Sindets Tugt
med Hjertets Ild og Tankens Flugt
det atter hæve op af Støvet!
Beskyt vort minderige Land,
dets Ret, dets Frihed og dets Ære!
Skærm ham, du gav dets gamle Spir at bære,
den nye Stammes *første Christian.*

CHRISTIAN FLOR

Vort Modersmaal han elsked — hun var hans
Ungdomsbrud;
for hendes Ret og Ære at værge drog han ud;
hvor mest hun blev forhaanet og trampet under
Fod,
han hendes Ros forkyndte med frit og frejdigt
Mod.

Men om de kolde Hjerter saa haard en Skal var
lagt,
den smelted ej hans Tale, ej hendes Skjønheds
Magt;
da klaged for sin Konge han hendes Tort og
Skam;
men Enevælden var kun en Gubbe blind og lam.

Dog tabte han ej Modet, men sadlede sin Hest
og red ad Sønderjylland, saa mod Øst, saa mod
Vest;
da Husly hans Hjertenskjær ej fandt i Kongens
Borg,
til Bonde og til Borger han betro'de al sin Sorg.

Der fandt han varme Hjerter, der fandt han
Viljens Ild,
der fandt han aabne Øjne for, hvad der stod paa
Spil;
der fandt han stærke Længsler og stumme, dybe
Savn,
som kun kunde stilles i Modersmaalets Favn.

Der rejste han en Hær, som i tred've Aar har
stridt,
og indtil denne Dag ikke vegen er et Skridt;
som, skilt fra sine Brødre og under fremmed
Aag,
dog lige tro bevarer sin Sæd, sit Sind, sit Sprog.

Men at den end kan kæmpe, og at den staar saa
fast
mod Fristelse og Fare, mod Svig og Overlast —
det skyldes ham, vi nylig har lagt i sorten Jord,
vort Modersmaals Elsker og Ridder, *Christian*
Flor.

ANNA NØRREGAARD

HØJBAAREN var hun af Hjerte og Vilje
mer end af Slægt og af Navn,
styrede udad paa brusende Tilje,
vragende Døgnlivets rolige Havn.
Vække sit Folks henslumrede Kraft,
løfte dets Syn fra Lofterne lave,
fylde dets Aarer med ædlere Saft,
lære det værge Fædrenes Grave, —
det var det Værk,
hvortil hun vied sig frejdig og stærk,
gav det og tog det i Fæstensgave.

Aldrig hun Modet og Tilliden misted,
tabte ej Maalet af Sigt,
om Illusionernes Bobler end bristed,
trofast og ivrig hun gjorde sin Pligt.

Tænkende meget, mindst paa sig selv,
redende Livets blandede Traade,
lysende mildt i Skumring og Kveld,
gjættende Kjærligheds dybe Gaade;
thi hun har vidst
altid, at Menneskestræben tilsidst
ender i Suk om Vorherres Naade.

Nu vil det blinkende Øje ej byde
tiere Velkomstens Tegn,
Smilet, det fine og kloge, ej bryde
Alvorens Skygge om Læbernes Hegn.
Alt er fortært af den graadige Død,
Ordet paa Tunge og Rosen paa Kinde;
snart i sit Fædrelands elskede Skød
gjemmes den faure og kjække Kvinde.
Aanden hos Gud!
Her kun de Ymper, hun plantede ud,
de — og et kjærligt, velsignet Minde!

MICHAELA INGERSLEV

Hun var i Slægt med Roserne, og bar
sin Stammes Lød paa Læben og paa Kinden;
og hun var bly og mild og ren og klar
som Søstrene, foruden og forinden.
Hun var et yndigt Syn, en Alfebrud,
da Knoppen slog de fine Blade ud
for Solens Kys og Sommerdagens Aande,
og hun var skjøn endnu — i Smertens Vaande.

Hun har vist aldrig følt en *Aandens* Trang,
som vinked hende bort fra Hjemmets Vægge;

der fandt hun Maal nok for sin stille Gang
igjennem Hundredaarets halve Række.
Hun har vist aldrig drømt om anden Daad
end den, at styre kjæk og tro sin Baad
henover Livets Dybder og dets Grunde
mod Evighedens morgenlyse Lunde.

Men *Sjæl* der rørte sig i hendes Bryst
og ud af hendes blanke Øje titted;
den dybed Sorg og Savn, den højned Lyst,
og let og frit det Rettes Linje hitted.
I Kvindens Gjerning tegned den sit Spor
og laante Fuglevinger Læbens Ord;
dens Smil drog til og fængsled Mand og Kvinde;
endnu den smiler — gjennem hendes Minde.

Thi Rosen visnet er, og Julens Lys,
der faldt paa Vuggen, nu paa Graven falder.
Det melder, at bag Vinternattens Gys
en anden Vaar til Liv det Visne kalder;
det melder, at den Væxt, der standsed her,
fortsættes Idealet mere nær;
det lover, at den Skjønhed, Døden røved,
skal opstaa uforkrænkelig af Støvet.

VILHELM RODE

FJERNT ligger Idealets lyse Verden
fra Døgnets Liv og fra den store Hob;
den ændses lidt i Tidens travle Færden,
den overlarmes af de høje Raab.
Vel sandt, vi vies til den ved vor Daab,
dens Gjenskin skulde straale ud fra Hærden;

men ind fra Gaden trænger Rusk og Slud,
og hvor det skimtes, tidt det blæses ud.

Den ligger nærmest i vor Ungdoms Dage,
da alle Sjælens Porer aabne staa;
da mange Muligheder Aande drage,
men Ingen veed, hvor vidt hans Evner naa;
da alle Fantasiens Skibe flage
og ligge færdige til strax at gaa
for Kurs at sætte over Strømme dunkle
didhen, hvor Idealets Stjerner funkle.

Da *han* var ung og i de Unges Gilde,
hvor Glæden kaster Regel bort og Baand,
sit Lunes friske Springbrønd frit lod spille
og strø'de Perler ud med aaben Haand
af lødigt Vid og dansk Studenter-Aand —
Naturens Adel var den rene Kilde,
og Hjertets Varme løftede hans Skjemt,
og sunde Tanker laa paa Bunden gjemt.

Men Ungdomstiden slap, og Dage runde,
da Skjemt og Latter, Sang og Tale tav,
da, tro sin Pligt, han ikke tøve kunde,
men hen for Fædrelandets Sag sig gav;
da hjem han vendte uden Men og Vunde,
men for at dukkes ned i Smertens Hav;
da snart han saa' en liflig Drøm forsvinde,
og tæred paa et ømt, vemodigt Minde.

Men Prøvelsen opfostrede hans Styrke:
han drev ej viljeløs for Vindens Vift,
han famled ikke om i Tvivlens Mørke,
han slugte ikke Nydelsernes Gift,

men spored uforsagt sin Arbejdsdrift,
og stræbte ivrig Evnens Mark at dyrke,
og tog sit bløde Sind i mandig Tugt,
og høstede tilsidst den modne Frugt.

Han søgte Trøsten der, hvor den kan findes,
og øste Kraften af det fælles Væld;
saa naa'de han den Fred, som her kan vindes,
og sejred, da han overvandt sig selv.
Men I, som altid staa til ham i Gjæld
for Raad og trofast Bistand, I skal mindes:
at det var ærlig, ydmyg Kristentro,
der gav ham Klarhed, Sikkerhed og Ro.

Saaledes blev han, hvad ham var beskaaret,
en stærk, men stille og beskeden Magt,
paa hvem Alverden havde Tillid lagt,
som Mange sig til Skærm og Støtte kaared;
som altid fik den simple Sandhed sagt,
af alle Gjøglekunster ubedaaret;
som hørte Sorg og Nød med kjærligt Sind,
og saa' den Skulende i Sindet ind.

Saaledes kunde filtret Garn han rede,
og løse mangen Knude, strammet haardt;
saa kunde han de Viljesvage lede,
og vende fra de Skyldfri Tab og Tort,
og tørre de Forsagtes Taarer bort,
og til Forsoning føre tidt de Vrede.
Og mens de lange Arbejdsdage randt,
han stadig frem mod Idealet vandt.

Men Levedagen blev ej lang. Da Lykken
omsider kasted Sol ind i hans Bo,

og Kjærlighed sad der med Haab og Tro,
da længedes alt Eftermiddags-Skyggen,
og snart kom Aftnens Dæmring, Nattens Ro,
og endte Livets Virksomhed og Glæde;
nu er kun En tilbage af de To;
de Manges Trøst er ikke mer tilstede.

Men der har hvilet et forklaret Skær
af Fred og Kjærlighed omkring hans Leje,
som vidned, at han alt sin Gud var nær,
før han drog bort ad Dødens dunkle Veje.
Derfor hans Minde er saa skjønt at eje,
derfor var Afskedsstunden ej saa svær.
Nu Idealets Stjerner for ham tindre;
hernede lever der *en god Mand* mindre.

M. GOLDSCHMIDT

Kaad som et Føl paa Engen første Gang,
frisk som den Vind, der over Havet suser,
han ind paa Livets store Kampplads sprang,
ej anende sin Slægt med stille Muser.
Men rettes i Geled og holde Trit
og følge Trop — ham aldrig monne hue;
han vilde raade selv og røres frit,
alene med sit Kogger og sin Bue.

Saa svirred da hans Skud — og hvor de bed!
Den gamle Slægt stod oprørt og forskrækket,
og da hans Vid og Lune Loven gjækked,
den kronede Mæcenas selv blev vred.
Mens Mange frygte Pilene de skarpe,
og Faa gaa fri, dog endnu Færre ser,

at de er skæftede med Svanefjer,
og Buens Streng har Klangen af en Harpe.

Omsider dages det dog for hans Blik
— ej uden overvundet Nag og Vrede —
at Snillet, han i Naadegave fik,
var intet Fyr, som Slægten skulde lede,
var ingen fossende, skumstribet Elv,
der drejer Politikkens tunge Kværne,
men var paa Kunstens evigklare Hvælv
en roligt blinkende og trøstmild Stjerne.

Og efterhaands hans Tanker søgte did,
hvor der var Blomst og gylden Frugt at hente.
Han gransked Kimerne til Livets Strid,
han reded Nettet, Skyld og Brøde spændte;
han fisked Perler op fra Sjælens Bund;
han høsted ædel Saft af Hjertets Kilder;
han skabte Billeder af sine Fund,
hvor Skjønheds Sol paa dybest Skygge spiller.

Han blev en Sanger, rig og frisk som Faa,
endskjønt han ikke Rim og Taktmaal nytted,
thi Sprogets Rhytmer paa hans Læbe laa,
og til dets Melodier Øret lytted.
Han søgte kun det simple, rette Navn;
fandt han det fløjelsbløde, silkeglatte,
det var, fordi han kjendte intet Savn,
men raaded over Modersmaalets Skatte.

Han elsked det saa højt og fuldt og sandt,
som nogensinde Søn har elsket Moder;
om fremmed Blod end i hans Aarer randt,
os var han dog en huld og trofast Broder.

Ej Korset smykke tør Levittens Grav,
men Danmarks Korsflag over den skal vaje;
thi *det* sit Dagværk og sin Kunst han gav,
og han har øget Folkets bedste Eje.

C. C. HALL

Nu har han da sin Korsgang lagt tilbage,
den solbestraalte Banes sidste Mil!
Han gik den mild og rolig uden Klage,
og Lunet leged ofte i hans Smil.
Hans Gerning var jo endt for længe siden,
han kæmped ikke mer for nogen Sag;
men, halvt udslukt, hans Øje fulgte Tiden,
og Danmark gjaldt hans Hjertes sidste Slag.

Lad Ærens Krans og Magtens dyre Glæde
end have sporet frem den unge Mand;
hos ham var Evnens gode Ret til Stede
med Pligten til at ofre for sit Land.
Det vakled under valne Olding-Hænder,
dets Frihed og dets Fremtid stod paa Spil;
da følte han — hvad Alle nu erkender —
at han var en af dem, der trængtes til.

Saa kom han da til Rors. — Men hvad han vilde,
stod vistnok ikke solklart for han Blik;
thi han var ej af dem, der Traade pille
i Theoriernes Textil-Fabrik.
Først spejdede han Mulighedens Skranker,
og hvor der inden dem var sikrest Grund,
der strøg han helst sit Sejl, lod falde Anker
og drøfted: »Hvad saa videre« en Stund.

Men hvad der inderst i hans Hjerte lued
som lysest Haab, som Ønskets stolte Maal,
og hvad han som sin Ledestjerne skued
igjennem Modgang, Skuffelse og Taal —
det var at føre Danmarks gamle Skude
— maaske med Tab af en og anden Splint
og Offer af forslidte Stormagts-Klude —
ud af dets Trængslers trange Labyrinth.

Det var, at vore Fjender skulde stramme
den Knude, som de vilde trække fast,
saa haardt, at deres Træskhed blev til Skamme,
naar under deres Hænder Baandet brast;
det var, at Danmark, friet med Nød og Fare
for sydligt Fællesskab om Seng og Bord,
sin Fred og Frihed skulde trygt bevare
i Sammenhold med Frænderne i Nord.

Alt syntes Maalet nærmere, da Lynet
ned i hans snilde Statskunsts Værksted slog,
og alle Skyerne i Himmelbrynet
sig over Danmarks Hoved sammen drog.
Da sprang hans Arbejds Løn. — Fortidens Synder
beredte os, hvad sagtens var fortjent;
vor fælles Korsgang er det, der begynder,
og varer ved endnu, mens hans er endt.

Men Lykken er ej Menneskenes Dommer;
den deler ud i Flæng Gevinst og Nit.
Sandheden nærmere Historien kommer,
naar den et Tidsrum overskuer frit.
Den sigter Vilje, og den vejer Evne,
den maaler Muligheden om igen;
men vist jeg tror: *ham* vil den altid nævne
blandt Danmarks ædleste og bedste Mænd.

KONG CHRISTIAN DEN NIENDE

Til Danmarks Kongekrone blev han kaaret
som Bindeled imellem skilte Lande;
men inden Ringen slutted om hans Pande,
blev Troskabs Løn af Troløshed beskaaret.

Og da sin Konge-Pligt og Ret han øved
og værged Loven med dens faste Orden,
Magtsygens onde Dunst steg op af Jorden
og længe al hans Gjernings Glæde røved.

Men gjennem Modgang naa'de han at kjendes,
hans Retsind, hvorpaa Hvermand trygt kan bygge,
hans Viljekraft, der voxer ved at spændes,

hans gode Hjerte og hans sunde Tykke.
Gud lade ham se Vind og Vover vendes
og Folket enigt skjønne paa sin Lykke.

ZACHARIAS TOPELIUS

Gubbe, lyt! — En Tone fra det Fjerne,
Slægt med den, dit Øre huer bedst,
fostret under Nordens fælles Stjerne —
slynger sig i Koret paa din Fest.
Hilsen bærer den fra Øresundet,
Bud fra Brødrene paa hver dets Bred,
Tak for Hjerterne, du der har vundet,
Tak for syttiaarig *Trofasthed*.

Den har dine Fædres Banner farvet;
den blev diet paa din Moders Skød;
den er »*Ringen*«, som dit Folk har arvet,
og end aldrig tabt i Sult og Nød.
Den har straalet Sol paa Lützens Slette;
den har lysnet Siikajokis Nat;
den har pint og harmet Østens Jette,
til han lærte, at den er en Skat.

Den har tvundet Guld i dine Strenge,
laant din Lyres Sangbund Sølvets Klang;
til at røre dybt og leve længe
den forlened Magt din bløde Sang.
Dig skal Ingen af din Jordbund rykke,
og faa til at gro paa fremmed Strand;
hvo som elsker dit og Sangens Tykke,
elsker og de Tusind Søers Land.

Ham, hvis underfulde Naade læget
har Suomis dybe Ulivssaar —
Ham, der har dit Sønnehjerte kvæget
ved at skue nu dets milde Kaar —
Ham vi bede: Skænk dets gamle, fromme
Sanger Livets Krone, Sindets Fred!
Skænk ham, naar hans Dages Tal er omme,
Himlens Løn for trofast Kjærlighed!

I FRU A. MUNCHS STAMBOG

Vi høre til en Slægt, der snart forsvinder,
Andreas Munch og jeg og nogle Flere;
har den kun stakket kunnet avancere,
den *saa'* dog altid Idealets Tinder;

har den ej kunnet Lande annektere,
den har dog lagt, ved Hjælp af ædle Kvinder,
den Tankens Snor, som Nordens Folk forbinder,
og som af Taaber ej kan sprænges mere.

Men er det tidlig lykkedes os Baade
i denne Snor, som vinde skal og vare,
at slynge nogle Toners Silketraade,

saa kan vi og til Afgang være klare
med Tak for Guds vidunderlige Naade;
og for vort Minde er der ingen Fare!

INDSKRIFT PAA EN MINDEGAVE TIL DYBBØLMØLLEREN OG HANS HUSTRU

To Gange ødte Krigen eders Bo,
og eders Land i fremmed Vold blev givet;
men I to Gamle bjerged mer end Livet,
I skifted aldrig Sindelag og Tro;
I gjemme lige trofast Haab og Minde,
I se bag Natten Morgensolen rinde.

INDSKRIFT PAA KRIGERGRAVEN PAA GARNISONS KIRKEGAARD

Ej Sejr de vandt, ej Bytte tog,
men segned under Dannebrog;
dog Æren gror af deres Grav,
som Alt for Fædrelandet gav.

KANTATE VED UNIVERSITETS-FESTEN I ANLEDNING AF KONG CHRISTIAN IX.S REGERINGS-JUBILÆUM

I

Hvad er et Maal af fem og tyve Aar?
Af Individets Liv et mægtigt Stykke,
hvori sin fulde Blomst dets Evne naaer
og stundom, opbrugt, glider ind i Skygge —
af Folkets Liv et lille Afsnit kun,
et enkelt Trin paa dets Udviklings Stige,
hvorfra det, om det slap sin faste Grund,
maaske beskæmmet maa tilbage vige.

Saa lad os skue nu saa langt tilbage,
som da vor Konge Slægtens Arv modtog!
Vi møde ikke lutter lyse Dage;
thi mange Skyer over Danmark drog.
Men paa vor Lod det nytter ej at kære,
vi bødet har for mange Slægtleds Fejl;
vel os, om af vor Saga vi kan lære
at skøtte bedre vore revne Sejl!

Der trak et Uvejr op med Storm og Torden,
uanet ej, men ikke forudset;
og Lynet flammede og spalted Jorden,
der fra de ældste Fædres Tid var Et.
Paa Andres Hjælp vi kaldte, og vi haabed
paa Venners Retsind, Frænders Ædelmod;
men som en Røst i Ørken døde Raabet,
os til vor Skæbne Alle overlod.

Saa kæmped vi alene — det skal mindes —
med mandigt Taalmod, ædel Dødsforagt,
hvor Æren frelst var Alt, der kunde vindes
fra vore Fjenders trefolds Overmagt;
og medens intet Øje Lysning skimted,
men Mulm laa lige tæt paa Land og Vand,
igjennem dette tvende Stjerner glimted:
de hedde: *Sankelmark* og *Helgoland*.

Men Fred fornøden var. — Den maatte tinges
ved bønligt Knæfald for de Stærkes Fod,
og tungt var Offeret, som maatte bringes:
afrevet et af Folkets Ledemod.
Da følte vi, som frie stod tilbage
med sænket Hoved og med sorgfuld Hu,
at sammen al vor Kraft vi maatte tage,
thi Danmarks Fremtid krævede den nu.

Saa kom et Foraar mildt og graadbedugget,
da nye Spirer skød af Marken op,
da Haabets Liljer deres Kalk oplukked,
og Skovens nøgne Kroner satte Knop;
da Enigheden, hvoraf Alting hængte,
vel savnedes, men ikke syntes fjern,
og Noget dog af det, hvortil der trængtes,
blev gjort til Borgervel og Landeværn.

Men Somren kom ej. — Kolde Vinde suste
og tørred sunde Væxters Marv og Saft,
mens Talens Mølleværk kun Avner knuste,
og Dagens Vinding kun var Spild af Kraft.
Saa løjed Blæsten af. — De stærke Drømme
i Taagers Dands og Skyggers Spil flød hen,
og strengt Historien vil Danmark dømme,
om de tog Form og Farveskær igjen.

Gid nu den Høstsol, varm og blank, der skinner
paa Kongen og fordobler Kronens Glød,
maa varsle om, at Sommerdagen rinder
op for hans Folk i sildig Morgenrød;
at det ej mer vil øde Tid med Trætte,
men troligt nytte den, saa godt det kan;
at det vil alle gode Kræfter sætte
ind paa at bygge op igjen vort Land!

Men Held os, Held! at Statens Magt
var lagt i trofast Haand;
og at vor Konge, uforsagt
og rolig, var vor Friheds Vagt,
og aldrig svajed som en Vaand
for Tvivlens Pust og Lunets Vind,
og aldrig skifted om sit Sind
af Frygt for Tidens stride Aand;
men altid havde Danmarks Vel
som Tankens Ledefyr i Sigt,
og altid øved Ret og Skjel,
sin Krones Ret, sin Kongepligt!

II

Hil dig, Kong Christian! Aarenes Ramme
vexlende fyldes af Skygge og Glands;
du er forbleven altid den Samme,
ærlig din Vilje og sikker din Sands.
Derfor det Rette du har kunnet raade,
derfor du skjønned vort Fædrelands Baade,
derfor om Kronen, du fik af Guds Naade,
Troskabens Egeløv slynger sin Krands.

Hil dig, Kong Christian! du har ej Lande
vundet og bundet ved Jern eller Blod,
højt kan du løfte din skyldfrie Pande,
villigt dig bødes, hvad du tog imod.
Fri du dit Kald og dets Pligter vil lyde,
Friheden under dit Folk du at nyde,
fri er den Hyldest og Hæder vi yde,
Kjærlighed voxed af Frihedens Rod!

IDYL

Paa Fredensborg over Søens Bred,
hvor Voverne sagte glide,
der skal du nyde din Alders Fred
alt ved dine Kjæres Side,
og glæde dig, naar
din Samtid formaar
samdrægtelig fremad at skride.

Den hele listige Alfehær,
som der holder Arbejdsmøde,

og væver Tæpper af Parkens Træ'r
og maler Roserne røde,
skal skærme dit Tag
og lune din Dag
og hente dig Søvnen den søde.

Der skal du sidde som Stammedrot
for blomstrende Fyrsteætter,
som vil befolke dit gjæstfri Slot,
saa tidt du Stævne dem sætter;
af Ønske og Bøn
en Skandse i Løn
om dig og dit Rige de fletter.

Gid du og din Dronning, din Ungdoms fagre Brud,
maa vorde svanehvide, før Livets Lys gaar ud!
Gid Alt, hvad I har skærmet og skabt til Folkegavn,
og Alt, hvad Godt I banede Vej ved eders Navn,
maa sprede Velsignelse i nær og fjernest Stund
og fryde eders Øjne, før de falde skal i Blund!

Bevar, o Gud, det lille Land,
som vort endnu vi kalde;
skaan det for Rovdyrs gridske Tand
og pinsom Død i Trællestand!
Byg du en Mur om Stad og Strand,
som ej for Fjendehaand kan falde!
Lad det i Frihed og i Fred
af Slægter arves Led for Led,
til dine Domsbasuner gjalde!

Bevar det Folk, du har stødt ned
fra ydre Magt og Vælde!
Lær det i ydmyg Enighed
at samle, hvad det kan og veed,
om høje Maal og ædle Med;
da skal det dog i Verden gjælde!
Lad det ved Aandens stille Magt
med Haandens Flid og Kunstens Pragt
sin gamle Hyttes Vægge tjelde!

Bevar vor Konge og hans Æt
i Sundhed, Kraft og Ære!
Gjør ham hans Krones Tynge let,
saa silde han maa vorde træt,
og silde, savnet og begrædt,
vi ham til Hvilens Sted maa bære!
Skænk ham en Aften lys og mild,
da hver en Mislyd tier stil'
og Alle juble ud hans Ære!

SONNETTER

I

Man siger, Tiden er en grusom Herre,
der ej blot piller Luv af vore Klæder,
men knuser vore Nydelser og Glæder
og Haab og Livsmaal med sin tunge Kærre;

ja, at hans Tyranni er endnu værre,
at dem, han samled, mer og mer han skiller,
udtørrer alle Følelsernes Kilder,
og lader Længslens Sti af Snefog spærre.

Vi fra en anden Side dog ham kjender.
Om os han end lidt Krimskrams skrev i Panden
og rusked fælt i Ører og i Tænder,

staar Følelsernes Brønd dog fuld til Randen;
højt paa vor fælles Arne Luen brænder;
hvert Aar drog os kun nærmere hinanden.

II

MENS Vaar og Sommer, Høst og Vinter skifte,
og Aar til Aar sig i en Kjæde hægter;
mens op der skyder andre, nye Slægter,
og kjøle Vinde om de gamle vifte, —

Naturens Lov ej Lydighed du nægter:
din Haarlok tyndes, og din Midje vides,
og Tanden i Erfarings Rugbrød slides,
og Vaabnet slides, hvormed kjæk du fægter.

Men Foraarssolen i dit Hjerte skinner
endnu, som da du nitten Vintre endte,
og første Gang den farved dine Kinder;

og Livet, som den rundt omkring dig tændte,
skal vidne om, imens dit eget rinder,
at Lysets rige Kildespring du kjendte.

III

AK, jeg er bleven fattig, derfor rutter
jeg ikke mer med Viser og Sonnetter.
De fleste Rhytmer, som jeg sammenfletter,
jeg selv forstemt i Kakkelovnen putter.

Nu slaa ej Timer til, som før Minutter;
hvad jeg har digtet, retter jeg og retter,
indtil det Hele ud jeg modløs sletter;
det er paa Tide, at mit Spil jeg slutter.

Men at jeg bliver taus, du ikke lider;
du mig forbyder Lyren bort at hænge:
du fordrer, at min Vingehest jeg rider.

For dig jeg gjør, hvad ej jeg gjør for Penge:
for dig jeg trodsig mod min Afmagt strider.
Du faar det sidste Klimp af mine Strenge.

IV

Du er jo ung, skjønt Tidens Alfeskare
lidt Sølv har tabt paa Lokkerne de brune,
og skjønt de mange vaagne Nætters Mare
har tegnet om dit Øje Trætheds Rune.

Ung er du, medens dine Tanker fare
igjennem Tid og Rum paa stærke Vinger,
og mens din Følelse i foraarsklare
og sommervarme Tonestrømme klinger.

Ung er for mig du, om din Isse kappes
med min i Hvidhed, før min Kveld er leden,
saalænge som din Kjærlighed ej slappes.

Og Begge er vi unge, naar vort Eden
af ingen Livets Hagelbyge kappes,
men gror sin stille Væxt mod Evigheden.

V

Jeg skal ej klage over, at jeg ældes,
at Haarets Rester tyndes, og mit Øje
ej skjelner skarpt, mit Øre ikke nøje,
og at min Axel ynder mest at hældes;

ej over, at, hvad let sig skulde føje,
nu ofte tungt og langsomt frem maa trælles;
ej heller, om jeg ud af Laget meldes
og tie maa, hvor drukne Fauner støje;

naar kun din Kjærligheds løvfulde Ranke
vil fast sig om min tørre Stamme linde,
og Solens Ild og Duggens Draaber sanke,

og skærme den mod mørke Luners Vinde,
og aande Ungdomsstyrke i min Tanke,
saa Døgnets Dunstkreds aldrig den kan binde.

VI

Hvorfor er du saa bleg, saa mørk og stille,
som om en Hjertesorg du maatte bære?
Du har jo om dig alle dine Kjære,
og paa dit Fjed kun vogte Øjne milde.

Lad Avind løbe Storm imod min Ære,
og Hadets kruppske Batterier spille;
de skal mig ikke ved min Sindsro skille,
og endnu mindre Frygt og Bæven lære.

Men synke vil mit Mod, om du forskrækkes;
og stoler du ej paa mit gode Rygte,
saa vil min Tro paa egen Styrke svækkes.

Saa skal jeg vel ej ræd fra Kampen flygte,
men hurtig som et Rør af Stormen knækkes.
Værg da den Tillids Borg, som selv du bygte.

VII

Se, mine Ønsker dig som Terner bringe
Sundhedens gyldne Frugt paa brede Fade
og strø for dine Fødder Valmublade
og vifte dig med Nattens bløde Vinge.

Og mine Tanker som et Kor dig følge
og nynne om et Sommerliv ved Stranden,
hvor vi skal vandre glade med hinanden
og drikke Luft fra Havets friske Bølge.

Og om end mine Ord er blevne færre,
om til at spille Fingrene for stive,
om tungt den strider nu, min Arbejdskærre;

saa holder jeg mit Haab og Mod i Live,
og sikker staar min Tillid til Vorherre,
at sin Velsignelse han dig vil give.

VIII

At tage fra dig Alt, hvad du har baaret,
at linne Traaden, Parcen har dig spundet,
at sprænge Nettet, hvori du er bundet,
og bytte Lodden, som blev dig beskaaret;

at gjætte Gaaden, hvorpaa du har grundet,
at jevne Stien, hvor din Fod blev skaaret,
og fjerne Smerten, hvor din Kind blev saaret,
ak nej, det har jeg visselig ej kunnet.

Du har ikkun et Ly i mine Arme,
hvor ud den bittre Sorg du trygt kan græde,
og hvor du frit kan lette Sindets Harme.

Og mellem os gaar en elektrisk Kjæde.
Mens vore Hjerter slaa med lige Varme,
vi have fælles Sorg og fælles Glæde.

IX

Kan jeg endnu Sonnettens Sløjfe binde
med sløve Øjne og med stive Fingre,
skjønt slappe Strenge aldrig ere klingre
og Tanken famler om for Ord at finde?

Jeg vil jo intet Kampraab lade skingre,
og ingen Sejr i Rhytmers Velklang vinde,
men ikkun sige Tak en elsket Kvinde,
der vredes ej, om Versets Fødder slingre.

Ja, jeg vil takke dig for Sommerglæden,
da Solen skinned og da Rosen blussed;
for Høstens Tid, da Leer kapped Sæden,

og Blæsten Skovens rige Lokker studsed;
for Vinteren, da sammen vi paa Slæden
ned over Livets hvide Banker russed.

X

Tak, for du svigted aldrig nogensinde,
saa lidt i Godtvejrs- som i Uvejrsdage,
ej naar min Aare tungt jeg maatte drage,
ej naar jeg skødes frem af Døgnets Vinde;

ej naar i Tvivl, om fremad, om tilbage,
jeg dreves ind mod Grund og Klipper blinde,
men, naar din Tankes Fyr jeg klart saa' skinne,
i Havnen ind mig kunde ro og stage.

Nej, trofast var du, og det vil du være,
om og min Tanke og mit Syn forvildes,
om mine Ben ej mer min Krop kan bære.

Og naar saa Timen slaar, da vi maa skilles,
saa vil du sidde ved min Seng, du Kjære!
og Dødens Vaande for min Sjæl formildes.

FRA HJEMMET

I

Nu er du en Matrone
paa fyrretyve Aar,
og Høstens Segl har studset
dit mørkebrune Haar;
lidt dybere paa Kinden
sank Øjets Skygger ned;
din smalle Jomfru-Midje
blev moderlig bred.

For mig er du den samme,
jeg bejlede til,
og ingen Ynde raned
dig Tidens lumske Spil;
paa vore høje Ymper
maa jeg regne det ud,
hvorlænge det er, siden
jeg fæsted dig som Brud.

Thi Dagene er fløjne
som Trækfugle bort;
det er, som tyve Vintre
var kun en Sommer kort.
Saa lykkeligt var Livet
i din Kjærligheds Bo,
hvor Sorg og Glæde skifted,
men aldrig Haab og Tro.

Og du har dine Vidner
for din Stræben og din Daad,
for Tankerne, du tænkte,
for Sæden, du har saa'd,
opvoxende omkring dig
i Foraarets Lyst,
med Løfter om Sommer,
om Modning og om Høst.

Hvad jeg har gjort, det flagred
bort i Tidens kolde Vind;
maaske det aldrig spirer
i Vaarsolens Skin;
maaske det fæster Rod først
og skyder Blade frem,
naar jeg er længe havnet
udi mit sidste Hjem.

Men derfor Gud maa raade.
Jeg takker ham, fordi
han dig gav mig til Følge
paa min knoldede Sti;
thi at jeg iler fremad
endnu med raske Skridt,
og ikke modløs standsed,
det Værk er ogsaa dit.

Du ser det gry ad Morgen,
naar Natten falder paa;
du mærker Aftenstille,
naar Stormens Vinger slaa;
du sejler paa Idealets
himmelske Tonehav
gjennem Døgnets Lirumlarum
og Madstrævets Gnav.

Saa gid jeg da til Støtte
beholde maa din Arm,
til Gjemmested for Sorgen
din trofaste Barm,
til Glæde og til Styrke
din kjærlige Sjæl,
indtil Vejenden kommer,
og jeg siger dig Farvel.

II

PINTSEKLOKKEN kimer atter,
kalder paa de grønne Blade,
at de lukke Skovens Hvælving;
kalder paa de lette Fugle,
at de spille paa dens Orgel;
kalder paa de hvide Blomster,
at de brede Tæppet under;
kalder paa de Indestængte,
dem, der lide, dem, der længes,
dem, der slide, dem, der tvære,
dem, der gaa med Bind for Øjet,
dem, der gaa med Sorg i Hjertet,
at de skulle samles Alle
i Naturens store Kirke,

og Guds Almagt høre præke
i hver Solens gyldne Straale,
i hvert Straa og i hver Draabe.

Pintseklokken kimer atter,
som den kimed, da vi vandred
Haand i Haand til Brudeskamlen,
for at trykke Lovens Stempel
paa den Elskovspagt, vi knytted
over Sundets blanke Flade,
under Skovens lyse Skærm;
for at bede Gud om Naade,
til vort lave Tag at rejse;
at han vilde bo derunder,
holde vore Hjerter friske,
holde vore Tanker sunde,
løfte os, naar Sorgen tynged,
stemme mod, naar Glæden svulmed,
saa vi glemte ej, at begge
kom fra samme Faderhaand.

Pintseklokken kimer atter
efter fem og tyve Vintre,
som har bragt os mørke Dage,
mange fler dog sommerlyse;
og vi har jo i dem alle
fast og tro holdt ved hinanden.
Lad os Haand i Haand da takke
ham, vor Lykkes Sølvkrands skyldes;
ham, der Hjemmets Fred og Tryghed
hegnede mod Livets Storme;
ham, der planted om vort Sæde
Haabets unge, friske Stammer.

Ham vi bede os at skærme,
os at styrke, os at lære,
os at drage op imod sig
i de end tilmaalte Dage.

III

Nu staar jeg ved det Grændseskjel,
der skiller Livets Dag og Kveld,
og viser nær dets Nat;
— tidt var det, som dens Skygge ned
forbi mit sløve Øje gled;
maaske den kommer brat.

Men mens min Fod staar støt og fast,
før nogen Tankes Streng end brast,
og Hjertets Sangbund sprak,
jeg synge vil endnu engang
for dig en simpel, sanddru Sang
til Ære, Pris og Tak.

Thi trods den Flod med Braad og Brand,
som overskyllede vort Land,
og Folket sønderrev;
og trods den Daarskabs Feberdrøm,
der tramped under Træskosøm
vort dyre Frihedsbrev; —

og trods den Skuffelse, jeg bar,
saa tidt min Tillid fik til Svar
de fordums Venners Flugt;
og trods den Harm og Sorg, jeg led,
naar Slægtens Letsind graadigt bed
i grøn og raadden Frugt; —

og trods det Had og Nag, jeg vandt,
naar ikkun det, mig tyktes sandt,
og neppe det var sagt;
og trods den Løn, jeg tog tilsidst,
min Frihed som en Fugl paa Kvist,
men intet Fnug af Magt; —

saa gik i treti Aar min Gang
frem under Løv og Fuglesang
i mildest Sommerluft;
endnu, med Sne paa nøgen Tind,
jeg mærker ingen Vintervind,
men Sol og Blomsterduft.

Vist kom der Sky'r med Slud og Regn,
og Blæsten rusked i vort Hegn;
men aldrig den det brød;
vist var det mig til mer Behag
at nyde Livets Godtvejrsdag,
end føle dybt dets Nød.

Vist har jeg tidt med ringe Lyst
fulgt Stemmen i mit eget Bryst
og adlydt Pligtens Bud;
vist lokked let mig Ærens Skin,
mens langsomt kun mit stride Sind
sig bøjede for Gud.

Men den, jeg skylder nu, næst ham,
at jeg har vandret uden Skam
og lige ud min Vej;
der styrked mig, naar jeg var svag,
der førte Idealets Sag
og vandt den — det var *dig*.

Du vækked altid op min Aand,
naar den sov ind i Ladheds Baand
og Mod og Iver svandt;
du holdt mit Hjerte varmt og ungt,
saa Verdens Tryk faldt aldrig tungt,
og Savn jeg snart forvandt.

Du bygged op det trygge Hjem,
som skærmed mig og værned *dem*,
der har din Ømhed delt:
for hvem du vaaged og du bad,
paa hvem du aabner Blad for Blad,
til Blomsten rundes helt.

Og du er Hjemmets Sjæl og Liv,
Lysstraalen i dets Perspektiv
og Fjeren i dets Ur;
er du bedrøvet, mørkner Alt,
er du ej der, det lever halvt,
og skifter sin Natur.

Og om din Tale sagte flød,
om frem den som en Fos sig brød
med Tankens egen Hast,
den førte mangen Kime sund
som, skjønt den faldt i stenet Grund,
slog Rod og gro'de fast.

Derfor skal Hælvten være dit
af Alt, hvad jeg tør kalde mit,
af Gjerning, Skrift og Sang.
Det er ej rigt, det er ej stort;
men uden dig hvad jeg har gjort
stod lavere i Rang.

Og hvis det ikke Alt gaar tabt
bag yngre Slægters større Kraft
og nye Tiders Krav,
saa skal du leve med deri
et kjærligt Mindes Liv, naar vi
er lagte i vor Grav.

CHRISTIERN DEN ANDEN I FÆNGSLET

O sørgelige, sønderrevne Blad,
, hvoraf vor Stammes Saga har saa mange,
som plettet er af Tvedragt, Nid og Had,
og skæmmet af en gammel kronet Fange!
Du vidner, hvor den Visdom regner fejl,
som Skæbnens Veje tror at have sporet,
naar Egennyttens Vinde fylde Sejl,
og Lidenskabens Blindhed staar ved Roret.

Hvor er det nu, Margretes stolte Slot,
halvt færdigt kun, men rejst af stærke Stene?
En fast og sikker Haand der mangled blot,
for lempelig det Stridige at ene!
Pestslagen lagdes hun i Roskilds Dom,
før Grændsen imod Syd var sat tilrette;
raadløs og daadløs Pommerinken kom,
og spildte Tiden med den jydske Trætte.

Da var alt Muren brusten, — Engelbrekt
sin tunge Øxe løfted, og den revned;
ved Magt og List de snilde Sturers Slægt
fik halvt dens ene Fløj med Jorden jevnet.

Endnu var dog Margretes Værk ej spildt,
om han, den tredie Oldenborger, vidste
at styre strengt sig selv og Andre mildt;
men denne Mulighed var og den sidste.

Paa Stockholms store Torv Hævnbilen klang,
og gjennem Rendestenen Blodet fossed;
med det han vilde fæstne, hvad der sprang,
ved Rædsel kue, hvad hans Vælde trodsed.
Da aabnede sig Kløften, dyb og bred,
af tre Aarhundreder knap fyldt til Randen;
Frihedens Træ skød op, hvor Blod flød ned,
og Folkedommen døbte ham: — »*Tyrannen*«.

Det var han ikke. — I hans Bryst der slog
et Hjerte, altfor let optændt til Vrede
og grumt, naar Sindets Furier ham jog,
men og til god og gavnlig Idræt rede;
et Hjerte for de Svage og de Smaa,
for dem, der stred og sled for Brød i Munde,
for dem, som Adlens Hovmod tramped paa,
for flittig Borger og for stakkels Bonde.

Forud for Tiden var han; — han saa' gro
i Statens som i Kirkens Kroge Svampen;
mod Uret, Tvang, Bedrag og Overtro
med friske Kræfter aabnede han Kampen.
Hvad mangled ham? Hvad brød hans Evnes Braad?
Hvi lod hans Viljes kjække Ørn sig skræmme?
Var det hans syge Sind? De onde Raad?
Var det Samvittighedens dumpe Stemme?

Vi veed det ej, — kun at hin Sejrens Dag,
der strakte ned til os sin røde Skygge,

var Aftnen før Kong Christierns Nederlag
og Vendepunktet for hans kranke Lykke.
Snart vankede de trende Rigers Drot
om i sin store Svogers vide Lande,
en hjemløs Pilegrim, en Tigger blot,
med Kainsmærket paa den mørke Pande.

Han kom igjen, — men som en Lygtemand,
der blusser op af Mosen for at slukkes;
i Træskheds aabne Snare lokkes han,
og Fangens Bur om Kongens Højhed lukkes.
Hans Faders Broder gjorde det; — thi stum
var ofte Blodets Røst bag Gottorps Taarne,
og aldrig Magtens Ransmand Gjæsterum
med bløde Hynder bød den Kongebaarne.

Derinde gjennem sytten lange Aar
i dybe Tanker han om Bordet skrider;
af Kongens Finger fures Stenen haard,
men Menneskenes Had han ej opslider.
Derude lyder Gny; han kaldes frem
ved Navn af Fyens og Jyllands Bønderskarer;
men Rantzaus Sværd som Avner splitter dem,
og Sønderborg sin Fange vel forvarer.

Hvor er hans Tanker? — Ved hin Dynge Lig,
som tændte Folkebaalet højt i Flammer?
Ved Gyldenstjernes og Kong Fredriks Svig?
Hos Dyveke i hendes stille Kammer?
I Sigbrits Raad? Paa Søren Norbys Dæk?
Ved Kejserhoffets tomme Trøst i Nøden?
Ved Isabellas ædle, rene Træk,
som var sin Husbond huld og tro til Døden?

Vidt har de flakket om, imens hans Skridt
sig slæbe tungere, og Ryggen kroges,
mens Kjortlen falmer, og hans Haar bli'r hvidt,
mens Øjets Stjerne mer og mere taages.
Hans Haab om Magt og Frihed visner hen
som Skovens Løv i Høst og Agrens Stubbe,
og af den barske Hersker staar igjen
en mild, sagtmodig, from og ydmyg Gubbe.

Og ensom er han ikke i sin Nød:
en ærlig, trofast Ven staar ved hans Side,
en simpel Kriger kun, i Ringhed fød,
som selv har valgt sin Herres Kaar at lide;
som bøjer dybt i Ærefrygt sig ned,
imens han skænker ham en Moders Pleje,
hvis klare Øjne lyse Himlens Fred
omkring den gamle Konges trange Leje.

Saa slynge underligen Straf og Løn
tilsammen sig udi Kong Christierns Sage:
hans Folkesind gjengjælder Folkets Søn,
mens tunge Aar udsone onde Dage.
Var end hans Ungdom vild, hans Manddom haard,
han sent har milde Rørelser fornummet,
og sildig Efterslægt vemodig staar
foran hans Skikkelse i Fængselsrummet.

LEONORA CHRISTINE ULFELDT

Nu endelig træder hun frem, som hun var,
en Dronning i Blaataarns Gjemme,
mens den, der Kronen og Purpuret bar,
i Stegerset kun hørte hjemme;
den Ene høj i sin Ulykkes Dyb
og stærk til at bære og taale,
den Anden hadsk som et tirret Kryb,
lav nok til at stikke med Naale.

Men led hun med Ret ej Nød og Tort?
Hvo husker ej Skændselens Minde,
som Enevælden først ryddede bort,
da Frihedsvaaren var inde?
Har hun ej fulgt i sin Husbonds Spor
og vidst hans forvovne Planer?
Har hun ej traadt paa sin Fædrejord
alt under fjendtlige Faner?

Jo, vist har hun elsket hin Lygtemand
i Adelshovmodets Mose,
som mer af Fantasi end Forstand
har havt i sin skringlende Pose;
hvis egenkjære, urolige Sind
bestandig flagred mod Højden,
indtil i Rænkernes urede Spind
al Sands og Mening gik fløjten.

Men da der af »Rigshofmesterens« Glands
knap nok en Skygge var levnet,
da den landflygtige, plyndrede Mands
Hævntanker Ingenting evned,

den danske Krone ej bluedes ved
en kronet Kjeltring at nytte,
for lumsk og troløst ved Stimands-Sned
at gjøre hans Hustru til Bytte.

Og da den fredløse, livstrætte Sjæl
var ind for sin Dommer gangen,
da trampede Magtens plumpe Hæl
saa grusomt som før paa Fangen.
Til Kongens Øre bar Nattens Vind
fra Taarnet de klagende Røster;
men intet Naadens Glimt trængte ind
i det mørke Hul til hans Søster.

Og Dagene randt og bleve til Aar,
og Aarene alt bleve mange,
og Fredrik den Tredie lagdes paa Baar,
men Fængslet beholdt hans Fange;
skjønt Amazonen, der voved sit Liv
for at fly fra Hammerens Klipper,
er vorden en graanet, bøjet Viv,
sit Bytte Magten ej slipper.

Ved Siden af Danmarks Kongestol
en ædel Kvinde nu sidder:
Charlotte Amalies milde Sol
gjennem Jernstængerne titter;
men Hustruens ømme, beskedne Bøn
ej Moderens Vilje opvejer;
Kong Christian er altfor lydig en Søn,
og Hadet nyder sin Sejer.

Det fylder Sofie Amalies Hu,
det syder og hvæser i Afskedsstunden,

da Sønnen hun ønsker at binde endnu,
men Ordet er borte, og stum er Munden.
Da lysne omsider den Pintes Kaar,
da sejrer Charlottes kjærlige Hjerte;
til Liv og Frihed Offeret gaar
fra enogtyve Aars Savn og Smerte.

Men ej gaar hun ud fornedret og knust.
Nej. Modet er løftet og Kraften styrket;
af Hovmod og Glimmer engang berust,
har hun gjenfundet sig selv i Mørket.
Der lærte hun sig at bede til Gud,
og sejrrig mod eget Sind at stride;
at bøje sig under det tungeste Bud,
og rolig at bie og trøstig at lide.

Paa denne Pande, som engang var smykt
med kostbare Perler og funklende Stene,
har Alder og Sorg sine Furer trykt,
men Tankerne bag den er fromme og rene;
og i den brede, buede Barm,
som svulmed engang af forfængelig Glæde,
der sprudler nu Livsens-Kilde varm,
og Fred med sig selv har der taget Sæde.

Nu træder hun frem, som hun har malt
sig selv med Farver friske og klare;
to Hundred Aars Skygge paa dem faldt,
men Skikkelsen dog de aabenbare:
en Datter af *ham* »ved højen Mast«,
en Mand, der af Legem kun var en Kvinde;
og rejst sig hun har med Haanden fast
som Ærestøtte sit »*Jammers-Minde*«.

SKJOLD KAARES

I en Sommermorgens Lue
Folket sig paa Stranden flokker,
barske Hærmænd, milde Kvinder,
unge Mø'r med lyse Lokker,
raske Børn med brune Kinder;
thi et Jertegn er at skue.

Over Havets kruste Spejl,
uden Aarer, uden Sejl
glider frem en Baad mod Landet.
Intet Følge er ombord,
ingen Styrmand ved dens Ror;
men paa Bunden af den hviler
med et gyldent Neg til Seng
sovende en lille Dreng.
Baaden skurer imod Sandet;
Drengen vaagner op og smiler,
mens han strækker sine Hænder
hilsende mod Skaren frem,
som om Alles Træk han kjender,
som om nu han naaede hjem.

Samme Tanke griber Alle;
høje Raab mod Himlen stige;
Alle samme Navn paakalde:
»Odin, det er dig, som sender
»ham til dette ødte Rige!
»Asastammens søndre Gren,
»tunget ud i vege Kviste,
»nu skal vorde hel og een!

›Tak for Varslet lyst og godt!
›Hil ham! Hil vor unge Drot!‹

Gjerning springer strax af Tale:
Drengen sættes op paa Skjold.
Over Bakker, gjennem-Dale,
fulgt af Jubel mangefold,
bæres han fra Thing til Thing,
løftes over Folkets Ring,
hyldes overalt med Glæde,
og faar Navnet af sit Sæde.
Voxer snart sig kæmpestærk,
øver saa et Kæmpeværk,
ender Spliden, sletter Skjellet
mellem Gefions Pløjeland
og den nøgne jydske Strand,
og oprejser *Danavældet.*

Saa det gamle Sagn beretter.
Er en Drøm det? Er det digtet?
Har det frem i Tiden sigtet
over mange slukte Ætter?
Ingen end dets Mening kjendte.
Var det Havets vide Sletter,
ud ad hvilke Sagnet peged,
hvor vi Ros og Magt skal hente
og faa Ulivssaaret læget?
Er det from og barnlig Tro,
der kan frelse Riget ene,
rydde vore Vejes Stene
og faa Lykken til at gro?
Er det hele Folkets Flammen
op i samme Stemnings Baal,

der med Et skal tvætte Skammen
og opnaa vort sene Maal?

Saa kan spørges, saa kan fristes,
saa kan tvivles, saa kan tvistes;
men endnu staar Asastammen.

HEJMDAL

HEJMDAL stander paa Hjerternes Bro
som Vagt for de højeste Lofte;
aldrig han linner om Luren sin Kno
og spænder ej Sværd fra Hofte.
Spejder gjennem Luftens bølgende Lag
Vartegn om Jetternes Brynde og Nag,
— — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — —

Jeg mindes, at *eengang* han blæste saa fast,
at Folket fo'r op af sin Dvale:
Fortidens skillende Murværker brast
mellem Hytter og fornemme Sale,
— — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — —
— — — — —

OPLYSNINGER OM DIGTENES TILBLIVELSESTID, FORKLARENDE NOTER, RETTELSER M. M.

II. BIND

FØRSTE TIDSRUM

I. SANGE

Pag. 3. *En Tro, saa fast som Fjeldets Fod* — fra Nordisk Højtid 13. Januar 1866.

\- 4. *Nej, Nordens Sag er ikke tabt* — fra Nordisk Højtid 1867.

\- 5. *Vi byggede paa Nordens Slot* — fra Nordisk Højtid 1868.

\- 7. *Danmark dejligst Vang og Vænge* — fra Grundlovsfesten 1864.

\- 9. *Nu Øxen er ved Roden lagt* — fra en Sammenkomst 10. September 1864 med en Deputation fra Nordslesvig, der for Kongen havde udtalt Ønsket om at blive ved Danmark.

\- 10. *Staa fast, du lille Flok, staa fast* — fra samme Lejlighed.

\- 11. *Ak Danmark i dit lyse Skrud* — fra Grundlovsfesten 1867.

\- 13. *Gjæster fra vor Smertes Kilde* — fra Slesvigernes Besøg i Kjøbenhavn, September 1865.

\- 14. *Som flygtig Gjæst paa Jydens Grund* — fra Slesvigernes Besøg i Aarhus 5. Juli 1868.

Pag. 16. *De sønderjydske Kvinder* — fra en Fest for sønderjydske Kvinder, der overbragte en Brudegave ved Kronprindsens Bryllup, Efteraaret 1869.

- 17. *Saa gammel som Folket er Frihed i Nord* — fra Grundlovsfesten 1866.

- 18. *Dengang af Vintersøvnen lang* — fra Grundlovsfesten 1871.

- 20. *Den 17. Maj* — fra en Fest i Dansk Folkeforening 17. Maj 1866.

- 21. *Kong Frederik den Syvende.* I. — fra en Fest i Arbejderforeningen af 1860 paa Aarsdagen efter hans Død. Vers 8 findes paa flere Mindesmærker over Kongen, saaledes paa det i Odense.
II. — skreven til Afsløringen af hans Mindestøtte i Maribo 7. Oktbr. 1867.

- 25. *Bondestanden* — skreven til Hundredaarsfesten for Ophævelsen af Hoveriet paa Bernstorff 21. Juli 1866.

- 26. *Landbruget* — skreven til Landhusholdningsselskabets Hundredaarsfest 7. Juli 1869.

- 28. *St. Hans Hospitals Hundredaarsfest* — fejredes 1. August 1866.

- 29. *Fanen* — skreven til Indvielsen af Akademisk Skyttekorps' Fane i Universitetssalen 21. Oktober 1867. Versemaalet er som »Vårt land«; men ved denne Lejlighed blev Sangen sungen paa en Melodi af P. Heise.

- 30. *Studentersangforeningens Jubilæum* — denne Forenings 25. Aarsfest fejredes 21. Decbr. 1864.

- 31. »Vide blev hørt dens Leg« o. s. v. — dette Vers fremdrager Erindringer fra Sangforeningens smukkeste Udflugter, Tanbergmo, Upsala og Silkeborgturen 1859 (se A.

Sørensen: Studentersangforeningen 1839 —89, Kbhvn. 1899, pag. 75, 92 og 104.)

Pag. 32. *Studenterjubilæet 1865* — fra Oktober 1865.

- 33. »Præstens Vækkeruhr« — er en Trykfejl i 2den Udgave af Plougs »Nyere Sange og Digte« for *Pressens.*

- - »Vimmelskaftets trange Kamre« — Akademicums Lokale var i Vimmelskaftet.

- - »*Iris*« — den Dampbaad, der 1843 førte Studenterne til Kalmar og Upsala.

- 34. *Kommunitetets Trehundredaarsfest* — fejredes 1. Maj 1869.

- 38. *Carsten Hauch* — skreven til Digterens fem og halvfjerdsindstyveaars Fødselsdag 12. Maj 1865 (for Studenterne).

- 39. *Steen Steensen Blicher* — skreven til Afsløringen af Blichers Mindestøtte paa Borgevold i Viborg 14. September 1866.

- - Nordlys-*Lue* — Allusion til Blichers Tidsskrift »Nordlyset«, hvori hans fleste Noveller fremkom.

- 40. *Ved en Nordmands Hjemrejse* — ved en Afskedsfest med Professor L. K. Daa, der i Efteraaret 1868 havde holdt en Række Forelæsninger paa Kjøbenhavns Universitet. Sangen trykt i »Fdl.« for 3. Novbr. 1868.

- 42. *Christian Hostrup* — skreven til Festen paa Femogtyveaarsdagen for Gjenboernes første Opførelse 20. Februar 1869.

- 43. *Derfor Kjærlighedens Arne tændes* — ved F. Vedels og Emma Hartmanns Bryllup 1864.

- 44. *Kjærlighed er en Palme bred* — ved C. R. Nybloms og Helene Roeds Bryllup 1864.

- 45. *Gaa ud af Herrens Hus, I To* — ved Chr.

Richardts og Marie Hammerichs Bryllup 17. November 1865.

Pag. 46. *Nu valser Stormen gennem Lund* — fra samme Lejlighed.

- 47. »Patriarken« — Brudens Bedstefader, Assessor Aagaard paa Iselingen.

- - *Gud sender Vaaren til Marker og Skove* — ved Gotfred Rodes og Margrethe Lehmanns Bryllup 1866.

- 48. *For Oplysning* — fra en Fest for Etatsraad C. Flor paa Femogtyveaarsdagen for Rødding Højskoles Grundlæggelse 7. November 1869.

- 49. *Ved Fregatten »Tordenskiolds« Hjemkomst* — skreven til en Fest 29. Januar 1872 for Mandskabet paa Fregatten »Tordenskiold«, der havde nedlagt det store nordiske Telegrafselskabs Kabel til Østasien.

- 51. *Ved H. N. Clausens Guldbryllup* — fra 8. December 1871. Trykt i »Dansk Folkekalender« for 1872.

- 52. *Ved Norges Tusindaarsfest* — denne Fest holdtes 18. Juli 1872.

- 53. *Ved det første nordiske Juristmøde* — fra en Fest paa Klampenborg under dette den 24. August 1872.

II. BLANDEDE DIGTE

- 56. *Rejs jer af Lejet* — trykt i »Fædrelandet« for 3. Februar 1864.

- 57. *Kong Frederiks Ligtog* — trykt i »Illustr. Tidende« for 27. December 1863. Skønt Digtet strængt taget ikke hører til det Tidsrum, under hvilket det er medtaget, har Udgiveren dog ment at maatte henføre det til dette, hvorunder det efter sit Indhold nærmest hører.

- 62. *Sonnetter* — Nr. 1 fra Tiden nærmest efter

1864; Nr. 2 og 3 daterede 7. Marts 1865; Nr. 4 fra 7. Marts 1866; Nr. 5—6 ere daterede 7. Marts 1867.

Pag. 64. »Ned bag den lille Skov« — jfr. Noterne til Digtet 1ste Bind Pag. 208.

- 66. *Dengang da du var 20 Aar* — dateret 7. Marts 1869.

- 68. *Christoffer Friedenreich Hage* — Broder til Plougs Hustru; saaret 18. April 1864 i Slaget ved Dybbøl, hvor han kæmpede som Officersaspirant; død 20. s. M. paa Broager Lasareth. Digtet er trykt i »Fdl.« for 14. Maj s. A.

- 70. *Johan Henrik Thomander* — Biskop i Lund; bekjendt Skandinav, død 9. Juli 1865. Digtet trykt i »Fdl.« for 17. s. M.

- 72. *Holger Halling Aagaard* — Assessor H. H. A. til Iselingen, Fader til den i 1ste Bind pag. 220 besungne Georg Aagaard, død i en høj Alder 11. Juni 1866. Hans Hjem var i mange Aar et Samlingspunkt for Politikere, Videnskabsmænd og Kunstnere af den nationalliberale Kreds. Digtet er trykt i »Fdl.« for 18. Juni 1866.

- 73. *Herman Vilhelm Bissen* — den berømte Billedhugger døde 10. Marts 1868. De to Digte bleve afsungne til Melodier af Heise ved Kunstakademiets Sørgefest for ham 29. s. M.

- 75. *Margrete Marstrand* — Maleren Vilhelm Marstrands Hustru, Margrete f. Weidemann, døde 1867.

- 75. »de var Svanerne, hvis Stemme« o. s. v. — da Fru Marstrand, der altid havde levet meget i Musik, laa paa Dødslejet, fulgte de Melodier hende, som hun havde holdt af; uden Bevidsthed sang hun den ene efter den anden.

Pag. 76. *Georgia Skovgaard* — Maleren P. C. Skovgaards Hustru Georgia, J. F. Schouws Datter, døde 1868.

- 77. *Niels Laurits Høyen* — den berømte Kunsthistoriker døde 29. April 1870. Digtet trykt i »Fdl.« for 5. Maj s. A.

I Almindelighed lod Ploug sit Blad bringe hans Mindedigte over Afdøde paa Begravelsesdagen.

- 78. *Ved Bertel Thorvaldsens Hundredaarsfest* — denne Kantate er skreven til Kjøbenhavns Kommunalbestyrelses Fest paa Thorvaldsens 100 Aarsdag 19. Novbr. 1870.

Slutningssangen er skreven til Hartmanns Slagsang af Slaget paa Stiklestad (Olaf den hellige). Det første Digt er komponeret af C. J. Hansen.

- 80. *Ved Mindefesten for Orla Lehmann* — denne Kantate er skreven til Dansk Folkeforenings Sørgefest 26. November 1870 og komponeret af J. P. E. Hartmann. Den blev senere gjentaget ved Studenterforeningens Mindefest for O. L.

- 83. *Ved den nordiske Industriudstillings Aabning* — afsungen til Musik af N. W. Gade ved Aabningsfesten 13. Juni 1872.

- - »Nutids *Vølund*« — ɔ: John Ericson.

- 85. *Til de danske Kvinder* — trykt i »Kalle«, en Gave i Sang (ved Frederik Barfod). Kbhvn. 1866.

- 86. »en Lap Papir« — sigter til, at tvende Generaler i Armeen (Hegermann-Lindencrone og Steinmann) i Dagene nærmest før Dannevirkes Rømning havde beklaget sig over, at der skulde føres Krig om *en Lap Papir* ɔ: Novemberforfatningen.

- 87. »Blodtørst« — sigter til en Udtalelse beslægtet med ovenstaaende.

Pag. 89. *Løven* — trykt i »Palle«, en Gave i Sang (ved Frederik Barfod). Kbhvn. 1869.

- 90. »eders Filistre« — det maa erindres, at dette Udtryk sigter paa Berlins Borgerskab før 1870.

- 91. *Martsmaaned* — skrevet i Marts 1868 i Anledning af Tyveaarsdagen efter Martsdagene 1848.

- 92. *Ydun* — meddelt 1869 i det af Otto Borchsenius og Fr. Winkel Horn udgivne Skrift »Idunna« (Kbhvn. og Lund 1869).

- 95. »Koldinghus« — skrevet Efteraaret 1867 og trykt i »Dansk Folkekalender« for 1868.

- 96. »den fromme Konge« — ɔ: Christian den 3die.

- 97. »Med Slesvigs Hylding de kom« — ɔ: den slesvigske Hertug Frederik hyldede Christian den Fjerde paa Koldinghus 2. December 1616.

- - »Czarniezki« — den polske Woiwod Cz. indtog Koldinghus 25. Decbr. 1858.

- - »Grosskantzleren« — ɔ: Storkansleren Rewentlow, Anna Sophie R.s Fader.

- - »Hans sidste Syn var din Kæmpebaun« — Koldinghus afbrændte Morgenen den 30. Marts 1808.

- 99. *Et Sagn* — skrevet 1868; meddelt i »Dansk Folkekalender« for 1869 — Fortællingen, der stammer fra mundtlig Beretning, meddeles noget anderledes i Dybecks »Runa«. Engsø er et Slot paa en Ø i Mälaren (Westmanland).

- 102. *Dronning Filippa* — skrevet 1870 og meddelt i Tidsskriftet »For Ide og Virkelighed«, Aargang 1870, 1ste Bind, Pag. 477.

- 103. »Ung Folmer« ɔ: Chr. Winther; Kongeparret i »Hjortens Flugt« er Erik af Pommern og Dronning Filippa.

Pag. 103. »Gamle *Christiern*« — ɔ: Christiern Pedersen.

- 106. »Nu reder til Fest en vendisk By« — ɔ: Stralsund, hvor man 24. Maj 1870 fejrede Femhundredaarsdagen efter Freden sammesteds med Kong Valdemar Atterdag.

- - »Nordens Pompeji« — ɔ: Visby.

- 107. *Indledningsdigt til »Nyere Sange og Digte«* — dateret 9. December 1869.

- 110. *Skumring* — skrevet 1866, trykt i »Dansk Folkekalender« for 1867.

- 117. *Gry* — skrevet 1867 og offentliggjort i »Nye Digtninger af danske Forfattere, udg. af Chr. Winther, Kbhvn. 1868.

- 118. »Og dersom nogen Visdomslampe brænder« o. s. v. — sigter til Datidens aandelige Brydninger, særlig den Rasmus Nielsenske Filosofi. Plougs Forhold til disse Rørelser har Gb. (Rud. Schmidt) i sin Piece »Til Orientering«, Kbhvn. 1868, under Tilknytning til det her citerede Vers underkastet en i flere Henseender træffende Analyse.

- 119. »Vi tro'de, at vi Axen var, hvorom Europas dyre Ligevægt sig drejed«; — sigter til den under den dansk-tyske Strid 1856—63 ofte fremsatte Betragtning, at Bevarelsen af det danske Monarchi var »en europæisk Nødvendighed«.

- 122. *Morgendrømme* — skrevet Efteraaret 1869 og trykt i »Nyere Sange og Digte«.

- - »Som hine mørke Anelser var sande« o. s. v. — sigter til Plougs fra den største Del af det nationalliberale Partis forskellige Syn paa Muligheden af at opretholde det gamle danske Monarchi.

II. BIND

ANDET TIDSRUM

I. SANGE

festen 5. Juni 1877, Nr. 2 fra Højres Grundlovsfest 1886.

Pag. 165. *Paa Kjøgebugtslagets Tohundredaarsdag* — denne festligholdtes 1. Juli 1877.

- 168. *Ved Indvielsen af en Pigeskole* — skreven til Indvielsesfesten paa N. Zahles og Th. Moltkes nye Skolebygning 9. Oktober 1877.

- - »Fromme, stærke Kvinder« — Citat af Frederik Paludan Müllers Digt »Fremtidsmaalet«.

- 169. *Til Johan Nicolai Madvig* — skreven til dennes Optagelse som Æresmedlem af Studenterforeningen 27. April 1878.

- - »Rostra« — Benævnelsen for Talerstolen paa Forum Romanum.

- 170. *For Universitetet* — fra Studenternes Fest ved Universitetsjubilæet Juni 1879.

- 171. *Ved et Bryllup* — skreven til Plougs Broderdatter, Henriette Plougs Bryllup med Pastor Kristian Lunøe Sommeren 1879.

- 173. *Ved P. Heises Jordefærd* — sungen ved denne i Frue Kirke 18. September 1879.

- 174. *Ved et Studenterjubilæum* — skreven til Halvhundredaarsjubilæet for Studenterne fra 1829 (Plougs eget Studenteraar).

- 175. *For »Vega«farerne* — skreven til Festen for disse paa Kjøbenhavns Børs 19. April 1880.

- 176. »Gamle *Berings* Grav« — Nordenskiölds Polarfærd gik gennem Beringsstrædet.

- - *Paa Istedslagets 30 Aarsdag* — skreven til Festen i Kjøbenhavn 25. Juli 1880.

- 178. *Ved Afsløringen af Niels Juels Mindesmærke* — denne fandt Sted 21. September 1881.

- 180. *Ved Grundtvigs Højskoles 25 Aars Fest* — denne holdtes 3. November 1881.

- - »Om Hjerterne i Danmarks Skjold var

kun Aakandeblade« — sigter til den af A. D. Jørgensen fremsatte Forklaring af det danske Rigsvaaben.

Pag. 180. »Ragout paa irske Fade« — sigter til Professor Bugges Lære om, at Nordens Gudetro er af irsk Oprindelse.

- 182. *Danmark* — Nr. 1 fra Højres Grundlovsfest 1885, Nr. 2 fra samme 1884.

- 184. *For Kongen* — skreven til Folkemødet i Hillerød 1. Juli 1883.

- 186. *Ved Afsløringen af C. V. C. S. Topsøes Gravmæle* — denne fandt Sted 11. Juli 1883.

- 187. *Ved Afdækningen af Thomas Kingos Mindesmærke i Slangerup* — denne fandt Sted 20. Juli 1883. Den første Sang er skreven til Melodien til Kingos Morgensalme: »Nu rinder Solen op«.

- 189. *Ved Afsløringen af Peder Skrams Mindesten paa Østbirk Kirkegaard* — denne fandt Sted 22. August 1886.

- 191. »*Sikeley*« — ɔ: Sicilien.

- 192. *Ved Afsløringen af Mindesmærket over Rasmus Rask i Brændekilde* — denne fandt Sted 22. November 1887.

- 193. »elsked dog ømt sit Fædreland som Liv han og Gerning skyldte« — hentyder til Rasks bekendte Ytring: »Sit Fædreland skylder man alt, hvad man kan udrette«.

- 193. *Ved Mindefesten for Stavnsbaandets Løsning* — denne holdtes 20. Juni 1888.

- 195. *Ved Afsløringen af Mindesmærket for Vice-Admiral Edouard Suenson* — denne fandt Sted 9. Maj 1889 (Femogtyveaarsdagen for Slaget ved Helgoland).

- 198. *Psalme ved et Bryllup* — skreven til Plougs Datter Inger Maries Bryllup med Grosserer Vilhelm Bockelund 15. Maj 1889.

- 199. *Ved Peder Tordenskjolds Kiste Tohundred-*

aarsdagen efter hans Fødsel — 28. Oktober 1890.

Pag. 200. *Ved gamle Studenters Sammenkomst* — skreven til nogle Sammenkomster, der holdtes af alle Studenter, som havde holdt Halvhundredaarsjubilæum, første Gang 29. December 1890.

- 202. *Ved Nedlæggelsen af Grundstenen til et Børnehjem* — skreven til saadan Lejlighed engang i Firserne.

II. BLANDEDE DIGTE

Pag. 203. *Svar til C. Hostrup* — Digtet, der er dateret 27. April 1877 og findes i »Fædrelandet« for 28. s. M., er foranlediget ved et Digt af H., der er dateret 16. og 21. April s. A. i »Dansk Folketidende« for 27. s. M.

- 205. *Svar til Dr. S. Schandorph* — dennes Angreb, som her besvares, findes i »Morgenbladet« for 24. December 1879. Plougs Digt er dateret 26. December s. A. og blev trykt i »Fædrelandet« for 27. s. M. Dr. S. indrykkede derefter et nyt versificeret Angreb i »Morgenbladet« for 1. Januar 1880, men intet af disse Angreb findes optaget i Schandorphs Digte.

- 207. »Naar Haanden paa Roret er slattet« o. s. v. — et polemisk Udfald mod daværende Kultusminister Fischer.

- - »Deres Ven« — ɔ: Dr. Georg Brandes.

- 209. *Til Samtiden* — dateret September og Oktober 1883. Trykt i »Nye Digte». Kjøbenhavn 1883.

- 217. »Nævn hvad der stod« *o. s. v.* — sigter til Junigrundlovens Vedtagelse.

- 219. »Har vi blandt Alle *een* oprigtig Ven, saa har han lovet mer, end han kan holde« — sigter til Kong Karl den Femtende (Telegrammet om de 22000 og »han selv«).

Pag. 231. »*Drønene fra Vesterhavets Vover* — ɔ: Helgolandslaget.

- - »Endskjønt I løb efter en »Lygte«« — sigter til, at man kort forinden havde sammenlignet Dr. G. Brandes med Diogenes, der gik om med en Lygte for at finde et Menneske.

- 237. *Prolog ved den nye Theaterbygnings Indvielse* — denne fandt Sted 15. Oktober 1874. Prologen findes trykt i »Fædrelandet« for samme Dato.

- 242. »med Brudgomsskridt og Bue« — Baggesens Ord om Oehlenschläger (Knud Vidfadmes Svanesang, se Baggesens saml. Skrifter, 5. Bd. Pag. 262).

- 246. *Ved Indvielsen af Viborg Domkirke* — denne fandt Sted 10. September 1876. — Musiken til de to første Digte er af P. Heise.

- - »Vor Frue« — ɔ: Viborg Domkirkes gamle Navn.

- 247. »der lagdes den myrdede paa Pude« — ɔ: Erik Klipping, for hvem Vaadesangen i Viborg Domkirke blev afsungen lige ned til Reformationen.

- - »det klare Granskerøje« — ɔ: N. L. Høyen.

- 248. *Svar paa en Skaal* — fremsagt af Ploug ved Promotionsmiddagen i Lund, da han var kreeret som Æresdoktor ved det derværende Universitet 6. Juni 1877. Trykt i »Fædrelandet« for 9. s. M.

- 248. »Asgers herlige Hvælv« — Promotionshøjtideligheden foregaar i Domkirken.

- 249. »Graven i Borgå« — ɔ: Runebergs.

- 252. *Kantate ved Universitetets Firehundredaarsfest* — denne Fest afholdtes i Frue Kirke 4. Juni 1879. Musiken til Kantaten er af J. P. E. Hartmann.

- 255. »Hvor kækt han brugte sit Riddersværd, det heled' ej Trillingkronens Skaar;« —

i sit Manuskript havde Ploug karakteristisk nok her følgende Linier:

> Sejrfattigt rusted hans Riddersværd,
> hans Kløgt slog Danmark et Ulivssaar,

o. s. v. (sigtende til Kong Kristian den Førstes bekendte Tilsagn »up ewig ungedelt« o. s. v.). Da man imidlertid ved Universitetet fandt de valgte Udtryk for stærke til at bruges ved en Lejlighed, hvor den nævnte Konge burde omtales hædrende, blev de ombyttede med de oven-citerede, der vistnok ere af J. N. Madvig.

Pag. 256. »Klosteret« og »Kongsgaarden« — sigter til Helligaands-Klosteret, hvor Studenterne efter Reformationen bleve bespiste, jvnfr. H. F. Rørdam: Kjøbenhavns Universitets Historie I, 234 flg., og til Regensen.

- 258. *Christian Flor* — Rødding Folkehøjskoles Grundlægger og en af den sønderjydske Sags første Forkæmpere, døde 31. Marts 1875. Sangen er skreven til »Danske Samfund«s Mindefest for ham 9. April 1875.

- 259. *Anna Nørregaard* — A. N. født Fabritius de Tengnagel, Højskoleforstander, Dr. Jens Nørregaards Hustru, døde 8. Marts 1880. Digtet trykt i »Fædrelandet« for 13. s. M.

- 260. *Michaela Ingerslev* — M. I. født Aagaard, Søster til Plougs Ungdomsven Georg Aagaard, (se 1. Bind, Pag. 228), cand. theol. Andreas Ingerslevs Hustru, døde 14. December 1880. Digtet trykt i »Fædrelandet« for 20. s. M.

- 261. »Julens Lys, der faldt paa Vuggen, nu paa Graven skinner« — Fru I. begravedes paa sin Fødselsdag, den 20. December.

- - *Vilhelm Rode* — Overretsprokurator V. R., Plougs Svigersøn, døde 6. December 1886. Digtet trykt i »Dagbladet« for 12. s. M.

Pag. 264. *M. Goldschmidt* — dette Mindedigt er trykt i »Dagbladet« for 28. August 1887.

- - »den kronede Mæcenas« ɔ: Kong Christian den Ottende.

- 266. »Levitens Grav« — Goldschmidt satte Pris paa at høre til Levi Stamme (se »Livserindringer og Resultater«, Pag. 9).

- - *C. C. Hall* — trykt i »Dagbladet« for 24. August 1888.

- - »Hans Gerning var jo endt for længe siden« — Hall var syg de sidste 9 Aar af sit Liv.

- - »valne Olding-Hænder« — ɔ: Ministeriet Ørsted.

- 268. *Kong Christian den Niende* — denne Sonnet er ikke dateret, men skriver sig vistnok fra Tiden omkring 1890.

- - *Zacharias Topelius* — skrevet til dennes halvfjerdsindstyveaarige Fødselsdag den 14. Januar 1888. Originalhaandskriftet findes i Nordisk Musæum i Stockholm.

- 269. »Ringen« — sigter til Kongens Ring i »Fältskärns Berättelser«.

- - »Siikajokis Nat« — sigter til Kampen ved S. den 18. April 1808.

- - »den har pint og harmet Østens Jette, til han lærte, at den er en Skat«, — de paa det tilsvarende Sted i Plougs »Efterladte Digte« staaende Linier:

> »den gav Folket Mod som Sagnets Jette
> til at værge Frihed, Livets Skat« —

ere indsatte i Teksten vistnok af en i Finland boende Dansk, da den russiske Censur strøg de oprindelige Linier.

Det maa iøvrigt erindres, at Digtet skriver sig fra en Tid adskillige Aar, forinden Undertrykkelserne i Finland begyndte.

- 270. *I Fru A. Munchs Stambog* — dateret 21. Marts 1880.

Pag. 270. *Indskrift paa en Mindegave til Dybbøl-Mølleren og hans Hustru* — fra 1. Januar 1887 (Dybbølmøllerens Guldbryllup).

- 271. *Indskrift paa Krigergraven paa Garnisons Kirkegaard* — dette Mindesmærke opstilledes 24. November 1886.

- - *Kantate ved Universitetsfesten i Anledning af Kong Christian den Niendes Regeringsjubilænm 15. November 1888* — denne Fest afholdtes 18. November 1888. Musiken til denne Kantate er af N. W. Gade. — Kantaten er af Professor Stephens oversat paa Engelsk og trykt i »The Academy« for 15. December s. A.

- 276. *Sonnetter* — Nr. 1 fra 7. Marts 1872, Nr. 2 og 3 fra s. D. 1879, Nr. 4 og 6 fra s. D. 1880, Nr. 5 fra s. D. 1881, Nr. 7 fra s. D. 1885, Nr. 8 fra Midten af Firserne, Nr. 9 og 10 fra 7. Marts 1891.

- 279. »Lad Avind løbe Storm imod min Ære« o. s. v. — sigter til den literære Fejde ved Nytaarstid 1880, under hvilken Ploug ogsaa var Genstand for privat Forfølgelse fra literære Modstanderes Side.

- 280. »og nynne om et Sommerliv ved Stranden« — ɔ: Hornbæks Strand, hvor Ploug i Aarene 1884—92 havde sit Sommerhjem.

- 282. *Fra Hjemmet* — Nr. 1 fra 7. Marts 1874, Nr. 2 fra 6. Juni 1874 (Plougs Sølvbryllupsdag), Nr. 3 fra 7. Marts 1883.

- 286. »Nu staar jeg ved det Grænseskel, der skiller Livets Dag og Kvæld« — i Løbet af samme Aar — 1883 — fyldte Ploug 70 Aar.

- 289. *Christiern den Anden i Fængslet* — dette Digt, der, som det vil ses, er skrevet som Tekst til Carl Blochs bekendte Billede paa det kgl. Galleri, fulgte oprindelig med en Gengivelse af dette i »Nær og Fjern« for 1. December 1872.

Pag. 293. *Leonora Christine Ulfeldt* — skrevet 1869 og trykt i »Dansk Folkekalender« for 1870.

Efter sin Tilblivelsestid hører dette Digt ligesom det foregaaende egentlig under forrige Tidsrum. Udgiveren har dog ment at burde lade disse *historiske* Digte staa omtrent paa den Plads, som de indtager i Plougs tidligere Samlinger.

Begyndelseslinjerne sigte til, at i 1869 var hendes »Jammersminde« lige udgivet.

- 294 »Det fylder Sofie Amalies Hu« o. s. v. Denne Scene, der ogsaa er malet af Kr. Zahrtmann, læses i »Jammersmindet« (udgivet af Birket Smith) Pag. 258.

- 296. *Skjold kaares* — findes i »Juleroser« for 1881 som Tekst til en Tegning af Lorenz Frølich.

- 298. *Heimdal* — dette Brudstykke er forfattet 26. Oktober 1894, Dagen før Plougs Død, som Tekst til en Tegning af Stephan Sinding. Det findes i »Juleroser« for s. A.

- - »Jeg mindes, at *eengang* han blæste saa fast« o. s. v. — sigter til Martsdagene 1848.